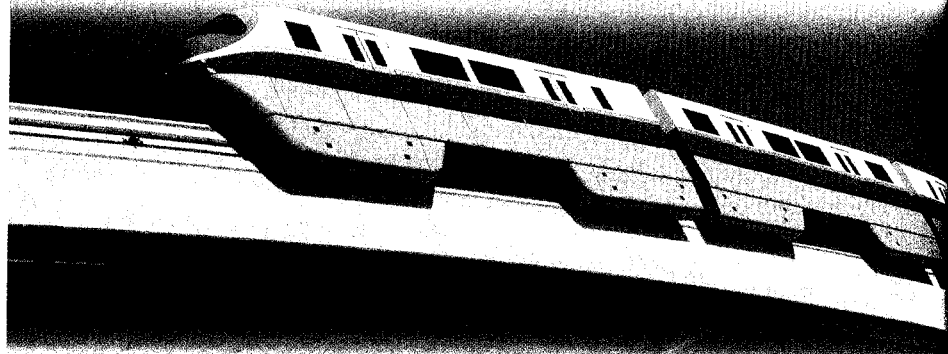

II 33. 132

Elena Dănilă • Andrei Dănilă

DICTIONAR ILUSTRAT DE CUVINTE ȘI SENSURI RECENTE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

*Colectoria lexicografică bucurătoare
cu cele mai bune gânduri
Elena Tomboș-Dănilă*

DICTIONAR ILLUSTRAT DE CUVINTE ȘI
SENSURI RECENTE ÎN LIMBA ROMÂNĂ
ELENĂ DĂNILĂ, ANDREI DĂNILĂ
ISBN 978-973-0-32-353-3

*Soși
5 martie 2012*

EDITOR

Vidrașcu și fiii

Redactor: *Maria Onofraș*

Corector: *Valentina Tifin*

Copertă și design: *Vladimir Zmeev*

Tehnoredactare și prepress: *Marin Popa*

Ne puteți vizita pe

 www.litera.ro

O.P. 53; C.P. 212, sector 4,
București, România
Tel.: 021 3196390,
0752 548372, 031 4251619
e-mail: comenzi@litera.ro

DICȚIONAR ILUSTRAT DE CUVINTE ȘI SENSURI RECENTE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Copyright © Editura Litera, 2011
Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DICȚIONAR ILUSTRAT DE CUVINTE ȘI SENSURI RECENTE
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Elena Dănilă, Andrei Dănilă
București, Litera Internațional, 2011
ISBN 978-606-600-252-3

I. Dănilă, Andrei

81'374.2:811.135.1'373.43=135.1

Tipărit la **Radix print**
prin reprezentantul pentru România

 CoTours, www.4colours.ro

9 786066 002523

CUVÂNT-ÎNAINTE

Înnoirile prin care trec societatea și, implicit, limba română, globalizarea, infuzia de informație care ajunge la publicul larg prin diferite medii (mai ales prin internet, televiziune, telefonie etc.) și prezența tot mai pregnantă a tehnologiei digitale în viața cotidiană au impus necesitatea apariției acestui dicționar, care explică inovațiile lexicale actuale. Am avut în vedere vorbitorul care se întâlnește cu o multitudine de termeni noi folosiți zilnic în mass-media, la bancă, în mesajele de pe internet, la școală etc., încercând astfel să facilităm înțelegerea și corecta lor utilizare. De aceea, am inventariat, definit și exemplificat aici cuvinte, sensuri sau îmbinări stabile intrate din limbi străine sau create în română în ultimii cincizeci de ani, dar mai ales în ultimii douăzeci, când, după perioada comunistă, societatea românească s-a deschis către exteriorul care fusese până atunci inaccesibil, absorbind informații, comportamente, tipare și tehnologii. De asemenea, informația din *Dicționarul ilustrat de cuvinte și sensuri recente în limba română* este completată cu ilustrații (având legenda în română, engleză și franceză), cu o listă selectivă de caractere alfanumerice uzuale – element de originalitate în lexicografia românească – și cu o Anexă care include date cu o importanță deosebită (descoperiri, invenții, momente istorice marcante etc.) din ultimii cincizeci de ani.

Limba este într-o continuă schimbare. Cuvinte noi apar, sunt foarte cunoscute și utilizate pentru un timp, unele intră în fondul principal lexical, altele, uneori, se estompează până la uitare. *Dicționarul* surprinde cuvintele percepute acum ca neologisme. Vor mai fi fiind și altele neincluse în dicționarul nostru; în timp vor fi împrumutate, create, resemantizate și alte cuvinte neologice, care, la rândul lor, vor fi și ele analizate într-o altă ediție sau într-o nouă lucrare.

Mulțumim tuturor celor care au făcut posibilă realizarea acestui dicționar: doamnei cercetător științific dr. Carmen Gabriela Pamfil, pentru încrederea arătată când ne-a propus elaborarea acestei lucrări, pentru sfaturile împărtășite cu generozitate și discreție, doamnei dr. Maria Onofraș, redactor de carte, pentru sugestiile făcute și, nu în ultimul rând, Editurii Litera pentru că a încredințat proiectul unor autori tineri și pentru condițiile deosebite în care apare această carte.

Elena Dănilă · Andrei Dănilă

PREFAȚĂ

În perioada actuală, lexicul limbii române, ale cărui disponibilități receptive s-au manifestat ori de câte ori conjuncturii favorabile i-au marcat istoria, cunoaște importante acumulări de cuvinte care desemnează noile realități (tehnice, financiare, economice, sociale, culturale etc.) pătrunse în universul contemporanilor. De altfel, astăzi se produce o înnoire lexicală la nivel global, grație mijloacelor informatice care favorizează comunicarea rapidă și, mai ales, accesul populației largi la informații de tot felul.

Multe dintre cuvintele recente își vor găsi, firește, locul potrivit în limba română, căreia îi vor adăuga precizie, acuratețe și suplețe. Dar, în stratul cel mai nou de neologisme intrate acum în română figurează și multe barbarisme, cuvinte introduse, fără a fi fost necesar, din engleză, mai ales. Aceste anglicisme vor dispărea, desigur, peste câțiva timp, asemenea franțuzismelor la începutul secolului trecut, printr-un proces firesc de decantare. Dar până atunci ele sunt frecvent folosite, în primul rând de anglofili; restul vorbitorilor români nu le cunosc sensul, întâmpinând adesea dificultăți în înțelegerea unor mesaje din mass-media¹, cu precădere.

Elena și Andrei Dănilă², autorii Dicționarului ilustrat de cuvinte și sensuri recente în limba română, vin în sprijinul depășirii unor asemenea neajunsuri. Buni cunoscători ai unor limbi de circulație universală, ei au utilizat, pentru realizarea acestui dicționar, și internetul, cu multiplele surse pe care acesta le pune la dispoziția celor interesați (dicționare, texte din presă, studii de specialitate etc.), care le-a permis alcătuirea unui inventar de cuvinte amplu, corect tratat.

În tradiția lexicologiei și lexicografiei românești sunt considerate neologisme nu numai împrumuturile intrate în epoca modernă a limbii române (începând cu sfârșitul secolului al XVIII-lea), ci, pe bună dreptate, și mai noile creații lexicale pe teren românesc, multe aparținând registrului familiar, argotic și, desigur, figurat. În același sens au procedat și autorii dicționarului de față, acordând egală importanță împrumuturilor și creațiilor interne recente. Au adăugat însă și numeroase construcții fixe (idiotisme), în special sintagme, traduse (calchiate), mai ales din engleză și franceză, în română, care vin să îmbogățească semantismul unor cuvinte (și nu numai neologisme) mai vechi.

Au fost incluse și unele neologisme nu tocmai recente, uzitate în româna interbelică, dar abandonate de vorbitori³ odată cu realitățile desemnate, după Război, când societatea română s-a închis și a rupt legăturile normale cu lumea occidentală. În această situație se găsesc cuvintele reactualizate după 1990, de îndată ce au fost reintroduse stările de fapt, obiectele, activitățile etc. dispărute vreme de o jumătate de secol, aparținând în special domeniilor juridic, financiar-bancar, economic, politic etc., precum: *absenteism, abstenționism, acciză, comodă, comodatar, contencios, corporatism, corporatist, credit, credita, creditor, cumul, coupon, debit, debitor, deflație, inflație, pluralism, pluripartit, radia, recesiune, recicla, reconversie, reescont, reșalonă, refinanța, solvabil, storna, subvenționa, șomaj, șomer, trust* etc. Cuvintele respective, mai mult sau mai puțin uzuale, sunt însă indispensabile vorbitorului actual, ele referindu-se la realități de strictă și adesea de stringentă necesitate.

Așadar, în Dicționarul ilustrat de cuvinte și sensuri recente sunt înregistrate, adesea pentru prima dată, mai toate cuvintele împrumutate din limbi străine și create pe teritoriul limbii române în ultimele patru-cinci decenii. Inventarul Dicționarului numără aproximativ 5 450 de cuvinte și construcții lexicale neologice, adică 5 450 de intrări.

Elementele lexicale tratate pot fi încadrate în următoarele categorii:

1) împrumuturi de termeni noi din limbi străine, de obicei din engleză, dar și din franceză:

a) unele adaptate, chiar dacă deocamdată numai parțial, la sistemul fonetic și morfologic al limbii române (au, de regulă, forme flexionare specifice românești): *accesoriza, acroșaj (publicitar), adict, adidas, adviser, airbag, antifurt, antiperspirant, audit, background, banner, bax, bestseller, betabloant, bip, bit, blazer, blister, blog, blogger, blura, bodyguard, bold („aldin”), brand, branding, briefing, broker, brokeraj, buffer, bug, bumper, business, card, cart, catering, chart, check-in, chips, cip, climatizor, climatronic, clip, clona, clonă, computer, computeriza, comunitar, comunitarism, concordanțier, concurențial, consumism, crawl, criogenie, criza, croisant, curricular, cutter, cybercultură, deadline, dealer, dealership, decomuniza, leasing, mop, mouse, multimedia, quarc, pacemaker, racket, rating, reloca, remake, repondent, respondent, ringtone, scoring, screening, scroll, shooting, socializa, sponsor, sponsoriza, spot, staf, star, stent, (memory-)stick, sticks, stimulator (cardiac), stres, stresa, stripper, striptease, stripteusă, subcontract, summit, supermarket, suspans, sustenabil, tabloid, tabuiza, taliban,*

talk-show, target, targeta, teflon, teleconferință, teleprompter, teleshopping, temporiza, termozola, termozolant, tester, thriller, tomograf, toner, topic, top-model, trade-center, trademark, trend, troler, tsunami, tuna („orna”), update, update, upgrada, upload, uploada, xerocopia, xerox, xeroxa, yahoo, zip, zoom etc. Acestor cuvinte li se indică etimonul.

b) altele, neadaptate, utilizate ca atare: *acquis (comunitar), adverting, adware, after-shave, al dente, all inclusive, anti-aging, army, baby-sitter, banking, beauty center, big brother, brain-drain, burnout, buy back, challenge, checkout, check-up, checkpoint, cloning, comics, comeback, networking, new-wave, playstation, pole-position, pop-art, pop-corn, real-time, reality-show, roaming, science-fiction, scoring, scratch, shopping, sign-in, sign-out, taekwando, tagliatelle, ticketing, tiramisu, undo* etc. Pare neverosimil, dar asemenea barbarisme sunt destul de des folosite de vorbitorii actuali, depășind adesea 100 000 de ocurențe; astfel, internetul prezintă următoarele situații: *account manager* (136 000 utilizări), *advertising* (3 760 000), *advisor* (99 800), *after school* (217 000), *challenge* (530 000), *downloada* (562 000), *real-time* (555 000), *tips* (980 000), *trademark* (106 000) etc., pentru a ne opri doar la câteva exemple. Acest fapt obligă la includerea unor astfel de cuvinte în seria neologismelor recente (deși multe dintre ele efemere), pe care lexicograful se simte dator să le descrie și să le definească, să prezinte modele de utilizare a lor în context, să le descopere etimologia, să le stabilească domeniile de utilizare, regimul gramatical etc. În cazul cuvintelor neadaptate, nu este indicat vreun etimon anume, ci este precizat faptul că respectivele cuvinte aparțin unei limbi străine (Cuv. engl., Cuv. fr. etc.).

2) traduceri (calchieri) ale unor termeni sau ale unor îmbinări stabile (cel mai adesea sintagme) din engleză și/sau din franceză în română, care adaugă sensuri și construcții noi în structura semantică a unor cuvinte vechi, neologice sau moștenite:

a) *descărca* (= engl. *download*), *acord* (= engl. *agreement*), *ferastră* (= engl. *window*), *pagină* (= engl. *page*), *parolă* (= engl. *password*), *plin* (= engl. *full*), *rețea* (= fr. *réseau*, engl. *network*), *tastă* (= engl. *dial, key*) etc.;

b) *adresă (de poștă) electronică* (= engl. *electronic mail*, fr. *adresse électronique*), *aer condiționat* (= engl. *air conditioning*, air conditioner, fr. *air conditionné*), *agenție de rating* (= engl. *rating agency*), *bancă de date* (= engl. *data bank*, fr. *banque de données*), *bază de date* (= engl. *database*, fr. *base de données*), *carte electronică* (= engl. *electronic book*, fr. *livre électronique*), *cititor de carduri* (= engl. *card reader*), *coadă-de-maimuță* (= engl. *monkey tail*), *cuptor cu microunde* (= engl. *microwave oven*), *cutie neagră* (= engl. *black box*, fr. *boîte noire*), *fructe de mare* (= fr. *fruits de mer*, it. *frutti di mare*), *lentile de contact* (= fr. *lentille de contact*, engl. *contact lenses*), *nume de cod* (= engl. *code name*), *război psihologic* (= fr. *guerre psychologique*), *război rece* (= engl. *cold war*), *reconstrucție facială* (= engl. *facial reconstruction*), *spălare de bani* (= engl. *money-laundering*), *storcător de fructe* (= engl. *juice maker*), *telefon celular* (= engl. *cell phone*), *unitate centrală* (= engl. *central unit*), *supliment alimentar* (= engl. *food supplement*), *timbru verde* (= engl. *green tax*);

3) Creații formate pe terenul limbii române: a) creațiile lexicale interne, cele mai multe familiare sau argotice, au la

bază atât cuvinte (vechi) românești, cât și neologisme, dintre cele mai recente (provenite nu numai din limbile occidentale): *aburi, amărăștean, aplaudac, asomator, bipui, blătui, blogări, blogărimă, boldui, brandui, cafe-li, căpșunar, căpșuniadă, căpușa, ceașel, chatui, clica, cocălar, crăckui, cuponar, cuponiadă, decembrist, decoperta, furăciune, piarist, plopist, premergător, salvamar, secretiza, secretomanie, silicona, străineț, ședințoman, ședințomanie, spăgui, teledon, tembelisa, teribilism, teribilist, termosistem, tonetar, traseism, traseist, țeață, țepui, vrăjeală, zvonac, zvonistic* etc.;

b) o altă categorie ar reprezenta-o evoluțiile semantice create recent, mai ales prin procese metaforice, fără modele certe în limbile străine, dar cu posibile similitudini de generare. S-ar putea integra universalilor lingvistice, care reflectă mentalul uman, în general. Acestea îmbogățesc semantismul unor cuvinte vechi, precum *cheie*, în construcțiile apozitive: *detaliu-cheie, sau capcană; mașină-capcană*, în locuțiuni, ca *la cheie* ori în expresiile *a fi pe sticlă*, s. v. *sticlă ori a fi paralel cu...*, s. v. *paralel*. Cuvintelor respective nu li s-a mai precizat nici etimonul primar, în a cărui structură semantică nu se regăsesc sensurile și unitățile frazeologice prezentate, și nici etimonul calchiat, indicat cu cf., în situațiile adecvate, menționate mai sus.

O atenție deosebită s-a acordat abrevierilor curent utilizate în română, precum: *AC, ASL, ATV, CD, CD-R, CD-ROM, CE, CEDO, CNP, CPU, CT, CV, LCD, PIB, RAM, RCA, RMN, ROBOR, RSS, SA, SMS, SPP, SRL, SUV, TFT, TVA, UE* etc. Unele sunt împrumutate ca atare din diferite surse (*CD, DVD, nick, rasta, SMS, www* etc.), altele sunt creații interne (*CAS, CSAT, CSM, NUP, ONG, OSIM, PF, PFA, PIB, RCA,*

SMURD, SPP etc.). De regulă, construcțiile primite numai sub formă abreviată din limbile străine și utilizate ca atare de vorbitorii români au fost tratate sub intrarea abreviată (vezi, de pildă, CE, CEDO, CEO, SMS, VJ); cele care sunt cunoscute și în forma neabreviată sunt tratate în articole speciale, sub cuvintele respective, unde apare și mențiunea (abrev.) (vezi, de pildă, compact disc, rastafarian, nickname).

Nu au fost uitate nici abrevierile alfanumerice, de tipul: 4 x 4, 3D etc., frecvent întâlnite în limbajul actual. Lista acestora este anexată la sfârșitul Dicționarului.

Paragraful etimologic reflectă, la rândul lui, situațiile lexicale prezentate mai sus. Dacă pentru împrumuturile directe propriuzise stabilirea etimonului nu pune probleme deosebite (ex. airbus o Din engl. airbus; bioenergie o Din fr. bioenergie, engl. bioenergy etc.), pentru categoria cuvintelor și sensurilor noi provenite în urma traducerilor din limbi străine, efortul autorilor de a descoperi modelele calchiate (traduse) a fost considerabil. Prezentăm câteva exemple lămuritoare: cuvântul vechi fereastră, moștenit din latină (fenestra), și-a adăugat sensul din informatică în urma traducerii cuvântului englezesc window; tot astfel, sintagma aer condiționat provine din construcțiile engl. air conditioning, air conditioner și fr. air conditionné; construcțiile respective fiind cuprinse în dicționarele

limbilor respective, s. v. air, a scutit indicarea sintagmelor model în prezentul dicționar. Deci, cuvântul românesc aer (< lat. aer) s-a îmbogățit cu sintagma respectivă, preluată în ultima vreme din franceză și din engleză; bancă de date traduce pe engl. data bank, fr. banque de données; coadă de maimuță calchiază engl. monkey tail; lentile de contact < fr. lentille de contact, engl. contact lenses; comandă vocală < engl. voice command; spălare de bani < engl. money-laundering etc. Inspirați, autorii, în asemenea cazuri, au trimis cu cf. la cuvintele sau la construcțiile străine identificate a fi sursele celor românești.

Creațiile lexicale interne sunt, de regulă, derivate cu sufixe (benzinar < benzină + -ar; biodegradare < bio- + degradare; cf. fr. biodégradation; blogărire < blog + -ărire; nașpet < nașpa + -et; plasticat < plastic + -at; zvonistică < zvon + -istică etc.) și creații analogice (agresiona de la agresivitate, după ambiționa; alcoolscop de la alcool, după bronhoscop; canabicultor de la canabicultură, după agricultor; ședințoman de la ședință + -man, după meloman, mitoman; vitezoman de la vitează + -man, după recordman, sportsman etc.).

Remarcabile sunt, de asemenea, definițiile, întotdeauna analitice, corect formulate, clare, fluente, adesea completate cu sinonimele cuvântului respectiv.

Deosebit de utile sunt indicațiile privind pronunția cuvintelor străine (încă) neadaptate

la sistemul fonetic al limbii române, silabația, numai în situații generatoare de confuzii, formele gramaticale, variantele lexicale (ori de câte ori este cazul), ca și scurtele contexte ilustrative de clarificare și de utilizare a unor sensuri.

Ilustrațiile, ca întotdeauna, înlesnesc identificarea realităților desemnate prin cuvintele definite. Ilustrarea Dicționarului de cuvinte și sensuri recente a revenit Editurii Litera, care își conturează astfel tot mai mult profilul.

Bine conceput, original ca mod de prezentare a lexicului analizat și ca soluții lexicografice adoptate, Dicționarul ilustrat de cuvinte și sensuri recente se adresează tuturor vorbitorilor actuali ai limbii române, de toate vârstele și categoriile socio-profesionale, confrunțați cu numeroase noutăți lexicale. Ei pot descoperi aici termenii, sensurile și îmbinările stabile recente cel mai des utilizate în viața cotidiană, precum și datele necesare înțelegerii și evaluării acestora, care se constituie, în ultimă instanță, în argumente raționale pentru acceptarea altora. Numai ca urmare a unui asemenea proces fondat pe cunoașterea lucrurilor, voința vorbitorilor avizați se va putea manifesta optim. Iar pentru șansa unei corecte informări oferite tuturor, Elena și Andrei Dănilă merită recunoștința noastră.

Carmen-Gabriela Pamfil
10 februarie 2011

ABREVIERI

abrev. – abreviat, abreviere
acc. – accentuar
adj. – adjectiv, adjectival
adv. – adverb, adverbial
anat. – anatomie
a. plast. – arte plastice
ar. – arab; limba arabă
arg. – argou, argotic
astron. – astronomie
bg. – bulgar; limba bulgărească
biochim. – biochimie
biol. – biologie
cf. – confer
chim. – chimie
chin. – chinez; limba chineză
cib. – cibernetică
cinem. – cinematografie
com. – comercial
concr. – concret
constr. – construcții
cosmet. – cosmetică
cuv. – cuvânt
den. com. – denumire comercială
den. șt. – denumire științifică
depr. – depreciativ
diplom. – diplomație
econ. – economie; științe economice
electr. – electricitate
electron. – electronică
engl. – englez; limba engleză
et. nec. – etimologie necunoscută
exclam. – exclamativ
f. – feminin
fam. – familial
farm. – farmacie
fig. – figurat
filoz. – filozofie
fin. – finanțe
fiz. – fizică
fiziol. – fiziologie
fotogr. – fotografie
fr. – francez; limba franceză
genet. – genetică
geogr. – geografie
geol. – geologie
germ. – german; limba germană
glum. – glumeț
gr. – grecesc; limba greacă
inform. – informatică
interj. – interjecție
intr. – intransitiv
invar. – invariabil
iron. – ironic
it. – italian; limba italiană
jap. – japonez; limba japoneză
jur. – științe juridice;
termen juridic

jurnal. – jurnalism
lat. – latin; limba latină
lingv. – lingvistică
loc. – locuțiune
log. – logică
m. – masculin
mar. – marină
mat. – matematică
med. – medicină
met. – meteorologie
milit. – termen militar
muz. – muzică
n. – neutru
ngr. – neogrec; limba neogreacă
norv. – norvegian; limba norvegiană
n. pr. – nume propriu
p. anal. – prin analogie
pedag. – pedagogie
pers. – persoană
p. ext. – prin extensiune
p. gener. – prin generalizare
pl. – plural
polit. – politică
port. – portughez; limba portugheză
p. restr. – prin restrângere
psih. – psihologie; psihiatrie
refl. – reflexiv
reg. – regional
rom. – român; limba română
rus. – rus; limba rusă
s. – substantiv
sanscr. – sanscrit; limba sanscrită
sculpt. – sculptură
sec. – secol(ul)
sg. – singular
sil. – silabă, silabație
simb. – simbol
sl. – slav; limba slavă
sociol. – sociologie
sp. – spaniol; limba spaniolă
spec. – prin specializare
srb. – sârb; limba sârbă
statist. – statistică
germ. – german; limba germană
super. – superlativ
s.v. – sub voce („sub cuvânt“)
tc. – turc; limba turcă
tehn. – tehnică
telec. – telecomunicații
telev. – televiziune
tipogr. – tipografie
tr. – tranzitiv
țig. – țigănesc; limba țigănească
v. – vezi
vb. – verb, verbal

¹ Puține neologisme recente au intrat în literatura beletristică, cea care operează o primă și uneori o definitivă selecție. Deocamdată, ele sunt prezente în presa scrisă și vorbită; termenii speciali (tehnici, științifici etc.) figurează deja în manuale și tratate.

² Elena Dănilă, doctor în filologie, este cercetător la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași, departamentul Lexicologie – lexicografie, coautor la Dicționarul limbii române al Academiei; Andrei Dănilă este profesor de limbă engleză la Liceul pentru elevi cu deficiențe de vedere „Moldova”, din Târgu Frumos. Ambii sunt coautori la Dicționarul explicativ ilustrat al limbii române (DEXI), Arc. Gunivas, Chișinău, 2007.

³ Asemenea cuvinte, chiar dacă figurau în dicționarele din perioada respectivă, aparțineau fondului pasiv al limbii; vorbitorul comun nu le utilizează.

AA s.n. Abrev. de la *Alcoolicii Anonimi*.

abalienare s.f. (Med.) Pierdere sau diminuare marcată și evidentă a facultăților mintale.
○ Cf. engl. *abalienation*, fr. *abaliénation*.

abătere, abateri s.f. *Abatere fiscală* = parte procentuală din venit, care este scutită de impozit. *Abatere monetară* = factor de natură inflaționistă care se caracterizează prin creșterea mai rapidă a masei monetare în raport cu masa bunurilor și serviciilor, manifestată prin majorări ale prețurilor și scăderea puterii de cumpărare a unei monede. *Abatere-standard* = indicator de măsurare a dispersiei valorilor unei variabile aleatorii. ○ De la *abate*.

abdomén, abdomene ▼ s.n. (Mai ales la pl.) Exercițiu fizic care constă în utilizarea intensă a mușchilor abdominali, prin apropierea repetată a toracelui de coapse. ○ Cf. fr. *abdominaux* (pl. lui *abdominal*).

abera, aberez vb. I. Intr. A devia, a se îndepărta de la adevăr, de la normal, de la firească (în legătură cu ceva); a susține o aberație: *nu este bine ce spui, aberezi!* ○ Din it. *aberrare*.

abdomen
abdominal exercises
exercices abdominaux

aberañt, ~ă, aberañți, ~te adj.
1. Care deviază, care se abate de la adevăr, de la normal sau de la ceea ce este corect; care constituie o aberație: *comportament aberant*. 2. Care este contrar logicii, bunului-simț; eronat: *idee aberantă*. 3. Care este absurd: *situație aberantă*. ○ Din fr. *aberrant*, it. *aberrante*.

aberație, aberații s.f. (Genet.) *Aberație cromozomială* (sau *genetică*) = anomalie privind numărul sau structura normală a cromozomilor. (Psih.) *Aberație mentală* = deviere parțială sau totală a activităților mentale față de normal. ○ Din engl., fr. *aberration*.

abisal, ~ă, abisali, ~e adj. (Psih.) Care se referă la subconștient, care aparține subconștientului.
↳ *Psihologie abisală* = termen generic pentru denumirea curentelor psihanalitice care se ocupă cu studiul celor mai vechi și mai profunde straturi ale personalității, accentuând rolul fenomenelor psihice, al dorințelor, al tendințelor afective în determinarea psihicului.
○ Din fr. *abyssal*.

abraziv, ~ă, abrazivi, ~e adj., s.n. (Corp, material dur) care are proprietatea de a roade prin frecare. ○ Din fr. *abrasif*.

ABS [a-be-és] s.n. Sistem complex de frânare progresivă controlată, care permite șoferului să păstreze controlul direcției în timpul frânării și care scurtează distanța de frânare. ○ Din engl. *A(nti-lock) B(raking) S(ystem)*; cf. germ. *A(nti) b(lockier)s(ystem)*.

abscóns, ~ă, abscónși, ~se adj. Care este greu de înțeles, ascuns; (voit) obscur. ○ Din fr. *abscons*, lat. *absconsus*, -a, -um.

absenteism s.n. 1. Absență frecventă dintr-un loc.
↳ *Absenteism parlamentar* = practică a opoziției care constă în neparticiparea la lucrările parlamentului cu scopul de a întârzia sau de a împiedica votarea unor legi. 2. Lipsă de asiduitate

AA

(în muncă); comportament al celui care este adesea absent. **3.** (Polit.) Lipsă de interes a cuiva față de problemele politice și sociale; neparticipare la anumite acțiuni politice, sociale etc.: *absenteismul populației la alegeri*. ◦ Din fr. *absentéisme*, engl. *absenteeism*.

absorbant, ~ă, *absorbanți*, ~te adj., s.n. **1.** Adj., s.n. (Substanță) care absoarbe lichide sau gaze; absorbitor: *hârtie absorbantă*. ◊ *Tampon absorbant* (și subst. n.) = obiect special conceput (din vată, tifon etc.) care permite reținerea unor lichide, folosit în scopuri igienice (în special în igiena intimă feminină pentru perioada menstruală). **2.** Adj., s.n. (Substanță) care reține o parte din particulele sau din energia unei radiații. **3.** S.n. (Chim.) Lichid sau solid care se îmbibă sau fixează în masa sa substanțe, particule sau energie din mediul cu care vine în contact. ◦ Din fr. *absorbant*.

absorbție, *absorbții* s.f. **1.** (Econ.) Formă a fuziunii care constă în înglobarea de către o societate a unei sau a mai multor societăți comerciale, care își încetează existența. **2.** (Jur.) Drept al unei instanțe superioare de a lua din competența instanțelor inferioare o cauză în curs de judecare. **3.** Atragere de fonduri: *absorbția de fonduri europene nu este la nivelul necesar*. ◦ Din fr. *absorption*.

abstenționism s.n. Abținere demonstrativă de la exercitarea dreptului de vot; doctrină care susține această atitudine. ◦ Din fr. *abstentionnisme*.

abstinență, *abstinențe* s.f. Renunțare, voluntară sau silită, la anumite medicamente sau droguri, la anumite activități etc., care pot genera dependență. ◊ *Sindrom (sau criză) de abstenență* = totalitate a simptomelor provocate de întreruperea bruscă a consumului de droguri sau de anumite medicamente. ◦ Din fr. *abstinence*.

abstrăct, *abstracteri* s.n. Rezumat al unei lucrări științifice. ◦ Din fr., engl. *abstract*.

abureală, *abureli* s.f. (Fam.) Vorbărie, adesea, mincinoasă, înșelătoare. ◦ *Aburi* + *-eală*.

aburi, *aburesc* vb. IV Tr. (Fam.) A convinge fără argumente solide, prin vorbărie (adesea mincinoasă); a păcăli, a înșela: *l-a aburit și l-a făcut să cumpere apartamentul*. ◦ De la *aburi*.

aburitor, ~oare, *aburitori*, ~oare adj. (Fam.) Care încearcă să convingă fără argumente solide, prin vorbărie (adesea mincinoasă): *vorbe aburitoare*. ◦ *Aburi* + *-tor*.

abuz, *abuzuri* s.n. **1.** Lipsă de măsură, depășire a limitelor normale; exces: *abuzul de anglicisme poate fi supărător*. ◊ *A face abuz* = a abuza de ceva: *l-a făcut abuz de medicamente*. *Prin abuz* = în mod abuziv. **2.** Încălcare a legalității; faptă ilegală; ilegalitate, injustiție. ◊ *Abuz sexual* = infracțiune constând în întreținerea de relații sexuale (prin forțare) mai ales cu minori. ◦ Din fr. *abus*, lat. *abusus*, -us.

abuză, *abuzez* vb. I. **1.** Intr. A uza de ceva în mod exagerat; a face abuz: *el a abuzat de medicamente*. **2.** Tr. A agresa; a molesta; a viola: *infractorul a abuzat o tânără*. ◦ Din fr. *abuser*, engl. *abuse*.

abuzat, ~ă, *abuzaiți*, ~te adj. **1.** Care a fost victima unui abuz. **2.** Care a fost agresat, molestat; care a fost violat: *femeie abuzată*. ◦ De la *abuză*.

AC [a-cé] s. Abrev. de la *aer condiționat*.

accelerător, ~oare, *acceleratori*, ~oare s.m., s.n., adj. **1.** S.m. (Fiz.; și *accelerator de particule*) Instalație complexă, prin care se imprimă particulelor elementare (electroni, protoni etc.) viteze foarte mari, prin accelerarea lor în câmpuri electromagnetice. **2.** S.m., adj. (Substanță chimică, energie radiantă etc.) care mărește viteza unei reacții chimice sau a unui proces fizic. **3.** S.n. (Cinem.) Procedeu folosit în cinematografie pentru imprimarea unor anumite mișcări de desfășurare. **4.** S.m. (Med.) *Accelerator cardiac* = agent capabil să mărească frecvența bătăilor inimii: *adrenalina este*

un accelerator cardiac. ◦ Din fr. *accélérateur*.

accepat, *accepturi* s.n. **1.** Aprobare; jucătorul are *acceptul antrenorului*. **2.** (Fin.) Consimțământ al cumpărătorului pentru achitarea unei cereri de plată emise de furnizor. ◦ Din germ. *Akzept*.

acceptanță s.f. Fază a unui dialog sau a unei reacții interpersonale, realizată pe baza încrederii, afinității ori a consensului de idei. ◦ Din engl. *acceptance*.

acces, *accese* s.n. **1.** (Inform.) Procedeu de căutare sau de extragere a unor date care se găesc în memoria calculatorului sau care sunt stocate pe un suport electronic. **2.** (Inform.) Posibilitate de conectare la internet, la altă rețea sau la alt sistem. **3.** Posibilitate de a dispune de ceva: *accesul la fondurile structurale este mult mai ușor acum*. ◦ Din engl. *access*, fr. *accès*.

accesă, *accesez* vb. I. Tr. **1.** (Inform.) A căuta sau a obține informații dintr-o bază de date, din memoria unui calculator, dintr-un site web sau dintr-un dispozitiv de stocare electronică; a intra într-un program, într-o rețea etc.: *a accesat un site nesecurizat*. **2.** (Inform.) A obține o instrucțiune din memoria calculatorului cu scopul de a o executa; a face funcțional: *informațiile de factură nu pot fi accesate*. **3.** A avea acces la ceva; a dispune de...: *România poate accesa fonduri europene*. ◦ Din engl. *access*.

accesare, *accesări* s.f. Acțiunea de a *accesa* și rezultatul ei. ◦ De la *accesa*.

accesat, ~ă, *accesaiți*, ~te adj. **1.** Care este apelat; care este funcțional: *baza de date accesată este virusată*. **2.** La care există acces; de care se dispune: *fondurile accesate sunt nerambursabile*. ◦ De la *accesa*.

accesoriu, *accesorii* ► s.n. **1.** (Mai ales la pl.) Piesă anexă a unei mașini sau a unui aparat. **2.** Element asociat unei toalete, dar care nu face parte din aceasta: *accesoriile tale se potrivesc foarte bine cu rochia*. ◦ Din fr. *accessoire*.

accesoriză, *accesorizez* vb. I. Tr. A completa o toaletă cu unul sau mai multe accesorii, cu ceva auxiliar: *și-a accesorizat rochia cu o eșarfă*. ◦ Din fr. *accessoiriser*, engl. *accessorize*.

accesorizare, *accesorizări* s.f. Acțiunea de a *accesoriza* și rezultatul ei. ◦ De la *accesoriza*.

accesorizat, ~ă, *accesorizaiți*, ~te adj. (Despre toalete) Care este completat cu unul sau mai multe accesorii: *rochie accesorizată*. ◦ De la *accesoriza*.

acciză, *accizez* vb. I. Tr. A supune impozitării, a percepe accize. ◦ De la *acciza*.

accizabil, ~ă, *accizabili*, ~e adj. Care poate fi supus accizării. ◦ *Acciza* + *-bil*.

accizare, *accizări* s.f. Acțiunea de a *acciza* și rezultatul ei. ◦ De la *acciza*.

accizat, ~ă, *accizaiți*, ~te adj. Care este supus accizelor: *marfă accizată*. ◦ De la *acciza*.

acciză, *accize* s.f. (Fin.; mai ales la pl.) Impozit indirect, perceput în unele țări, asupra unor bunuri de consum: *accizele la alcool, tutun, carburanți*. ◦ Din fr. *accise*.

account executive, *account executivi* [əkáunt igzékiutiv] s.m. Angajat în cadrul unei firme care are grijă de conturile clienților. ◦ Din engl. *account executive*.

account manager, *account manageri* [əkáunt ménédșer] s.m. Angajat în cadrul unei firme care reprezintă legătura între

companie și un client și care îi poate asigura acestuia suport tehnic, de planificare sau de optimizare a contului. ◦ Din engl. *account manager*.

accounting manager, *accounting manageri* [əkáuntinénédșer] s.m. Responsabil financiar în cadrul unei firme. ◦ Din engl. *accounting manager*.

achită, *achit* vb. I. Tr. (Arg.) A ucide pe cineva, a omorî: *hoții l-au achitat ca să-i ia banii*. ◦ Din fr. *acquitter*.

achiziție, *achiziții* s.f. **1.** (Psih.) Proces de dezvoltare de noi comportamente de către un individ. **2.** (Inform.) Citire și memorare a datelor de către calculator. ◦ Din fr. *acquisition*.

acidifiant, ~ă, *acidifianți*, ~te adj. Care transformă o substanță în acid. ◦ Din fr. *acidifiant*, it. *acidificante*.

acknowledgment [əkálnidž mənt] s.n. Mențiune pe o carte, pe un articol etc. prin care se precizează apartenența la un anumit proiect. ◦ Cuv. engl.

aclimatiză, *aclimatizez* vb. I. Refl. (Fig.; despre oameni) A se deprinde, a se obișnui cu noi condiții de viață: *s-a aclimatizat ușor la noul loc de muncă*. ◦ Din germ. *akklimatisieren*.

a comercial s.n. A rond. ◦ Din fr. *a commercial*.

acomodare, *acomodări* s.f. (Psih.) Modificare a activităților mentale (mai ales la copil), în vederea adaptării la mediu, la situații noi etc. ◊ *Acomodare socială* = modificare a relațiilor dintre (grupuri de) persoane care are loc (conștient) în scopul reducerii stărilor de încordare sau conflictuale. ◦ De la *acomoda*.

acoperi, *acopăr* vb. IV Tr., refl. **1.** Tr. (Sport) A străbate (o distanță), a parcurge: *atletul a acoperit distanța într-un timp record*. ◊ *A acoperi terenul* = a fi activ pe terenul de joc oriunde este nevoie. **2.** Refl. A se întinde pe o perioadă, pe o suprafață: *această doctrină acoperă secolul al XIX-lea*. **3.** Tr. (Telec.) A asigura o recepționare corectă într-o anumită zonă a semnalului

de telefonie, de internet etc.: *acest emițător acoperă un sector foarte mare*. **4.** Tr. A mediatiza informația privind un eveniment, un fapt ce ține de actualitate: *ziarul acesta a acoperit mult mai bine subiectul summitului*. ◦ Cf. engl. *cover*, fr. *couvrir*.

acoperire, *acoperiri* s.f. **1.** (Fin.) Posibilitatea de a face față unei obligații, unei plăți, unei cheltuieli, de a lichida un deficit etc.: *acoperirea sumei se face eșalonat*. ◊ (Concr.) Totalitate a valorilor care asigură această posibilitate. ◊ *Acoperire în aur* = stoc de aur și de alte active pe baza cărora băncile de emisiune asigură convertibilitatea bancnotelor. *Cec fără acoperire* = sumă de bani înscrisă pe un cec, care nu se regăsește în contul semnatarului. **2.** (Fig.) Ascundere, tănuire a unor vorbe, a unor acțiuni, de obicei, reprobabile: *activitatea firmei era în realitate o acoperire pentru spălarea de bani*. **3.** Zonă în care se receptează un semnal de televiziune sau radiofonic. **4.** Mediatizare a unui eveniment. ◦ De la *acoperi*.

acord, *acorduri* s.n. **1.** Înțelegere, convenție etc. privitoare la relațiile de colaborare și de cooperare (politică, economică, financiară, electorală, culturală etc.), care se stabilesc între state, partide politice, organizații. ◊ *Acord cadru* = înțelegere la nivel înalt, care servește drept cadru pentru convorbiri ulterioare. *Acord comercial* = înțelegere între două sau mai multe state cu privire la schimbul reciproc de mărfuri. *Acord de plăți* = înțelegere între două sau mai multe state cu privire la modul de lichidare a creanțelor și a obligațiilor bănești reciproce. *Acord stand-by* = linie de credit a Fondului Monetar Internațional acordată unei țări în cadrul unui acord negociat prin reforme economice. **2.** Formă de remunerare a muncii prestate. ◊ *Acord global* (sau *colectiv*) = formă de retribuție a muncii unui grup de lucrători în raport cu îndeplinirea cantitativă și calitativă a normei stabilite pentru întregul grup. *Acord progresiv* = plată a muncii în proporție

accesorii (2)
accessoires
accessoires

creșcând în raport cu depășirea normei. **Muncă în acord** = muncă normală retribuită în raport cu îndeplinirea normei. **Plată** (sau **retribuție, salariu**) **în acord** = sistem de remunerare a muncii normate în raport cu rezultatele obținute. ◦ Din fr. *accord*, it. *accordo*, germ. *Akkord*.

acostament, acostament s.n.

1. Fâșie laterală (nepavată) din platforma unei șosele, cuprinsă între marginea părții carosabile și marginea șoselei: **a parcat mașina pe acostament**. 2. Parte a căii ferate, lângă șine, acoperită cu un strat de balast. ◦ Din fr. *accotement*.

acquis [aki] s.n. **Acquis-ul comunitar** = ansamblul de drepturi și obligații asumate de statele membre ale Uniunii Europene, de norme juridice originare (tratate) sau derivate (acte adoptate) care reglementează activitatea Comunității Europene și a instituțiilor din UE, acțiunile și politicile comunitare. ◦ Din fr. *acquis [communautaire]*.

acreditiv, acreditive s.n. (Fin.)

1. Sumă de bani special rezervată de un cumpărător din contul său, la o bancă ce deservește un furnizor, pentru ca acestuia să i se facă plata în momentul în care dovedește predarea mărfurilor în condițiile prestabilite prin contract. + Document prin care se ordonă rezervarea acestei sume de bani. 2. Sumă de bani depusă de o persoană la o bancă pentru a-i sta la dispoziție (la cerere) la o altă unitate. + Înscris, document financiar prin care se certifică o asemenea depunere. ◦ Din fr. *accréditif*, germ. *Akkreditiv*.

acrilat, acrilaj s.m. 1. (Chim.) Sare sau ester al acidului acrilic. 2. Material plastic sintetic folosit în stomatologie pentru confecționarea protezelor, a diverselor aparate și suporturi dentare etc. ◦ Din fr. *acrylate*.

acrilic, -ă, acrilici, -ce adj.

1. **Acid acrilic** = acid monocarboxilic nesaturat, ușor polimerizabil, sub formă de lichid incolor, cu miros înțepător, folosit la fabricarea unor

materiale sintetice. 2. Care este obținut cu ajutorul derivaților acidului acrilic. ◊ **Fibră acrilică** = fibră textilă sintetică obținută prin polimerizarea nitrilului acrilic. **Latex acrilic** = rășină termoplastică. **Vopsea acrilică** (și subst. n.) = emulsie obținută prin dispersia în apă a pigmentului de culoare, pe bază de latex: **a pictat un portret în acrilic**. ◦ Din fr. *acrylique*.

acrobație, acrobații s.f. (Fig.; la pl.) Eforturi neobișnuite pentru a ieși dintr-o încurcătură, dintr-o situație grea: **a trebuit să facă tot felul de acrobații ca să evite problemele financiare**. ◦ Din fr. *acrobatie*.

acronim, -ă, acronimi, -e adj., s.n. (Cuvânt) format din literele (inițiale) sau din segmentele unor cuvinte. ◦ Din fr. *acronyme*, engl. *acronym*.

acronimie, acronimii s.f. Procedeu de formare a cuvintelor cu ajutorul abrevierilor. ◦ Din fr. *acronymie*.

acroșaj, acroșaje s.n. (Și **acroșaj publicitar**) Element (termen, desen, imagine fotografică, semn grafic etc.), care face parte dintr-un mesaj sau dintr-o campanie publicitară, care este folosit în marketing pentru a ilustra capacitatea unei reclame sau a unei oferte (promoționale) de a atrage atenția, de a stârni interesul, incitând potențialul client să vină în contact cu mesajul sau cu marca respectivă, la locul de prezentare sau de vânzare. ◦ Din fr. *acrochage*.

act, acte s.n. 1. Document eliberat de o autoritate prin care se atestă un fapt, o obligație, un drept, o învoială etc.; decizie a unei autorități cuprinsă în acest document. ◊ **Act adițional** = acord intervenit între părțile care au încheiat un contract, prin care ele convin asupra modificării, completării sau încetării ulterioare a acestuia. 2. (Spec.; la pl.) Document de identitate (prin care se legitimează cineva): **prezentați actele la control!** 3. (Lingv.) **Act de vorbire** = producere a vorbirii printr-o activitate individuală

orientată spre un anumit scop (informativ sau pragmatic). **Act lingvistic** = funcție pragmatică legată de limbaj (cerere, sfat, ordin, afirmație). 4. (Psih.) **Act ratat** = proces psihic al cărui rezultat vizat explicit nu este atins. 5. (La pl.) Volum de comunicări prezentate la congrese: **actele Congresului de la Valencia**. + Culegere de documente emise de către o adunare: **actele adunării constituante**. ◦ Din fr. *acte*.

activă, activez vb. I. 1. Tr. A pune în funcțiune, a face activ: **poți activa funcțiile ascuse ale telefonului**. 2. Intr. A desfășura o activitate: **acel sportiv activează la clubul sportiv de 10 ani**.

3. Tr. A intensifica, a stimula o activitate, un proces etc.; a face ca o substanță, un fenomen să devină (mai) activ: **dușurile reci activează circulația sângelui**. ◦ Din fr. *activer*.

activare, activări s.f. Acțiunea de a activa și rezultatul ei. ◦ De la *activa*.

activat, -ă, activați, -te adj. Care este pus în funcțiune; care este activ: **cartelă telefonică activată**. ◦ De la *activa*.

actualiză, actualizez vb. I. 1. Tr. (Inform.) A utiliza ultima versiune a unui program deja instalat sau a bazei de date a acestuia; a updata: **am actualizat antivirusul**. 2. Tr. A face să devină actual, a aduce la zi; a updata: **a actualizat informațiile de pe site**. 3. Refl. (Lingv.) A se exprima, a se realiza, a se concretiza: **în această propoziție subiectul se actualizează printr-un substantiv**. ◦ Din fr. *actualiser*.

actualizabil, -ă, actualizabili, -e adj. Care poate fi actualizat. ◦ Din fr. *actualisable*.

actualizare, actualizări s.f. Acțiunea de a actualiza și rezultatul ei. ◦ De la *actualiza*.

actualizat, -ă, actualizați, -te adj. 1. (Inform.) Care reprezintă ultima versiune a unui program deja instalat sau a bazei de date a acestuia; updatat: **antivirus actualizat**. 2. Care este adus la zi; updatat: **informațiile actualizate din ziar l-au lămurit**.

3. (Lingv.) Care este exprimat, realizat, concretizat: **complement actualizat printr-un substantiv**. ◦ De la *actualiza*.

acțional, -ă, acționali, -e adj. Care ține de acțiune, care se referă la acțiune; de acțiune. ◦ Din fr. *actionnel*, engl. *actional*.

acționalism s.n. Analiză sociologică care se bazează pe conceptul de acțiune în explicarea vieții sociale. ◦ Din fr. *actionnalisme*.

acționalist, -ă, acționaliști, -ste adj., s.m., s.f. 1. Adj. Care ține de acționalism, care se referă la acționalism. 2. S.m., s.f. Adept al acționalismului. ◦ Din fr. *actionnaliste*.

acupresură s.f. (Med.) (Metodă terapeutică ce constă în) compresiunea scurtă a unui nerv, executată cu ajutorul degetelor, într-un punct special al tegumentului (punct de presiune), pentru îndepărtarea durerii. ◦ Din germ. *Akupressor*, engl. *acupressure*.

acupunctór, acupunctori s.m. Medic care practică acupunctura; acupuncturist. ◦ Din fr. *acupuncture*.

acupunctură s.f. (Med.) Metodă chinezească terapeutică, profilactică, curativă și de diagnostic, care se bazează pe stimularea cu ajutorul unor ace fine (din metale prețioase sau din oțel) a anumitor puncte de pe suprafața corpului, cu rolul de a activa centrul nervoși. ◦ Din fr., engl. *acupuncture*.

acupuncturist, acupuncturiști ▼ s.m. Acupunctur. ◦ Din germ. *Akupunkturist*.

acupuncturist
acupuncturist
acupuncteur

acút, -ă, acuți, -te adj. 1. (Psih.; despre stimuli) Care are o valoare maximă de intensitate ce nu este percepută de organele de simț, senzațiile dureroase apărând numai după scăderea acestei valori. 2. (Muz.; despre sunete) Care este înalt, cu frecvență mare: **registru acut**. ◦ Din lat. *acutus, -a, -um*, it. *acuto*.

acutiză, pers. 3 sg. acutizează vb. I. Refl. A deveni acut, a se ascuți: **durerea s-a acutizat**. ◊ (Fig.) **Conflictul s-a acutizat**. ◦ Din it. *acutizzare*.

acutizare, acutizări s.f. Acțiunea de a se acutiza și rezultatul ei. ◦ De la *acutiza*.

acvacultură s.f. 1. Creștere a animalelor și a plantelor acvatice în scopul comercializării lor; acvicultură. 2. Metodă de cultivaie, fără pământ, într-o soluție de săruri minerale. ◦ Din fr. *aquaculture*.

acvafobie s.f. (Med.) Hidrofobie. ◦ Din fr. *aquaphobie*, engl. *aquaphobia*.

acvanaút, -ă, acvanaúti, -te ▲ s.m., s.f. Persoană care, cu ajutorul unui aparat, al unui dispozitiv etc. special, efectuează scufundări subacvatice de lungă durată; scafandru. ◦ Din fr. *aquanaute*.

acvanaútic, -ă, acvanaútics, -ce adj. Care ține de acvanaúti sau de scufundările marine, care se referă la acvanaúti sau la scufundările marine. ◦ Din fr. *aquanautique*.

acvaplán, acvaplane s.n.

1. Planșă de lemn, remorcată de o ambarcațiune cu motor, căreia sportivul, ținându-se de o

coardă fixată dinaintea plânsei, îi imprimă diferite moduri de alunecare. 2. Sport practicat pe o asemenea planșă. 3. (Mar.) Ambarcațiune de transport având propulsie cu reacție submarină. ◦ Din fr. *aquaplane*.

acvaplănare, acvaplănări s.f. Pierdere a aderenței la șosea a unui automobil care se deplasează cu viteză mare, provocată de existența unei pelicule de apă între suprafața șoselei și pneuri. ◦ Cf. fr. *aquaplanage*, engl. *aquaplaning*.

acvariofil, acvariofilii s.m. Persoană care practică acvariofilia. ◦ Din fr. *aquariophile*.

acvariofilie s.f. Creștere a peștilor exotici de ornament și a plantelor acvatice (în acvariu). ◦ Din fr. *aquariophilie*.

acvarist, -ă, acvaristi, -ste s.m., s.f. Persoană care crește animale sau plante în acvariu. ◦ Din germ. *Aquarist*.

acvaristică s.f. Știința creșterii viețuitoarelor în acvarii. 2. Pasivitate pentru acvarii. ◦ Din germ. *Aquaristik*.

acvareráriu, acvarerării s.n. Combinație între un acvariu și un terariu, constând într-o cutie cu trei pereți de sticlă și unul din plasă de sârmă, în care se introduce un vas cu apă, putându-se crește amfibieni pentru studiu. ◦ Din fr., engl. *aquaterrarium*.

acvicultură s.f. Acvacultură. ◦ Din fr. *aquiculture*.

adăos, adaosuri s.n. **Adaos comercial** = diferența dintre prețul de vânzare a unui bun și cel de achiziție a bunului respectiv. ◦ Cf. engl. *markup*.

adaptă, adaptez vb. I. Tr., refl. (Lingv.) A (se) integra în altă limbă, suferind transformări conforme cu sistemul acesteia: nu toate împrumuturile recente din limba engleză s-au adaptat. ◦ Din fr. *adapter*.

adaptare, adaptări s.f. (Lingv.) Acțiunea de a (se) adapta și rezultatul ei: adaptarea împrumuturilor din engleză este destul de dificilă în unele cazuri. ◦ De la *adapta*.

adaptat, -ă, adaptați, -te adj. (Lingv.; despre cuvinte de origine străină) Care a suferit transformări conforme cu sistemul limbii în care se integrează: împrumuturile din franceză adaptate sunt frecvente. ◦ De la *adapta*.

adaptor, adaptoare ▼ s.n.

1. (Electr.) Dispozitiv intercalat între un generator sau un transmitor și un receptor, pentru adaptarea unui aparat electric la diverse întrebuințări. 2. (Electr.) Piesă care permite introducerea în priză a unor aparate dotate cu ștechere diferite față de standardul prizei. 3. Dispozitiv care permite conectarea a două piese cu mufe diferite. 4. Dispozitiv al unui aparat fotografic destinat modificării distanței focale a obiectivului. ◦ Din fr. *adapteur*.

add s. (Pam.) A da *add* =

a) a adăuga o persoană în lista personală de prieteni, într-o rețea de socializare; b) a accepta cererea unei persoane de a fi admisă în lista personală de prieteni, într-o rețea de socializare. ◦ Cuv. engl.

adenom, adenoame s.n. (Med.) Tumoare benignă dezvoltată la nivelul unei glande, constituită din celulele epiteliale, cu structura asemănătoare cu a glandei din care provine. ◦ Din fr. *adénome*; cf. engl. *adenoma*.

adenosarcom, adenosarcoame s.n. (Med.) Tumoare malignă a țesutului glandular și conjunctiv. ◦ Din fr. *adénosarcome*; cf. engl. *adenosarcoma*.

aderă, ader vb. I. Intr. (Despre state) A se alătura unui tratat, desemnat anterior, unei alianțe, uniunii internaționale etc.: România a aderat la Uniunea Europeană. ◦ Din fr. *adhérer*.

aderare, aderări s.f. Acțiunea de a adera și rezultatul ei. ◦ De la *aderă*.

aderență, aderențe s.f. 1. (Med.) Alipire normală sau patologică a unor suprafețe fiziologic separate una de cealaltă, din cauze congenitale sau ca urmare a unor cicatrici. + Țesut fibros format în cavitățile seroase în urma unei infecții sau intervenții chirurgicale, unind organe care în mod normal sunt separate; bridă. 2. (Constr.) Fenomen de legătură între beton și oțel în construcțiile de beton armat. 3. (Fig.) Solidarizare, aderare conștientă la ceva; legătură, conexiune, raport: și-a manifestat aderența la ideologia de dreapta. ◦ Din fr. *adhérence*.

adeziv, -ă, adezivi, -e adj., s.m. 1. Adj. (Despre materiale) Care aderă, care rămâne lipit după aplicare: pansament adeziv.

♦ **Bandă adezivă** = scotch.

2. Adj. (Biol.) Organ adeziv = organ care fixează o viețuitoare de un suport. 3. S.m. Produs, natural sau sintetic, folosit la încheierea și lipirea a două suprafețe din același material sau din materiale diferite; clei, lipici: cele două părți au fost lipite cu adeziv. ◦ Din fr. *adhésif*.

adezivitate s.f. Proprietatea de a fi adeziv: această folie are o adezivitate mare. ◦ Din fr. *adhésivité*.

ADHD [a-de-haf-dé] s.n. (Med.) Tulburare comportamentală care afectează mai ales copiii, manifestându-se prin imposibilitatea acestora de a se concentra asupra unui anumit subiect sau unei anumite acțiuni și care, netratată, poate avea consecințe negative pe termen lung (psihologice, sociale, economice); sindrom hiperkinetic cu deficit de atenție. ◦ Din engl. *A(attention) D(eficit) H(yperactivity) D(isorder)*.

adict, adicți s.m. Persoană care este dependentă de un drog sau de o activitate; dependent. ◦ Din fr., engl. *addict*.

adictiv, -ă, adictivi, -e adj. Care creează o dependență; care denotă o dependență: comportament adictiv. ◦ Din fr. *adictif*, engl. *addictive*.

adictolog, adictologi s.m. Medic specializat în adictologie. ◦ Din fr. *adictologie*.

adictologie s.f. Parte a medicinei care se ocupă cu studiul comportamentelor legate de adicție și al mecanismelor acesteia, precum

și cu tratarea ei. ◦ Din fr. *addictologie*, engl. *addictology*.

adicție s.f. (Med.) Relația de dependență față de o substanță, de un lucru sau de o activitate, în scopul obținerii imediate a unei stări de plăcere, care creează dependență, având consecințe grave asupra sănătății organismului și, în special, a psihicului. + (P. restr.) Drogodependență. ◦ Din fr., engl. *addiction*.

adidas, adidași ▲ s.m. (Mai ales la pl.) Pantof sau gheată pentru sport, făcută din materiale ușoare. ◦ Din engl. *adidas*, den. com. (<Adi Das[slər], n. pr.).

adipós, -oasă, adipoși, -oase adj. Care prezintă caracteristicile grăsimii; care conține grăsime; gras; seboareic. ♦ *Celulă adiposă* v. celulă. Țesut adipos = țesut conjunctiv în care predomină celulele de grăsime. ◦ Din fr. *adipeux*.

aditiv, aditivi s.m. Substanță care se adaugă unor produse pentru a le ameliora unele proprietăți sau pentru a obține noi calități: aditivi alimentari; aditiv pentru benzină. ◦ Din fr. *additif*, engl. *additive*.

aditivă, aditivez vb. I. Tr. A amesteca cu aditivi: la rafinare benzina este aditivată cu diferite substanțe. ◦ Din it. *aditivare*.

aditivăre, aditivări s.f. Acțiunea de a aditivă și rezultatul ei. ◦ De la *aditivă*.

aditivat, -ă, aditivați, -te adj. Care are calitățile îmbunătățite cu ajutorul unor aditivi: benzina aditivată este mai bună. ◦ De la *aditivă*.

adițional, -ă, adiționali, -e adj. 1. Care reprezintă un adaos; suplimentar; supranumerar: act adițional. 2. Convorbire adițională (și subst. f.) = convorbire suplimentară în raport cu numărul de convorbiri incluse în prețul fix al abonamentului. ◦ Din fr. *additionnel*, engl. *additional*.

adjucecă, adjudec vb. I. 1. Tr. A atribui bunuri, servicii, lucrări etc. (prin hotărâre judecătorească) aceluia care oferă mai mult în cadrul unei licitații publice. 2. Refl. A-și atribui, a-și lua ceva. ♦ (Sport) A-și adjuceca victoria = a cuceri, a obține victoria în condițiile unei concurențe sportive. ◦ Din lat. *adjuicare*; cf. fr. *adjuger*.

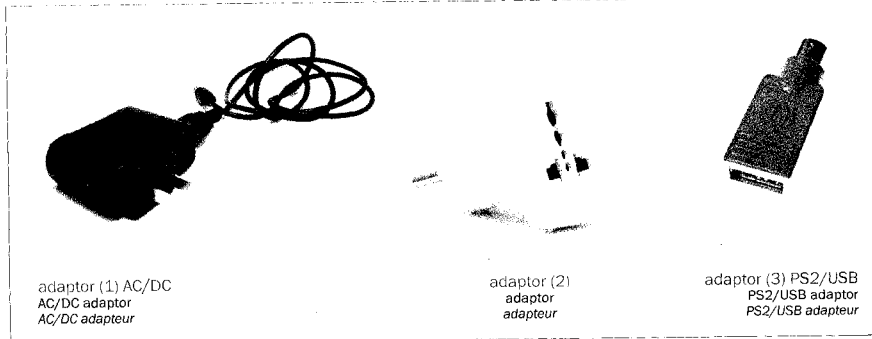
adjucecare, adjudecări s.f. Acțiunea de a adjuceca și rezultatul ei. ◦ De la *adjuceca*.

adjucecatăr, -ă, adjudecatari, -e s.m., s.f. (Jur.) Persoană căreia i se adjucecă un bun, un serviciu, o lucrare etc., la o licitație publică. ◦ Din fr. *adjudicataire*.

adjucecăție, adjudecații s.f. Act prin care se adjucecă un bun, un serviciu, o lucrare etc. la o licitație publică; adjucecare. ◦ Din fr. *adjudication*.

adjuvânt, -ă, adjuvanți, -te adj., s.n. 1. (Farm.) (Medicament secundar) care se asociază cu un alt medicament și permite absorbția lui mai ușoară sau facilitează acțiunea lui, având rolul de a completa tratamentul specific, de obicei prin efecte paleative. 2. (Produs, substanță) care se adaugă unui material pentru a-i ameliora calitățile; aditiv: adjuvanții folosiți au îmbunătățit calitatea asfaltului. 3. (Fig.) Auxiliar, stimulent: adjuvant pentru memorie. ◦ Din fr. *adjuvant*.

admin, admini s.m. (Pam.) Abrev. de la administrator.

administra vb. I. Tr. (Inform.) A crea, a menține și a dezvolta resursele informatice pe care le are în grijă: *el administrează rețeaua informatică a universității.* ◦ Din engl. *administer*, fr. *administrer*.

administrabil, ~ă, **administrabili**, ~e adj. Care poate fi administrat. ◦ Din engl. *administrable*, fr. *administrable*.

administrare, **administrări** s.f. (Inform.) Acțiunea de a administra și rezultatul ei. ◦ De la *administra*.

administrativ s.n. Instituție, secție cu atribuții de administrație. ◦ Din fr. *administratif*.

administrător, **administratori** s.m. (Inform.) Persoană însărcinată cu crearea, menținerea și dezvoltarea resurselor informatice din domeniul pe care îl administrează; webmaster; (abrev.) *admin*: *administrator de sistem*; *administrator de rețea*. ◦ Din engl. *administrator*, fr. *administrateur*.

administrăție, **administrării** s.f. 1. Totalitate a organelor administrative (executive și de dispoziție) dintr-un stat. ◊ *Administrăție de stat* (sau *publică*) = a) formă de activitate (executivă și de dispoziție) a statului pentru realizarea funcțiilor sale; b) totalitate a organelor de stat prin care se desfășoară această activitate. *Consiliu de administrație locală* = structură de conducere care include prefectul și primarul împreună cu consiliul municipal, orașenesc sau comunal al unei localități. 2. Ramură, sector de activitate dintr-o țară, provincie, firmă etc. care se ocupă cu administrarea bunurilor din domeniile respective. 3. Totalitate a funcțiilor însărcinate cu conducerea administrativă a unei firme, instituții etc. 4. Sediul unde au loc activitățile administrative, mai ales al unei firme, instituții: *administrația este la al II-lea etaj*. 5. Personalul de conducere: *administrația a participat la discuții cu sindicatele*. 6. Exercițiu al puterii politice (executive sau prezidențiale) caracterizat de

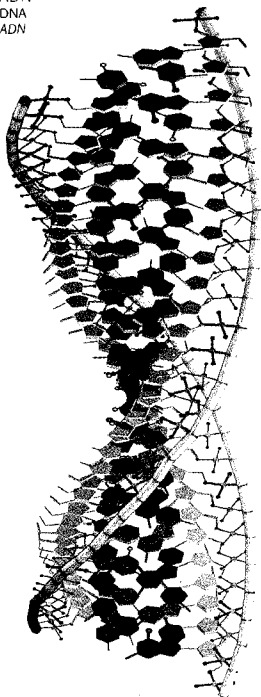
o anumită direcție, imprimată de persoana sau de gruparea care este la conducere și al cărei nume este legat de funcția îndeplinită: *situația Americii în timpul administrației Obama*; *administrația laburistă*. ◦ Din fr. *administration*.

ADN ▼ [a-de-né] s.n. Denumire a acidului dezoxiribonucleic. ◦ Din fr. *a(cide) d(ésoxyribo)n(ucléique)*; cf. engl. *d(eoxyribo)n(ucléic) a(cid)*.

adnotă, **adnotez** vb. I. Tr. (Inform.) A atașa unităților dintr-un text în format electronic informații suplimentare (morfologice, sintactice, semantice etc.) care să permită prelucrarea ulterioară de către calculator. ◦ Din engl. *annotate*, fr. *annotare*.

adnotare, **adnotări** s.f. 1. (Lingv.) Notă sau comentariu atașat unei anumite părți dintr-un document pentru a furniza niște informații. 2. (Inform.) Informație suplimentară (morfologică, sintactică,

ADN
DNA
ADN

semantică etc.) atașată manual sau automat unităților dintr-un text în format electronic, în vederea prelucrării ulterioare de către calculator. ◦ De la *adnota*; cf. engl., fr. *annotation*.

adnotat, ~ă, **adnotați**, ~te adj. (Despre texte) Cu explicații, cu completări, cu adnotări etc.: *pasaj adnotat*. ◦ De la *adnota*.

adnotator, ~oare, **adnotatori**, ~oare s.m., s.f., adj. (Inform.) (Persoană sau soft) care adnotează un text. ◦ Din fr. *annotateur*, engl. *annotator*.

adnotație, **adnotații** s.f. Adnotare. ◦ Din engl., fr. *annotation*.

adrenalină s.f. Hormon produs de glandele suprarenale sau obținut pe cale sintetică, care este un stimulator puternic al mușchilor inimii, determinând vasodilatarea coronarelor, vasoconstricția tegumentului, mucoaselor și viscerelor, stimularea sistemului reticular ascendent, și care este folosit în medicină; epinefrină. ◊ *Puseu de adrenalină* = reacție vie, elan: *cursa îi provoacă puseuri de adrenalină*. ◦ Din fr. *adrénaline*.

adresabil, ~ă, **adresabili**, ~e adj. (Inform.; despre memorie) Care se referă la sau care denotă o unitate de memorie în care toate locațiile sunt accesate în mod separat de un program special. ◦ Din fr. *adressable*, engl. *addressable*.

adresă, **adrese** s.f. (Inform.) Simbol sau cod, număr binar care indică locul dintr-un sistem de stocare a informațiilor sau în memoria calculatorului unde se află sau se regăsește o informație; expresie (numerică) care indică o sursă sau o destinație a informației ce urmează să fie înregistrată de un calculator. ◊ *Adresă (de poștă) electronică* = totalitate a caracterelor care individualizează o căsuță de poștă electronică, formată dintr-un nume de utilizator, simbolul @ și denumirea serverului care o gestionează. *Adresă web* (sau *internet*) = totalitate a caracterelor (de obicei începând cu *www*) care individualizează o pagină web, permițând accesul la

aeroambulanță
air ambulance
ambulance aérienne

informațiile conținute de aceasta. ◦ Din fr. *adresse*, engl. *address*.

adserver, **adservere** [adsɛrvɔr] s.n. Server web care livrează materiale publicitare altor site-uri. ◦ Cuv. engl.

adservering [adsɛrviŋ] s.n. (Inform.) Tehnologia și serviciile necesare pentru vânzarea și monitorizarea de către deținătorii anumitor pagini web de spații de publicitate în cadrul paginilor respective. ◦ Cuv. engl.

ADSL [ei-di-es-él] s.n. Tehnologie care permite transmiterea de date, pe o linie telefonică de cupru, mult mai rapid decât cu un modem de tip voiceband conventional. ◦ Din engl. *A(symmetric) D(igital) S(ubscriber) L(ine)*.

adstrat, **adstraturi** s.n. (Lingv.) Totalitate a elementelor străine care se adaugă unui idiom după constituirea lui, ca rezultat al interferenței lingvistice. ◦ Din fr. *adstrat*.

adunare, **adunări** s.f. (Econ.) *Adunarea (generală a) acționarilor* = formă a managementului unei societăți comerciale pe acțiuni, constând în participarea posesorilor de acțiuni la luarea deciziilor privitoare la societatea respectivă, prin adoptarea direcțiilor principale ale politicii ei pentru anul următor și alegerea organelor de administrare. ◦ De la *aduna*.

advertiser, **advertiseri** [édvɛrtáizɔr] s.m. 1. Persoană care lucrează la o firmă de

advertising. 2. Persoană fizică sau entitate care cumpără spațiu de publicitate. ◦ Din engl. *advertiser*

advertising [édvɛrtaizɪŋ] s.n. Totalitate a procedurilor prin care un mesaj (un produs, un serviciu, o idee etc.) este promovat către public; publicitate; reclamă. ◊ *Advertising plan* = proiect în care sunt menționate scopul campaniei, metodele ce vor fi aplicate și tehnicile prin care sunt măsurate rezultatele campaniei; plan de publicitate. *Advertising salesman* = intermediar în materie de publicitate. *Internet* (sau *web*) *advertising* = promovarea de materiale publicitare către utilizatorii de internet prin site-uri, prin e-mailuri, prin programe sau prin mesaje pe telefonul mobil conectat la internet. ◦ Cuv. engl.

advertorial, **advertoriale** s.n. Editorial care reprezintă o formă neconvențională de reclamă, fiind un hibrid între publicitate și jurnalism, clientul plătiind echipa editorială să scrie un articol despre produsul lui, în stilul revistei, pentru a-l promova: *am citit în advertorialul din revistă că noul model de MP4 este mult mai performant*. ◦ Din engl. *advertorial*.

adviser, **adviseri** [ədváizɔr] s.m. Consilier, expert care acordă consultanță. ◦ Din engl. *adviser*. **adware**, **adware-uri** [áduɛɔr] s.n. (Inform.) Soft care face să apară sau să se descarce automat

materiale publicitare atunci când un utilizator accesează anumite pagini web. ◦ Cuv. engl.

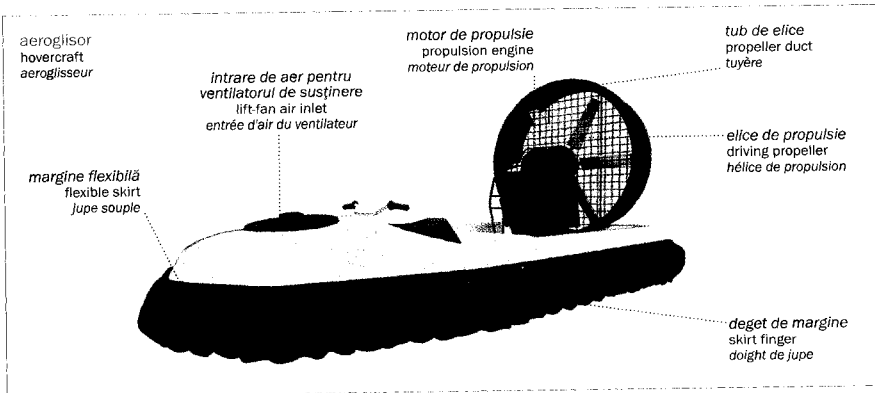
aer s.n. *Aer condiționat* (abrev. AC) = a) aer din interiorul unei incinte (încăpere, mașină etc.), trecut printr-un sistem special de ventilație, pentru a aduce proprietățile sale fizice (temperatură, umiditate, grad de puritate etc.) la valorile dorite: *hotel dotat cu aer condiționat*; b) aparat, sistem de ventilație, care climatizează aerul din încăperi și care poate fi mobil sau fix: *mi-am luat un aer condiționat mobil*. ◦ Din engl., fr. *air*.

aerian, ~ă, **aerieni**, ~e adj. (Fig.; fam.; despre oameni) 1. Care este distrat, visător: *este o persoană aeriană, care mereu întârzie*. 2. Care este neexperimentat, neștiutor, novice: *este aerian în această materie*. / Sil. -ri-an. ◦ Din fr. *aérien*.

aeroambulanță, **aeroambulanțe** ▲ s.f. (Med.) Avion utilat pentru acordarea primului ajutor și pentru transportul bolnavilor, al accidentaților, al răniților. ◦ Din it. *aerambulanza*.

aeroamfibiu, ~ie, **aeroamfibi** adj., s.n. (Vehicul cu pernă de aer) adaptat la navigația aeriană și pe apă. ◦ Din fr. *aéroamphibie*.

aeroautomobil, **aeroautomobile** s.n. Vehicul terestru care se poate susține deasupra solului cu ajutorul unei perne de aer. / Sil. -a-u-. ◦ Aero- + *automobil*; cf. fr. *aérovoiture*.

aerobic, ~ă, *aerobici*, ~ce adj., s.n. (Gimnastică, antrenament etc.) de întreținere care se execută într-un ritm rapid, pe un fond muzical: *exerciții aerobice; marșea merge la aerobic.* ◊ Din engl. *aerobics*, fr. *aérobic*.

aeroglisor, *aeroglisoare* ▲ s.n. Vehicul autopropulsat pe o pernă de aer, care se deplasează prin alunecare deasupra solului sau apei, fiind utilizat pentru transportul pasagerilor sau al vehiculelor; hovercraft, naviplan. ◊ Din fr. *aéroglisser*.

aerosol, *aerosoli* s.m. (Mai ales la pl.) Substanță formată prin dispersia unor particule lichide sau solide într-un gaz, cu întrebuințări în medicină, în tratamentul unor boli, în agricultură la combaterea dăunătorilor etc. ◊ Din fr. *aérosol*, germ. *Aerosol*.

aerosoloterapie s.f. Procedeu terapeutic în care se utilizează aerosoli din substanțe medicamentoase pentru tratamentul unor afecțiuni pulmonare. ◊ Din fr. *aérosolthérapie*.

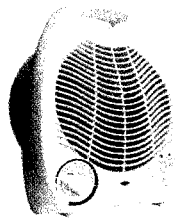
aerothermă, *aerotherme* ▼ s.f. Aparat electric de încălzire care produce și suflă aer cald. ◊ Din fr. *aérotherme*.

aerotren, *aerotrenuri* ► s.n. Vehicul terestru monorai care alunecă cu mare viteză pe o pernă de aer comprimat. ◊ Din fr. *aérotrain*.

afacerism s.n. (Depr.) Practică care constă în realizarea de profituri personale utilizând

mijloace aflate la limita legii sau uzând de relațiile și de poziția socială, profesională, politică etc. a cuiva. + Obținere abuzivă de profituri personale din afaceri. ◊ *Afacere* + *-ism*; cf. fr. *affairisme*.

afânător, *afânători* s.m. Aditiv alimentar pentru produse făinoase sau de patiserie, utilizat în scopul măririi volumului unui aluat, prin producerea de gaze, în timpul procesului de dospire și coacere. ◊ *Afâna* + *-tor*.

aerothermă
heater
aerotherme

afiș, *afișe* s.n. 1. Foaie de dimensiuni diferite, de obicei imprimată, expusă public, care conține texte (și imagini) cu caracter informativ (cultural, politic) sau propagandistic: *afișe publicitare; afișe electorale.* ◊ *Cap de afiș* = a) primul nume de pe afișul care anunță un spectacol; (p. ext.) actor celebru; b) (fig.) persoană, eveniment, manifestare etc. de notorietate. 2. (A. plast.) Gen de artă grafică

cu funcție de informare, de reclamă sau care exprimă o atitudine, un îndemn etc., cultivat în întreaga lume, datorită tehnicilor actuale de reproducere și imprimare. ◊ Din fr. *affiche*, germ. *Affiche*.

afișă, *afișez* vb. I. Tr. 1. (Inform.; despre calculator) A prezenta pe ecran date, rezultate etc. 2. (Tehn.) A vizualiza o mărime măsurată sau rezultatul unui calcul. ◊ Din fr. *affiche*.

afișaj, *afișaje* s.n. 1. Expunere de afișe, anunțuri, proclamații, orare etc.; afișare. 2. (Inform.) Vizualizare (pe ecranul calculatorului) a datelor existente, a rezultatelor obținute. 3. (Electron.) *Afișaj optic* = afișor. ◊ Din fr. *affichage*.

afișare, *afișări* s.f. Acțiunea de a afișa și rezultatul ei. ◊ De la *afișa*.

afișat, ~ă, *afișați*, ~te adj. Care este expus. ◊ De la *afișa*.

afișist, ~ă, *afișiști*, ~ste s.m., s.f. (A. plast.) Artist care creează afișe publicitare: *tânărul afișist a inaugurat prima sa expoziție.* ◊ (Adj.) Artist *afișist*. ◊ Din fr. *affiche*.

afișor, ~oare, *afișori*, ~oare s.m., s.f., s.n. 1. S.m., s.f. Persoană care se ocupă de lipirea sau de distribuirea afișelor. 2. S.n. (Electron.) Dispozitiv pe care apar caractere alfanumerice comandate electronic; afișaj optic. ◊ Din fr. *afficheur*.

AFL [ei-ef-él] s.n. Sistem de siguranță pasivă pentru mașină, care presupune prezența unor faruri adaptive și care este controlat de mișcarea volanului și de viteză. ◊ Din engl. *A(daptive) F(orsward) L(ighting)*.

a fresco adj. (Despre pictura murală) Care este realizată pe peretele ud sau proaspăt vopsit. ◊ (Adv.) *Pictează a fresco.* ◊ Cuv. it.

ăfro adj. invar. (Despre tunsoare) Care are părul tăiat sau încrețit, astfel încât să formeze o coafură voluminoasă în jurul capului, în stil african: *și-a făcut o coafură afro.* ◊ (Adv.) *S-a tuns afro.* ◊ Din engl., fr. *afro*.

after-beat [ăftər-bit] s.n. (Muz.) Denumire a timpilor pari sau „slabi”; *contratimp*; (p. ext.) accentuarea timpului par. ◊ Cuv. engl.

after-hours [ăftər-ăuərs] s.n. Reuniune amicală după orele de activitate cotidiană sau după un spectacol: *după concert am mers toți la un after-hours.* ◊ Cuv. engl.

after-party [ăftər-parti] s.n. Petrecere care are loc după alt eveniment. ◊ Cuv. engl.

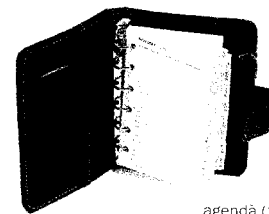
after-school [ăftər-skul] adj., s.n. 1. Adj. Care are loc imediat după terminarea orelor de curs: *activități after-school.* 2. S.n. Program care se desfășoară imediat după terminarea orelor de curs și în cadrul căruia, sub supravegherea unui personal specializat, copiii sunt implicați în activități educative, recreative

aerotren
skytrain
aerotrain

și li se oferă suport în pregătirea temelor. ◊ Cuv. engl.

after-shave, *after-shave-uri* [aftər-šev] s.n. Loțiune folosită după bărbierit. ◊ Din engl. *after-shave*.

agendă, *agende* ▼ s.f. 1. Carnet în care se consemnează (pentru fiecare zi) activitățile zilnice, notițe referitoare la anumite date, la programul unor acțiuni etc. ◊ (Inform.) *Agendă electronică* = dispozitiv electronic sau program pentru calculator care reproduce funcțiile unei agende. 2. Programul unor activități, obligații fixate pentru o anumită perioadă de timp; ordine de zi: *agenda de lucru pentru această perioadă este foarte încărcată.* ◊ Din engl. *agenda*.

agendă (1)
agenda
agenda

agent, ~ă, *agenți*, ~te s.m., s.f.

1. Reprezentant oficial al unei instituții, al unei organizații, al unui stat etc., care îndeplinește anumite însărcinări. ◊ *Agent de poliție* = polițist. 2. Persoană cu anumite funcții și responsabilități, împuternicită să intermedieze în diferite relații economice

etc. ◊ *Agent comercial* = angajat al unei firme, însărcinat cu promovarea activităților sale și cu încheierea contractelor într-o anumită regiune. *Agent de vânzări* = colaborator al unei firme, însărcinat să vândă produsele și/sau serviciile oferite de aceasta. + *Persoană care lucrează într-un anumit domeniu.* ◊ *Agent economic* v. economic. ◊ Din fr. *agent*.

agenție, *agenții* s.f. 1. Firmă specializată care exercită funcția de intermediar în diverse tratate de afaceri, angajamente etc. ◊ *Agenție de voiaj* = societate comercială care furnizează diverse servicii privitoare la călătoriile și vacanțe (vânzări de bilete de călătorie, rezervări hoteliere, organizări de excursii etc.). *Agenție de plasare* = societate care se ocupă cu recrutarea și plasarea forței de muncă. *Agenție de publicitate* v. publicitate. *Agenție de rating* = companie specializată care analizează capacitatea unei firme sau a unui stat de a rambursa obligațiile sale financiare față de diverși creditori. *Agenție matrimonială* = organizație care stabilește întâlniri între persoane interesate, în vederea căsătoriei. 2. Reprezentanță, filială sau sucursală a unei instituții sau firme, care desfășoară o activitate locală, fiind situată în alt punct decât acela în care se află sediul principal cu o competență teritorială mai largă: *agenția BRD din cartierul meu este deschisă până la ora 18.*

3. Organism public național sau internațional cu caracter social, pedagogic etc.: *Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă*. ◦ Din fr. *agence*, engl. *agency*, it. *agenzia*.

agio s.n. (Econ.) 1. Diferență între valoarea nominală a unei monede sau hârtii de valoare și prețul pieței. + Câștig rezultat din speculațiile bazate pe asemenea diferențe. 2. Ansamblu de taxe reținute de bănci. ◦ Din it. *aggio*, fr. *agio*.

agiotaj, *agiotaje* s.n. Speculații de bursă având ca scop realizarea de profituri din fluctuațiile cursului valutar, ale hârtiilor de valoare sau ale prețului mărfurilor. ◦ Din fr. *agiotage*.

aglomerat, ~ă, *aglomerați*, ~te adj., s.n. (Material) obținut prin aglomerarea, naturală sau artificială, a unor substanțe granulare, fibroase etc.: *plăci aglomerate*. ◦ De la *aglomera*.

agreă, *agrees* vb. I. Tr. A fi de acord cu ceva, a accepta: *se va achiziționa echipamentul necesar de la distribuitorii agreați de firmă*. ◦ Din fr. *agrée*, engl. *agree*.

agreát, ~ă, *agreați*, ~te adj. Care este acceptat: *furnizori agreați*. ◦ De la *agreea*.

agreement [əgrɪmɛnt] s.n. Convenție, acord (financiar, economic). ◦ Cuv. engl.

agresionă, *agresionez* vb. I. Tr. (Fam.) A agresa. / Sil. *si-o-*. ◦ De la *agresiune*, după *ambitiōna*.

agroalimentar, ~ă, *agroalimentari*, ~e adj. Care se referă la prelucrarea industrială a produselor agricole. ◦ Din fr. *agroalimentaire*.

agroturism s.n. Utilizare în scopuri turistice a posibilităților de cazare și de asigurare a unor servicii, de care dispun locuitorii rurali din zone de interes turistic. ◦ Din fr. *agrotourisme*.

agroturistic, ~ă, *agroturistici*, ~ce adj. Care ține de agroturism; în care se practică agroturismul: *a rezervat o cameră într-un complex agroturistic*. ◦ Din fr. *agrotouristique*.

aide-mémoire, *aide-mémoire*-uri [əd-memuár] s.n. 1. Îndreptar cuprinzând esențialul cunoștințelor într-un domeniu, care trebuie memorate cu prioritate. 2. Schiță (scrisă) prezentând elementele esențiale ale unei discuții sau ale unei înțelegeri care urmează să aibă loc. ◦ Din fr. *aide-mémoire*.

aikido ▼ s.n. (Sport) Artă marțială de origine japoneză, bazată pe tehnica jiu-jitsu, care constă în utilizarea forței adversarului, în aplicare de tehnici articulare și eschive realizate prin mișcări de rotație a corpului. ◦ Din fr. *aikido* (<cuv. jap.).

aikidogi s.m. Echipament utilizat de practicanții de aikido. ◦ Cuv. jap.

aikidōka, *aikidoka* s.m. Practicant de aikido. ◦ Cuv. jap.

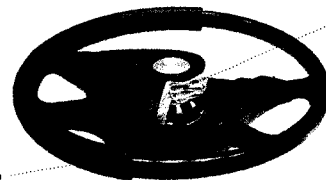
airbag, *airbaguri* ► [érbeg] s.n.

1. Dispozitiv de siguranță, la autoturisme, controlat electronic, constând într-o pernă de nailon sau dintr-un alt material subțire și rezistent, încastrată în volan, în bordul mașinii, în portiere ori în stâlpii de rezistență și care, în cazul unui impact, se umple instantaneu cu gaz, protejând de lovituri, în funcție de poziția lor, persoanele din interiorul mașinii: *mașina este dotată cu airbaguri laterale*. 2. (Fig.; fam.) Sâniul unei femei. ◦ Din engl., fr. *airbag*.

airbus, *airbusuri* ► [érbis sau érbas] s.n. Avion destinat transportului de pasageri. ◦ Din engl., fr. *airbus*.

airplay [érplei] s.n. Termen tehnic utilizat în radio și în

airbag (1)
airbag
airbag

volan
steering wheel
roue

airbag
air bag
sac gonflabil

televiziune pentru a desemna frecvența cu care este difuzată o piesă muzicală. ◦ Cuv. engl.

ajustare, *ajustări* s.f. 1. (Tehn.) Adaptare a unui ansamblu. + Operație de prelucrare fină a unei piese pentru a o aduce la dimensiunile necesare (în vederea asamblării). 2. (Psih.) Punere de acord a unui organ de recepție cu o sursă de stimulare sau a unei personalități cu o anumită cultură sau tip de activitate. 3. *Ajustare economică* = program de acțiune guvernamentală realizată în colaborare cu instituții financiare internaționale, care urmărește stabilizarea macroeconomică. *Ajustare structurală* = ansamblu de modificări promovate de autorități pentru a dirija deciziile agenților economici într-un sens considerat mai favorabil pentru firme. ◦ De la *ajusta*.

ajutor, *ajutoare* s.n. 1. Asistență financiară sau economică acordată persoanelor fără resurse materiale, în vârstă sau cu dizabilități. ◦ *Ajutor umanitar* = totalitate a mijloacelor materiale (alimente, medicamente, haine, bani etc.) oferite gratuit unor populații sau grupuri de persoane aflate în dificultate ca urmare a unor calamități, războaie etc. 2. Sprijin bănesc. + Drept bănesc acordat unui salariat în cazul pierderii temporare a capacității de muncă: *ajutor de boală*. ◦ *Ajutor de înmormântare* = sumă de bani acordată familiei unei persoane decedate pentru înmormântare. *Ajutor (sau alocație) de șomaj* = sprijin bănesc acordat persoanelor disponibilizate de

al dente adj. invar. (Despre paste, orez sau boabe de fasole) Care a fost fiert astfel încât să rămână tare: *pastele trebuie să fie fierte al dente*. ◦ Cuv. it.

alegere, *alegeri* s.f. (La pl.) Procedură de vot prin care se alege reprezentantul sau reprezentanții unei colectivități pentru alcătuirea unui organ de conducere, a unor organe legislative etc. ◦ *Alegeri anticipate* v. anticipat. *A valida alegerile (sau rezultatul alegerilor)* = (despre organismele abilitate) a confirma validitatea alegerilor. ◦ De la *alege*.

alergén, ~ă, *alergeni*, ~e adj., s.n. (Substanță) care provoacă stări alergice. ◦ Din fr. *allergène*.

alérgic, ~ă, *alergici*, ~ce adj., s.m., s.f. 1. Adj. Care ține de alergie, care se referă la alergice: *reacții alergice*. 2. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care suferă de alergii: *alergicii trebuie să fie atenți la factorii alergeni*. ◦ Din fr. *allergique*.

alfabét, *alfabete* s.n. (Inform.) Totalitate a simbolurilor care stau la baza unui limbaj de programare. ◦ Din fr., engl. *alphabet*.

alfanúmeric, ~ă, *alfanumerici*, ~ce adj., s.n. 1. Adj. Care este exprimat prin litere și cifre. ◦ *Tastatură alfanumerică* = tastatură cu litere și cifre. 2. S.n. (Inform.) Literă sau cifră care face parte dintr-un alfabet de programare. ◦ Din engl. *alphanumeric*, fr. *alphanumérique*.

algeziologie s.f. (Med.) Disciplina care se ocupă cu studiul durerii și al posibilităților de prevenire și combatere a acesteia. ◦ Din fr. *algésiologie*, engl. *algescology*.

algoritm, *algoritmi* s.m. (Inform.) Set finit de reguli, care, aplicat la o anumită clasă de probleme de același tip, se execută într-o anumită ordine, producând un set de valori de ieșire pornind de la un set de valori de intrare. ◦ Din engl. *algorithm*, fr. *algorithme*.

ălias adv. Zis și..., numit și..., adică..., sau... ◦ Lat. *alias*.

alimentă, *alimentez* vb. I. Tr. 1. A depune bani într-un cont: *trebuie să-și alimenteze contul*.

aikido
aikido
aikido

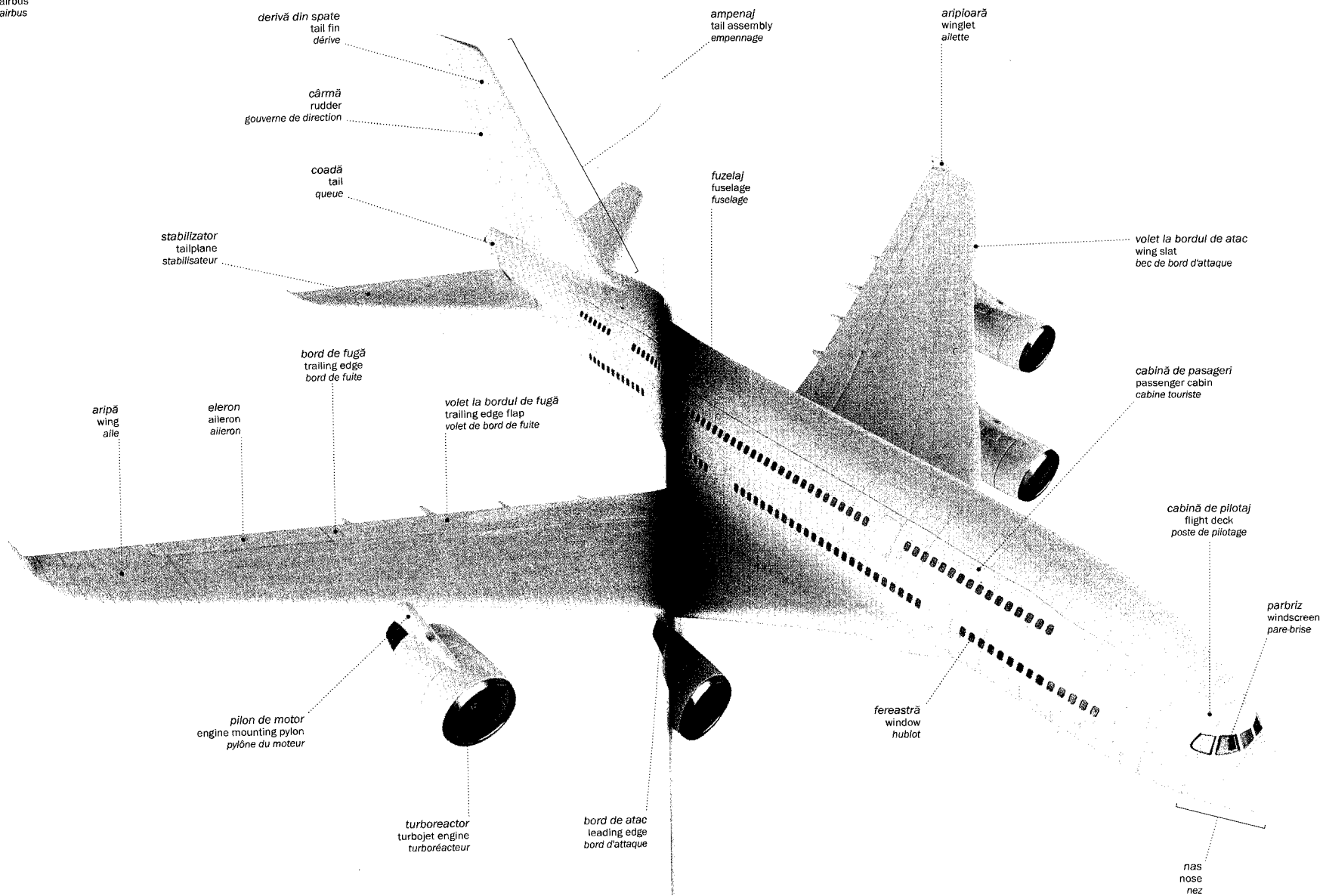

aikidogi
aikidogi
aikidogi

obi
obi
obi

airbus
airbus
airbus

2. (Fig.) A întreține sau a face să se accentueze o stare sufletească, un conflict, o situație etc.: *comunicarea deschisă alimentează încrederea.* ◦ Din fr. *alimentar*.

alimentar, ~ă, *alimentari*, ~e adj. Care ține de alimente sau de alimentație, care se referă la alimente sau la alimentație. ◊ *Dezechilibrul alimentar* = modificare în proporția componentelor nutritive, având ca urmare surplusul sau carențele ale unor elemente în organism. *Fibră alimentară* v. fibră. *Regim alimentar* v. regim. *Toxiinfecție alimentară* v. toxiinfecție. ◦ Din fr. *alimentaire*.

alinia, *aliniez* vb. IV. Refl., ~e. A integra sau a face să se integreze într-o ordine prestabilită, într-un sistem funcțional; a face să fie adecvat, potrivit cu ceva: *ceretarea din România ar trebui să se alinieze la standardele internaționale.* ◦ Din fr. *aligner*.

alinie, *alinieri* s.f. Acțiunea de a (se) alinia și rezultatul ei. ◦ De la *alinia*.

all inclusive [ol-inklúsv] adj. invar. (Despre pachete de servicii turistice) Care include în preț inițial cazarea, masa, accesul liber la bar și diverse activități recreative: *a plecat într-o vacanță all inclusive.* ◦ Cuv. engl.

all right [ol-ráit] loc. adv. În regulă! ◦ Cuv. engl.

all season [ól-sízøn] adj. invar. Care este destinat utilizării în toate anotimpurile: *cauciucuri all season.* ◦ Cuv. engl.

alocare, *alocări* s.f. (Inform.) Atribuire a unei zone de memorie pentru date predeterminate. ◦ De la *aloca*.

aloé vera s.f. Substanță gelatinoasă, cu miros plăcut și gust amar, extrasă din frunzele unor specii de aloé, care este folosită în farmacie șau în cosmetică. ◦ Din fr. *aloés*.

alopatie, *alopatii* s.f. Tratare a unei boli cu remedii care declanșează efecte contrare simptomelor caracteristice. ◦ Din fr. *allopathie*, engl. *allopathy*.

alpinism ► s.n. *Alpinism utilitar* = ascensiune sau

escaladare a unor clădiri sau a unor obiective înalte, în scopul prestării unor servicii de curățenie, întreținere, reparații etc. *Alpinism urban* = building. ◦ Din fr. *alpinisme*.

alpinist, ~ă, *alpiști*, ~ste s.m., s.f. *Alpinist utilitar*.

alterare, *alterări* s.f. 1. (Med.) Modificare a stării generale a organismului în caz de îmbolnăvire: *alterarea stării pacientului s-a produs rapid.* 2. (Psih.) Alterarea eului = consecință negativă a unui conflict anterior, care se răsfrânge asupra adaptării actuale a eului. ◦ De la *altera*.

alternativ, ~ă, *alternativi*, ~e adj. 1. Care, prin practicarea sa, propune alte variante decât cele impuse de societățile industriale și tehnologice, de societatea de consum. ◊ *Medicină alternativă* (sau *complementară*) = formă de terapie diferită, complementară medicinei convenționale și care include osteopatia, homeopatia, acupunctura, masajul, reflexoterapia etc. 2. Care se opune curentului major dintr-un stil, dintr-o modă: *rock-ul alternativ este foarte ascultat acum.* ◦ Din fr. *alternatif*, engl. *alternative*.

amarétti ▼ s.n. pl. Biscuiți cu migdale. ◦ Cuv. it.

amărăștean, ~ă, *amărășteni*, ~e s.m., s.f. (Fam., depr.) Persoană săracă, amărâtă: *la marginea*

amaretti
amaretti
amaretti

satului stătea o familie de amărășteni. ◦ De la *amărât*, după *bucureștean*, *ploeștean*.

ambulanțier, *ambulanțieri* s.m. Persoană care lucrează pe ambulanțier. ◦ Din fr. *ambulancier*.

ameliorator, *amelioratori* s.m. Substanță care se adaugă în făină sau în aluat pentru a-i ameliora calitățile. ◦ Din fr. *améliorateur*.

amenajare, *amenajări* s.f. Aranjare, organizare a unei case, a unui interior, a unui teren etc. pentru a corespunde unui anumit scop, unei anumite utilizări: *amenajările interioare sunt la modă acum.* ◦ De la *amenaja*.

amfetamină s.f. Medicament sub formă de lichid incolor, cu efect stimulator asupra sistemului nervos central și periferic, care înlătură temporar senzațiile de foame și somn: *dopaj cu amfetamine.* ◦ Din fr. *amphétamine*, engl. *amphetamine*.

alpinism utilitar
rope access
travali sur corde

amorsă, *amorsez* vb. I. Tr. (Constr.) A pregăti o suprafață în vederea acțiunii ulterioare, de gleuire sau de vâruire: *am amorsat peretele înainte de a-l da cu var.* ◦ Din fr. *amorcer*.

amorsă, *amorse* s.f. 1. (Constr.) Substanță lichidă, cu care se pregătește o suprafață, pentru uniformizarea capacității de absorbție, pentru a crește nivelul de aderență, în vederea acțiunii ulterioare, de gleuire sau de vâruire: *peretele se dă cu amorsă înainte de var 2.* (Inform.) Serie de instrucțiuni care permit începerea unui program. ◦ Din fr. *amorcer*.

amortiză, *amortizez* vb. I. Tr. A recupera investiții. ◊ (Refl.) *Mașina se amortizează în 10 ani.* ◦ Cf. fr. *amortir*.

amortizare, *amortizări* s.f. (Fin.) Acțiunea de a amortiza și rezultatul ei. ◦ De la *amortiza*.

âmpex, *âmpexuri* s.n. (Procedeu de) reluare rapidă a imaginilor de televiziune prin intermediul unei imprimări magnetice, în cadrul transmisiilor directe. ◦ Din engl., fr. *ampex*.

amplificator, *amplificatoare* s.n. *Amplificator de antenă* = amplificator anexat unei antene pentru asigurarea unei recepții îmbunătățite. *Amplificator operațional* = amplificator electric utilizat în calculatoarele analogice. *Amplificator stereofonic* = ansamblu de amplificatoare pentru transmisia stereofonică a sunetului. ◦ Din fr. *amplificateur*.

amplitudine s.f. (Fig.) Întindere, mărime a ariei de manifestare a unui fenomen; amploare: *trebuie studiată amplitudinea fenomenului de drogdependentă.* ◦ Din it. *amplitudine*, fr. *amplitude*.

anabolizant, ~ă, *anabolizanți*, ~te adj., s.n. 1. Adj. Care stimulează anabolismul: *medicamente anabolizante*. 2. S.n. Steroid sintetic, înrudit cu testosteronul, care favorizează producția de proteine, conducând mai ales la creșterea masei musculare. ◦ Din fr. *anabolisant*.

analist, ~ă, *analști*, ~ste s.m., s.f. 1. (Inform.)

Analist-programator = persoană care studiază problemele informatice ce urmează a fi rezolvate și identifică elementele folosite în tratamentul automat al acestora. 2. (Econ.) *Analist de piață* = persoană care se ocupă cu studiul situației, al tendinței piețelor de capital. 3. *Analist politic* = persoană specializată în comentarea evenimentelor politice. ◦ Din fr. *analyste*.

analiză, *analize* s.f. 1. Cercetare, investigare sistematică, aprofundată a unei probleme, a unei realități, în vederea stabilirii unor concluzii documentate: *trebuie să se facă o analiză clară a învățământului românesc*. 2. (Med.) Determinarea concentrației diferitelor substanțe din organism (mai ales a constantelor biochimice) sau separarea componentelor unui produs biologic; investigare a unor secreții ale corpului (sânge, urină etc.) în vederea stabilirii unui diagnostic: *și-a făcut analizele*. + *Rezultatul acestei investigații este liniștit, analizele sunt bune*. 3. (Inform.) *Analiza informației* = marcarea elementelor unei informații stocate. *Analiza discursului* = împărțirea discursului în unități sintactico-semantice cu ajutorul calculatorului; parsare. 4. *Analiza pieței* = fază a procesului de cunoaștere a pieței, care permite caracterizarea complexă a fenomenelor specifice, prin prelucrarea științifică a informațiilor și examinarea lor conjugată, în scopul stabilirii diagnosticului pieței și al definirii cadrului de tendințe ale evoluției acesteia. *Analiză economică* = modalitate de studiere, cunoaștere și interpretare a activității economice la diferite niveluri de existență a acesteia. ◦ Din fr. *analyse*, engl. *analysis*.

andropăuză s.f. Diminuare a activității sexuale la bărbat (începând cu o anumită vârstă). / Sil. -pa-u-. ◦ Din fr. *andropause*.

anduranță s.f. 1. Capacitatea de a rezista la eforturi fizice; rezistență. 2. (Tehn.) Rezistența a unui produs în condițiile funcționării la parametri proiectați. + *Rezistență mecanică* (a unui motor). ◦ Din fr. *endurance*.

angiom, *angiome* s.n. (Med.) Tumoare vasculară, congenitală

valoare poate fi reprezentată printr-o funcție continuă de timp: *centrală telefonică analogică*. ◊ *Comunicație analogică* = transmiterea informațiilor folosind tehnica semnalelor continue, nediscrete, tranzitorii, prin intermediul telefonului, al radioului și al televizorului. 4. (Inform.) Care este reprezentat de variația continuă a unei mărimi. ◦ Din fr. *analogique*.

android, *androizi* ▼ s.m. Robot, automat care imită corpul și comportamentul uman. ◦ Din fr. *androïde*.

android
android
androïde

sau dobândită, formată prin lărgirea capilarelor sanguine sau limfatice și care poate avea localizări diferite. / Sil. -gi-om. ◦ Din fr. *angiome*, engl. *angioma*.

angioplastie, *angioplastii* s.f. Refacere chirurgicală a unui vas sangvin sau limfatic, prin sutură, dezobstrucție sau dilatare. ◦ Din engl. *angioplasty*, fr. *angioplastie*.

angioscop, *angioscoape* s.n. (Med.) Fibroscop adaptat pentru examenul intravasculat. ◦ Din fr., engl. *angioscope*.

angrô, *angrouri* s.n. Depozit, magazin etc. unde se vinde marfă cu ridicata, în cantitate mare. / Scris și: *en gros*, *engros*. ◦ Din fr. *en gros*.

animator, ~oăre, *animatori*, ~oare adj., s.m., s.f. 1. (Persoană) care prezintă și comentează un spectacol, o emisiune, o activitate: *animatorul dezbaterii de aseară s-a descurcat foarte bine*. 2. (Persoană) care animă un spectacol de varietăți sau care întreține atmosfera dintr-un club de noapte: *animatoarele din club erau îmbrăcate în roșu*. ◦ Din fr. *animateur*.

animăție, *animații* s.f. Element grafic animat (desen, imagine, pictogramă etc.), în general interactiv și adesea creat în format 3D: *a inserat animații pe un site web*. ◦ Din fr., engl. *animation*.

anorexie, *anorexii* s.f. (Med.) Pierdere sau diminuare a poftei de mâncare, întâlnită în multe boli febrile, digestive, cronice etc. ◊ *Anorexie mintală* = diminuare sau repulsie față de alimente, însoțită de pierderea totală a poftei de mâncare, observată la bolnavii care prezintă tulburări psihopatice, în isterie sau în relație cu un conflict familial. ◦ Din fr. *anorexie*.

antamă, *antamez* vb. I. Tr. A începe, a deschide, a iniția o discuție, un proiect etc.; a angaja: *am antamat cu colegii mei un proiect*. ◦ Din fr. *entamer*.

antecalcul, *antecalcul* s.n. Calcul anticipat al costului sau

al prețului unei lucrări, al unui serviciu sau al unui produs, efectuat înainte de execuție sau de cumpărare; antecalculație. ◦ *Ante-* + *calcul*.

antecalculă, *antecalcul* vb. I. Tr. A calcula dinainte, a face un antecalcul. ◦ De la *antecalcul*.

antecalculăție, *antecalculații* s.f. Antecalcul. ◦ *Ante-* + *calculație*.

antecontrăct, *antecontracte* s.n. (Jur.) Convenție prin care o parte sau ambele părți se obligă să semneze în viitor un anumit contract, ale cărui clauze principale sunt determinate în prezent, prin stabilirea conținutului esențial. ◦ *Ante-* + *contract*.

antemergător, ~oăre, *antemergători*, ~oare adj., s.m., s.f., s.n. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană sau autovehicul) care merge în fața unei coloane oficiale: *coloana președintelui avea în componență și antemergători de la SPP*. 2. S.n. Dispozitiv care ajută copiii să facă primii pași. ◦ *Ante-* + *mergător*.

anténă, *antene* ▼ s.f. 1. Dispozitiv de transmitere în spațiu sau de captare a undelor electromagnetice direct din spațiu, conectat la aparatele care funcționează pe baza acestui tip de unde, folosit în radiocomunicații. ◊ *Antenă colectivă* = dispozitiv cu echipament electronic, care permite

recepția posturilor de radio sau de televiziune pentru mai mulți abonați. *Antenă de emisie* = dispozitiv de transmitere în spațiu a undelor electromagnetice, conectat la aparatele care funcționează pe baza acestui tip de unde, folosit în radiocomunicații. *Antenă de recepție* = dispozitiv de captare a undelor electromagnetice direct din spațiu, conectat la aparatele care funcționează pe baza acestui tip de unde, folosit în radiocomunicații. *Antenă parabolică* = antenă cu un ecran reflectorizant în formă de paraboloid, folosită pentru recepția și pentru transmiterea la distanțe foarte mari a semnalului, prin satelit. *Antenă sinfonică* v. *sinfazic*. *Amplificator de antenă* v. *amplificator*. 2. (Fig.; fam.; la pl.) Sursă de informații: *și-a întins antenele și a aflat dedesubturile țărăniei*. ◦ Din fr. *antenne*.

antenist, *antenști* s.m. Lucrător specializat în ancorarea și repararea antenelor de televiziune. ◦ Din fr. *antenniste*.

antepronunță, *antepronunț* vb. IV. Refl. A se pronunța asupra unui eveniment, înainte de desfășurarea acestuia. ◦ *Ante-* + *pronunța*.

anti-aging [anti-éidʒin] adj. invar. Care este destinat să

lupte împotriva îmbătrânirii. ◊ *Medicină anti-aging* = ramură a medicinei care se ocupă cu studiul posibilităților de a încetini sau chiar de a stopa procesul de îmbătrânire și de a prelungi speranța de viață, de a îmbunătăți calitatea ei, utilizând diferite metode și principii (elemente de nutriție, exerciții fizice, îngrijirea tenului, tratamente hormonale și naturiste, vitamine, suplimente etc.). + Adj., s.n. (Produs de cosmetică) care este destinat să lupte împotriva îmbătrânirii tenului; antirid: *mama și-a cumpărat o cremă anti-aging*. ◦ Cuv. engl.; cf. fr. *anti-âge*.

anticearcăn, *anticearcâne* adj. invar., s.n. (Produs de cosmetică) care este destinat să acopere sau să estompeze cearcănele. ◦ *Anti-* + *cearcăn*.

anticelulitic, ~ă, *anticelulitici*, ~ce adj. Care combate celulita; împotriva celulitei: *tratament anticelulitic*; *loțiuni anticelulitice*. ◦ Din fr. *anticellulitique*.

anticipăt, ~ă, *anticipați*, ~te adj. Care este realizat înainte de termenul sau de momentul fixat: *plata anticipată a abonamentului*. ◊ (Adv.) *Plătit serviciile anticipat*. ◊ *Alegeri anticipate* (și subst. f.) = alegeri care se organizează înainte de termenul fixat prin lege: *s-a pus problema organizării anticipatelor dacă guvernul este remaniat*. ◦ De la *anticipa*.

anticoncepțional, ~ă, *anticoncepționali*, ~e adj., s.n. (Substanță, mijloc, procedeu) care previne sarcina prin împiedicarea fecundăției; contraceptiv: *pilule anticoncepționale*. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *anticonceptionnel*.

anticonsumerism s.n. Mișcare politică și socială care încurajează renunțarea la achiziționarea excesivă a valorilor materiale, a posesiunilor etc. ◦ Din engl. *anti-consumerism*, fr. *anticonsumérisme*.

anticorupție adj. invar., s.f. 1. Adj. invar., s.f. (Manifestare, acțiune, fapt) care se opune, care este destinat eradicării corupției: *peste tot se desfășoară campanii anticorupție*.

2. Adj. invar. (Despre instituții, organisme) Care este destinat eradicării corupției: *Parchetul Național Anticorupție*. ◦ Din engl. *anticorruption*.

antidepresiv, ~ă, *antidepresivi*, ~e adj., s.n. (Farm.) (Medicament) care previne sau diminuează depresia nevroasă. ◦ *Anti-* + *depresiv*; după engl. *antidepressant*, fr. *antidépresseur*.

antidoping adj. invar. 1. (Despre teste) Care poate depista dopajul: *rezultatul analizei antidoping a fost pozitiv*. ◊ *Control* (sau *test*) *antidoping* = control efectuat de autoritățile sportive pentru a identifica și pedepsi folosirea substanțelor care îmbunătățesc artificial performanțele sportivilor sau ale animalelor utilizate în competiții sportive. 2. (Despre măsuri, atitudini, manifestări) Care este împotriva dopajului: *politică antidoping a Federației de atletism*. ◦ Din engl. *anti-doping*.

antidrog, *antidroguri* s.n., adj. invar. 1. S.n., adj. invar. (Farm.) (Substanță, mijloc, remediu) contra drogurilor: *tratament antidrog*. 2. Adj. Care se opune răspândirii, traficului și consumului de stupefiante sau are ca scop îngrijirea și recuperarea narcomanilor: *brigada antidrog*. ◦ Din fr. *antidrogue*.

antidumping [antidâmpin] s.n. (Econ.) Politică comercială de apărare a unei țări împotriva unui dumping străin, mai ales prin aplicarea unor taxe vamale protecționiste. ◦ Din engl., fr. *antidumping*.

antifracție adj. invar. (Despre lactate, dispozitive etc.) Care este instalat pentru a preveni efracția: *ferestre antifracție*. ◦ Din fr. *antiefraction*.

antiemetic, ~ă, *antiemetici*, ~ce adj., s.n. (Farm.) (Medicament) care este destinat prevenirii vărsăturilor; antivomitiv. ◦ Din fr. *antiémétique*.

antievaziune s.f., adj. invar. (Manifestare, acțiune) care se opune, care este destinat eradicării evaziunii: *sunt încurajate campaniile antievaziune*. ◦ Din engl. *anti-evasion*.

antifading [antifedîn] adj. invar. (Despre instalații de radiocomunicații) Care are proprietatea de a reduce fenomenele de fading. ◦ Din fr., engl. *antifading*.

antifonă, *antifonez* vb. I. Tr. A acoperi caroseria unui autovehicul cu un strat protector pentru atenuarea zgomotelor sau împotriva loviturilor. ◦ De la *antifon*.

antifurt, *antifurturi* adj. invar., s.n. (Dispozitiv) care împiedică furtul, semnând orice pătrundere în spațiul protejat (mașină, locuință, magazin etc.). + (Spec.) Dispozitiv pentru mașină care blochează roțile sau volanul, împiedicând sustragerea acesteia. ◦ Cf. it. *antifurto*, fr. *antivol*.

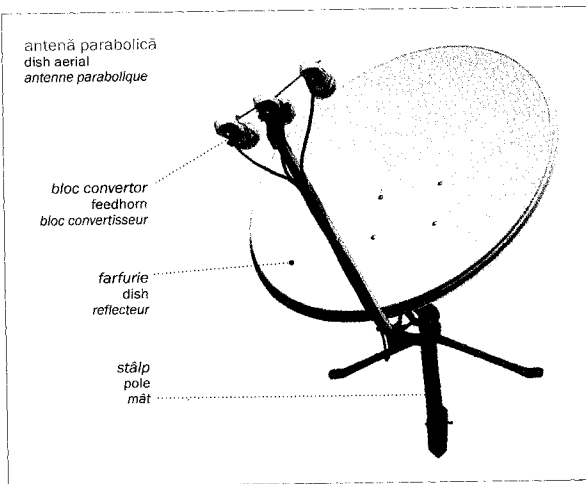
antiglônț ► adj. invar. Care este destinat să împiedice trecerea gloanțelor. ◊ *Geam antiglônț* = geam confecționat din mai multe straturi, cel din mijloc fiind o folie specială de plastic, care nu permite trecerea gloanțelor. *Vestă antiglônț* = vestă de protecție, folosită în poliție și armată, confecționată din materiale care nu permit trecerea gloanțelor. ◦ *Anti-* + *glônț*; cf. engl. *bullet-proof*, fr. *pare-balle(s)*.

antigripal, ~ă, *antigripali*, ~e adj., s.n. (Medicament) care previne sau combate gripa: *vaccin antigripal*. ◦ Din fr. *antigrippal*.

antihistaminic, ~ă, *antihistaminici*, ~ce adj., s.n. (Farm.) (Medicament) care se folosește împotriva alergiei, atenuând sau blocând efectele produse de histamină. ◦ Din fr. *antihistaminique*, engl. *antihistaminic*.

antimătreață adj. invar. Care combate mătreața: *tratament antimătreață*. ◊ *Șampon antimătreață* = șampon care are în compoziție substanțe care combat mătreața și previn apariția acesteia. ◦ *Anti-* + *mătreață*; cf. fr. *antipelluculaire*, engl. *antidandruff*.

antioxidant, ~ă, *antioxidanți*, ~te adj., s.m. (Farm.) (Substanță, medicament) care împiedică sau întârzie procesul de oxidare: *antioxidanții sunt foarte*

vestă antiglonț
bulletproof jacket
gilet pare-balles

casacă antiglonț
bulletproof helmet
casque pare-balles

importanți pentru sănătate.
○ Din fr. *antioxydant*.

antiperspirant, *antiperspirante* s.n., adj. invar. (Preparat, substanță) care ajută la prevenirea sau la reducerea transpirației; antisudorific: *spray antiperspirant*. ○ Din engl. *antiperspirant*.

antipublicitate s.f. 1. Anti-reclamă. 2. Tip de spyware conceput special pentru a opri mesajele de tip publicitar nesolicitate. ○ Din fr. *antipublicité*, engl. *antipublicity*.

antireclămă, *antireclame* s.f. 1. Reclamă făcută prost, neinspirat, care nu suscită interesul publicului sau care deservește produsul respectiv: *acest spot publicitar este o antireclămă pentru acel produs*. 2. Campanie de publicitate prin care o firmă urmărește denigrarea unui produs al unei firme concurente; antipublicitate. ○ Anti- + *reclămă*; cf. fr. *antipublicité*.

antirid adj. invar., s.n. (Produs de cosmetică) care este destinat să lupte contra ridurilor: *folosesc o cremă antirid*. ○ Din fr. *antiride(s)*.

antisolar, ~ă, *antisolari*, ~e adj. (Despre obiecte, loțiuni, creme etc.) Care protejează împotriva soarelui, a radiațiilor solare: *la plajă este recomandată folosirea unei creme antisolare*. ○ Din fr. *antisolaire*.

antispăm, *antispamuri* adj. invar., s.n. (Inform.) (Tehnică sau program) care este destinat să identifice și să blocheze mesajele de tip spam. ○ Din engl. *anti-spam*.

antispypware, *antispypware-uri* [antispaiueər] adj. invar., s.n. (Program) care este destinat să prevină, să izoleze și să steargă un spyware. ○ Din engl. *antispypware*.

antisudorific, ~ă, *antisudorifici*, ~ce s.n., adj. invar. (Farm.) Anti-perspirant: *spray antisudorific*. ○ Anti- + *sudorific*; cf. fr. *antisudoral*.

antitabac adj. invar. Antitabagic. ○ Din fr. *antitabac*.

antitabagic, ~ă, *antitabagici*, ~ce adj. (Despre metode, tratamente etc.) Care este (folosit) împotriva tutunului și a fumatului; antitabac. ○ Din fr. *antitabagique*.

antitéro adj. invar. Abrev. de la *antiterorist*: *trupe antitéro*.

antiterorism s.n. Ansamblu de măsuri,

antiterorist (1)
antiterorist
antiteroriste

prevederi etc. luate la nivel național sau internațional în luptă împotriva terorismului. ○ Din fr. *antiterrorisme*.

antiterorist, ~ă, *antiteroriști*, ~ste ▼ adj., s.m., s.f. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care este sau care luptă împotriva terorismului: *brigadă antiteroristă*. + (Militer.; despre unități armate) Care este special antrenat pentru lupta împotriva teroriștilor. 2. Adj. Care ține de lupta împotriva terorismului, care se referă la lupta împotriva terorismului: *trebuie luate măsuri antiteroriste*. ○ Din fr. *antiterroriste*.

antitrúst adj. invar. (Despre legi, reglementări, instituții etc.) Care, pentru a apăra libertatea concurenței, se opune formării monopolurilor, extinderii trusturilor: *politici antitrust*. ○ Din fr. *antitrust*, engl. *anti-trust*.

antitusiv, ~ă, *antitusivi*, ~e adj., s.n. (Farm.) (Medicament, preparat etc.) care calmează tusea: *sirop antitusiv*. ○ Din fr. *antitussif*.

antiviral, ~ă, *antivirali*, ~e s.n., adj. (Farm.) 1. S.n. Substanță, medicament care împiedică multiplicarea virusilor. 2. Adj. Care îndepărtează acțiunea virusilor: *tratament antiviral*. + Care distruge virusii: *a utilizat*

un *dezinfecțant antibacterian și antiviral*. ○ Din fr., engl. *antiviral*.

antivirus, *antivirusi* s.n. 1. (Biol.) Substanță care împiedică dezvoltarea virusilor. 2. (Inform.) Program de calculator care poate să detecteze anumii virusi, să-i elimine și să recupereze datele și fișierele infestate. ✦ (Adj. invar.) *Program antivirus*. ○ Din fr., engl. *antivirus*.

antizgomot adj. invar. (Tehn.; despre dispozitive) Care atenuează zgomotul; antifonic. ○ Anti- + *zgomot*; cf. fr. *anti-bruit*.

antrenă, *antrenez* vb. I. Tr. (Inform.) A supune un program informatic unor noi teste, pornind de la caracteristici stabilite în cursul primelor teste. ○ Din fr. *entraîner*.

anualiză, *anualizez* vb. I. Tr. (Econ.) A da o periodicitate anuală, a raporta ceva la un an, a calcula ceva pentru un an. / Sil. -nu-a-. ○ Din fr. *annualiser*.

anualizat, ~ă, *anualizați*, ~te adj. (Econ.) Care este raportat la un an, care este calculat pentru un an: *inflația anualizată*. / Sil. -nu-a-. ○ De la *anualiza*.

anxietă, *anxietez* vb. I. Intr. (Psih.) A stresa, a produce anxietate. ○ De la *anxietate*.

anxiolitic, ~ă, *anxiolitici*, ~ce adj., s.n. (Farm.) (Medicament) care atenuază sau reduce anxietatea; tranchilizant: *anxioliticele sunt prescrise în psihoze*. / Sil. -xi-o-. ○ Din fr. *anxiolytique*, engl. *anxiolytic*.

apel, *apeluri* s.n. 1. Apelare: *fiecare apel telefonic se plătește*. 2. (Inform.) Metodă de inițializare a execuției unui program sau unui subprogram. ○ Din fr. *appel*, germ. *Appell*.

apelă, *apelez* vb. I. Tr. 1. A telefona: *apelează-l și vei afla ce face*. 2. (Inform.) A cere, a încerca să obțină date, informații printr-un program; a face să funcționeze un program sau un subprogram. ○ Din fr. *appeler*.

apelabil, ~ă, *apelabili*, ~e adj. 1. (Despre numere de telefon) Care poate fi apelat: *acest*

număr nu mai este apelabil, a fost desființat. 2. (Fam.; despre abonații unor rețele de telefonie fixă sau mobilă sau despre posturi telefonice) Al cărui număr de telefon este valid; al cărui telefon funcționează sau este conectat la rețea: *am plătit astăzi factura, de mâine sunt apelabil*. ○ Din fr. *appellable*.

apelare, *apelări* s.f. Acțiunea de a *apela* și rezultatul ei. ○ De la *apela*.

apelat, ~ă, *apelați*, ~te adj. 1. (Despre numere de telefon) Care este solicitat pentru o convorbire telefonică: *numărul apelat este momentan ocupat*. 2. (Despre abonații unor rețele de telefonie fixă sau mobilă sau despre posturi telefonice) Apelabil: *abonatul apelat nu răspunde*. + (Subst. m.) Persoană care utilizează un post telefonic: *apelatul a răspuns imediat*. ○ De la *apela*.

aplaudăc, *aplaudaci* s.m. (Fam.; depr.) Persoană conformistă, obedientă, care aplaudă în special pe cei care dețin puterea: *peste tot sunt aplaudaci*. / Sil. -pla-u-. ○ *Aplauda* + -ac.

aplică, *aplic* vb. I. Intr. A solicita, a depune o cerere pentru o bursă, pentru o finanțare etc. ○ Cf. engl. *apply*.

aplicănt, *aplicanți* s.m. Persoană care face o cerere de finanțare a unui proiect, de acordare a unei burse etc. ○ Din engl. *applicant*.

aplicator, *aplicatoare* ► s.n. (Med., cosmet.) Instrument folosit pentru aplicarea unei substanțe, a unui produs etc. pe o suprafață cutanată sau într-un orificiu. ○ Din fr. *aplicateur*, engl. *applicator*.

aplicație, *aplicații* s.f. 1. (Inform.) Program sau complex de programe destinat unei utilizări specifice (elaborare de texte, gestionare de baze de date, contabilitate etc.): *se poate lucra cu mai multe aplicații în același timp*. ✦ *Aplicație în timp real* = software care presupune prelucrarea imediată a datelor, timp scurt de răspuns, interacțiune frecventă utilizator-sistem de

calcul, fiabilitate în funcționare, securitate a informației. *Aplicații open-source* = software al cărui cod este disponibil pentru vizualizare și modificare liberă. 2. Cerere (de finanțare a unui proiect, de acordare a unei burse etc.), redactată pe un formular tip, emis de instituția care urmează să o evalueze: *aplicațiile se pot depune până la 30 aprilie*. ○ Din engl., fr. *application*.

apnee s.f. (Med.) Oprire temporară, voluntară sau involuntară, a respirației. ○ Din fr. *apnée*.

apometru, *apometre* s.n. Aparat de înregistrare a cantității de apă care trece printr-o conductă într-un anumit interval de timp; contor pentru apă: *apometrele de apartament sunt foarte utile*. ○ Apă + *metru*, după *gazometru*.

apostilă, *apostilez* vb. I. Tr. (Jur.) A pune o apostilă pe o cerere, pe un raport sau pe un alt act oficial. ○ De la *apostilă*.

apostilare s.f. (Jur.) Acțiunea de a *apostila* și rezultatul ei. ○ De la *apostila*.

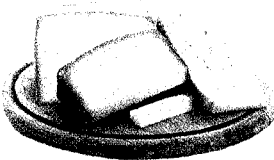
apostila, ~ă, *apostilați*, ~te adj. (Jur.; despre cereri, rapoarte, alte acte oficiale etc.) Pe care s-a aplicat o apostilă. ○ De la *apostila*.

aplicator
applicator
applicator

apostilă, *apostile* s.f. (Jur.) Rezoluție scrisă pe o cerere, pe un raport sau pe un alt act oficial; (p. ext.) semnătură pusă pe un asemenea act: *acest document trebuie să aibă și o apostilă*. ○ Din fr. *apostille*.

appenzell ► [ápenzel] s.f. Sertiment de brânză originar din Elveția, care se prepară din lapte crud și care are un gust fructat. ○ Din fr. *appenzell*, den. com. (<*Appenzeller*, n. pr.).

appenzell
appenzell
appenzell

apreciere, aprecieri s.f. (Econ.) *Apreciera stocurilor* = creșterea pe piață a valorii stocurilor, cauzată în general de inflație. *Apreciera valutară* = creștere a valorii monedei unei țări, exprimată în unitatea monetară a altei țări. / Sil. -ci-e-. ○ Cf. fr. *apreciation*.

aquagym ▼ [ákuadžim] s.n. Gimnastică practică într-un mediu acvatic artificial. ○ Din fr. *aquagym*.

aquapark, aquapark-uri ► [ákuapark] s.n. Waterpark. / Scris și: *aqua park*. ○ Din engl. *aqua park*.

árboare, arbori s.m. (Inform.) *Árboare* orientat aciclic, în care relația dintre noduri este unică, având proprietăți specifice. ○ Din fr. *arbre*.

árdre, ard vb. III. Tr. (Fam.) A inscripționa CD-uri, DVD-uri etc. ○ Cf. engl. *burn*.

aquagym
aquagym
aquagym

argument, argumente s.n. (Inform.) Informație utilizată drept reper în cursul unei sortări sau a unei căutări într-un fișier. ○ Din fr., engl. *argument*.

arhisuficient, ~ă, arhisuficienți, ~te adj. Care este mai mult decât suficient: *provițiile aduse sunt arhisuficiente*. ○ Din fr. *archi-suffisant*.

arhitectură, arhitecturi s.f. (Inform.) *Arhitectura calculatoarelor* = asamblarea subsistemelor funcționale într-un calculator pentru a obține performanțe maxime. *Arhitectura unui software* = structura unui program. ○ Din fr. *architecture*, engl. *architecture*.

arhivă, arhivez vb. I. Tr. (Inform.) A include unul sau mai multe fișiere într-o arhivă electronică, prin compresie (pentru reducerea dimensiunilor); a zipui. ○ Din engl. *archive*, fr. *archiver*.

arhivare, arhivări s.f. (Inform.) Acțiunea de a *arhiva* și rezultatul ei; zipuire. ○ De la *arhiva*.

arhivât, ~ă, arhivați, ~te s.f. (Inform.; despre fișiere) Care este inclus într-o arhivă electronică, prin compresie (pentru reducerea dimensiunilor); zipuit. ○ De la *arhiva*.

arhivă, arhive s.f. (Inform.; și *arhivă electronică*) Fișier care conține mai multe fișiere comprimate (pentru reducerea dimensiunilor). ○ Din engl. *archive*.

arierâte s.f. pl. Datorii bănești restante, nerambursate la scadență; impozite neplătite la timp. / Sil. -ri-e-. ○ Cf. fr. *arriéré*.

ármă, arme s.f. *Ármă ecologică* = nume generic dat metodelor și tehnicilor de război destinate modificării condițiilor normale ale mediului înconjurător al inamicului. ○ Din fr. *arme*.

army [ármi] adj. invar. Stil caracterizat prin prezența unor elemente militare în vestimentație: *pantaloni army*. ○ Cuv. engl.

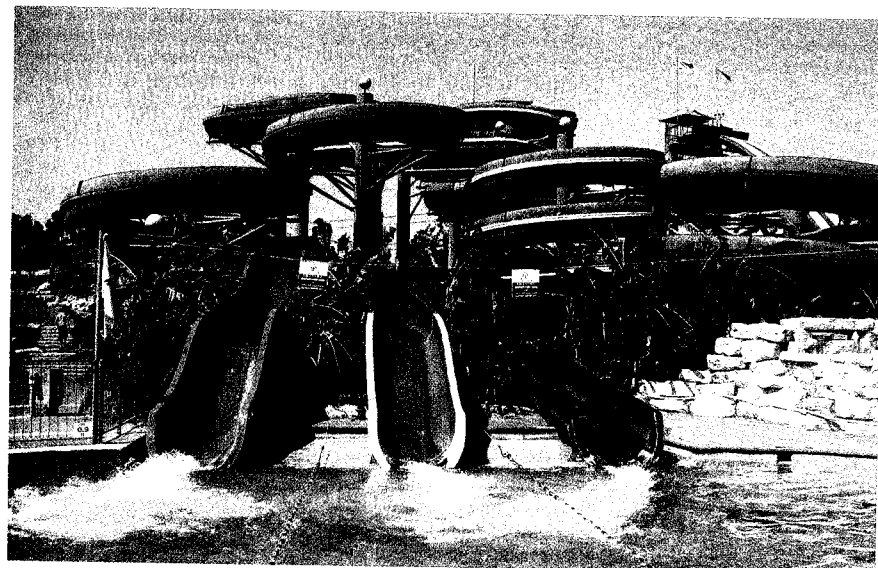
a rond s. Denumire pentru semnul tipografic @, utilizat pe internet, mai ales în adresele de poștă electronică, fiind plasat între numele utilizatorului și cel al domeniului virtual, având semnificația „la”; a comercial, at, coadă-de-maimuță. ○ Din fr. *a rond*.

art director, art directori s.m. Persoană care lucrează în publicitate, în domeniul designului, de obicei în parteneriat cu un copywriter; director de creație. ○ Cuv. engl.

artefact, artefacte s.n. 1. Structură artificială sau accidentală apărută în cursul observării sau al experimentării unui fenomen natural. 2. Falsă imagine (produsă uneori artificial) care apare în preparatele histologice, din cauza unor tehnici defectuoase de fixare sau de colorare (pe lama microscopului), în cazul unui examen de laborator sau al unor experimente. ○ Din fr., engl. *artefact*.

articol, articole s.n. (Inform.) Element logic al unui fișier, constituind cea mai mică unitate completă de informație utilă, prelucrată de un program. ○ Din fr., engl. *article*.

artificial, ~ă, artificiali, ~e adj. Care nu este natural. ◆ *Inteligentă artificială* (abrev. IA) = domeniu al informaticii care are ca scop simularea capacităților cognitive, pentru a asigura funcții ce necesită la un moment dat inteligență, performanțe cvasiumane etc. *Voce artificială* = voce care reproduce o voce naturală; voce sintetică. ○ Din fr. *artificial*.

aquaparc
aqua park
parc aquatique

unui scop precis. 2. (Inform.) A aloca fiecărui calculator conectat la internet o adresă unică, folosită pentru identificare. ○ Din fr. *assigner*, engl. *assign*.

asignat, ~ă, asignați, ~te adj. 1. (Despre sume de bani, materiale etc.) Care a fost alocat, care a fost afectat unui scop precis. 2. (Inform.; despre adrese unice) Care a fost alocat unui calculator conectat la internet, fiind folosită pentru identificare. ○ De la *asigna*.

asigurare, asigurări s.f. (Econ.) Operație financiară, decurgând dintr-un contract sau dintr-o obligație prevăzută de lege, prin care asiguratorul se obligă să despăgubească pe asigurat pentru pierderile pe care acesta le-ar suferi în urma unor întâmplări independente de voința lui (accidente, cutremure, incendii, furturi etc.). ◆ *Asigurare de (sau pe) viață* v. *viață*. *Polia de asigurare* v. *polia*. *Primă de asigurare* v. *primă*. ○ De la *asigura*.

asigurat, ~ă, asigurați, ~te adj., s.m., s.f. I. Adj., s.m., s.f. (Jur.) (Persoană, instituție) care a încheiat o convenție, un contract de asigurare. 2. S.m., s.f. Salariat care beneficiază de asigurările sociale. ○ De la *asigura*.

asigurator, ~oare, asiguratorii, ~oare adj., s.m., s.f. (Jur.) (Persoană, instituție etc.) care face asigurări de persoane. ◆ *Sechestrul asigurator* = sechestrul ordonat de justiție pentru garantarea intereselor

artnapping [ártnepi] s.n. Furt de obiecte de artă. ○ Cuv. engl.

arterapie s.f. (Psih.) Terapie prin artă, bazată pe stimularea creativității artistice a bolnavilor psihici. ○ Din engl. *art therapy*, fr. *art-therapie*.

asamblă, asamblez vb. I. Tr. (Inform.) A efectua o asamblare. ○ Din fr. *assembler*.

asamblare, asamblări s.f. (Inform.) Operația de convertire a unui program în limbaj de mașină de către asamblor. ◆ *Limbaj de asamblare* = limbaj de programare cu care se scriu coduri folosind abrevieri care pot fi înțelese de utilizatori. ○ De la *asambla*.

asamblór, asambleare s.n. (Inform.) Program special care prelucrează instrucțiunile scrise în limbaj de asamblare, traducându-le în coduri ale limbajului-mașină. ○ Din fr. *assembleur*.

asignă, assignez vb. I. Tr. 1. A aloca, a afecta anumite sume de bani, materiale etc.

și a drepturilor părților implicate într-un diferend. ◊ *Asigura + -tor*; cf. fr. *assureur*.

asistă, *asist* vb. I. 1. Tr. A acorda asistență medicală, materială etc. unor bolnavi, unor persoane cu dizabilități, unor persoane în vârstă, defavorizate etc.; a sta lângă cineva pentru a-l ajuta, pentru a-l apăra etc.: *organizația umanitară a asistat un mare număr de persoane cu handicap locomotor*. 2. Intr. A beneficia de progresele unei științe, ale unei tehnici. ◊ *Asistat de calculator* = care utilizează resurse informatice: *învățământ asistat de calculator*. ◊ Din fr. *assister*, engl. *assist*.

asistat, ~ă, *asistați*, ~te s.m., s.f. (Persoană) care beneficiază de asistență socială: *în prezent, numărul asistaților este foarte mare*. ◊ De la *asista*.

asistent, ~ă, *asistenți*, ~te adj., s.m., s.f. (Persoană) care asistă pe cineva (moral, medical, juridic, material) pentru a da ajutor. ◊ *Asistent managerial* = persoană care lucrează în strânsă legătură cu conducătorul unei firme, al unui proiect etc., căruia îi oferă consultanță tehnică, specializată sau profesională; *asistent manager*. *Asistent maternal* = persoană fizică, atestată în condițiile legii, care asigură, prin activitatea pe care o desfășoară la domiciliu, creșterea, îngrijirea și educarea, necesare dezvoltării armonioase a copiilor pe care îi primește în plasament sau în încredințare. *Asistent social* = persoană care asistă un individ, o familie, o colectivitate etc. ce se află într-o situație defavorizată. ◊ Din fr., engl. *assistant*.

asistentă, *asistențe* s.f. 1. Sprijin, ajutor (moral, medical, juridic, material etc.): *persoanele în vârstă au nevoie de asistență*. ◊ *Asistență juridică* = ajutor competent, de specialitate, dat unei persoane, pentru a-și susține drepturile în fața justiției. *Asistență psihologică* = totalitate a acțiunilor, măsurilor și îngrijirilor acordate de o persoană specializată în vederea întăririi,

fortificării și însănătoșirii psihice a unui om. *Asistență socială* = sistem de ajutorare acordat unui individ, unei familii, unei colectivități care se află într-o situație defavorizată. 2. *Asistență tehnică* = serviciu de reparare a defecțiunilor unei mașini, instalații, ale unui aparat etc. furnizat clienților de un producător sau vânzător de bunuri de folosință îndelungată. 3. *Asistență mutuală* = înțelegere, colaborare politică, economică și militară între state pentru realizarea unor obiective de interes comun sau pentru apărarea comună împotriva unui (eventual) atac armat. ◊ Din fr. *assistance*; cf. engl. *assistance*.

ASL [ei-es-él] s. (Fam.) Formulă utilizată mai ales în conversațiile de pe rețelele de socializare sau de mesagerie instantanee, pentru a introduce informațiile personale minimale legate de vârstă, sex și localizare. ◊ Din engl. *A(ge)*, *S(ex)*, *L(ocation)*.

ASLO s.n. sg. (Med.) Test pentru depistarea infecției produse de streptococul hemolitic și care constă în evidențierea anticorpului ce neutralizează streptolizina. ◊ De la *A(nti) s(trepto)l(lizina) O*.

asociați, ~ă, *asociați*, ~te adj., s.m., s.f. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care face parte dintr-o asociație. 2. S.m., s.f. Partener de afaceri. + (P. restr.) Fiecare dintre participanții la capitalul social al unei societăți comerciale cu răspundere limitată. ◊ *Asociați unic* = persoană care a înființat singură o societate comercială cu răspundere limitată. 3. Adj. (Despre idei, despre stări sufletești etc.) Care este unit, legat de altul. / Sil. -ci-at. ◊ De la *asocia*; cf. fr. *associé*.

asomă, *asomez* vb. I. Tr.

1. A ameți sau a anestezia animalele (la abator) înainte de sacrificare. 2. (P. ext.) A lovi mortal. 3. (Fig.) A deranja, a inoportuna, a stingheri puternic. ◊ Din fr. *assommer*.

asomăre, *asomări* s.f. Amețire sau anestezieră a animalelor înainte de sacrificare. ◊ De la *asoma*.

asomatôr, *asomatoare* s.n. Instrument pentru asomare.

◊ *Asoma + -tor*; cf. fr. *assomoir*.

assistant manager, *assistant manageri* [asistant ménédjer] s.m. Asistent managerial. ◊ Cuv. engl.

at [et] s. A rond. ◊ Cuv. engl.

atașă, *atașez* vb. I. Tr. (Inform.) A insera un fișier extern (document, fotografie, executabil etc.) într-un e-mail. ◊ Din fr. *attacher*, engl. *attach*.

atașament, *atașamente* s.n. (Inform.) Fișier extern (document, fotografie, executabil etc.) inserat într-un e-mail. ◊ Din engl. *attachment*, fr. *attachement*.

atelier, *ateliere* s.n. (Și *atelier de lucru*) Sesiune de lucru interactiv în care mai multe persoane (cercetători, artiști, studenți, elevi etc.) se angajează în discuții și activități comune intense despre un anumit subiect sau proiect, formând un grup de lucru; workshop: *am participat la un atelier de lucru despre lexico-grafia computațională*. ◊ Din fr. *atelier*; cf. engl. *workshop*.

atentât, *atentate* s.n. Acțiune violentă prin care se încearcă uciderea uneia sau mai multor persoane în scopuri politice: *atentatul asupra primului ministru a eșuat*. + (P. ext.) Act terorist: *atentatul terorist de la New York i-a îngrozit pe mulți*. ◊ Din fr. *attentat*.

atenționat, ~ă, *atenționali*, ~e adj. 1. Care ține de atenție, care se referă la atenție: *concentrare atenționată*. 2. Care atrage atenția: *semnale atenționale*. ◊ Din engl. *attentional*.

aterôm, *ateroame* s.n. (Med.) Depozit de substanțe grase și de colesterol pe pereții vaselor sanguine. ◊ Din fr. *athérome*.

ateromatôză, *ateromatoze* s.f. (Med.) Stare patologică cauzată de prezența în număr mare a plăcilor de aterom pe pereții arterelor mari și mijlocii. ◊ Din fr. *athéromatose*.

aterosclerôză, *ateroscleroze* s.f. (Med.) Boală cronică degenerativă, caracterizată prin

distrugerea fibrelor elastice ale pereților arteriali, prin înlocuirea lor cu fibre conjunctive colagene (scleroză), cu depunere de colesterol și calciu (ateroame). ◊ Din fr. *athérosclérose*.

ATL [ei-ti-él] s. Tip de strategie de publicitate folosită pentru a face vânzare unui brand, care utilizează canalele tradiționale, convenționale de transmitere a mesajului către un public larg. + Publicitate exterioară de tip banner, poster, semne stradale etc., flyere, scrisori, e-mailuri, broșuri și obiecte promoționale (brichete, tricouri, șepci etc.). ◊ Din engl. *A(bove) t(he) l(ine)*.

ATM, *ATM-uri* ► [a-te-mé] s.n. Bancomat. ◊ Din engl. *A(utomated) T(eller) M(achine)*.

atomicitate s.f. (Econ.) Caracteristică a unei piețe care este compusă din numeroși cumpărători și vânzători, fără ca vreunul dintre ei să fie preponderent. ◊ Din fr. *atomicité*.

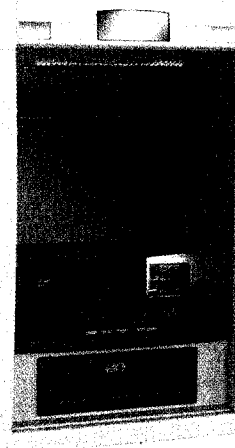
atomizôr, *atomizoare* ▼ s.n. Flacon sau dispozitiv pentru pulverizarea fină a unui lichid. ◊ Din fr. *atomiseur*.

atomizor
atomizer
atomiseur

atrăge, *atrage* vb. III. Tr. A absorbi fonduri dintr-o anumită sursă, cu destinații precise: *este necesar să atragem fonduri europene pentru sprijinirea cercetării*. ◊ Cf. fr. *attirer*.

atrăgere, *atrageri* s.f. Acțiunea de a atrage și rezultatul ei: *atrăgerea fondurilor europene este un obiectiv de mare actualitate*. ◊ De la *atrage*.

ATM
ATM
GAB

ATV, *ATV-uri* ▼ [a-te-ve] s.n. Vehicul cu patru roți, cu motor puternic, destinat circulației pe orice tip de teren. ◊ Din engl. *A(l)l-T(errain) V(ehicle)*.

audiênță, *audiênțe* s.f. 1. Public, auditoriu (la o conferință, la un curs, la un concert etc.): *audiênța a fost încântată de prestația artistului*. 2. Număr de persoane care urmăresc un anumit post (sau a unei anumite emisii) de radio sau de televiziune într-un anumit interval orar: *creșterea*

audiênței este un obiectiv permanent al posturilor de televiziune; audiênță-record. ◊ *Indice de audiênță* v. indice. ◊ Din fr. *audience*, engl. *audience*.

audiobook, *audiobook-uri* [audi-obúk] s.n. Înregistrarea audio (pe casete audio sau pe suport electronic) a unei cărți, realizată de autor sau de actori profesioniști pentru a fi ascultată; carte audio. ◊ Din engl. *audiobook*.

audioconferință, *audioconferințe* s.f. Conferință organizată prin intermediul rețelei de telecomunicații, prin utilizarea telefonului și a faxului. ◊ Din fr. *audioconférence*.

audiovizuál, ~ă, *audiovizuali*, ~e adj. (Despre mijloace de comunicare și de informare) Care se bazează pe perceperea auditivă și vizuală: *laboratorul audiovizual al școlii este foarte practic în predarea limbilor străine*. + (Subst. n.) Totalitate a mijloacelor de comunicare și de informare în masă bazate pe acest fel de percepție: *audiovizualul este important în societatea actuală*. / Sil. -zu-al. ◊ Din fr. *audio-visuel*, engl. *audiovisual*.

audit, *audituri* s.n. 1. Procedu prin care persoane competente într-un domeniu verifică, evaluează (independent) conformitatea cu anumite criterii prestabilite (reguli de drept, de gestiune etc.), a unei activități sau a unei situații generale a unei firme, a unui proiect etc.

ATV
ATV
ATV

2. Revizie contabilă detaliată a conturilor unui agent economic, făcută cu scopul de a descoperi erori sau fraude. / Sil. a-u-.
 ◦ Din fr. *audit*, engl. *audit*, *auditing*.

audită, *auditez* vb. I. Tr. A efectua un audit: *au auditat firma la sfârșitul anului*. ◦ Din fr. *auditer*, engl. *audit*.

auditare, *auditări* s.f. Acțiunea de a *audită* și rezultatul ei: *auditarea proiectelor cu finanțare externă este obligatorie*. ◦ De la *audită*.

auditat, ~ă, *auditați*, ~te adj. Care a fost supus unui proces de auditare: *companiile auditate primesc dovezi privind rezultatele*. ◦ De la *audită*.

auditör, *auditör* s.m. Persoană specializată într-un anumit domeniu, care exercită activități de audit (în paralel cu alte activități). / Sil. a-u-. ◦ Din engl. *auditor*.

audiție, *audiții* s.f. Identificare a sunetelor prin simțul auditiv; auz. ✦ (Psih.) *Audiție colorată* = particularitate a unor persoane de a asocia constant imagini colorate la auzirea unor anumite sunete. / Sil. a-u-. ◦ Din fr., engl. *audition*.

aurolac, *aurolaci* s.n., s.m. 1. S.n. Produs industrial de culoare aurie (cu luciu metalic), obținut din lac amestecat cu bronz și diluat cu eter, folosit în pictură

sau folosit pentru lucrări de vopsitorie. 2. S.m. (Fam.) Persoană cu o stare materială precară, care inhalează eterul din aurolac ca drog, pentru efectele lui halucinozene. (Adj.) *Copil aurolac*. / Sil. a-u-. ◦ Den. com.

auteritate s.f. (Econ.) Gestionare născută a economiei, care presupune măsuri de limitare a cheltuielilor publice, cel mai adesea prin creșterea presiunii fiscale și eventual printr-o înghețare a veniturilor, pentru a se ajunge la o redresare economică: *România are acum un buget de auteritate*. / Sil. a-us-. ◦ Din fr. *austérité*.

autarhie, *autarhii* s.f. 1. Capacitatea unei instituții publice, mai ales teritoriale, de a-și administra propriile interese în mod autonom, printr-o activitate cu aceeași valabilitate juridică precum cea a statului; autoadministrare. 2. Independență a indivizilor față de toate convențiile sociale, considerate ca fiind străine naturii. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autarchie*, it. *autarchia*.

autentică, *autentic* vb. I. Tr., refl. (Inform.) A verifica identitatea (digitală) a unei persoane, de obicei prin indicarea unui nume de utilizator și a unei parole, introduse în rubricile special create dintr-o pagină web, pentru a i se permite accesul la unele informații publicate

acolo; a se loga: *nu poți vedea mesajele fără să te autentifici*.
 ◦ Din fr. *authentifier*.

autenticăre, *autenticări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a se *autentifica* și rezultatul ei; sign-in: *pentru a intra pe forum este necesară autentificarea*. ◦ De la *autentifica*; cf. fr. *authentification*.

autism s.n. (Psih.) Stare patologică manifestată prin trăirea intensă, excesivă a propriei vieți interioare și prin ruperea contactului cu realitatea exterioară, prin dificultăți în comunicare, în stabilirea de relații cu alte persoane și în utilizarea limbajului, și care este întâlnită în unele forme de psihoze infantile sau ca manifestare tipică a schizofreniei la adult. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autisme*, engl. *autism*.

autist, ~ă, *autiști*, ~ste adj., s.m., s.f. (Psih.) 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care suferă de autism. 2. Adj. Autistic. ✦ *Memorie autistă* = nivel al memoriei care se află exclusiv sub controlul inconștientului. / Sil. a-u-. ◦ Din fr., engl. *autiste*.

autistic, ~ă, *autistici*, ~ce adj. (Psih.) Care aparține autismului, care se referă la autism; autist. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autistique*, engl. *autistic*.

autoband
motorway
autoroute

autogunioieră
garbage truck
camion-poubelle

autoadeziv, ~ă, *autoadezivi*, ~te adj. Care este impregnat cu o substanță specială și care se lipește prin simplă apăsare; autocolant: *afiş autoadeziv*. ✦ (Subst.) *Etichete cu autoadeziv*. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autoadhésif*.

autobând ▲ s.n. Autostradă. / Sil. a-u-. ◦ Cuv. germ.

autobronzant, ~ă, *autobronzanți*, ~te adj., s.n. (Produs) care permite bronzarea fără expunerea la soare: *cremă autobronzantă*. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autobronzant*.

autocită, *autocitez* vb. I. Refl. (Despre oameni) A se cita pe sine însuși: *s-a autocitat fără să vrea*. / Sil. a-u-. ◦ Din it. *autocitare*.

autocităre, *autocitări* s.f. Acțiunea de a se *autocita* și rezultatul ei: *în general, autocitarea nu este recomandată*. / Sil. a-u-. ◦ De la *autocita*.

autocitare, *autocitiri* s.f. Aflarea indicațiilor înregistrate de un aparat de măsură de către beneficiarul unui serviciu pe bază de consum: *autocitirea contorului electric nu mai este obligatorie*. / Sil. a-u-. ◦ Auto- + *citire*.

autoclaviză, *autoclavizez* vb. I. Tr. A trata anumite materiale cu aburi sub presiune în autoclave. / Sil. a-u-. ◦ De la *autoclavă*.

autoclavizare, *autoclavizări* s.f. Acțiunea de a *autoclaviza* și rezultatul ei. / Sil. a-u-. ◦ De la *autoclaviza*.

autocolant, ~ă, *autocolanți*, ~te adj., s.n. 1. Adj. Care aderă fără a fi umezit, care se lipește prin simplă apăsare; autoadeziv: *etichetă autocolantă*. 2. S.n. Etichetă de hârtie sau de material plastic, cu caracter publicitar sau decorativ, care aderă la o suprafață prin simplă apăsare; sticker: *și-a pus autocolante cu fluturi pe mașină*. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autocollant*.

autocompătim, *autocompățimesc* vb. IV. Refl. A-și plânge de milă; a se compătimi singur. / Sil. a-u-. ◦ Auto- + *compățimi*.

autoconstrânge, *autoconstrâng* vb. III. Refl. A-și impune să facă ceva. / Sil. a-u-. ◦ Auto- + *constrânge*.

autoexplică, *autoexplic* vb. I. Tr. A da o explicație pentru propriile acțiuni sau manifestări. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *auto-expliquer*.

autofinanță, *autofinanțez* vb. I. Refl. (Econ.; despre firme, instituții etc.) A se finanța din fonduri proprii. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autofinancer*.

autofinanțat, ~ă, *autofinanțați*, ~te adj. (Econ.) Care se finanțează din fonduri proprii. / Sil. a-u-. ◦ De la *autofinanța*.

autofocus, *autofocusuri* s.n. (Fotogr.) Dispozitiv special pentru focalizarea automată a obiectivului unui aparat fotografic, a unui proiector etc. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autofocus*.

autofreză, *autofreze* s.f. (Tehn.) Freză autopropulsată. / Sil. a-u-. ◦ Auto- + *freză*.

autogrefă, *autogrefe* s.f. (Med.) Autoplastie: *autogrefa valvelor*. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *autogrefe*.

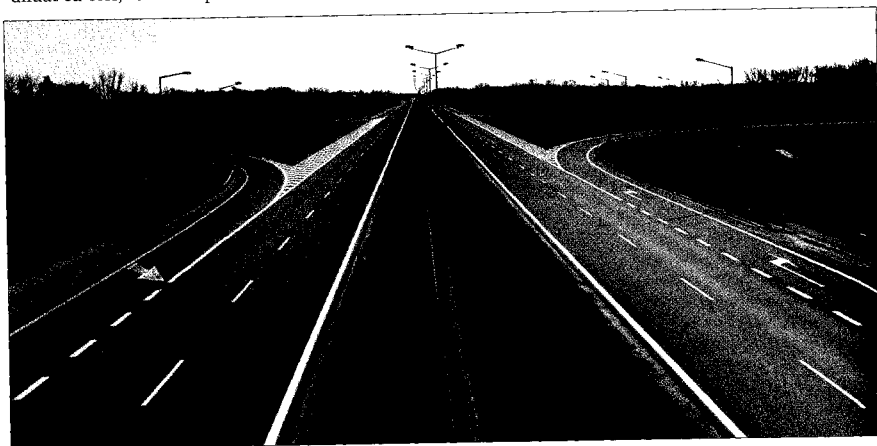
autogunioieră, *autogunioiere* ▲ s.f. Autovehicul pentru transportul gunoierului. / Sil. a-u-. ◦ Auto- + *gunoieră*.

autoimün, ~ă, *autoimuni*, ~e adj. (Med.) Care este dirijat împotriva țesuturilor propriului organism. ✦ *Boală autoimünă* = boală în care tulburările clinice și leziunile sunt rezultatul perturbării mecanismelor de imunitate. ✦ (Despre organisme) Care prezintă imunitate. / Sil. a-u-. ◦ Din fr. *auto-immun*, engl. *autoimmune*.

autoimunitate s.f. (Biol.) Proces patologic care constă în producerea de anticorpi îndreptați împotriva propriilor constituenți ai organismului. / Sil. a-u-. ◦ Auto- + *imunitate*; cf. fr. *auto-immunisation*, engl. *autoimmunization*.

autoinvită, *autoinvit* vb. I. Refl. (Fam.) A participa sau a intenționa să participe la o întâlnire, manifestare etc., fără a fi invitat: *s-a autoinvitat la petrecere*. / Sil. a-u-. ◦ Auto- + *invita*.

autoironiză, *autoironizez* vb. I. Refl. A se supune autoironiei, a se ironiza pe sine însuși. / Sil. a-u-. ◦ Auto- + *ironiza*.

automat, ~ă, *autoași*, ~te adj., adv. s.n. (Tehn.) I. Adj. 1. (Despre aparate, mașini etc.) Care este acționat printr-un dispozitiv mecanic sau electronic, fără intervenția directă a omului. ◊ *Cutie de viteze automată* = cutie de viteze care poate schimba vitezele în mod automat, în funcție de anumiți parametri (viteza de deplasare a automobilului, consum etc.). *Pilot automat* = mecanism folosit la bordul unor nave sau al unor aeronave care, plecând de la datele furnizate de un sistem de navigație, permite deplasarea pe o rută prestabilită, fără intervenția pilotului. 2. (Despre anumite operații) Care se efectuează prin acțiunea unui dispozitiv mecanic, electronic etc.: *conectare automată la rețea*. ◊ (Adv.) *Yala se blochează automat*. 3. (Fig.; despre manifestări sau despre acțiuni ale oamenilor) Care se face, se execută de la sine, în mod reflex, fără participarea rațiunii sau a voinței: *gesturi automate*. ◊ (Adv.) *Am răspuns automat la întrebare*. + (Adv.) Care se întâmplă într-un timp scurt, drept consecință a unui alt fapt: *căderea guvernului ar duce automat la mărirea prețurilor*. II. Adv. (Fam.) Care este previzibil, inerent, inevitabil: *dacă așa stau lucrurile, înseamnă automat*

că trebuie să facem ceva. III. S.n. 1. Aparat, mașină, dispozitiv etc. care, după primirea unei comenzi, efectuează o anumită operație sau un complex de operații fără intervenția omului: *automat bancar*. + (Inform.) Model matematic folosit pentru studiul echipamentelor și proceselor de prelucrare a informației numerice, constituind de abstractizarea unui dispozitiv de prelucrare a informației. ◊ *Automat programabil* = echipament de prelucrare a informației, care este folosit pentru aplicații în timp real, având un limbaj de programare simplificat și oferind posibilități de conexiune cu calculatoare numerice. + (Cib.) Sistem definit de o mulțime de semnale de intrare, de stări interne și de semnale de ieșire, care depinde de starea internă în care se găsește sistemul. 2. Aparat care conține dulciuri, băuturi răcoritoare, cafea, țigări etc. pentru vânzare, distribuite prin declanșarea unui dispozitiv special, în urma introducerii de monede sau bancnote într-un orificiu și apăsarea unui buton; distribuitor: *automatul pentru cafea este pe hol*. 3. Aparat pentru jocuri (de noroc). / Sil.

a-u-. ◊ Din fr. *automate*, germ. *Automat*, engl. *automat*. **automedicație**, *automedicații* s.f. (Med.) Tratament medicamentos inițiat de un bolnav pentru sine, fără recomandarea medicului. *Trebuie evitată automedicația exagerată*. / Sil. *a-u-*. ◊ Din fr. *automédecation*. **autonomie**, *autonomii* s.f. 1. (Polit.) Drept (al unui stat, al unei regiuni, al unei naționalități sau al unei minorități etc.) de a se administra singur în anumite domenii, cu excepția celor de competența organelor centrale ale statului. ◊ *Autonomie locală* = autonomie pe care statul o recunoaște unităților teritoriale mai mici (comune, județe etc.) și care cuprinde și dreptul de a adopta o orientare politică și administrativă independentă de cea a statului și a organelor sale centrale. *Autonomie universitară* = dreptul universităților publice de a lua singure anumite hotărâri legate de procesul de învățământ, de programe științifice, de încadrarea și promovarea personalului didactic, de repartizarea fondurilor etc. 2. (Tehn.) Distanță maximă sau timp maxim care se poate parcurge de un vehicul cu motor (avion, navă etc.), fără a avea nevoie să se alimenteze cu combustibil. 3. Capacitate a unui

meccanism de a funcționa o anumită perioadă de timp fără a se alimenta cu energie: *autonomia telefonului este de 35 de ore*. / Sil. *a-u-*. ◊ Din fr. *autonomie*, it. *autonomia*. **autoorganizare**, *autoorganizări* s.f. Organizare a unei structuri, a unui organism etc., independentă de factori externi. / Sil. *a-u-*. ◊ Din fr. *autoorganiser*. **autoplug**, *autopluguri* s.n. Dispozitiv împins de un autovehicul (în special de un camion) pentru dezapezirea străzilor iarna. / Sil. *a-u-*. ◊ *Auto-* + *plug*. **autopropulsă**, *autopropulsez* vb. I. Refl. (Despre vehicule, mașini etc.) A se deplasa folosind o sursă proprie de energie. / Sil. *a-u-*. ◊ Din fr. *autopropulser*. **autopropune**, *autopropun* vb. III. Refl. A se propune singur (pentru o funcție, o slujbă etc.). / Sil. *a-u-*. ◊ *Auto-* + *propune*. **autoriză**, *autorizez* vb. I. Tr. (Inform.) A determina nivelul de acces atribuit unui utilizator autentificat pentru a accesa resurse securizate, care sunt controlate de către sistem. ◊ Din fr. *autoriser*, engl. *authorize*. **autorizare**, *autorizări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a autoriza și rezultatul ei. ◊ De la *autoriza*. **autoseseză**, *autosesezez* vb. I. Refl. (Despre parchet, organe de control, instituții etc.) A se sesiza din oficiu, cercetând situații

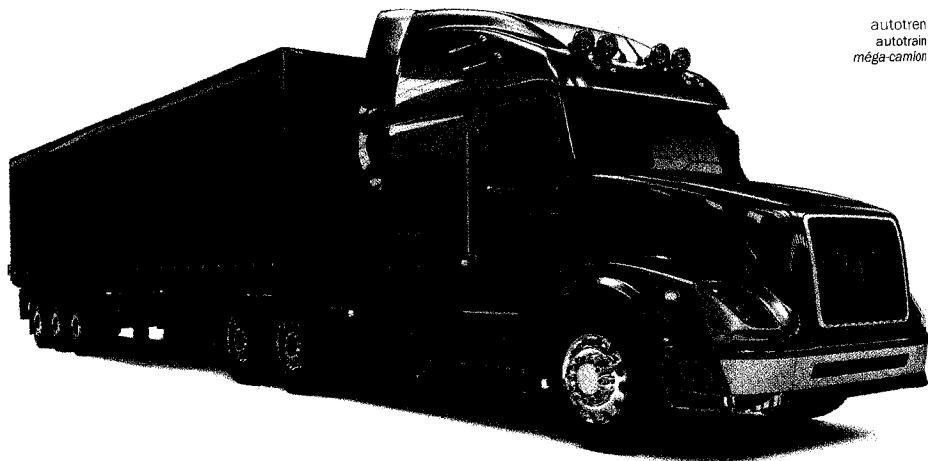
semnalate în presă sau de către structuri, persoane etc. / Sil. *a-u-*. ◊ *Auto-* + *sesiza*. **autotrailer**, *autotrailer* s.n. Vehicul folosit pentru transportul pieselor grele. / Sil. *a-u-*. ◊ *Auto-* + *trailer*. **autotren**, *autotrenuri* s.n. Autovehicul cu una sau mai multe remorci. / Sil. *a-u-*. ◊ *Auto-* + *tren*; cf. it. *autotreno*. **autoutilitară**, *autoutilitare* s.f. Autovehicul de capacitate mică, destinat transporturilor curente, folosit de întreprinderi și de unități comerciale. / Sil. *a-u-*. ◊ Din fr. *autoutilitaire*, it. *autoutilitaria*. **avâl**, *avaluri* s.n. (Fin.) Garanție specială de plată a unei cambii. ◊ Din fr. *aval*. **avalist**, *avaliști* s.m. (Econ.) Persoană fizică sau juridică, alta decât garanții, care garantează în plus plata cambiei. ◊ Din fr. *avaliste*, germ. *Avalist*. **avatâr**, *avataruri* s.n. (Inform.) Imagine miniaturizată (persoană, obiect, animal etc.) special aleasă de un utilizator pentru a-l reprezenta pe internet și care este utilizat mai ales pe forumuri, în jocuri pe calculator etc. ◊ Din engl., fr. *avatar*. **AVC**, *AVC-uri* [a-vé-cé] s.n. Accident vascular cerebral; atac cerebral. ◊ Din fr. *accident v(ascular) c(érébral)*. **avêrsă**, *averse* s.f. (Met.) Precipitații bruște, adesea de

scurtă durată, dar abundente, sub formă de ploaie, grindină sau zăpadă: *averse locale*. ◊ În *averse* = (despre precipitații) în cantitate mare și de scurtă durată. ◊ Din fr. *averse*. **avi**, *avi-uri* s.n. (Inform.) Format de fișier multimedia. ◊ Din engl. *A(audio) V(video) I(nterleave)*. **aviâr**, ~ă, *aviari*, ~e adj. Care ține de păsări, care se referă la păsări. ◊ *Gripă aviară* = v. gripă. / Sil. *-vi-ar*. ◊ Din fr. *aviaire*. **avocado**, *avocado* s.n. Fructul avocatierului, care are culoare verde-gălbuie și formă ovală, uleios, parfumat. ◊ Din sp. *avocado*.

avocado
avocado
avocado

avocatier, *avocatieri* s.m. Arbore tropical din familia lauraceelor, care crește în America de Sud (*Persea americana*). ◊ Din fr. *avocatier*; cf. port. *abacateiro*. **ayran** [airân] s.n. Băutură tradițională turcească nealcoolică, ușor sărată, pe bază de iaurt. / Scris și: *airan*. ◊ Cuv. tc.

autotren
autotrain
mega-camion

babeurre [baboér] s.n. sg. Preparat alimentar dietetic, ușor acidulat, derivat din lapte de vacă crud sau fiert, parțial degresat, și folosit în alimentația sugarului. ◦ Din fr. *babeurre*.

baby-cart, *baby-carturi* [besbi-kart] s.n. Cart pentru copii (în parcurile de distracții). ◦ Din engl. *baby-cart*.

baby-doll [bébi-dol] s.n. Cămașă de noapte scurtă, largă și uneori fără mâneci, pentru femei. ◦ Cuv. engl.

baby-sitter, *baby-sitteri*, ~e [bébi-sitør] s.m, s.f. Persoană angajată pentru a supraveghea copiii în timpul în care părinții nu sunt acasă. ◦ Din engl. *baby-sitter*.

baby-sitting [bébi-sitiŋ] s.n. Supraveghere a copiilor în lipsa părinților de către o persoană special angajată. ◦ Cuv. engl.

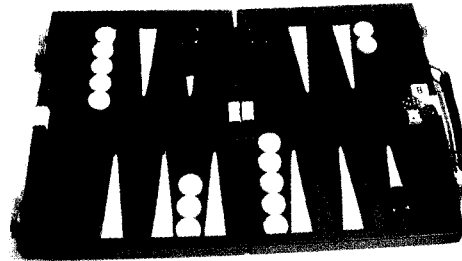
bac, *bacuri* s.n. (Fam.) Abrev. de la *bacalaureat*.

backdoor, *backdoor-uri* [békdor] s.n. (Inform.) Software care permite accesul la un sistem informatic, ocolind procedurile obișnuite de autentificare, pentru a încerca să rămână nedetectat. ◦ Din engl. *backdoor*.

backgammon ▼ [békghemøn] s.n. Joc de table practicat mai ales în varianta on-line. ◦ Cuv. engl.

background, *background-uri* [békgraund] s.n. 1. (Muz.) Fundal sonor (melodie, suport armonic sau ritmic) care susține și completează partea solistică, instrumentală sau vocală. 2. (Cinem.) Tehnică de filmare la care o proiecție devine fundal.

backgammon
backgammon
backgammon

3. (Fig.) Context, cadru (al unei acțiuni, al unui eveniment etc.): *background-ul acestui colocviu este reprezentat de schimbul academic dintre aceste instituții.*

4. Informații esențiale pentru înțelegerea unei probleme sau a unei situații: *background-ul acestei afaceri este legat de prietenia dintre ei.* 5. Totalitate a circumstanțelor, condițiilor și experiențelor care contribuie la formarea psihologică și culturală a unui individ. 6. (Inform.) Imagine sau culoare expusă pe un site sau pe desktop, în fundalul câmpului vizual. 7. (Inform.) Aplicații și procese care pot rula în fundal, fără ca utilizatorul să le monitorizeze direct: *antivirusul poate lucra în background.* ◦ Din engl. *background*.

backhand, *backhand-uri* [békhend] s.n. (Sport) Lovitură executată cu reverul rachetei, la jocul de tenis. ◦ Din engl. *backhand*.

backing-vocalist, *backing-vocaliști* [békiŋ-vocalist] s.m. (Muz.) Solist vocal care interpretează împreună cu solistul principal sau singur partea de fundal a unei melodii. ◦ Din engl. *backing vocalist*.

backing-vocals [békiŋ-vokals] s.n. Cântăreț sau grup de cântăreți cu rol de voce secundară sau de suport armonic pentru vocea principală. ◦ Cuv. engl.

backpacking [békpekitiŋ] s.n. Formă de turism care presupune lipsa unei organizări prealabile, transport și cazare cu metode cât mai convenabile din punct de vedere financiar și care se practică având doar un rucsac. ◦ Cuv. engl.

backspace [békspeis] s.n. (Inform.) 1. Tastă care mută cursorul cu un caracter la stânga (în cazul tastaturilor IBM și compatibile), ștergând de obicei caracterul respectiv. 2. Tastă (în cazul tastaturilor Macintosh) care șterge textul selectat sau, dacă nu este selectat nici un text, șterge caracterul din stânga punctului (cursorului) de inserare. ◦ Cuv. engl.

backstage [béksteidz] adj. 1. Care are loc sau care ține de zona din spatele scenei, în special de cabinele artiștilor. 2. (Fig.) Care ține de viața privată a oamenilor de scenă. ◦ Cuv. engl.

backup, *backup-uri* [békap] s.n. (Inform.) Copie a unor informații din calculator, făcută cu scopul de a permite recuperarea acestora în cazul pierderii, rătăcirii, coruperii sau ștergerii lor. ◦ Cuv. engl.

bacon ▼ [béikøn] s.n. Șuncă preparată din carne de porc grasă și afumată. ◦ Cuv. engl.

bacon
bacon
bacon

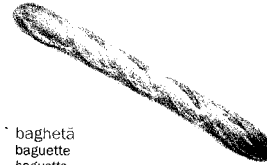
badlands [bédlendz] s.n. Formă de degradare a terenurilor argiloase, rezultată în urma ploilor torențiale, în zone lipsite de vegetație. ◦ Cuv. engl.

badminton ► [bédminton] s.n. Joc sportiv asemănător cu tenisul, practicat cu o minge mică (de plută) prevăzută cu pene sau cu un fel de arpioare speciale din plastic, lovită cu racheta, în care mingea se joacă fără să atingă solul, iar numărătoarea punctelor se face ca la volei. ◦ Din engl. *badminton*.

bagaj, *bagaje* s.n. *Bagaj de cală* = bunuri ale pasagerilor care sunt în custodia companiei de transport (aerian) pe durata

călătoriei, fiind transportate în cală, și pentru care s-a emis o etichetă de identificare. *Bagaj de mână* (sau *de cabină*) = bunuri ale pasagerilor, pe care aceștia le pot lua cu ei pe durata călătoriei în cabina avionului. ◦ Din fr. *bagage*, engl. *baggage*.

baghetă, *baghete* ▼ s.f. Pâine albă, lungă și subțire, preparată dintr-un aluat special, specific patiseriei franceze. ◦ Din fr. *baguette*.

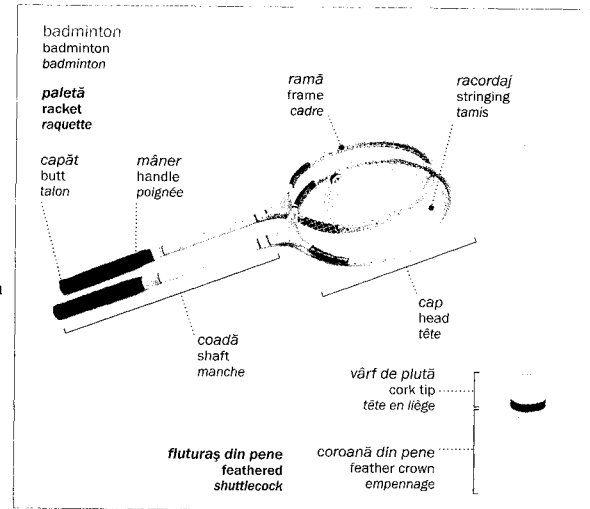
baghetă
baguette
baguette

baisse [bes] s.f. (Fin.) Speculație la bursă practică la operațiuni de vânzare pe termen, constând în vânzarea titlurilor de valoare sau a mărfurilor la un curs ridicat cu scopul de a le răscumpăra, la expirarea termenului, la un curs mai scăzut. ◦ Din fr. *baisse*.

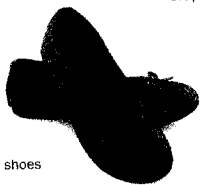
balântă, *balanțe* s.f. (Econ., fin.) Comparație, raportare între indicatorii necesari a fi corelați, echilibrați. ◊ *Balanță*

materiale = situație recapitulativă cu indicatori exprimați în unități naturale. *Balanța economiei naționale* = sistem de balanțe și de tabele corelate care reflectă într-o formă sintetică procesul reproducției din cadrul economiei naționale a unei țări. *Balanță de plăți* = situație recapitulativă care exprimă raportul pe o anumită perioadă, de obicei un an, dintre totalitatea încasărilor și plăților unei țări în relațiile sale cu străinătatea. *Balanță de conturi* (sau *de decontare*) = situație recapitulativă care reflectă raportul dintre creanțele și obligațiile apărute într-o anumită perioadă, de obicei un an, în relațiile unui stat cu alte state, indiferent de termenul scadenței lor. *Balanță de venituri și cheltuieli* = situație recapitulativă care exprimă raportul dintre veniturile și cheltuielile unei firme, unei instituții etc. *Balanță de verificare* = situație recapitulativă care reflectă raportul, de regulă de egalitate, dintre totalul rulajelor ori soldurilor debitoare și creditoare ale conturilor unei contabilități. ◦ Din fr. *balance*.

balerini ► s.m. pl. Încălțăminte femeiască ușoară, cu talpa plăț, asemănătoare pantofilor de dans. ◦ Din fr. *ballerine*.

balerini
ballerine shoes
ballerine

balsám, balsamuri s.n. Substanță lichidă parfumată extrasă din rășini sau din alte produse vegetale, cu diferite întrebuințări (farmaceutice, cosmetice): *balsam de păr; balsam de rufe.* ○ Din it. *balsamo.*

BAM s.n. Metodă de monitorizare în activitatea de afaceri, în tranzacțiile de bursă, bazată pe factori aleși selectiv. ○ Din engl. *B(usiness) a(ctivity) m(onitoring).*

ban, bani s.m. *Bani electronici* = stocare electronică a valorii monetare pe un suport tehnic, care poate fi utilizată pe scară largă pentru efectuarea de plăți, fără a implica obligatoriu conturi bancare în acest proces, dar acționând ca un instrument la purtător preplătit. ○ Cf. engl. [*electronic*] *money.*

bană, banex vb. I. Tr. (Fam.) A interzice, a bloca definitiv accesul la un site, pe un forum etc. din cauza nerespectării repetate a regulamentului acestuia. ○ Din engl. *ban.*

bananiér, ~ă, bananieri, ~e adj. Care produce banane, care se referă la cultura bananelor: *plantație bananiéră.* ◇ (Fig.) *Țară (sau republică) bananiéră* = țară cu organizare socială și politică primitivă. ○ Din fr. *bananier.*

banáre, banári s.f. (Fam.) Acțiunea de a *baná* și rezultatul ei; interdicție, suspendare. ○ De la *baná.*

banát, ~ă, banați, ~te adj. (Fam.) Căruia i s-a interzis

banner (1)
banner
banniére

definitiv accesul la un site, forum etc. din cauza nerespectării repetate a regulamentului site-ului sau forumului respectiv. ○ De la *baná.*

bancassurance [bénkəʃʊrans] s.f. (Fin.) Distribuție de produse și servicii de asigurare prin intermediul unei rețele bancare: *produse financiare din categoria bancassurance.* ○ Din fr., engl. *bancassurance.*

báncă, bănci s.f. 1. (Fin.) Instituție care efectuează operații financiare (de plată și de credit) și organizează circulația bănească. ◇ *Bancă de credit ipotecar* = bancă specializată în acordarea de împrumuturi (pe termen lung), garantate cu bunuri imobiliare. *Bancă de investiții* = bancă specializată, prin care se constituie, la

dispoziția clienților, fondurile necesare pentru lucrările de reconstrucție și de investiții. *Bancă-mamă* = bancă cu una sau mai multe sucursale. 2. Instituție care stochează ceva pentru a putea fi folosit ulterior. ◇ (Med.) *Bancă de organe* = serviciu medical care recoltează, conservă și distribuie organe destinate transplanturilor. *Bancă de sânge* = serviciu medical care recoltează, conservă și distribuie material spermatic destinat inseminărilor artificiale. *Bancă de gene* = colecție de material genetic păstrat pentru a asigura accesibilitatea viitoare în scopuri de conservare, cercetare sau protecție. 3. (Inform.) *Bancă de date (sau de informații)* = ansamblu de informații stocate și exploatabile prin intermediul calculatorului de către mai mulți utilizatori și care acoperă un anumit domeniu, fiind format din două sau mai multe baze de date în general. ○ Din fr. *banque*, engl. *bank.*

baner, bannere ▼ [bénér] s.n. 1. Bucată mare de pânză, material plastic etc., suspendată deasupra unei străzi sau pe o clădire, pe care se inscripționează un slogan, titlul și data unei manifestări, numele unui produs etc.: *deasupra străzii era întins un banner cu o reclamă la o mașină.* 2. Inserție publicitară pe o pagină de internet, reprezentată de o imagine sau de o animație, incluzând un link la site-ul produsului căruia i se face reclamă. ○ Din engl. *banner.*

bar, baruri s.n. Mobilier cu aspect de tejghea care, în casele cu arhitectură modernă, separă, de obicei, bucătăria de living. ○ Din fr., engl. *bar.*

barón, baroni s.m. (Iron., depr.; și *baron local*) Persoană foarte bogată, care face parte adesea din clasa politică și care și-a obținut averea prin mijloace ilegale: *baronii locali sufocă țara.* ○ Din fr. *baron.*

bárter [bártér] s.n. (Econ.) Troc, tranzacție. ○ Cuv. engl.

bancomát, bancomate s.n. (Fin.) Automat bancar, dispozitiv electromagnetic care, cu ajutorul unor carduri magnetice, permite eliberarea de numerar (în moneda locală) din disponibilul de cont și realizarea altor operațiuni bancare (obținerea de informații privind situația unor conturi, transferul de fonduri, plata facturilor etc.); ATM. ○ Din germ. *Bankomat*, it. *bancomat.*

band, banduri s.n. Grup de muzicieni care cântă împreună; formație. ○ Din engl. *band.*

bandleader, bandleaderi [béndlíder] s.m. 1. Conducător al unei formații instrumentale. 2. Șef de orchestră. ○ Din engl. *bandleader.*

banking [bénkiŋ] s.n. (Fin.) Activitate bancară: *face banking cu BCR.* ○ Cuv. engl.

bas, basuri ▼ s.n. (Și *chitară bas*) Variantă de chitară adaptată unui acordaj mai grav și care are patru sau cinci coarde. ○ Din it. *basso*, fr. *basse.*

baseball ► [béisbol] s.n. Joc sportiv național nord-american, asemănător cu oina. ○ Cuv. engl.

basic [béisik] s.n. (Inform.) Limbaj simbolic universal de programare, care este ușor accesibil. ○ Cuv. engl.

basic-english [béisik-ínglîj] s.n. Formă simplificată a limbii engleze, creată pentru a servi ca limbă internațională. ○ Cuv. engl.

bas bass - basse

buton pentru cureaua strap system bouton fixe-courroie

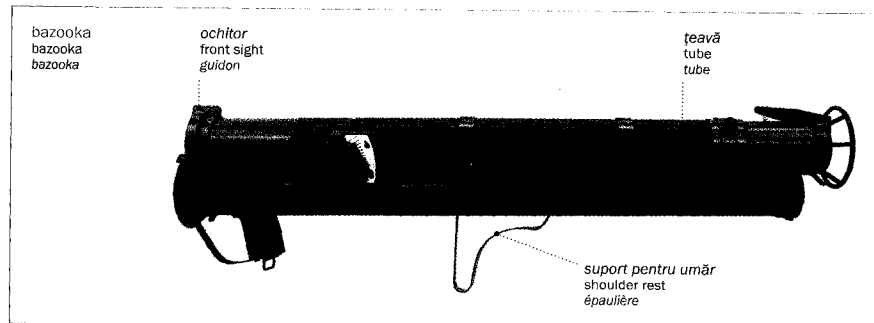
receptor pickup micro

corp body caisse

cordar bridge chevalet

potențiomtru de volum volume control réglage du volume

egalizator balancer réglage de la balance

batánt, ~ă, batanți, ~te adj. (Despre uși, ferestre) Care se închide singur printr-o mișcare de rotație în jurul unei axe verticale. ○ Din fr. *battant.*

bax, baxuri s.n. Cutie mare folosită la ambalarea și transportarea produselor alimentare, cosmetice etc.: *și-a cumpărat două baxuri de apă minerală.* ○ Din engl. *box.*

bazát, ~ă, bazați, ~te adj. (Fam.; despre persoane) Care este foarte bun (într-un anumit domeniu), care impresionează (prin ceva): *Cornel este bazat în informatică.* ○ De la *baza.*

bază, baze s.f. (Inform.) *Bază de date* = fișier alcătuit din date structurate în scopul optimizării și prelucrării lor, fiecare conținând câmpuri și un set de operații de căutare, sortare, recombinație etc. ○ Cf. engl. *database*, fr. *baze de données.*

bazooka ► [bazúka] s.f. Aruncător de grenade antitanc. ○ Cuv. engl.

reper position marker repère de touche

buton pentru cureaua strap system bouton fixe-courroie

receptor pickup micro

corp body caisse

cordar bridge chevalet

potențiomtru de volum volume control réglage du volume

batánt, ~ă, batanți, ~te adj. (Despre uși, ferestre) Care se închide singur printr-o mișcare de rotație în jurul unei axe verticale. ○ Din fr. *battant.*

bax, baxuri s.n. Cutie mare folosită la ambalarea și transportarea produselor alimentare, cosmetice etc.: *și-a cumpărat două baxuri de apă minerală.* ○ Din engl. *box.*

bazát, ~ă, bazați, ~te adj. (Fam.; despre persoane) Care este foarte bun (într-un anumit domeniu), care impresionează (prin ceva): *Cornel este bazat în informatică.* ○ De la *baza.*

bas bass - basse

buton pentru cureaua strap system bouton fixe-courroie

receptor pickup micro

corp body caisse

cordar bridge chevalet

potențiomtru de volum volume control réglage du volume

egalizator balancer réglage de la balance

bază, baze s.f. (Inform.) *Bază de date* = fișier alcătuit din date structurate în scopul optimizării și prelucrării lor, fiecare conținând câmpuri și un set de operații de căutare, sortare, recombinație etc. ○ Cf. engl. *database*, fr. *baze de données.*

bazooka ► [bazúka] s.f. Aruncător de grenade antitanc. ○ Cuv. engl.

BCA, BCA-uri [be-ce-á] s.n. Material de construcție folosit în zidărie, având forma unei piese paralelipipedice, fiind compus din beton celular autoclavizat. ○ De la *B(eton) C(elular) A(utoclavizat).*

mechanism de acordaj tuning peg mécanique d'accordage

prăguș nut sillet

gât neck manche

cap head tête

potențiomtru de tonuri bas bass tone control contrôle de tonalité des graves

potențiomtru de tonuri înalte treble tone control contrôle de tonalité des aigus

baseball
baseball
baseball

mănușă
fielder's glove
gant

minge de baseball
baseball
balle de baseball

casă de bătaie
batter's helmet
casque de frappeur

bătă
bat
bâton

zonă de lovire
hitting area
surface de frappe

emblemă
crest
écusson

mâner
handie
manche

măciulie
knob
poimeau

câmp de dreapta
right field
champ droit

mărgine de teren
outfield fence
clôture du champ extérieur

teren
field
terrain

câmp de centru
centre field
champ centre

linie de avertizare
warning track
piste d'avertissement

bancă de jucători
dugout
abri des joueurs

câmp de stânga
left field
champ gauche

romb de intrare
infield
avant-champ

bază de bătaie
home plate
marbre

bicla

DICTIONAR ILUSTRAT DE CUVINTE SI SENSURI RECENTE IN LIMBA ROMANA

beach-bar, beach-bar-uri [bitf-bar] s.n. Snack-bar amplasat pe plajă. ◦ Din engl. *beach bar*.

beat, beat-uri [bit] s.n. (Muz.) Bătaie, timp; timpul forte al unei măsurii. ◦ Din engl. *beat*.

beauty center [biúti sentər] s.n. Centru specializat de tratamente cosmetice pentru femei și bărbați. ◦ Cuv. engl.

beauty trend [biúti-trend] s.n. Tendință actuală în tratamentele cosmetice. ◦ Cuv. engl.

bec, becuri s.n. *Bec economic* v. economic. *Bec (cu) halogen* v. halogen. *Bec cu xenon* v. xenon. ◦ Cf. fr. *lampe*, engl. *lamp*.

bed&breakfast [bed-end-brékfast] s.n. Cazare având micul dejun inclus în tarif. ◦ Cuv. engl.

behaviorism [biheiviorism] s.n. Teorie apărută la începutul sec. al XX-lea, promovată de J. B. Watson, care pune la baza psihologiei studiul comportamentului, al relației dintre stimul și răspuns, eliminând din cercetarea psihologică conștiința, fenomenele vieții psihice interioare. ◦ Din engl. *behaviorism*, fr. *béhaviorisme*.

benzinár, benzinari s.m. 1. Lucrător într-o benzinărie. 2. Proprietar al unei firme care distribuie carburanți. ◦ *Benzină* + -ar.

benzináră, benzinare s.f. (Fam.) Mașină al cărei motor funcționează pe benzină. ◦ *Benzină* + -ară.

berliná, berline ▼ s.f. Sedan. ◦ Din fr. *berline*, it. *berlina*.

bermúda, bermude s.f. Șort până deasupra genunchiului. ◦ Din fr. *bermuda*, engl. *Bermuda [shorts]*.

bestiál, ~ă, bestiali, ~e adj. (Fig.; fam.) Care este formidabil, grozav: *excursia a fost bestiálă*. / Sil. -ti-al. ◦ Din fr. *bestial*.

best of, best of-uri [bést əv sau bést əf] s.n. Listă sau colecție care cuprinde cele mai bune exemple din ceva, mai ales melodii ale unui anumit grup sau artist: *am cumpărat un best of Leonard Cohen*. ◦ Din engl. *best of*.

bestseller, besteseller-uri [bestselər] s.n. 1. Mare succes de librărie; carte de mare tiraj: *a primit cadou un bestseller de Dan Brown*. 2. (P. ext.) Mare succes comercial. ◦ Din engl. *bestseller*, fr. *best-seller*.

béta adj. invar. (Inform.) *Versiune beta* = etapă în dezvoltarea unui program sau a unei aplicații care are încorporate majoritatea caracteristicilor finale, dar care nu este încă definitivată, fiind prezentată publicului cu scopul obținerii unui feedback de la utilizatori. ◦ Din engl. *beta*, fr. *bêta*.

betablocánt, betablocant adj., s.n. (Med.) (Substanță) care blochează fixarea adrenalinei pe receptorii beta-adrenergici ai sistemului simpatic: *betablocantele sunt întrebuințate în tratamentul hipertensiunii*. ◦ Din fr. *bétabloquant*; cf. engl. *betablocker*.

betatrón, betatroane s.n. Accelerator de electroni cu ajutorul cărui li se imprimă acestora energii foarte mari. ◦ Din fr. *béatron*.

betél, beteli ▼ s.m. Piper originar din estul Indiei, ale cărui frunze sunt mestecate ca stimulent. ◦ Din engl. *betel*.

betel
betel
bétel

betón adj. invar. Care este solid; strașnic, nemaipomenit: *argumentație beton*. + (Fam.; mai ales despre femei tinere) Care arată foarte bine, care este extrem de atrăgător: *are o prietenă beton*. ◦ Din fr. *béton*.

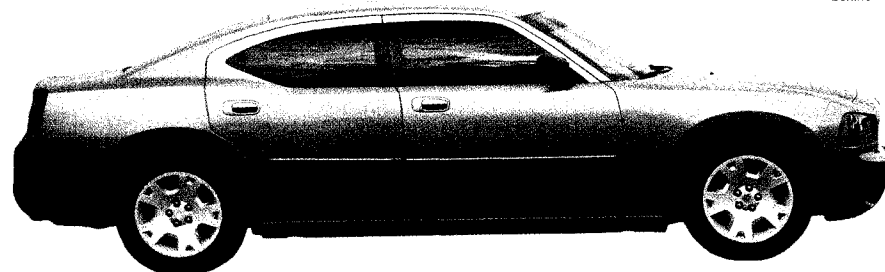
biblioteca, bibliotecă s.f. 1. *Biblioteca virtuală* (sau *digitală ori on-line*) = bibliotecă în care accesul virtual al cititorilor la cărțile în format electronic se face gratuit sau în baza unui abonament. 2. (Inform.) Colecție organizată în seturi de instrucțiuni, programe sau fișiere de date: *biblioteca de programe*. ◦ Din fr. *bibliothèque*.

bic¹, bicuri s.n. Obiect de unică folosință, folosit pentru bărbierit. ◦ Den. com.

bic², bicuri s.n. Instrument de scris format dintr-un tub de pastă colorată cu o mică bilă în vârf; pix. ◦ Din fr. *bic*.

BIC³ s.n. Cod caracteristic și unic fiecărei bănci în parte, care ajută la identificarea băncilor. ◦ Din engl. *B(ank) I(dentifier) C(ode)*.

berliná
sedan
berline

bidimensional, ~ă, *bidimensională*, ~e adj. Care are două dimensiuni: *filmele bidimensionale sunt concurate de cele tridimensionale*. ◦ Din fr. *bidimensionnel*.

bidimensional, bidonville-uri [bidonvil] s.n. Cartier periferic de locuințe mizere, improvizate din deșeuri industriale, din tabla bidonelor uzate etc., unde locuiește populația săracă a unui oraș. / Scris și: *bidonvil*. ◦ Din fr. *bidonville*.

big band [big-bénd] s.n. (Muz.) Ansamblu orchestral de jazz, de mari dimensiuni, având peste 20 de instrumentiști. ◦ Cuv. engl.; cf. fr. *big band*.

big bang [big-béng] s.n. (Astron.) Teorie cosmică conform căreia universul își are originea într-o stare primitivă hipercondensată, un atom-materie de la a căruia mare explozie (ipotetică) este într-o continuă expansiune ◦ Cuv. engl.; cf. fr. *big bang*.

big brother [big bráðor] s.n. Denumire dată unei persoane, unei organizații sau unui sistem care are putere absolută, interzicând orice libertate și supraveghind vigilent viața și activitatea fiecăruia. ◦ Cuv. engl.

bijú, bijuuri s.n. (Fam.) Bijuterie: *îi plac mult bijuurile*. ◦ Din fr. *bijoux*.

biker, bikeri [báikør] s.m. 1. Persoană îmbrăcată într-un costum din piele, cu țințe, care merge pe o motocicletă (performantă). + Membru al unei bande de motocicliști care respectă un cod comun de comportament (adeșea agresiv). 2. Persoană care merge pe bicicletă sau care face acrobații cu ajutorul acesteia: *a participat la un concurs pentru bikeri*. ◦ Din engl. *biker*.

bikini, bikini s.n. Costum de baie feminin format din două piese de dimensiuni reduse. + (P. restr.) Slip îngust. ◦ Din engl., fr. *bikini*.

bilét, bilete s.n. *Bilet de (sau la) ordin* = titlu de credit prin care semnatarul se angajează față de beneficiar să plătească o anumită sumă de bani, la scadență. ◦ Din fr. *billet*.

bínder s.n. Strat de legătură, pe bază de bitum sau de gudron, pus între fundația unui drum și stratul de uzură, folosit ca fundație la trotuarele de asfalt etc.; beton asfaltic. ◦ Din germ. *Binder*.

bingo s.n. Joc de noroc asemănător loteriei. ◦ Din engl., fr. *bingo*.

bio adj. invar. Abrev. de la *biologic*: *este sănătos să mănâncăm produse bio*. ◦ (Adv.) *Se simte mai bine de când mănâncă bio*.

bioacústică s.f. Ramură a fizicii care se ocupă cu studiul producerii, structurii și al funcției semnalelor acustice la organisme vii. / Sil. *bi-o-a*. ◦ Din germ. *Bioakustik*, engl. *bioacustics*.

biocarburánt, biocarburanți s.m. Carburant de origine vegetală sau animală; biocombustibil. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biocarburant*; cf. engl. *biofuel*.

biocatalizátör, biocatalizatori s.m. Substanță organică sintetizată de organisme vii care activează sau accelerează o reacție biochimică: *enzimele, hormonii și vitaminele sunt biocatalizatori*. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biocatalyseur*; cf. engl. *biocatalyst*.

biocerámic, ~ă, bioceramici, ~ce s.f., adj. (Med.) 1. S.f. Tip de argilă pe bază de oxid de aluminiu pur, substituent al materialului osos. 2. Adj. Care este făcut din bioceramică: *proteză bioceramică*. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *bioceramic*.

biocibernetică s.f. Ramură a ciberneticii care se ocupă cu studiul principiilor și al mecanismelor concrete ale comenzi, ale reglării, conservării, prelucrării și transmiterii de informație în sistemele biologice, folosind metode matematice, de modelare analogă etc. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biocybernetique*, engl. *biocybernetics*.

bioclimátic, ~ă, bioclimatici, ~ce adj. Bioclimatologic. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *bioclimatique*.

bioclimatológ, ~ă, bioclimatologi, ~e adj., s.m., s.f. (Persoană) care

este specialist în bioclimatologie. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *bioclimatologue*.

bioclimatológic, ~ă, bioclimatologici, ~ce adj. Care se referă la bioclimatologie; bioclimatic. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *bioclimatologique*.

bioclimatologie s.f. Ramură a climatologiei care se ocupă cu studiul influenței factorilor climatici asupra organismelor vii. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *bioclimatologie*, engl. *bioclimatology*.

biocombustibil, biocombustibili s.m. Biocarburant. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din sp. *biocombustible*.

biocultúră s.f. Cultură biologică. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *bioculture*.

biodegradábili, ~ă, biodegradabili, ~e adj. (Despre materiale, produse industriale etc.) Care se degradează sub acțiunea unor agenți biologici, a unor microorganisme: *pungile pot fi făcute din materiale biodegradabile*. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biodegradable*, engl. *biodegradable*.

biodegradére s.f. Proces de descompunere, de distrugere a unui produs, sub acțiunea unor agenți biologici. / Sil. *bi-o-*. ◦ Bio- + *degradare*; cf. fr. *biodegradation*.

biodiesel [biodizel] s.n. Biocarburant extras din materii organice (uleiuri vegetale, etanol, grăsimi animale). / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl., fr. *biodiesel*.

biodiversitate s.f. Diversitate biologică care se apreciază în funcție de bogăția în specii (microorganisme, plante, animale etc.) a unui anumit habitat, de diversitatea lor genetică și de interacțiunile ecosistemului analizat cu ceea ce îl înconjoară. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biodiversité*, engl. *biodiversity*.

bioenergetic, ~ă, bioenergetici, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Ramură a fizicii care studiază sursele energetice și procesele energetice din materia vie. 2. S.f. Sistem de terapie alternativă în care sunt utilizate masajul și alte terapii fizice împreună cu psihoterapia. 3. Adj. Care aparține bioenergeticii; care se

referă la bioenergetică. / Sil. *bi-o-e-*. ◦ Din fr. *bioénergétique*, engl. *bioenergetics*.

bioenergetician, ~ă, bioenergeticieni, ~e s.m., s.f. (Med.) 1. Specialist în bioenergetică. 2. Terapeut care reglează energia vitală din corpul uman. / Sil. *bi-o-e-*. ◦ *Bioenergetică* + *-ian*.

bioenergie s.f. 1. Energie generată de activitatea organismelor vii. 2. (Psih.) Terapie care vizează restaurarea echilibrului psihosomatic prin eliberarea fluxurilor energetice. / Sil. *bi-o-e-*. ◦ Din fr. *bioénergie*, engl. *bioenergy*.

bioétică s.f. Disciplină care se ocupă de studiul problemelor morale ridicate de cercetarea biologică, medicală sau genetică. / Sil. *bi-o-e-*. ◦ Din fr. *bioéthique*, engl. *bioethics*.

biofiltru, biofiltre s.n. (Biol.) Instalație pentru purificarea apei poluate cu ajutorul bacteriilor aerobe; filtru bacterian. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biofiltre*.

biogáz, biogaze s.n. Gaz rezultat prin descompunerea substanțelor organice, folosit drept combustibil; biometan. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *biogas*, fr. *biogaz*, germ. *Biogas*.

biogenetic, ~ă, biogenetici, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Știință care se ocupă cu studiul apariției și evoluției vieții; biogenie. 2. Adj. Care aparține acestei științe; care se referă la această știință. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biogénétique*.

biogenéză s.f. Teorie potrivit căreia orice organism provine dintr-un alt organism similar. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biogénèse*, engl. *biogenesis*.

biogenie s.f. (Biol.) Biogenetică. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biogénie*.

bioglásș s.n. Material asemănător sticlei (descoperit recent), care dă rezultate bune în realizarea protezelor medicale. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *bioglass*.

bioinformátică s.f. Totalitate a mijloacelor informatice utilizate pentru cercetarea fenomenelor biologice; informatică biologică. / Sil. *bi-o-in-*. ◦ Din fr. *bio-informatique*.

bioinginer, bioingineri s.m. Specialist în bioinginerie. / Sil. *bi-o-in-*. ◦ Cf. engl. *bioengineer*.

bioinginerie s.f. 1. Domeniu interdisciplinar fundamentat pe principii teoretice și metodologice din biologie și științele tehnice. 2. Inginerie genetică. / Sil. *bi-o-in-*. ◦ Cf. engl. *bioengineering*.

biológic, ~ă, biologici, ~ce adj. 1. Care este natural, ecologic; (abrev.) bio: *produse biologice*. ◦ *Cultură biologică* = cultură a plantelor care se practică fără a utiliza produse chimice (pesticide sau fertilizatori de sinteză) și care se bazează exclusiv pe folosirea îngrășămintelor organice; biocultură. 2. Care se prepară dintr-o materie vie. ◦ *Armă biologică* = armă purtătoare de viruși sau de bacterii dăunătoare vieții. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biologique*.

biomagnetism s.n. Capitol al fizicii care se ocupă cu studiul câmpurilor magnetice generate de structurile biologice, precum și cu acțiunea acestora asupra organismelor vii; proprietate a organismelor vii de a genera câmpuri magnetice. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biomagnétisme*.

biomarker, biomarkeri [biomárkør] s.m. 1. (Med.) Substanță introdusă în organism pentru a facilita examinarea funcționării unor organe sau a altor aspecte legate de sănătatea organismului. 2. (P. gener.) Substanță folosită ca indicator al unei stări biologice. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *biomarker*.

biomásă s.f. (Biol.) 1. Totalitate a ființelor vii (vegetale și animale) raportată la o anumită unitate de suprafață și de timp. 2. Materie biologică: *din biomasă se poate obține gaz metan*. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biomasse*, engl. *biomass*.

biomateriál, biomateriale s.n. Produs utilizat pentru fabricarea de proteze sau de organe artificiale, implantabile, ori de materiale utilizate în explorări, în laboratoare de analize etc. / Sil. *bi-o-ma-te-ri-al*. ◦ Din fr. *biomatériel*.

biomedicál, ~ă, biomedicali, ~e adj. Care aparține biomedicinii; de biomedicină; care se referă la biomedicină. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr., engl. *biomedical*.

biomedicină s.f. Domeniu interdisciplinar bazat pe transferul de principii teoretice și metodologice între cibernetică, biofizică, biochimie, biologie moleculară, biologie celulară și medicină. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *biomedicine*, fr. *biomédecine*.

biometán s.n. Biogaz. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *biometan*.

biométric, ~ă, biometrici, ~ce adj. Care ține de biometrie; care se referă la biometrie: *identificare biometrică*. ◦ *Pașaport biometric* = pașaport care conține un cip cu informații personalizate, unice pentru un individ (imaginea feței, amprente digitale etc.). / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biométrique*, engl. *biometric*.

biométrie s.f. Analiza caracteristicilor fizice unice și nefalsificabile ale unei persoane (voce, trăsăturile feței, iris, amprente digitale etc.): *biometria permite identificarea unei persoane*. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biométrie*; engl. *biometry*.

biónic, ~ă, bionici, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Știință interdisciplinară care studiază procesele biologice și structura organismelor vii, cu scopul de a găsi în ele modele pentru elaborarea unor sisteme nonbiologice; biotehnică. ◦ *Bionică informațională* = ramură a bionicii care studiază mecanismele de recepție, stocare, prelucrare și transmitere a informației la sistemele biologice, pentru transpunerea lor în tehnica informațională. 2. Adj. Care aparține acestei științe, care se referă la această știință. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *bionique*.

bioplásmă s.f. (Biol.) Materie organică vie care intră în compoziția oricărui organism viu. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *bioplasme*.

bioplást s.n. Particulă citoplasmatică vie capabilă de a se reproduce singură; celulă. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *bioplast*.

42 bioplăstic s.n. Material plastic degradabil, obținut din polimeri și amidon. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *bioplastic*.

biopsie, biopsii s.f. (Med.) Extragere, pe cale chirurgicală sau prin punctie aspiratorie, a unui fragment de țesut dintr-un organism viu pentru a fi studiat la microscop cu scopul de a stabili diagnosticul. / Sil. *bi-op-*. ◦ Din fr. *biopsie*, engl. *biopsy*.

biozonanță s.f. (Med.) Metodă modernă de diagnostic și tratament, neinvazivă și fără emisie de radiații, care folosește un sistem computerizat ce poate detecta din timp, prin intermediul unor inductoare-receptoare magnetice, deficiențele sau modificările patologice la nivelul structurilor de unde energetice generate în țesuturi, în organe sau în celelele organismului. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *bioresonance*.

biortm, bioritmuri s.n. (Biol.) Ritm al activității organismului care este condiționat de particularitățile biologice individuale. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *biorhythm*, fr. *biorythme*.

BIOS s.n. (Inform.) Program de intrare-ieșire primar, care este situat într-un cip de pe placa de bază a unui calculator și care are mai multe roluri, cel mai important fiind cel de apelare și de furnizare a parametrilor tuturor componentelor conectate la placa de bază. / Sil. *bi-os*. ◦ Din engl. *B(asic) I(nput)/O(utput) S(ystem)*.

biosecuritate s.f. Proceduri și măsuri proiectate să protejeze populația împotriva riscurilor biologice sau biochimice. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biosécurité*, engl. *biosecurity*.

biotehnologie s.f. 1. Studiu al corelațiilor dintre parametrii civilizației tehnologice și adaptabilitatea ființei umane. 2. Utilizarea microorganismelor (bacterii, drojdii, mușcăiuri etc.), a culturilor de celule vegetale și animale pentru producerea de substanțe utile necesare în agricultură și în industria alimentară, în medicină și în industria farmaceutică etc. / Sil.

bi-o-. ◦ Din fr. *biotechnologie*, engl. *biotechnology*.

bioterapeut, bioterapeuți s.m. Medic specialist în bioterapie. / Sil. *bi-o-te-ra-pe-ut*. ◦ Din fr. *biothérapeute*.

bioterapie s.f. (Med.) 1. Tratament al unor afecțiuni cu ajutorul unor produși biologici (vaccinuri, extracte tisulare, produse organice etc.); (p. ext.) tratament înglobând toate remediile naturale (fitoterapie, fizioterapie, homeopatie, apiterapie etc.). 2. Transmiterea de către organismul unui individ a unei cantități de energie către organismul altui individ, în scopul ameliorării stării psihosomatice a acestuia din urmă. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biothérapie*, engl. *biotherapy*.

bioterorism s.n. (Amenințarea cu) utilizarea de virusi, bacterii, ciuperci, toxine sau microorganisme, cu intenția de a provoca o maladie sau decesul ființelor umane, animalelor și plantelor, pentru a atinge anumite obiective. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *bioterrorism*, fr. *bioterrorisme*.

bioterorist, ~ă, bioteroriști, ~te adj., s.m., s.f. 1. Adj. Care ține de bioterorism, care se referă la bioterorism. 2. S.m., s.f. Partizan, adept al bioterorismului. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din engl. *bioterrorist*, fr. *bioterroriste*.

biotic, ~ă, biotici, ~ce adj. 1. Care se referă la viață, care aparține vieții. 2. Care este produs prin activitatea organismelor vii. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biotique*.

biotip s.n. Grup de organisme vii (vegetale sau animale) cu structură genetică identică. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr., engl. *biotype*.

biotipologie s.f. 1. Ramură a biologiei care studiază biotipurile. 2. Disciplină care studiază individul uman după criteriul structurii corpului și existența unor corelații între caracteristicile morfologice și psihologice, de natură temperamentală și caracterială. / Sil. *bi-o-*. ◦ Din fr. *biotypologie*, engl. *biotypology*.

bip, bipuri s.n. 1. Semnal sonor de avertizare, cu intensitate slabă, emis de un aparat de comunicații; țuit. 2. (Fam.) Semnal scurt dat cuiva la telefon fără a aștepta să se răspundă. → A da *bip* = a apela o persoană pe telefonul mobil, fără a realiza o convorbire. 3. Sunetul cu care posturile de televiziune acoperă cuvintele obscene și/sau înjurături. / Scris și: *beep*. ◦ Din engl. *beep*.

bipărk, biparkuri s.n. Dispozitiv care permite garea a două vehicule pe locul destinat pentru unul singur, prin suprapunere pe o platformă superioară. ◦ Din fr. *bipark*.

bipartid, ~ă, bipartizi, ~de adj. Sistem *bipartid* = sistem politic format din două partide puternice (care se succed la putere). ◦ *Bi-* + *partid*; cf. fr. *biparti*.

bipartit, ~ă, bipartiți, ~te adj. 1. Care este alcătuit din două părți, care are două secțiuni. 2. (Despre convenții, înțelegeri etc.) La care participă două părți (două state, două partide etc.); bilateral. ◦ Din fr. *bipartite*.

bipăi, bipăi și bipăieș vb. IV. Tr. (Fam.) A bipui. ◦ De la *bip*; cf. fr. *biper*.

bipolar, ~ă, bipolar, ~e adj. Care are doi poli. ◦ Din fr. *bipolaire*.

bipolariză, bipolarizez vb. I. Intr. (Despre forțe politice) A manifesta tendința de regrupare în două blocuri. ◦ Din fr. *bipolariser*.

bipolarizare, bipolarizări s.f. (Polit.) Tendință de regrupare a forțelor politice ale unei națiuni în două blocuri. ◦ De la *bipolariza*; cf. fr. *bipolarisation*.

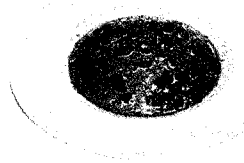
bipui, bipui și bipuiésc vb. IV. Tr. 1. A produce un semnal sonor: *antiradarul bipuie*. 2. (Fam.) A telefona cuiva, fără a aștepta răspunsul, în scopul transmiterii unui semnal; a da *bip*; a *bipăi*: *m-a bipuit ca să știu când a ajuns acasă*. ◦ De la *bip*; cf. engl. *beep*.

birou, birouri ► s.n. *Birou open-space* = spațiu de lucru deschis, pentru mai mult de zece persoane, destinat activităților care presupun comunicare frecventă sau activități de rutină

(cu un nivel redus de concentrare). ◦ Cf. fr. *bureau (open-space)*, engl. *(open-space) office*.

bisexual, ~ă, bisexuali, ~e adj. 1. Persoană care întreține relații sexuale cu parteneri de ambele sexe. 2. (Biol.; despre plante și animale) Care are organe de reproducere ale ambelor sexe; hermafrodit, bisexual. ◦ Din fr. *bisexual*, it. *bisessuale*.

bisque ► [bisk] s.n. Supă franțuzească cremoasă, condimentată, preparată pe bază de crustacee, mai populară fiind cea de homar. ◦ Cuv. fr.

bisque
bisque
bisque

bit¹, biți s.m. 1. (Inform.) Cea mai mică unitate de informație pe care o poate manipula calculatorul, echivalentă cu alegerea uneia din două alternative echiprobabile. 2. Cifra în sistemul de numerație binară. ◦ Din engl., fr. *bit*.

bit², biți s.m. Cap magnetic detașabil al unei șurubelnițe. ◦ Din engl. *bit*.

birou
office
bureau

bitér [bitér] s.n. Lichior amar, preparat prin macerarea anumitor plante medicinale (suedeze) în alcool de ienupăr, care este consumat în scopuri terapeutice sau ca aperitiv. / Scris și: *bitter* s.n. ◦ Din germ. *Bitter*, fr., engl. *bitter*.

bizonal, ~ă, bizonali, ~e adj. *Climă bizonală* = sistem de aer condiționat la mașini, cu ajutorul căruia șoferul și pasagerul din dreapta își pot regla temperaturi diferite, în mod autonom. ◦ Din engl. *bizonal*.

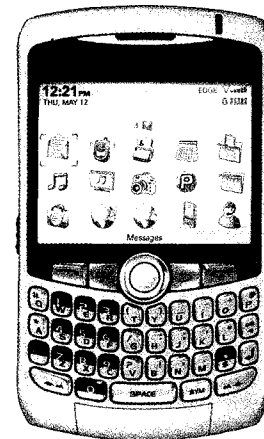
bla-bla interj. (Fam.) Formulă care indică vorbăria multă și fără rost. ◦ Din fr. *blablaba*.

BlackBerry, BlackBerrys și BlackBerry-uri ► [blékberí] s.n. Tip de telefon mobil multifuncțional, cu un display performant de înaltă definiție, dotat cu cameră optică, cu agenda, care permite accesul la internet, fiind folosit în special pentru a primi și a scrie e-mailuri, datorită tastaturii *qwerty*. ◦ Din engl. *BlackBerry*, den. com.

black-out [blék-aut] s.n. (Milit.) Măsură de apărare antiaeriană caracterizată prin camuflaj total; întuneric complet. ◦ Cuv. engl.

blănă, blănuri s.f. (Fam., arg.) A o călca la blănă (sau a-i da blănă) = a apăsa pedala de accelerația la maximum.

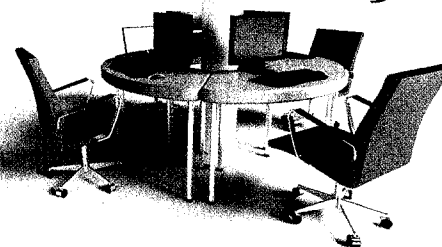
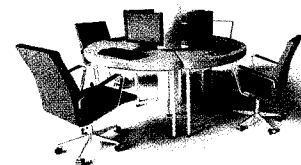
blanc, blancuri s.n. 1. Spațiu alb care desparte două cuvinte tipărite. 2. Pauză albă și oscilantă care apare uneori în emisiunile

BlackBerry
BlackBerry
BlackBerry

de televiziune în urma unor defecțiuni tehnice, dând senzația de rupere a filmului. 3. (Inform.) Zonă dintr-un suport de date care nu conține înregistrări; spațiu necris. + (P. gener.) CD sau DVD neinscripționat; bulk. 4. Pauză într-o înregistrare pe bandă de magnetofon, în emisiunile radiofonice. ◦ Din fr. *blanc*.

blat¹, blaturi s.n. 1. Foaie de aluat pentru tort. 2. Suprafața (netedă) a unor obiecte: *blatul de la bucătărie*. ◦ Din germ. *Blatt*.

blat², *blaturi* s.n. (Fam.) 1. Pe *blat* = fără a plăti: a intrat pe *blat* la spectacol. ◊ A călători pe *blat* ori a face *blatul* = a călători fără bilet într-un mijloc de transport public. 2. (Sport) Meci trucat: *blaturile din campionatul național s-au înmulțit îngrijorător.* ◊ Cf. rus. *блат*.

blazer, *blazere* [bléizər] s.n. 1. Veston cu dungi colorate, purtat ca uniformă în unele colegii engleze. 2. Jachetă bărbătească din stofă, catifea etc. (cu buzunare aplicate). 3. Jachetă de damă, purtată la ocazii, peste rochie. ◊ Din engl., fr. *blazer*.

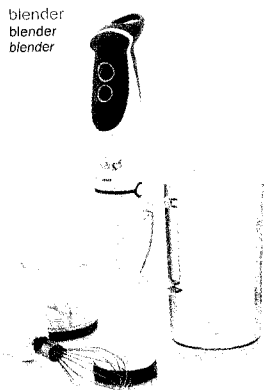
blătuî, *blătuiesc* vb. IV. Tr. (Fam.) A aranja dinainte, a truca rezultatul unor meciuri. ◊ De la *blat²*.

blătuire, *blătuiri* s.f. Acțiunea de a *blătuî* și rezultatul ei. ◊ De la *blătuî*.

blătuît, ~ă, *blătuîți*, ~te adj. (Despre rezultatul unui meci) Care a fost trucat, aranjat dinainte. ◊ De la *blătuî*.

blender, *blendere* ▼ [bléndər] s.n. Aparat electrocasnic format dintr-un vas cu capac și cuțit cu lame rotative care taie, amestecă sau lichiefiază alimentele. ◊ Din engl. *blender*.

bleu ciel [blœ siél] adj. invar., s.n. (De) culoare albastru-deschis. ◊ Cuv. fr.

blender
blender

blimp s.n. (Cinem.) Carcasă insonoră pentru aparatul de filmat, folosită în filmările cu priză directă de sunet. ◊ Cuv. engl.

blind date, *blind date-uri* [bláind deit] s.n. Întâlnire romantică între două persoane care nu s-au văzut în prealabil. ◊ Cuv. engl.

blister, *blistere* s.n. Ambalaj care constă dintr-o folie transparentă de plastic lipită pe carton, folosit pentru mărfurile de mici dimensiuni. ◊ Din engl. *blister*.

blockbuster, *blockbustere* [blókbastər] s.n. 1. Termen general pentru un film sau o piesă de teatru care a înregistrat un succes semnificativ la public. 2. (Cinem.) Producții în care au fost investite sume mari de bani și de la care se așteaptă un profit pe măsură. ◊ Din engl. *blockbuster*.

block chords [blók kord] s.n. (Muz.) Stil pianistic constând în interpretarea unei piese în acorduri (blocuri, conglomerate de sunete) la ambele mâini. ◊ Cuv. engl.

blóstart, *blóstarturi* ▼ s.n. Dispozitiv în luarea startului pentru cursele de viteză. ◊ Cf. engl. *starting block*.

bloody mary [bládi méri] s.n. Cocktail compus din vodcă și suc de roșii. ◊ Cuv. engl.

blog, *bloguri* s.n. Site sau pagină web scrisă de obicei de un singur autor, sub formă de jurnal on-line (completat cu regularitate), în cadrul căreia sunt inserate informații sau comentarii din anumite domenii de interes pentru acesta și a cărei caracteristică de bază este interactivitatea, vizitatorii putând scrie comentarii pentru fiecare articol în parte; weblog. ◊ Din engl. *blog* (<*web log*).

blogări, *blogăresc* vb. IV. Intr. (Fam.) A desfășura o activitate intensă pe blog propriu sau pe alte bloguri: *mi-a spus că blogărește mai ales în week-end.* ◊ De la *blogăr* (= *blogger*); cf. engl. *blogged*.

blogărimă s.f. (Fam.) Comunitate a bloggerilor. ◊ *Blogăr* (= *blogger*) + -ime.

blogger, *bloggeri* [blógər] s.n. Persoană care postează mesaje, comentarii etc. pe blogul propriu sau pe alte bloguri. / Scris și: (fam.) *blogăr*. ◊ Din engl. *blogger*.

blogosferă s.f. Ansamblul rețelei virtuale care cuprinde blogurile și comunitatea bloggerilor. ◊ Din engl. *blogosphere*, fr. *blogosphère*.

blow-in card [blóu-in kárd] s.n. Material tipărit distribuit împreună cu o revistă sau cu un ziar și care este introdus în interiorul publicației, în scop publicitar. ◊ Cuv. engl.

blow-up [blá-uap] s.n. (Fotogr.) Detaliu al unui negativ fotografic mărit la maximum, prin copiere; fotografie mărită. ◊ Cuv. engl.

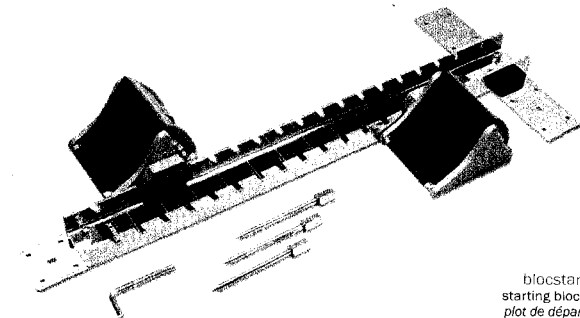
blueray, *blueray-uri* ▼ [blúrei] s.n. (Inform.) Tip de disc optic cu unul sau două straturi de mare densitate folosit pentru stocarea de date, cu o capacitate de 25 GB pe fiecare strat și care este citit de o rază laser albastră. ◊ Din engl. *blue-ray*.

blueray
blue-ray
blueray

bluetooth [blútuθ] s.n. (Inform.) Set de specificații pentru o rețea wireless personală, care creează o cale prin care se poate face schimb de informații între aparate, precum telefoane mobile, laptopuri, calculatoare personale, imprimante, camere digitale și console video, printr-o frecvență radio sigură și de rază mică. ◊ Cuv. engl.

blură, *blurez* vb. I. Tr. A face ca părți ale unor imagini video, ale unor fotografii etc. să devină neclare, înceteșate, cu ajutorul unor programe de editare video sau foto, în scopul mascării anumitor informații considerate șocante, indecente, ilegale etc. ◊ Din engl. *blur*.

blóstart
starting block
plot de départ

blurat, ~ă, *blurați*, ~te adj. (Despre părți ale unor imagini video, ale unor fotografii etc.) Care a fost prelucrat cu ajutorul unor programe de editare video sau foto, devenind neclar, înceteșat, în scopul mascării anumitor informații considerate șocante, indecente, ilegale etc. ◊ De la *blura*.

blush, *blush-uri* [bláf] s.n. Fard de obraz. ◊ Din engl. *blush*.

bmp, *bmp-uri* [be-me-pe] s.n. (Inform.) Format de fișier folosit la codificarea imaginilor digitale. ◊ Din *B(it)m(a)p*.

board, *boarduri* [bórd] s.n. 1. Panou publicitar, poster, afiș: a apărut un *board* cu următorul concert. 2. Conducere; comitet, comisie: *boardul companiei este în ședință.* ◊ Din engl. *board*.

bodyboarding
bodyboarding
bodyboarding

boat people [bóut pipəl] s.n. Refugiați politic care au părăsit țara de origine cu ajutorul bărcilor. ◊ Cuv. engl.

body, *body-uri* [bádi] s.n. Lenjerie de corp pentru femei. ◊ Din engl. *body*.

bodyboarding ▼ [bádibordin] s.n. Formă de surfing, practicat pe o placă de dimensiuni reduse. ◊ Cuv. engl.

bodybuilding [bádibildiŋ] s.n. (Sport) Complex de exerciții destinate dezvoltării masei musculare, care se practică, în general, cu scopul de a îmbunătăți aspectul fizic. ◊ Cuv. engl.

bodyguard, *bodyguardzi* [bádi-gard] s.m. Gardă de corp. ◊ Din engl. *bodyguard*.

body-painting ▼ [bádi-peintiŋ] s.n. Formă de artă care constă în picturi realizate direct pe corp, în culori ce rezistă de la câteva zile până la câteva săptămâni. ◊ Cuv. engl.

bold adj. invar., s.n. (Fam.) (Literă, caracter grafic etc.) care are conturul îngroșat; aldin: a scris titlul cu *bold*. ◊ Cuv. engl.

bolduî, *bolduiesc* vb. IV. Tr. (Fam.) A tehnoredacta folosind caractere *bold* pentru anumite cuvinte. ◊ De la *bold*.

body-painting
body-painting
body-painting

bolduire, *bolduiri* s.f. (Fam.) Marcare a unor cuvinte prin scrierea cu caractere *bold*. ◊ De la *bolduî*.

bolduît, ~ă, *bolduîți*, ~te adj. (Fam.; despre cuvinte) Care este marcat prin scrierea cu caractere *bold*. ◊ De la *bolduî*.

bombă adj. invar. 1. Care este de senzație; surprinzător: *știre-bombă*. 2. Care poate exploda: *mașină-bombă*. 3. Care este foarte puternic: *șut-bombă*. ◊ Cf. fr. *bombe*.

bonificație, *bonificații* s.f. Bonificație a dobânzii = subvenție oferită de stat unui organism financiar, care îi permite acestuia să reducă rata dobânzii la împrumuturile pe care le acordă anumitor debitori. ◊ Din fr. *bonification*.

bonitate s.f. 1. (Fin.) Încredere pe care o inspiră cineva atunci când solicită un credit; solvabilitate. 2. (Econ.) Capacitatea unui teren, a unei ape de a da o anumită producție prin exploatare. ◦ Din germ. *Bonität*.

bonsai, *bonsai* ▼ s.n. 1. Copac decorativ, pitic, plantat în ghiveci, care, prin tăierea repetată a rădăcinilor și ramurilor, poate atinge vârste seculare. 2. Arta cultivării și creșterii arbuștilor pitici, a obținerii unor soiuri miniaturale, în China și Japonia. ◦ Din fr. *bonsai*, engl. *bonsai*.

bónus, *bonusuri* s.n. 1. Retribuție suplimentară acordată (periodic) de unii angajatori salariaților care au obținut rezultate bune; gratificație. 2. Avantaj obținut de consumator ca urmare a utilizării frecvente a unei anumite rețele de telecomunicație, a frecventării unor magazine etc. ◦ Din engl. *bonus*.

bonus-malus s.n. Sistem prin care prima de asigurare poate fi redusă (bonus), dacă în anul anterior asiguratul nu a fost despăgubit, sau poate fi mărită (malus), dacă asiguratul a fost despăgubit, urmărindu-se astfel o încurajare a asiguraților prudenți și o descurajare a celor care, din diverse motive, înregistrează daune mari. ◦ Cuv. lat.

book, *bookuri* [búk] s.n. Portofoliu cu fotografii de prezentare în modeling. ◦ Din engl. *book*.

booklet, *booklet-uri* [búklet] s.n. Broșură. ◦ Din engl. *booklet*.

bonsai (1)
bonsai
bonsai

book-maker, *book-makers* [búk-meikər] s.m. Persoană care se ocupă de organizarea și de evidența pariurilor la curse de cai, meciuri de box etc. ◦ Din engl. *book-maker*.

bookmark, *bookmarkuri* [búkmark] s.n. (Inform.) Înregistrarea adresei unui site, unui fișier etc., care are scopul de a înlesni accesul ulterior la acestea. ◦ Din engl. *bookmark*.

boom, *boomuri* [bum] s.n. 1. (Econ.) (Denumire dată perioadei de) avânt economic, care se caracterizează prin creșterea producției, a profiturilor, a consumului și investițiilor, prin intensificarea speculațiilor la bursă, prin majorarea prețurilor mărfurilor, prin scăderea șomajului etc. și care este urmată, de obicei, de o stare de recesiune. 2. (Fin.) Creșterea bruscă a valorii acțiunilor la bursă. 3. Creștere rapidă și puțin stabilă: *boom imobiliar*. 4. Eveniment deosebit: *concertul formației Iron Maiden este considerat un adevărat boom*. ◦ Din engl. *boom*.

booster, *boostere* [bústər] s.n. 1. (Milit.) Fuzee cu mare putere de propulsie și de scurtă durată, folosită pentru lansarea proiectilelor teleghidate; rachetă auxiliară. 2. (Electr.) Generator auxiliar pentru sporirea tensiunii. ◦ Din engl. *booster*.

boot [but] s.n. (Inform.) Secvență de instrucțiuni de pornire care declanșează procesul de intrare în regim de lucru al calculatorului. ◦ Din engl. *boot*.

bootă, pers. 3 sg. *bootează* [butá] vb. I. Intr. (Inform.) 1. A executa programul de încărcare a sistemului de operare al unui calculator. 2. A porni sau a reinițializa un calculator prin cuplarea alimentării, prin apăsarea butonului de reinițializare de pe carcasă sau prin lansarea unei comenzi software de repornire. / Scris și: *buta*. ◦ Din engl. *boot*.

bootăre, *bootări* [butáre] s.f. (Inform.) Secvență de start a unui calculator în vederea

detectării sistemului de operare și a pornirii acestuia. ◦ De la *boota*.

borderline [bórdərlain] adj. invar. 1. (Med.; despre stări) Care este intermediar, de frontieră între normal și patologic. 2. (Psih.) Care se află între schizofrenie și nevroză. ◦ Din engl., germ. *borderline*.

boschetăr, *boschetari* Adj. invar. (Fam.) Persoană fără locuință, care locuiește prin boschete, prin canalizări etc. *Vocabular boschetar*. ◦ *Boschet* + -ar.

boss, *boși* s.m. (Fam.) 1. Persoană investită cu responsabilitate și autoritate. 2. (P. gener.) Patron; șef. / Scris și: *bos*. ◦ Din engl. *boss*.

boss windjammer, *boss windjammeri* [bós windʒemər] s.m. Șef al unei orchestre pe care o conduce fără a o dirija (cu mâna sau cu bagheta), ci cântând la un instrument. ◦ Din engl. *boss windjammer*.

botel, *boteluri* s.n. Hotel amenajat pe un vapor care, deși se poate deplasa, este, de regulă, ancorat în loc fix. ◦ Din engl. *boatel*.

botóx s.n. Toxină botulinică de tip A, substanță derivată a bacteriei *Clostridium Botulinum*, folosită și ca tratament cosmetic pentru riduri, prin blocarea temporară a transmiterii impulsurilor nervoase de la nervii faciali către mușchii din zona în care a fost injectată. ◦ Din engl. *Bo(tulinum) tox(in)*, den. com.

bouldering ► [bóldəriŋ] s.n. Stil de cățărare practicat fără corzi de siguranță, în general, pe stânci relativ mici, care pot fi abordate fără riscuri prea mari. ◦ Cuv. engl.

bouquet garni ▼ [buké garni] s.n. Mânunchi de ierburi aromate legate împreună, folosite la prepararea diverselor mâncăruri și care se scot înainte de consumarea acestora. ◦ Cuv. fr.

bovindou, *bovindouri* s.n. Construcție care prelungeste în exterior o cameră, fiind asemănătoare unui balconaș

închis, prevăzut cu ferestre. ◦ Din engl. *bow-window*.

bowiing ► [báuliŋ] s.n. 1. Joc de popice cu dispozitive automate de colectare și de amplasare a popicelor. 2. Loc, teren amenajat pentru acest joc și pentru alte jocuri mecanice. ◦ Cuv. engl.

bóxeri s.m. pl. Piesă vestimentară (de sport), în formă de pantaloni scurți și largi, cu brâu elastic, care acoperă corpul de la talie până la genunchi, fiind purtată mai ales de bărbați. + (P. ext.) Obiect de lenjerie intimă. ◦ Din engl. *boxer*.

bouquet garni
bouquet garni
bouquet garni

box-office, *box-office-uri* [bóx-ofis] s.n. 1. Dimensiune a succesului unei piese de teatru, al unui film, al unei cărți, exprimată în totalitatea încasărilor realizate. 2. Totalul încasărilor pentru o carte, un film, o piesă de teatru etc. ◦ Din engl. *box-office*.

box-palét, *box-paleta* s.n. sau *box-paleți* s.m. Cutie metalică cu pereți din plase de sârmă, folosită ca suport sau ca ambalaj pentru depozitarea și manipularea mărfurilor. + Cutie în care se transportă sticle. ◦ Din engl. *box-palette*.

box set s.n. Grup de obiecte asemănătoare, în general cărți sau înregistrări, ambalate împreună într-o cutie și vândute ca o singură unitate. ◦ Cuv. engl.

boyband, *boybanduri* [bóibend] s.n. (Muz.) Termen generic pentru o formație pop, hip-hop

sau R&B care are în componență trei sau mai mulți artiști de sex masculin. ◦ Din engl. *boyband*.

bradt [brat] s.n. Produs obținut prin tocarea fină a cărnii proaspete de vită, folosit la prepararea salamurilor. ◦ Din fr. *bradt*.

brain-drain [bréin-drein] s.n. Emigrarea personalului cu înaltă calificare către alte state datorită conflictelor, lipsei de oportunități sau stării economice precare; export de inteligență: *cercetarea românească se confruntă cu un puternic proces de brain-drain*. ◦ Cuv. engl.

brainstorming [bréinstormiŋ] s.n. Tehnică de stimulare a creativității în grup, pe o temă dată, fiecare dintre participanți propunând soluții pentru rezolvarea unei probleme. ◦ Cuv. engl.

brand, *branduri* [brénd] s.n. 1. Marcă a unei fabrici, a unui produs etc.: *oamenii cu bani își cumpără doar branduri*. ♦ *Brand manager* = persoană responsabilă de activitățile de marketing care țin de o anumită marcă. *Brand name* = nume folosit pentru diferențierea unui produs

de altele și care se poate referi la un produs, la o linie de produse sau la o companie. 2. Marcă înregistrată: *brandul României este contestat*. ◦ Din engl. *brand*.

branding [bréndiŋ] s.n. Construirea unei imagini favorabile pentru un produs sau o companie; branduire. ◦ Cuv. engl.

brandolög, *brandologi* [bréndolög] s.m. Persoană care se ocupă cu studiul brandurilor. ◦ De la *brandologie*; cf. engl. *brandologist*.

brandolög [bréndolög] s.f. Studiul brandurilor. ◦ Din engl. *brandology*.

brandui, *branduiesc* [bréndui] vb. IV. Tr. A crea un brand. ◦ De la *brand*.

branduire, *branduiri* [brénduire] s.f. Acțiunea de a brandui și rezultatul ei; branding. ◦ De la *brandui*.

branduit, -ă, *branduiți*, -te [brénduit] adj. Pentru care s-a creat un brand: *produs branduit*. ◦ De la *brandui*.

bouldering
bouldering
bouldering

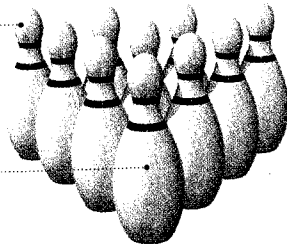

bowling
bowling
jeu de quilles

bilă de bowling
bowling ball
boule de quilles

popic
pin
quille

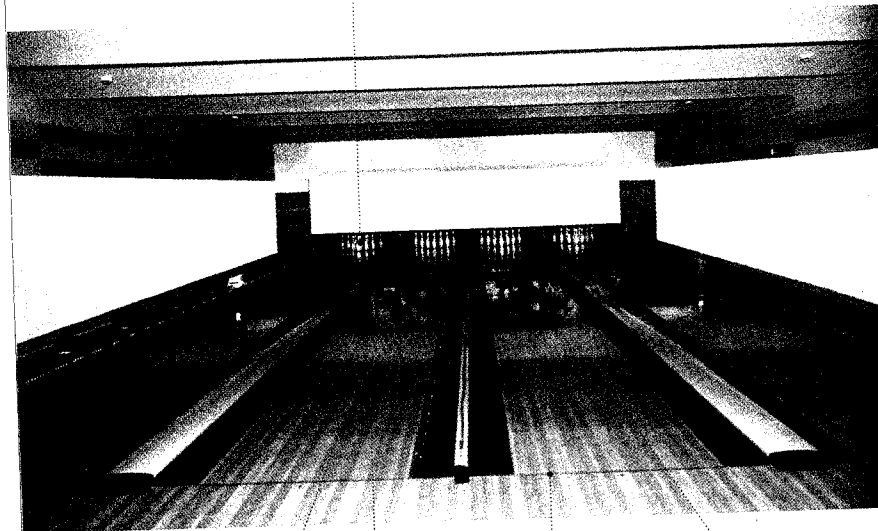
popic frontal
headpin
quille-reine

pantofi
shoes
chaussures

pistă de bowling
bowling lane
allée de quilles

aranjare a popicelor
set-up
quillier

șanț
gutter
dalot

boxă
pit
fosse de réception

linie de reper
marker
point de repère

linie de lansare
foul line
ligne de jeu

pistă de elan
approach
piste d'élan

braséro ▼ s.n. Recipient metalic portativ care este folosit pentru încălzit. ◦ Cuv. fr., sp.

brasero
brasero
brasero

break¹, breakuri ▼ [brek] s.n. Tip de autoturism al cărui compartiment de bagaje este integrat în interiorul mașinii, fiind prevăzut cu o ușă la spate. ◦ Din engl. *break*.

break² [brek] s.n. (Sport)
1. Comandă dată boxerilor de către arbitru în timpul unui meci, cu scopul de a-i despărți atunci când loviturile lor sunt neregulamentare, obligându-i să facă câte un pas înapoi pentru a se distanța unul de altul.
2. Punct câștigat de un jucător de tenis pe serviciul adversarului. ◦ Cuv. engl.

break³ [brek] s.n. Abrev. de la *breakdance*.
breakdance [brékdens] s.n. Stil de dans cu mișcări energice și acrobatică, creat în Statele Unite ale Americii, caracteristic mișcării hip-hop; (abrev.) *break³*. ◦ Cuv. engl.

breakdancer, breakdanceri [brékdensər] s.m. Persoană care practică *breakdance*. ◦ Din engl. *breakdancer*.

break¹
break
break

breakdown [brékdaun] s.n. Depresie nervoasă. ◦ Cuv. engl.
breakfast, breakfasturi [brékfast] s.n. Micul dejun. ◦ Din engl. *breakfast*.

breaking news [brékiŋ niúz] s.n. pl. Știri de ultimă oră; news alert. ◦ Cuv. engl.

bref, brefuri adv., s.n. 1. S.n. Articol scurt, de câteva rânduri, nesemnă, adesea fără titlu, care se referă la o informație de importanță minoră. 2. Adv. Pe scurt. ◦ Cuv. fr.

bricolă, bricolez vb. I. Tr.
1. A face mici reparații, lucrări de amenajare într-o gospodărie.
2. A repara provizoriu: *a bricolat motorul mașinii*. ◦ Din fr.

bricolaj, bricolaje s.n. Activitate casnică ocazională de reparații, de instalații etc. ◦ Din fr. *bricolage*.

brie ► [bri] s.n. Brânză franceză rafinată, cu miezul moale înconjurat de o coajă subțire, care se poate mânca. ◦ Cuv. fr.

briefing, briefinguri [brifiŋ] s.n. Reuniune de scurtă durată în care se dau informații, se stabilesc obiectivele și metodele de acțiune ale unui anumit plan, program etc. ♦ *Briefing de presă* = tehnică de comunicare, asemănătoare cu o conferință de presă, în care se supune atenției un singur subiect. ◦ Din engl., fr. *briefing*.

brise-glace [briz-glás] s.n. Cuțit de spart gheață. ◦ Cuv. fr.

broadband [bródbend] s.n. Legătură la internet cu o rată de transfer foarte mare. ◦ Cuv. engl.

broadcasting [bródcastiŋ] s.n. Distribuția simultană în timp real a oricărei transmisii media de la o sursă către mai mulți beneficiari, prin intermediul oricărei metode de transport. ◦ Cuv. engl.

broadsheet, broadsheet-uri [bródfiř] s.n. Cel mai mare format de ziar. ◦ Din engl. *broadsheet*.

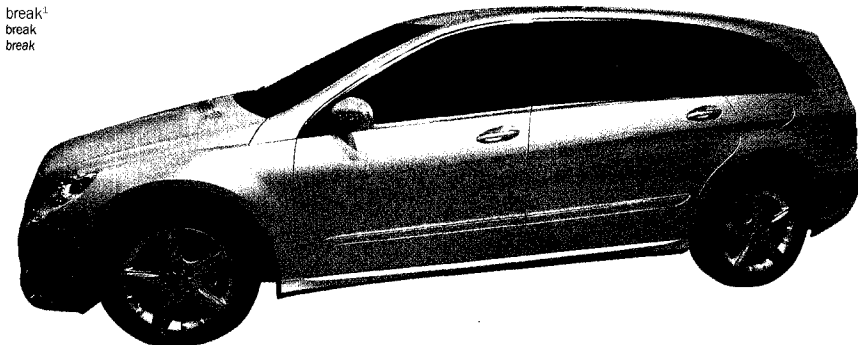
bróccoli, broccoli ► s.m. Varietate de varză de culoare verde, cu gust și cu aspect de conopidă. ◦ Din it. *broccoli* (pl. lui *broccolo*).

brie
brie
brie

broker, brokeri [bróker sau bróker] s. m. Agent de bursă care intermediază încheierea contractelor comerciale între vânzător și cumpărător, schimbă cupoanele în acțiuni, cumpără și vinde acțiuni, oferă sprijin în cursul negocierii etc. ◦ Din engl. *broker*.

brokeraj, brokeraje s.n. Activitate de intermediere în afaceri, efectuată de broker. ◦ Din engl. *brokerage*.

broccoli
broccoli
broccoli

brokerăre, brokerări s.f. Activitatea brokerilor. ◦ De la *broker*.

broscâr, broscari s.m. (Iron.) Italian. ◦ *Broască* + -ar.

brownian, ~ă, brownieni, ~e [braunian] adj. 1. (Fiz.) *Mișcare browniană* = mișcare continuă și dezordonată a particulelor microscopice aflate în suspensie într-un fluid, datorată ciocnirii acestora cu moleculele mediului. 2. (Fig.) Haotic, dezordonat: *politică browniană*. ◦ Din fr. *brownien*.

browser, browsere [brăuzər] s.n. Motor de căutare. ◦ Din engl. *browser*.

brunch, brunchuri [brântʃ] s.n. Masă luată între micul dejun și prânz. ◦ Din engl. *brunch*.

BTL [bi-ti-él] s. Strategie de publicitate pentru vânzarea unui brand, care utilizează canalele neconvenționale, inedite de transmitere a mesajului către public: zile calendaristice semnificative, vizite ale unor personalități marcante autohtone sau străine, lansări de carte, târguri, expoziții, sponsorizarea unor evenimente publice de interes, organizarea de recepții, baluri, concerte, acțiuni de caritate etc., promoții face-to-face etc. ◦ Din engl. *B(elow) t(he) l(ine)*.

bucătări, bucătăresc vb. IV. Intr. (Fam.) A face de mâncare; a găti: *sămbăta bucătărește*. ◦ De la *bucătărie*.

bucclă, bucle s.f. 1. (Inform.) Secvență din instrucțiunile unui program care se execută de mai multe ori până se satisfac anumite condiții. ◊ *Bucclă digitală* = aparat electronic pentru redarea înfinită a unei secvențe sonore înregistrate. 2. (Cib.) Suiță de

efecte în care ultimul corespunde celui dintâi. ◦ Din fr. *boucle*.

buffer, buffere [băfur] s.n.

1. (Inform.) Zonă de memorie centrală a unui calculator, care servește ca intermediar la stocarea temporară a informațiilor transmise. 2. Burete de mici dimensiuni folosit în cosmetică pentru îngrijirea unghiilor. ◦ Din engl. *buffer*.

bug, buguri [băg] s.n. Disfuncționalitate a unui sistem informatic (hardware sau software), care este cauzată, adesea, de o eroare ori de o omisiune în proiectare și care este sesizată ulterior, fie de utilizatorii sistemului respectiv, fie chiar de producător. ◦ Din engl. *bug*.

bugetă, bugetez vb. I. Tr. (Econ.) A alocă din buget o anumită sumă, cu un scop precis: *guvernul a bugetat autostrada*. ◦ De la *buget*.

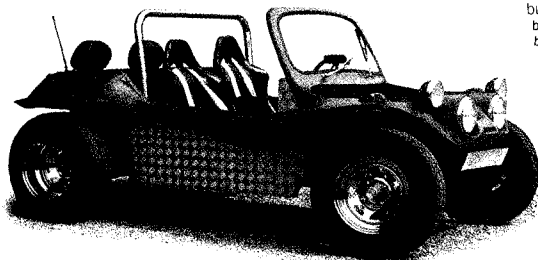
bugetăre, bugetări s.f. Acțiunea de a *bugeta* și rezultatul ei. ◦ De la *bugeta*.

bugetat, ~ă, bugetați, ~te adj. (Despre sume de bani) Care a fost alocat din buget. ◦ De la *bugeta*.

buggy ▼ [băghi] s.n. Mașină ușoară de divertisment, cu roți mari și cu diverse caroserii, utilizabilă pe orice tip de teren. ◦ Cuv. engl.

buildering [bildəriŋ] s.n. Cățărare, fără elemente de siguranță, pe suprafața unor clădiri și a altor structuri artificiale; alpinism urban. ◦ Cuv. engl.

built-in [bilt-in] adj. Invar. Care este parte integrantă din ceva; încorporat: *cuptor built-in*. ◦ Cuv. engl.

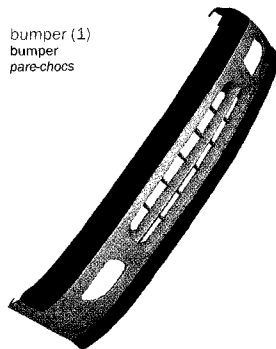
buggy
buggy
buggy

bulk, bulk-uri s.n. CD sau DVD neinscriptionat. ◦ Din engl. *bulk*.

bullet, bulleturi s.n. (Inform.) Simbol tipografic (cerc plin, cerc gol, romb, pătrat sau asterisc) utilizat la scoaterea în evidență a unui paragraf dintr-un text sau a unui articol dintr-o listă. ◦ Din engl. *bullet*.

bumper, bumpere ▼ [bămpər] s.n. 1. Bară de protecție, amortizor, tampon la mașini.

2. (Constr.) Stâlp de acostare, de protecție. 3. Dispozitiv de cauciuc amplasat pe șosea pentru a determina șoferii să reducă viteza, fiind aplicat mai ales în zonele cu treceri de pietoni, școli, cartiere rezidențiale etc. ◦ Din engl. *bumper*.

bumper (1)
bumper
pare-chocs

unăciune, bunăciuni s.f. (Arg., fam.) Femeie frumoasă, atrăgătoare. ◦ *Bun* + -ăciune.

bungee jumper, bungee jumperi [bândʒi dʒeâmpør] s.n. Persoană care practică *bungee jumping*. ◦ Din engl. *bungee jumper*.

bungee jumping ► [bândʒi dʒeâmpin] s.n. Săritură de la mare înălțime efectuată de către o persoană legată cu o coardă elastică fixată de o construcție (clădire, pod etc.). ◦ Cuv. engl.

bunkeraj s.n. (Mar.) Alimentare a unei nave cu combustibil. ◦ Din engl. *bunkerage*.

bunraku s.n. Teatru tradițional japonez de marionete. ◦ Din fr., engl. *bunraku* (<cuv. jap.).

burner, burnere [bárnər] s.n. Inscriptor. ◦ Din engl. *burner*.

burnout [bárnaut] s.n. 1. Stare de epuizare fizică, emoțională și mentală cauzată de implicarea pe termen lung în situații solicitante emoțional. 2. Procedeu utilizat de șoferi, prin care roțile autovehiculului se învârtesc, fără a se permite plecarea mașinii de pe loc, anvelopele ajungând, astfel, la temperaturi foarte ridicate și producând un fum gros. ◦ Cuv. engl.

burqa [búrca] s.f. Văl purtat de femei în unele țări islamice, care acoperă fie numai fața, fie tot corpul. / Scris și: *burka*. ◦ Din fr. *burqa, burka* (<cuv. ar.).

bursă, burse s.f. (Fin.) 1. Instituție specifică economiei de piață, unde se negociază în mod public, pe baza cererii și ofertei, hârtii de valoare, valută, unde se desfășoară tranzacții de mărfuri, valori mobiliare, unde se efectuează operațiuni ajutoare comerțului internațional etc. + Sediul acestei instituții; locul în care au loc tranzacțiile bursiere. 2. *Bursă neagră* = comerț clandestin. ◦ Din fr. *bourse*.

burtieră, burtiere s.f. (Fam.) Crawl la emisiunile televizate.

bus s.n. 1. (Inform.) Subsistem care asigură transferul de date între componentele unui calculator sau între calculatoare. 2. Conducător comun al mai multor circuite; magistrală. ◦ Din fr. *bus*.

bus s.n. Microbuz. ◦ Din fr. *bus*.

bungee jumping
bungee jumping
bungee jumping

business, businessuri [bíznis] s.n. 1. Afacere: *are un business cu mobilă*. 2. Ocupație, muncă. ◦ Din engl., fr. *business*.

businessman, businessmani [bíznișmen] s.m. Om de afaceri. ◦ Din engl., fr. *businessman*.

bustiără, bustiere s.f. Accesoriu de îmbrăcăminte pentru femei, alcătuit dintr-un corsaj decoltat pentru bust. ◦ Din fr. *bustier*.

butic, buticuri s.n. Magazin de dimensiuni reduse, cu amenajări modeste, în care se vând diferite mărfuri, mai ales mărnușuri: *sora lui a lucrat într-un butic*. ◦ Din fr. *boutique*.

butterkase [bútarkeișə] s.n. Sortiment de cașcaval moale și gras, din lapte de vacă, cu gustul și culoarea untului, care se produce în Germania și în Austria. ◦ Cuv. germ.

buy back [bái bec] s.n. Operațiune de răscumpărare a unui

produs uzat pe care dealerul se obligă să o facă în momentul în care vinde un produs nou. ◦ Cuv. engl.

buzz, buzz-uri [báz] s.n. Sunet de atenționare folosit pe messenger. ◦ Din engl. *buzz*.

bypass, bypassuri [báipas] s.n. 1. (Med.) Operație, în caz de obliterare a unei artere, având ca scop restabilirea circulației sanguine. 2. (Tehn.) Conductă care dublează o altă conductă principală. 3. Deviere rutieră în caz de blocare a unui drum. ◦ Din engl., fr. *by-pass*.

byte [báit] s.m. (Inform.) Ansamblu de opt biți folosit pentru exprimarea capacității memoriei unui calculator; octet. ◦ Cuv. engl.

cablă, cablez vb. I. Tr. 1. A face legătura printr-un cablu (de telecomunicații) la o rețea electrică, telefonică, de televiziune, de internet etc., pentru blocuri de locuințe, case etc. 2. A instala cabluri (de telecomunicații). 3. A confecționa un cablu prin răscucirea sau împletirea firelor în mănunchiuri și prin unirea mănunchiurilor între ele. ◦ Din fr. *câbler*, engl. *cable*.

cablaj, cablaje ▼ s.n. Totalitate a cablurilor și a firelor izolate care formează conexiunile unei instalații sau ale unui aparat de telecomunicații. ◊ *Cablaj imprimat* = circuit imprimat. ◦ Din fr. *câblage*.

cablări, cablări s.f. Conectare a unei locuințe, a unei clădiri etc. la o rețea electrică sau de telecomunicații. ◦ De la *cabla*.

cablât, ~ă, cablați, ~te adj. (Despre blocuri de locuințe, case etc.) Care este conectat la o rețea electrică sau de telecomunicații. ◦ De la *cabla*.

cablier, cabliere s.n. Navă adaptată pentru transportul și montarea cablurilor submarine. / Sil. -li-er. ◦ Din fr. *câblîer*.

cablist, cabliști s.m. Persoană angajată la o firmă de furnizare a serviciilor de telecomunicații prin cablu, care se ocupă de executarea unor lucrări de extindere a rețelei existente, precum și de întreținere a acesteia; cablor. ◦ *Cablu + -ist*; cf. fr. *câbleur*.

cablór, cablori s.m. Cablist. ◦ Din fr. *câbleur*.

cablu, cabluri ▼ s.n. Fir conductor metalic, format dintr-unul sau din mai multe fire izolate, utilizat pentru transmiterea energiei electrice, a semnalelor

de telecomunicații, de internet etc.: *cablu electric; cablu aerian; cablu cu fibră optică*. ◊ *Cablu coaxial* v. coaxial. *Cablu crossover* v. crossover. *Cablu digital* v. digital. *Operator de cablu* (sau *distribuitor de cablu*) = operator care oferă servicii de televiziune, telefonie, internet etc. accesibile prin rețeaua de cablu. *cablu. (Televiziune prin cablu* = procedeu de difuzare a programelor de televiziune către abonații al căror aparat este racordat prin cablu coaxial sau prin fibre optice la stația emițătoare. ◦ Din fr. *câble*, engl. *cable*.

cablu
cablé
câble

cabrio adj. invar., s.n. Cabriolet: *am o mașină cabrio*. ◦ Din fr., engl. *cabrio(let)*.

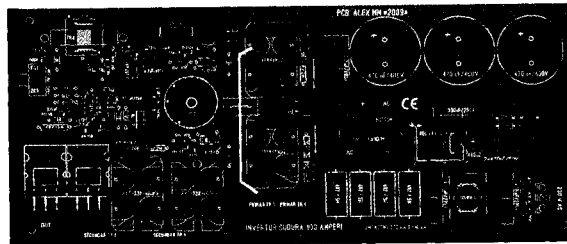
cabriolét, cabriolete ▲ s.n. Automobil al cărui habitacul poate fi descoperit datorită unei capote care se poate retrage; decapotabilă: *și-a mai cumpărat o mașină, de această dată un cabriolét*. / Și: *cabriolétă* s.f. ◦ Din fr., engl. *cabriolet*.

cabriolétă, cabriolete s.f. v. cabriolet.

cacostomie, cacostomii s.f. (Med.) Miros neplăcut al gurii. ◦ Din fr. *cacostomie*.

cad s. Abrev. de la *canadian dollar*.

cablié
wiring
câblage

cădru adj. invar. Care instituie reglementări fundamentale: *acord-cadru, contract-cadru, document-cadru*. ◦ Din fr. *cadre*.

cafea, cafele s.f. *Cafea solubilă* = nescafe. *Cafea espresso* v. espresso. ◦ Din fr. *café*.

café-bar, cafe-baruri s.n. Local public în care se consumă cafea și diverse băuturi alcoolice. ◦ Din fr., engl. *café-bar*.

café-frappé s.f. Băutură preparată din cafea rece cu înghețată, frișcă (și alcool). ◦ Cuv. fr.

cafeinizat, ~ă, cafeinizați, ~te adj. (Despre cafea sau ceai) Care conține o anumită cantitate de cafeină, în mod natural sau prin adăugare ulterioară; cofeinizat. ◦ De la *cafeină*; cf. fr. *caféiné*, engl. *caffeinated*.

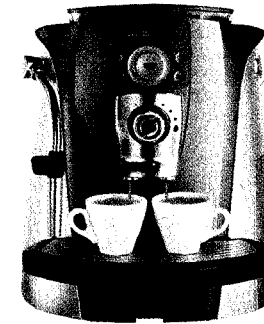
caféism s.n. (Med.) Totalitate a tulburărilor care apar în urma abuzului acut sau cronic de cafea, de ceai etc. și care se manifestă prin insomnie, cefalee, aritmie etc. ◦ Din fr. *caféisme*.

caféli, cafelesc vb. IV. Refl. (Fam.) A bea cafea (stând la taifas). ◦ De la *cafele* (pl. lui *cafea*).

cafeterie, cafeterii s.f. Local public (adezua cu autoservire) unde se pot consuma cafea, băuturi (mai ales nealcoolice), sandvișuri, produse de patiserie etc. ◦ Din fr. *caféteria*, sp. *cafeteria*.

cafetieră, cafetiere ▼ s.f. 1. Aparat pentru prepararea cafelei. 2. Recipient din care se servește cafeaua. / Sil. -ti-e-. ◦ Din fr. *cafetière*.

cabriolét
cabriolet
cabriolet

cafetieră (1)
coffee maker
cafetière

cagulat, cagulați s.m. 1. Persoană (din serviciile speciale, de pază și protecție etc.) care poartă cagulă; (fam.) *cagulist: hoțul a fost arestat de cagulații de la Poliție*. 2. Persoană a cărei față este ascunsă de o cagulă: *cagulații au jefuit un magazin*. ◦ De la *cagulă*; cf. fr. *cagoullé*.

cagulă, cagule s.f. 1. Glugă care acoperă capul, având deschizături în special în dreptul ochilor: *la razié au participat polițiști cu cagule*. 2. Parte a unei măști de gaze, formată dintr-o foaie de cauciuc elastic, care acoperă capul, trecând peste urechi, și care servește la etanșarea măștii pe figură. ◦ Din fr. *cagoule*.

cagulist, caguliști s.m. (Fam.) Cagulat. ◦ Din fr. *cagoulliste*.

caiet, caiete s.n. *Caiet-catalog* = catalog de expoziție, sub

formă de caiet. *Caiet-program* = program (de spectacol), sub formă de caiet. *Caiet de sarcini* = document care stabilește modalitățile de executare a unor lucrări publice sau a oricărui contract; document în care sunt indicate caracteristicile pe care trebuie să le prezinte o realizare tehnică și diferitele stadii pe care trebuie să le respecte punerea lor în operă. ◦ Din fr. *cahier*.

calamită, calamitez vb. I. Tr. A devastă, a distruge localități, zone, terenuri etc., în urma unor calamități naturale: *inundațiile au calamitat localități din Moldova*. ◦ De la *calamitate*, prin derivare regresivă.

calamităre, calamitări s.f. Acțiunea de a *calamita* și rezultatul ei. ◦ De la *calamita*.

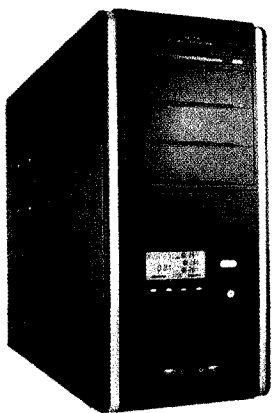
calamitat, ~ă, calamitați, ~te adj. (Despre localități, zone, terenuri etc.) Care a suferit de pe urma unei calamități naturale. ◦ De la *calamita*.

călă, cale s.f. *Bagaj de călă* v. bagaj. ◦ Din fr. *cale*.

calc, calcuri s.n. Abrev. de la *calculator*: *toată lumea are acasă un calc*.

calcipenie s.f. (Med.) Lipsă de calciu în țesuturile organice, în umori. ◦ Din fr. *calcipénie*.

calculator, calculatoare ► s.n. (Inform.) Dispozitiv funcțional electronic de înregistrare și de tratament digital al informației, compus dintr-o unitate centrală și din echipamente periferice, comandat de programe încărcate în memoria internă, capabil să

calculator
calculator
calculateur

efectueze automat, cu mare viteză, operații aritmetice și logice; computer, ordinat; (abrev.) calc. ♦ *Calculator de bord* = unitate centrală de procesare și de memorare a informațiilor furnizate de diversele sisteme de semnalizare și control integrate în structura automobilului. *Calculator portabil* = laptop. ◦ Din fr. *calculateur*.

calificant, ~ă, *calificanți*, ~te adj. Care permite calificarea într-un stadiu, într-o treaptă superioară. ◦ Din fr. *qualifiant*.

call [col] s.n. (Econ.) Titlu de cumpărare; drept de cumpărare. ◦ Cuv. engl.

call center, *call center-uri* [kól sentər] s.n. Serviciu specializat al unei companii care oferă clienților săi asistență prin telefon sau internet ori care realizează activități de promovare a activității firmei prin intermediul acestor mijloace de comunicații; platformă de comunicare. ◦ Din engl. *call center*.

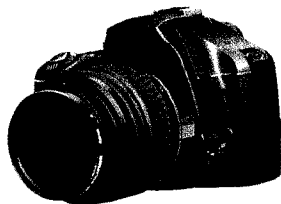
call girl [kól gərl] s.f. Femeie de moravuri ușoare; prostituată. ◦ Cuv. engl.

calorie, *calorii* s.f. Unitate de măsură care indică valoarea energetică a unui aliment în procesul anabolismului. ♦ *Calculator de calorii* = aparat care permite calcularea numărului

de calorii dintr-un aliment sau a necesarului de calorii zilnice pentru organism, în funcție de anumite variabile (înălțime, greutate, vârstă, tip de activitate). ◦ Din fr. *calorie*.

camembert [camambér] s.n. Sortiment de brânză fermentată, grasă, cu coaja subțire, cu gust dulce și miros puternic, cu o consistență moale, ca o cremă, preparată din lapte de vacă (nepasteurizat) și maturată cu ajutorul bacteriilor lactice și a unor mucegaiuri, originară din Franța. ◦ Cuv. fr.

cameră, *camere* ▼ s.f. Dispozitiv care permite înregistrarea imaginilor vizuale sub formă de fotografii, filme sau semnale video. ♦ *Camera IP* = aparat compus dintr-o cameră video și un server web amplasate în aceeași carcasă și care permite supravegherea video. *Cameră digitală* (sau *web*) = dispozitiv legat la un calculator, care permite filmarea și difuzarea unor imagini video pe internet; webcam. *Cameră electronică* = dispozitiv utilizat în astronomie pentru a transforma o imagine luminoasă în imagine electronică. *Cameră marșarier* = cameră video alb-negru sau color montată în spatele autoturismului, care transmite imagini către un monitor aflat pe bord. *Cameră video* = dispozitiv care permite înregistrarea imaginilor pe casete video și transmiterea lor pe un monitor. ◦ Din fr. *caméra*, engl. *camera*.

cameră
camera
caméra

campanie, *campanii* s.f. Acțiune organizată în vederea îndeplinirii unui scop. ♦ *Campanie*

de presă = mobilizare a opiniei publice prin articole publicate în presă în favoarea sau împotriva unei cauze, unei situații (politice), unor persoane etc. *Campanie electorală* = totalitate a mijloacelor de propagandă folosite în vederea alegerilor. *Campanie publicitară* = ansamblu unitar și coordonat de acțiuni publicitare, programate în timp și în spațiu, care se derulează prin diferite canale și suporturi media și care au drept scop atingerea obiectivelor firmei. ◦ Din fr. *campagne*.

camping-trailer ► [kémping-tréilr] s.n. Rulotă. ◦ Cuv. engl.

canabicultor, ~oare, *canabicultori*, ~oare s.m., s.f. Cultivator de canabis. ◦ De la *canabicultură*, după *agricultor*.

canabicultură, *canabiculturi* s.f. Cultivare a cânepii de India, din care se extrage marijuana. ◦ Din fr. *canabiculture*.

canabină s.f. Substanță rășinoasă extrasă din cânepa de India. ◦ Din fr. *cannabin*.

canabis ▼ s.n. 1. Căneapă de India (*Cannabis indica*), care se utilizează pentru producerea unor fibre sau a unui stupefiant; hașiș. 2. Stupefiant extras din cânepa de India; hașiș. ◦ Din fr., engl. *cannabis*.

canabis
cannabis
cannabis

canabism s.n. (Med.) Intoxicație cronică sau acută cu canabină, întâlnită la lucrătorii din industria de prelucrare a cânepii. ◦ Din fr. *cannabisme*.

canal, *canale* s.n. 1. *Canal de telecomunicații* = fiecare dintre posibilitățile de transmisiune

camping-trailer
camping-trailer
camping car

a mesajelor pe care le prezintă un sistem de telecomunicații multiple. 2. (Și *canal de transmisiune*) Cale de transmisiune unilateră a programelor sonore sau vizuale destinate difuzării publice (mai ales în televiziune). 3. (Inform.) Cale de acces a informațiilor într-un calculator (sistem electronic de calcul). ◦ Din fr. *canal*.

canalizăție, *canalizății* s.f. *Canalizăție telefonică* = instalație subterană de conducte prin care trec cablurile telefonice într-un oraș. ◦ Din fr. *canalisation*.

candidoză, *candidoze* s.f. (Med.) Infecție micotică a pielii și a mucoaselor care se prezintă sub forma unei erupții de mici pustule albicioase, provocată de unele specii de ciuperci din genul *Candida*; monilioză. ◦ Din fr. *candidose*.

cannellóni s.m. pl. Paste făinoase în formă de tub, care pot fi umplute cu legume, carne etc. ◦ Cuv. it.

cantitate, *cantități* s.f. (Inform.) *Cantitate de informații* = a) numărul simbolurilor fizice utilizate într-o operație de înregistrare, prelucrare sau transmisiune; b) produsul dintre numărul mediu de simboluri emise de o sursă

într-un interval dat și entropia informațională. ◦ Din fr. *quantité*; cf. engl. *quantity*. **canioning** ► [kénioniŋ] s.n. Sport extrem constând în coborârea în vâile unor ape rapide de munte și apoi pe apă, în aval, cu viteze foarte mari. ◦ Cuv. engl.

capacită, *capacitez* vb. I. Tr.

1. A câștiga adevine, încrederea cuiva; a convinge. 2. A stimula, a pune pe cineva în situația de a putea îndeplini o acțiune. ◦ Din it. *capacitare*.

capacitate, *capacități* s.f. 1. (Mărimă care reprezintă) cantitatea maximă de materii sau de energie pe care o poate acumula un corp, un sistem fizic sau tehnic etc. în condiții date. ♦ (Inform.) *Capacitate a memoriei* = capacitate maximă de date pe care o poate stoca un calculator, exprimată în kiloocteți și megaocteți. *Capacitate de admisie* = cantitate de informație detectată și transmisă în unitatea de timp de analizator (în calitatea sa de canal de comunicație). 2. (Și *examen de capacitate*) Examen pe care trebuie să-l susțină elevii primului ciclu al învățământului mediu pentru a-și continua studiile liceale. 3. (Econ.) *Capacitate de plată* = stare a unui

agent economic care dispune de venituri suficiente pentru a plăti la termen toate plățile datorate. *Capacitate de împrumut* = posibilitatea unei firme de a apela la împrumuturi, în funcție de structura sa financiară. *Capacitate de rambursare* = posibilitatea unei firme de a onora la scadență împrumuturile pe care le-a contractat. ◦ Din fr. *capacité*.

capcână adj. invar. 1. Care este folosit ca bombă în acte de terorism: *mașină-capcană*; *pachet-capcană*. 2. Care este înșelător: *întrebare-capcană*.

capelli d'angelo s. pl. Tip de paste făinoase lungi și extrem de subțiri, care se folosesc mai ales în supe și, mai rar, în combinații cu sosuri delicate. ◦ Cuv. it.

capellini s. pl. Tip de paste făinoase lungi și subțiri, care se folosesc mai ales în supe și în mâncăruri cu sosuri foarte ușoare. ◦ Cuv. it.

capital, *capitaluri* s.n. 1. Avere constituite din bani, mărfuri, bunuri materiale în genere ale unei persoane, ale unei firme, ale unei instituții financiare etc., care constituie un patrimoniu ce poate aduce venituri. 2. (Econ.) Sumă (mare) de bani

canyoning
canyoning
canyoning

împrumutată sau investită într-o afacere în vederea obținerii de profit. + Ansamblul sumelor de bani, împrumutate sau investite, care circulă într-o economie. ♦ *Capital bănesc* (sau *lichid*) = capital avansat în afaceri pentru cumpărarea de bunuri sau pentru achiziționarea de servicii în vederea desfășurării activității de producție. *Capital circulant* = parte a capitalului productiv (materii prime și auxiliare, combustibil etc.) a cărei valoare se transmite în întregime asupra mărfurilor produse (în decursul fiecărui proces de producție). *Capital financiar* = totalitatea resurselor bănești (lichide, credite, hârtii de valoare) antrenate într-un ciclu economic. *Capitaluri flotante* = capitaluri care trec de pe o piață pe alta pentru a fi plasate pe termen scurt, în funcție de evoluția dobânzilor și a mișcărilor valutare. *Capital productiv* =

ansamblul bunurilor economice determinate material (mijloace fixe și circulante), împreună cu potențialul uman care asigură procesul de producție a unor noi bunuri economice. *Capital de risc* = capital investit într-o afacere în care întreprinzătorul acceptă riscul ca firma sa să dea faliment. *Capital social* = valoarea bunurilor aduse ca participare la o societate comercială (exprimată în

capoeira
capoeira
capoeira

moneda țării respective). *Capital statutar* = suma capitalului stabilit prin statut la înființarea unei societăți. *Capital uman* = investiție făcută în resursele umane, în vederea îmbunătățirii productivității acestora. *Capital variabil* = parte a capitalului cheltuit pentru cumpărarea forței de muncă, care își modifică valoarea în procesul de producție. *Cu capital majoritar de stat* v. majoritar. *Piață de capital* v. piață. ◦ Din fr. *capital*, germ. *Kapital*.

capoeira ▼ [capu'eira] s.n. Sistem de exerciții fizice și formă de dans brazilian, inspirate de mișcările de luptă și de tradiția africană, împletind elemente de arte marțiale, muzică și dans. ◦ Cuv. port.

capotă, *capotez* vb. I. Intr.

1. (Despre autovehicule, avioane etc.) A se da peste cap, intrând cu partea din față în pământ. 2. (Fig.; despre oameni) A suferi un eșec, a da greș. + A ceda (psihic). ◦ Din fr. *capoter*.

cappuccino s.n. Sortiment de cafea neagră, de origine italiană, care este servită cu cremă spumoasă de lapte (și cu frișcă). ◦ Cuv. it.

capsă, *capsez* vb. I. Refl. (Fig.; fam.; despre oameni) A se irita, a se enerva (puternic): *nu i-au ieșit planurile; s-a cam capsat!* ◦ De la *capsă*.

capsăt, ~ă, *capsați*, ~te adj. (Fig.; fam.; despre oameni) Care este iritat, pornit pe ceartă. ◦ De la *capsa*.

capsător, *capsatoare* ▼ s.n. Instrument de birou folosit pentru capsarea hârtiilor. ◦ *Capsa* + -tor.

capsator
stapler
agrafeuse

caption, *caption-uri* [képfjn] s.n. (Inform.) Textul inclus în header-ul unui mesaj (publicitar). + Textul care apare pe o ilustrație sau pe o fotografie de pe un afiș. ◦ Din engl. *caption*.

captură, *capturi* s.f. 1. Bunuri materiale (mărfuri de contrabandă, droguri, materiale radioactive etc.) confiscate de către organele abilitate: *captură-record de droguri*. 2. (Inform.) Informație audio sau video înregistrată în calculator cu ajutorul plăcii video sau al plăcii de sunet. ♦ *Captură de ecran* = imagine al cărei conținut este cel afișat la un moment dat pe monitorul unui calculator, pe ecranul unui televizor sau pe orice alt dispozitiv de afișare; screenshot. ◦ Din fr. *capture*.

caractér, *caractere* s.n. pl. (Inform.) Succesiune de cifre (corespunzătoare unor litere, cifre, semne), care alcătuiește alfabetul unui limbaj de programare. ◦ Din fr. *caractère*.

caracteristică, *caracteristici* s.f. 1. (Tehn.) Curbă reprezentând variația unei mărimi importante a unui sistem fizic sau tehnic în funcție de un anumit parametru. 2. Parametru sau informație tehnică utilizată pentru determinarea modului de funcționare a unui sistem tehnic sau a unui material. 3. (Statist.) Trăsătură cantitativă comună a unui fenomen sau unui proces social-economic. ◦ Din fr. *caractéristique*.

carambóla ► s.f. Mic fruct exotic originar din Asia, de culoare galben-auriu, în formă de stea, al cărui gust este o combinație de citrice, măr și prune. ◦ Cuv. sp.

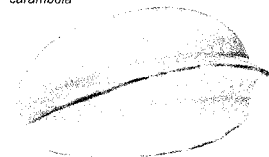
carbogazificat, ~ă, *carbogazificați*, ~te adj. (Despre apă, sucuri etc.) Căroră li s-a adăugat o anumită cantitate de dioxid de carbon: *nu este recomandat excesul de băuturi carbogazificate*. ◦ *Carbo[n]* + *gazificat*.

carbogazós, ~oasă, *carbogazoși*, ~oase adj. Care conține o cantitate de dioxid de carbon dizolvat. ♦ *Apă carbogazoasă* = apă minerală. ◦ Din fr. *carbogazeux*.

carbohidrát, *carbohidrați* s.m. (Chim.; mai ales la pl.) Grup de compuși organici întâlniți în alimente și în țesuturile vii, care include zaharuri, amidon și celuloză; hidrat de carbon. ◦ Din engl. *carbohydrate*.

card, *carduri* ▼ s.n. 1. Piesă mică de plastic care conține date personale, fiind utilizată de către titularul său ca modalitate de plată, de gestionare a contului, de plată a unor utilități sau pentru a intra într-o clădire, într-o încăpere etc. ♦ *Card clonat* = card care a fost copiat, prin mijloace ilegale, cu scopul de a extrage banii din contul titularului. *Card de credit* (sau de *cumpărături*) = card (de plastic), eliberat de o instituție financiară specializată, care permite titularului să achiziționeze bunuri sau servicii, fără plata imediată, ori să obțină cash, direct din resursele puse la dispoziție în contul de credit; carte de credit. *Card de debit* = card utilizat în sistemul de plată electronică, care permite

carambola
carambola
carambola

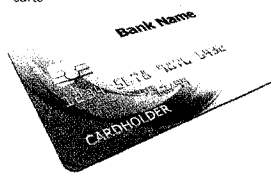
posesorului să obțină numerar de la automatele și ghișeele bancare și să achiziționeze bunuri și servicii dintr-un punct de vânzare electronică (hoteluri, magazine, benzinării), în baza autorizării tranzacției de către banca plătoare, în limita fondurilor proprii depuse în contul de card. *Card de fidelitate* = mijloc promoțional de stimulare a fidelității clienților față de o marcă, de un produs, de anumite servicii etc., care le dă dreptul să beneficieze de reduceri de preț sau de cadouri (în sumă fixă sau în raport cu mărimea comenzilor sau a cumpărăturilor efectuate). *Card embosat* = card ale cărui date de identificare (numele titularului, numărul cardului și data expirării) sunt inscripționate în relief, ceea ce permite atât citirea clasică, cât și electronică. *Descoperire de card* (sau de *cont*) = limită de creditare, overdraft. 2. (Inform.) *Card de memorie* = dispozitiv electronic de mici dimensiuni folosit pentru stocarea datelor în format digital (la camere foto digitale, telefoane mobile etc.). ◦ Din engl. *card*.

cardiác, ~ă, *cardiaci*, ~ce adj. (Med.) Care aparține inimii, care se referă la inimă, de la inimă. ♦ *Accelerator cardiac* v. accelerator. *Defibrilator cardiac* v. defibrilator. *Monitor cardiac* v. monitor. *Stimulator cardiac* v. stimulator. / Sil. -di-ac. ◦ Din fr. *cardiaque*.

cardio¹ s.n. (Fam.) Exerciții cardiovasculare. ♦ (Adj.) A făcut o serie de exerciții cardio. ◦ Din engl. *cardio*.

cardio² s.f. (Fam.) Abrev. de la *cardiologie*: a făcut rezidențiatul la cardio.

card (1)
card
carte

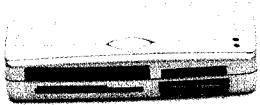
cardiologie s.f. Medicină cardiacă; serviciul de cardiologie al unui spital; (abrev.) cardio.
○ Din fr. *cardio(logie)*.

carpaccio ▼ s. Mâncare care conține felii foarte subțiri de carne de bou, crudă, aseasonată cu un sos. † (P. anal.) Preparat pe bază de felii foarte subțiri dintr-un produs crud: *carpaccio de somon*. ○ Cuv. it.

carpaccio
carpaccio
carpaccio

card reader, card readere ▼ [cărđ rđdar] s.n. Cititor de carduri.
○ Din engl. *card reader*.

card reader
card reader
lecteur de carte

cart, carturi ▲ s.n. 1. Automobil mic de curse, cu un singur loc, cu caroseria și cu partea mecanică simplificată și cu viteza redusă. 2. Automobil de acest tip folosit de copii în unele jocuri sportive. ○ Din engl., fr. *kart*.

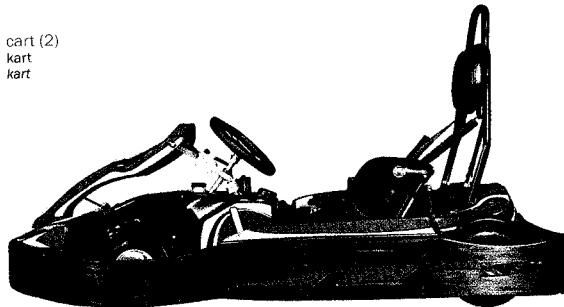
cărte¹, cărți s.f. Carte electronică (sau digitală) = versiune electronică a unei cărți printate care poate fi citită pe un calculator sau pe un dispozitiv special creat, prevăzut cu un ecran; e-book. *Carte audio* = audiobook. ○ Cf. engl. *book*, fr. *livre*.

cărte², cărți s.f. Act, document emis de o autoritate care stabilește anumite drepturi pentru persoana care îl deține. † *Carte de alegător* = act care demonstrează prezența unei persoane pe listele de votanți

și care îi permite să își exprime votul. *Carte de identitate* (abrev. CI) = act oficial, sub formă de card (de plastic), care certifică identitatea unei persoane, prin menționarea datelor personale (domiciliul acesteia în România, data nașterii și cetățenia română), reprezentând și un document de călătorie valabil în comunitatea europeană. *Carte verde* = a) certificat de asigurare auto internațională, care se emite conducătorilor auto ce călătoresc pe continentul european; green card: în Europa este obligatorie cartea verde; b) denumire generică pentru permisul de muncă și ședere acordat de SUA cetățenilor străini, care dobândesc astfel toate drepturile și obligațiile unui cetățean american, cu excepția dreptului de vot; green card.
○ Din fr. *carte*; cf. engl. *card*.

cartel, carteluri s.n. 1. (Econ.) Uniune monopolistă în cadrul căreia mai multe întreprinderi din aceeași ramură încheie o convenție, stabilind prețuri de vânzare unice și piețe de desfacere în vederea eliminării concurenței și a obținerii unor profituri cât mai mari. 2. Coaliție între două sau mai multe partide, organizații etc. 3. Organizație profesională, aflată în afara legii, care achiziționează și desface pe piața neagră droguri: *cartelul drogurilor*. ○ Din fr., engl. *cartel*.
cartelă, cartele s.f. 1. Sim. 2. (Inform.; și *cartelă perforată*)

cart (2)
kart
kart

Support de informație, imprimat special, folosit în sistemele de prelucrare automată a datelor și reprezentat printr-un carton dreptunghiular de dimensiuni standardizate, pe care datele sunt trecute cu ajutorul unui cod de perforații. † *Cititor de cartele* v. cititor. ○ Din it. *cartella*.

cartier, cartiere s.n. (Fam.) *Limbaj de cartier* = limbaj vorbit de păturile urbane marginale, în zonele muncitorești sărace.

cărting s.n. Sport practic cu cartul; cursă sportivă practică cu cartul. ○ Din engl., fr. *karting*.

cartocciata s.f. Pizza prezentată ca un cornet. ○ Din it. *cartocciata*.

cartodrom, cartodromuri s.n. (Sport) Teren amenajat pentru carting. ○ Din fr., engl. *cartodrom*.

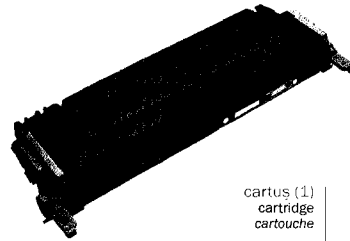
carton, cartoane s.n. † *De carton* = care este efemer; lipsit de trănicie. *Milionar de carton* v. milionar. ○ Din fr. *carton*; cf. it. *cartone*.

cartuș, cartușe ▼ s.n. 1. Recipient care conține materialele ce se consumă la utilizarea unui aparat, a unui instrument etc.: *cartușul de la imprimantă*. 2. Ambalaj care conține mai multe pachete de țigări: *un cartuș de Kent*. ○ Din fr. *cartouche*.

cas, casuri s.n. Abrev. de la *casetofon*.

CAS [ce-a-sé] s. Abrev. de la *Casa de Asigurări de Sănătate*.

casă, casez vb. I. Tr. A anula o hotărâre judecătorească în urma admiterii recursului: *Curtea*

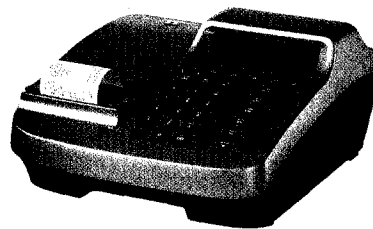
cartuș (1)
cartridge
cartouche

Supremă de Justiție a casat sentința. ○ Din fr. *casser*.

casăție s.f. Organ judecătoreesc suprem, care are dreptul să caseze o hotărâre pronunțată de organele judecătorești de grad inferior. † *Consilier de casăție* v. consilier. *Înalta Curte de Casăție* v. curte. ○ Din fr. *casation*.

casă, case ▼ s.f. 1. *Casă (electronică) de marcat* (sau de marcaj) = aparat electronic conectat la un calculator central sau la o rețea telematică, care permite citirea codului de bare (folosind un scanner sau un cititor optic), afișarea și citirea automată a prețului de vânzare, gestionarea stocurilor, elaborarea de facturi detaliate, memorarea unor informații comerciale etc. 2. *Casa de Asigurări de Sănătate* (abrev. CAS) = instituție publică, autonomă, de interes național, cu personalitate juridică, al cărei principal obiect de activitate îl reprezintă asigurarea funcționării unitare și coordonate a sistemului asigurărilor sociale de sănătate din România. ○ Din it. *cassa*, germ. *Kasse*.

casă (1)
cash register
caisse enregistreuse

CĂSCO s.n. Tip de asigurare, protecție totală în caz de furt sau de eventualele daune, indiferent dacă șoferul plătitor este responsabil sau nu de producerea acestora.
○ Din engl. *Cas(ualty and Co)(llision)*.

caserolă, caserole s.f. Recipient (din material plastic) folosit pentru păstrarea sau prezentarea alimentelor. ○ Din fr. *casserole*.

casetă, casete s.f. *Fereastră (sau casetă) de dialog* = spațiu care permite utilizatorului să furnizeze informații despre modul de realizare a unor acțiuni prin selectarea sau specificarea unor opțiuni introduse în obiecte de control specifice. ○ Cf. engl. *dialog box*.

casetofon, casetofone s.n. Aparat de înregistrare și de reproducere a sunetelor cu ajutorul benzilor magnetice introduse în casete; magnetofon cu casete; (abrev.) cas. † *Dublu (radio) casetofon* = casetofon cu casete, permițând copierea unei casete pe alta, fără a mai fi nevoie de un alt aparat. ○ De la *caseta*, după *magnetofon, gramofon* etc.

cash [keř] s.n. Bani lichizi. † (Adj.) *Bani, plată cash*. † (Adv.) *A plătit cash*. † *Coefficient cash* = raport pe care îl mențin băncile între sumele deținute în numerar și pasivele de depozit. ○ Din engl. *cash*.

cash&carry [kəřendkəri] s.n. Sistem de vânzări angro cu plata în numerar, cumpărătorul transportându-și singur marfa achiziționată. / Seris și: *cash and carry*. ○ Cuv. engl.

cash flow [kəř fləu] s.n. (Fin.) Fluxul de lichidități al unei afaceri, calculat ca diferența între încasări și cheltuieli curente. ○ Cuv. engl.

căsting, castinguri s.n. 1. Selecție de actori, figurați etc. pentru un spectacol, un film etc. 2. Concurs de pescuit sportiv în care participanții au

dreptul la un număr de aruncări, cu lanseta, într-un timp limitat.

○ Din engl., fr. *casting*.
casual [kəřjal] adj. invar., s.n. (Îmbrăcăminte, vestimentație) care este lipsită de formalism în materie de stil; care este potrivită pentru viața de zi cu zi; neoficial: *și-a luat un costum casual*. † (Adv.) S-a îmbrăcat casual. ○ Cuv. engl.

cataliză, catalizez vb. I. Tr. (Fig.) A influența oameni, activități, situații etc.; a impulsiona: *prezența lui a catalizat scandalul*. ○ Din fr. *catalyser*.

catalizare, catalizări s.f. Acțiunea de a cataliza și rezultatul ei.
○ De la *cataliza*.

catalizat, ~ă, catalizați, ~te adj. (Fig.; despre oameni, activități, situații etc.) Care este influențat; impulsionat: *succes catalizat de o activitate intensă*. ○ De la *cataliza*.

catalizator, ~oăre, catalizatori, ~oare s.n., adj. 1. S.n. Componentă a sistemului de evacuare a gazelor rezultate ca urmare a arderii combustibilului, care are rolul de a trata gazele de eșapament înainte ca acestea să fie evacuate. † *Dezactivarea catalizatorului* = împiedicarea a activității unui catalizator, produsă de prezența unor substanțe adsorbite pe acesta. 2. Adj. (Fig.) Care influențează; care impulsionează: *elemente catalizatoare ale polemicii*. ○ *Cataliza* + *-tor*; cf. fr. *catalyseur*.

catalog, cataloage s.n. Borșură promoțională (ilustrată) care prezintă oferta comercială a unei companii (producător, distribuitor etc.): *am consultat catalogul unei firme de produse cosmetice*. ○ Din fr. *catalogue*.

catch, catch-uri [kəř] s.n. Gen de lupte libere, în care concurenții pot prinde orice parte a corpului adversarului. ○ Din engl. *catch* (as *catch can*); cf. fr. *catch*.

catch&release [kəř end rilř] s.n. Stil în pescuitul sportiv care presupune prinderea peștelui și apoi eliberarea lui. ○ Cuv. engl.

catcher, *catcheri* [kétʃər] s.m.

Sportiv care practică catch-ul.

◦ Din fr. *catcheur*, engl. *catcher*.

catering [kétərɪŋ] s.n. Serviciu de

livrare și servare a preparatelor culinare (și a băuturilor) pentru evenimente sociale (nunți, aniversări, întâlniri de afaceri etc.) în alte locuri (sedii de firme, instituții etc.) decât restaurantele, de către unități specializate, la comanda unui client. ◦ Din engl. *catering*.

catetér, *catetere* s.n. Instrument

medical tubular, sondă care se introduce într-un canal sau într-o cavitate a organismului (arteră, esofag, vezică etc.) ori într-un orificiu al unei fistule, în vederea stabilirii unui diagnostic sau în scop terapeutic. ◦ Din fr. *cathéter*.

catwalk, *catwalk-uri* ▼ [kétuok]

s.n. Podium îngust care se extinde din scenă în sală, într-un teatru, club de noapte etc. pe care defilează modelele la o prezentare. ◦ Cuv. engl.

cauciúc, *cauciucuri* s.n. (Arg.)

Prezervativ. / Sil. ca-u-ciuc.
◦ Din fr. *caoutchouc*.

cauciucós, ~oasă, *cauciucoși*,

~oase adj. Care are consistența cauciucului; care se aseamănă cu cauciucul. / Sil. ca-u-. ◦ *Cauciuc* + -os; cf. fr. *caoutchouteux*.

cáva s. Vin spumant de calitate superioară, de origine spaniolă.
◦ Din fr., sp. *cava*.

căpșunár, ~ă, *căpșunari*, ~e

s.m., s.f. (Fam.) Persoană plecată într-o țară străină (de obicei în Spania), pentru a lucra la recoltatul căpșunelor.
◦ *Căpșună* + -ar.

catwalk
catwalk
catwalk

căpșuniadă s.f. (Depr.) Fenomen de migrație a forței de muncă din România în Spania, în special pentru culesul căpșunelor.
◦ De la *căpșună* (după *cruciadă*, *mineriadă* etc.).

căpușă, *căpușez* vb. I. Tr. (Fig.; fam., arg.) A trăi, a acționa ca un parazit; a parazită: *unele firme căpușează sistemul public de sănătate*. ◦ De la *căpușă*.

căpușare, *căpușări* s.f. (Fam., arg.) Acțiunea de a *căpușă* și rezultatul ei. ◦ De la *căpușă*.

căsūtă, *căsuțe* s.f. *Căsuță poștală electronică* = spațiu din memorie rezervat recepționării mesajelor electronice; adresă (de poștă) electronică. ◦ Cf. fr. *boîte à lettres (électronique)*.

căutäre, *căutări* s.f. *Motor de căutare* v. motor. / Sil. că-u-.
◦ De la *căuta*.

cărcoteală, *cărcoteli* s.f. Motiv invocat pentru a disimula sau pentru a justifica ceva; pretext, subterfugiu. ◦ *Cărcoti* + -eală.

cărțiță, *cărțițe* s.f. (Fig.) Spion infiltrat. ◦ Cf. engl. *mole*.

CC [ce-cé] s.f. Abrev. de la *Curtea Constituțională*.

CD, *CD-uri* [sidí] s.n. Abrev. de la *compact disc*.

cda, *cda-uri* [ce-de-á] s.n. Format folosit la codificarea fișierelor audio digitale. ◦ Din engl. *CD a(audio)*.

CD player, *CD playere* [sidí pléiar] s.n. Abrev. de la *compact disc player*.

CD-R s.n. Abrev. de la *compact disc (recordable)*.

CD-ROM, *CD-ROM-uri* ▼

[sidí-róm] s.n. Disc compact din material plastic, care permite doar citirea cu ajutorul unui fascicul laser și care este utilizat ca dispozitiv de memorie optică pe care sunt stocate și de pe care pot fi consultate date (texte, imagini, sunete etc.): *dicționar pe CD-ROM*. ◦ Din engl. *C(compact) D(isk) R(ead)-O(nly) M(emory)*.

CD-ROM
CD-ROM
CD-ROM

CD-RW [sidí-rírátəbəl] s.n.

Compact disc reinscriptibil.
◦ Din engl. *C(compact) D(isc) R(e)W(ritable)*.

CD writer, *CD writere* [si-di ráitər] s.n. Aparat folosit pentru a inscripționa și pentru a citi informații de pe CD-uri. ◦ Din engl. *CD writer*.

CE⁴ [ce-é] s. Abrev. de la *Comunitatea Europeană*.

CE² [ce-é] s. Marcaj care reprezintă garanția că produsul îndeplinește condițiile tehnice, comerciale etc. impuse de cerințele de bază ale unei directive ale Uniunii Europene. ◦ Din fr. *C(ommunauté) E(uropéenne)*.

ceașei, *ceașei* s.m. (Fam.; în România comunistă) Copil (nedorit) născut după decretul lui N. Ceaușescu (din 1967), conform căruia se interzicea întreruperea sarcinii, femeile trebuind să aibă minimum patru copii. / Sil. cea-u-. ◦ De la *Ceaș(escu)*, n. pr. + -el.

ceașism s.n. Regim dictatorial instaurat de N. Ceaușescu în România; atitudine, concepție sau comportare de tip totalitar, specifică vieții politice și sociale românești din ultimele decenii ale secolului al XX-lea de până la 1989. / Sil. cea-u-. ◦ De la *Ceaș(escu)*, n. pr. + -ism.

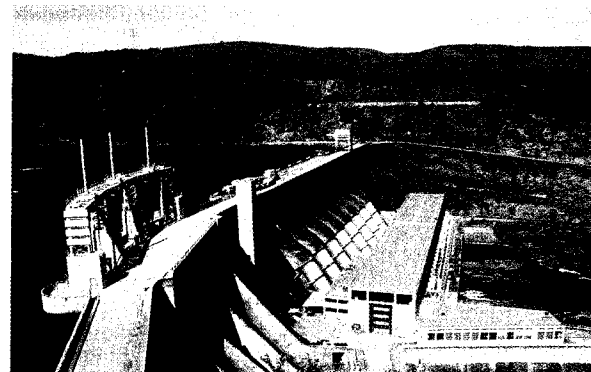
ceașist, ~ă, *ceașisti*, ~ste s.m., s.f., adj. (Adept) al ceașismului. / Sil. cea-u-. ◦ De la *Ceaș(escu)*, n. pr. + -ist.

cec, *cecuri* s.n. (Fin.) Document nominal sau la purtător, prin care un titular de cont curent sau de decontare ori altă persoană împuternicită dispune plata unei sume din disponibilul aflat în contul titularului. ◦ Din engl. *check*, fr. *chèque*.

CEDO s. Tratat internațional care are misiunea de a supraveghea protecția drepturilor omului și libertățile fundamentale din statele din Europa, prin respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului de către statele semnatare.
◦ De la *C(urtea) E(uropeană) D(repturilor) O(mului)*; cf. engl. *European Court of Human Rights*.

celulár, ~ă, *celulari*, ~e adj.

1. *Telefonie celulară* = serviciu de telefonie care folosește o rețea de comunicații de înaltă frecvență (450-900 MHz), bazată pe relee care controlează zone din teritoriul cu raze a căror mărime variază de la un sistem de telefonie la altul. 2. *Telefon celular* (și subst. n.) = aparat portabil de mici dimensiuni, individual, prevăzută cu un transmițător și cu un receptor, care

centrală hidroelectrică
hydroelectric plant
centrale hydroélectrique

permite convorbiri la distanță, transmiterea de mesaje scrise prin intermediul undelor electromagnetice, efectuarea de înregistrări de fotografii etc.; telefon mobil.
◦ Din fr. *cellulaire*.

celulă, *celule* ► s.f. 1. (Biol.)

Element constituitiv al organismelor vii, format din membrană, citoplasmă și nucleu, care reprezintă cea mai simplă unitate anatomică: *celule nervoase*. ◊ *Celulă stem* (sau *celulă sușă*) = celule primitive care au capacitate de autoreînnoire și de diferențiere, adică prin diviziune pot forma atât celule identice, cât și diferite tipuri de celule specializate. *Celulă adiposă* = celulă formată dintr-o membrană subțire protoplasmatică umplută cu o materie grasă. *Cultură de celule* v. cultură. 2. *Celulă de criză* = grup de lucru organizat la ministere, la guvern, la președinție, în caz de criză provocată de greve, de războaie etc. *Celulă teroristă* = grup care constituie nucleul de activitate politică, de obicei secretă, subversivă. ◦ Din fr. *cellule*; cf. engl. *cell*.

celulită, *celulite* s.f. (Med.)

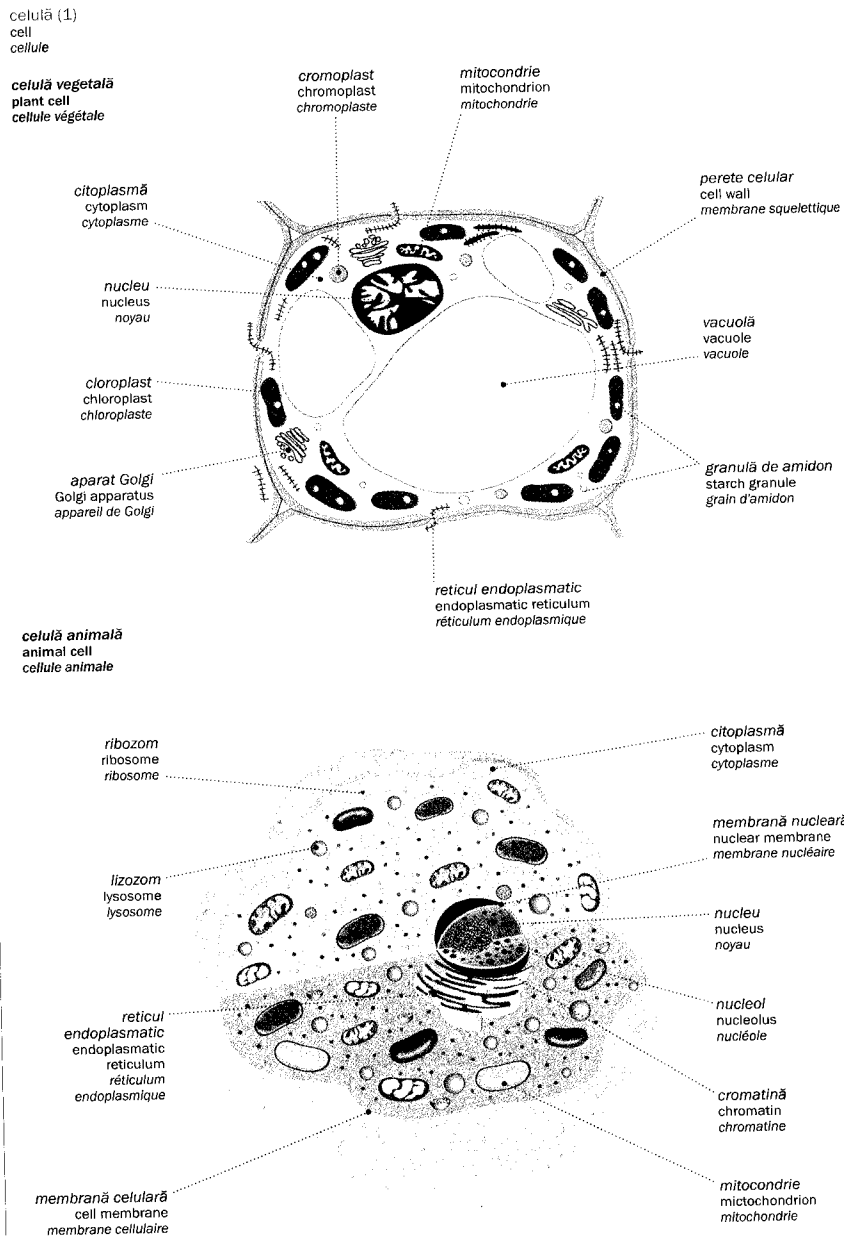
Inflamație a țesutului celular subcutanat. ◦ Din fr. *cellulit*.

centrală, *centrale* ▲ s.f. Instalație sau ansamblu de instalații în care se produce energie, se efectuează o anumită operație tehnologică etc. în mod centralizat. ◊ *Centrală hidroelectrică* = centrală electrică folosită pentru a transforma energia mecanică

produsă de apă în energie electrică; hidrocentrală. *Centrală termică* = centrală în care se produce căldura, distribuită prin intermediul unui agent termic (abur, apă caldă etc.) în scopuri tehnologice sau pentru încălzirea încăperilor. ◦ Din fr. *central*.

centru, *centre* s.n. 1. Loc, localitate, parte dintr-o localitate, clădire etc. unde este concentrată o activitate de un anumit profil (industrială, comercială, administrativă, culturală).

◊ *Centru comercial* = structură de distribuție comercială care reunește mai multe magazine de diverse tipuri și mărimi, spații pentru servicii (poștă, bănci etc.), arii de petrecere a timpului liber, divertisment etc. și care este înconjurată de o parcare mare, fiind situată într-o zonă urbană sau în proximitatea unui oraș; mall, shopping center. *Centru de excelență* = loc în care sunt menținute cele mai înalte standarde. *Centru pilot* = instituție, serviciu coordonator, în care se lucrează pentru prima dată după un anumit principiu: *centru pilot de formare profesională*. 2. (La sg.) Poziție politică de mijloc, situată între concepțiile de dreapta și cele de stânga: *politica de centru*. ◊ *De centru* = care se situează pe o poziție intermediară, care oscilează între două opinii extreme:

partid politic de centru. ♦ Centru-dreapta = poziție politică de mijloc cu tendințe de dreapta. Centru-stânga = poziție politică de mijloc cu tendințe de stânga. ◦ Din fr. *centre*; cf. engl. *center*.

CEO [si-i-ău] s.m. Abrev. de la *chief executive officer*.

cerapastel s.n. (A. plast.) 1. Gen de pictură modernă, asemănător encausticii, a cărei materie picturală, ce constă din bastonașe de ceară, ulei și coloranți de diferite nuanțe, se întărește în timp, păstrând strălucirea inițială a pigmentului colorant. 2. Material cu care se realizează acest gen de pictură. ◦ Cera- + *pastel*.

cereale s.f. pl. Amestec de fulgi de grâu, ovăz, secară etc. care se consumă mai ales la micul dejun: a mâncat cereale la micul dejun. ◦ Din fr. *céréales*.

chăcră, *chacre* [tjăcră] s.f. (La anumite forme de yoga) Fiecare dintre cele șapte puncte care sunt considerate surse de energie pentru puterea fizică sau spirituală a corpului. / Scris și: *chakra*. ◦ Din engl. *chakra*.

chador [tjádor] s.n. Șal mare de pânză care este înfășurat în jurul capului și în partea de sus a corpului, lăsând doar fața liberă, purtat mai ales de femeile musulmane. ◦ Din engl. *chador*.

chairman, *chairmani* [tjérmen] s.m. 1. Președinte al unei ședințe. 2. Moderator. ◦ Din engl. *chairman*.

charter (2)
charter
charter

challenge [tjélândʒ] s.n. (Sport) 1. Provocare. 2. *Challenge-round* = etapă finală pentru disputarea unei cupe. ◦ Cuv. engl.

challenger, *challengeri* [tjélândʒer] s.m. Sportiv care, în urma unei întreceri preliminare, a obținut dreptul de a disputa un titlu de campion în meci direct cu deținătorul titlului. ◦ Din engl., fr. *challenger*.

chart, *charturi* [tjart] s.n. (Fin.) Reprezentare grafică a evoluției cursurilor și a cifrelor de afaceri ale unei acțiuni pe o anumită perioadă. ◦ Din engl. *chart*.

charter, *charters* ▼ [tjártér] s.n. 1. Tip de contract de transport naval sau aerian, deosebit de cursele regulate, organizat în funcție de necesități. 2. Avion sau navă care circulă conform unui asemenea contract. ◦ Din engl. *charter*.

chartism [tjartism] s.n. Analiză financiară care studiază grafice pentru a face pronosticuri, pe termen scurt și mediu, asupra evoluției cursurilor acțiunilor și pentru a orienta strategiile de investiții. ◦ Din engl. *chartism*.

chartist, *chartiști* [tjartíst] s.m. Analist financiar care studiază grafice pentru a face pronosticuri, pe termen scurt și mediu, asupra evoluției cursurilor acțiunilor și pentru a orienta strategiile de investiții. ◦ Din engl. *chartist*.

chat, *chaturi* [tjet] s.n. 1. Conversație on-line între utilizatori unei rețele de internet, cu transmitere (aproape) instantanee a mesajelor electronice. 2. Program sau sistem de programe speciale care permite conversațiile on-line. ◦ Din engl. *chat*.

chat room, *chat room-uri* [tjet-rum] s.n. Spațiu special creat pe internet unde utilizatorii pot comunica pe anumite teme. ◦ Din engl. *chat room*.

chatui, *chatuiesc* [tjetui] vb. IV. Intr. (Fam.) A comunica pe chat. ◦ De la *chat*.

check-in, *check-in-uri* [tjek-in] s.n. 1. Înregistrare a pasagerilor la îmbarcarea în avion, a clienților la sosirea în hoteluri sau în alte structuri de cazare, de obicei, prin semnarea într-un registru. 2. Locul în care se face înregistrarea pasagerilor, clienților etc. ◦ Din engl. *check-in*.

checklist, *checklist-uri* [tjeklist] s.n. Listă de cerințe, de lucruri care trebuie făcute sau puncte care trebuie luate în considerare; catalog. + (Spec.) Lista operațiilor succesive necesare pentru verificarea bunei funcționări a unui avion, a unui motor etc. ◦ Din engl., fr. *check-list*.

checkout [tjekaut] s.n. Procedură administrativă care presupune întocmirea și achitarea notei de plată, la părăsirea hotelului de către un client. ◦ Cuv. engl.

checkpoint [tʃékpoint] s.n. 1. Barieră sau intrare păzită, de obicei la graniță, unde au loc verificări de securitate ale călătorilor. 2. Loc într-o cursă pe distanță lungă în care este înregistrat timpul fiecărui competitor. ◦ Cuv. engl.

check-up [tʃék-ʌp] s.n. Examen medical complet al stării de sănătate a unei persoane. ◦ Din engl. *check-up*.

cheddar ▼ [tʃédər] s.n. Sortiment de brânză, de origine englezească, preparată din lapte de vacă și ulei de bumbac, porumb, cocos sau soia. ◦ Din engl. *cheddar*, fr. *cheddar*.

cheddar
Cheddar
cheddar

chéder, *chedere* s.n. Garnitură de cauciuc folosită pentru izolarea diferitelor tipuri de geamuri, de uși etc. ◦ Den. com.; cf. germ. *Keder*, n. pr.

cheeseburger, *cheeseburgeri* ▼ [tʃizbɜrgər] s.m. Hamburger care are un strat de brânză topită pe deasupra și care se servește într-o chiflă. ◦ Din engl. *cheeseburger*.

cheesecake [tʃizkeik] s. Prăjitură pe bază de brânză. ◦ Cuv. engl.

cheie s.f., adj. invar. 1. S.f. *La cheie* = (despre apartamente, case etc.) care este complet finisat, care este bun pentru

cheeseburger
cheeseburger
cheeseburger

a fi dat în folosință. 2. Adj. invar. Care este esențial, care reprezintă cel mai important element în desfășurarea unui anumit proces: *detaļu-cheie*; *reformă-cheie*, *cuvânt-cheie*. / Sil. *che-ie*.

cherimoya ▼ [tʃerimóia] s. Fruct tropical de origine sud-americană, în formă de pară, de culoare verde, cu miez alb, cărnos și dulce, cu semințe mari, necomestibile, și cu gust asemănător cu cel al unei mixturi de banane, ananas și căpșune. ◦ Cuv. engl.

cherimoya
cherimoya
anone

cherry [tʃéři] adj. invar. *Roșii cherry* = sortiment de roșii de mici dimensiuni, cu fructe de formă sferică de culoare roșie, foarte aromate, care cresc sub formă de ciorchine. ◦ Cf. engl. *cherry*.

chestionar, *chestionare* s.n. Metodă de investigație, de examinare, de tipul întrebări-răspunsuri standardizate, folosită în diferite discipline, domenii etc.: *chestionar de marketing*. / Sil. *-ti-o-*. ◦ Din fr. *questionnaire*.

chestor-șef, *chestori-șef* s.m. Funcție superioară în aparatul Poliției române care este echivalentă gradului de general de armată. ◦ Cf. it. *questore*.

CHF s. Abrev. de la *Swiss Franc*.

chi [ki] s. Forța vieții, ale cărei existență și proprietăți stau la baza multor elemente de filozofie și medicină chinezească. / Scris și: *qui*. ◦ Cuv. chin.

chief [tʃif] s.m. (Fam.) Șef, conducător. ◦ Cuv. engl.

chief executive officer [tʃif igzékútiuv ófisər] s.m. Director executiv al unei companii, al unei firme etc.; persoană care

deține această funcție; (abrev.) CEO. ◦ Din engl. *C(hief) E(xecutive) O(fficer)*.

chief marketing officer [tʃif märkein ófisər] s.m. Funcție în cadrul unei companii, al unei firme etc., care se referă la responsabilul pentru diverse elemente de marketing; persoană care deține această funcție; (abrev.) CMO. ◦ Din engl. *C(hief) M(arketing) O(fficer)*.

chilli ▼ [tʃili] s.m. Specie de ardei iuți, originară din America de Sud. ◦ Din engl. *chilli* (<cuv. sp.).

chimioprofilaxie s.f. (Med.) Profilaxie a bolilor infecțioase cu ajutorul substanțelor chimioterapice. / Sil. *-mi-o-*. ◦ Din fr. *chimioprofylaxie*.

chimiopunctură s.f. (Med.) Varietă modernă a acupuncturii, care constă în introducerea substanțelor obținute din extracte naturale, în doze foarte mici, în punctele de acupunctură. ◦ Din fr. *chimiopuncture*.

chimioterăpic, ~ă, *chimioterapici*, ~ce adj. (Chim.; despre substanțe) Care este produs prin sinteză chimică cu acțiune bacteriostatică. / Sil. *-mi-o-*. ◦ Din fr. *chimiothérapiepique*.

chimioterapie s.f. (Med.) Tratatament cu ajutorul substanțelor chimice, în special în bolile infecțioase și în diferite tipuri de cancer. / Sil. *-mi-o-*. ◦ Din fr. *chimiothérapiepique*.

chinezărie, *chinezării* s.f. (Fam.) Obiect de serie, de proastă calitate, produs de obicei în China; chinezism, kitsch: *nu e inspirat să îi duci drept cadou o chinezărie*. ◦ Chinez + -ărie.

chinezism, *chinezisme* s.n. (Fam.) Chinezărie: *îi displac chinezismele*. ◦ Chinez + -ism.

chilli
chilli
chilli

chorizo
chorizo
chorizo

chineziterapie s.f. Terapeutică prin diferite activități care presupun mișcare. / Scris și: *kineziterapie*. ◦ Din fr. *kinésithérapie*.

chippendales [tʃipəndeils] s.n. Stripperi de origine americană. ◦ Cuv. engl.

chips, *chipsuri* [tʃips] s.n. (Mai ales la pl.) Cartofi prăjiți în formă de rondele mici, comercializați în ambalaje speciale. ◦ Din engl. *chips*, den. com.

chiropractică s.f. Sistem de medicină complementară care se bazează pe diagnosticul și pe tehnica de manipulare a coloanei vertebrale și a altor părți ale corpului, urmând principiul că afecțiunile fizice se datorează unor nereguli în funcționarea sistemului nervos, care pot fi astfel corectate. ◦ Din engl. *chiropractic*; cf. fr. *chiropraxie*.

chiropractician, ~ă, *chiropracticieni*, ~e s.m., s.f. Specialist în chiropractică; chiropractor. / Scris și: *kiropractician*. ◦ Din fr. *chiropraticien*.

chiropractor, ~oăre, *chiropractori*, ~oare s.m., s.f. Chiropractician. ◦ Din engl. *chiropractor*, fr. *chiropracteur*.

chirurgie, *chirurgii* s.f. (Med.) *Chirurgie estetică* = chirurgie care are drept scop corectarea unor defecte nepatologice.

Chirurgie genetică = transplant genetic. **Chirurgie minim invazivă** = intervenție chirurgicală care presupune traume dintre cele mai mici sau nesemnificative pentru pacient, prin utilizarea unui laparoscop sau a unui endoscop. **Mică chirurgie** = parte a chirurgiei consacrată intervențiilor chirurgicale mai ușoare, care nu necesită spitalizare. ◦ Din fr. *chirurgie*.

chorizo ◀ [tʃorizo] s.m. pl. Cârnați picanți de porc, originari din Spania. ◦ Cuv. sp.

chow-chow ▼ [tʃáu-tʃáu] s.m. Rasă de câini, de talie mijlocie, robuști, originari din China, care sunt crescuți pentru blana lor; câine care aparține acestei rase. ◦ Din fr. *chow-chow*.

chunk, *chunk-uri* [tʃánk] s.n. (Inform.) Secțiune dintr-o informație. ◦ Din engl. *chunk*.

churro ► [tʃúro] s. Desert de origine spaniolă care constă dintr-o gogoasă de formă alungită, goală la mijloc, care se mănâncă pudrată cu zahăr sau cu scortșoară ori cu un sos de ciocolată. ◦ Cuv. sp.

chutney [tʃátnei] s. Condiment dulce-acrișor, originar din India, care este preparat din fructe sau legume amestecate cu oțet, piiper și zahăr. ◦ Cuv. engl.

CI s.f. Abrev. de la *carte de identitate*.

chow-chow
chow-chow
chow-chow

cibernetic, ~ă, *cibernetică*, ~ce adj. Care se referă sau este caracteristic culturii calculatoarelor, tehnologiei informației și realității virtuale. ◊ **Artă cibernetică** = formă de creație artistică care tinde să reprezinte lucrurile în mișcare. **Atac cibernetic** = încercare a hackerilor de a deteriora sau de a distruge un calculator ori o rețea de calculatoare; cyberatac. **Pedagogie cibernetică** = ramură a pedagogiei care studiază problemele educării și instruirii cu metode cibernetice. ◦ Din engl. *cybernetic*, fr. *cybernétique*.

churro
churro
churro

cifră, *cifre* s.f. Volum, sumă, cantitate reprezentată prin cifre. ◊ **Cifră de afaceri** = totalul încasărilor unei firme din activitatea desfășurată într-o anumită perioadă de timp. **Cifră-record** = cea mai mare cifră la o anumită dată, într-un anumit sector. **Impozit pe cifra de afaceri** v. *impozit*. ◦ Din fr. *chiffre*.

cip, cipuri ▼ s.n. (Electron.) Microcip. ◦ Din engl. *chip*.

CID
chip
chip

cipăt, ~ă, cipați, ~te adj. (Mai ales despre animale) Căruia i s-a implantat un cip (sub piele, pe ureche etc.), pentru identificare, pentru a-i fi urmărită evoluția etc. ◦ De la *cip*.

circuit, circuite s.n. Sistem de conducte prin care circulă particule materiale (apă, abur, gaze, particule încărcate cu sarcini electrice etc.). ◊ *Circuit integrat* = ansamblu de conductori și semiconductori miniaturizați și integrați într-o componentă unică pentru a îndeplini o funcție specifică. *Circuit magnetic* = sistem de medii prin care se poate închide fluxul magnetic al unei mașini sau al unui aparat electric. ◦ Din fr. *circuit*.

citi, citec vb. IV. Tr. 1. (Tehn.) A înregistra indicațiile date de barometre, contoare, indicatoare etc.: *citește contorul*. 2. (Inform.) A recunoaște informațiile pentru a le transmite unei alte unități: *CD-rom-ul nu citește acest fișier*. ◦ Cf. engl. *read*, fr. *lire*.

cititor, cititoare s.n. (Inform.) 1. *Cititor de carduri* = a) senzor electronic care citește o bandă magnetică sau un cod de bare de pe un card; card reader; b) dispozitiv electronic care permite citirea și transferul informațiilor de pe diferite unități portabile de stocare a memoriei; card reader. 2. *Cititor de cartele* = dispozitiv periferic care permite introducerea informației de pe o cartelă perforată într-un sistem de prelucrare automată a datelor. ◦ Cf. engl. *reader*.

citostatic, ~ă, citostatici, ~ce adj., s.n. (Medicament sau agent fizic) care blochează înmulțirea celulelor în diferite faze ale

ciclului celular, fiind folosit în tratamentul cancerului. ◦ Din fr. *cytostatique*.

city cool [síti-cúl] adj. invar. (Despre ținute) Care este modern; care este destinat ieșirii în oraș: *rochie city cool*. ◦ Cuv. engl.

clán, clanuri s.n. 1. (Fam.; glum.) Familie: *clanul Dănilă este foarte unit*. 2. (Depr.) Clică, șleahță, gașcă: *clanul lor pregătise o altă lovitură*. ◦ Din fr., engl. *clan*.

clarvăzător, ~oare, clarvăzători, ~oare s.m., s.f., adj. (Persoană) care are capacități paranormale, ce-i permit să vadă viitorul. ◦ Cf. fr. *clairvoyant*.

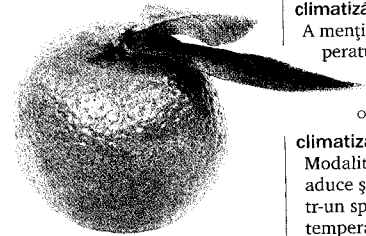
clasificat, ~ă, clasificați, ~te adj. (Despre dosare, informații) Care este secret. ◦ De la *clasifica*.

clăuză, clauze s.f. *Clăuză de salvagardare* v. salvagardare. / Sil. *cla-u-*. ◦ Din fr. *clause*.

claviatură, claviaturi s.f. (Rar) Tastatură. ◦ Din germ. *Klavatur*.

cleaner [klínər] s.n. Tip de articol de cosmetică destinat curățării feței. ◦ Din engl. *cleaner*.

clementină, clementine ▼ s.f. Fruct obținut prin încrucișarea dintre mandarină și un anumit soi de portocală. ◦ Din fr. *clémentine*.

clementină
clementine
clémentine

clementiniér, clementinieri s.m. Arbore fructifer, obținut prin albierea mandarinului cu un anumit soi de portocal. ◦ Din fr. *clémentinier*.

clică, clișee vb. I. Tr. (Fam.) A da sau a face click. ◦ De la *click*.

click [klík] s.n. (Inform.)

Acțiunea de a apăsa unul din butoanele mouse-ului în timp ce cursorul este poziționat în dreptul unei imagini afișate pe ecranul calculatorului, pentru a permite selectarea unei imagini, a unui fișier sau document ori inițierea unor comenzi. ◊ *A face* (sau *a da*) *click* = a) a apăsa un buton de pe mouse pentru a selecta o funcție sau un item de pe ecran; b) a apăsa un buton utilizat de cățărători pentru a urma un hiperlink către un alt fișier sau către o altă pagină web. ◦ Din engl. *click*.

clientelăr, ~ă, clientelari, ~e adj. Care este bazat pe clientelism, pe favoritism, pe urmărirea intereselor personale: *politici clientelare*. / Sil. *cli-en-*. ◦ Din fr. *clientéaire*.

clientelă, clientele s.f. (Fig.) Grup de persoane care susțin un partid politic, care frecventează în mod obișnuit un anumit mediu (politic): *clientela politică beneficiază de avantaje*. / Sil. *cli-en-*. ◦ Din fr. *clientèle*.

clientelism s.n. 1. Complex de relații între persoane legate între ele prin interese comune sau care încearcă să obțină favoritism. 2. Politică sau comportare bazată pe astfel de relații. ◦ Din fr. *clientélisme*.

climatiză, climatizez vb. I. Tr. A menține (un spațiu) la o temperatură agreabilă și la un grad de umiditate convenabil; a asigura climatizarea. ◦ Din fr. *climatiser*.

climatizare, climatizări s.f. Modalități utilizate pentru a aduce și a menține aerul dintr-un spațiu închis, la o anumită temperatură, umiditate, puritate etc., cu ajutorul unor aparate specializate, independent de condițiile meteorologice exterioare; condiționare. ◦ De la *climatiza*; cf. fr. *climatisation*.

climatizat, ~ă, climatizați, ~te adj. Care este supus climatizării. ◦ De la *climatiza*.

climatizator, climatizoare s.n. Climatizor. ◦ Din fr. *climatisateur*.

climatizor, climatizoare s.n.

Aparat pentru climatizare; climatizator. ◦ Din fr. *climatiseur*.

climatronic s.n. Denumire generică dată instalației de climatizare automată, comandată electronic, care produce și menține temperatura dorită în habitaclul unui autovehicul; climă. ◦ Din fr. *climatronique*.

climă s.f. Climatronic. ◦ De la *climatronic*.

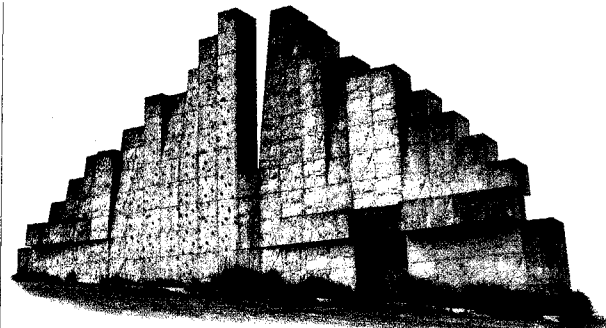
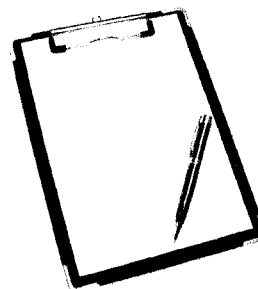
climbing [kláimbiŋ] s.n. Activitate sportivă de cățărare pe munți sau pe stânci. ◦ Cuv. engl.

climbing wall ► [kláimbiŋ uól] s.n. Construcție artificială, de forma unui perete cu diverse elemente pentru priză, care simulează o stâncă, fiind utilizată de cățărători pentru antrenament, divertisment sau concursuri. ◦ Cuv. engl.

clip, clipuri s.n. Scurt film comercial, pe suport video, însoțit de o ilustrație sonoră, de obicei muzicală, în care se utilizează efecte speciale, și care este realizat pentru a promova o melodie, sau, (p. ext.), un artist, un personaj politic etc.; videoclip. ◦ Din engl., fr. *clip*.

clipboard, clipboard-uri ▼ [klípboard] s.n. 1. Planșetă rigidă din plastic sau carton, prevăzută cu un mecanism metalic de prindere cu arc care permite fixarea documentelor și păstrarea acestora fără a fi necesară perforarea lor, fiind utilizată și drept suport pentru scris. 2. (Inform.) Zonă tampon de memorie temporară, cu ajutorul căreia

clipboard (1)
clipboard
clipboard

climbing wall
climbing wall
mur d'escalade

se face transferul de informații (text, imagini etc.) între diverse aplicații Microsoft Windows sau în cadrul aceluiași document. ◦ Din engl. *clipboard*.

clonă, clonez vb. I. Tr. 1. (Genet.) A reproduce prin clonare (un individ, o celulă, o genă, un fragment de ADN). 2. A reproduce, a multiplica (ilegal): *infractorul a clonat cărți de credit*. ◦ Din engl. *clone*, fr. *cloner*.

clonaj, clonaje s.n. (Genet.) Clonare. ◦ Din fr. *clonage*.

clonare, clonări s.f. 1. (Genet.) Obținere de celule vii identice din punct de vedere genetic, plecând de la o singură celulă; clonaj: *clonarea reprezintă un subiect de mare interes*. 2. Reproducere, multiplicare (ilegală): *societatea se confruntă cu o mare problemă legată de clonarea cardurilor*. ◦ De la *clona*.

clonat, ~ă, clonați, ~te adj. (Genet.) 1. Din care s-au obținut clone. 2. Care a fost obținut prin clonare. ◦ De la *clona*.

clonă, clone s.f. (Genet.) 1. Individ sau ansamblu de indivizi cu structură genetică identică, obținuți prin reproducerea asexuată a aceleiași celule sau a unui singur organism. 2. Ansamblu de celule sau de organisme identice rezultate din diviziuni succesive ale unei singure celule, de la același organism. ◦ Din fr., engl. *clone*.

clonîng [klóniŋ] s.n. (Med.) Operă prin care nucleul unui ovul prelevat de la o donatoare este înlocuit cu nucleul unei celule provenind din organismul altei persoane. ◦ Din engl. *cloning*.

clubber, clubberi [klábər] s.m. Clubman. ◦ Din engl. *clubber*.

clubbing [klábiŋ] s. Perindare, de obicei nocturnă, prin cluburi. ◦ Cuv. engl.

clubist, clubiști s.m. Clubman. ◦ Club + *-ist*.

clubman, clubmeni [klábmen] s.m. Membru al unui club; persoană care frecventează cluburile; clubber, clubist. ◦ Din engl., fr. *clubman*.

cluster [klástar] s.n. (Muz.) Effect sonor obținut prin suprapunerea mai multor tonuri și semitonuri sau numai prin suprapunerea mai multor semitonuri. ◦ Din engl. *cluster*.

CMO [si-em-əu] s.m. Abrev. de la *chief marketing officer*.

CNP, CNP-uri [ce-ne-pé] s. Abrev. de la *cod numeric personal*.

coach [káuț] s.m., s.n. 1. S.m. (Sport) Antrenor cu sarcini mai ales administrative, organizatorice. 2. S.n. Automobil închis, cu două uși și cu scaunele rabatabile pentru a permite accesul la locurile din spate. ◦ Din engl. *coach*.

coadă-de-maimuță s.f. (Fam., glum.) A rond; at. ◦ Cf. engl. *monkey tale*.

coalțiie, coalții s.f. Alianță între două sau mai multe state, clase

socială, partide, grupări politice etc., încheiată în vederea unei acțiuni comune. ♦ *Guvern de coaliție* = guvern format prin participarea mai multor partide. / Sil. co-a-. ○ Din fr. *coalition*.

coaliză, *coalizez* vb. I. Refl. (Despre state, clase sociale, partide, grupări politice etc.) A se uni, a se alia în vederea unei acțiuni comune; a forma o coaliție: *statele democratice s-au coalizat împotriva terorismului*. / Sil. co-a-. ○ Din fr. *coaliser*.

coasigurare, *coasigurări* s.f. Asigurare simultană a mai multe persoane în limita sumei depuse în garanție. / Sil. co-a-. ○ Co- + *asigurare*; cf. fr. *coassurance*.

coaxial, ~ă, *coaxiali*, ~e adj. Care are același ax ca un alt obiect: *elice coaxială*. ♦ *Cablu coaxial* (și subst. n.) = cablu format din două conductoare concentrice izolate. / Sil. co-a-xi-al. ○ Din fr. *coaxial*.

cobbler [kɑblər] s.n. Băutură răcoritoare, obținută din vin și din alte băuturi alcoolice diluate, cu gheață și ornamente din fructe. ○ Din engl. *cobbler*.

coca-cola s.f. Băutură răcoritoare carbogazoasă, preparată din caramel și substanțe vegetale extrase din frunze de coca decocainizate și din semințe de cola. ○ Din engl. *Coca-Cola*, den. com.

cocaină s.f. (Farm., chim.) Alcaloid extras din frunzele de coca, derivat al tropanului, care este folosit ca anestezic local și ca stupefiant. / Sil. -ca-i-. ○ Din fr. *cocaïne*.

cocainism s.n. (Med.) Intoxicație acută cu cocaină. / Sil. -ca-i-. ○ Din fr. *cocainisme*.

cocainoman, ~ă, *cocainomani*, ~e s.m., s.f. Persoană care folosește sistematic cocaina pentru a-și produce stări de euforie. / Sil. -ca-i-. ○ Din fr. *cocainomane*.

cocainomanie s.f. Obșnuință morbidă de a folosi cocaina ca stupefiant; viciul cocainomanului. / Sil. -ca-i-. ○ Din fr. *cocainomanie*.

cocalăr, *cocalari* s.m. (Fam.) Persoană care se caracterizează prin deficit de cultură, lipsă de respect pentru ceilalți, pretenții nejustificate; mitocan. / Și: *cocălar* s.m. ○ Din țig. *kokalo „os” + -ar*.

cocălar, *cocăləri* s.m. v. *cocalar*.

cocktail, *cocktailuri* ▼ s.n. 1. Băutură preparată dintr-un amestec de băuturi alcoolice (coniac, lichior, gin, vin etc.) și diverse ingrediente. 2. Recepție la care se servesc astfel de băuturi. 3. (Milit.) *Cocktail Molotov* = sticlă umplută cu benzină, folosită drept grenadă. / Scris și: *cocteil*. ○ Din engl., fr. *cocktail*.

cocktail (1)
cocktail
cocktail

cod, *coduri* s.n. 1. Sistem sau suită de simboluri care au rolul de a reprezenta sau de a transmite o informație. ♦ *Cod de bare* = reprezentare simbolică codificată, formată din bare fine paralele înscrise pe ambalajul unor produse, care permite identificarea rapidă a acestora și a caracteristicilor lor (natura, originea, tipul, greutatea, prețul), prin folosirea unui cititor optic de coduri, conectat la un computer. *Cod numeric personal* (abrev. CNP) = cod unic al fiecărei persoane născute în România, atribuit la naștere și care constituie un element obligatoriu în actele de identitate, de stare civilă și în alte acte personale. *Cod poștal* = sistem de cifre, indicând localitatea și numărul

oficiului poștal al destinatarului, care se înscrie pe trimiterile poștale, pentru a fi cartate cu ajutorul tehnicii automate.

2. (Inform.; și *cod sursă*) Suită de instrucțiuni redactate într-un limbaj de programare (înainte de crearea sau interpretarea unui program). 3. *Nume de cod* = cuvânt folosit pentru a ascunde numele obișnuit, din motive de protecție sau pentru că este mai convenabil. ○ Din fr., engl. *code*.

codă, *codez* vb. I. Tr. 1. A atribui un cod pentru clasificare sau identificare. 2. (Inform.) A traduce mesaje informaționale într-un sistem oarecare pe baza unui cod. ○ Din engl. *code*, fr. *coder*.

codăre, *codări* s.f. Acțiunea de a *codă* și rezultatul ei. ○ De la *codă*.

codex, *codexuri* s.n. 1. (Inform.) Program sau dispozitiv hardware care asigură codarea și decodarea unei informații, prin comprimare, pentru a mări viteza transferului, sau prin decomprimare, la primirea lor. 2. (Telec.) Dispozitiv codor/decodor care convertește semnale video în/din sistem digital, pentru transmisia datelor. ○ Din engl. *codex*.

codeinomanie s.f. Dependență de codeină. / Sil. -de-i-. ○ Din fr. *codéinomanie*.

codependent, ~ă, *codependenți*, ~te adj., s.m., s.f. (Persoană) care este dependentă excesiv din punct de vedere emoțional sau psihologic de o partener care suferă de o boală sau de o adicție și care necesită sprijin. ○ Din engl. *codependent*.

codependență s.f. Dependență excesivă din punct de vedere emoțional sau psihologic de o partener care suferă de o boală sau de o adicție și care necesită sprijin. ○ Din engl. *codependency*.

codificator, ~oare, *codificatori*, ~oare s.n. (Inform.) Dispozitiv care efectuează codificarea; codor. ○ Din fr. *codificateur*.

codor, *codare* s.n. (Inform.) Codificator. ○ Din fr. *codeur*.

coedită, *coeditex* vb. I. Tr. A edita cărți, reviste etc. împreună cu cineva. / Sil. co-e-. ○ Din fr. *coéditer*.

coeditare, *coediuri* s.f. Acțiunea de a *coedita* și rezultatul ei. / Sil. co-e-. ○ De la *coedita*.

coeditor, ~oare, *coeditori*, ~oare s.m., s.f. Persoană sau editură care se asociază cu alta în editarea unei lucrări, a unei reviste etc. / Sil. co-e-. ○ Din fr. *coéditeur*.

coeficient, *coeficienți* s.m. 1. Factor aplicat unei valori: *coeficientul prețurilor*. 2. *Coeficient de inteligență* = scor derivat din diferite teste standardizate prin care se încearcă măsurarea inteligenței; IQ. 3. *Coeficient de îndatorare* = rata care pune în evidență, în pasivul bilanțului unei firme, partea capitalurilor proprii și cea a capitalurilor împrumutate. *Coeficient de lichidare* = rata care pune în evidență, în pasivul bilanțului unei firme, relația ce există între angajamentele pe termen scurt și activele realizabile și disponibile care permit întreprinderii să le facă față. ○ Din engl., fr. *coefficient*.

coenzimă, *coenzime* s.f. (Chim., biol.) Component chimic activ al unei enzime, fixat pe aceasta cu ajutorul unui suport proteic inactiv, care este indispensabil activității enzimei; coferment. ♦ *Coenzima Q10* = substanță lipo-solubilă cu caracteristici de vitamină, prezentă în fiecare celulă a organismului, unde îndeplinește funcția de producere de energie și funcția de antioxidant puternic. / Sil. co-en-. ○ Din fr. *coenzyme*.

cofeinizat, ~ă, *cofeinizați*, ~te adj. Căfeinizat. ○ De la *cofeină*; cf. fr. *caféiné*, engl. *caffeinated*.

cofinanță, *cofinanțex* vb. I. Tr. A finanța proiecte de investiții împreună cu alți deținători de capital. ○ Din fr. *cofinancer*.

cofinanțare, *cofinanțări* s.f. Acțiunea de a *cofinanța* și rezultatul ei. ○ De la *cofinanța*.

cofinanțat, ~ă, *cofinanțați*, ~te adj. (Despre proiecte de investiții) Care este finanțat împreună cu

alți deținători de capital: *acest proiect este cofinanțat de Guvernul României și de Comunitatea Europeană*. ○ De la *cofinanța*.

cofrăj, *cofraje* s.n. 1. Îmbrăcăminte de scânduri, care susține pereții unui șant, galeriile unei mine etc. 2. Îmbrăcăminte specială de protecție pentru conductele neizolate. 3. Suport (de carton, cu diferite profiluri), folosit pentru ambalarea unor produse. ○ Din fr. *coffrage*.

colaborator, ~oare, *colaboratori*, ~oare s.m., s.f. 1. Persoană care a colaborat cu Serviciul de Securitate din România, în perioada comunistă: *după Revoluție mulți s-au dovedit a fi colaboratori ai fostei securități*. 2. (Și *colaborator extern*) Persoană care lucrează într-o instituție, fără a fi salariatul ei permanent. ○ Din fr. *collaborateur*.

cólaps, *colapsuri* s.n. (Econ.) Prăbușire economică; faliment. ○ Din engl. *collapse*.

colateral, ~ă, *colaterali*, ~e adj. Care presupune pierderi de vieti omenești și pagube materiale importante în zonele civile, în timpul unor operațiuni militare. ○ Din engl. *collateral*, fr. *collatéral*.

colectiv, ~ă, *colectivi*, ~e adj. *Acord colectiv* v. *acord*. ○ Din fr. *collectif*.

colestonól s.n. (Biol., chim.) Sterol caracteristic animalelor superioare, care se găsește, liber sau combinat, în untura de pește, în bilă, sânge, țesut nervos, gălbenuș și care reglementează permeabilitatea față de

collie
collie
colley

lichide a membranelor celulare; colesterină. ♦ *Colesterol bun* = HDL.—C. *Colesterol rău* = LDL. ○ Din fr. *cholestérol*.

collegeshirt [kálidži-ʃɔrt] s. Fustă cu pliseuri late. ○ Cuv. engl.

collie ▼ [kólí] s.m. Rasă de câini ciobănești, de origine scoțiană, cu corpul și blana lungi, de culoare maro sau neagră cu pete, folosiți pentru paza turmelor de oi sau drept câine de companie; câine care aparține acestei rase. ○ Din engl. *collie*.

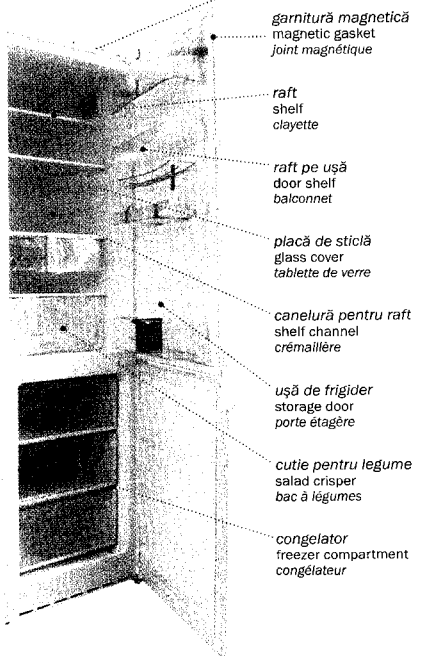
coloană, *coloane* s.f. (Cinem.) *Coloană sonoră* = ansamblu de sunete (cuvinte, muzică etc.) care însoțesc imaginile unui film; pistă sonoră; soundtrack. ○ Cf. engl. *soundtrack*.

comandă, *comenzi* s.f. (Inform.) Instrucțiune, semnal, parte integrantă a informației transmise calculatorului de către utilizator, pentru a-l determina să realizeze una dintre funcțiile sale de bază. ♦ *Comandă vocală* v. *vocal*. ○ Din engl. *command*.

comă s.f. (Fam.) *De comă* = extraordinar, nemeapomenit: *a văzut un film de comă*. ○ Din fr. *coma*.

combină, *combina* ► s.f. *Combină muzicală* = a) ansamblu de aparate electronice de înregistrare-redare a sunetului (tuner, pick-up, casetofon, amplificator de putere) montate într-un corp comun; b) sistem audio. *Combină frigorifică* = ansamblu frigorific, care este alcătuit dintr-un frigider și un congelator. ○ Din fr. *combiné*, engl. *combine*.

combina frigorifică
combine
combiné

control cu termostat
thermostat control
commande de température

garnitură magnetică
magnetic gasket
joint magnétique

raft
shelf
clayette

raft pe ușă
door shelf
balconnet

placă de sticlă
glass cover
tablette de verre

canelură pentru raft
shelf channel
crémallière

ușă de frigider
storage door
porte étagère

cutie pentru legume
salad crisper
bac à légumes

congelator
freezer compartment
congélateur

combo, *combo-uri* s.n. (Inform.) Aparat, dispozitiv care asociază mai multe funcții: *combo CD-DVD*. ◦ Din engl., fr. *combo*.

comeback [kambék] s.n.

1. Reluare a unei activități sportive, muzicale, teatrale etc. după o perioadă de incapacitate.
2. Reapariția (unei personalități, a unei vedete etc.) în prim-plan, după o perioadă în care își pierduse popularitatea. ◦ Din engl. *comeback*.

comentariu, *comentarii* s.n. (Inform.) Text explicativ care însoțește un program pentru a-l face mai clar, dar fără a influența algoritmul. / Sil. -riu. ◦ Din fr. *commentaire*.

comercial, ~ă, *comerciali*, ~e adj. 1. (Fig.; depr.) Care este creat, executat cu o intenție lucrativă și pentru a plăcea publicului larg:

muzică comercială; film comercial. 2. *Acord comercial* v. *acord*. *Adaos comercial* v. *adaos*. *Agent comercial* v. *agent*. ◦ Din fr. *commercial*.

comercialem s.n. Spirit comercial (exagerat); mercantilism. / Sil. -ci-a. ◦ Din engl. *commercialism*.

comert s.n. *Comert electronic* = operațiune de vânzare sau cumpărare de bunuri și servicii folosind mijloace electronice (televiziune prin cablu, internet s.a.). ◦ Cf. engl. *e-commerce*.

comics, *comicsuri* s.n. Nume dat unor povestiri prezentate sub formă de desene seriale (publicate în reviste, broșuri etc.), însoțite de texte scurte. ◦ Din engl. *comics*.

comisăr, *comisari* s.m. (Diplom.) (*înalt*) *comisar european* = rang, funcție și titlu de înalt funcționar

într-unul din organismele europene; persoană care are acest rang, funcție sau titlu. ◦ Din fr. *commissaire*.

comisariat, *comisariate* s.n. Structură subordonată unei organizații internaționale, care are rolul de a găsi soluții pentru anumite probleme (economice, umanitare, conflictuale etc.) apărute pe plan mondial. / Sil. -ri-at. ◦ Din fr. *commissariat*.

comisie, *comisii* s.f. Organism sau organ al unei organizații internaționale: *Comisia pentru drepturile omului*. ◦ Din fr. *commission*.

commonwealth [kámœnuelø] s.n. Grup de state sau de alte organisme care formează o asociație în beneficiul politic și economic al tuturor membrilor. ◦ Din engl. *commonwealth*.

community manager, *community manageri* [kœmiœniti ménedʒer] s.m. Persoană care promovează produsele unei companii pe platforme de socializare de tipul Facebook, Youtube, Twitter etc. ◦ Cuv. engl.

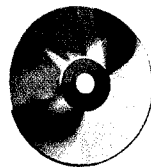
comodant, *comodanți* s.m. (Jur.) Persoană care, în temeiul unui contract de comodat, împrumută un bun altei persoane, în mod gratuit. ◦ Din fr. *commodant*, it. *commodante*.

comodat s.n. (Și *contract de comodat*) 1. (Jur.) Tip de contract de închiriere care nu prevede obligații financiare.
2. Contract cu titlu gratuit prin care o persoană împrumută un lucru spre folosință temporară altei persoane, cu obligația acesteia din urmă de a-l restitui împrumutătorului. ◦ Din fr. *commodé*, lat. *commodatum*, -i.

comodatâr, *comodatari* s.m. (Jur.) Persoană care, în temeiul unui contract de comodat, primește ca împrumut de la comodant un bun, în mod gratuit, având obligația de a avea grijă de conservarea bunului, de a-l folosi conform naturii și destinației stabilite prin contract și de a restitui bunul respectiv la termenul prevăzut. ◦ Din fr. *commodataire*.

compact, ~ă, *compacti*, ~te adj. (Despre farduri) Care reunește calitățile fondului de ten și ale pudrei. ◦ Din fr. *compact*.

compact disc, *compact discuri* ▼ s.n. Disc din material plastic, de dimensiuni reduse, utilizat pentru stocarea informației digitale, care este imprimat și citit cu ajutorul unei raze laser; (abrev.) CD, CD-R. ◦ Din engl. *C(ompact) D(isc)*, *C(ompact) D(isc) R(ecordable)*, fr. *compact disque*.

compact disc
CD
cd

compact disc player, *compact disc playere* ▼ [kompákt-disk-pléiær] s.n. Dispozitiv electronic de citire optică a informațiilor din pe un CD sau DVD, care poate fi fix, fiind instalat în sistemele stereo dintr-o locuință, dintr-un automobil sau într-un calculator, ori poate fi portabil; (abrev.) CD player. ◦ Din engl. *C(ompact) D(isc) player*.

compact disc player
CD player
lecteur de CD

compact disc recorder, *compact disc recordere* [kompákt-disk-ríkórðr] s.n. Dispozitiv care poate fi folosit pentru a pune informații pe un disc compact inscripabil. ◦ Din engl. *Compact Disc Recorder*.

companie, *companii* s.f. 1. (Econ.) Firmă organizată sub forma societăților industriale, comerciale, de transport etc.: *compania de căi ferate*. ✦ *Companie holding* = companie care are controlul asupra altor companii, deținând o proporție mare din capitalul social al acestora. *Companie-mamă* v. *mamă*. Și *compania* (sau et

comp., & *comp.*) = formulă care înlocuiește în titlul unei societăți numele asociaților nemenționați ca atare. ◦ Din fr. *compagnie*, engl. *company*.

comparator, *comparatoare* s.n. (Inform.) Circuit care permite compararea a două informații intrate în calculatorul electronic. ◦ Din fr. *comparateur*.

compatibil, ~ă, *compatibili*, ~e adj. 1. (Med.; despre sânge, organe, țesuturi etc.) Care nu provoacă respingere imunitară din partea subiectului receptor: *ficatul donatorului este compatibil*. 2. (Inform.; despre două limbaje sau materiale) Care pot fi folosite împreună; care pot schimba informații fără intermediar. ◦ Din fr. *compatible*.

compatibilitate, *compatibilități* s.f. 1. (Med.) Calitate, proprietate care nu vine în contradicție cu o alta (a unei grupe sanguine cu o alta, a unui medicament cu altul administrat simultan etc.): *compatibilitate sanguină*. 2. (Inform.) Posibilitate ca diferite piese dintr-un calculator sau produse de software ori calculatoare diferite să poată fi folosite împreună sau să schimbe informații fără intermediar. 3. (Telec.) *Compatibilitate inversă* = retrocompatibilitate. ◦ Din fr. *compatibilité*.

compatibiliză, *compatibilizez* vb. I. Tr. A face să fie compatibil. ◦ Din engl. *compatibilise*.

compensare, *compensări* s.f. 1. Retribuție pentru un drept nefolosit. 2. (Psih.) Tendință înconștientă de a diminua o trăsătură de caracter sau un complex de inferioritate prin căutarea de satisfacții și plăceri susceptibile să provoace uitarea sau prin impulsuri orientate în sens opus față de cele cu manifestări patologice. 3. (Med.) Mecanism biologic de menținere și redresare a funcțiilor vitale ale organismului, în cazul lezării sau îndepărtării unor organe ori părți anatomice, prin diverse reacții ale organismului care tind spre stabilizarea unei stări de relativ echilibru fiziologic. 4. Măsură financiară care

încearcă să contracareze efectele scăderii de venituri și a creșterii prețurilor. ◦ De la *compensa*.

compensat, ~ă, *compensați*, ~te adj. 1. (Med.; despre organe) Care a revenit la o stare de funcționare normală. 2. (Farm.) *Medicament compensat* (și subst. n. pl.) = medicament livrat, pe bază de rețetă, bolnavilor asigurați medical, pentru care se plătește o sumă mai mică decât prețul real, diferența fiind dată de Casa de Asigurări de Sănătate: *spre sfârșitul lunii compensatele se găsesc tot mai greu în farmacie*. ◦ De la *compensa*.

compensator, ~oare, *compensatori*, ~oare adj. Care compensează; compensatoriu. ◦ Din fr. *compensateur*.

compensatoriu, ~ie, *compensatorii* adj. 1. Compensator. 2. (Jur.) Care duce la repararea unei pagube. ✦ *Daune compensatorii* = sumă de bani care se plătește de către debitorul pentru a-i acoperi pagubele rezultate din neîndeplinirea unei obligații. ◦ Din fr. *compensatoire*.

compensăție, *compensații* s.f. 1. Sumă de bani care se acordă persoanelor cu venituri reduse pentru unele cheltuieli de întreținere, aprovizionare etc.
2. (Psih.) Proces sau mecanism înconștient de contrabalansare a unei suferințe intime (sentiment de inferioritate, deficiență fizică, nerealizări etc.) prin căutarea unei satisfacții care să compensească sau prin eforturi de a redresa funcția deficitară. ◦ Din fr. *compensation*.

competitiv, ~ă, *competitivi*, ~e adj. 1. (Despre produse) Care, datorită calităților sale superioare, poate concura cu un alt produs similar; concurențial. 2. În care concurența este posibilă: *piață competitivă*. ◦ Din fr. *compétitif*.

competitivitate s.f. 1. Însușirea, calitatea de a fi competitiv; capacitatea de a face față competiției. ✦ *Competitivitatea prețurilor* = mărimea unor prețuri în raport cu cele ale pieței pe care urmează a fi desfacută o marfă. 2. Totalitate a condițiilor care fac posibilă concurența. ◦ Din fr. *compétitivité*.

compilă, *compilez* vb. I. Tr. (Inform.) A traduce, a converti într-un cod un limbaj algoritmic sau un program în memoria calculatorului, cu ajutorul unui compilator, pentru a putea fi executat. ◦ Din engl. *compile*, fr. *compiler*.

compilabil, ~ă, *compilabili*, ~e adj. (Inform.; despre limbaje) Care poate fi compilat. ◦ Din fr., engl. *compilable*.

compilare, *compilări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a converti și rezultatul ei. ◦ De la *compila*.

compilator, *compilatoare*, s.n. (Inform.) Program special sau set de programe care asigură transformarea unui cod scris într-un limbaj de programare într-un alt limbaj de calculator; *compiler*. ◦ Din fr. *compilateur*; cf. engl. *compiler*.

compilație, *compilații* s.f. 1. (Inform.) Traducere a unui logaritm sau a unui program dintr-un limbaj într-altul. 2. Carte, înregistrare sau program în care sunt puse împreună elemente inițial separate. + Compact disc (sau casetă) care conține melodii de succes ale unui cântăreț sau ale unui stil, bucăți ale celei mai cunoscute ale unui compozitor etc.; best of: *am cumpărat o compilație rock*. ◦ Din engl., fr. *compilation*.

compiler, *compilere* [kompilăr] s.n. (Inform.) Compilator. ◦ Din engl. *compiler*.

comportă, pers. 3 sg. *comportă* vb. I. Fr. A aduce cu sine: *această funcție comportă multă responsabilitate*. + (P. ext.) A necesita, a impune. ◦ Din fr. *comporter*.

compound [kâmpaund] s.n.

1. Mod de grupare a două mecanisme, mașini etc. pentru a asigura funcționarea lor asociată. 2. Material electroizolant obținut dintr-un amestec de bitumuri, rășine și ceruri. ◦ Din engl. *compound*.

compoundă, *compoundez* [kâmpaundă] vb. I. Tr. (Electron.) A face operația de compundare. ◦ De la *compound*.

compundare, *compundări* [kâmpaundăre] s.f. 1. (Electron.)

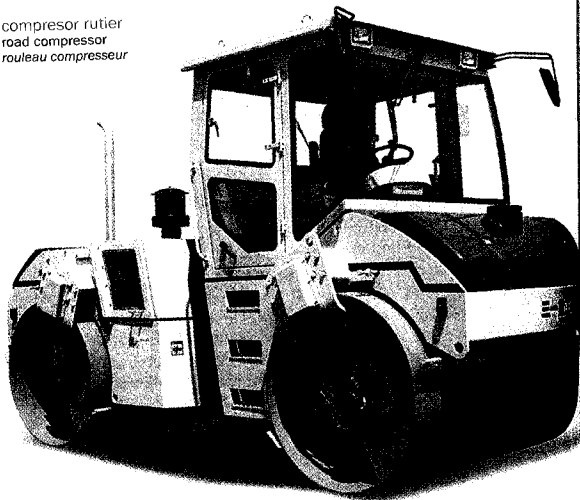
Metodă de reglare a tensiunii generatoare sau a turației la motoarele de curent continuu, bazată pe excitarea suplimentară a mașinii cu un curent egal sau proporțional cu cel indus. 2. Grupare a două mecanisme, mașini etc., pentru a asigura funcționarea lor asociată. 3. Adăugare de grăsimi sau de derivați ai acizilor grași într-un ulei mineral pentru a-i îmbunătăți calitățile. ◦ De la *compound*.

compoundat, ~ă, *compoundați*, ~te adj. [kâmpaundăt] adj. *Grăsimi compoundate* = substanțe grase formate dintr-un amestec omogenizat de mai multe tipuri de grăsimi, substitute ale untului de porc. ◦ De la *compound*.

compresie, *compresii* s.f. (Inform.) Tratament matematic care permite reducerea dimensiunii fișierelor digitale pentru a facilita stocarea și transmiterea lor. ◦ Din engl., fr. *compression*.

compresor, *compresoare* ▼ s.n. 1. *Compresor rutier* = utilaj rutier autopropulsat, format dintr-un cilindru masiv și greu, folosit pentru compactarea terasamentelor, la nivelarea șoselelor etc. 2. (Electron.) Dispozitiv electric care saturează la nivel optim un semnal muzical, reducându-l dacă este prea tare

compresor rutier
road compressor
rouleau compresseur

și intensificându-l dacă este prea slab. ◦ Din fr. *compresseur*, engl. *compressor*.

comprimă, *comprim* vb. I. Tr. (Inform.) A reduce dimensiunea fișierelor digitale pentru a facilita stocarea și transmiterea lor; a arhiva. ◦ Din fr. *comprimer*.

comprimare, *comprimări* s.f. (Inform.) Reducere a dimensiunii fișierelor digitale pentru a facilita stocarea și transmiterea lor; arhivare. ◦ De la *comprima*.

comprimat, ~ă, *comprimați*, ~te adj. (Inform.; despre fișiere digitale) Care este redus pentru a facilita stocarea și transmiterea lor; arhivat. ◦ De la *comprima*; cf. fr. *comprimé*.

compuțional, ~ă, *compuționali*, ~e adj. (Inform.) Care utilizează calculatorul sau care se referă la calculator. ◊ (Adv.) *Limbajul natural poate fi analizat compuțional*. ◊ *Geometrie compuțională* = domeniu interdisciplinar, care cuprinde reprezentarea pe calculator, introducerea, ieșirea și analiza datelor geometrice. *Grafică compuțională* = ansamblu de metode și tehnici de conversie a informației digitale în imagini grafice cu ajutorul calculatorului și al perifericelor grafice. *Lingvistică compuțională* = domeniu

interdisciplinar care se ocupă cu studiul posibilităților de utilizare a calculatorului pentru cercetări lingvistice și aplicații. / Sil. -ț-i-o-. ◦ Din engl. *computational*.

computer, *computere* [kompju-ter] s.n. (Inform.) Calculator electronic; ordinator. ◦ Din engl. *computer*.

computeréză s.f. Utilizare colocvială a limbajului informatic, atât de specialiști, cât și de nespecialiști. ◦ Din engl. *computerese*.

computerist, ~ă, *computeriști*, ~ste [kompjuiteriști] s.m., s.f. Specialist în folosirea computerelor. ◦ Din engl. *computerist*.

computeriză, *computerizez* [kompjuiteriză] vb. I. Tr.

1. A prelucra date cu ajutorul computerului. 2. A introduce folosirea computerului în diverse domenii de activitate. ◦ Din engl. *computerize*.

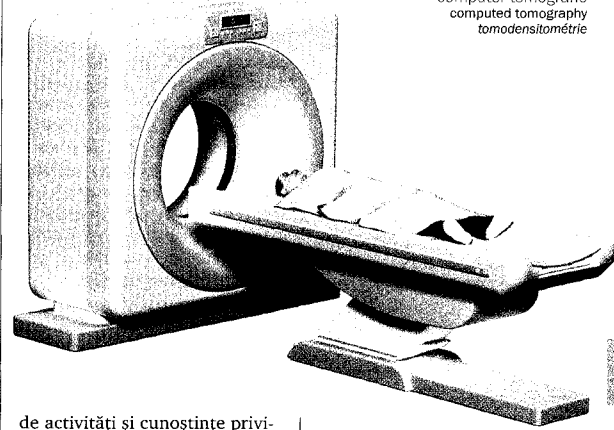
computerizare, *computerizări* [kompjuiterizăre] s.f. Acțiunea de a *computeriza* și rezultatul ei. ◦ De la *computeriza*.

computerizat, ~ă, *computerizați*, ~te [kompjuiterizat] adj. 1. (Despre date) Care este prelucrat cu ajutorul computerului. 2. Care este echipat cu computer; automatizat: *școala are un laborator computerizat*. ◦ De la *computeriza*.

computer tomografie ▼ [kompjuiter tomografie] s.n. Tehnică medicală care folosește razele X pentru a efectua imagini detaliate ale structurilor din interiorul organismului, care sunt prelucrate ulterior cu ajutorul calculatorului; (abrev.) CT. ◦ Din engl. *computed tomography*.

comunicânt, ~ă, *comunicanți*, ~te s.m., s.f. 1. Persoană care comunică ceva. 2. (Spec.) Persoană care răspunde la o anchetă (lingvistică). ◦ *Comunica* + -ant.

comunicăre, *comunicări* s.f. 1. Faptul de a comunica ceva cuiva, de a fi în relație cu cineva sau cu ceva. ◊ *A avea dificultăți de comunicare* = a comunica, a se exprima cu dificultate. 2. *Științele comunicării* = ansamblu

de activități și cunoștințe privitoare la comunicarea cu ajutorul semnelor, mai ales între oameni și care include neuroștiințele, științele cognitive, informatica, anumite științe umane și sociale. 3. Ansamblu tehnicilor medicale utilizate (în publicitate, în mass-media, în politică etc.) pentru a informa, a influența opinia publicului în vederea promovării sau întreținerii unei imagini. ◊ *Strategie de comunicare* = bază schematică în domeniul publicității, care servește la elaborarea unui text și a imaginii. 4. Acțiunea de a comunica ceva cuiva și rezultatul ei: *comunicarea ideilor este foarte importantă*. 5. Modalități tehnice prin care pot comunica diferite persoane: *comunicare prin telefon; comunicare on-line*. ◊ *Comunicare de masă* = acțiune prin care se difuzează publicului larg, prin diferite mijloace, informații, comentarii radiofonice sau televizate, lucrări, emisiuni distractive, muzicale etc. *Mijloace de comunicare în masă* = mass-media. ◦ Din fr. *communication*.

comunicăție, *comunicații* s.f. 1. Sistem tehnic folosit pentru a realiza un mijloc de comunicare între două puncte. 2. (Inform.) Orice deplasare a unei cantități de informație de la un element al datului în cadrul aceluiași sistem sau de la un sistem la altul; proces de schimb substanțial,

energetic sau informațional între două sau mai multe sisteme.

◦ Din fr. *communication*.

comunitar, ~ă, *comunitari*, ~e adj. 1. Care aparține comunității, specific comunității, care se referă la comunitate; care ține de o comunitate. ◊ *Poliție comunitară* v. poliție. + (Spec.) Care nu aparține nimănui în mod special, ci se consideră a fi proprietatea comunității: *câine comunitar*. 2. Care aparține Comunității Economice Europene, specific Comunității Economice Europene, care se referă la Comunitatea Economică Europeană. ◊ *Acquis comunitar* v. *acquis*. *Drept comunitar* = reguli de drept care reglementează raporturile între instituțiile europene și guvernele statelor membre. ◦ Din fr. *communautaire*.

comunitarism s.n. Caracter comunitar. ◦ Din engl. *communitarism*.

comunitate, *comunități* s.f.

1. Ansamblu de țări legate prin interese comune. ◊ *Comunitatea Europeană* (abrev. CE) = asociație economică și politică creată de câteva state din Europa occidentală, care a fost încorporată din 1993 în Uniunea Europeană și care are ca scop îmbunătățirea relațiilor politice și economice, susținerea reciprocă. 2. *Comunitate economică* = uniune economică între țări care au

adoptat un tarif extern comun și politici comerciale comune și care și-au eliminat restricțiile în comerțul reciproc. ◦ Din engl. *community*, fr. *communauté*.

concealere, concealere [kânsulor] s.n. Produs cosmetic sub formă de baton, utilizat pentru a acoperi coșurile, petele de pe piele sau cărcănele. ◦ Din engl. *concealer*.

concern, concerne și **concernuri** s.n. (Econ.) Organizație complexă, formată prin unirea mai multor întreprinderi din diferite ramuri economice, sub o conducere unitară, în care întreprinderile își păstrează formal o anumită independență. ◊ **Concern bancar** = formă de participație caracterizată prin unirea a două sau mai multe bănci care își păstrează independența. ◦ Din engl. *concern*, germ. *Konzern*.

conchiglie [konkîlie] s. Tip de paste făinoase în formă de scoici. ◦ Cuv. it.

concordanță, concordanțe s.f. Listă alfabetică a cuvintelor dintr-un text sau dintr-un corpus de text, în care fiecare cuvânt este însoțit de un microcontext pertinent pentru înțelegerea sa (adesea în format electronic). + Indice cu toate cuvintele Bibliiei, cu indicarea paralelă a tuturor locurilor unde se găsește. ◦ Din fr., engl. *concordance*.

concordanțier, concordanțiere s.n. (Inform.) Program cu ajutorul cărora se pot realiza concordante. ◦ Din fr. *concordancier*.

concurență, concurențe s.f. (Econ.) Raport între industriași, comercianți, monopoluri etc., care își dispută o clientelă, pentru acapărarea pieței, pentru desfacerea produselor etc., în vederea obținerii unor câștiguri cât mai mari. ◊ **Concurență ne-loială** = infracțiune care constă într-o activitate concurențială incorectă a unei societăți comerciale, capabile să aducă prejudicii altor societăți comerciale. **Consiliul Concurenței** = autoritate administrativă autonomă care are drept scop protejarea și stimularea concurenței pentru asigurarea unui mediu concurențial

normal, în vederea promovării intereselor consumatorilor. **Liberă concurență** = concurență naturală, neîngrădită de stat, între întreprinzătorii privați, cu efect stimulator în dezvoltarea producției și a calității. ◦ Din fr. *concurrence*.

concurrential, ~ă, concurrentiali, ~e adj. Unde intervine sau poate interveni concurență; competitiv. / Sil. -ți-al. ◦ Din fr. *concurrentiel*.

condescendent, ~ă, condescendenți, ~te adj. 1. Care are o atitudine de superioritate binevoitoare (amestecată cu dispreț): **colegii condescendenți îl tolerau**. 2. (P. ext.; despre atitudinile, manifestări etc. ale oamenilor) Care trădează, exprimă o atitudine de superioritate binevoitoare, amestecată cu (un ușor) dispreț: **privirile condescendente ale șefului l-au indispus**. ◦ Din fr. *condescendant*.

condescendență s.f. Atitudine, purtare plină de superioritate binevoitoare (amestecată cu dispreț): **il privea cu condescendență**. ◦ Din fr. *condescendance*.

condiționare, condiționări s.f. 1. Climatizare. 2. (Psih.) Totalitate a operațiilor (pe baza formării unor reflexe condiționate) prin care se determină fixarea sau schimbarea comportamentului la om sau la animal. 3. Principiu în științele umaniste conform căruia formarea personalității, a comportamentelor și a proceselor psihice depinde de factori sociali și este supusă dezvoltării istorice. 4. Modul de prezentare a unui produs pentru comercializare; packaging. / Sil. -ți-o-. ◦ De la condiționa; cf. fr. *conditionnement*.

condiționat, ~ă, condiționați, ~te adj. **Aer condiționat** v. aer. / Sil. -ți-o-. ◦ De la condiționa; cf. fr. *conditionné*.

condom, condoame s.n. Prezerativ pentru bărbați. ◦ Din fr. *condom*.

conectă, conectez vb. I. Tr. 1. A uni printr-o conexiune, a lega două sau mai multe aparate electrice: **a conectat imprimanta la calculator**. + A lega aparate,

mașini etc. la circuitul electric: **a conectat televizorul la priză**. 2. (Inform.) A stabili legătura între un calculator și rețeaua informatică sau un serviciu on-line: **a conectat laptopul la internet**. ◦ Din fr. *connecter*, engl. *connect*.

conector, conectoare s.n. (Inform.) Parte a unui program care leagă două segmente. ◦ Din fr. *connecteur*, engl. *connector*.

conexiune, conexiuni s.f. 1. (Inform.) Legătură stabilită între un calculator și un sistem informatic (rețea, server, site etc.); procedura care permite stabilirea acestei legături: **conexiune la internet**. ◊ **Conexiune broadband** = conexiune la internet cu o rată de transfer foarte mare. 2. Posibilitate de a avea cele mai bune legături referitor la călătoria cu trenul, cu avionul etc. 3. Legătură între două telefoane. ◦ Din fr. *connexion*, engl. *connection*.

confederație, confederații s.f. Uniune națională sau internațională de federații sau asociații aparținând diverselor categorii profesionale, care constituie expresia maximă a organizării sindicale. ◦ Din fr. *confédération*, engl. *confederation*.

conferință, conferințe s.f. Legătură stabilită între mai multe telefoane sau calculatoare, astfel încât utilizatorii să poată comunica între ei în același timp: **au făcut o conferință pe messenger**. ◦ Din engl. *conference*.

confidențialitate s.f. Păstrarea secretului informațiilor (într-o administrație, într-un sistem informatic etc.); caracter confidențial. ◊ **Clauză de confidențialitate** = act în care se precizează ce informații au caracter confidențial și care este caracterul diseminării lor. / Sil. -ți-a-. ◦ Din fr. *confidentialité*.

configură, configurez vb. I. 1. Refl., tr. A lua sau a da o anumită formă, un anumit aspect; a (se) structura într-un anumit fel. 2. Tr. (Inform.) A interpreta comenzile unui sistem de operare. ◦ Din fr. *configurer*, lat. *configurare*.

conflict, conflicte s.n. 1. **Conflict de interese** = dezacord provocat de relația antagonică dintre interesele unui individ și cele ale unui grup, pentru posesie, pentru utilizarea bunurilor etc. **Conflict de frontiere** = ciocnire între unități militare însărcinate cu paza frontierei între două state. 2. (Psih.) și **conflict intern** Stare de tensiune și de dezechilibru ca urmare a presiunii unei persoane supuse simultan unor tendințe opuse și egale, unor motivații incompatibile. ◦ Din fr. *conflit*.

conflictual, ~ă, conflictuali, ~e adj. 1. Care poate produce sau este produs de un conflict. 2. Care este propriu conflictului, care se referă la un conflict. / Sil. -tu-al. ◦ Din fr. *conflictuel*, engl. *conflictual*.

conservă, conserv vb. I. Tr. A menține în stare bună, a împiedica distrugerea datorită acțiunii unor agenți atmosferici sau biologici. + (Spec.) A proteja o clădire aflată în construcție, pe timpul iernii, până la reluarea lucrărilor. ◦ Din fr. *conservier*.

conservare, conservări s.f. Acțiunea de a conserva și rezultatul ei. ◦ De la *conserva*.

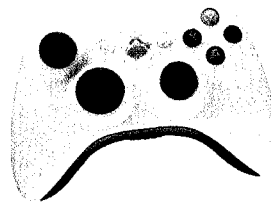
conservatism s.n. Conservatorism. ◦ Din fr. *conservatisme*.

consilier, consilieri s.m. Expert care acordă consultația într-un anumit domeniu; adviser. ◊ **Consilier de casă** = magistrat care are titlul în baza unei hotărâri juridice și își exercită funcția la Curtea de Casație. ◦ Din fr. *conseiller*; cf. engl. *adviser*.

consiliu, consilii s.n. **Consiliul European** = organism compus din șefi de stat și de guvern ai statelor membre și din președintele Comisiei Europene, care reprezintă forul politic suprem al Uniunii Europene, având rolul de a stabili marile direcții ale politicii acesteia. **Consiliul Superior al Magistraturii** (abrev. CSM) = organism care are ca scop supravegherea independenței și a imparțialității actului de justiție, fiind constituit din 19 membri alinați în adunările generale ale judecătorilor sau, după caz, ale

procurorilor. **Consiliul Suprem de Apărare a Țării** (abrev. CSAT) = autoritate administrativă autonomă investită, potrivit Constituției, cu organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și siguranța națională ◦ Cf. fr. *conseil*.

consolă, console ◊ s.f. (Inform.) Periferic, care este format dintr-un joystick și un ecran, care este destinat comunicării directe între utilizator și calculator. ◊ **Consolă de jocuri video** = dispozitiv electronic de mici dimensiuni utilizat pentru jocuri video electronice. ◦ Din fr., engl. *console*.

consolă de jocuri video
console game
console de jeux vidéo

consorțiu, consorții s.n. (Fin.) Grupare, temporară sau permanentă, de companii, firme etc., constituită pentru efectuarea unor operații financiare, economice, comerciale de mare amploare. ◊ **Consoțiu bancar** = asociație neguvernamentală aparținând mai multor bănci, creată pentru efectuarea de operații financiare avantajoase și de anvergură. ◦ Din fr. *consortium*, germ. *Konsortium*.

conspiraționist, ~ă, conspiraționiști, ~ste adj., s.m., s.f. (Persoană) care este obsedată de conspirații. ◦ De la *conspirație*, după *interventionist*.

consulting [kõnsultînj] s.n. (Econ.) Ansamblu de studii, sugestii, informații, consultații etc. pe care o unitate economică le poate solicita și primi de la specialiști din domenii diferite; activitate, serviciu etc. care oferă consultații: **a cerut detalii de la o firmă de consulting**. ◦ Din engl. *consulting*.

consumér, consumatori s.m. Consumator. ◦ Din engl. *consumer*. **consumerism** s.n. 1. Protejare a drepturilor și a intereselor consumatorilor prin intermediul unor acțiuni colective, a unor asociații specializate etc.; consumism. 2. Preocupare (excesivă) pentru achiziționarea de bunuri. ◦ Din engl. *consumerism*, fr. *consumérisme*.

consumism s.n. Consumerism. ◦ *Consum + -ism*; cf. sp., it. *consumismo*.

cont, conturi s.n. 1. (Fin.) Operație scrisă, în două părți (debit și credit), care reflectă valoric și uneori cantitativ, în ordine cronologică și sistematică, existența și mișcările unei proces economice pe o perioadă de timp determinată. ◊ **Blocare a contului** = sistare de către bancă a plăților din contul de decontare al unei firme sau instituții. **Cont bancar** = cont deschis la o bancă pe numele unui client. **Cont curent** = cont deschis de o unitate bancară unui client pentru păstrarea mijloacelor bănești ale acestuia și pentru efectuarea unor operațiuni curente (plăți și încasări) prin acest cont. **Curte de conturi** v. curte. **Extras de cont** v. extras. 2. Sistem de acces care presupune un utilizator și o parolă: **cont cu acces protejat**. ◊ **Cont de e-mail** = locul în care sunt primite și păstrate mesajele electronice pentru fiecare utilizator și de unde acesta trimite la rândul său mesaje; căsuță poștală electronică; cutie poștală electronică. ◦ Din fr. *compte*, it. *conto*, germ. *Konto*; cf. engl. *account*.

contact, contacte s.n. **Lentilă** de contact v. lentilă. ◦ Cf. fr. (*verres de*) *contact*, engl. *contact* (*lenses*).

contencios, ~oasă, contencioși, ~oase s.n., adj. (Jur.) 1. S.n. **Contencios administrativ** = a) organ de jurisdicție care rezolvă litigiile dintre stat și întreprinderi particulare, persoane fizice etc.; b) ansamblu de norme după care se rezolvă asemenea litigii. 2. Adj. Care este contestat, discutabil; litigios. 3. Adj. **Procedură contencioasă** = procedură

de rezolvare în contradictoriu de către un organ de jurisdicție a unui conflict de interese. / Sil. -ci-os. ◊ Din fr. *contentieux*, lat. *contentiosus*, -a, -um.

contestatâr, ~ă, *contestatari*, ~e adj., s.m., s.f. (Persoană) care contestă ceva, care protestează; contestator. ◊ Din fr. *contestataire*.

contestator, ~oăre, *contestatori*, ~oare adj., s.m., s.f. Contestatar. ◊ Din fr. *contestateur*.

contrăct, *contracte* s.n. 1. (Jur.) Convenție, înțelegere (scrisă) încheiată între două sau mai multe părți pentru a constitui, stabili sau întrerupe un raport juridic, din care decurg drepturile și obligațiile fiecărei părți.

◊ *Contract cadru* = reglementare cu caracter normativ care stabilește condițiile minimale pentru relațiile comerciale dintre operator și utilizator. *Contract de muncă* = contract potrivit căruia cineva se obligă să presteze o anumită muncă în schimbul unei retribuții. *Contract colectiv de muncă* = convenție scrisă încheiată de o instituție, de o întreprindere cu muncitorii și funcționarii proprii, reprezentați de comitetul sindical, în care sunt stabilite normele care reglementează relațiile individuale de muncă. *Contract consensual* = contract care se încheie prin simplul acord de voință al părților. *Contract economic* = contract între doi agenți economici prin care o parte se obligă să livreze anumite produse, să presteze un serviciu sau să execute o lucrare, iar cealaltă să plătească prețul mărfii sau al lucrării, ori tariful serviciului efectuat, în condițiile convenite. *Contract matrimonial* = contract civil în care se consfințește o căsătorie, cu drepturi și obligații reciproce. *Contract leasing* v. *leasing*. + (Concr.) Act scris care consenmează această convenție. 2. (Filoz.) *Contract social* = teorie care explică originea și natura statului ca fiind urmare a unei convenții, care constituie baza ordinii civile, prin care oamenii renunțau de bunăvoie la drepturile lor naturale în folosul unui organ

suprem, care se obliga să le apercă viața, securitatea și proprietatea. ◊ Din fr. *contrat*, it. *contratto*.

conradecarătie, *conradecarații* s.f. Declarație făcută cu scopul de a se opune unei declarații precedente. ◊ Din fr. *contre-déclaration*.

conrademonstrație, *conrademonstrații* s.f. Demonstrație publică organizată cu scopul de a se opune unei alte demonstrații. ◊ Din it. *controdimostrazione*; cf. engl. *counterdemonstration*.

contrafoc, *contrafocuri* s.n. Incendiu localizat, provocat într-o pădure pentru a împiedica, prin vidul creat, extinderea incendiului principal. ◊ *Contra-fo*; cf. fr. *contre-feu*.

contraofertă, *contraoferte* s.f. Ofertă diferită de o alta, adesea opusă. ◊ Din it. *controfferta*.

contraraport, *contrarapoarte* s.n. Raport făcut cu scopul de a se opune unui raport precedent. ◊ Din fr. *contre-rapport*.

contribuēt, *contribuenți* s.m. Contribuabil. ◊ Din it. *contribuente*.

controler, *controlere* ▼ s.n. 1. (Electr.) Comutator care are funcția de a realiza o succesiune determinată de schimbări ale conexiunilor unor circuite electrice. 2. (Inform.) Circuit complex și logica aferentă operării în condiții optime a unui echipament periferic. ◊ Din germ. *Kontroller*, engl. *controller*.

controler (1)
controllor
contrôleur

convectōr, *convectoare* ► s.n. Aparat care funcționează pe principiul convecției, fiind folosit în instalațiile de încălzire

centrală. ◊ *Convectore de climatizare* = aparat compus dintr-o baterie de încălzire, una de răcire, un filtru de aer și un ventilator, folosit pentru încălzirea aerului dintr-o încăpere. ◊ Din fr. *convecteur*, engl. *convector*.

conversiune, *conversiuni* s.f.

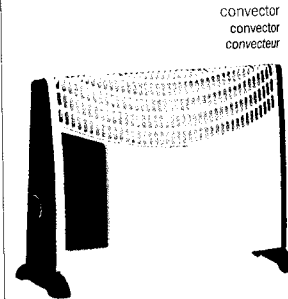
1. (Econ.) Schimbare a condițiilor inițiale ale unui împrumut.

◊ *Conversiunea datorilor* = schimbarea, prin lege, a condițiilor unui împrumut de către stat prin reducerea dobânzilor, prin prelungirea termenelor etc.: *conversiune de la 10% la 4%*. 2. (Fin.) Transformare a unei valori monetare într-o valoare de altă natură. 3. (Cib.) Traducere a unui cuvânt, număr sau mesaj alfanumeric dintr-un cod sau limbaj într-altul.

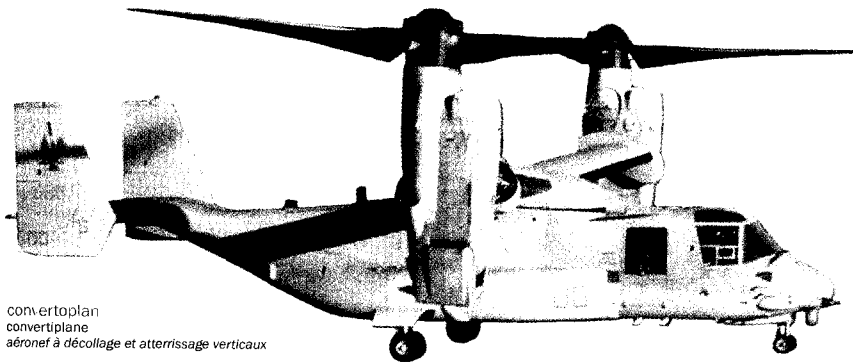
4. (Inform.) Schimbare a formei de reprezentare a informației în contextul unui sistem de calcul. ◊ *Conversiune de fișiere* = transformare a modului de organizare și, eventual, a codului informației unui fișier în momentul copierii. 5. (Psih.) Mecanism psihic care face să apară un simptom corporal în locul unui afect refuzat ce nu poate accede în conștiință fără a provoca o reacție de angosă. ◊ Din fr., engl. *conversion*.

converti, *convertesc* vb. IV. Tr. (Fin.) A schimba unități bănești ale unei țări în aur sau în valută străină, potrivit cursului de schimb. ◊ Din fr. *convertir*.

convertibil, ~ă, *convertibili*, ~e adj. 1. Care poate fi convertit. *Monedă convertibilă*. ◊ *Deviză convertibile* v. *deviză*. 2. *Avion*

convectore
convectore
convecteur

convertoplan
convertiplane
aéronef à décollage et atterrissage vertical

convertibil = convertoplan.

3. *Automobil convertibil* = automobil decapotabil. ◊ Din fr. *convertible*.

convertire, *convertiri* s.f. 1. Schimbare a opiniilor, a convingerilor (religioase): *convertirea la catolicism*. 2. Transformare, prefacere a unei valori în alta. 3. (Fin.) Schimbare a bancnotei în valută. ◊ De la *converti*.

convertit, ~ă, *convertiți*, ~te adj.

1. (Despre oameni) Care a trecut la o altă credință religioasă, politică etc. 2. (Fin.; despre valori) Care este transformat prin convertire. ◊ De la *converti*.

convertizōr, *convertizoare* s.n. (Inform.) Aparat care servește la transferarea informațiilor de pe un suport pe altul. ◊ Din fr. *convertisseur*.

convtoplān, *convtoplāne* ▲ s.n. Avion cu elicea paralelă cu anvergura, care poate să decoleze și să aterizeze vertical, trecând instantaneu la zborul orizontal de mare viteză; avion convertibil. ◊ Din engl. *vertiplane*.

cookie, *cookie-uri* [kúki] s.n. (Inform.) Pachet de date, deseori codificat, trimis de un server unui utilizator și apoi trimis înapoi (nemodificat) de către acesta, de fiecare dată când accesează acel server și care este folosit pentru autentificarea și pentru urmărirea comportamentului utilizatorilor. ◊ Din engl. *cookie*.

cooking [kúkiŋ] s.n. Preparare a mâncării; gătit. ◊ Cuv. engl.

cool [kul] adj. 1. (Muz.; despre jazz) Care se caracterizează printr-o interpretare interiorizată, reținută, cu sonorități puțin vibrante, aproape detimbrate, cu o frază relaxată, refuzând orice efuziune afectivă sau temperamentală. 2. Care este interesant, agreabil, simpatic; la modă: *deși este un tip cool, mi se pare puțin cam arrogant*. ◊ Din engl., fr. *cool*.

cooler, *coolere* ► [kúler] s.n. (Inform.) Ansamblu de componente active și pasive, care au rolul de a micșora temperatura procesorului unui calculator în timpul funcționării. ◊ Din engl. *cooler*.

coolman [kúلمان] s.m. 1. Persoană care interpretează muzica de jazz. 2. Adept al stilului cool. ◊ Cuv. engl.

coorganizator, ~oăre, *coorganizatori*, ~oare adj.; s.m., s.f. (Persoană, colectiv, fundație etc.) care ia parte la organizarea unui eveniment împreună cu alții. ◊ Co- + *organizator*; cf. engl. *co-organizer*.

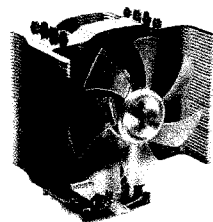
copiatōr, *copiatoare* s.n. Aparat de copiat; xerox: *în școală este nevoie de un copiator*. / Sil. -pi-a-. ◊ *Copia* + -tor; cf. fr. *copieur*.

copil, *copii* s.m. *Copil-minune* = copil cu calități (artistice) deosebite. *Copil-problemă* = copil cu probleme de comportament.

coprezentator, ~oăre, *coprezentatori*, ~oare s.m., s.f. Persoană

care prezintă o emisiune, un spectacol etc. împreună cu altă persoană. ◊ Din fr. *co-présentateur*.

copycenter, *copycenter-uri* [kópisentar] s.n. Loc în care se oferă servicii de copiere a documentelor, de listare, de legare, de laminare etc.: *la care copycenter ai listat lucrarea de disertație?* ◊ Din engl. *copycenter*.

cooler
cooler
refroidisseur

copy paste [kópi péist] s.n. (Inform.) Acțiunea de a copia sau de a transfera un cuvânt, un fragment de text, o pagină, o imagine etc. dintr-o parte într-alta a unui document electronic sau în alt document electronic: *mi-am dat seama că luase textul cu copy paste de pe internet*. ◊ Cuv. engl.

copyright, *copyrighturi* [kópiraít] s.n. Drept rezervat autorului sau editorului de a exploata pentru o perioadă determinată de timp o operă literară sau artistică; drept

legal de autor; (simb.) ©. ◦ Din engl. *copyright*.

copywriter, *copywriteri* [kópírair̩t̩r̩] s.m. Angajat al unei agenții de publicitate care creează textele incluse în mesajele publicitare (sloganuri, acroșaje etc.). ◦ Din engl. *copywriter*.

corectitudine s.f. *Corectitudine politică* = evitarea modurilor de exprimare sau a acțiunilor care sunt percepute ca insulte, excluderi sau marginalizări ale unor grupuri sau ale unor persoane dezavantajate social sau discriminate: *nu a dat dovadă de corectitudine politică vorbind astfel despre femei*. ◦ Cf. engl. *political correctness*.

cornflakes ▼ [kórnfleiks] s.n. Fulgi de porumb prăjiți care se consumă de obicei cu lapte, la micul dejun. ◦ Cuv. engl.

cornflakes
cornflakes
cornflakes

corporatism s.n. (Econ.) Doctrină care consideră grupările profesionale de tipul corporațiilor ca pe niște structuri fundamentale de organizare economică și socială. ◦ Din fr. *corporatisme*.

corporatist, ~ă, *corporatiști*, ~te adj. Care este specific corporațiilor. ◊ *Limbaaj corporatist* = jargon al activității într-o corporație. ◦ Din fr. *corporatiste*.

corporăție, *corporații* s.f. 1. Organizație profesională; comunitate (organizată prin lege) de persoane care au aceeași profesie. 2. (Econ.) Companie mare sau grup de companii. ◊ *Corporație-mamut* = corporație foarte dezvoltată. ◦ Din engl., fr. *corporation*.

corpus, *corpusuri* s.n. 1. Culegere sau colecție de texte, documente, legi etc. (cu privire la un anumit subiect, la o anumită epocă etc.). 2. Colecție de

materiale de limbă scrisă sau vorbită, în format electronic, destinată cercetării lingvistice. ◦ Din fr., engl. *corpus*.

cortină, *cortine* s.f. (Fig.) *Cortina de fier* = linie teoretică ce despărțe, în timpul războiului rece, țările comuniste de cele necomuniste. ◦ Cf. engl. *iron curtain*, fr. *rideau de fer*.

cosmetice ► s.f. pl. (Fam.) Produse cosmetice: *și-a cumpărat o gentuță specială pentru cosmetice*. ◦ *Cosmetic* + -ale.

cosmetiză, *cosmetizez* vb. I. Tr. 1. A îngriji pielea, părul etc. cu produse cosmetice. 2. (Fig.; depr.) A înfrumuseța, a masca, a ascunde realitatea: *textul i-a fost acceptat abia după ce l-a cosmetizat*. ◦ Din fr. *cosmétiser*, engl. *cosmetize*.

cosmetizare, *cosmetizări* s.f. 1. Acțiunea de a cosmetiza și rezultatul ei: *cosmetizarea situației de conflict nu ajută pe nimeni*. 2. (Fig.) Schimbare de suprafață, cu scop propagandistic: *cosmetizarea realității nu a avut efectele scontate*. ◦ De la *cosmetiza*.

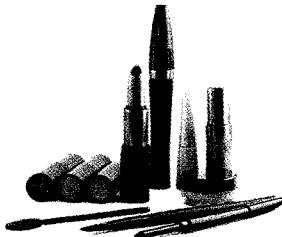
cosmetizat, ~ă, *cosmetizați*, ~te adj. 1. (Despre piele, păr etc.) Care este îngrijit cu produse cosmetice. 2. (Fig.; despre situații, adevăruri deranjante etc.) Care este ascuns, mascat: *problemă cosmetizată*. ◦ De la *cosmetiza*.

cosmetolog, ~ă, *cosmetologi*, ~ge s.m., s.f. Specialist în cosmetologie. ◦ Din fr. *cosmétologue*.

cosmetologie s.f. 1. Ramură a dermatologiei care se ocupă cu studiul folosirii adecvate a produselor cosmetice. 2. Știință care se ocupă cu întreținerea frumuseții corpului. ◦ Din fr. *cosmétologie*, engl. *cosmetology*.

cosmopolit, ~ă, *cosmopoliți*, ~te adj., s.m., s.f., s.n. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care se consideră cetățean al lumii, care se acomodează ușor cu particularități naționale diferite, care este deschisă oricărei

culturi. 2. Adj. Care aparține mai multor culturi, care este comun mai multor țări sau tuturor țărilor; universal. 3. Adj. (Despre localități, țări etc.) Care este

cosmetice
cosmetics
cosmétiques

populat cu persoane de origini și de naționalități diferite. 4. Adj. (Despre plante, animale etc.) Care este răspândit în toată lumea. 5. S.n. Cocktail făcut din Cointreau, votcă, suc de afine și lămâie. ◦ Din fr. *cosmopolite*.

cotă, *cotez* vb. I. (Fin.) 1. Tr. A stabili (la bursă) cursul acțiunilor, al titlurilor de creanță, prețul mărfurilor etc. 2. Intr. (Despre acțiuni, hărțiri de valoare etc.) A avea o anumită valoare, un anumit curs (la bursă). ◦ Din fr. *coter*.

cotare, *cotări* s.f. Acțiunea de a cota și rezultatul ei. ◦ De la *cota*.

cotaț, ~ă, *cotați*, ~te adj. 1. (Fin.; despre acțiuni, titluri) Care are un curs stabilit la bursă. 2. (Fin.; despre cursul valutar) Care este evaluat. ◦ De la *cota*.

cotație, *cotații* s.f. (Econ.) 1. Prețul la care se încheie tranzacțiile la bursă. 2. Determinarea și publicarea cursului pieței valutare pe baza evoluției cererii și ofertei. ◦ Din fr. *cotation*.

cotă, *cote* s.f. (Fin.) 1. *Cotă unică de impozitare* = sistem conform căruia statul declară o rată unică de impozitare a tuturor veniturilor superioare unui plafon anterior stabilit. 2. *Cota bursei* = a) nivelul cursului la bursă; b) lista valorilor cotate la bursă. ◦ Din fr. *cote*.

cotieră, *cotiere* s.f. Accesoriu al unui fotoliu, al unui scaun (de automobil) etc., pe care se poate sprijini cotul. ◦ *Cot* + -ieră.

cottage ► [kótidʒ] s.n. Casă mică și elegantă, la țară, specifică Angliei. ◦ Cuv. engl.

cotutelă, *cotutele* s.f. Tutelă deținută de două sau mai multe persoane: *teza sa de doctorat a fost supervizată în cotutelă*. ◦ Din fr. *cotutelle*.

country [kántri] adj. invar. (Muz.) *Muzică country* (și subst. n.) = formă de muzică, folclor originar din sudul Statelor Unite ale Americii, devenită stil în muzica ușoară contemporană. *Country rock* = utilizarea motivelor și a instrumentelor acestui stil în rock. ◦ Din engl. *country* [music].

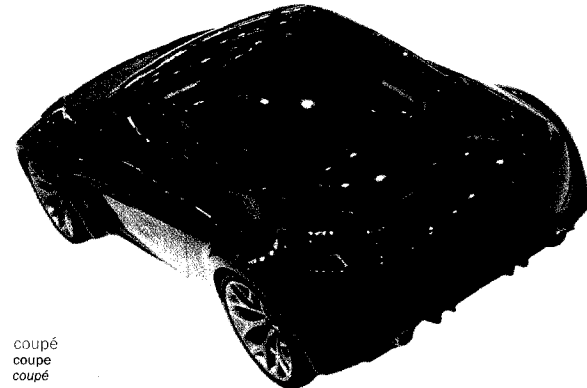
coupé, *coupé-uri* ► s.n. Mașină sport cu două portiere și două locuri. ◦ Din fr. *coupé*.

cover, *coveruri* [kávər] s.n. 1. Preluare a unui cântec într-o nouă interpretare, de un alt artist: *să cântăm un cover al acestei piese!* 2. Copertă de revistă: *fotografia sa a apărut pe coverul revistei*. 3. Coperta unui album de muzică. ◦ Din fr. *cover*.

cover-girl [kávərgərl] s.f. Fată sau femeie tânără și frumoasă, care pozează pentru copertele revistelor. ◦ Cuv. engl.

covering [kávərin] s.n. Operație prin care se caută compensarea unui risc comercial printr-un al doilea risc. ◦ Cuv. engl.

covridóg, *covridogi* s.m. Produs de patiserie format dintr-un crenvurst învelit în aluat și copt în formă de covrig: *am mâncat doi covridogi și am băut un iaurt*. ◦ *Covrig* + [hot] *dog*.

coupe
coupe
coupe

coxartroză, *coxartroze* s.f. (Med.) Boală degenerativă a articulației coxofemorale, caracterizată clinic prin durere la mers, atitudine vicioasă și limitare dureroasă a mișcărilor coapsei. ◦ Din fr. *coxarthrose*.

CPU [sí-pí-iú] s.n. Unitate centrală de prelucrare. ◦ Din engl. *C(entral) P(rocessing) U(nit)*.

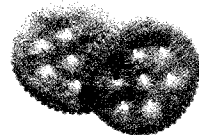
crack¹, *crack-uri* [krek] s.n. 1. Tip de drog derivat din cocaină, care se fumează, prezentat sub formă de cristale, fiind foarte concentrat și foarte toxic. 2. (Fam.) Tip de băutură ieftină. ◦ Cuv. engl.

crack², *crack-uri* [krek sau krak] s.n. (Inform.) Software ilegal, creat pentru modificarea anumitor programe, în special cu scopul de a evita plata licenței:

am făcut rost de un crack pentru jocul cu mașini. ◦ Din engl. *crack*.

cracker¹, *crackeri* [krékər] s.m. Persoană rău intenționată, care folosește accesul neautorizat la un sistem electronic în scop distructiv (de obicei urmărind avantaje materiale); persoană care sparge codurile unor programe protejate electronic. ◦ Din engl. *cracker*; cf. fr. *cracker*.

cracker², *crackeri* ▼ [krékər] s.m. Biscuit crocant. ◦ Din engl., fr. *cracker*.

cracker
cracker
cracker

crash-test, *crash-teste* [kréʃ-test] s.n. Test de impact al unui autovehicul, realizat în condiții controlate, pentru a evalua rezistența acestuia și pentru a mări siguranța pasagerilor în caz de accident. ◦ Din engl. *crash-test*.

crawl, *crawl-uri* [król] s.n. Spațiu de dimensiuni reduse, bandă în partea de jos a ecranului unui televizor pe care rulează informații; (fam.) burtieră, scroll: *am citit pe crawl că la Iași plouă*. ◦ Din engl. *crawl*.

cottage
cottage
chalet

crawling [królín] s.n. (Fin.) Operație oficială de reducere succesivă, de mică amploare și la intervale de timp relativ scurte, a valorii paritare a unei monede, în funcție de scăderea puterii de cumpărare a acesteia. ◦ Cuv. engl.

crazy [kréizi] adj. invar. (Fam.) Care este excentric, nebun: este un tânăr crazy. ◦ Cuv. engl.

crăciuniță, crăciunițe ▼ s.f. 1. (Fam.) Fată tânără care îl ajută pe Moș Crăciun la distribuirea darurilor. 2. Plantă de interior care înflorește în preajma Crăciunului (*Euphorbia pulcherrima*). ◦ Crăciun + -iță.

crăckui, crăckuiesc vb. IV. Tr. (Fam.) A folosi un crack cu scopul de a nu plăti licența pentru folosirea unui software: amical a crăckuit un antivirus. ◦ Crack + -ui.

credibiliză, credibilizez vb. I. Tr. A face ca cineva sau ceva să fie credibil, a da credibilitate: aceste rezultate credibilizează strategia noastră. ◦ Din fr. *crédibiliser*.

credibilizare, credibilizări s.f. Faptul de a credibiliza pe cineva sau ceva. ◦ De la credibiliza.

crăciuniță (1)
Christmas girl
fille du père Noël

credite, credite s.n. 1. (Econ.) Relație (economică) bănească ce se stabilește între o persoană fizică sau juridică (creditor), care acordă un împrumut în bani sau care vinde mărfuri ori servicii pe datorie, și o altă persoană fizică sau juridică (debitor), care primește împrumutul sau cumpără pe datorie, urmând ca restituirea să se efectueze la o dată ulterioară, determinată. + Împrumut acordat cuiva (cu titlu rambursabil și condiționat de plata unei dobânzi). ◊ *Credit bancar* = împrumut în bani acordat de către bănci persoanelor fizice sau juridice. *Credit de nevoi personale* = împrumut pentru care clientul nu trebuie să justifice băncii modul în care folosește banii. *Credit ipotecar* = împrumut acordat pe baza unei ipoteci, constând în grevarea unui bun (imobil) pentru garantarea rambursării împrumutului de către debitor. *Credit pe card overdraft* = credit acordat de bancă pe termen scurt, fiind susținut numai de analiza permanentă a bonității solicitantului de împrumut, și care este destinat pentru acoperirea cheltuielilor curente. *Credit stand-by* = a) linie de credit, deschisă pentru o perioadă determinată, contra plății unui comision de confirmare; b) linie de credit pusă la dispoziția unei țări (sau a unei bănci centrale) care trebuie să facă față unei dificultăți temporare de balanță de plăți. *Carte de credit* = card de credit. ◊ A deschide (cuiva) un credit = a pune la dispoziția cuiva, cu respectarea formelor legale, un credit în limitele și în condițiile stabilite de mai înainte. + Creanța creditorului; datoria celui creditat. + (Concr.) Sumă de bani care reprezintă această datorie. 2. Unitate de valoare aferentă unui modul de învățământ, în sistemul universitar: a urmat un curs de perfecționare de 100 de credite. ◦ Din fr. *crédit*, engl. *credit*.

credită, creditez vb. I. Tr. 1. A accordea un credit unei persoane fizice sau juridice. + A vinde pe credit. 2. A face o înregistrare în creditul unui cont. 3. (Fig.) A arăta cuiva

considerație, stimă. ◦ Din fr. *créditer*, engl. *credit*.

creditabil, -ă, creditabili, -e adj. (Despre persoane fizice sau juridice) Care poate fi creditat. ◦ Din fr. *créditer*.

creditare, creditări s.f. (Econ.) Acțiunea de a credita și rezultatul ei. ◊ *Limită de creditare* v. limită. ◦ De la *credita*.

creditat, -ă, creditați, -te adj. (Econ.) Care a primit un credit. ◦ De la *credita*.

creditor, -oare, creditori, -oare adj., s.m., s.f. (Econ.) 1. Adj. (Despre persoane fizice sau juridice) Care a creditat pe cineva. 2. Adj. (Despre soldurile unor conturi) La care creditul depășește debitul. 3. Adj., s.m., s.f. (Sumă, cont, sold) care arată valoarea creditului cuiva. 4. S.m., s.f. Titular al unui drept de creanță; persoană sau instituție care a acordat cuiva un credit: de când îl creditează creditorii, nu mai putea dormi. ◦ Din fr. *créditeur*.

creier, creiere s.n. (Fig.) 1. Persoană care dovedește o mare inteligență, care reprezintă o capacitate în domeniul științei, tehnicii sau în alte sectoare de studiu sau de activitate. 2. *Creier electronic* = denumire dată calculatoarelor electronice. ◦ Cf. engl. *brain*, fr. *cerveau*.

creiön, creioane s.n. (Inform.) *Creion luminos* = dispozitiv electronic pentru introducerea datelor și informațiilor în minicalculatoare. ◦ Din fr. *crayon*.

creștin-democrat, -ă, creștin-democrați, -te adj., s.m., s.f. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care este atașată de tradiție, de morală creștină și de subsidiaritate. 2. Adj. *Partid creștin-democrat* = partid politic care este atașat de tradiție, de morală creștină și de subsidiaritate. 3. S.m., s.f. Membru al acestui partid. ◊ (Adj.) *Politicienii creștin-democrați s-au implicat în campanii umanitare.* ◦ Creștin + democrat.

criminal, -ă, criminali, -e adj. (Fam., glum.; cu valoare de superlativ) Foarte bun, foarte frumos, grozav, strașnic: are o mașină criminală. ◦ Din fr. *criminal*.

criogenie s.f. 1. Tehnica producerii artificiale a frigului; realizare a unor temperaturi joase. 2. (Med.) Metodă de îmbălsămare prin înghețare, cu ajutorul zăpezii carbonice sau azotului lichid. / Sil. *cri-o-*. ◦ Din fr. *cryogénie*.

criptă, criptez vb. I Tr. A transforma un text într-un cod, astfel încât doar persoana care deține parola să poată aduce textul la forma sa inițială. ◦ Din fr. *crypter*.

criptăre, criptări s.f. Acțiunea de a cripta și rezultatul ei. ◦ De la *cripta*.

criptograf, criptografie s.n. Mașină de cifrat și de descifrat. ◦ Din fr. *cryptographe*.

crystal, cristale s.n. *Cristal lichid* = lichid care are proprietățile optice ale unui cristal, fiind folosit la realizarea unor dispozitive optoelectronice de afișare (ecrane, monitoare etc.): *display-ul cu cristale lichide este foarte sensibil la lovitură.* ◦ Cf. engl. *liquid crystal*.

criză, crizez vb. I 1. Refl. A se enerva, a face o criză de nervi, a se agita: când vede nepăsarea celor din jur se crizează. 2. Tr. A enerva, a irita, a produce crize de nervi: nepăsarea lui îl crizează. ◦ Din fr. *criser*.

crizăre, crizări s.f. Acțiunea de a (se) criza și rezultatul ei. ◦ De la *criza*.

crizat, -ă, crizați, -te s.f. (Despre persoane) Care s-a enervat, care a făcut o criză de nervi: e ușor crizat. ◦ De la *criza*.

croissant, croissante ▼ [kroasánt] s.n. Corn în formă de semilună, cu diverse umpluturi, care se mănâncă de obicei la micul dejun. ◦ Din fr. *croissant*.

crozomozial, -ă, cromozomiali, -e adj. Abarație cromozomială v. aberație. ◦ Din engl. *chromosomal*.

cronofag, -ă, cronofagi, -ge adj. (Fam.) Care este consumator de timp: fișatul este cronofag. ◦ Din fr. *chronophage*.

crooner, crooneri [krúnər] s.n. Cântăreț de local, interpretând melodiile la modă într-un stil romanțat, sentimental, colaborând cel mai adesea cu formații de jazz. ◦ Din engl. *crooner*.

croque-madame ▼ [krok-madám] s.n. Croque-monsieur servit cu un ou prăjit. ◦ Cuv. fr.

croque-madame
croque-madame
croque-madame

croque-monsieur ▼ [krok-masioé] s.n. Sendviș cald făcut din miez de pâine prăjită, cu șuncă și brânză. ◦ Cuv. fr.

croque-monsieur
croque-monsieur
croque-monsieur

cross, crossuri s.n. 1. Lovitură la box intermediară între directă și swing, care se dă în stomac sau în bărbie; croșeu. 2. Lovitură cu mingea dată pe diagonală terenului de tenis. ◦ Din engl., fr. *cross*.

crossbar s.n. Sistem de comutare prin bare comandate de relele, folosit în telefonia automată. ◦ Cuv. engl.

croissant
croissant
croissant

cross-border [krós-bórdər] adj. Care se referă la o activitate ce are loc de-a lungul granițelor dintre două țări; transfrontalier: tranzațiile cross-border au adus un beneficiu financiar foarte mare. ◦ Cuv. engl.

cross-country [kros-kántri] s.n. Parcurgerea (cu bicicleta, pe jos, cu motocicletă, cu skiurile etc.) a unei succesiuni de dealuri, în urcare și coborâre: face cross-country cu bicicleta în Păgăraș. ◦ Cuv. engl.

crossing-over [króșin-šuvər] s.n. (Genet.) Schimb reciproc de gene între cromatidele cromozomilor omologi, cuplați în timpul profazei. ◦ Cuv. engl.

crossover ▼ [króșəuvər] adj. invar. 1. (Inform.) *Cablu crossover* = cablu folosit pentru conexiunile directe calculator - calculator, switch - switch etc. 2. (Despre artiști și creații muzicale) Care a apărut în două sau în mai multe clasamente cu genuri muzicale diferite. ◦ Cuv. engl.

crossover (1)
crossover
crossover

cross reference [krós réfrəns] s. Inserare într-un text a unei referințe spre un anumit element al documentului. ◦ Cuv. engl.

croțialie, crotalii s.f. Marcă de identificare a unui animal domestic, formată din două părți inscripționate identice. ◦ Din ngr. *krótalon*.

CRT, CRT-uri [cé-ré-té] s.n. Tub de vacuum care conține o sursă de electroni și un ecran fluorescent, utilizat pentru a crea imagini sub formă de lumini emise prin ecran, fiind folosit pentru televizoare, monitoare, radare etc. ◦ Din engl. *C(athode) R(ay) T(ube)*.

CSAT [ce-se-a-té] s. Abrev. de la *Consiliul Suprem de Apărare a Țării*.

CSM [ce-se-mé] s. Abrev. de la *Consiliul Superior al Magistraturii*.

CT [si-tî] s.n. Abrev. de la *computer tomografie*.

cuantifică, *cuantific* vb. I Tr.

1. (Fiz.) A stabili valorile discontinue pe care le poate avea o anumită mărime fizică. 2. A determina o cantitate (pentru ceva): *rezultatele nu pot fi cuantificate*. ◦ Din fr. *quantifier*, engl. *quantify*.

cuantificabil, ~ă, *cuantificabil*, ~e adj. Care poate fi cuantificat: *din păcate daunele inundației nu sunt cuantificabile încă*. ◦ Din fr. *quantifiable*.

cuantificăre, *cuantificări* s.f.

1. (Fiz.) Procedeu al mecanicii cuantice pentru stabilirea valorilor luate de mărimile fizice care caracterizează proprietatea sistemelor atomice sau ale particulelor elementare. 2. Determinarea a unei cantități. 3. Introducerea a determinărilor cantitative în definiția și exprimarea conceptelor științifice. ◦ De la *cuantifica*.

cuantificator, *cuantificatori* s.m.

1. Operator logic prin care se fixează sfera de aplicativitate a unei variabile într-o anumită expresie. 2. (Mat.) Fiecare dintre simbolurile care arată dacă o proprietate se aplică tuturor elementelor unei mulțimi sau numai unora dintre ele.

3. (Lingv.) Denumire dată determinantilor care indică cantitatea prin care este definit un nume. ◦ Din fr. *quantificateur*.

culpă, *culpe* s.f. 1. *Ucidere din culpă* = infracțiune care constă în uciderea unei persoane ca

urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități. 2. (Psih.) Atitudine psihică a unei persoane față de faptele sale pe care le consideră greșite și față de consecințele lor păgubitoare. ◦ Din fr. *culpe*.

cultură, *culturi* s.f. 1. Creștere, în laborator, a bacteriilor pentru diverse utilizări. + *Colonie de bacterii* obținută pe această cale. 2. (Biol.) *Cultură de celule* = procedeu de menținere a unor celule în exteriorul organismului, asigurându-le multiplicarea și necesitățile metabolice. *Cultură de țesuturi* = dezvoltare a țesuturilor vii în afara organismului (in vitro), pe medii nutritive special preparate. ◦ Din fr., engl. *culture*, germ. *Kultur*.

cûmul, *cumuluri* s.n. Deținere a mai multor funcții, atribuții (remunerate) etc. de către o singură persoană în același timp. ◦ Din fr. *cumul*.

cuplă, *cupléz* vb. I. Refl. (Fig.; fam.) A forma un cuplu romantic, o pereche: *Maria s-a cuplat cu Vlad*. ◦ Din fr. *coupler*.

cuplabil, ~ă, *cuplabili*, ~e Adj. Care se poate cupla: *piese cuplabile*. ◦ Din fr. *couplable*.

cupôn, *cupoane* s.n. 1. Instrument de promovare a vânzărilor unei firme, constând într-un bon de valoare (vinieta, tichet etc.) care dă dreptul posesorului să beneficieze de o reducere de preț

la achiziționarea imediată sau ulterioară a unui produs de același fel, complementar sau diferit, în toate punctele de vânzare unde este oferit acel produs sau numai în magazinele participante la promoție. 2. *Cupon nominativ de privatizare* = act în valoare de 1 milion de lei eliberat, în 1994, de Guvernul României, în cadrul „Programului de privatizare în masă”, pentru ca fiecare cetățean să primească o parte din patrimoniul național. ◦ Din engl., fr. *coupon*.

cuponâr, *cuponari* s.m. (Iron.)

Mic acționar inclus în marea privatizare în masă promovată de Guvernul României în 1994, posesor al unui cupon nominativ de privatizare. ◦ *Cupon* + -ar.

cuponiadă, *cuponiade* s.f. (Iron.) Propagandă făcută de Guvernul României marii privatizări în masă, bazată pe distribuirea către populație a cupoanelor nominative. / Sil. -ni-a-. ◦ *Cupon* + -iadă.

cuptor, *cuptoare* ▼ s.n. *Cuptor cu microunde* = aparat electrocasnic folosit la încălzit sau la gătit mâncarea, prin înfierbântarea moleculelor polarizate din alimente. ◦ Cf. engl. *microwave oven*.

curação [kurasáo] s.n. Lichior făcut din coji de portocale (amar), zahăr, alcool etc. și care, în funcție de ingrediente, poate fi albastru. ◦ Din fr. *curaçao*.

curént, ~ă, *curenți*, ~te adj. (Fin.) *Cont curent* v. cont. ◦ Din fr. *courant*.

curierát s.n. 1. Activitate de curier. 2. Serviciu de transport rapid. / Sil. -ri-e-. ◦ *Curier* + -at.

curling ▼ [kórlin] s.n. Joc sportiv pe gheață, de origine scoțiană, între două echipe a câte patru jucători, constând în lansarea unui obiect plat și rotund, din piatră, spre o țintă, cu scopul de a doborî sau de a le plasa cât mai aproape de aceasta. ◦ Cuv. engl.

piatră de curling
curling stone
pierre de curling

curricular, ~ă, *curriculari*, ~e adj. Care ține de curriculum, care se referă la curriculum: *reformă curriculară*. ◦ Din engl. *curricular*.

curricúľ, *curricule* s.f. v. curriculum.

curriculum vitae [kurícium víte] s.n. Scurtă (auto)biografie care cuprinde toate datele privind starea civilă, situația profesională etc. a unei persoane (care participă la un concurs, la un examen etc.); (abrev. curentă) CV. ◦ Din lat. *curriculum vitae*.

curriculum, *curriculum-uri* s.n. Plan de învățământ, program de studii (la universități): *pentru a avea rezultate cu studenții, trebuie respectat curriculum-ul*. / Și: *curricul s.f.* ◦ Din engl. *curriculum*.

curry [kári] s.n. Denumire pentru o serie de mâncăruri preparate cu un amestec de condimente tipic bucătăriilor asiatice, care conține, de obicei, ghimbir, usturoi, ceapă, coriandru, chimen, ardei iute etc. ◦ Din engl, fr. *curry*.

kurs, *kursuri* s.n. (Fin.) Preț sau cost, stabilit la bursă la un moment dat, cu care se cumpără și se vând valutele și hârtiile de valoare (acțiuni, obligațiuni,

titluri de rentă etc.) în raport cu alte valute sau hârtii de valoare. ◦ *Cursul acțiunilor* = prețul la care se vând sau se cumpără acțiunile la un moment dat. *Curs al schimbului valutar* sau *kurs valutar* = preț acordat, la un moment dat, în valuta națională a unei țări, pentru o unitate sau un număr de unități bănești ale altei țări. *Cursul bursei* = prețul la care este cotată, la un moment dat, la bursă, o hârtie de valoare, o valută străină etc. *Curs de revenire* = raportul dintre prețul intern, în moneda națională, și prețul extern, în valută, la diferite mărfuri sau servicii. + Putere de circulație a unei monede. ◦ Din fr. *course*.

cursor, *cursoare* s.n. (Inform.) Caracter special (de obicei o linie) care indică poziția curentă pe ecranul computerului: *am ales un cursor în formă de săgeată*. ◦ Din engl. *cursor*, fr. *curseur*.

curte, *curți* s.f. *Curtea Constituțională* (abrev. CC) = unica autoritate de jurisdicție constituțională în unele țări, independentă față de orice altă autoritate publică. *Curte de conturi* = a) instanță judiciară însărcinată cu controlul și verificarea cheltuielilor publice; b) (p. ext.) personalul și localul acestei instanțe. *Înalta Curte de Casație* = instanță juridică supremă care judecă recursurile, de obicei în formă și nu în fond, cu drept de casare: *dosarul ajunsese deja la Înalta Curte de Casație și acum așteptau sentința*. ◦ Din fr. *cour*; cf. engl. *Court*.

cus-cus s.n. v. *cuș-cuș*.

customiză, *customizez* vb. I. Tr. (Inform.) A face ca un (program de) calculator, un telefon mobil etc. să aibă interfața și să funcționeze conform cerințelor utilizatorului; a personaliza. ◦ Din engl. *customize*, fr. *customiser*.

customizăre, *customizări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *customiza* și rezultatul ei; personalizare. ◦ De la *customiza*.

cuș-cuș ▲ s.n. Sortiment de paste făinoase sub formă de mici granule sferice, preparate din făină de grâu dur (semolina),

originel din Africa de Nord. + Mâncare preparată cu acest ingredient: *am mâncat cuș-cuș în Algeria*. / Și: *cus-cus* s.n. ◦ Din engl., fr. *couscous*.

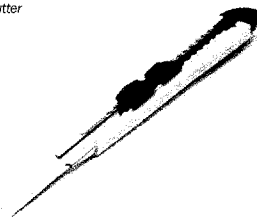
CUȘ-CUȘ
COUSCOUS
COUSCOUS

cutie, *cutii* s.n. *Cutie neagră* = aparat electronic aflat la bordul vehiculelor (avioanelor), cu ajutorul căruia se controlează datele tehnice privind desfășurarea deplasării după ce aceasta a avut loc sau se caută informații pentru descoperirea cauzelor producerii unui accident: *cutia neagră a fost recuperată după două săptămâni de la accident*. ◦ Cf. engl. *black box*, fr. *boîte noire*.

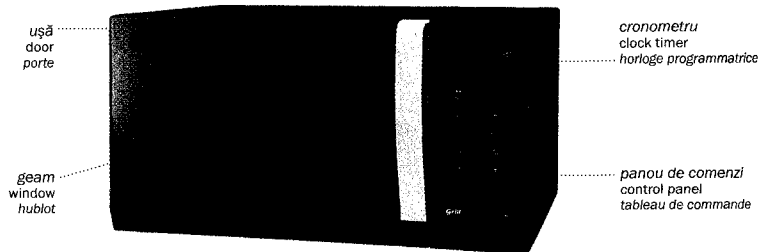
cutter, *cuttere* ▼ [cátor] s.n. Cuțit de birou a cărui lamă subțire, culisantă și foarte ascuțită, se retrage, cu ajutorul unui buton, în mâner și care este folosit pentru a tăia hârtie, pentru a ascuți creioane etc. + Lamă pentru tăiere, făcută dintr-un oțel special, prevăzută cu apărătoare de plastic și opritor: *am tăiat paginile cărții cu cutter-ul*. / Scriș și: *cater*. ◦ Din engl. *cutter*.

CV, *CV-uri* [si-vi] s.n. Abrev. de la *curriculum vitae*.

cutter
cutter
cutter

cuptor cu microunde
microwave oven
four à micro-ondes

cvasiabsolut, ~ă, *cvasiabsoluți*, ~te adj. Care este aproape absolut. ◦ Din fr. *quasi-absolu*.

cvasiacademic, ~ă, *cvasiacademici*, ~ce adj. Care este aproape academic. ◦ Din fr. *quasi-académique*.

cvasianonim, ~ă, *cvasianonimi*, ~e adj. Care este cunoscut într-o mică măsură. ◦ *Cvasi*- + *anonim*.

cvasianonimăt s.n. Ceea ce este aproape anonim: *după ce a publicat ultimul volum, a intrat în cvasianonimat*. ◦ Din fr. *quasi-anonymat*.

cvasideplin, ~ă, *cvasideplini*, ~e adj. Care este aproape deplin. ◦ *Cvasi*- + *deplin*.

cvasifamiliar, ~ă, *cvasifamiliari*, ~e adj. Care este aproape familiar. ◦ *Cvasi*- + *familiar*.

cvasifatal, ~ă, *cvasifatali*, ~e adj. Care este aproape fatal. ◦ *Cvasi*- + *fatal*.

cvasiidentic, ~ă, *cvasiidentici*, ~ce adj. Care este aproape identic. ◦ Din fr. *quasi-identique*.

cvasiinexistent, ~ă, *cvasiinexistenți*, ~te adj. Care este aproape inexistent.

cvasilegal, ~ă, *cvasilegali*, ~e adj. Care este aproape legal. ◦ *Cvasi*- + *legal*.

cvasinecunoscut, ~ă, *cvasinecunoscuți*, ~te adj. Care este aproape necunoscut. ◦ *Cvasi*- + *necunoscut*.

cvasioficial, ~ă, *cvasioficiali*, ~e adj. Care este aproape oficial. ◦ *Cvasi*- + *oficial*.

cvasiștiințific, ~ă, *cvasiștiințifici*, ~ce adj. Care este științific numai într-o anumită măsură. ◦ *Cvasi*- + *științific*.

cyber [sáibər] adj. invar. Care se referă la calculatoare, la tehnologia informației și la realitatea virtuală. ◦ Cuv. engl.

cyberatac, *cyberatacuri* [sáibəratak] s.n. Atac cibernet. ◦ Din engl. *cyberattack*.

cybercafé, *cybercafé-uri* [sáibərkafé] s.n. Internet-café. ◦ Din fr., engl. *cybercafé*.

cybercredit, *cybercredite* [sáibərkrédit] s.n. Versiune specială securizată a unui card de credit sau a unui cec electronic, utilizată în operațiunile comerciale pe internet. ◦ Din engl. *cybercredit*.

cybercriminalitate [sáibərkrimínalitate] s.f. Ansamblu de delictive și de acte criminale comise prin intermediul rețelelor informatice. ◦ Din engl. *cybercriminality*, fr. *cybercriminalité*.

cybercultură [sáibərkułtúra] s.f. Cultură dezvoltată și vehiculată prin intermediul internetului. ◦ Din fr. *cyberculture*.

cyberfobie [sáibərfobie] s.f. Frică intensă și irațională de

calculatoare și de tehnologie. ◦ Din engl. *cyberphobia*.

cybernaut, *cybernauți* [sáibərnaút] s.m. Internaut. ◦ Din engl. *cybernaut*, fr. *cybernaute*.

cybersex [sáibərsex] s.f. Act sexual virtual în cadrul căruia două sau mai multe persoane care se află în legătură prin internet își trimit mesaje sexuale explicitate ce descriu experiențe sexuale: *psihologii spun că cybersex-ul este foarte periculos pentru cei care îl practică*. ◦ Din engl. *cybersex*.

cyberspațiu [sáibərspáțiu] s.n. (Inform.) Spațiul imaginar prin care e-mailurile sau alte informații trec atunci când sunt trimise de la un calculator la altul; lume virtuală, spațiu virtual. ◦ Din engl. *cyberspace*, fr. *cyberespace*.

cyberterrorism [sáibərterorísm] s.f. Utilizare motivată politic a calculatoarelor și a tehnologiei informației pentru a cauza panică, distrugerii ale sistemelor informatice etc. ◦ Din engl. *cyberterrorism*.

cyborg, *cyborgi* [sáibərg] s.n. Personaj din literatura de anticipație, sub forma unui hibrid al cărui creier este uman, iar corpul (parțial) artificial; android, robot. ◦ Din engl. *cyborg*.

DAE s. Abrev. de la *dobânda anuală efectivă*.

daiquiri [daikiri] s.n. Cocktail ale cărui ingrediente principale sunt romul, suc de lămâie și zahărul sau alt îndulcitor. ◦ Cuv. engl.

dală, *daléz* vb. I. Tr. (Constr.) A pava, a pardosi cu dale ◦ suprafață (alei, trotuare etc.). ◦ Din fr. *daller*.

dalăre, *dalări* s.f. Acțiunea de a *dala* și rezultatul ei. ◦ De la *dala*.

dalăt, ~ă, *dalați*, ~te adj. (Despre suprafețe) Care este pardosit, pavat cu dale. ◦ De la *dala*.

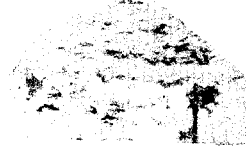
dan, *dani* s.m. (Sport) 1. (Grad de) calificare în ierarhia titularilor centurii negre în artele marțiale japoneze și în sporturile de luptă care derivă din acestea (judo, karate, aikido etc.). 2. Sportiv care are unul din aceste grade. ◦ Din fr. *dan*.

danablu [dénablu] s. Danish blue. ◦ Cuv. engl.

dance [déns] s.n. Stil de muzică electronică de dans care este caracterizat printr-un ritm alert. ◦ Din engl. *dance*.

dancing [dénsin] s.n. Local de dans. ◦ Cuv. engl.

danish blue ▼ [dénif blú] s. Sortiment de brânză cu mușcăi albaștri, semimoale, cu coaja gălbuie, comestibilă, care este produsă în Danemarca; danablu. ◦ Cuv. engl.

danish blue
Danish Blue
danish blu

darts ► s.n. Joc în care participanții aruncă săgeți mici într-o țintă rotundă aflată pe un perete, împărțită în mai multe zone, în funcție de care se stabilește punctajul final. ◦ Cuv. engl.

dătă, *date* s.f. (Mai ales la pl.) Re-prezentare convențională a unei

informații sub o formă analogică sau digitală care permite tratarea lor automat și care pot fi stocate, transmise sau înregistrate pe orice suport magnetic, optic sau mecanic. ◦ *Bancă de date* v. *bancă*. *Bază de date* v. *bază*. ◦ Din engl. *data*; cf. fr. *donnée*.

daviscupman [déviskupman] s.m. (Sport) Jucător de tenis care ia parte la cupa Davis. ◦ Din engl. *Davis Cup man*, fr. *davis-c(o)up-man*.

day time [déi taim] s. Interval orar de timp care corespunde, în cazul unui post de radio sau al unui canal de televiziune, unei zile, de dimineață până la tranșa orară de maximă audiență. ◦ Cuv. engl.

DDRAM, *DDRAM-uri* [dé-dé-ram] s.n. (Inform.) (Cip de) memorie volatilă a cărei rată de transfer este mai mare decât cea a SDRAM-ului. ◦ Din engl. *D(ouble) D(ata Rate Synchronous Dynamic) R(andom) A(ccess) M(emory)*.

dead-heat [déd-hit] s.n. (Sport) Ex aequo. ◦ Cuv. engl.

deadline, *deadline-uri* [dédlain] s.n. Momentul la care trebuie finalizată o activitate și trebuie să fie obținute o serie de rezultate; scadență, termen limită, dată limită. ◦ Din engl. *deadline*.

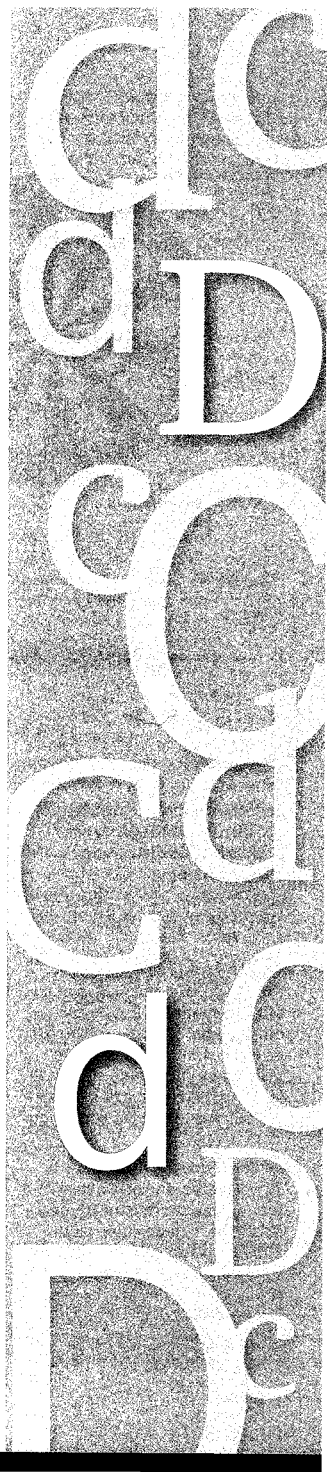
deadweight [dédweit] s.n. (Mar.) Capacitate maximă de încărcare a unei nave comerciale. ◦ Din engl. *deadweight*.

deal, *deal-uri* [dil] s.n. (Econ.) Afacere, înțelegere, acord; aranjament comercial reciproc avantajos: *am făcut un deal foarte bun*. ◦ Din engl., fr. *deal*.

dealer, *dealeri* [dílər] s.m.

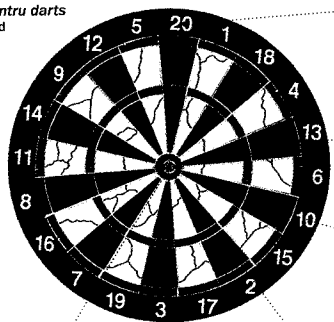
1. Persoană fizică sau juridică împuternicită să acționeze ca intermediar în operațiuni comerciale și de schimb, cumpărând și vânzând valori: *prețul unui automobil nou îl poți afla doar de la un dealer de mașini*. + Persoană care cumpără și vinde droguri. 2. (La jocul de cărți) Persoană care împarte cărțile. ◦ Din engl., fr. *dealer*.

dealership, *dealership-uri* [dílər-šip] s.n. 1. Firmă contractoare,

joc de darts
game of darts
jeu de fléchettes

tablă pentru darts
dartboard
cible

valoare
a segmentului
segment score
number
valeur des segments

inel de dublare
double ring
score doublé

inel de triplare
treble ring
score triplé

inel pentru 25 de puncte
25 ring
25 points

centru
bull's-eye
50 points

săgeată
dart
fléchette

vârf
point
pointe

corpul săgeții
barrel
corps

pană
flight
empennage

de intermediere, de distribuție, sau distribuitor autorizat. 2. Contract de distribuție. ◦ Din engl. *dealership*.

dealing [dɨlɨŋ] s.n. (La jocul de cărți) Împărțirea cărților. ◦ Cuv. engl.

death-metal [dɛθ-mɛtəl] s.n. (Muz.) Subgen muzical evoluat din thrash-metal, fiind unul din cele mai extreme subgenuri de muzică metal, combinând instrumentația rapidă cu o voce joasă, agresivă, pentru a scoate în evidență macabru versurilor. ◦ Cuv. engl.

debate, debate-uri [dibɛit] s.f. 1. Dezbateri. 2. Formă structurată de dezbateri educațională, la care participă echipe cu un număr egal de membri, puși în situația de a argumenta pro și contra asupra anumitor teme. ◦ Din engl. *debate*.

debater, debateri [dibɛitɨr] s.m. 1. Orator care își prezintă

discursul cu abilitate (răspunzând cu ușurință obiecțiilor care i se aduc). 2. Participant la discuții. ◦ Din engl. *debater*.

debirocratiză, debirocratizez vb. I. Tr. A face ca o instituție, un proces etc. să devină mai eficient, prin eliminarea birocratiei. ◦ Din fr. *débureaucratiser*.

debirocratizare, debirocratizări s.f. Acțiunea de a debirocratiza și rezultatul ei. ◦ De la *birocratiza*.

débit, debite s.n. (Econ.) 1. Datorie pe care o are o persoană creditată. ◊ *Card de debit* v. *card*. 2. Coloană într-un registru de contabilitate sau într-un extras dintr-un astfel de registru, în care se înscriu sporurile de activ sau reducerile de pasiv. 3. (Inform.) *Debit de informație* = cantitatea de informație dintr-un sistem de comunicații, într-o unitate de timp. ◦ Din fr. *débit*.

debită, debitez vb. I. Tr. (Econ.) A înregistra în contul unei

persoane, al unei întreprinderi etc. mărfurile care i-au fost preluate sau sumele de bani care i-au fost plătite. ◦ Din fr. *débiter*.

debitare, debitări s.f. Acțiunea de a debita și rezultatul ei. ◦ De la *debita*.

debitor, -oare, debitori, -oare adj., s.m., s.f. (Fin.) 1. Adj. (Despre sume de bani) Care se înscrie în debitul unui cont; care este datorat. 2. Adj. (Despre conturi) În care debitul depășește creditul. 3. Adj., s.m., s.f. (Persoană fizică sau juridică) care datorează creditorului sume de bani sau mărfuri; datornic. ◦ Din fr. *débiteur*.

debleia, debleiez vb. I. Tr. A degeaja un teren pentru realizarea unui debleu. ◦ Din fr. *déblayer*.

debransă, debranșez vb. I. Tr. 1. A întrerupe legătura dintre două circuite, conducte etc.; a deconecta. 2. A întrerupe alimentarea unei locuințe, a unui bloc etc. cu electricitate, a gaz, cu agent termic provenit de la sistemul centralizat. ◦ Din fr. *débrancher*.

debranșare, debranșări s.f. Acțiunea de a debranșa și rezultatul ei. ◦ De la *debranșa*.

debrețin, debrețini ▼ s.m. Cărnă preparat din carne tocată de vită și de porc, introdus în intestine subțiri de porc, segmentat în bucăți prin răsucire și care se consumă prăjit sau fript la grătar. ◦ Din germ. *Debreziner*.

debrețin
debrecciner
debreccener

debriefare, debriefări [debrifɨrɨ] s.f. Debriefing. ◦ Cf. engl. *debriefing*.

debriefing, debriefing-uri [dibrifɨŋ] s.n. Întâlnire la care cineva prezintă un raport despre

o misiune importantă încheiată de curând; debriefare. + (Spec.) Conducere atentă realizată de către un trainer pentru a centra atenția cursanților asupra procesului prin care au îndeplinit o anumită sarcină, aceștia fiind încurajați să reflecteze la ce au învățat și să analizeze modul în care au îndeplinit acea sarcină. ◦ Din engl. *debriefing*.

debugging, debugging-uri [dibăgɨŋ] s.n. (Inform.) Operațiune de eliminare a bug-urilor, prin căutare automată sau manuală a liniilor de program. ◦ Din engl. *debugging*.

debusolă, debusolez vb. I. Tr., refl. (Fig.; despre oameni) A (se) dezorienta: *schimbările politice îi debusolează pe toți*. ◦ Din fr. *débousoler*.

decafeinizat, -ă, decafeinizați, -te adj. (Despre cafea sau ceai) Din care s-a înlăturat, total sau parțial, cafeina; decafeinizat. ◦ De la *cafeină*; cf. fr. *décaféiné*, engl. *decaffeinated*.

decădea, decad vb. II. Tr. A decădea din drepturi = a pierde un drept prin neîndeplinirea unor condiții sau formalități, în termenul prevăzut de lege. ◦ De - + *cădea*; cf. fr. *déchoir*.

decădere, decăderi s.f. I. (Jur.) Pierdere a unui drept prin neîndeplinirea unor condiții sau formalități în termenul prevăzut de lege. ◊ *Decădere din drepturi* = lipsire de unele drepturi civile sau politice, în urma comiterii anumitor infracțiuni. 2. *Decădere din drepturi părintești* = sancțiune pronunțată de instanța de judecată la sesizarea autorității tutelare, constând în privarea de drepturi și obligații a părinților care pun în pericol sănătatea sau educația copilului. ◦ De la *decădea*.

decembrist, -ă, decembriști, -ste adj., s.m., s.f. (Persoană) care a participat la Revoluția Română din decembrie 1989. ◦ *Decembrie* + *-ist*.

decision-making [disɨʒən meikɨŋ] s.n. Procesul de luare a deciziilor. ◦ Cuv. engl.

decizie, decizii s.f. 1. (Inform.) Acțiune de determinare a modului de rezolvare a unei probleme cu calculatorul, alegând din mai multe posibilități, în funcție de satisfacerea unei condiții.

2. (Econ.) Act al unui organ de conducere din domeniul financiar, bancar, de asigurări etc. prin care se stabilesc sau se hotărăsc anumite măsuri pentru soluționarea unor probleme. ◊ *Decizie de impunere* = hotărâre adoptată de organul fiscal teritorial, prin care se stabilește impozitul pe venitul anual global pentru anul precedent. ◦ Din fr. *décision*, engl. *decision*.

deck, deckuri s.n. Magnetofon, casetofon etc. fără amplificator de putere. ◦ Din engl. *deck*.

declarație, declarații s.f. Prezentare făcută în fața unui organ administrativ prin completarea unui formular. ◊ *Declarație de venit global* = formular prin care un contribuabil declară veniturile suplimentare obținute pe parcursul unui an (și pentru care nu a plătit încă impozit). ◦ Din fr. *déclaration*.

declasifică, declasific vb. I. Tr. A face public, a suprima restricțiile de acces la date, informații, documente clasificate; a face să nu mai fie secret; a desecretiza. ◦ Din fr. *déclassifier*; cf. engl. *declassify*.

declasificare, declasificări s.f. Acțiunea de a declasifica și rezultatul ei; desecretizare: *s-a propus declasificarea dosarelor celor doi afaceriști*. ◦ De la *declasifica*.

declasificat, -ă, declasificați, -te adj. Care este făcut public, care este pus la dispoziția publicului; care nu mai este secret; desecretizat: *dosare declasificate*. ◦ De la *declasifica*.

declic, declicuri s.n. 1. Dispozitiv care permite eliberarea unei piese de imobilizare. 2. Zgomot produs de acționarea unui dispozitiv, a unui buton etc. ◦ Din fr. *déclic*.

decodă, decodez vb. I. Tr. 1. A decifra un cod, a transpune în limbaj obișnuit un text codificat;

a descifra un mesaj transmis pe baza unui cod. 2. A converti semnale audio sau video într-o formă diferită, din format digital în format analog. 3. (Inform.) A traduce o suită binară în valoarea sa numerică sau alfanumerică. ◦ Din fr. *décoder*.

decodare, decodări s.f. Acțiunea de a decoda și rezultatul ei; decodificare. ◦ De la *decoda*.

decodată, -ă, decodați, -te adj. (Despre coduri, mesaje etc.) Care este descifrat; decodificat. ◦ De la *decoda*.

decoder, decodere s.n. (Inform.) Dispozitiv într-un calculator electronic care permite decodarea informațiilor. ◦ Din fr. *décoder*, engl. *decoder*.

decodifică, decodific vb. I. Tr. A decoda. + (Inform.) A transpune codurile atribuite simbolurilor unui alfabet într-o formă care să permită interpretarea simplă, directă. ◦ De - + *codifica*.

decodificare, decodificări s.f. Decodare. ◦ De la *decodifica*.

decodificat, -ă, decodificați, -te adj. Decodat. ◦ De la *decodifica*.

decodificator, decodificatoare s.n. (Inform.) Circuit, dispozitiv care efectuează decodificarea; decodor. ◦ De *decodifica* + *-tor*.

decodór, decodoare ▼ s.n. 1. Aparat electronic care decodăză anumite date, pentru a permite recuperarea informației originale; împreună cu antena parabolică, trebuie să cumperi și un decodor. 2. (Inform.) Dispozitiv într-un calculator electronic care permite decodarea informațiilor. ◦ Din fr. *décodateur*, engl. *decoder*.

decofeinizat, -ă, decofeinizați, -te adj. Decafeinizat. ◦ De la *cofeină*; cf. fr. *décaféiné*, engl. *decaffeinated*.

decodor {1}
decoder
décodeur

decomandat, ~ă, *decomandați*, ~te adj. (Despre camerele unei locuințe) Cu intrări separate, care nu comunică între ele. + (Despre apartamente) Care are astfel de camere. ◦ Din fr. *décommandé*.

decompensă, pers. 3 sg. *decompensează* vb. I. Tr., refl. (Med.) A-și modifica sau a face să-și modifice starea de echilibru funcțional. ◦ Din fr. *décompenser*.

decompresie, *decompresii* ► s.f. 1. Reducere a presiunii dintr-un recipient sau din cilindrul unei mașini. 2. Micșorare treptată a presiunii exercitate asupra unui scafandru sau asupra echipajului unui submarin scufundat, la ieșirea la suprafață, pentru a evita embolia gazoasă. 3. (Med.) Tehnică de diminuare a presiunii anormale care se exercită asupra organismului, după ce acesta a fost supus la o presiune mai mare decât presiunea atmosferică. ◦ Din fr. *décompression*.

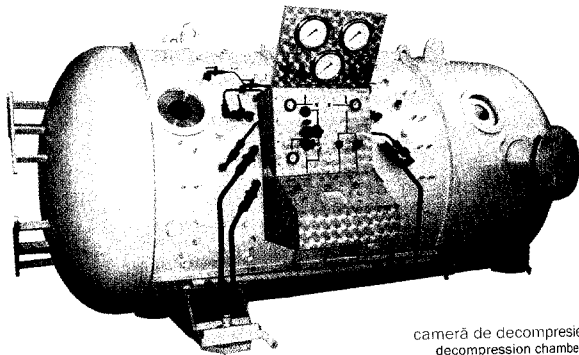
decomuniză, *decomunizez* vb. I. Tr. A înlătura, a desființa proprietatea comună; a privatiza. ◦ Din fr. *décommuniser*.

decomunizare, *decomunizări* s.f. Acțiunea de a *decomuniza* și rezultatul ei. ◦ De la *decomuniza*.

deconectă, *deconectez* vb. I. I. Tr. 1. A desface legătura stabilită între o mașină, un aparat electric și un circuit sau o rețea electrică; a decupla: a *deconectat televizorul de la priză*. 2. (Inform.) A întrerupe conexiunea între un calculator și rețeaua de internet. 3. (Med.) A debransa aparatele, retrăgând firele, tuburile etc. care mențin în viață artificial un bolnav incurabil: *la cererea familiei, bolnavul a fost deconectat*. II. Refl. (Fig.) A se relaxa, a se destinde: *ieși la plimbare, să te deconectezi puțin!* ◦ Din fr. *déconnecter*.

deconectare, *deconectări* s.f. Acțiunea de a *deconecta* și rezultatul ei. ◦ De la *deconecta*.

deconectat, ~ă, *deconectați*, ~te adj. 1. (Despre mașini sau aparate electrice) A cărui legătură cu un circuit sau o rețea electrică a fost desfăcută. 2. (Inform.; despre calculatoare) A cărui

cameră de decompresie
decompression chamber
décompression chambre

conexiune la rețeaua de internet a fost întreruptă. 3. (Med.; despre bolnavi incurabili) Care a fost debransat de la aparate, retrăgându-se firele, tuburile etc. care îl mențineau în viață artificial: *bolnavul deconectat a murit*. 4. (Fig.) Care este relaxat, destins: *se simte deconectat după partida de pescuit*. ◦ De la *deconecta*.

deconspiră, *deconspir* vb. I. Tr., refl. 1. Tr. A da în vileag, a demasca o conspirație; a dezvălui un secret. 2. Tr., refl. A trăda sau a face să se trădeze identitatea sau intențiile ascunse. ◦ Din fr. *déconspirer*.

deconspirare, *deconspirări* s.f. Acțiunea de a *deconspira* și rezultatul ei. ◦ De la *deconspira*.

deconspirat, ~ă, *deconspirați*, ~te adj. 1. Care a fost dat în vileag, demascat, dezvăluit: *secret deconspirat*. 2. Care a fost trădat: *șpion deconspirat*. ◦ De la *deconspira*.

decont, *deconturi* s.n. 1. Justificare amănunțită, pe bază de acte, a folosirii unei sume (primite). 2. Document, formular cu ajutorul cărui se face justificarea unor cheltuieli. 3. Sumă de bani, echivalentă a unor cheltuieli făcute în contul unei persoane fizice sau juridice. ◦ Din fr. *décompte*.

decontă, *decontez* vb. I. Tr. 1. A justifica, pe bază de acte, întrebuințarea unei sume de bani primite. 2. A înapoia banii cheltuiți în contul unei persoane

fizice sau juridice. 3. A lichida obligațiile de plată prin intermediul conturilor deschise la bănci, fără folosirea banilor în numerar. ◦ Din fr. *décompter*.

decontaminare, *decontaminări* s.f. Cameră de decontaminare = încăpere special amenajată în vederea eliminării agenților care au provocat o contaminare (radioactivă, chimică etc.) ◦ Cf. fr. *décontamination*, engl. *decontamination*.

decontextualiză, *decontextualizez* vb. I. Tr. A scoate dintr-un context. / Sil. -tu-a-. ◦ Din engl. *decontextualize*.

decopertă, *decopertez* vb. I. Tr. 1. A desface acoperișurile construcțiilor. 2. A dezveli un zăcământ (care se exploatează la suprafață), îndepărtând rocile sterile. + A îndepărta partea superioară a solului, în vederea executării unor lucrări de fundare sau nivelare. ◦ De + *coperta*.

decopertare, *decopertări* s.f. 1. Desfacere a acoperișului unei construcții. 2. Dezvelire a unui zăcământ (care se exploatează la suprafață). + Îndepărtare a părții superioare a solului în vederea executării unor lucrări de fundare sau nivelare. ◦ De la *decoperta*.

decopertat, ~ă, *decopertați*, ~te adj. 1. (Despre construcții) Care are acoperișul scos. 2. (Despre zăcăminte) Care a rămas descoperit. ◦ De la *decoperta*.

decredibiliză, *decredibilizez* vb. I. Tr. A face ca cineva sau ceva să nu mai fie credibil: *acțiunile sale l-au decredibilizat*. ◦ Din fr. *décredibiliser*.

decredibilizare, *decredibilizări* s.f. Faptul de a *decredibiliza* pe cineva sau ceva. ◦ De la *decredibiliza*.

decrementă, *decrementez* vb. I. Tr. (Inform.) A micșora cu o unitate sau cu o cantitate constantă oarecare conținutul unui registru sau valoarea unei variabile. ◦ Din fr. *décrémenter*.

decrementare, *decrementări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *decrementa* și rezultatul ei. ◦ De la *decrementa*.

decrețel, *decreței* s.m. (Fam.) Copil (nedorit) născut ca urmare a decretului ceaușist din anul 1966, potrivit cărui a femeie fertilă trebuia să nască minimum patru copii. ◦ *Decret* + -el.

decriminaliză, *decriminalizez* vb. I. Tr. A face să treacă de la jurisdicția criminală sau civilă la jurisdicția corecțională. ◦ Din fr. *décriminaliser*.

deduce, *deduc* vb. III. Tr. (Fin.) A scădea din veniturile unei persoane fizice sau juridice o anumită sumă, din diferite motive. ◦ Cf. fr. *déduire*.

deducere, *deduceri* s.f. (Fin.) Scăderea din veniturile unei persoane fizice sau juridice a unei anumite sume, din diferite motive. ◦ De la *deduce*.

deductibil, ~ă, *deductibili*, ~e adj. (Fin.) Care se poate deduce. ◦ Din fr. *deductible*.

deep house [díp haus] s. Subgen al muzicii house, care îmbină elemente din stilurile jazz-funk și soul. ◦ Cuv. engl.

deeptank, *deeptank-uri* [diptenk] s.n. (Mar.) Tanc de balast care poate fi folosit și pentru încărcătură. ◦ Din engl. *deep tank*.

default, *defaulturi* [difólt] s.n. 1. (Inform.) Opțiune preselectată aleasă de un program atunci când nu există altă opțiune specificată de programator sau de utilizator. 2. Incapacitate de plată. ◦ Din engl. *default*.

defavorizat, ~ă, *defavorizați*, ~te adj. 1. (Despre oameni) Care este lipsit de o șansă, de un avantaj; dezavantajat. 2. (Despre regiuni, zone economice etc.)

Care are o economie subdezvoltată. + *Zonă defavorizată* v. zonă. ◦ De la *defavoriza*.

defectolog, ~ă, *defectologi*, ~ge s.m., s.f. Specialist în defectologie. ◦ Din *defectologie*.

defectologie s.f. Disciplină care se ocupă cu studiul psihologic și pedagogic al persoanelor cu deficiențe senzoriale, intelectuale etc. ◦ Din fr. *défectologie*, engl. *defectology*.

defetism s.n. Infraacțiune care constă în răspândirea sau publicarea de zvonuri sau de informații false, exagerate ori tendențioase, privind situația economică, politică și socială a unei țări în timp de război. ◦ Din fr. *défaitisme*.

defibrilator, *defibrilatoare* ▼ s.n. (Med.; și *defibrilator cardiac*) Generator de stimuli electrice, de intensitate și de durate reglabile, folosit în tratamentul fibrilației arteriale și ventriculare. ◦ Din fr. *défibrillateur*.

definire, *definiri* s.f. (Inform.) *Definire a limbajelor de programare* = descriere sistematică a limbajelor de programare, a conținutului lor semantic. ◦ De la *defini*.

deflație, *deflații* s.f. (Fin.) Ansamblu de măsuri economice și financiare în scopul scăderii pe termen lung a nivelului prețurilor. + *Retragere din circulație a unei cantități de bancnote*

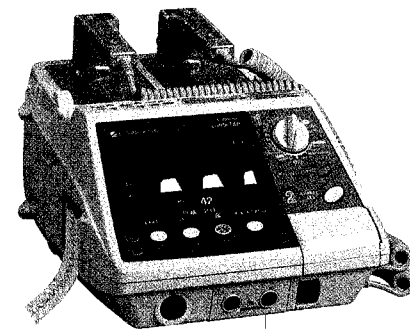
în timpul unei inflații, pentru a face să crească puterea de cumpărare a banului. + *Creștere a valorii unei monede*. ◦ Din fr. *déflation*.

defulă, *defulez* vb. I. 1. Tr. (Psih.) A da curs liber ideilor și tendințelor refulate în subconștient; a acționa pentru eliberarea tendințelor refulate; a se purta în conformitate cu impulsurile (momentane sau refulate în subconștient), liber de interdicții și constrângeri, în scopul reducerii unor tensiuni psihice acumulate și al echilibrării. 2. Refl. (Fam.) A se lăsa purtat de stări afective; a-și descărca sufletul: *s-a defulau spundându-și povestea*. ◦ Din fr. *défuler*.

defulăre, *defulări* s.f. 1. (Psih.) Manifestare liberă a ideilor și tendințelor refulate în subconștient, pentru a diminua sau a elimina cauzele unor tulburări psihice. 2. (Fam.) Descărcare a sufletului (prin destăinuire). ◦ De la *defula*; cf. fr. *défulouement*.

defulat, ~ă, *defulați*, ~te adj., s.m., s.f. 1. Adj. (Psih.; despre oameni) Care a dat curs liber ideilor sau tendințelor sale refulate anterior. 2. Adj., s.m., s.f. (Fam.) (Persoană) care și-a descărcat sufletul (destăinuindu-se). ◦ De la *defula*.

deget, *degete* ► s.n. *Degetele-lui-Budha* = fruct din familia citricelor, originar din India, împărțit în secțiuni care seamănă cu niște degete și care are coajă groasă, foarte puțin miez și un miros puternic, fiind folosit de localnici

defibrilator
defibrilator
défibrillateur

degetele lui-Budha
Buddha's hand
main de Boudha

pentru parfumarea locuințelor sau a hainelor. ◦ Cf. engl. *Buddha's hand*.

degradé, degradeuri s.n., adj. invar. 1. S.n. Estompare treptată a intensității unei culori, a luminii; trecere treptată, fără ◦ demarcație precisă, de la ◦ culoare la alta (într-o pictură, pe o țesătură etc.). 2. Adj. invar. (Despre fire textile) În culori care se estompează treptat. ◦ Din fr. *dégradé*.

dejivrá, degivrez vb. I. Tr. A înlătura stratul de gheață sau de chiciură format pe unele suprafețe. ◦ Din fr. *dégivrer*.

dejivráre, dejivrári s.f. Acțiunea de a *dejivra* și rezultatul ei; dejivraj. ◦ De la *dejivra*.

dejivráj, dejivraje s.n. Dejivrare. ◦ Din fr. *dégivrage*.

delabrá, delabrez vb. I. Tr., refl. A (se) deteriora, a (se) strica. ◦ Din fr. *délabrer*.

delabráre, delabrári s.f. Deteriorare. ◦ De la *delabra*.

delabrárt, ~ă, delabrați, ~te adj. Care este deteriorat. ◦ De la *delabra*.

delegitimá, delegitiméz vb. I. Tr. A scoate în afara legii, a face să devină nelegitim. ◦ Din fr. *délegitimer*.

delegitimáre, delegitimári s.f. Acțiunea de a *delegitima* și rezultatul ei. ◦ De la *delegitima*.

delegitimát, ~ă, delegitimați, ~te adj. Care a fost scos în afara legii, care este nelegitim: *mișcarea sindicală este delegitimată*. ◦ De la *delegitima*.

deletá, deletez [dilitá] vb. I. Tr. (Fam.) A anula, a șterge;

a distruge: *trebuie să deleteze acele pagini*. ◦ Din engl. *delete*.

delete, delete-uri [dilit] s.n. (Inform.) Tastă folosită pentru comanda prin care se permite ștergerea unui text sau a unei porțiuni dintr-un text, a unui fișier etc. dintr-un calculator. ◊ (Fam.) A *da delete* = a șterge. ◦ Din engl. *delete*.

delimitátör, delimitátore s.n. (Inform.) Simbol care folosește izolarea textuală a diverselor părți ale unui program. ◦ Din fr. *délimitateur*.

delocalizá, delocalizez vb. I. Tr. A schimba amplasamentul (unei societăți, unei firme etc.). ◦ Din fr. *délocaliser*.

delocalizáre, delocalizári s.f. Acțiunea de a *delocaliza* și rezultatul ei. ◦ De la *delocaliza*.

delocalizát, ~ă, delocalizați, ~te adj. (Despre societăți, firme etc.) Al cărui sediu a fost mutat. ◦ De la *delocaliza*.

delogá, deloghez vb. I. Refl. A iniția și a încheia procedura de ieșire dintr-un calculator, dintr-o bază de date, dintr-un sistem computerizat etc.: *s-a delogat când a terminat de verificat informațiile*. ◦ Din fr. *déloguer*.

delogáre, delogári s.f. Procedură de ieșire dintr-un calculator, dintr-o bază de date sau dintr-un sistem computerizat etc.; logoff, logout, sign-out. ◦ De la *deloga*.

demachiánt, ~ă, demachianți, ~te adj., s.n. (Produs cosmetic) care demachiază: *lapte demachiant; loțiune demachiantă*. ◦ Din fr. *démaquillant*.

démo, demo-uri s.n., adj. invar. 1. S.n. Software care poate fi testat de utilizatori o perioadă limitată de timp, înainte de a fi cumpărat; trial. + Versiune demonstrativă, de obicei incompletă, a unui joc pe calculator, prezentată publicului în scopuri publicitare, înainte de lansarea versiunii finale. 2. Adj. invar. Care reprezintă o versiune demonstrativă (a unui software, a unei interpretări muzicale etc.):

am downloadat un antivirus demo. 3. S.n. Selecție de interpretări muzicale prezentate de un artist unei case de discuri sau unui juriu în vederea obținerii unui contract sau a acceptării într-un concurs: *au înregistrat două demo-uri pentru casa de discuri*. ◦ Din engl. *demo*.

democrát, ~ă, democrați, ~te adj., s.m., s.f. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care susține democrația și principiile ei. 2. Adj. *Partid democrat* = partid politic care susține democrația și principiile sale. 3. S.m., s.f. Membre al acestui partid. ◊ (Adj.) *Politicienii democrați au intrat în campanie*. ◦ Din fr. *démocrate*.

demodulá, demodulez vb. I. Tr. (Telec., inform.) A efectua o demodulație. ◦ Din fr. *démoduler*.

demoduláre, demodulári s.f. (Telec., inform.) Efectuarea unei demodulații. ◦ De la *demodula*.

demodulátör, demodulátore ▼ s.n. (Telec., inform.) Circuit sau montaj electric în care are loc demodulația oscilațiilor de înaltă frecvență modulate. + Parte a unui aparat de radio în care are loc demodulația. ◦ Din germ. *Demodulator*; fr. *démodulateur*.

demodulátor
demodulátor
démodulateur

demoduláție, demodulații s.f. (Telec., inform.) Separare a oscilației de frecvență joasă (audiofrecvență) dintr-un semnal modulat (de înaltă frecvență). ◦ Din germ. *Demodulation*, fr. *démodulation*.

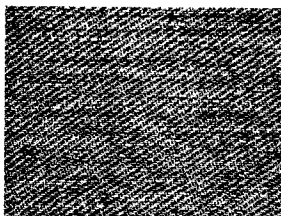
demorfinizáre, demorfinizári s.f. Dezintoxicare aplicată morfinomanilor. ◦ Cf. fr. *démorphinisation*.

demultiplexá, demultiplexez vb. I. Tr. (Inform.) A separa informațiile sau căile de transmitere pentru a le orienta spre mai mulți destinatari. ◦ Din fr. *démultiplexer*.

demultiplexór, demultiplexoare ▼ s.n. (Inform.) Aparat, program care selectează o anumită combinație de transmisii făcută de multiplexor la intrare. ◦ Din fr. *démultiplexeur*.

denial-of-service [dináial-ov-sórvís] s.n. (Inform.) Tip de atac asupra unui server, în scopul diminuării drastice a capacității de operare sau chiar al opririi acestuia. ◦ Cuv. engl.

dením, denimuri ▼ s.n. Țesătură groasă din bumbac, folosită în trecut la confecționarea salopetelor și a pantalonilor, utilizată astăzi pentru confecția de tip bluejeans. ◦ Din engl., fr. *denim*.

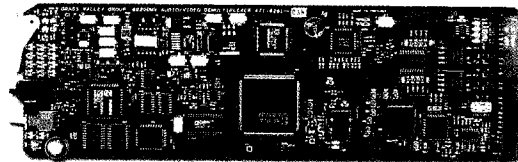
dením
dením
dením

denominalizá, denominalizez vb. I. Refl. (Fin.; despre semne bănești) A-și reduce valoarea nominală. ◦ De- + *nominaliza*.

denominalizáre, denominalizári s.f. Acțiunea de a *se denominaliza* și rezultatul ei. ◦ De la *denominaliza*.

denotațional, ~ă, denotaționali, ~e adj. (Inform.) *Semantică denotațională* = ramură a informaticii care studiază corectitudinea programelor. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *dénotationnel*.

denuclearizá, denuclearizez vb. I. Tr. A interzice, pe baza unui tratat internațional, producerea, experimentarea, stocarea și folosirea armelor nucleare într-un anumit spațiu, într-o zonă, într-o țară sau într-un grup de țări. + A înlătura dintr-un teritoriu dat, dintr-o zonă, țară etc. prezența oricărei arme nucleare. / Sil. -cle-a-. ◦ Din fr. *dénucléariser*.

demultiplexór
demultiplexeur
démultiplexeur

depavá, depavez vb. I. Tr. A scoate pavajul. ◦ Din fr. *dépaver*.

depaváre, depavári s.f. Acțiunea de a *depava* și rezultatul ei. ◦ De la *depava*.

dependént, ~ă, dependenți, ~te adj., s.m., s.f. (Persoană) care este intoxicată cu anumite substanțe psihoactive (alcool, droguri, medicamente etc.) și care simte nevoia de a consuma periodic substanța respectivă; adict. ◦ Din fr. *dépendant*.

dependență, dependențe s.f. (Med.) Stare patologică de intoxicație în care se află o persoană, ca urmare a obișnuinței de a consuma în mod repetat anumite substanțe psihoactive (alcool, droguri, medicamente etc.) și care se manifestă prin nevoia de a continua acest consum și de a mări dozele; adicție, toxicomanie: *dacă nu te oprești la timp, vei ajunge la dependență de alcool*. ◦ Din fr. *dépendance*, engl. *dependance*.

depeliát, depeliítez vb. I. Tr. A îndepărta pielea de pe fructe sau de pe legume. ◦ De- + *pieliță*.

depilá, depilez vb. I. Tr. A îndepărta părul de pe corp sau de pe față, prin mijloace chimice, electrice, mecanice etc., în scop estetic sau igienic; a epila. ◦ Din fr. *dépiler*.

depilánt, ~ă, depilanți, ~te adj., s.n. (Produs) care servește la depilare. ◦ Din fr. *dépilante*.

depiláre, depilári s.f. Acțiunea de a *depila* și rezultatul ei; epilare. ◦ De la *depila*.

depilátör, ~oáre, depilátori, ~oare ► adj., s.n. (Produs cosmetic sau aparat electric) care este folosit pentru depilare; epilator: *este alergică la crema depilatoare*. ◦ Din fr. *dépilatoire*.

depolítizá, depolítizez vb. I. Tr. A face ca anumite acțiuni, realizări,

instituții etc. să-și piardă caracterul politic. ◦ Din fr. *dépolitiser*.

depolítizáre, depolítizári s.f. 1. Acțiunea de a *depolitiza* și rezultatul ei. 2. (Filoz.) Concepție în sociologia contemporană potrivit căreia, în stadiul actual de dezvoltare a societății, sub influența revoluției științifice și tehnice, instituțiile și organizațiile sociale și-ar pierde conținutul politic. ◦ De la *dépolitiza*; cf. fr. *dépolitisation*.

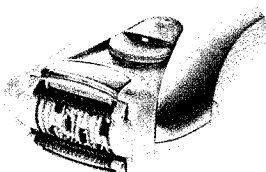
depoluá, depoluez vb. I. Tr. A elimina sau a reduce poluarea ori sursele ei: *depoluează un lac*. ◦ Din fr. *dépolluer*.

depoluánt, ~ă, depoluánți, ~te adj., s.m., s.f. (Substanță, procedeu etc.) care poate elimina sau reduce poluarea: *au fost utilizați agenți depoluánți*. ◦ Din fr. *dépolluant*.

depoluáre, depoluári s.f. Acțiunea de a *depolua* și rezultatul ei: *depoluarea apelor*. ◦ De la *depolua*.

depoluát, ~ă, depoluáți, ~te adj. Care a fost purificat; care este lipsit de poluare: *râu depoluat*. ◦ De la *depolua*.

deponént, ~ă, deponenți, ~te s.m., s.f. (Econ.) Persoană care încredințează cuiva un lucru, o sumă de bani, hârtii de valoare,

depilátor
depilatory
dépilatoire

în temeiul unui contract de depozit. ◦ Din it. *deponente*, lat. *deponens*, -ntis.

depôzit, *depozite* s.n. 1. (Fin.; și *depozit bancar*) Bani sau obiecte de valoare încredințate unei instituții bancare spre păstrare (și fructificare). 2. *Depozit legal* = fond de cărți constituit prin predarea obligatorie de către tipograful sau edituri a unui număr de exemplare din fiecare tiraj. ◦ Din lat. *depositum*; cf. fr. *dépôt*, it. *deposito*.

depreși, *depreși* s.f. v. depreșiune.

depreșiune, *depreșiuni* s.f. 1. (Med.) Pierdere a energiei fizice sau morale. ◦ *Depreșiune respiratorie* = inhibare a automatismului respirator, de obicei ca efect secundar al unor substanțe farmaceutice. 2. (Psih.) Stare mentală caracterizată prin tristețe patologică, autodevalorizare, dezinteres, anxietate, descurajare profundă și persistentă, asociată cu o înclinare psihomotorie și cu simptome somatice, determinată de diferiți factori; deprimare, deprivitate. ◦ *Depreșiune difuză* = reducere a activității electrice a scoarței cerebrale. (Psih.) *Depreșiune anacitică* = sindrom depresiv din prima copilărie, care survine în urma îndepărtării brutale și prelungite a mamei, după ce copilul a avut o relație normală cu ea. 3. (Econ.) Fază a ciclului economic care urmează după o perioadă de criză economică, în care producția și prețurile se mențin la un nivel scăzut, scade valoarea acțiunilor și puterea de cumpărare a populației, crește șomajul. / Și: *depreși* s.f. ◦ Din fr. *dépression*; cf. engl. *depression*.

depreșuriză, *depreșurizez* vb. I. (Fig.) 1. Tr. A egaliza presiunea dintr-un spațiu închis ermetic cu presiunea exterioară. 2. Refl. A pierde presiunea prestabilită: avionul s-a depreșurizat. ◦ Din fr. *dépressuriser*.

depreșurizare, *depreșurizări* s.f. (Fig.) Acțiunea de a (se) depreșuriza și rezultatul ei. ◦ De la *depreșuriza*; cf. fr. *dépressurisation*.

depreșurizat, ~ă, *depreșurizați*, ~te adj. 1. (Fiz.; despre presiunea atmosferică) Care a slăbit, a scăzut. 2. (Despre avioane, vehicule spațiale etc.) Care a pierdut presiunea internă normală. ◦ De la *depreșuriza*.

deprogramă, *deprogramez* vb. I. Tr. (Inform.) A anula un program. ◦ Din fr. *déprogrammer*.

deprogramare, *deprogramări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a deprograma și rezultatul ei. ◦ De la *deprograma*.

depunător, ~oare, *depunători*, ~oare s.m. s.f. (Fin.) Persoană care depune bani, obiecte sau hârtii de valoare spre păstrare, expertizare etc. ◦ *Depune* + -ător.

depune, *depun* vb. III. Tr. (Fin.) A depune bani = a încredința bani spre păstrare (unei bănci, unei case de economii, unei instituții specializate etc.), ca garanție etc. ◦ Cf. fr. *déposer*.

depunere, *depuneri* s.f. (Fin.) Acțiunea de a (se) depune și rezultatul ei. + Sumă de bani depusă spre păstrare (la o bancă, la o casă de economii etc.). ◦ *Depunere la vedere* = depunere (de bani) fără un termen fix de păstrare. ◦ De la *depune*.

deranjament, *deranjamente* s.n. (La pl.) Serviciu care se ocupă de remedierea perturbării unei instalații, a unor circuite etc. ◦ Din fr. *dérangement*.

derapă, *derapéz* vb. I. Intr. (Fig.; despre situații, evenimente etc.) A se schimba defavorabil și neprevăzut. ◦ Din fr. *déraper*.

derapaj, *derapaje* s.n. Acțiunea de a derapa și rezultatul său. ◦ Din fr. *déravage*.

derusifică, *derusific* vb. I. Tr. A înlătura instituțiile, obiceiurile etc. specifice Rusiei (sovietice). ◦ De + rusifica.

derusificare, *derusificări* s.f. Acțiunea de a derusifica și rezultatul ei. ◦ De la *derusifica*.

desaliniză, *desalinizez* vb. I. Tr. A face să fie mai puțin sărat; a desăra. ◦ Cf. fr. *dessaler*.

desalinizare, *desalinizări* s.f. Acțiunea de a desaliniza și rezultatul ei; desărare. ◦ De la *desaliniza*.

desalinizați, ~ă, *desalinizați*, ~te adj. Care a fost supus procesului de desalinizare, care este mai puțin sărat; desărat. ◦ De la *desaliniza*.

descentraliză, ~ă, *descentralizați*, ~te adj. Care a fost supus procesului de descentralizare, care este mai puțin sărat; desărat. ◦ De la *descentraliza*.

descerceră, *descercerez* vb. I. Tr. A scoate o persoană, cu ajutorul mijloacelor tehnice specifice, dintr-un vehicul ale cărui componente contorsionate în urma unui accident (rutier) împiedică ieșirea sau extragerea corpului din vehicul. ◦ Din fr. *désincarcérer*.

descercerare, *descercerări* s.f. Extragerea dintr-un vehicul avariat în urma unui accident (rutier), cu mijloace tehnice specifice, a unei persoane accidentate sau antrenate în accident. ◦ *Echipă* (sau *echipaj*) de descercerare = grup de persoane specializate care participă la eliberarea pasagerilor rămași blocați într-un vehicul avariat în urma unui accident (rutier). *Utilaj de descercerare* = utilaj specific folosit în accidente (rutiere) care permite decuparea, tăierea componentelor din tablă, metal etc. și eliberarea ființelor aflate în interiorul vehiculului avariat. ◦ De la *descercera*.

descărcă, *descărc* vb. I. Tr. (Inform.) A face un transfer de unul sau mai multe pachete de informații sau date (fișiere, programe) între două calculatoare, două servere ori între alte sisteme sau dispozitive electronice, de obicei prin intermediul internetului; a download. ◦ Cf. engl. *download*.

descărcare, *descărcări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a descărcă și rezultatul ei; download, downloadare. ◦ De la *descărca*.

descărcat, ~ă, *descărcați*, ~te adj. (Inform.; despre date sau fișiere) Care a fost transferat între două calculatoare, între două servere ori între alte sisteme sau dispozitive electronice, de obicei prin intermediul internetului; downloadat. ◦ De la *descărca*.

descărcă, ~ă, *descărcați*, ~te adj. (Inform.; despre date sau fișiere) Care a fost transferat între două calculatoare, între două servere ori între alte sisteme sau dispozitive electronice, de obicei prin intermediul internetului; downloadat. ◦ De la *descărca*.

descărcare, *descărcări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a descărcă și rezultatul ei; download, downloadare. ◦ De la *descărca*.

descărcat, ~ă, *descărcați*, ~te adj. (Inform.; despre date sau fișiere) Care a fost transferat între două calculatoare, între două servere ori între alte sisteme sau dispozitive electronice, de obicei prin intermediul internetului; downloadat. ◦ De la *descărca*.

descentraliză, ~ă, *descentralizați*, ~te adj. (Inform.) Acțiunea de a descentraliza și rezultatul ei. + Independență administrativă acordată organelor locale. ◦ De la *descentraliza*.

descentralizat, ~ă, *descentralizați*, ~te adj. (Inform.) Acțiunea de a descentraliza și rezultatul ei. + Independență administrativă acordată organelor locale. ◦ De la *descentraliza*.

descentralizare, *descentralizări* s.f. Acțiunea de a descentraliza și rezultatul ei. + Independență administrativă acordată organelor locale. ◦ De la *descentraliza*.

descriptiv, *descriptivi* s.m. (Inform.) 1. Termen, expresie etc. care pot fi folosite drept cheie pentru căutarea și regăsirea rapidă a informațiilor într-un document sau grup de documente. 2. Informație stocată pentru a descrie structura, conținutul etc. al unui program. ◦ Din fr. *descripteur*; engl. *descriptor*.

desecretiză, *desecretizez* vb. I. Tr. A declassifica: s-au desecretizat unele dosare. ◦ De + secret + -iza.

desecretizare, *desecretizări* s.f. Acțiunea de a desecretiza și rezultatul ei; declassificare. ◦ De la *desecretiza*.

desecretizat, ~ă, *desecretizați*, ~te adj. Care poate fi cunoscut, care nu mai este considerat secret; declassificat: dosare desecretizate. ◦ De la *desecretiza*.

deserializă, *deserializări* s.f. (Inform.) Operație executată la destinație, când informația, reprezentată printr-un șir de cuvinte, este transmisă serial de către sursă. / Sil. -ri-a-. ◦ Cf. engl. *deserialization*.

deshidratant, ~ă, *deshidratați*, ~te adj., s.m. (Substanță) care provoacă deshidratarea. ◦ Din fr. *déshydratant*.

deshidratare, *deshidratari* s.f. (Med.) Diminuare excesivă a apei în diferitele țesuturi ale organismului (îndeosebi în sânge), prin insuficiență de aport sau prin pierdere exagerată (transpirații, vomă, diaree). ◦ De la *deshidrata*.

deshidrați, ~ă, *deshidrați*, ~te adj. (Med.) Care a pierdut în mod anormal apa din țesuturile organice, ca urmare a transpirației abundente, a vomei și a diareei repetate. ◦ De la *deshidrata*.

design, *designuri* [dizáin] s.n. 1. Aspect exterior, mod de a se prezenta al unui lucru (din punct de vedere estetic). 2. Domeniu multidisciplinar interesat de ansamblul factorilor (social-economici, funcionali, tehnici, ergonomici, estetici etc.) care contribuie la aspectul, citirea și adaptabilitatea la funcțiile specifice a unui produs industrial. + (P. ext.) Domeniu complex care include întregul orizont al armonizării estetice a ambianței, începând de la conceperea obiectelor uzuale și a mobilelor până la urbanism și amenajarea peisajului. 3. Plan menit să prezinte aspectul și funcțiile unei clădiri, ale unui obiect etc. înainte de realizarea lor: *designul clădirii a fost conceput de un tânăr francez*. ◦ Din engl., fr. *design*.

designer, *designeri* [dizáiner] s.m. 1. Specialist în design; proiectant care se ocupă de estetica produselor industriale. 2. Creator de modă. ◦ Din engl., fr. *designer*.

desk, *deskuri* ▼ s.n. Masă de scris, birou. ◦ Din engl. *desk*.

desktop, *desktopuri* s.n. 1. Calculator de birou. 2. Ecranul principal de afișare al unui calculator, interfața grafică de comunicare cu utilizatorul, conștând în pictograme care reprezintă fișiere; monitor. ◦ Din engl. *desktop*.

destinație, *destinații* s.f. (Inform.) Dispozitiv sau program care primește informații. ◦ Din fr. *destination*.

destocă, *destoche* vb. I. Intr. A diminua stocurile prin punerea lor în vânzare. ◦ Din engl. *destock*, fr. *déstocker*.

destocaj, *destocaje* s.n. Destocare. ◦ Din fr. *déstockage*.

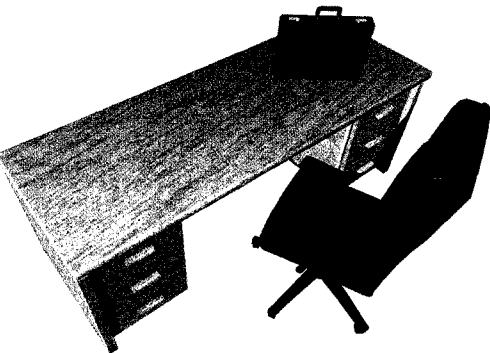
destocă, *destocări* s.f. Acțiunea de a destoca și rezultatul ei; destocaj. ◦ De la *destoca*.

destrucură, *destrucurez* vb. I. Tr. A distruge structurile unui ansamblu; a desființa structura a ceva. ◦ Din fr. *déstructurer*.

destrucurant, ~ă, *destrucuranți*, ~te adj. Care are capacitatea de a destructura. ◦ Din fr. *déstructurant*.

detartră, *detartréz* vb. I. Tr. (Med.) A înlătura tartrul de pe dinți. ◦ Din fr. *détartrer*.

detectoare, *detectoare* ► s.n. Aparat, dispozitiv utilizat pentru a detecta ceva. ◦ *Detector de proximitate* = aparat electronic care detectează apropierea unei persoane sau a unui obiect de o zonă controlată. *Detector de metale* = aparat electronic pentru detectarea obiectelor metalice ascunse vederii. *Detector de minciuni* = poligraf; lie detector. *Detector de radar* = aparat electronic folosit de șoferi pentru a detecta dacă viteza mașinii este monitorizată de o unitate radar. *Detector de fum* = dispozitiv folosit pentru a detecta fumul de la incendii în încăperi. ◦ Din fr. *détecteur*, engl. *detector*.

desk
desk
bureau

detector de fum
smoke detector
détecteur de fumée

determinare, determinări s.f. Fermitate, hotărâre: în discurs s-a simțit *determinarea* candidaturii de a face ceva nou. ◦ Cf. engl. *determination*.

determinat, -ă, determinați, -te adj. (Fig.; despre persoane) Care este hotărât, decis, motivat: un *concurrent talentat și determinat*. ◦ De la *determina*; cf. fr. *déterminé*.

detoxifică, detoxific vb I. Tr., refl. 1. A produce sau a suferi neutralizarea unui produs toxic. 2. A elimina substanțele toxice din organism, prin diferite metode (dietă, exerciții fizice etc.). ◦ Din fr. *détoxifier*.

detoxificare, detoxificări s.f. Acțiunea de a detoxifica și rezultatul ei. + (Spec.) Tratatament medical pentru dependenții de alcool sau de droguri care include abținerea până când sângele din organism este curățat de toxine. ◦ De la *detoxifica*; cf. engl. *detoxification*.

detoxificat, -ă, detoxificați, -te adj. Care a fost supus detoxificării. ◦ De la *detoxifica*.

detoxifere, detoxifieri s.f. Detoxificare. / Sil. -fi-e-. ◦ De la *detoxifica*.

devaloriză, devalorizez vb. I. Tr., refl. (Fin.) A(-și) reduce valoarea (în raport cu aurul sau cu valutele străine); a (se) deprecia: în ultima lună leul s-a *devalorizat*. ◦ Din fr. *dévaloriser*.

devalorizare, devalorizări s.f. (Fin.) Reducere oficială a valorii monedei naționale în raport cu aurul, argintul sau cu valutele străine. ◦ De la *devaloriza*.

devalorizat, -ă, devalorizați, -te adj. (Fin.; despre monede și alte valori) Care și-a micșorat valoarea; care s-a depreciat. ◦ De la *devaloriza*.

developer, developeri [divelopər] s.m. *Developer imobiliar* =

dezvoltator imobiliar. ◦ Din engl. *developer*.

developmentalism s.n. (Econ.) Teorie care susține că, pentru țările din lumea a treia, cea mai bună modalitate de a se dezvolta o reprezintă crearea unei piețe interne puternice și variate, precum și creșterea taxelor la importuri. ◦ Din engl. *developmentalism*.

deversă, deversez vb. I. Tr., refl. 1. Tr., refl. A scurge sau a face să se scurgă surplusul de apă dintr-un râu sau dintr-un lac de acumulare; a (se) vărsa; a (se) revărsa. 2. Tr. (Tehn.) A face să se scurgă un lichid (rezidual) într-o apă naturală. ◦ Din fr. *déverser*.

deversare, deversări s.f. 1. Scurgere a surplusului de apă dintr-un râu sau dintr-un lac de acumulare: pentru a preveni inundarea unor localități, s-au făcut *deversări controlate*. 2. (Tehn.) Scurgere a unui lichid (rezidual) într-o apă naturală. ◦ De la *deversă*.

devirusă, devirusez vb. I. Tr. (Inform.) A curăța de viruși programe, fișiere etc. dintr-un calculator sau dintr-un alt dispozitiv de stocare care permite acest lucru, folosind un software special. ◦ Din fr. *déviruser*.

devirusare, devirusări s.f. Acțiunea de a devirusa și rezultatul ei. ◦ De la *devirusă*.

devirusat, -ă, devirusați, -te adj. (Despre programe, fișiere etc.) Care a fost curățat de viruși, folosind un software special. ◦ De la *devirusă*.

deviză, devise s.f. 1. Moneda unei țări considerată în raport cu moneda altei țări. 2. (Fin.; la pl.) Mijloace de credit și de plată, reprezentate prin documente de plată (trate, cecuri etc.) și hârtii de valoare (acțiuni, obligațiuni, titluri etc.) (emise în valută străină), pe baza cărora beneficiarul are dreptul să obțină o anumită cantitate de valori. ◦ *Devize convertibile* = devize care pot fi schimbate liber în altă monedă decât cea în care sunt exprimate. ◦ Din fr. *devise*.

dezabonă, dezabonez vb. I. Tr., refl. A(-și) anula un abonament. ◦ Din fr. *désabonner*.

dezactivă, dezactivez vb. I. Tr. A face ca un dispozitiv, un aparat, un program de calculator etc. să treacă în stare de inactivitate. ◦ Din fr. *désactiver*.

dezactivare, dezactivări s.f. Trece în stare de inactivitate a unui dispozitiv, aparat, program de calculator etc. ◦ De la *dezactivă*.

dezactivat, -ă, dezactivați, -te adj. (Despre dispozitive, aparate, programe de calculator etc.) Care este trecut în stare de inactivitate. ◦ De la *dezactivă*.

dezalcooliză, dezalcoolizez vb. I. Tr. A trata alcoolismul unui pacient. / Sil. -co-o-. ◦ Din fr. *desalcooliser*.

dezalcoolizare, dezalcoolizări s.f. (Med.) Tratatament în alcoolismul cronic, care constă în crearea unui dezechilibru față de băutura, pe principiul reflexelor condiționate. / Sil. -co-o-. ◦ De la *dezalcooliză*.

dezambiguiză, dezambiguizez vb. I. Tr. A înlătura ambiguitatea, a clarifica exprimarea prin eliminarea oricărui echivoc; a realiza o exprimare cu un singur înțeles posibil. / Sil. -gu-i-. ◦ Din fr. *désambiguiser*.

dezambiguizare, dezambiguizări s.f. Înlăturare a ambiguității, clarificare a exprimării prin eliminarea oricărui echivoc. / Sil. -gu-i-. ◦ De la *dezambiguiză*.

dezarhivă, dezarhivez vb. I. Tr. (Inform.) A extrage unul sau mai multe fișiere dintr-o arhivă electronică, în care au fost incluse prin compresie (pentru reducerea dimensiunilor). ◦ Din fr. *desarchiver*.

dezarhivare, dezarhivări s.f. (Inform.) Acțiunea de a dezarhiva și rezultatul ei. ◦ De la *dezarhivă*.

dezarhivat, -ă, dezarhivați, -te adj. (Inform.; despre fișiere) Care este extras dintr-o arhivă electronică, în care au fost incluse prin compresie (pentru reducerea dimensiunilor). ◦ De la *dezarhivă*.

dezbătere, dezbateri s.f. Discuție sau analiză, sub toate aspectele și din diferite puncte de vedere a unor idei, legi, proiecte etc., la întâlniri publice sau la adunări deliberante: *dezbateri parlamentare*. + (P. ext.; și *dezbateri publică*) Discuție asupra unei probleme de interes general; debate: *dezbateri asupra vârstei de pensionare*. ◦ De la *dezbate*; cf. fr. *débat*, engl. *debate*.

dezechilibru, dezechilibre s.n. Lipsă de echilibru. ◦ *Dezechilibru economic* = lipsă de concordanță între diferitele părți componente ale procesului economic. *Dezechilibru alimentar* v. alimentar. ◦ Din fr. *déséquilibre*.

dezinflațion, dezinflații s.f. (Econ.) Reducere a ratei inflației. ◦ Din fr. *désinflation*, engl. *disinflation*.

dezinflaționist, -ă, dezinflaționiști, -ste adj. Care se referă la scăderea ratei inflației. ◦ Din engl. *disinflationist*.

dezvoltător, dezvoltatori s.m. *Dezvoltator imobiliar* = persoană fizică sau juridică care întreprinde toate acțiunile necesare pentru dezvoltarea unei proprietăți prin construcția de apartamente, centre comerciale sau clădiri industriale într-o zonă sau pe un teren special ales în acest scop; developer imobiliar. ◦ Cf. engl. *developer*.

dhow ► [dáu] s.n. Navă cu velatură, având unul sau două catarge, folosită îndeosebi în regiunile arabe. ◦ Cuv. engl.

diaboio ▲ s.n. 1. Jucărie (de origine japoneză) alcătuită dintr-un mosor subțiat la mijloc, care se aruncă în sus și se prinde pe un fir legat între două bețigoare. 2. Proiectil la armele cu aer comprimat format din alice de plumb scobite în interior. ◦ Din fr. *diabolo*.

diafrăgmă, diafragme s.f. Dispozitiv mecanic de contracepție pentru femei, din cauciuc sau din plastic, care, aplicat la nivelul colului uterin, împiedică ascensiunea spermatozoizilor, prevenind astfel concepția. ◦ Din fr. *diaphragme*, germ. *Diaphragma*.

diabolo (1)
diabolo
diabolo

diagnostic, diagnostice s.n. (Inform.) Metodă de depistare, de localizare și eventual de corijare a defecțiunilor subsistemului hardware sau a erorilor dintr-un program. / Sil. di-ag-. ◦ Din fr. *diagnostic*.

dialóg, dialoguri s.n. *Fereastră (sau casetă) de dialog* v. fereastră. ◦ Cf. engl. *dialog box*.

dial-up [dái-ap] adj. *Conexiune dial-up* = tip de conexiune la internet care utilizează o linie telefonică obișnuită și un modem ce stabilește o legătură temporară spre calculator, suportând viteze de transfer mici și care se taxează, de obicei, în funcție de durata utilizării. ◦ Cuv. engl.

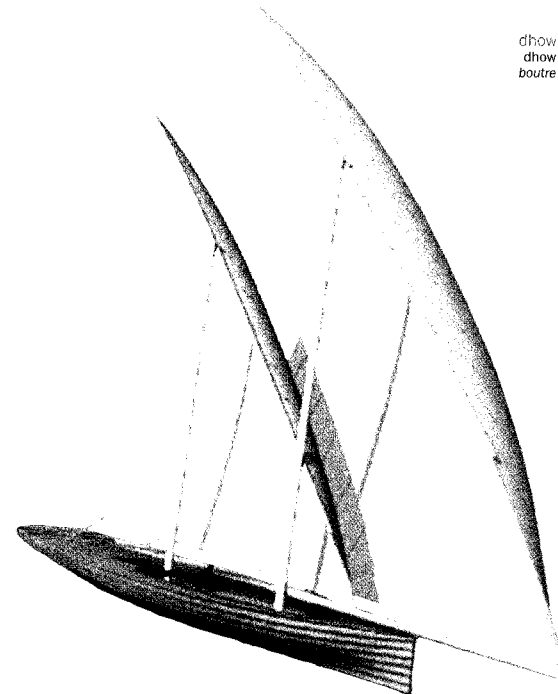
diăsporă s.f. 1. Răspândire a evreilor, de-a lungul secolelor, în afara teritoriului strămoșilor lor. 2. (P. ext.) Totalitate a membrilor unei etnii, stabiliți în afara teritoriului patriei lor: *diăspora românească din Canada*. / Sil. di-as-. ◦ Din germ. *Diaspora*, gr. *diáspora*, fr. *diaspora*.

dicționar, dicționare s.n. (Inform.) Tablă de coreșpondență utilizată pentru a specifica programele, secvențele, datele alfanumerice etc. conținute într-o arhivă și structura lor (cazulă sau secvențială). / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *dictionnaire*.

diesel [dízeil] s.n. (Fam.) Automobil care are motor diesel: *mi-aș cumpăra un diesel*. ◦ Din fr. *diesel*, germ. *Diesel*.

dietetic, -ă, dietetici, -ce s.f., adj. 1. S.f. Știință care are ca obiect studiul valorii nutritive a alimentelor, al bolilor cauzate de o alimentație nerațională, precum și stabilirea regimurilor alimentare indicate diverselor

dhow
dhow
boute

categorii de consumatori (bolnavi, copii, sportivi etc.).

2. Adj. Care se referă la această știință și la aplicațiile sale: *regim dietetic; aliment dietetic*. / Sil. *di-e-*. ○ Din fr. *dietetique*.

dietetician, ~ă, *dieteticieni*, ~e s.m., s.f. Specialist în dietetică. / Sil. *di-e-te-ti-ci-an*. ○ Din fr. *dieteticien*.

diferență, *diferențe* s.f. A face diferență = a fi foarte bun, a fi deosebit: *portarul a făcut diferența în acel meci*. ○ Cf. engl. *(to make the) difference*.

digit, *dițiți* s.m. (Inform., electron.) Cifră. ○ Din engl. *digit*.

digital, ~ă, *digitali*, ~e adj. 1. (Despre semnale sau informații) Care este sau care poate fi exprimat prin dițiți 0 și 1, ce sunt în general reprezentați ca valori fizice, de tipul voltajului sau al polarizării magnetice.

2. (Electron.; despre aparate, dispozitive, instrumente, sisteme) Care generează, utilizează, prelucurează sau stochează date sau informații sub formă de semnale digitale: *televizor digital*.

↳ *Cablul digital* = cablu prin care se pot transfera semnale digitale. *Semnătură digitală* v. *semnătură*. 3. Care presupune utilizarea calculatorului: *revoluție digitală*. ○ Din fr., engl. *digital*.

digitaliză, *digitalizez* vb. I. Tr. (Inform.) A transforma datele analogice în date digitale, recunoscute de calculator; a digitaliza: *cercetătorii digitalizează*. ○ Din fr. *digitaliser*, engl. *digitalize*.

digitalizare, *digitalizări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a digitaliza și rezultatul ei; digitalizare: *digitalizarea cărților va facilita accesul cititorilor*. ○ De la *digitaliza*.

digitalizat, ~ă, *digitalizați*, ~te adj. (Inform.; despre date analogice) Care au fost transformate în date digitale, care sunt recunoscute de calculator; digitalizat. ○ De la *digitaliza*.

digitiză, *digitizez* vb. I. Tr. (Inform.) A digitaliza. ○ Din engl. *digitize*.

digitizare, *digitizări* s.f. (Inform.) Digitalizare. ○ De la *digitiza*.

digitizat, ~ă, *digitizați*, ~te adj. (Inform.) Digitalizat. ○ De la *digitaliza*.

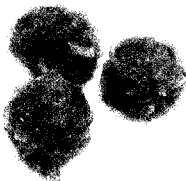
digitizor, *digitizoare* ▼ s.n. (Inform.) Dispozitiv utilizat pentru transformarea unei curbe plane într-un set de caractere binare, corespunzătoare coordonatelor punctelor reprezentative ale curbei. ○ Cf. engl. *digitiser*.

digitizor
digitiser
digitaliseur

dildo, *dildo-uri* s.n. Vibrator utilizat în scopuri erotice. ○ Din engl. *dildo*.

dîm sîm ▼ s. Gustări ușoare de origine chinezească, în general sub formă de găluște sau rulouri fierte la aburi, care au o mare varietate de umpluturi și care sunt servite în cantități mici, ca aperitive pentru ceai. ○ Cuv. engl. (< cuv. chin.).

dim sum
din sum

direct selling [direkt séliŋ] s. Tehnică comercială care presupune prezentarea și vânzarea directă de produse și servicii clienților, la domiciliul sau la serviciul acestora. ○ Cuv. engl.

director, *directoare* s.n. (Inform.) Pagină care cuprinde o listă a fișierelor dintr-un calculator, a unor pagini web. + Element al unei memorii de stocare folosit pentru organizarea și gruparea ansamblului de fișiere. ○ Din engl. *directory*; cf. fr. *dossier*.

dirig, ~ă, *dirigi*, ~ge s.m., s.f. Abrev. de la *diriginte*, *dirigintă*.

dirt jumping [dórt dʒeámpin] s.n. Formă de mountain biking practică pe circuite de pământ, special amenajate, care implică și efectuarea unor salturi. ○ Cuv. engl.

dirt park [dórt párk] s.n. Zonă special amenajată pentru concursurile de dirt jumping. ○ Cuv. engl.

dirt-track [dórt trek] s.n. Cursă de motociclism care se desfășoară în circuit închis, pe o pistă cu zgură, uneori cu obstacole. ○ Cuv. engl.

disagio [dizádʒo] s.n. (Fin.) Pierdere apărută din diferența de mărime dintre nivelul mai mic al cursului unei monede sau hârtii de valoare stabilit la bursă și valoarea nominală a acestora. ○ Din it. *disaggio*.

disc, *discuri* s.n. (Inform.) *Disc fix* (sau *dur*) = hard-disk. *Disc flexibil* = placă circulară din material plastic, acoperită cu un material ușor magnetizabil, pe care se scrie sau de pe care se citește informația; *dischetă*. *Disc magnetic* = dispozitiv de memorare a datelor, constând dintr-o placă circulară de metal acoperită pe ambele fețe cu material magnetic, datele memorate fiind aranjate sub formă liniară pe piste concentrice. ○ Din engl. *disk*, fr. *disque*.

dischetă, *dischete* ▼ s.f. Disc flexibil. ○ Din engl. *diskette*, fr. *disquette*.

discheta, *dischete* ▼ s.f. Disc flexibil. ○ Din engl. *diskette*, fr. *disquette*.

discheta
diskette
disquette

disc-jockey, *disc-jockey* [disk dʒókei] s.m. Persoană care alege, mixează și prezintă înregistrări muzicale la un post de radio sau în discotecă; (abrev.) DJ. ○ Din engl. *D(isc)-J(ockey)*.

discografie, *discografii* s.f. Catalog descriptiv al înregistrărilor

cuprinzând opera unui compozitor sau a unui anumit interpret, grup etc.: *discografia lui Tracy Chapman*. ○ Din engl. *discography*, fr. *discographie*.

discount, *discounturi* [diskáunt] s.n. Reducere de preț care se acordă unui anumit client, în anumite condiții de achiziționare a mărfii. ○ Din engl. *discount*.

discrimină, *discriminez* vb. I. Tr. 1. A trata inegal indivizi sau grupuri de oameni conform unor criterii cum ar fi apartenența etnică, rasială, religioasă, sexuală etc. + A duce o politică prin care o categorie de cetățeni dintr-un stat sunt lipsiți de anumite drepturi, pe baza unor considerente de natură etnică, rasială, religioasă etc. 2. A deosebi, a discerne, a diferenția, a distinge. ○ Din fr. *discriminer*, it. *discriminare*; cf. engl. *discriminate*.

discriminare, *discriminări* s.f.

1. Tratament inegal, defavorizant, aplicat indivizilor, unor categorii sau grupuri de indivizi conform unor criterii cum ar fi apartenența etnică, rasială, religioasă, orientare sexuală etc.

+ Politică prin care un stat sau o anumită categorie de cetățeni ai unui stat sunt lipsiți de unele drepturi, pe baza unor considerente de natură etnică, rasială, religioasă etc. ↳ *Discriminare pozitivă* = politică prin care se acordă un tratament favorizant unui grup, unei categorii sociale etc. pentru a corecta inegalitățile. 2. Diferențiere, deosebire făcută între două sau mai multe obiecte, idei etc. după caracteristicile lor distincte. ○ De la *discrimina*.

discriminat, ~ă, *discriminați*, ~te adj. (Despre indivizi sau grupuri de oameni) Care este tratat inegal în raport cu diverse criterii cum ar fi apartenența etnică, rasială, religioasă, sexuală etc.: *multe persoane discriminate au făcut plângere la CEDO*. ○ De la *discrimina*.

disfemism, *disfemisme* s.n. (Rar) Termen nerespectuos, neplăcut, dur, care se utilizează în locul unui termen neutru. ○ Din engl. *disphemism*.

display, *display-uri* ► [displéi] s.n. 1. Echipament electronic care permite prezentarea informațiilor în formă vizuală (ecran, televizor etc.). 2. Material de publicitate și, în același timp, suport promoțional (confectionat din carton, PVC etc.), aparținând producătorului sau distribuitorului, folosit la locul de vânzare pentru scoaterea în evidență a produsului (sublinierea avantajelor, evidențierea mărcii, acțiuni promoționale în curs de desfășurare etc.). 3. Afișaj optoelectronic care conține un grup de cifre, folosit în instrumentele de măsură. ○ Din engl. *display*.

disponibiliză, *disponibilizez* vb. I. Tr. A concedia pe cineva: *patronul a disponibilizat mai mulți angajați*. ○ Din fr. *disponibiliser*.

disponibilizare, *disponibilizări* s.f. Acțiunea de a disponibiliza și rezultatul ei. ○ De la *disponibiliza*.

disponibilizat, ~ă, *disponibilizați*, ~te adj. (Despre persoane) Care a fost concediat: *muncitorii disponibilizați primesc trei salarii compensatorii*. ○ De la *disponibiliza*.

distribuitor, ~oare, *distribuitori*, ~oare s.m., s.f., s.n. 1. S.m., s.f. Persoană, firmă specializată care distribuie produse, mărfuri (materiale, alimente etc.). 2. S.n. Aparat automat de distribuție: *distribuitor de cafea*. 3. S.n. (Telec.) Mecanism de transmitere a semnalelor la intervale de timp succesive. ○ *Distribuiri* + -tor; cf. fr. *distributeur*.

disturbă, *disturb* vb. I. Tr. A tulbura, a deranja, a perturba. ○ Din it. *disturbare*.

dividend, *dividende* s.n. (Fin.) 1. Parte din profitul unei societăți pe acțiuni care revine fiecărui acționar în raport cu numărul de acțiuni pe care le posedă. 2. Parte a fiecărui creditor în împărțirea activului rămas dintr-un faliment. ○ Din fr. *dividende*.

display
display
affichage

diving [dáviniŋ] s.n. Sport care presupune sărituri în apă de pe o platformă sau o trambulină, însoțite uneori de mișcări acrobactice. ○ Cuv. engl.

DivX, *DivX-uri* [divíx] s.n. 1. Codec care are capacitatea de a comprima fișiere video mari în unele mult mai mici, fără a altera prea mult calitatea imaginii. 2. Fișier care are această extensie. ○ Din engl. *D(igital) V(ideo) E(xpress)*.

dizabilitate, *dizabilități* s.f. Condiție fizică sau mentală care limitează simțurile, mișcările sau activitățile unei persoane; handicap: *copii cu dizabilități beneficiază de condiții speciale*. ○ Din engl. *disability*.

DJ [didʒéi] s.m. Abrev. de la *disc-jockey*.

dobândă, *dobânzi* s.f. (Fin.) Sumă de bani care se plătește pentru un împrumut, reprezentând un procent din suma împrumutată: *dobândă de 5 la sută*. ↳ *Dobândă anuală efectivă* (abrev. DAE) = exprimarea sub formă procentuală a costului total al unui credit, care include comisioanele de evaluare, de acordare, de administrare etc. ○ De la *dobândi*.

doc, *docuri* s.n. (Inform.) Extensie a documentelor produse de diverse procesoare de text, în baza formatului impus de

Microsoft Word. + (P. ext.) Fișier Microsoft Word: *am primit două docuri pe care nu le pot deschide.*
 ◦ Din engl. *DOC(ument)*.

document, *documente* s.n., adj. invar. 1. S.n. Fișier informatic creat cu ajutorul unei aplicații, a unui program. 2. Adj. invar. (Despre texte, inscripții, fotografii etc.) Care poate servi la cunoașterea mai temeinică a unui eveniment, a unui fapt istoric sau actual: *carte-document, fotografie-document.* ◦ Cf. fr. *document*.

dojo [dódʒo sau dójɔ] s.n. Sală în care se învață și se practică artele marțiale. ◦ Din engl., fr. *dojo* (<cuv. jap.).

doiby digital [dólbɪ dígítal] s.n. Cel mai cunoscut format al tehnologiei de compresie audio *Dolby*, care poate controla până la șase canale de sunet ce acoperă întreg spectrul sonor audibil.
 ◦ Cuv. engl.

dolly ▼ s.n. (Cinem.) Cărucior cu o macara de dimensiuni reduse, pe care se așază aparatul de filmat pentru înregistrări panoramice de mică înălțime.
 ◦ Cuv. engl.

domeniu, *domenii* s.n. (Inform.) Zonă dintr-o rețea informatică, incluzând un ansamblu de adrese electronice ce au un sufix

comun, care este controlat de o anumită organizație sau de o persoană, permițând prelucrarea, stocarea sau transferul de date. ◦ Din engl. *domain*, fr. *domaine*.

domestic, ~ă, *domestici*, ~ce adj. Care există sau se întâmplă doar în interiorul unui stat; care nu este străin sau internațional. ◦ Din engl. *domestic*, fr. *domestique*.

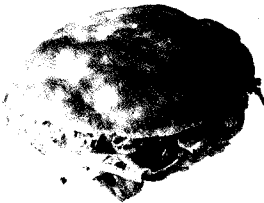
dominó, *dominouri* s.n. *Principiul dominoului* (sau *efect de domino*) = prăbușire a unui sistem, din cauza efectului în cascadă, generat de un factor inițial; reacție în lanț. ◦ Cf. fr. *effet domino*.

donă, *donez* vb. I. Tr. A accepta benevol extragerea din organism a unei cantități de sânge (pentru a fi folosit la transfuzii și perfuzii), a unui organ (pentru a fi transplantat unui bolnav sau în scopuri terapeutice) etc. ◦ Din fr. *donner*, lat. *donare*; cf. engl. *donate*.

donator, ~oăre, *donatori*, ~oare s.m., s.f. 1. S.m. *Donator universal* = persoană al cărei sânge este tolerat de toate tipurile de receptori. 2. S.m., s.f. Persoană care donează un organ, un țesut, celule, cromozomi, gene etc., în vederea utilizării acestora în scopuri terapeutice sau în vederea unui transplant.
 ◦ Din engl. *donator*; cf. fr. *donneur*.

döner kebab ▲ [dánør kebáb] s. Preparat culinar originar din Asia, constând din carne friptă pe frigăruii orizontale rotative și care este servită, tradițional, pe o farfurie cu orez împreună cu un sos iute din unt topit și paprica. + (P. ext.) Carne de vită sau de oaie la grătar, servită, de obicei, sub formă de sandvici.
 ◦ Cuv. tc.

donór, *donori* adj., s.m. (Individ) care cedează un organ, un țesut, celule, cromozomi, gene etc. ◦ Din fr. *donneur*, engl. *donor*.

döner kebab
 döner kebab
 döner kebab

dopă, *dopez* vb. I. Tr., refl. A(-și) administra, în mod nepermis, substanțe chimice stimulatoare, în scopul creșterii artificiale a capacităților psihomotorii, a randamentului, pentru a obține performanțe deosebite sau în scopul diminuării senzațiilor dureroase și a oboselii, la o competiție sportivă. ◦ Din engl. *dope*, fr. *doper*.

dopaj, *dopaje* s.n. Utilizarea de procedee, de substanțe chimice stimulatoare în scopul creșterii artificiale a capacităților psihomotorii, a randamentului, pentru a obține performanțe deosebite sau în scopul diminuării senzațiilor dureroase și a oboselii, la o competiție sportivă; *dopare*, *doping*: *a fost acuzat de dopaj.*
 ◦ Din fr. *dopage*.

dopăre, *dopări* s.f. Acțiunea de a (*se*) *dopa* și rezultatul ei; *dopaj*, *doping*. ◦ De la *dopa*.

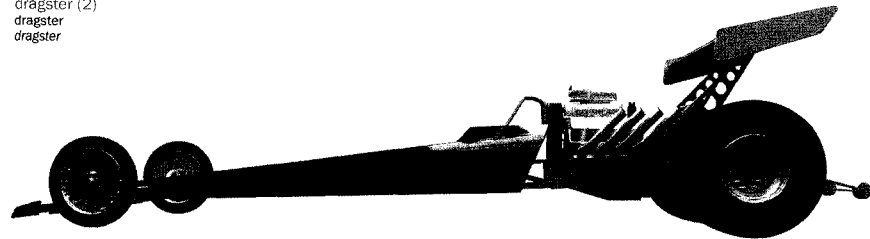
dóping, *dopinguri* s.n. 1. *Dopaj*, *dopare*. 2. Substanță chimică stimulatoare, folosită pentru *dopare*. 3. (Fig.) Întăritor, stimulent. ◦ Din fr., engl. *doping*.

dos s.n. (Inform.) Sistem de operare creat inițial pentru calculatoarele personale cu tehnologie IBM. ◦ Din engl. *D(isk) O(perating) S(ystem)*.

double room [dábəl rum] s.f. Cameră cu două locuri care are fie două paturi individuale, fie un pat dublu. ◦ Cuv. engl.

downhill ► [dáunhil] s. Coborâre extremă cu bicicleta, cu cea mai mare viteză posibilă, cu sărituri mari, pe un traseu special amenajat, pe care există diferite obstacole (stânci, rădăcini, bușteni și pietre). ◦ Cuv. engl.

dragster (2)
 dragster
 dragster

download, *download-uri* [daunlód] s.n. (Inform.) Descărcare, downloadare. ◦ Din engl. *download*.

downloada, *downloadez* [daunlodá] vb. I. Tr. (Inform.) A descărca. ◦ Din engl. *download*.

downloada, *downloadări* [daunlodáre] s.f. (Inform.) Descărcare, download. ◦ De la *downloada*.

downloadát, ~ă, *downloadați*, ~te [daunlodát] adj. (Inform.) Descărcat. ◦ De la *downloada*.

dóză, *doze* ► s.f. 1. Cantitate de droguri luată într-o singură priză. 2. Cutie metalică în care se află o băutură răcoritoare sau bere. ◦ Din fr., engl. *dose*.

draft, *drafturi* s.n. 1. Plan, schiță, proiect, ciornă. 2. Cec bancar care poate fi încasat sau depozitat numai de persoana pentru care este emis. ◦ Din engl. *draft*.

downhill
 downhill
 downhill

drag and drop [drég end dráp] s.n. (Inform.) Modalitate prin care se poate muta un document în memoria unui calculator, dintr-un spațiu în altul, cu ajutorul mouse-ului sau al unui dispozitiv similar. ◦ Cuv. engl.

dragă, *draghez* vb. I. Intr. A căuta obiectele scufundate în apă.
 ◦ Din fr. *drager*.

drăgster, *dragstere* ▲ s.n. 1. Cursă automobilistică în care se urmărește atingerea unei viteze foarte mari pe o distanță scurtă, imediat după plecarea de la start. 2. Mașină folosită în astfel de curse, formată dintr-un șasiu de bare de oțel sudate, foarte alungit, care are roțile din față subțiri și ușoare, iar pe cele din spate cu anvelope mari și rezistente. ◦ Din engl. *dragster*.

draw [dro] s.n. 1. (Sport) Meci terminat la scor egal; rezultat de egalitate la terminarea partidei. 2. (La jocul de cărți) Tragere a unor cărți suplimentare, după distribuirea inițială. ◦ Din engl. *draw*.

drawback, *drawback-uri* [dróbek] s.n. Dezavantaj: *mașina are un drawback: nu are aer condiționat.*
 ◦ Cuv. engl.

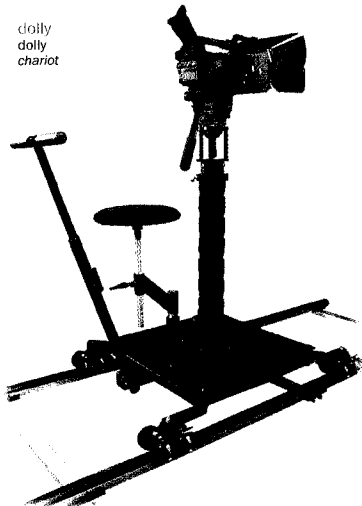
drenaj, *drenaje* s.n. *Drenaj limfatic* = terapie care presupune eliminarea tuturor toxinelor neasimilate de organism în timpul procesului de sinteză celulară, prin intermediul unei proceduri care constă într-un presomasaj, prin care se acționează asupra lanțului de ganglioni limfatici.
 ◦ Din fr., engl. *drainage*.

doză
 dose
 dose

drept, *drepturi* s.n. *Drept de autor* = ansamblul prerogativelor, inclusiv dreptul exclusiv de a reproduce, distribui, executa, afișa sau de licență, de care se bucură autorii ca rezultat al unui efort creativ independent cu referire la operele create. *Drepturi conexe* = drepturi legate de lucrările protejate de dreptul de autor, care oferă drepturi similare, deși de cele mai multe ori mai limitate și de mai scurtă durată pentru: artiștii interpreți (actorii și muzicienii) în interpretările lor, pentru organisme de difuziune (programele de radio și de televiziune), pentru producătorii de fonograme (la înregistrarea casetelor și a CD-urilor) în înregistrările lor sonore. ◦ Din fr. *droit*.

dolly
 dolly
 chariot

dres, *dresuri* s.n. 1. Ciorapi cu chilot; ciorap-pantalón. 2. Echipament pentru sport sau pentru balet. ◦ Din engl. *dress*.

dressing room, *dressing room-uri* s.n. Dressing². ◦ Din engl., fr. *dressing room*.

dressing¹, *dressing-uri* s.n. Sos rece, pe bază de vinegretă sau maioneză, folosit pentru aseasonarea salatelor. ◦ Din engl. *dressing*.

dressing², *dressing-uri* s.n. Cameră (de dimensiuni reduse), amplasată de obicei lângă dormitor, destinată depozitării hainelor, încălțărilor, accesoriilor etc.; dressing room. + (P. ext.) Dulap (de dimensiuni mari) în care se depozitează hainele, încălțărilor, accesoriile etc. ◦ Din engl., fr. *dressing (room)*.

drift, *drifturi* s.n. Derapare controlată a mașinii în drifting. ◦ Din engl. *drift*.

drifter, *driftere* s.n. (Mar.) Ambarcațiune de construcție specială, utilizată pentru pescuitul marin și pentru sport. ◦ Din engl. *drifter*.

drifting s.n. Tehnică folosită în sporturile auto, care presupune deraparea controlată a mașinii, astfel încât unghiul derapării părții din spate să fie mai mare decât cel al părții din față, iar roțile din față să fie îndreptate în direcția opusă întoarcerii. ◦ Cuv. engl.

drink, *drinkuri* s.n. (Fam.) Băutura alcoolică. ◦ Din engl. *drink*.

drive, *drive-uri* [dráiv] s.n. 1. (Sport) Lovitură puternică la tenis, golf și base-ball, care imprimă mingii o viteză mare și o traiectorie razantă. 2. (Muz.; în jazz) Manieră de execuție prin forță impulsivă. 3. (Psih.) Tendință impulsivă, de natură instinctivă. ◦ Din engl. *drive*.

drive-in [draiv-in] s.n. Loc public (cinema, restaurant, fast-food etc.) care oferă servicii clienților, fără ca aceștia să-și părăsească mașinile. ◦ Din engl., fr. *drive-in*.

driver, *driveri* s.m. și *drivere* s.n. [dráivør] 1. S.m. Șofer. 2. S.n. (Inform.) Program care are funcția de a acționa ca o

interfață între o anumită componentă hardware și una software. 2. S.n. (Electr.) Etaj amplificator cu tuburi sau tranzistori care atacă cele două etaje ale unui amplificator simetric. ◦ Din engl., fr. *driver*.

drive test, *drive teste* [dráiv test] s.n. Conducere a unui autovehicul înainte de a-l achiziționa, cu scopul testării fiabilității, confortului etc. acestuia. ◦ Din engl. *test drive*.

drog, *droguri* s.n. 1. Substanță psihotropă al cărei consum poate duce la dependență și care este, cel mai adesea, ilegală; stupefiant. ↗ *Drog recreațional* = substanță psihoactivă, folosită pentru a crea sau pentru a elimina o stare de relaxare. 2. (Fig.) Lucru de care cineva nu se mai poate dispensa: *pescuitul este un drog pentru el*. ◦ Din fr. *drogue*; cf. engl. *drug*.

drogă, *droghez* vb. I. Tr., refl. A(-și) administra sau a lua stupefiante. ◦ Din fr. *droguer*; cf. engl. *drug*.

drogare, *drogări* s.f. Acțiunea de a (se) droga și rezultatul ei. ◦ De la *droga*.

drogât, ~ă, *drogați*, ~te adj., s.m., s.f. (Persoană) care este intoxicată prin consum de droguri, de stupefiante. ◦ Din fr. *drogué*.

drogodependent, ~ă, *drogodependenți*, ~te s.m., s.f. Persoană care este dependentă de droguri; adict, toxicoman. ◦ *Drogo-* + *dependent*.

drogodependență s.f. Stare somatico-psihică determinată de consumul excesiv și repetat al unui drog, cu instalarea fenomenelor de toleranță, dependență și apariția sevrajului, în momentul încetării consumului; adicție, toxicomanie. ◦ *Drogo-* + *dependență*.

drugstore [drágstor] s.n. Magazin unde se vând produse cosmetice, farmaceutice etc. ◦ Din engl. *drugstore*.

drum&bass [dram end béis] s.n. Stil de muzică electronică ce provine din muzica rave. ◦ Cuv. engl.

drumăr, *drumari* s.m. Persoană care se ocupă cu amenajarea sau cu întreținerea drumurilor. ◦ *Drum* + *-ar*.

drummer, *drumeri* [drámør] s.m. (Muz.) Baterist. ◦ Din engl. *drummer*.

dry [drái] adj. invar. (Despre băuturi alcoolice) Fără zahăr; sec: *a băut un dry gin*. ◦ Cuv. engl.

dry farming [drái fármij] s.n. Sistem de cultură agricolă, specific climatelor aride și semiaride, fără irigații. ◦ Cuv. engl.

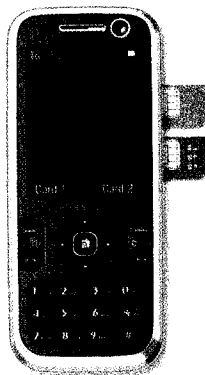
dry tooling [drái túliŋ] s.n. Formă de alpinism în care se utilizează echipament special pentru gheață și zăpadă, dar care este practicat pe stânci uscate. ◦ Cuv. engl.

dual-band [dúal bend] adj. (Despre telefoane mobile) Care poate funcționa pe două frecvențe diferite. ◦ Cuv. engl.

dual sim, *dual sim-uri* ▼ [dúal sim] s.n., adj. 1. S.n. Telefon mobil în care se pot folosi simultan două cartele SIM. 2. Adj. (Despre telefoane mobile) Care poate funcționa cu două cartele SIM în același timp: *mi-am luat un dual sim*. ◦ Din engl. *dual sim*.

dublă, *dublez* vb. I. Tr. A înlocui coloana sonoră originală a unui film printr-o coloană provenită din adaptarea dialogurilor într-o

dual sim (1)
dual sim
double carte sim

altă limbă: *au dublat filmul italian în germană*. ◦ Din fr. *doubler*.
dublare, *dublări* s.f. Acțiunea de a dubla și rezultatul ei. ◦ De la *dubla*.

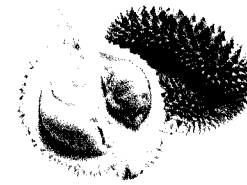
dúmă, *dume* s.f. (Fam.) Vorbă de duh; glumă, poantă. ◦ Din țig. *duma*.

dum-dum s.n. Glonț sau proiectil de infanterie, a cărui ogivă este tăiată în cruce și care conține mici încărcături de exploziv, astfel încât provoacă răni grave sau mortale. ◦ Din fr. *dum-dum*.

dumping, *dumping-uri* [dámpiŋ] s.n. (Econ.) Vânzare a mărfurilor pe piața externă la prețuri mai scăzute decât cele de pe piața internă și de pe piața mondială, practică de unele țări pentru a elimina concurența. ↗ *Dumping valutar* = vânzare a mărfurilor pe piața externă la prețuri mai mici decât cele practicate în mod obișnuit, din cauza scăderii valorii valutei naționale. *Dumping social* = reducere a prețului de cost în dauna nivelului de trai al populației. ◦ Din engl., fr. *dumping*.

durán s.n. Sticlă specială, cu rezistență mare la variațiile bruște de temperatură, din care se fac obiecte și aparate de laborator. ◦ Din engl. *duran*, germ. *Duran (glas)*, den. com.

durian ▼ s. 1. Arbore tropical din Asia de sud-est și din Africa, care produce fructe foarte apreciate. 2. Fruct tropical, mare, oval, cu o coajă acoperită de țepi, care poate ajunge până la 3 kilograme și care este foarte apreciat pentru gustul aromat, în ciuda mirosului greu. ◦ Din engl., fr. *durian*.

durian (2)
durian
durian

duty-free, *duty-free-uri* [diúti-fri] adj., s.n. 1. Adj. Care sete scutit de taxe vamale. 2. S.n. Magazin (aflat mai ales în aeroporturi) din care pot fi cumpărate mărfuri scutite de taxe. ◦ Din engl. *duty-free*.

DVD, *DVD-uri* [di-vi-dí] s.n. Mediu de stocare optic, cu o capacitate de aproape 7 ori mai mare decât cea a unui CD, care utilizează un mod diferit de scriere a informației pe disc. ◦ Din engl. *D(igital) V(ersatile) D(isk) <D(igital) V(ideo) D(isk)*.

DVD player, *DVD playere* ▼ [di-vi-dí-pléiar] s.n. Dispozitiv electronic de citire optică a informațiilor de pe un DVD și care poate fi fix, fiind instalat în

stemele stereo dintr-o locuință, dintr-un automobil sau într-un calculator, ori poate fi portabil. ◦ Din engl. *D(igital) V(ersatile) D(isk) player*.

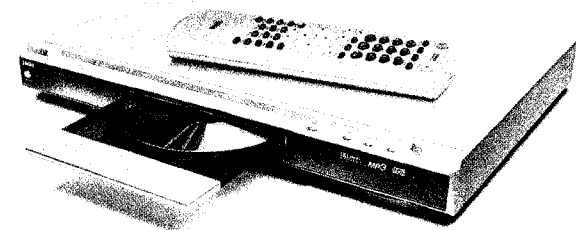
DVD-ROM, *DVD-ROM-uri* [di-vi-dí-róm] s.n. DVD care permite doar citirea cu ajutorul unui fascicul laser și care este utilizat ca dispozitiv de memorie optică pe care sunt stocate și de pe care pot fi consultate date (texte, imagini, sunete etc.): *film pe DVD-ROM*. ◦ Din engl. *D(igital) V(ersatile) D(isk) R(ead)-O(nly) M(emory)*.

DVD-RW s.n. DVD reinscriptibil. ◦ Din engl. *D(igital) V(ersatile) D(isk) R(e)W(ritable)*.

DVD writer, *DVD writere* [di-vi-dí ráitør] s.n. Aparat folosit pentru a inscripționa și pentru a citi informații de pe DVD-uri. ◦ Din engl. *DVD writer*.

DXA [de-xe-á] s.f. (Med.) Osteodensitometrie cu fascicul dual de raze X, care constituie o metodă modernă de determinare a densității osului și, implicit, a rezistenței lui. ◦ Cuv. engl.

DVD player
DVD player
lecteur DVD

E, *E-uri* s.n. Urmat de un număr format din trei cifre, desemnează un aditiv alimentar în clasificarea europeană: *E 954 desemnează zaharina*. ○ Din fr. *E*.

e-banking [i-bénkiŋ] s.n. Internet banking: *plătesc facturile prin e-banking*. ○ Din engl. *e(lectronic) banking*.

ebăno s.n. Bitum de petrol întărit prin acțiunea aerului. ○ Din engl. *ebano*.

e-book, *e-book-uri* [i-buk] s.n. Fișier electronic digital care conține textul și imaginile unei cărți și care se poate citi pe mai multe tipuri de aparate cu display (calculatoare personale, smartphone-uri, telefoane mobile etc.); carte electronică. ○ Din engl. *e(lectronic) book*; cf. fr. *e-book*.

e-brokering [i-brókəriŋ] s. Cumpărare și vânzare on-line de titluri de valoare. ○ Din engl. *e(lectronic) brokering*.

e-business [i-bízniŝ] s.n. Concept larg care cuprinde toate acțiunile realizate de o companie prin intermediul internetului, având ca scop buna desfășurare a activității sale. ○ Din engl. *e(lectronic) business*.

ecărt, *ecarturi* s.n. 1. Distanță care separă două obiecte ce pot fi îndepărtate sau care se îndepărtează; depărtare; interval. 2. Diferență, variație, decalaj (în raport cu un punct de referință): *ecartul dintre original și copie*. ◇ *Ecart de viteză* = diferență între viteză maximă și cea minimă a unui avion în zbor orizontal. + (P. ext.) Diferență; variație. 3. Diferență rezultată din analiza datelor prognozate și a celor efective. 4. Acțiunea de îndepărtare de la direcția sau de la poziția inițială. 5. (Fig.) Acțiunea de îndepărtare de la regulile de conduită; abatere. ○ Din fr. *écart*.

e-cash [i-keŝ] s.n. Sistem electronic securizat care permite, prin intermediul internetului, transferuri de fonduri, plata cu cardul, prin cec bancar sau prin ordin de plată. ○ Din engl. *e(lectronic) cash*.

echidistânt, ~ă, *echidistanți*, ~te adj. (Fig.; despre oameni sau despre atitudini, manifestări ale lor) Care este imparțial; care demonstrează neutralitate între două părți aflate în conflict sau imparțialitate față de două atitudini (politice), păreri etc.: *președintele trebuie să fie echidistant*. ○ Din fr. *équidistant*.

echinacéa ▼ s.f. Plantă cu numeroase utilizări în medicină folosită, în special, în tratamentul artritelor, al răcelilor, al gripei, al colicilor, al infecțiilor etc. și care are calități antibiotice, antivirale și antiinflamatorii. ○ Din fr. *échinacée*, engl. *echinacea*.

Echinacea paradoxa
Echinacea paradoxa
Echinacea paradoxa

eclectíc, ~ă, *eclectici*, ~ce adj., s.m., s.f. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care adoptă sau susține eclectismul, care alege din diferite sisteme păreri convenabile, care îmbină elemente diverse din diferite școli, genuri etc. 2. Adj. (P. ext.) Care este amestecat; eterogen: *artă eclectică*. ○ Din fr. *éclectique*.

eclectism s.n. 1. (A. plast.) Îmbinare a unor elemente luate din stiluri diferite sau din mijloacele personale de exprimare a unor artiști consacrați. 2. Calitatea sau însușirea de a fi eclectic. ○ Din fr. *éclectisme*.

éco adj. invar. Care este natural, ecologic: *produsele eco s-au scumpit*. ○ Din fr., engl. *eco*.
ecoambalaj, *ecoambalaje* s.n. Ambalaj a cărui reciclare se înscrie linia respectării mediului. ○ Din fr. *écoemballage*.

ecocetățean, *ecocetățeni* s.m. Persoană care are un comportament responsabil și civic în legătură cu mediul. ○ Din fr. *écocitoyen*.

ecoconstrucție, *ecoconstrucții* s.f. Crearea, restaurarea, renovarea sau reabilitarea unui habitat, astfel încât să permită respectarea mediului în fiecare etapă de construcție și mai târziu, în timpul exploatarei (la încălzire, consum de energie etc.) ○ Din fr. *écoconstruction*.

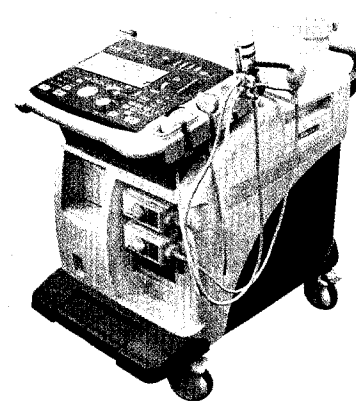
eco-feedback [éko-fídbek] s.n. (Biol.) Retroacțiune ecologică având rolul de a menține stabilitatea ecosistemelor naturale față de diversele influențe din mediul ambiant. ○ Din engl. *eco-feedback*.

ecograf, *ecografe* ▼ s.n. 1. Aparat folosit pentru măsurarea densității mediilor, pe baza principiului vibrațiilor ultrasonore. 2. (Med.) Aparat utilizat pentru stabilirea diagnosticului cu ajutorul ultrasunetelor. ○ Din fr. *échographie*.

ecografie, *ecografii* s.f. (Med.) Metodă imagistică neinvazivă de diagnosticare prin intermediul ultrasunetelor, prin folosirea reflecției undelor sonore

ecograf (2)
echograph
échographie

pentru a produce imaginea unui organ sau a unei structuri din organism; imagine obținută prin această metodă: *a făcut o ecografie*. ◇ *Ecografie 4D* = imagine spațială (tridimensională) a structurilor aflate în volumul examinat ecografic, în timp real (cu mișcările pe care respectivele structuri le au în momentul examinării). ○ Din fr. *échographie*.

ecológ, ~ă, *ecologi*, ~ge s.m., s.f. Specialist în ecologie; ecologist. ○ Din fr. *écologue*.

ecológic, ~ă, *ecologici*, ~ce adj. 1. Care aparține ecologiei, care se referă la ecologie; din punctul de vedere al ecologiei: *probleme ecologice*. 2. (Despre substanțe chimice, combustibili etc.) Care respectă condițiile de protecție a mediului, care nu sunt poluante sau care au un caracter poluant redus: *folosim detergenți ecologici*. + (Despre produse alimentare) Care este natural; bio: *am cumpărat alimente ecologice*. 3. Care contribuie la respectarea mediului: *fiscalitatea ecologică va reduce problemele de mediu*. 4. Care evită distrugerea ecosistemului; care conduce la protejarea mediului,

a plantelor și animalelor pentru menținerea echilibrului natural: *plantarea de puiești este o activitate ecologică*. ○ Din fr. *écologique*.

ecologie s.f. 1. Știință care se ocupă cu studiul interacțiunii dintre organisme și mediul lor de viață. 2. Relație între organisme și mediul lor de viață. 3. Mișcare care vizează realizarea unui echilibru mai bun între om și mediul natural, precum și protejarea acestuia din urmă; ecologism. ○ Din fr. *écologie*.

ecológism s.n. 1. Teorie și practică ce subliniază importanța problemelor ecologice. 2. Mișcare pentru ocrotirea mediului ambiant; ecologie. ○ Din fr. *écologisme*.

ecológist, ~ă, *ecologiști*, ~ste adj., s.m., s.f. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care apără mediul ambiant, care militează pentru protecția vieții și a naturii, luptă împotriva poluării, a pericolelor create de industrializarea excesivă, de utilizarea energiei atomice etc.; (adept) al ecologismului: *dacă ar fi fost ecologiști, nu ar fi lăsat o așa mizerie în urmă*. 2. Adj. *Partid ecologist* = partid politic care are ca principal obiectiv protecția vieții și a naturii, lupta împotriva poluării, a pericolelor create de industrializarea excesivă, de utilizarea energiei atomice etc.; verzi. 3. S.m., s.f. Membru al acestui partid; ecolog. ◇ (Adj.) *Politicienii ecologiști militează pentru legi care să protejeze mediul*. ○ Din fr. *écologiste*, engl. *ecologist*.

e-comérț s.n. 1. Totalitate a operațiunilor de afaceri realizate cu ajutorul internetului, incluzând atât tranzacțiile prin e-mail sau vânzările efective de produse și servicii, cât și campaniile promoționale; comerț electronic; e-commerce. 2. Vânzări de produse și servicii prin intermediul câștigurilor de credit și viramente din fonduri electronice. ○ Cf. engl. *e-commerce*.

e-commerce [i-kómərŝ] s.n. E-comerț. ○ Cuv. engl.

economăt, *economate* și *economaturi* s.n. Magazin cu produse (alimentare), având prețuri mai mici, pentru persoane cu venituri reduse. ○ Din fr. *économat*.

ecónomic, ~ă, *economici*, ~ce adj. *Agent economic* = reprezentant al unei societăți comerciale. *Ajustare economică* v. ajustare. *Bec economic* = tip de bec ecologic care consumă doar o cincime din energia necesară unui bec cu incandescență, producând o lumină de aceeași intensitate. *Blocaj economic* = blocaj financiar generalizat la nivelul economiei unui stat. *Creștere economică* = creștere a nivelului real al produsului național net. *Criză economică* = fază a ciclului economic în care se formează un surplus relativ de mărfuri în raport cu capacitatea de cumpărare

limitată a populației, ceea ce duce la scăderea producției, la falimente, șomaj etc. *Dezechilibrul economic v. dezechilibrul. Impact economic* = consecință sau efect al unei decizii sau activități economice asupra agenților, structurilor economice, a populației sau a societății. *Indicator economic* = cifră care indică situația economică într-o perioadă dată (produsul național brut, indicele de prețuri, comerțul exterior etc.). ○ Din fr. *économique*.

ecoprodus, ecoproduse s.n. Produs care presupune mai puțină poluare pentru mediul ambiant în timpul ciclului său de viață (producere, consum și eliminare) decât alte produse similare. ○ Din fr. *écoproduit*.

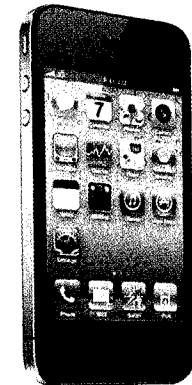
ecosistem, ecosisteme s.n. (Biol.) Unitate fundamentală în ecologie, constituită din ansamblul format din biotop și biocenoză, în care se stabilesc relații strânse atât între organisme, cât și între acestea și factorii abiotici dintr-o arie geografică definită. ◇ *Écosistem uman* = sistem format din populația umană și habitatul său, integrat în biosferă. ○ Din fr. *écosystème*, engl. *ecosystem*.

ecotaxă, ecotaxe s.f. Taxă fiscală pentru sursele de poluare și pentru exploatarea resurselor naturale neregenerabile. ○ Din fr. *écotaxe*.

ecotoxic, ~ă, ecotoxici, ~ce adj. Care este toxic pentru mediu: *detergenți ecotoxici*. ○ Din fr. *écotoxique*.

ecoturism s.n. Turism orientat spre zone naturale mai puțin explorate, practicat respectând mediul și cultura locală. ○ Din fr. *écotourisme*, engl. *ecotourisme*.

ecrán, ecrane ▲ s.n. Dispozitiv electronic pentru prezentarea vizuală a unor informații sau imagini. ◇ *Ecran abstrahu* = mesaj de eroare afișat de diferite sisteme de operare, mai ales în Microsoft Windows, la întâlnirea unei erori critice de sistem. *Ecran cu cristale lichide* = ecran constituit dintr-o matrice de celule lichide care devin opace sau își schimbă culoarea sub influența unui curent sau a unui câmp

ecran multi-touch
multi-touch screen
écran multi-tactile

electric, care este comandat electronic printr-un decodificator de caractere alfanumerice; LCD. *Ecran multi-touch* = ecran care poate fi controlat prin atingere, cu toată palma sau cu mai multe degete, și de către mai mulți utilizatori în același timp. *Ecran publicitar* = ecran rezervat mesajelor publicitare. *Ecran splash* = imagine afișată pentru câteva secunde la lansarea unui program, care conține, de obicei, sigla produsului și informații despre drepturile de autor și drepturile de difuzare. *Ecran tactil* = ecran de vizualizare echipat cu un dispozitiv care permite utilizatorului interacțiunea cu calculatorul pentru selectarea datelor prin atingerea unei anumite zone de pe ecran. ○ Din fr. *écran*; cf. engl. *display*.

ecrană, ecranez vb. I. Tr. A proteja o regiune din spațiu, un sistem tehnic etc. contra acțiunii câmpurilor electromagnetice, cu ajutorul unui ecran. ○ Din fr. *écraner*.

ecranare, ecranări s.f. Acțiunea de a ecrană și rezultatul ei. ○ De la *ecrană*.

ecranat, ~ă, ecranai, ~te adj. (Despre regiuni din spațiu, sisteme tehnice etc.) Care a fost protejat contra acțiunii câmpurilor electromagnetice: *microfonul are un zgomot de fond*

pentru că nu este ecranat cablul.
○ De la *ecrană*.

ecraniză, ecranizez vb. I. Tr. A transpune, a adapta pentru cinematografie opere literare, muzicale etc. și a produce filmul respectiv. ○ *Ecran + -iza*.

ecranizare, ecranizări s.f. 1. Acțiunea de a ecraniza și rezultatul ei. 2. Film realizat prin adaptarea unei opere literare: *ecranizarea romanului „Moromeții” este o capodoperă.* ○ De la *ecraniza*.

ecranizat, ~ă, ecranizați, ~te adj. (Despre opere literare, muzicale etc.) Care a fost transpus, adaptat pentru cinematografie. ○ De la *ecraniza*.

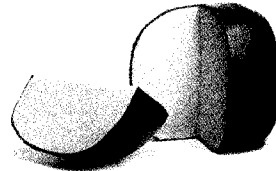
ecstasy [ékstazi] s.n. Drog euforizant, obținut dintr-un amestec de amfetamine, de halucinogene și de aneestezice (veterinare) și care provoacă un comportament dezinhbat și euforic. ○ Cuv. engl.

ecu [eký sau éky] s.n. Unitate monetară de cont a Uniunii Europene, înlocuită cu euro. ○ Din engl. *E(uropean) C(urrency) U(nit)*, fr. *écu*.

eculture [íkal'túr] s.f. Domeniu transdisciplinar, la limita dintre științele sociale și cele tehnice, care desemnează comportamentele și practicile dintr-un sistem digital, la nivel individual și colectiv (modul de a scrie e-mailuri, de a selecta informațiile de pe internet, de a anima o comunitate virtuală etc.). ○ Din fr., engl. *e(lectronic) culture*.

edám ▼ s.n. Sortiment de cașcaval olandez moale, cu o consistență cremoasă, de culoare gălbuie, care este învâlit în ceară roșie. ○ Din fr. *édam*, engl. *edam*.

edam
edam
édam

edém, edeme s.n. (Med.) *Edem pulmonar* = afecțiune cauzată de trecerea plasmă sanguină în alveolele pulmonare, care se manifestă clinic prin dispnee gravă și expectorație spumoasă de culoare roz-deschis. ○ Din fr. *œdème*.

edită, editez vb. I. Tr. (Inform.) A efectua modificări într-un fișier (text). + A intra un fișier audio, video etc. ○ Din fr. *éditer*, engl. *edit*.

editare, editări s.f. Acțiunea de a edita și rezultatul ei. ○ De la *edita*.

editat, ~ă, editați, ~te adj. (Inform.; despre fișiere text, audio, video etc.) Care este prelucrat. ○ De la *edita*.

editor, editori s.m. și *editoare* s.n. 1. S.m. *Editor-șef* = editorul principal al unei publicații, care deține întreaga responsabilitate pentru desfășurarea operațiunilor și pentru respectarea politicii editoriale; *editor-in-chief*. 2. S.n. (Inform.) Program care permite prelucrarea diverselor tipuri de fișiere (text, audio, video etc.): *poți tăia începutul filmului cu un editor video.* ○ Din engl. *editor*, fr. *éditeur*.

editorial, editoriale s.n. Articol de ziar, de revistă etc. care exprimă părerea conducerii unei publicații față de o problemă importantă actuală. / Sil. *-ri-a-*. ○ Din fr. *éditorial*, engl. *editorial*.

editorial board [editórial bórd] s.n. Colegiu de redacție al unui ziar. ○ Cuv. engl.

editorialist, ~ă, editorialiști, ~te s.m., s.f. Autor al editorialului unui ziar. / Sil. *-ri-a-*. ○ Din fr. *éditorialiste*, engl. *editorialist*.

editor-in-chief [éditór-in-třif] s.n. Editor-șef. ○ Cuv. engl.

edulcorant, ~ă, edulcoranți, ~te adj., s.n. I. Adj., s.n. (Substanță) care se adaugă unei băuturi, unui medicament etc., pentru a-l îndulci, a-i atenua gustul neplăcut; îndulcitor. 2. Adj. (Fig.) Care atenuază, îndulcește: *mesajul său era ușor edulcorant.* ○ Din fr. *édulcorant*, engl. *edulcorant*.

edutainment [edutéinmant] s.n. (Inform.) Programe multimedia (jocuri pe calculator, emisiuni de televiziune sau alte materiale) care vizează atât educația, cât și latura distractivă. ○ Cuv. engl.

efect, efecte s.n. *Efect de seră v. seră.* ○ Cf. fr. *effet*, engl. *effect*.

eficientiză, eficientizez vb. I. Tr. A face să dea rezultatele așteptate, scontate. / Sil. *-ci-en-*. ○ *Eficient + -iza*.

eficientizare, eficientizări s.f. Acțiunea de a eficientiza și rezultatul ei. / Sil. *-ci-en-*. ○ De la *eficientiza*.

egalitarism s.n. Tendință de a fi la fel cu cineva în ceea ce privește valoarea, importanța, meritele, rangul etc. ○ Din fr. *égalitarisme*.

egalizator, egalizatoare ▼ s.n. (Inform.) Panou de control folosit de obicei în programele audio sau video, care permite utilizatorului să elimine zgomotul de fond sau distorsiunile, să scoată în evidență anumite frecvențe, îmbunătățind astfel calitatea sunetului: *sunetul e prea strident; trebuie să-l reglezi din egalizator.* ○ Din fr. *égalisateur*; cf. engl. *equalizer*.

egalizator
equalizer
égalisateur

e-gambling [í-ghémblin] s. Jocuri de noroc on-line. ○ Cuv. engl.

egiptiană, egiptiene s.f. Caracter modern de literă, cu grosimea uniformă a tuturor trăsăturilor, cu construcția aproape geometrică și cu tălpile picioarelor dreptunghiulare. / Sil. *-ți-a-*. ○ Din fr. *égyptienne*, germ. *Egyptienne*.

e-government [í-gávérnment] s.n. Interacțiune on-line, rapidă și transparentă, între guvernul unei țări și cetățeni, între guvern și companiile de afaceri sau între guvernele mai multor state. ○ Cuv. engl.

eidetic, ~ă, eidetici, ~ce adj. (Psih.) Care se referă la capacitatea unei persoane de a avea reprezentări senzoriale foarte vii, în absența lucrurilor pe care și le reprezintă. / Sil. *e-i-*. ○ Din fr. *eidétique*.

eject s.n. Comandă dată prin apăsarea pe butonul purtând această inscripție, la un aparat, un dispozitiv, mașină etc. cu scopul de a scoate în afară ceva ce era inițial în interior: *a apăsat pe eject pentru a scoate CD-ul.* ◇ (Fam.; glum.) *A da eject* = a alunga: *s-a plictisit de el și i-a dat eject.* ○ Din engl. *eject*.

ejectă, ejectez vb. I. Tr. A expulza, a da afară cu forță. + (Reflexiv; despre piloți) A se catapulta dintr-o aeronavă cu ajutorul unui scaun construit special în acest scop: *datorită faptului că s-a ejectat la timp, pilotul a scăpat cu viață.* + (Fig.; fam.) A elimina: *încercă să îl ejectezi din mintea sa.* ○ Din engl. *eject*.

ejectabil, ~ă, ejectabili, ~e adj. Care poate fi ejectat. ○ Din engl. *ejectable*.

ejectare, ejectări s.f. Acțiunea de a (se) ejecta și rezultatul ei. ○ De la *ejecta*.

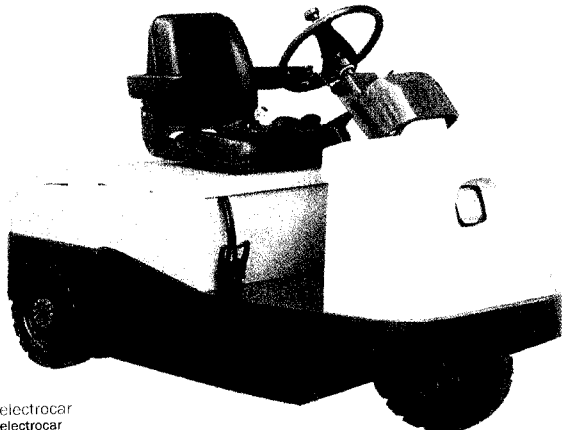
ejectat, ~ă, ejectați, ~te adj. Care a fost expulzat. ○ De la *ejecta*.

EKG, EKG-uri s.n. Abrev. de la *electrocardiogramă*.

elastán s.n. Lycra. ○ Din engl. *elastane*, fr. *élasthane*.

e-learning [í-lórniŋ] s. Folosirea calculatorului (conectat sau nu la internet) pentru asistarea proceselor de predare și de învățare; e-training. ○ Cuv. engl.

electroacustic, ~ă, electroacustici, ~ce s.f., adj. (Fiz.) 1. S.f. Ramură a acusticii tehnice care se ocupă cu studiul transformării oscilațiilor acustice în oscilații electromagnetice și invers, precum și cu metodele de măsurare corespunzătoare și cu aplicațiile tehnice ale acestor transformări. 2. Adj. Care aparține electroacusticii, care se referă la electroacustică. ◇ *Chitară electroacustică* = chitară acustică echipată cu o doză piezoelectrică sau cu un microfon, pentru

electrocar
electrocar
chariot électrique

a permite preluarea direct prin cablu a vibrațiilor coardelor.
○ Din fr. *electroacoustique*, germ. *Elektroakustik*.

electrobeton, *electrobetoane* s.n. Beton armat turnat pe timp friguros și încălzit electric prin intermediul armăturii lui. ○ Din fr. *électrobéton*.

electrocăr, *electrocare* ▲ s.n. Cărucior autopropulsat, acționat de un motor electric alimentat de la o baterie de acumulare proprie, folosit pentru transportul de materiale pe distanțe scurte, în ateliere, depozite, gări etc. ○ Din engl. *electrocar*, germ. *Elektrocarren*.

electrocardiogramă, *electrocardiogramă* s.f. (Med.) Înregistrare (pe o bandă de hârtie special marcată) a tensiunii și a curenților electrice care însoțesc activitatea musculară a inimii, conștând într-o succesiune de unde conținute într-un traseu grafic; (abrev. curentă) EKG. ○ Din engl. *E(lectro)k(ardio)g(ram)*, germ. *E(lectro)k(ardio)g(ramm)*, fr. *é(lectro)k(ardio)g(ramme)*.

electrocăsnic, ~ă, *electocasnici*, ~ce adj. (Despre aparate electrice) Care este utilizat în gospodărie. ◇ (Subst. n. pl.) *Electrocasnicele s-au ieftinit*.
○ *Electro-* + *casnic*.

electród, *electrozi* s.m. *Electrod de sudură* = segment special

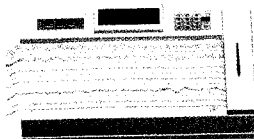
de metal care face contactul dintre sursa de curent și piesă, topindu-se sub acțiunea arcului electric. ○ Din fr. *électrode*.

electroencefalografie, *electroencefalografie* s.f. (Med.) (Procedeu de) înregistrare grafică, sub formă de unde, a activității electrice a creierului, utilizând electrozi aplicați pe scalp, conectați la un electroencefalograf, folosit în neurofiziologie și în diagnosticarea unor boli neuroase. ○ Din fr. *électro-encéphalographie*, engl. *electroencephalography*.

electroencefalogramă, *electroencefalogramă* ▼ s.f. (Med.) Imagine grafică a activității electrice a creierului obținută prin encefalografie. ○ Din fr. *électro-encéphalogramme*, engl. *electroencephalogram*.

electronic, ~ă, *electronici*, ~ce adj., s.f. 1. S.f. (Fiz.) Ramură a electrotehnicii care se ocupă cu tehnologia construcției dispozitivelor și aparatelor care

electroencefalogramă
electroencefalogram
électro-encéphalogramme

funcționează pe baza fenomenelor electronice, cu producerea dispozitivelor și a aparatelor electronice. 2. Adj. (Despre aparate, dispozitive etc.) Care folosește circuitele electronice sau care funcționează pe bază de procedee electronice. ◇ *Muzică electronică* = muzică realizată, compusă și executată cu ajutorul unor tehnici și instrumente electronice de analiză, înregistrare și redare a sunetelor (magnetofoane, sintetizatoare, calculatoare etc.), în vederea manipulării lor pentru realizarea unor efecte sonore care nu se pot obține cu instrumentele tradiționale. *Adresă electronică* v. adresă. *Agendă electronică* v. agendă. *Bani electronici* v. ban. *Brățară electronică* = brățară cu un radio transmisor încorporat, folosită de poliție în unele state pentru a monitoriza deplasările unor persoane considerate periculoase. *Lentilă electronică* = dispozitiv format din sisteme de electrozi sau din combinații de magneți și de electromagneți, care produce un câmp electric sau magnetic de o anumită configurație și simetrie, astfel încât poate modifica traiectoriile electronilor. *Portofel electronic* v. portofel. *Poștă electronică* v. poștă. *Țigară electronică* v. țigară. *Vot electronic* v. vot. ◇ (Subst. n. pl.) *Din cauza problemelor de la rețea mi s-au ars toate electronicele din casă*. ○ Din fr. *électronique*.

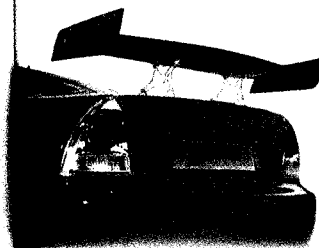
electroretinografie s.f. (Tehnică de) măsurare a potențialului electric retinian la o excitație luminioasă. ○ Din fr. *électroretinographie*, engl. *electroretinography*.

electrosolăr, ~ă, *electrosolari*, ~e adj. Care se referă la electricitatea obținută prin folosirea energiei solare. ○ Din fr. *électrosolaire*.

electroșoc, *electroșocuri* s.n. (Med.) Metodă de tratament cu aplicare restrânsă, care constă în trecerea de scurtă durată a curentului electric alternativ prin creier, determinând pierderea cunoștinței, convulsii generalizate și modificări intense ale funcțiilor vegetative, folosită în anumite boli psihice. ○ Din fr. *électrochoc*, engl. *electroshock*.

electrovălvă, *electrovalve* s.f. Ventil, supapă cu deschiderea sau închiderea comandate de un electromagnet. ○ Din fr. *électrovalve*.

eleron, *eleroane* ▼ s.n. 1. Fiecare dintre aripioarele mobile ale cârmei transversale a unui avion, montate pe marginea posterioară a aripilor și a ampenajului avionului, prin manevrarea cărora se realizează mișcărilor acestuia în zbor. 2. Dispozitiv aerodinamic a cărui funcție este de a mări aderența unui autoturism și, uneori, de a îmbunătăți estetica acestuia. ○ Din fr. *aileron*.

eleron (2)
aileron
aileron

elevat, ~ă, *elevați*, ~te adj. 1. (Despre oameni sau despre educația, caracterul etc. lor) Care este superior, cu un spirit ales, cultivat, rafinat; nobil. 2. (Despre stil, limbaj, creații etc.) Care este de înaltă calitate, plin de rafinament, de o aleasă ținută; ales, îngrijit: *are un discurs foarte elevat*. ○ Din fr. *élevé*.

eligibil, ~ă, *eligibili*, ~e adj. (Despre proiecte, cheltuieli specifice acestora etc.) Care îndeplinește toate condițiile spre a putea fi obținut sau finanțat: *proiectul trebuie elaborat cu mare atenție pentru a fi eligibil*. ○ Din fr. *éligible*, it. *eligibile*.

elucubrânt, ~ă, *elucubrânți*, ~te adj. Care este aberant, absurd, haotic: *discursul său este elucubrânt*. ○ Din fr. *élucubrânt*.

e-mail, *e-mailuri* [imeil sau iméil] s.n. 1. Serviciu de poștă electronică prin intermediul

căruia se pot transmite mesaje sau transfera fișiere între două calculatoare ori adrese electronice; (abrev. curentă) mail: *am trimis informațiile prin e-mail*.
+ (P. ext.) Mesaj primit sau transmis prin poșta electronică; (abrev. curentă) mail: *am primit un e-mail cu felicitări*. 2. Adresă electronică; (abrev. curentă) mail: *dă-mi e-mailul tău*. / Scris și: *email*. ○ Din engl. *e-mail* <*electronic mail*.

e-marketing [i-márketin] s. Promovare de produse sau servicii pe internet. ○ Cuv. engl.

embargó, *embargouri* s.n. 1. Măsură de politică economică luată de o țară sau un grup de țări față de o altă țară sau un grup de țări, care se concretizează în ruperea relațiilor comerciale. 2. Reținere de către o țară sau un grup de țări a navelor comerciale sau a mărfurilor altui stat aflate pe teritoriul său (în condițiile în care a survenit un conflict între statele respective). 3. (Fig.) Interzicere a difuzării prin mass-media a unor anumite știri sau documente înaintea unei date stabilite. ○ Din fr. *embargo*.

embosă, *embosex* vb. I. Tr. A inscripționa în relief datele de identificare pe un card bancar, pentru a facilita citirea manuală sau automată a acestuia. ○ Din fr. *embosser*, engl. *emboss*.

embosăre, *embosări* s.f. Acțiunea de a embosa și rezultatul ei. ○ De la *embosare*.

emerge, pers. 3 *emerge* vb. III. Intr. 1. (Despre corpuri, radiații etc.) A ieși, a țâșni la suprafață din apă. 2. (Fig.) A apărea, a se arăta; a se manifesta: *supărarea emerge din mesajul său*. ○ Din fr. *émerger*.

emergent, ~ă, *emergenți*, ~te adj. (Despre țări) A căror economie capătă o importanță internațională. ○ Din fr. *émergent*, engl. *emergent*.

emergentă, *emergențe* s.f. 1. Apariție bruscă (într-o serie de evenimente sau de idei): *emergența unei orientări noi în știința limbii*. 2. Punerea în evidență a unei proprietăți suplimentare a unui tot, nedeductibilă din

studiul independent al părților componente. ○ Din fr. *émergence*.

emfatiză, *emfatizez* vb. I. Tr. A exagera (importanța, cantitatea), aducând insistenț în atenție; a sublinia, a accentua, a reliefa. ○ Din fr. *emphatiser*.

emisie, *emisii* s.f. Producere la un anumit moment și dispersare în spațiu (de unde electromagnetice, de particule elementare sau căldură, de vibrații mecanice sau gazeoase etc.): *emisii de carbon*. ○ Din fr. *émission*.

emite, *emít* vb. I. Tr. 1. A elabora, a scoate și a face cunoscute în mod oficial legi, hotărâri, mandate, acte normative etc.; a pune în vigoare. 2. A elibera (la cerere) chitanțe, facturi etc. ○ Din fr. *émétre*.

emmental ▼ s. Sortiment de brânză, originară din Elveția, de culoare galbenă, de o consistență medie și cu găuri în interior, cu gust picant, preparată din lapte de vacă; emmentaler. ○ Din fr., engl. *emmental*.

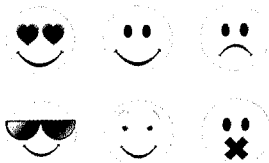
emmental
emmental
emmental

emmentaler s. Emmental. ○ Din germ. *Emmentaler*.

émo [émo sau ímo] s. 1. Muzică rock, asemănătoare cu punk-ul, care se caracterizează prin linii foarte melodice și versuri expresive. 2. Stil vestimental și de comportament care promovează hipersensibilitatea și care este asociat cu preferințele muzicale. 3. Adept al acestui stil: *m-a impresionat sinceritatea aceluia emo*. ○ Din engl. *emo(tional hardcore)*.

emoticon, *emoticoane* ► s.n. Suită de caractere alfanumerice, utilizată într-un mesaj electronic pentru a forma o reprezentare grafică stilizată a unei fețe umane care exprimă emoții,

emoticoane
emoticons
émoticons

sugerează trăsături fizice, acțiuni, personaje etc. ◦ Din engl. *emoticon*, fr. *émoticone*.

emulă, pers. 3 sg. *emulează* vb. I. Intr. (Inform.); despre sisteme hardware sau software) A se comporta la fel ca alt sistem. ◦ Din fr. *émuler*.

emulăre, *emulări* s.f. (Inform.) Procesul prin care un calculator sau un program imită modul de funcționare al altui calculator sau program. ◦ De la *emula*.

emulator, *emulatori* s.m. (Inform.) Componentă a unui calculator care îi permite să aibă aceleași performanțe ca un calculator de alt tip. ◦ Din fr. *émulateur*, engl. *emulator*.

emulgător, *emulgatori* s.m. (Chim.) 1. Substanță chimică folosită la obținerea unei emulsii. 2. Substanță chimică folosită la îndepărtarea grăsimilor din produsele textile. ◦ Din germ. *Emulgator*.

encapsulăre, *encapsulări* s.f. (Inform.) Încapsulare. ◦ Cf. engl. *encapsulation*.

enchilada ▼ [enfiláda] s.n. Fel de tortilla, de origine mexicană, care se servește cu un sos de tomate condimentat cu chilli și cu o umplutură de carne sau de brânză. ◦ Cuv. sp.

enchilada
enchilada
enchilada

enclavă, *enclave* s.f. Grup de populație străină, izolat în mijlocul masei indigene. ◦ Din germ. *Enclave*, fr. *enclave*.

enclaviză, *enclavizez* vb. I. Tr. A realiza enclave de populație (de altă etnie). ◦ *Enclavă* + *-iza*.

energiză, *energizez* vb. I. Tr. A da energie, a înviora, a revigora. ◦ Din engl. *energize*.

energizant, ~ă, *energizanți*, ~te adj., s.n. 1. Adj. Care stimulează, care dă energie; tonic. + (Subst. n.) Băutură tonică ce poate conține taurină, cafeină, alcool etc. 2. S.n. Medicament care stimulează activitatea psihică: *doctorul i-a prescris energizante*. ◦ Din fr. *énergisant*; cf. engl. *energiser*.

enter, *enter-uri* s.n. (Inform.) Tasă folosită pentru diferite funcții, ca executarea unei comenzi, selectarea opțiunilor dintr-un meniu etc. ◦ Din engl. *enter*.

entertainer, *entertaineri* [entertéinor] s.m. Cântăreț, dansator, comediant etc., angajat pentru a destinde atmosfera la petreceri. ◦ Din engl. *entertainer*.

entertainment [entertéinmânt] s.n. 1. Petrecere agreabilă a timpului liber; divertisment. 2. Ansamblul mijloacelor, echipamentelor, evenimentelor etc. puse la dispoziția turiștilor unei unități de cazare, stațiuni sau zone turistice, pentru distracție și relaxare. ◦ Cuv. engl.

eoliân, ~ă, *eolieni*, ~e ► adj. Care este acționat sau produs de vânt: *această turbină eoliană produce 100 kW pe oră*. ◀ *Centrală eoliană* = sistem conectat la rețeaua de distribuție a curentului, în componența căruia intră turbine acționate de vânt, redresoare, transformatoare și corectoare ale factorului de putere al curentului. *Turbină eoliană* = dispozitiv ce transformă mișcarea kinetică a palelor unei elice în energie mecanică. ◦ Din fr. *éolien*.

epayment [i-péimânt] s. Termen generic pentru orice tranzacție financiară electronică (plata cu cardul, transfer bancar etc.). ◦ Cuv. engl.

epilă, *epilez* vb. I. Tr., refl. A (se) depila. ◦ Din fr. *épiler*.

epilare, *epilări* s.f. Acțiunea de a (se) *epila* și rezultatul ei; depilare. ◦ De la *epila*.

epilator, ~oare, *epilatori*, ~oare adj., s.n. (Substanță sau procedeu) care ajută la epilare; depilator. ◦ Din fr. *épilatoire*.

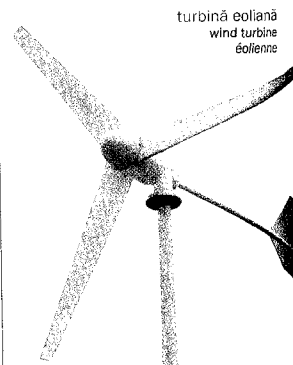
ergonomic, ~ă, *ergonomici*, ~ce adj. (Despre mobilier, utilaje etc.) A căruia formă, manevrare etc. este adaptată la condițiile de muncă: *este mult mai sănătos să folosești un scaun ergonomic pentru lucrul la calculator*. ◦ Din fr. *ergonomique*.

eroare, *erori* s.f. (Inform.) Orice tip de funcționare defectuoasă în timpul executării unui program, a unei proceduri, care aduce prejudicii derulării programului sau nu permite obținerea rezultatului corect; mesaj care semnalează o funcționare defectuoasă: *programul dă eroare*. ◦ Din engl. *error*, fr. *erreur*.

escape [iskéip] s.n. (Inform.) Tastă folosită pentru comanda prin care se întrerupe o anumită acțiune efectuată într-un calculator. ◦ Cuv. engl.

escoriație, *escoriații* s.f. (Med.) Eroziune a straturilor superficiale ale pielii sau ale unei mucoase. / Sil. -ri-a-. ◦ Din fr. *excoriation*.

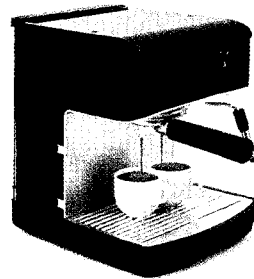
ESP [e-se-pé] s.n. Program electronic de control al stabilității unui autovehicul,

turbină eoliană
wind turbine
éolienne

care acționează atât la nivelul frânelor, cât și la nivelul cuplului motor, monitorizând eficiența interacțiunii dintre anvelope și carosabil și stabilitatea tracțiunii, reducând astfel pericolul de derapare. ◦ Din engl. *E(lectronic) S(tability) P(rogram)*.

espresso, *espresso-uri* s.n. (Și *cafea espresso*) Sortiment de cafea neagră și tare, preparată într-un aparat special, prin trecerea forțată a apei fierbinți peste cafeaua măcinată mare. ◦ Din it. *espresso*.

espressor, *espressoare* ▼ s.n. Aparat cu ajutorul căruia se prepară cafeaua espresso. ◦ *Espresso* + *-or*; cf. engl. *espresso (machine)*.

espressor
espresso machine
machine à expresso

establishment [establi[m]ənt] s.n. (Sociol.) Grup de persoane, socialmente dominant, care își impune preferințele, normele, regulile sale în diferite domenii. ◦ Cuv. engl.

eșalonă, *eșalonez* vb. I. Tr. (Fin.) A repartiza, a distribui o sumă de bani în așa fel încât plata să se efectueze pe rând și la date succesive, dinainte fixate. ◦ Din fr. *échelonner*.

eșalonare, *eșalonări* s.f. Acțiunea de a *eșalona* și rezultatul ei. ◦ De la *eșalona*.

etichetă, *etichete* s.f. (Inform.) Semn sau ansamblu de semne servind pentru a identifica o anumită instrucțiune în programul unui calculator; marcă. ◦ Din fr. *étiquette*.

etilotést, *etiloteste* s.n. Alcooltest. ◦ Din fr. *éthylotest*.

etnobiologie s.f. Știință care se ocupă cu studiul raporturilor dintre om și mediul natural. / Sil. -bi-o-. ◦ Din fr. *ethnobiologie*.

etnobotanic, ~ă, *etnobotanici*, ~ce s.f., s.n., adj. 1. S.f. Ramură a etnobiologiei care se ocupă cu studiul denumirilor populare ale plantelor și al relațiilor reciproce dintre om și mediul vegetal.

2. Adj. Care aparține etnobotanicii, care se referă la etnobotanică. 3. S.n. pl. (Amestec de) plante care se consumă pentru efectele lor relaxante, halucinogene etc. și care pot conține și droguri sintetice: *consumul de etnobotanice poate duce la boli grave*. ◦ Cf. fr. *ethnobotanique*, engl. *etnobotanical*.

etnocentric, ~ă, *etnocentrici*, ~ce adj. Care ține de etnocentrism, care se referă la etnocentrism. ◦ Din fr. *ethnocentrique*.

etnocentrism s.n. Tendință de a judeca valorile altor culturi, ale altor etnii în raport cu propria cultură, considerată unic criteriu de apreciere a adevăratelor valori. ◦ Din fr. *ethnocentrisme*, engl. *ethnocentrism*.

e-training [i-tréiniŋ] s.n. E-learning. ◦ Cuv. engl.

EUR s. Abrev. de la *Euro*.

euribör s.n. (Fin.) Rata dobânzii la creditele în euro, practică în tre principalele bănci europene. ◦ Din engl. *Eur(o) I(nter)B(ank) O(ffered) R(ate)*.

euristic, ~ă, *euristici*, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Metodă de studiu și de cercetare bazată pe descoperirea de fapte noi. 2. S.f. (Inform.) Metodă de cercetare care se bazează pe apropierea progresivă de o problemă dată. 3. Adj. (Filoz.; despre procedee metodologice) Care servește la descoperirea unor cunoștințe noi; care se aplică metodelor de descoperire și de invenție. / Sil. e-u-. ◦ Din fr. *euristique*.

éuro ◀-Element de compunere cu sensul „în, din Europa”, „al Europei”, „specific Europei”, „european”. ◦ Din fr. *euro*; cf. *Europa*, n. pr.

éuro ◀², *euro* s.m. (Fin.) Unitate monetară comună țărilor membre ale Uniunii Europene, adoptată începând cu 1999; (abrev.) EUR. ◀ (Adj.) *Zona euro* = uniune monetară și economică, din care fac parte 17 dintre statele membre ale Uniunii Europene și care au adoptat această unitate monetară ca monedă unică; (simb.) €. ◦ /Din *Euro*, cuv. internațional.

euro ◀³ s. (Cu determinări numerice de la 1 la 6) Standarde ale emisiilor toxice ale autovehiculelor ale Uniunii Europene, reprezentând clasa de poluare a motorului (în funcție de care se stabilesc diferite taxe). ◀ (Adj.) *Ne-am cumpărat o mașină Euro 3*. ◦ Din engl. *euro*.

euroatlântic, ~ă, *euroatlantici*, ~ce Adj. 1. Care se referă la țările Europene ce aparțin Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO). 2. Care aparține structurilor europene din Alianța Atlanticului de Nord (NATO). ◦ Din fr. *euro-atlantique*.

eurobancă, *eurobânci* s.f. (Econ.) Denumire generică dată băncilor europene, care efectuează și operații în valută străină. ◦ *Euro* ◀ + *bancă*.

eurocent, *eurocenți* ▼ s.m. (Fin.) Subdiviziune a monedei euro ◀². ◦ Cf. engl. *euro cent*.

10 eurocent
10 euro cents
10 cent ou centimes

eurocetățean, *eurocetățeni* s.m. Persoană care are naționalitatea unui stat membru al Uniunii Europene. ◦ Din engl. *euro-citizen*, fr. *euro-citoyen*.

eurocomunism s.n. (Polit.) Atitudine a unor partide comuniste din țările occidentale ale Europei care consideră că trebuie să țină seama, în activitatea lor, de realitățile istorice, economico-sociale din țările proprii, manifestând o mai mare autonomie față de modelul sovietic. ◦ Din fr. *eurocommunisme*.

eurocredît, eurocredite s.n. (Econ.) Credit acordat pe piețele europene pe termen mediu de către băncile din circuitul euro-valutar. ◦ Din fr. *eurocrédit*.

eurodeputat, ~ă, eurodeputați, ~te s.m., s.f. Deputat în Parlamentul Uniunii Europene. ◦ *Euro*¹ + *deputat*; cf. fr. *eurodéputé*.

eurofobie s.f. (Fam.) Ură, teamă față de modelul social-politic vest-european. ◦ Din fr. *europhobie*, engl. *europhobia*.

eurogără, eurogări s.f. Terminal de cale ferată care, în urma unor proiecte de modernizare implementate în conformitate cu standardele Uniunii Europene, oferă o accesibilitate crescută pentru persoanele cu dizabilități, zone comerciale extinse etc. ◦ *Euro*¹ + *gară*; cf. engl. *eurostation*.

eurói, euroi s. m. (Fam.; glum.) *Euro*². ◦ *Euro*² + *-oi*.

euromiting, euromitinguri s.n. Miting la care participă cetățeni ai mai multor state membre ale Uniunii Europene. ◦ Din engl. *eurometing*.

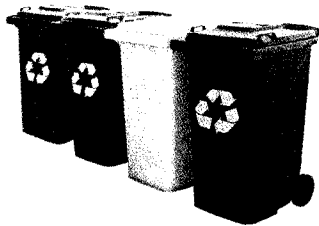
euroobligațiune, euroobligațiuni s.f. (Econ.) Obligațiune emisă și comercializată pe piețele europene. ◦ Din fr. *euro-obligation*.

europarlament, europaarlament s.n. Parlamentul Uniunii Europene. ◦ *Euro*¹ + *parlament*.

europaarlamentar, europaarlamentari s.m. Membru în Parlamentul Uniunii Europene. ◦ Din fr. *europarlementaire*.

europubelă, europaubele ▼ s.f. Pubelă care respectă normele europene în privința managementului deșeurilor. ◦ *Euro*¹ + *pubelă*.

europubelă
(euro)waste container
(euro)poubelle

euroscéptic, ~ă, euroscéptici, ~ce s.m., s.f., adj. (Persoană) care manifestă euroscépticism. ◦ Din fr. *euroscéptique*.

euroscépticism s.n. Atitudine a celor care nu se arată favorabili procesului economic și politic de integrare europeană. ◦ Din fr. *euroscépticisme*.

evalua, evaluéz vb. I. Tr. A analiza un dosar, un proiect etc., în vederea aprobării, finanțării. / Sil. -lu-a. ◦ Din fr. *évaluer*.

evaluare, evaluări s.f. 1. Acțiunea de a evalua și rezultatul ei. 2. (Inform.) Determinarea de către un program a valorii unei expresii sau a acțiunii specificate de o instrucțiune a programului respectiv. / Sil. -lu-a. ◦ De la *evalua*; cf. engl. *evaluation*.

evaluator, evaluatori s.m. (Econ.) Expert autorizat pentru a stabili valoarea unui bun sau a unei avarii, a unei pagube, a unui prejudiciu. + Expert care analizează oportunitatea unui proiect în vederea unei eventuale finanțări. / Sil. -lu-a. ◦ Din fr. *évaluateur*, engl. *evaluator*.

evanescență, evanescente s.f. 1. Dispariție lentă; estompare treptată. 2. Însușire a unui lucru, a unui fenomen etc. de a dura puțin. ◦ Din fr. *évanescence*, engl. *evanescence*.

evazionist, ~ă, evazionisti, ~ste adj., s.m., s.f. (Persoană) care se sustrage de la plata obligațiilor fiscale. ◦ Din engl. *evasionist*.

evaziune, evaziuni s.f. (Fin.) *Evaziune fiscală* = sustragere a unei persoane fizice sau juridice de la obligațiile fiscale. ◦ Din fr. *évasion*.

evergreen, evergreenuri [evə'grɪn] s.n. Șlagăr. ◦ Din engl. *evergreen*.

evidențiat, evidențiatore ▼ s.n. Marker utilizat pentru a sublinia cu o culoare translucidă și fluorescentă un fragment de text sau o parte a unei ilustrații. ◦ Cf. engl. *highlighter*, fr. *surligneur*.

ex⁴ Element de compunere cu sensul „afară de”; „fost”. ◦ Din lat. *ex*.

ex², ~ă s.m., s.f. (Fam.) Fost partener într-o relație: *s-a întâlnit cu exul la o lună după divorț*. ◦ Din engl. *ex*.

ex aequo [ex 'ævo] s.n. (Sport) Clasare la egalitate a doi concurenți care ajung la linia de sosire în același timp; *dead-heat*. ◦ Din fr. *ex aequo*.

excedent, excedente s.n. (Econ.) Cantitate, valoare, sumă cu care veniturile, încasările sau resursele dintr-o balanță depășesc plățile, nevoile, cheltuielile sau consumul. ◊ *Excedent bugetar* = valoare cu care veniturile bugetului depășesc cheltuielile. ◦ Din fr. *excédent*.

excedentă, ~ă, excedentari, ~e adj. (Econ.; despre buget, balanțe etc.) Ale cărui venituri întrec cheltuielile. ◦ Din fr. *excédentaire*.

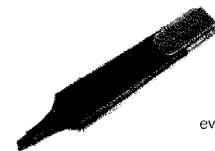
exchange, exchange-uri [extʃ'eɪndʒ] s.n. Abrev. de la *exchange office*.

exchange office [extʃ'eɪndʒ 'ɒfɪs] s.n. Birou de schimb valutar; (abrev.) *exchange*. ◦ Cuv. engl.

ex-comunist, ~ă, ex-comuniști, ~ste s.m., s.f. Fost comunist. ◦ *Ex* + *comunist*.

exe s.n. (Inform.) Extensie a unui fișier executabil. ◦ Din engl. *executable*.

execută, execut vb. I. Tr. (Inform.) A lansa un program sau o aplicație. ◦ Din engl. *execute*, fr. *exécuter*.

evidențiator
highlighter
surligneur

executabil, executabile s.n. (Inform.) Program care poate fi executat, rulat direct de către procesorul calculatorului și care permite lansarea unei aplicații sau a unei comenzi. ◊ (Adj.) *Fișier executabil*. ◦ Din engl. *executable*, fr. *exécutable*.

executare, executări s.f. (Jur.) *Executare silită* = ansamblu de

măsurî prevăzute de lege prin care creditorul realizează, cu ajutorul constrângerii de stat, drepturi patrimoniale recunoscute prin hotărârea unui organ de jurisdicție sau prin alt titlu, dacă debitorul nu-și îndeplinește de bună voie obligațiile. ◦ Din fr. *exécution*.

executiv s.n. Guvern al unei țări: *executivul a luat măsuri nepopulare*. ◦ Din fr. *exécutif*, engl. *executive*.

executori, ~oare, executori, ~oare s.m., s.f. (Jur.) *Executor testamentar* = persoană însărcinată cu aducerea la îndeplinire a unui testament după moartea testatorului. *Executor judecătoresc* = funcționar însărcinat cu îndeplinirea unor acte de procedură și cu executarea unei hotărâri judecătorești. ◦ Din fr. *exécuteur*.

exfoliere, exfolieri s.f. Gomaj, peeling. ◦ De la *exfolia*; cf. fr. *exfoliation*.

exit, exit-uri s.n. (Inform.) 1. Mod de sistare a unui ciclu de operații într-un program de calculator. 2. Butonul cu ajutorul căruia se poate opri un astfel de ciclu: *apasă pe exit ca să ieși din fereastră*. ◦ Din engl. *exit*.

exit poli, exit poll-uri [éksit pol] s.n. Sondaj electoral efectuat la ieșirea de la vot a alegătorilor. ◦ Din engl. *exit poll*.

exod, exoduri s.n. (Fin.) *Exod de capital* = transferarea în străinătate a unor mari sume de bani. ◦ Din fr. *exode*.

exoneră, exonerez vb. I. Tr., refl. I. Tr., refl. A (se) elibera, a (se) achita (de) o obligație, (de) o datorie. 2. Tr. A fi scutit de o obligație. ◦ Din fr. *exonérer*.

expandă, expandez vb. I. Tr. A întinde, a mări, a dilata. ◦ Din germ. *expandieren*, engl. *expand*.

expandăre, expandări s.f. Acțiunea de a *expandă* și rezultatul ei. ◦ De la *expandă*.

expandat, ~ă, expandați, ~te adj. (Despre unele materiale, alimente etc.) Care are structură spongioasă: *polistiren expandat*. ◦ De la *expandă*; cf. engl. *expanded*.

expectativă, expectative s.f. Așteptare a unui lucru (întrevăzut ca posibil), bazată pe anumite drepturi, promisiuni, probabilități sau calcule ori a unui moment (favorabil acțiunii); *expectație*. ◊ *A fi (sau a rămâne) în expectativă* = a fi (sau a rămâne) în așteptare, pentru a interveni la momentul oportun. ◦ Din fr. *expectative*.

expert, ~ă, experți, ~te adj. (Inform.) *Sistem expert* = program de exploatare inteligentă a unei baze de date caracteristice unui domeniu particular de aplicație, capabil să ia decizii sau să rezolve probleme pe baza unor cunoștințe prealabile și a unor reguli analitice. ◦ Din fr., engl. *expert*.

expertiză, expertize s.f. Aptitudine, competență, experiență pe care o are cineva într-un anumit domeniu de activitate ◦ Din engl., fr. *expertise*.

expo s.n. Expoziție (internațională). ◦ Din fr., engl. *expo(sition)*.

expört, expörturi s.n. Totalitate a operațiilor cu caracter comercial prin care o parte din mărfurile produse, prelucrate, completate sau reparate într-o țară se scot și se vând pe piața altor țări; *exportare*. ◊ *Expört invizibil* = câștigare de dividende provenind din activități ca turism, prestații de servicii (transport, asigurări etc.), transfer de tehnologie sau de dobânzi de la capitaluri plasate în străinătate etc. ◦ Din germ. *Export*.

expörtă, expört vb. I. Tr. 1. A trimite mărfuri peste hotare pentru vânzare sau pentru schimb comercial. + A vinde servicii comparătorilor din alte țări. 2. (Inform.) A transfera informații într-un format care poate fi utilizat de alte programe. ◦ Din fr. *exporter*, engl. *export*.

expresie, expresii s.f. (Inform.) Combinație de valori, operatori și identificatori, care conduce la un rezultat. ◦ Din fr. *expression*.

extensie, extensii s.f. 1. (Inform.) Set de caractere precedat de un punct, care se adaugă unui nume de fișier pentru a indica conținutul sau funcția sa ori apartenența sa la o anumită categorie. 2. (Și

extensie de păr) Meșă artificială, fixată pe păr pentru a-l face să arate mai bogat sau mai lung. 3. (Și *extensie de unghii*) Unghii artificiale, fixate pe cele naturale pentru a le face să pară mai lungi. ◦ Din engl., fr. *extension*.

externaliză, externalizez vb. I. Tr. 1. (Psih.) A proiecta în afară imagini obiectuale și spațiale. 2. (Econ.) A transfera unele funcții și servicii din interiorul unei întreprinderi către o firmă exterioară. ◦ Din fr. *externaliser*, engl. *externalize*.

externalizare, externalizări s.f. 1. (Psih.) Proces de proiectare în afară a imaginilor obiectuale și spațiale. 2. (Econ.) Transferare a unor funcții și servicii din interiorul unei întreprinderi către o firmă exterioară. ◦ De la *externaliza*; cf. engl., fr. *externalization*.

extra adj. invar. Care este de calitate superioară: *film extra*. ◦ Din fr. *extra*.

extrabugetar, ~ă, extrabugetari, ~e adj. (Econ.) Care nu este prevăzută în buget; care se face în afara bugetului. ◊ *Fonduri extrabugetare* = fonduri care provin din alte surse decât bugetul. ◦ Din fr. *extrabudgétaire*.

extracomunitar, ~ă, extracomunitari, ~e adj. Care nu provine, care nu face parte din Comunitatea sau, ulterior, din Uniunea Europeană. ◦ Din fr. *extracomunitaire*, it. *extracomunitario*.

extra-light [extra-láit] adj. invar. 1. Care conține puține calorii: *iaurt extra-light*. 2. Care conține anumite substanțe în concentrații foarte mici: *țigări extra-light*. ◦ Din engl., fr. *extra-light*.

extranet s.n. (Inform.) Rețea de calculator care permite accesul controlat din exterior, pentru afaceri sau în scopuri educaționale. ◦ Cuv. engl.

extraopțiune, extraopțiuni s.f. Serviciu (avantajos) plătit suplimentar în cadrul unui contract cu o firmă de telefonie mobilă, de internet, de televiziune etc. ◦ Din engl. *extra-option*.

extrás, extrase s.n. *Extras de cont (bancar)* = a) document

electronic sau pe hârtie care indică toate operațiile financiare dintr-un cont bancar realizate de către titular într-un anumit loc și într-o perioadă de timp specificată; b) raport care prezintă toate plățile făcute dintr-un cont, depunerile făcute în acel cont și soldurile rezultate într-o anumită perioadă de timp; c) raport în care sunt înregistrate toate tranzacțiile cu instrumente financiare efectuate într-un cont, la o firmă, într-o anumită perioadă de timp specificată pe document, precum și soldul contului la sfârșitul acestei perioade. ○ Cf. fr. *extrait de compte*.

extrasenzorial, ~ă, *extrasenzorială*, ~e adj. Care este perceput pe alte căi decât cele senzoriale. / Sil. -ri-al. ○ Din fr. *extrasensoriel*.

extrasezon s.n. Timpul din afara unui sezon de referință; off season. + (Spec.) Perioadă în care afluența turiștilor este scăzută, aceștia beneficiind de preț redus la cazare și, eventual, la transport, la mâncare etc. ○ *Extra- + sezon*; cf. fr. *hors-saison*; engl. *off season*.

extraterritorial, ~ă, *extraterritorială*, ~e adj. Care este situat sau care se întâmplă în afara teritoriului unui stat, într-o zonă care oferă avantaje pentru exercitarea unei activități internaționale (bancă, instituție financiară etc.); off-shore. / Sil. -ri-al. ○ Din fr. *extraterritorial*.

extravertit, ~ă, *extravertiți*, ~te adj., s.m., s.f. (Psih.) (Persoană) care își îndreaptă atenția spre

lumea din afară; (persoană) sociabilă, deschisă. ◇ *Tip extravertit* = tip psihologic, descris de C.G. Jung, caracterizat prin proiectarea tendințelor psihice interioare asupra lumii înconjurătoare, prin exteriorizarea sentimentelor, prin sociabilitate. / Și: *extrovertit*, ~ă adj. ○ Din fr. *extraverti*, it. *estrovertito*, germ. *Extrovertiert*.

extremism s.n. Atitudine (politică), doctrină caracterizată prin idei, teorii exagerate, unilaterale, rigide, care, bazată pe ură și intoleranță, urmărește ca să se impună prin măsuri violente sau radicale. ○ Din fr. *extrémisme*.

extremist, ~ă, *extremiști*, ~ste s.m., s.f., adj. 1. S.m., s.f. Adept al extremismului. 2. S.m., s.f. Persoană care susține idei extreme. 3. Adj. Care se referă la teoriile, ideile, opiniile, metodele, măsurile etc. împinse la extrem. + (Despre idei, opinii, teorii etc.) Care aparține extremismului sau extremiștilor, care se referă la extremism sau la extremiști. 4. Adj. (Despre persoane sau despre atitudinea, manifestările, opiniile lor) Care depășește limitele normale, moderate: *gesturile lor sunt extremiste*. ○ Din fr. *extrémiste*.

extrudă, *extrudez* vb. I. Tr. A supune procedului de extrudare. ○ Din fr. *extruder*.

extrudare, *extrudări* s.f. Procedeu de prelucrare a materialelor (metale, mase plastice) prin deformare plastică, constând în trecerea forțată a materialului,

supus unei forțe de compresiune, printr-o presă și o filieră cu un profil dat. ○ De la *extruda*; cf. fr. *extrusion*.

extrudat, ~ă, *extrudați*, ~te adj. (Despre materiale) Care a fost prelucrat prin deformare plastică: *polistiren extrudat*. ○ De la *extruda*.

eyeliner, *eyliner* ▼ [ái-láinor] s.n. Produs cosmetic, sub formă de lichid colorat, tuș sau creion care se utilizează la machiajul ochilor. ○ Din engl. *eyeliner*.

eyeliner
eyeliner
eye-liner

eyeshadow ▼ [ái-fédou] s.n. Produs cosmetic care se aplică pe pleoape și în jurul ochilor pentru a-i scoate în evidență. ○ Cuv. engl.

eyeshadow
eyeshadow
fard à paupières

F1 s. Abrev. de la *Formula 1*.

facebook [féisbuk] s.n. Rețea extinsă de socializare pe internet, în care utilizatorii își pot crea un profil, pot căuta sau adăuga prieteni, pot trimite mesaje etc. ○ Cuv. engl.

face-painting ▼ [féispeintin] s. Formă de artă care constă în picturi realizate direct pe față, în culori ce rezistă de la câteva zile până la câteva săptămâni. ○ Cuv. engl.

face-painting
face-painting
face painting

face-to-face [féis-to-féis] adj. invar., adv. Față-n față: *promoție face-to-face*; *au discutat problema face-to-face*. ○ Cuv. engl.

facilitate, *facilități* s.f. 1. (Inform.) Caracteristică a unui calculator, sistem de operare sau limbaj care permite facilitarea scrierii programelor, a organizării datelor ori a corectării erorilor. 2. (Econ.) *Facilitate de plată* = înlesnire acordată de instituții financiar-bancare, de asigurări etc. clienților lor, pentru efectuarea anumitor plăți sau pentru a avea acces la serviciile acestora. *Facilitate fiscală* = stabilire de scheme artificiale pentru a reduce valoarea de impozitat pentru un contribuabil. *Facilitate stand-by* = împrumut care se disponibilizează unui debitor pe o anumită perioadă de timp, în anumite condiții. ○ Din fr. *facilité*.

facsimilă, *facsimilez* vb. I. Tr. A reproduce exact un text, un desen, o pictură, o semnătură etc. prin copiere manuală, prin fotografiere sau prin scanare: *au fost facsimilate manuscrisele lui Eminescu*. ○ De la *facsimil*; cf. engl. *facsimile*.

facsimilare, *facsimilări* ▼ s.f. Acțiunea de a *facsimila* și rezultatul ei. ○ De la *facsimila*.

facsimilat, ~ă, *facsimilați*, ~te adj. (Despre texte, desene, picturi, semnături etc.) Care a fost reprodus prin copiere manuală, prin fotografiere sau prin scanare. ○ De la *facsimila*.

factorial, ~ă, *factoriali*, ~e adj. *Analiză factorială* = metodă statistică destinată extragerii elementelor principale care determină variațiile unei mărimi observabile. / Sil. -ri-al. ○ Din fr. *factoriel*.

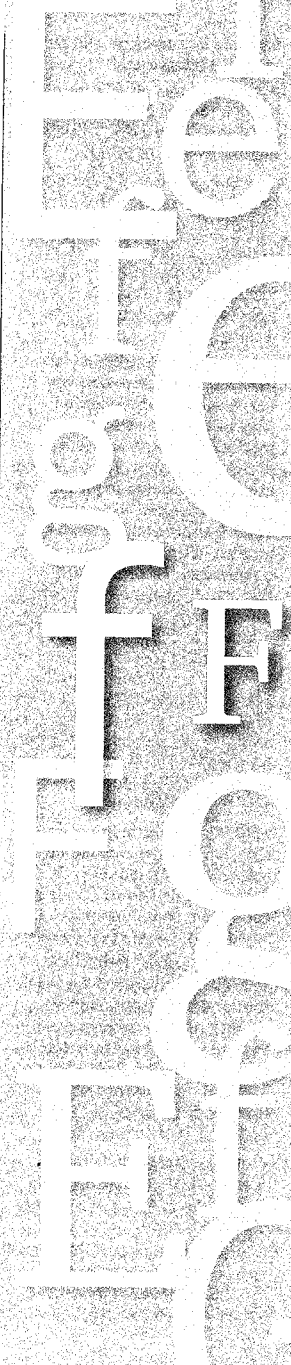
factoring s.n. (Econ.) Metodă prin care o societate comercială se poate elibera de debitele sale comerciale prin vinderea lor către anumite instituții financiare.

+ Operațiune prin care firme specializate se angajează să încaseze facturile neincasate de societățile comerciale contra unei comisii. ○ Din engl. *factoring*.

factual, ~ă, *factuali*, ~e adj. 1. Care se referă la fapte; care constă din fapte. 2. (Filoz.) Care caracterizează conceptele ce nu sunt introduse pe cale pur

document facsimilat
facsimile
fac-similé

3. *copie facsimilă* *facsimilă*
In cazul acesta și în
Rețeaua de calcul
Cu mine se alina de un
Cu mine sunt ignoranți. 4/12
Adunarea cu mine pe mine
d'instanță cu mine de mine
d'instanță de mine
Nu știu să scriu și nu
Nu știu să scriu și nu
Cu mine este în instanță
d'instanță de mine
Cu mine este în instanță
d'instanță de mine
Cu mine este în instanță
d'instanță de mine

logică. / Sil. -tu-ol. ◦ Din fr. *factuel*, engl. *factual*.

factură, *facturez* vb. I. Tr. A întocmi o factură pentru o marfă. + (P ext.) A expedia, a preda o factură. ◦ Din fr. *facturer*.

facturare, *facturări* s.f. Acțiunea de a *factura* și rezultatul ei. ◦ De la *factura*.

facturat, ~ă, *facturați*, ~te adj. (Despre mărfuri) Pentru care a fost întocmită o factură. + Care a fost trecut pe factură. ◦ De la *factura*.

factură, *facturi* s.f. (Econ.) Act justificativ în care se consemnează caracteristicile privind vânzările și cumpărările de mărfuri, mărfurile lăsate în păstrare sau în custodie, lucrările executate și serviciile prestate. ◊ *Factură consulară* = document emis de un consulat pentru admiterea mărfurilor în țara pe care o reprezintă. *Factură fiscală* = document fiscal emis de furnizor, care atestă proveniența legală a mărfii și care permite circulația sa în condiții fiscale date. *Factură proformă* = document emis de vânzător, în care acesta specifică produsele ce se vor vinde, caracteristicile lor principale și prețul acestora. + Formular tipărit pe care se întocmește un astfel de act. ◦ Din fr. *facture*.

facturist, ~ă, *facturiști*, ~ste s.m., s.f. Angajat care are ca responsabilitate emiterea de facturi sau de bonuri fiscale și care ține o contabilitate primară. ◦ *Factură* + -ist; cf. fr. *facturier*.

fading, *fading-uri* [fédin] s.n. 1. Scădere temporară a intensității undelor electromagnetice recepționate de un aparat de radiorecepție, datorită schimbărilor atmosferice. 2. Modificare a culorii unei țesături provocată de acțiunea unui agent (lumină, apă etc.). ◦ Din engl. *fading*.

faianță, *faianțez* vb. I. Tr. A acoperi cu plăci de faianță: *au faianțat pereții*. / Sil. *fa-ian-*. ◦ De la *faianță*.

faianțar, *faianțari* s.m. Muncitor specializat în faianțare; faianțator. / Sil. *fa-ian-*. ◦ *Faianță* + -ar; cf. fr. *faïencier*.

faianțare, *faianțări* s.f. Acțiunea de a *faianța* și rezultatul ei. / Sil. *fa-ian-*. ◦ De la *faianța*.

faianțator, ~oare, *faianțatori*, ~oare s.m., s.f. Faianțar. / Sil. *fa-ian-*. ◦ *Faianța* + -tor.

fair [fer] adj. invar., adv. (Fam.) (În mod) corect, cinstit, elegant, loial: *nu mi se pare fair ce a făcut*. ◦ Din engl. *fair*.

fair play [fêrplei] s.n. Respect pentru reguli sau tratament egal pentru toți cei implicați; cavalerism, corectitudine, obiectivitate, purtare corectă: *a dat dovadă de fair play*. ◊ (Adv.) *Dacă s-ar fi comportat fair play, ar fi avut mai mult de câștigat*. ◦ Din engl. *fair play*.

fairway ▼ [fêruei] s.n. Parte de câmp, cu iarbă bine tunsă, care înconjoară obstacolele (găurile) la jocul de golf. ◦ Din engl. *fairway*.

falăfel ► s.n. Specialitate culinară originară din Egipt, care constă din crochete sau chifteluțe mici, preparate din năut condimentat, prăjite în baie de ulei și servite cu pâine de tip lipie. ◦ Din engl., fr. *falafel*.

faliment, *falimente* s.n. (Econ.) Stare de insolabilitate a unui agent economic, recunoscută și declarată de o instanță judecătorească; bancrută. ◊ *A da faliment* = a) (despre bănci, comercianți etc.) a nu mai putea face plăți din cauza lipsei lichidităților; b) (fig.) a nu izbuti

într-o acțiune, a da greș. ◦ Din it. *fallimento*, germ. *Falliment*.

falliment, *fallimentez* vb. I. Tr., refl. A da sau a face să dea faliment: *privatizarea neinspirate au falimentat multe fabrici*. ◦ De la *faliment*.

fallimentar, ~ă, *fallimentari*, ~e adj. (Despre comercianți, întreprinderi, unități economice etc.) Care este în stare de faliment; insolubil. ◦ Din it. *fallimentare*.

fallimentare, *fallimentări* s.f. Acțiunea de a *fallimenta* și rezultatul ei. ◦ De la *fallimenta*.

fall-out [fól-aut] s.n. Cădere pe suprafața Pământului a unor pulberi radioactive acumulate în atmosferă în urma exploziilor nucleare. ◦ Din engl. *fall-out*.

falafel
falafel
falafel

falocrație s.f. Dominația bărbaților (și a simbolului falic) asupra femeii. + Ideologie care are la bază asigurarea și justificarea acestei dominații. ◦ Din fr. *phallocratie*.

fan, ~ă, *fani*, ~e s.m., s.f. Admirator (entuziast, pasionat, fanatic) al vedetelor ecranului, ale cântecului, ale sportului: *Leonard Cohen are mulți fani*. ◦ Din fr., engl. *fan*.

fanclub, *fancluburi* s.n. Grup organizat, ai cărui membri sunt

fanii ai unei vedete sau ai unui grup din divertisment, din sport etc. ◦ Din engl. *fan club*, fr. *fan-club*.

fansite, *fansite-uri* [fânsait] s.n. Site creat și administrat de un fan, care poate conține informații complexe, fotografii, noutăți despre o anumită celebritate, carte, echipă etc. ◦ Din engl. *fansite*.

fantază, *fantazez* vb. I. Intr. 1. A-și imagina, a plăsmui fantasmă. 2. A spune lucruri imaginate. + A delira. ◦ Din germ. *fantasieren*.

fantazăre, *fantazări* s.f. Faptul de a *fantaza*. ◦ De la *fantaza*.

FAQ, *FAQ-uri* [ef-ei-kiú] s. Rubrică a unui site, a unui forum etc. care conține cele mai frecvente întrebări ale utilizatorilor și răspunsurile la acestea. ◦ Din engl. *Frequently A(sked) Q(uestions)*.

farcitare, *farcitări* s.f. (Lingv.) Utilizare intenționată a unor sintagme, expresii etc. sau sinonime, cuprinzând elemente din mai multe limbi, pentru a facilita înțelegerea într-o comunitate eterogenă din punct de vedere lingvistic. ◦ Cf. fr. *farcir*.

farfalle ▼ s.n. Sortiment de paste făinoase italienești, în formă de papion sau de fluture. ◦ Cuv. it.

farfalle
farfalle
farfalle

farisêic, ~ă, *fariseici*, ~ce adj. (Fig.) Care este ipocrit, fățarnic, prefăcut: *relații fariseice*. ◊ (Adv.) *L-a întrebat fariseic ce mai face*. / Sil. -se-ic. ◦ Din fr. *pharisaique*.

fashion [fêșon] s.n. Modă, vogă. ◦ Cuv. engl.

fashion coordinator, *fashion coordinatori* [fêșon coórdineitôr] s.m. Angajat al unei case sau al unei reviste de modă, care are responsabilitatea de a monitoriza constant publicațiile de specialitate, de a colabora cu designerii pentru a fi în pas cu

trendurile și de a fi la curent cu cele mai noi tipuri de țesături, materiale etc. ◦ Din engl. *fashion-club*.

fashionist, *fashioniști* [fêșonist] s.m. 1. Designer, stilist, critic, creator etc. de modă. 2. Persoană care urmează cu strictețe tendințele din modă. ◦ Din engl. *fashionista*.

fashion party [fêșon pârți] s. 1. Prezentare de modă. 2. Emisiune de divertisment. ◦ Cuv. engl.

fast-food, *fast-food-uri* [fâst-fud] s.n. Local în care se servește mâncare ieftină, preparată și servită rapid. ◦ Din engl. *fast food*.

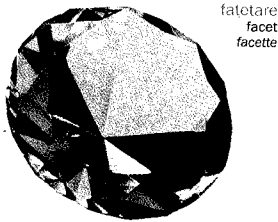
fâtic, ~ă, *fatici*, ~ce adj. (Lingv.) Care se referă la capacitatea pur exterioară a cuvintelor dintr-un dialog prin care se stabilește sau se menține contactul între partenerii de comunicare. ◊ *Funcție fâtică* = funcție a limbajului prin care se stabilește sau se menține contactul dintre partenerii acțiunii de comunicare. ◦ Din engl. *fatic*.

fatwa, *fatwe* [fátva] s.f. Sentință, recomandare cu caracter de precept, dată de o autoritate (religioasă), în islam. ◦ Din ar. *fatwa*; cf. fr., engl. *fatwa*.

fațetă, *fațetez* vb. I. Tr.

1. (Tehn.) A tăia sau a șlefui în fațete. 2. (Tipogr.) A prelucra clișee sau piese de stereotipie pentru a permite fixarea pe un suport. 3. (Med.) A efectua o construcție protectivă ce reconstituie partea vizibilă a dinților artificiali. ◦ Din fr. *facetter*.

fațetare, *fațetări* ▼ s.f. Acțiunea de a *fațeta* și rezultatul ei. ◦ De la *fațeta*.

fațetare
facet
facette

fațetat, ~ă, *fațetați*, ~te adj.

1. (Tehn.) Care este tăiat sau șlefuit în fațete. 2. (Tipogr.; despre clișee sau piese de stereotipie) Care este prelucrat pentru a permite fixarea pe un suport. ◦ De la *fațeta*.

fax, *faxuri* ▼ s.n. 1. Sistem de telecomunicație care permite transmiterea unui document cu ajutorul unei linii telefonice; telecopie, telefax: *a trimis cererea prin fax*. 2. Aparat de telecomunicație care permite transmiterea sau primirea unui text, a unui desen etc. printr-o linie telefonică; telecopie, telefax: *faxul este așezat pe birou*. 3. Document transmis prin fax; telecopie, telefax: *a primit multe faxuri*. 4. Numărul de telefon la care sau de la care se pot trimite documente printr-o linie telefonică; telecopie, telefax: *numărul de fax este același*. ◦ Din engl., fr. *fax*.

fax
fax
fax

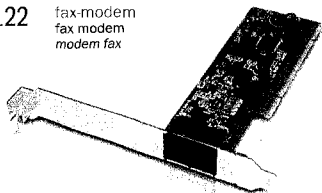
faxă, *faxez* vb. I. Tr. A transmite prin fax. ◦ Din fr. *faxer*.

fax-modem, *fax-modemuri* ► s.n. (Inform.) Placă cu circuite ce se montează într-un conector de extensie al calculatorului. ◦ Din engl. *fax modem*.

fază, *faze* s.f. *A fi pe fază* = a acționa prompt, la momentul potrivit.

FBI [ef-bi-âi] s. Agenție aparținând Departamentului de Justiție din SUA, care funcționează atât ca un corp de investigație a infracțiunilor, cât și ca serviciu internațional de informații. ◦ Din engl. *F(ederal) B(ureau of) I(nvestigation)*.

fax-modem
fax modem
modem fax

feat. [fít] s. Featuring. ◦ Cuv. engl.

feature [fítʃər] s.f. 1. Depeșă a unei agenții de presă. 2. Articol în stilul specific unei anumite publicații, furnizat la comandă sau propus unor clienți particulari în cadrul unui abonament special. ◦ Cuv. engl.

featuring [fítʃəriŋ] s.n. Termen folosit în industria muzicală pentru a arăta o colaborare între mai mulți artiști sau între mai multe formații. ◦ Cuv. engl.

fedáin, fedáini s.m. Luptător de gherilă palestinian. ◦ Din fr. *fedayin, feddayin*.

federal, -ă, federali, -e adj.

1. (Despre state) Care are structura unei federații, care se întemeiază pe sistemul de organizare în federație. 2. (Despre organe, legi etc.) Care aparține unei federații, care se referă la o federație. ◦ Din fr. *fédéral*.

federăție, federații s.f. (Sport) Organ care coordonează activitatea dintr-o anumită ramură sportivă: *Federația de scrimă*. ◦ Din fr. *fédération*.

feedback, feedback-uri [fídbek] s.n. 1. Informații care se referă la reacția față de un produs, performanța unei persoane în îndeplinirea unei sarcini etc. și care sunt folosite ca punct de pornire pentru îmbunătățirea respectivului produs, a performanțelor etc. 2. Retroacțiune care se manifestă la nivelul a diferite sisteme (tehnice, biologice, cibernetice etc.) pentru menținerea stabilității și a echilibrului lor față de influențe exterioare. 3. (P. ext.) Întoarcere, revenire. ◦ Din engl. *feedback, fr. feed-back*.

feeder, feedere [fíðər] s.n. Linie electrică fără derivație de transmisie a semnalului de înaltă

frecvență de la emițător la antenă sau de la antenă la receptor. ◦ Din engl., fr. *feeder*.

feeling, feeling-uri [fíliŋ] s.n.

1. Stare afectivă. 2. (Fam.) Intuiție; presimțire: *am avut un feeling că așa se va întâmpla*. 3. (Muz.) Sensibilitate, simțire. ◦ Din engl. *feeling*.

feliá, feliez vb. I. Tr. A tăia în felii (mai ales produse alimentare). / Sil. -li-a. ◦ De la *felie*.

feliát, -ă, feliati, -te adj. (Despre produse alimentare) Care este tăiat în felii. / Sil. -li-at. ◦ *Felie* + -at.

felie, felii s.f. 1. Domeniu de interes sau de activitate: *muncște fiecare pe felia lui*. 2. (Fam.) A fi pe felie = a) a avea abilități deosebite, acționând (rapid și) eficient; a fi pe fază: *dacă vrei să-ți vinzi marfa repede, trebuie să fii pe felie!*; b) a se afla într-o situație bună, de succes: *formația Taxi este pe felie*; c) a fi la modă, în vogă: *energizantele sunt pe felie*; d) a avea o relație (sentimentală) deosebită: *Dan este pe felie cu Bianca*.

fellow [félou] s.m. Membru al unei corporații, în universitățile engleze. ◦ Cuv. engl.

feng-shui ▼ [féng-ʃúí] s.n. Artă de a trăi, inspirată din cultura chineză, care încearcă să armonizeze raporturile dintre om și mediul său înconjurător, pe baza unui sistem de legi care se presupune că guvernează aranjarea și orientarea în spațiu, în relație cu fluxul de energie (chi) și ale cărui efecte pozitive și negative se iau în considerare pentru stabilirea designului unei locuințe, a unui spațiu de lucru etc. ◦ Din engl., fr. *feng shui*.

broască feng-shui
feng shui frog
grenouille feng shui

fenotíp, fenotipuri s.n. (Genet.)

1. Ansamblu de însușiri și de caractere aparente fizice, biochimice și fiziologice, care se manifestă în mod vizibil la un individ și care este determinat de baza ereditară și de condițiile de mediu. 2. Expresia unei singure gene sau a unei perechi de gene. ◦ Din fr. *phénotype, engl. phenotype*.

fență, fentez vb. I. Tr. (Fam.) A înșela, a minți. ◦ Din fr. *feinter*.

ferestra, ferestre s.f. (Inform.) Zonă rectangulară pe un ecran de vizualizare, în care sunt prezentate informații, cu ajutorul căruia se poate vizualiza un document, o foaie de calcul, o bază de date etc.; window: *când ai prea multe ferestre deschise, calculatorul lucrează mai greu*. ◊ *Ferestră* (sau *casetă*) de dialog v. dialog. ◦ Cf. engl. *window*.

feribót, feriboturi ▼ s.n. Navă special construită și amenajată pentru a putea transporta vehicule (trenuri, mașini etc.) și oameni de pe un mal pe celălalt al unei ape. ◦ Din engl. *ferry boat, fr. ferry-boat*.

feromón, feromoni s.m. (Biol.)

1. Substanță chimică (analogă hormonilor) care, secretată în doză infimă de un animal în mediul exterior, determină la indivizi de aceeași specie un comportament specific. 2. Hormon eliminat mai ales de insecte, ca mijloc de semnalizare. ◦ Din engl. *pheromone, fr. phéromone*.

féta ▲ s.f. Sortiment de brânză originară din Grecia, asemănătoare cu telemeaua, care se produce din lapte de oaie sau de capră și se păstrează în saramură. ◦ Din engl., fr. *feta*.

fezandá, fezandez vb. I. 1. Tr.

A supune carnea de vânat procedeeului de fezandare. 2. Refl. (Despre carnea de vânat) A căpăta, în urma fezandării, un anumit gust. ◦ Din fr. *faisender*.

fezandáre, fezandări s.f. Proces de frăgezire a cârnii de vânat prin menținere (cu sare, mirodenii, oțet diluat etc.) la

feribot
ferry boat
ferry-boat

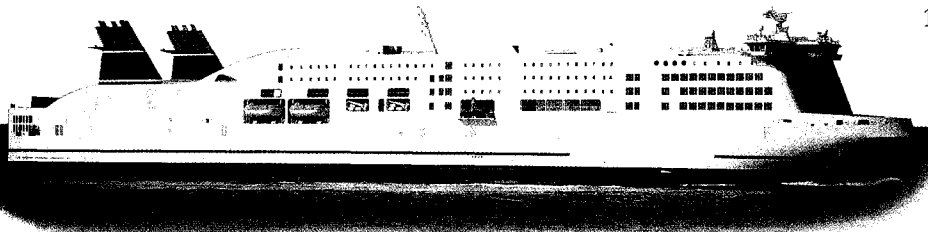
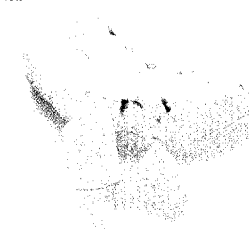
temperatură scăzută, prin expunere la vânt etc., timp de câteva zile. ◦ De la *fezanda*.

fezandát, -ă, fezandați, -te adj. (Despre carnea de vânat) Care a căpătat o anumită frăgezime și aromă, în urma supunerii la procesul de fezandare. ◦ De la *fezanda*.

fiábil, -ă, fiabili, -e adj. (Tehn.; despre sisteme tehnice, aparate, instalații, echipamente) Care prezintă siguranță în funcționare (în condiții date și într-un timp dat). ◦ Din fr. *fiabile*.

fiabilitáte s.f. (Tehn.) 1. Înșușirea de a fi fiabil; ansamblu de calități ale unui sistem tehnic, ale unui aparat, ale unei instalații etc. care determină capacitatea acestora de a fi utilizate un timp cât mai îndelungat (în scopul pentru care au fost construite); siguranță în exploatare. 2. Mărime care caracterizează siguranța în funcționare a unui sistem tehnic, a unui aparat, a unei instalații etc. în conformitate cu normele precise. / Sil. *fi-a-*. ◦ Din fr. *fiabilité, engl. fiability*.

feta
feta
feta

fibrá, fibre ▲ s.f. *Fibră de carbon* = material ușor și extrem de rezistent, făcut din fire microscopice de carbon, folosit în industria aerospațială, în industria automobilelor etc. *Fibră de sticlă* = material de construcție rezistent la variații de temperatură, care se prezintă sub formă de fibre fine, realizat din sticlă în stare topită, folosit ca material termo- și fonoizolant. *Fibră optică* = filament de sticlă cu secțiunea circulară, cu diametrul foarte mic, care transportă lumina de-a lungul său, fiind folosit pe scară largă în domeniul telecomunicațiilor, unde permite transmisii pe distanțe mai mari și la largimi de bandă mai mari decât alte medii de comunicație, fiind utilizat în locul cablurilor de metal datorită pierderilor mici de semnal și a lipsei interferențelor electromagnetice: *de când avem televiziune prin fibră optică, semnalul este mult mai bun*. *Fibră sintetică* = fibră obținută prin filarea polimerilor din soluție sau din topitură. *Fibre alimentare* = totalitate a reziduurilor fibroase provenite din alimente vegetale, care nu au fost hidrolizate de enzimele digestive. ◦ Din fr. *fibre, engl. fiber*.

fiabilitáte s.f. (Și înaltă fidelitate) Reproducere perfectă, fără alterări, a unui sunet sau a unei imagini printr-un aparat de radio, printr-un televizor, printr-un sistem stereo. ◦ Din fr. *fidélité, engl. fidelity*.

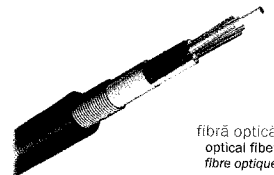
fidelizáre, fidelizări s.f. Acțiunea de a fideliza și rezultatul ei: *strategii de fidelizare a clienților*. ◦ De la *fideliza*.

fidelizá, fidelizez vb. I Tr. A face să devină fidel, loial: *socializarea la locul de muncă fidelizează angajații*. ◦ Din fr. *fidéliser*.

fiér, fiare s.n. (Fam.) A trage de (sau la) fiare = a) a face gimnastică la aparate; b) a face culturism: *arată mult mai bine de când trage la fiare*.

fiérbătór, fiérbătoare s.n. Cană electrică folosită pentru a încălzi sau pentru a fierbe apa. ◦ *Fierbe* + -ător.

fifty-fifty adv. Pe jumătate: *dacă împărțim totul fifty-fifty, nu vor mai fi motive de discuție*. ◦ Din engl., fr. *fifty-fifty*.

fibră optică
optical fiber
fibre optique

figáro s.m. 1. (Fam.) Coafor, bărbier. 2. (Fig.) Om descumăreț, ingenios. ◦ Din it., fr. *figaro*.

figúrá, figuri s.f. (Fam., glum.) A face figuri = a) (fig.; despre oameni) a face fițe; b) (fig.; despre aparate, dispozitive etc.) a nu funcționa (bine): *mașina ne-a făcut figuri*. A se rupe (sau a se sparge) în figuri = (despre oameni, mai ales despre tineri) a încerca să impresioneze cu orice chip (printr-un mod de viață extravagant, prin cheltuieli exorbitante, printr-un stil de îmbrăcăminte șocant etc.). ◦ Din fr. *figure*.

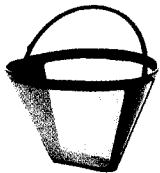
figuríst, figuríști s.m. (Fig.; fam., depr.) Persoană care se dă în spectacol; persoană care face fițe

sau care dorește cu orice preț să impresioneze, să epateze. ◦ Din fr. *figuriste*.

file, file-uri [fâil] s.n. Unitatea de bază pentru stocarea informației care îi permite calculatorului să distingă un set de informații de altul; fișier, document creat într-un calculator. ◦ Din engl. *file*.

file sharing [fâil šerinj] s.n. Capacitatea unui calculator de a folosi în comun părți din sistemul sau sistemele locale de fișiere cu calculator aflate la distanță. ◦ Cuv. engl.

filtru, filtre ▼ s.n. **Filtru de cafea** = dispozitiv care servește la prepararea cafelei prin infuzare. **Filtru de polen** (sau *de aer*) = dispozitiv din fibre poroase care nu permite microorganismelor, prafului etc. să ajungă în habitacul, în motorul etc. unui autovehicul. ◦ Din fr. *filtre*.

filtru de cafea
coffee filter
filtre à café

fimo ► s.n. Tip de polimer utilizat pentru realizarea unor bijuterii, accesorii etc. ◦ Den. com.

finanțiar, ~ă, financiar, ~e adj. (Econ.) ◊ **Autonomie financiară** = situație a unui serviciu care își stabilește singur încasările și cheltuielile, având gestiune financiară independentă de aceea a organului care l-a creat și care îl controlează. **Blocaj financiar** = neîndeplinire de către un agent comercial a angajamentelor de plată din cauza lipsei de lichidități. **Gardă financiară** = instituție a administrației de stat având în atribuție supravegherea și constatarea respectării legislației fiscale. **Inginerie financiară** = a) proces de reorganizare a finanțelor unei companii, fie atrăgând bani de la o altă sursă pentru a-și putea achita obligațiile către o altă companie, fie prelungind

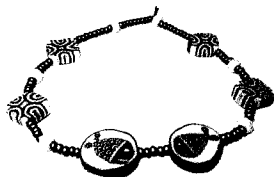
scadența împrumuturilor; b) afacere (ilegală) care are ca scop obținerea unor profituri. (Fam.) **Jenă financiară** = (perioadă de) dificultate financiară în care se află o persoană, o familie etc. **Reformă financiară** = reformă prin care se aduc modificări importante sistemului de formare și de cheltuire a veniturilor statului. **Sistem financiar** = ansamblu de criterii în baza cărora se desfășoară activitatea financiară a unui stat. / Sil. -ci-ar. ◦ Din fr. *financier*, it. *finanziario*.

finanțabil, ~ă, finanțabili, ~e adj. Care poate fi finanțat. ◦ De la *finanța*.

finanțat, ~ă, finanțati, ~te adj. (Econ.) Care este subvenționat. ◦ De la *finanța*.

finanțator, ~oare, finanțatori, ~oare s.m., s.f. Persoană fizică sau juridică care finanțează o instituție, o întreprindere, o persoană, o acțiune etc. ◦ *Finanțanț + -tor*.

finanțe s.f. pl. (Econ.) Ramură a științei economice care se ocupă cu studiul unui ansamblu de relații economice. ◦ Din engl., fr. *finance*.

bijuterie fimo
fimo jewelry
bijou fimo

finanțist, ~ă, finanțisti, ~te s.m., s.f. (Econ.) 1. Specialist în finanțe. 2. Persoană care dispune de capital bănesc. ◦ *Finanț + -ist*.

finisaj, finisaje s.n. Operație prin care se dă forma sau aspectul final unui obiect, unui produs, unei lucrări etc. ◦ Din fr. *finissage*.

firewall, firewall-uri ▼ [fâiruol] s.n. (Inform.) Software și echipamente care izolează două rețele de calculatoare una de alta, filtrând informația care circulă între cele două rețele, controlând

accesul la internet al utilizatorilor interni și prevenind accesul părților externe neautorizate la sistemele și informațiile din rețeaua internă a organizației; program de protecție. ◦ Din engl. *firewall*.

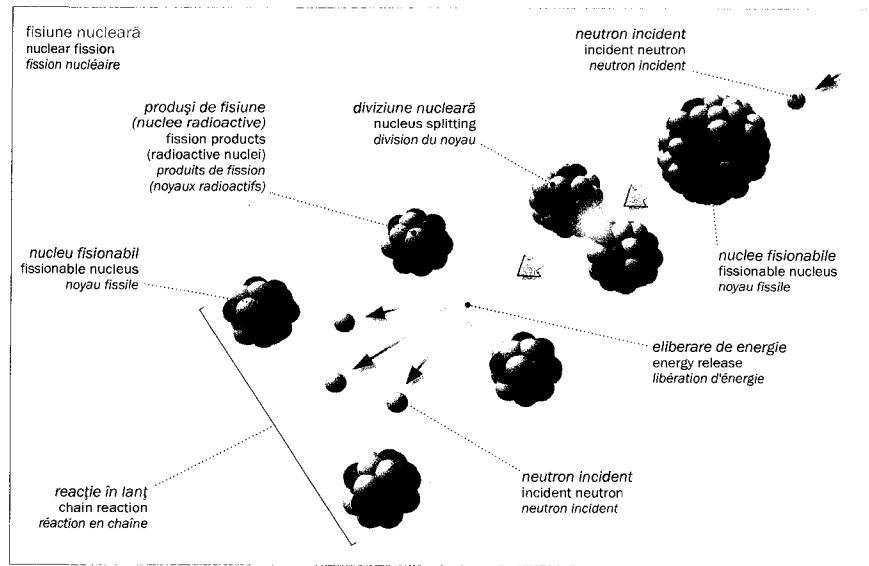

firewall
firewall
firewall

firmă, firme ▼ s.f. 1. Inscripție pe o placă, pe un zid etc. instalată la intrarea unei instituții, a unei întreprinderi, a unui magazin, care indică denumirea, destinația și caracterul acestora etc. + (P. ext.) Placă, panou etc. (adesea însoțite sau încadrate de motive și desene ornamentale, lumini etc.) care conțin o asemenea inscripție. ◊ (Fam.) *A-și da cu firma în cap* = a-și face singur rău. 2. (Denumire convențională sub care acționează și funcționează o) întreprindere comercială, industrială sau asociație de producție. ◊ (Fam.) *De firmă* = care este produs de o societate comercială de mare prestigiu: *haine de firmă*. ◊ *Firmă-căpușă* = firmă constituită cu scopul obținerii unor avantaje comerciale ilicite. *Firmă-fantomă* = firme care nu funcționează la sediul declarat și care practică evaziunea fiscală prin solicitarea unor rambursări ilegale de TVA. *Firmă-mamă*

firmă (1)
signboard
enseigne

v. mamă. **Firmă-pirat** = firmă care funcționează ilegal. **Firmă de recrutare** v. recrutare. + (P. ext.) Sediul unei societăți comerciale: *am plecat imediat de la firmă*. ◦ Din germ. *Firma*, fr. *firmes*, engl. *firm*.

firmware [fœrmwér] s.n. (Inform.) Microprograme elementare care sunt stocate în memoria unui calculator, care nu se pot șterge, constituind o sursă indestructibilă pentru sistemele moderne. ◦ Din engl. *firmware*.

fisc s.n. (Fin.) Instituție a statului, investită cu dreptul de a stabili, de a încasa și de a urmări plata impozitelor și taxelor datorate statului de contribuabili. + Serviciu de percepere a impozitelor; administrația finanțelor statului. + (P. ext.) Sediul acestei instituții: *m-am prezentat la fisc*. ◦ Din fr. *fisc*, it. *fisco*.

fiscă, ~ă, fiscali, ~e adj. (Fin.) Care aparține fiscalului, care se referă la fisc. ◊ *Abatere fiscală* v. abatere. *Evaziune fiscală* v. evaziune. *Factură fiscală* v. factură. *Paradis fiscal* = țară care are o legislație fiscală foarte avantajoasă, mai ales din punct de vedere al impozitării; zonă off-shore. ◦ Din fr. *fiscal*.

fiscalism s.n. Politică fiscală care se manifestă prin creșterea excesivă a obligațiilor fiscale. ◦ Din engl. *fiscalism*.

fiscalist, fiscaliști s.m. Specialist în dreptul financiar. ◦ Din fr. *fiscaliste*.

fiscalitate, fiscalități s.f. (Fin.) 1. Ansamblu de legi, dispoziții, măsuri etc. care se referă la fisc. + Sistem de percepere a impozitelor și taxelor prin fisc. 2. Totalitate a obligațiilor fiscale ale cuiva. ◦ Din fr. *fiscalité*. **fiscaliză, fiscalizez** vb. I. Tr. (Fin.) 1. A supune impozitului venituri, beneficii financiare etc. 2. A finanța prin impozit. ◦ Din fr. *fiscaliser*.

fiscalizare, fiscalizări s.f. (Fin.) Acțiunea de a fiscaliza și rezultatul ei. ◦ De la *fiscaliza*.

fisiune, fisiuni ▲ s.f. (Fiz.) Reacție nucleară, spontană sau provocată de acțiunea anumitor particule (neutroni lenți sau rapizi) asupra unor nuclee grele care se scindează în două fragmente cu masă atomică mai mică, cu degajarea unei cantități foarte mari de energie. ◦ Din fr., engl. *fission*, germ. *Fission*.

fișier, fișiere s.n. (Inform.) Colecție de date, programe etc. stocate în memoria unui calculator sau pe un suport magnetic, identificate printr-un nume și printr-o extensie de nume. ◦ Din fr. *fichier*; cf. engl. *file*.

fitness s.n. 1. (Biol.) Capacitate a unui organism de a trăi și de a se reproduce. 2. Condiție fizică bună, sănătate. + (P. ext.) Practicarea regulată a unor exerciții fizice (de flexibilitate, aerobic, musculare) pentru întărirea condiției fizice și păstrarea sănătății; gimnastică de întreținere. ◦ Din engl., fr. *fitness*.

fitonutriant, fitonutrienți s.m. Compuși naturali bioactivi din familia antioxidantilor, întâlniți în anumite plante, care joacă un rol important în prevenirea bolilor și în încetinirea procesului de îmbătrânire. ◦ Din engl. *phytonutrient*.

fitoterapie, fitoterapii s.f. (Med.) Metodă terapeutică bazată pe utilizarea plantelor medicinale. + Totalitate a metodelor și procedurilor folosite în tratamentul unei boli cu ajutorul plantelor medicinale. ◦ Din fr. *phytothérapie*, germ. *Phytotherapie*.

fișos, ~oasă, fișoși, ~oase s.m., s.f. (Fam.) Persoană care face fișe, mofturi. ◊ (Adj.) *Nu-mi place deloc tipul ăsta fișos.* ◦ Fiță + -os.

fișosănie s.f. (Fam.) Insușirea de a fi fișos. ◦ Fișos + -enie.

fix, ~ă, fișși, ~se adj. *Telefon fix* (și subst. n.) = aparat prevăzut cu un transmițător și cu un receptor, care, fiind legat de o instalație telefonică centrală, permite convorbiri la distanță: *vezi că sună fixul!* ◦ Cf. fr. (téléphone) fixe.

fixativ, *fixative* s.n. Produs pentru păr, care ajută la fixarea și menținerea coafurii. ◦ Din fr. *fixatif*.

fizz s.n. Băutură preparată din suc de citrice, care se amestecă cu brandy, gin, whisky, zahăr, ou etc., agitându-se într-un recipient special. ◦ Cuv. engl.

flag, *flaguri* s.n. (Inform.) Registru al unui calculator, care are rolul de a indica (ne)satisfacerea unor condiții date și care furnizează informații privind natura rezultatului unei operații aritmetice sau logice efectuate. ◦ Din engl. *flag*.

flamenco s.n. 1. Gen al muzicii populare spaniole din Andaluzia, care combină cântecul și dansul pe un acompaniament de chitară și castaniete. ◊ (Adj.) *Stil flamenco* = stil melodic de interpretare vocală cu efecte de falsset. 2. Dans popular andaluz. ◊ Melodie după care se execută acest dans. ◦ Cuv. sp.

flanger, *flangere* [fléndʒer] s.n. (Muz.) Aparat electronic (cu linii de întârziere), folosit pentru obținerea unor efecte sonore speciale în muzica modernă, dând senzația de apropiere sau de depărtare a unui sunet produs de instrumente cum ar fi chitara sau orga. ◦ Din engl. *flanger*.

flaps, *flapsuri* s.n. Volet situat în partea dinapoi a planurilor unui avion, pentru a-i mări portanța. ◦ Din engl. *flap*, germ. *Flaps*.

flash, *flash-uri* ► [fléʃ] s.n. 1. Tub electric care produce un impuls luminos foarte puternic de scurtă durată și care este folosit pentru fotografiere, la construcția laserelor etc. ◊ (P. ext.) Impuls produs astfel; blitz. 2. Știre

importantă transmisă cu prioritate la radio sau televiziune. 3. (Cinem.) Plan foarte scurt dintr-un film; apariție a unei imagini pe un ecran. 4. (Inform.) Platformă folosită pentru producerea și afișarea animațiilor în browsere. 5. Abrev. de la *USB flash drive*. ◦ Din engl., fr. *flash*.

flashback, *flashback-uri* [fléʃbek] s.n. Secvență retrospectivă, intercalată într-un film ori într-o operă literară, prezentând o scurtă acțiune secundară, plasată în trecut, folosită pentru a introduce un episod anterior. ◦ Din engl. *flashback*, fr. *flash-back*.

flash-forward, *flash-forward-uri* [fléʃ-fóruerd] s.n. Secvență intercalată într-un film ori într-o operă literară, prezentând o scurtă acțiune plasată în viitor. ◦ Din engl. *flash-forward*.

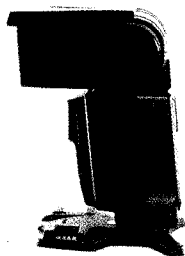
flash mob [fléʃ mob] s.n. Adunare publică a unor persoane care nu se cunosc, care efectuează împreună o anumită acțiune neobișnuită, pentru o durată scurtă de timp, după care se dispersează, totul fiind organizat prin intermediul internetului sau al telefonului mobil. ◦ Cuv. engl.

flashy [fléʃi] adj. invar (Despre culori) Care este foarte viu, tipător: *se îmbracă în culori flashy*. ◦ Cuv. engl.

flatânt, ~ă, *flatanți*, ~te adj. Care laudă peste măsură; care flatează. ◦ Flata + -ant.

flatăre, *flatări* s.f. Acțiunea de a flata și rezultatul ei. ◦ De la flata.

flash (1)
flash
flash

flex
flex
flex

flavonoid, *flavonoizi* s.m. Anti-oxidant hidrosolubil prezent în fructe, legume, ceai și vin, care reduce incidența anumitor boli cardiovasculare, a cancerului și a afecțiunilor degenerative legate de îmbătrânire. ◦ Din fr. *flavonoïde*, engl. *flavonoid*.

flégmă, *flegme* s.f. (Fam.; fig.) Caracter al omului nepăsător, cu sânge rece, imperturbabil, calm. ◦ Din fr. *flegme*.

flex, *flexuri* ▲ s.n. Polizor unghiu-lar. ◦ Den. com.

flicker [flikər] s.n. (Psih.) Fenomen de fuziune parțială și fluctuantă a senzațiilor, când stimularea intermitentă ajunge la o frecvență critică. ◦ Din engl. *flicker*.

flip-flops s.m. pl. Șlapi. ◦ Din engl. *flip-flop*.

flipper [flípər] s.n. Mic levier la jocurile mecanice, controlat de jucător, care ajută la aruncarea bilei în joc. ◊ Jocul propriu-zis. ◦ Din fr., engl. *flipper*.

flippers ► [flípərs] s.n. pl. Labe de scafandru. ◦ Cuv. engl.

flit s.n. (Fam.) *A da cu flit* (cui-va) = a alunga, a ironiza, a-și bate joc de cineva: *șeful i-a dat cu flit*. ◦ Den. com.

flitui, *flituiesc* vb. IV. Tr. (Fam.) 1. A muștra, a dojeni cu asprime. 2. A gonii, a alunga. ◦ De la flit.

floppy-disc, *floppy-disk-uri* [flópi-disk] s.n. (Inform.) Suport magnetic pe care se stochează și se reproduc informațiile depuse în computer; dischetă. ◦ Din engl. *floppy disc*.

flow [fláu] s.n. (Inform.) Curent, debit, flux. ◦ Cuv. engl.

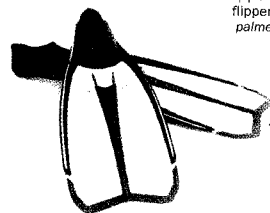
flow-chart [fláu-tʃart] s.n. (Inform.) Diagramă de programare la calculatoare. ◦ Cuv. engl.

fluidiză, *fluidizez* vb. I. Tr. A face ca circulația rutieră să se desfășoare regulat, fără opriri sau ambuteiaje. / Sil. *flu-i-*. ◦ Din fr. *fluidiser*.

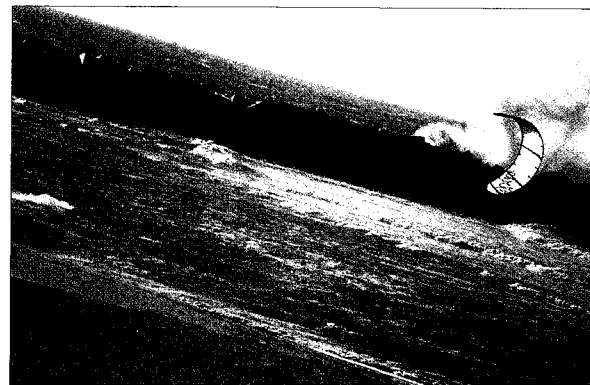
flutter [flátər] s.n. 1. (Med.) Stare de contracție rapidă a mușchiului cardiac cu o frecvență foarte mare, în care inima nu mai poate pompa deloc sânge; pulsație accelerată. ◊ *Flutter atrial* = afecțiune cardiacă, manifestată printr-un ritm rapid și regulat, determinat de contracțiile frecvente și regulate ale atriilor. 2. Oscilație a structurilor elastice ale unei aeronave, produsă de forțele aerodinamice la vitezele mari. ◦ Din engl., fr. *flutter*.

fluturăș, *fluturași* s.m. 1. Fâșie îngustă și lungă de hârtie care cuprinde un text menit să înlocuiască, să rectifice sau să completeze un pasaj dintr-o lucrare, dintr-o ordonanță etc. 2. Fâșie mică de hârtie sau de carton cu conținut variat (electoral, de reclamă etc.) care se distribuie gratuit; flyer: *fluturași electorali au împânzit orașul*. 3. (Fam.; și *fluturaș de salariu*) Fișă lunară cu datele din statul de plată pentru fiecare angajat. 4. (Fam.) Minge de badminton. ◦ *Fluture* + -aș.

flippers
flippers
palmes

flux, *fluxuri* s.n. Flux de căldură (sau termic) = cantitate de căldură emisă de o sursă dintr-o suprafață dată, într-o unitate de timp. Flux de informație = ansamblu de date, informații și decizii necesare desfășurării unei anumite operații sau activități; raportul dintre cantitatea de

informație și timpul în care ea este transmisă. ◦ Din engl., fr. *flux*.

fly and drive [flái end dráiv] s. Pachet turistic ce include un zbor regulat sau charter și deplasarea, în continuare, în țara de destinație, cu un autoturism închiriat, cu sau fără șofer. ◦ Cuv. engl.

flyer, *flyere* [fláiər] s.n. Fluturaș publicitar sau electoral. ◦ Din engl., fr. *flyer*.

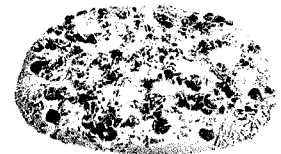
flysurf ▲ [fláisərf] s.n. Sport acvatic în care este utilizată o placă de surf, sportivul fiind tras pe apă de o parapantă; kiteboard-ing. ◦ Cuv. engl.

FMI [fe-me-i] s.n. Organism condus în mod oficial de Consiliul Guvernatorilor, cu sediul la Washington, format din câte un reprezentant din fiecare țară membră (miniștri de finanțe sau guvernatori ai băncilor centrale care susțin poziția guvernului țării din care provin), ale cărui principale responsabilități sunt supravegherea sistemului monetar internațional, elaborarea de recomandări privind politica financiară pentru membri, acordarea de credite pentru țările cu dificultăți ale balanței de plăți etc. ◦ De la *F(ondul) M(onetar) I(nternațional)*; cf. engl. *I(international) M(onetary) F(und)*.

foaie, *fői* s.f. Foaie de parcurs = act eliberat unui șofer, în care sunt indicate itinerarul și însărcinările acestuia. ◦ Cf. fr. *feuille*.

foc, *focuri* s.n. *Foc prietenesc* = rănirea sau uciderea neintenționată a unuia sau a mai multor soldați de către forțele armate de care aparțin sau de către aliații lor, în timpul luptelor cu tabăra adversă. ◦ Cf. engl. *friendly fire*.

focaccia ▼ s.f. Sortiment de pâine plată, originară din Italia, preparată cu diverse condimente și cu ulei de măsline, care seamănă cu blatul pentru pizza. ◦ Cuv. it.

focaccia
focaccia
focaccia

focaliză, *focalizez* vb. I. Tr. (Fiz.) A face ca unele particule, raze ale unui fascicul etc. să treacă printr-un singur punct. 2. Tr. A concentra, a regla diverse elemente, imagini etc. 3. Refl. A se centra, a se concentra, a-și fixa atenția asupra unui anumit subiect; a (se) focusa: *s-a focalizat pe rezolvarea problemelor*. ◦ Din fr. *focaliser*.

flysurf
flysurf
flysurf

focalizare, *focalizări* s.f. 1. Acțiunea de a focaliza și rezultatul ei; focusare. 2. Operație de reglare a unui instrument optic, astfel ca imaginea să fie văzută clar. ○ De la *focaliza*.

focus grup, *focus grupuri* s.n. Grup de persoane selectate pentru a participa la un interviu focalizat pe o anumită temă, strict delimitată (lansarea unui produs, campanie electorală etc.), care este condus de un moderator și care face parte din categoria tehnicilor calitative de culegere a datelor pentru analiza percepțiilor, motivațiilor, sentimentelor, nevoilor și opiniilor oamenilor. ○ Din engl. *focus group*.

focusă, *focuses* vb. I. Tr., refl. A (se) focaliza: *atenția lor se focusează pe noul produs*. ○ Din engl. *focus*.

focusare, *focusări* s.f. Acțiunea de a (se) focaliza și rezultatul ei; focalizare. ○ De la *focaliza*; cf. germ. *fokussieren*.

focusat, ~ă, *focusați*, ~te adj. Care este centrat asupra unui lucru: *proiect focusat pe investiții*. ○ De la *focusa*.

folder, *foldere* [fôldər] s.n. (Inform.) Recipient folosit pentru organizarea programelor și a documentelor pe disc, fiind reprezentat pe monitor prin imaginea grafică (pictogramă) a unui dosar. ○ Din engl. *folder*.

foliă, *foliez* vb. I. Tr. 1. A înveli, a împacheta în folie de plastic (sau de aluminiu) alimente, haine, bagaje etc., pentru a le proteja: *a foliat alimentele înainte de a le pune în frigider*. 2. A aplica un autocolant pe un autovehicul, pe un geam etc. pentru a proteja de intemperii, de radiații ultraviolete etc. ○ De la *folie*.

foliat, ~ă, *foliați*, ~te adj. Care a fost învelit, care a fost acoperit cu o folie: *geamurile mașinii sunt foliate*. ○ De la *folia*.

folie, *folii* s.f. 1. Foie subțire de material plastic din care se fac pelerine, glugi, umbrele pentru ploaie etc. + (P. ext.) Foie foarte subțire din metal (aur, aluminiu etc.), din material plastic etc.

◇ *Folie alimentară* = foie foarte subțire de plastic sau de aluminiu, folosită la învelirea alimentelor. 2. Copertă subțire din material plastic, în care se păstrează foi de hârtie, acte etc. 3. Autocolant care se aplică pe caroseria autovehiculelor, pe geamuri etc. pentru a proteja de intemperii, de radiații ultraviolete etc. ○ Din germ. *Folie*, it. *folgia*.

foliere, *folieri* s.f. Acțiunea de a folia și rezultatul ei. ○ De la *folia*.

folk-country [fôlk-kántri] s.n. Amestec al stilurilor folk și country în muzica ușoară contemporană. ○ Cuv. engl.

folk rock s.n. (Muz.) Combinație între rock-and-roll și folk. ○ Cuv. engl.

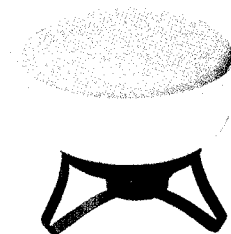
folk-song, *folk-song-uri* s.n. Gen de cântece care cuprinde atât piese folclorice, redate mai mult sau mai puțin modernizat, cât și piese originale create în aceeași manieră și care exprimă adesea critica sau revolta unui grup neintegrat ideologic în societate. ○ Din engl. *folk song*.

fomist, ~ă, *fomiști*, ~ste adj. (Fam.) 1. Care este flămând; amărât, sărăntoc. 2. Care este lacom, hrăpăreț. 3. Care este mare consumator de energie, de resurse: *se pare că este cam fomistă mașina ta*. ○ Foame + -ist.

fond, *fonduri* s.n. 1. Strat de culoare sau ornament cu care se acoperă suprafața unei coli de hârtie. 2. *Fond sonor* = ansamblul sunetelor, al zgomotelor, al temelor muzicale care pun în relief un spectacol sau un film. 3. *Zgomot de fond* = a) perturbație sonoră (de mică intensitate) care apare în orice mediu de transmitere a semnalelor; b) ansamblu de zgomote care se suprapun unui dialog. 3. *Fond de ten* = cremă semilichidă colorată (în nuanțele tenului), care se aplică pe față și pe gât ca machiaj. 4. (Econ.) *Fonduri structurale* = fonduri ale Uniunii Europene destinate finanțării măsurilor de ajutor structural la nivel comunitar, în scopul promovării regiunilor cu întârzieri în dezvoltare, reconversiei zonelor

afectate de declin industrial, combaterii șomajului etc. *Fonduri extrabugetare* v. extrabugetar. *Fond de rulment* = totalitate a mijloacelor bănești și materiale de care dispun unitățile economice în procesul activității lor; mijloace circulante. *Fond de investiții* = entitate care acumulează bani de la mai multe persoane, pe care administratorul fondului îi investește, conform politicii de investiții declarate, atât în instrumente ale pieței monetare, obligațiuni municipale sau corporatiste, acțiuni tranzacționate pe piața bursieră etc., precum și în alte valori mobiliare permise de autoritatea de reglementare, profiturile realizate astfel redistribuindu-se aceluiași investitori, prin răscumpărarea unităților de fond. *Fond mutual* = portofoliu de investiții administrat de o societate care investește banii participanților în acțiuni, obligațiuni, depozite bancare și/sau în alte valori mobiliare. ○ Din fr. *fond*, engl. *fund*.

fondue ▼ [fôndiú] s.f. Fel de mâncare originară din Elveția, preparată din brânză topită, vin alb și condimente. ○ Din fr., engl. *fondue*.

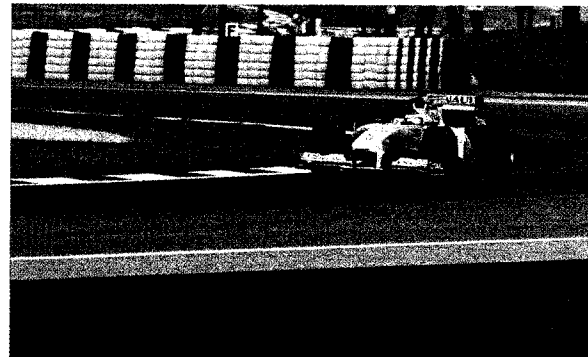

fondue
fondue
fondue

fonoabsorbant, ~ă, *fonoabsorbanți*, ~te adj. (Despre materiale) Care are proprietatea de a absorbi sunetele. ○ Din engl. *phonoabsorbant*.

fonoizolație, *fonoizolații* s.f. Izolație fonică. ○ Din engl. *phonoisolation*.

fonotecă, *fonoteci* s.f. 1. Colecție de înregistrări sonore pe discuri,

Formula 1
Formula One
Formula 1

pe benzi de magnetofon, pe casete, CD-uri, minidiscuri etc., care se folosește la sonorizarea unor producții artistice (în cinematografie, televiziune etc.) sau ca arhivă. 2. Mobilă sau încăpere special amenajată, în care este depozitată o astfel de colecție. ○ Din fr. *phonothèque*.

font, *fonturi* s.n. (Inform.) Colecție de caractere (litere, cifre, semne speciale etc.) care au anumite proprietăți comune: lățime, înălțime, stil, orientare, formă. ○ Din engl. *font*.

footing [fútiŋ] s.n. (Sport) Tip de antrenament în care se alternează alergările de viteză cu marșurile, pentru a întări rezistența gambelor și a respirației; jogging. ○ Din engl., fr. *footing*.

forehand, *forehand-uri* [fórhend] s.n. (Sport) Lovitură la tenis, executată cu partea exterioră a rachetei. ○ Din engl. *forehand*.

forfait [forfét] s.n. (Econ.) Activitate de stocare a instrumentelor financiare în scopul finanțării exportului de bunuri de capital. ○ Din fr. *forfait*, engl. *forfeit*.

forfetăr, ~ă, *forfetari*, ~e adj. (Econ.; despre tarife, taxe, impozite etc.) Care este fixat dinainte la o sumă globală și invariabilă. ○ Din fr. *forfaitaire*.

forfetăre, *forfetări* s.f. (Econ.) 1. Impozit, taxă forfetară. 2. Modalitate de finanțare a comerțului exterior care combină mai multe tehnici bancare bazate pe operații de scontare; vânzare-cumpărare de creanțe, concretizate în titluri de credit. ○ De la *forfetar*.

formal, ~ă, *formali*, ~e adj. (Inform.) *Elemente formale de limbaj* = elementele cele mai concrete și mai ușor de analizat ale expresiei lingvistice, care sunt reprezentate prin literele din alfabet sau prin alt cod, prin poziția cuvintelor în fraze, prin frecvența lor etc. *Gramatică formală* = noțiune matematică compusă din vocabular terminal și neterminat, reguli de producție și axiomă cu ajutorul cărora se pot descrie limbaje. *Limbaj formal* = combinație de sintaxă și semantică prin care se definește un limbaj de calculator; limbaj

generat de o gramatică formală; limbaj artificial al computerului. ○ Din fr. *formel*, engl. *formal*.

format, *formate* s.n. 1. (Inform.) Schema organizării datelor sau a suporturilor de date în formă structurată. + Disponerea zonelor de stocare a datelor pe suprafața unui disc. + Specificațiile privind așezarea unui text într-o pagină sau într-un paragraf. 2. Ideea-bază sau formula după care este realizat un program de televiziune original, care poate fi achiziționat de alte posturi de televiziune și transmis ca atare sau adaptat. ○ Din fr., engl. *format*.

formată, *formate* vb. I. Tr. 1. (Inform.) A modifica aspectul unui text marcat (prin selectarea formei și a dimensiunilor corpului de literă, a rândurilor, a paragrafelor etc.) sau conținutul unei celule selectate dintr-o foaie de calcul tabelar; a stabili un model de afișare, stocare sau tipărire a datelor. 2. (Inform.) A pregăti un disc pentru utilizare prin organizarea spațiului de stocare: *am formatat stick-ul*. 3. (Fig.) A forma, a condiționa: *sistemul comunist îi formată pe toți*. ○ Din engl. *format*, fr. *formater*.

formatare, *formatări* s.f. (Inform.) 1. Modificare a aspectului unui text selectat (prin selectarea formei și a dimensiunilor corpului de literă, a rândurilor, paragrafelor etc.) sau a conținutului unei celule selectate dintr-o foaie de calcul tabelar; stabilirea a unui model de afișare, stocare sau

tipărire a datelor. 2. Pregătire a unui disc pentru utilizare, prin organizarea spațiului de stocare. ○ De la *formată*.

formatat, ~ă, *formatați*, ~te adj. (Inform.) 1. (Despre texte) Al cărui aspect a fost modificat (prin selectarea formei și a dimensiunilor corpului de literă, a rândurilor, paragrafelor etc.). 2. (Despre discuri) Care este pregătit pentru utilizare, prin organizarea spațiului de stocare. ○ De la *formată*.

formator, ~oare, *formatori*, ~oare s.m., s.f., s.n. 1. S.m., s.f. Persoană însărcinată cu formarea profesională a unor specialiști într-un anumit domeniu: *cursul a fost ținut de formatori cu experiență*. 2. S.m., s.f. *Formator de opinie* v. opinie. 3. S.n. (Inform.) Program care realizează conversația de format a datelor. ○ Din fr. *formateur*, engl. *formatter*.

formulă¹ ▲ s.f. Categorie de mașini cu caracteristici tehnice definite, destinate doar competițiilor. ◇ *Formula 1* = cea mai înaltă clasă de curse de mașini cu un singur pilot; (abrev. curentă) F1. ○ Din fr. *formule*.

formulă², *formule* s.f. Tip de mâncare lichidă specifică pentru sugari, bazată pe lapte de vacă și proteine din soia, care înlocuiește laptele matern. ○ Cf. engl. [*milk*] *formula*.

fornetti ▼ s.n. pl. Produse de patiserie de tip fast-food. ◦ Din it. *fornetti*, den. com.

fornetti
fornetti
fornetti

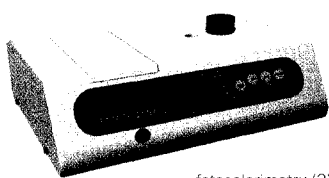
fortoș, ~oasă, *fortoși*, ~oase adj. (Fam.) Care are forță mare, care este puternic. + (Iron.) Care este slab, pipernicit. ◦ *Fortă* + -os.

fórum, *forumuri* s.n. Spațiu pe internet unde utilizatorii pot lăsa mesaje sau pot discuta anumite subiecte cu alți utilizatori: *am găsit soluții pentru problema mea pe un forum*. ◦ Din engl., fr. *forum*.

forumist, ~ă, *forumiști*, ~ste s.m., s.f. Persoană care participă activ la discuțiile de pe diverse forumuri. ◦ *Forum* + -ist.

forward [fóruwərd] s.n. 1. (Fin.) Operație de plată la termen. 2. *A da* (sau *a face*) *forward* = a retrimite un mesaj prin poșta electronică. ◦ Cuv. engl.

fotocolorimétru, *fotocolorimetre* ▼ s.n. 1. Instrument pentru aprecierea temperaturii culorii unei surse luminoase. 2. Aparat cu ajutorul căruia se analizează calitatea coloranților. ◦ Din fr. *photocolorimètre*.

fotocolorimétru (2)
spectrophotometer
photocolorimètre

fotocopiá, *fotocopiez* vb. I. Tr. A xeroxa. ◦ Din fr. *photocopier*.
fotocopiátór, *fotocopiatoare* s.n. Aparat cu care se execută fotocopiile; xerox. / Sil. -pi-a-. ◦ *Fotocopia* + -tor; cf. fr. *photocopieur*.

fotocópie, *fotocópii* s.f. Xerocopie. ◦ Din fr. *photocopie*.

fotofóbíe, *fotofóbii* s.f. (Med.) 1. Teamă patologică de lumină. 2. Senzație oculară patologică, dureroasă, însoțită de lacrimare intensă, cauzată de lumina puternică, ce poate fi în relație cu o boală oculară (conjunctivită, cheratită, iridoclită) sau cu o inflamație a meningelui. ◦ Din fr. *photophobie*, engl. *photophobia*.

fotogaleríe, *fotogalerii* s.f. Galerie foto (on-line). ◦ Din engl., fr. *photogalerie*.

fotoprotéctíe s.f. Ansamblu de măsuri luate în vederea prevenirii efectelor negative ale radiațiilor ultraviolete. ◦ Din engl. *photoprotection*.

fotostilóu, *fotostilouri* s.n. (Inform.) Dispozitiv de desenare fotosensibil care se utilizează prin dirijare spre suprafața de afișare; indicator optic. ◦ Cf. engl. *light-pen*.

fototerapie s.f. Folosirea luminii în tratarea unor boli fizice și psihice. ◦ Din engl. *phototherapy*, fr. *photothérapie*.

fractáli s.m. pl. (Inform.) Grupuri de forme similare; tehnologie de comprimare a datelor. ◦ Din engl. *fractals*.

fracționábil, ~ă, *fracționabili*, ~e adj. Care poate fi împărțit în mai multe fracții. ◦ Din fr. *fractionnable*.

fraieríe, *fraieresc* vb. IV. Tr., refl. A (se) păcăli; a (se) înșela: *m-a fraierit cu mașina*. / Sil. -fra-ie-. ◦ De la *fraier*.

frame, *frame-uri* [fréim] s.n. 1. (Inform.) Panou grafic într-o fereastră (în special într-un motor de căutare), care conține o secțiune de date și care permite mai multe vizualizări independente ale documentului. 2. Imagine dintr-o serie de imagini unice consecutive care alcătuiesc un fișier video: *acest film rulează cu 30 de frame-uri pe secundă*. ◦ Din engl. *frame*.

francíză, *francise* s.f. 1. Drept exclusiv acordat de o firmă cu renume unei alte firme de a efectua servicii sau de a vende

mărfuri sub marca și controlul ei. 2. Clauză de asigurare în virtutea căreia asiguratorul este exonerat de anumite riscuri. ◦ Din engl., fr. *franchise*.

frangléză s.f. Ansamblu de neologisme și de structuri sintactice de origine engleză introduse în limba franceză. ◦ Din engl., fr. *franglais*.

fraudă, *fraudez* vb. I. Tr. A comite o fraudă: *au fraudat alegerile*. / Sil. *fra-u-*. ◦ Din fr. *frauder*.

fraudăre, *fraudări* s.f. Comiterea unei fraude. / Sil. *fra-u-*. ◦ De la *frauda*.

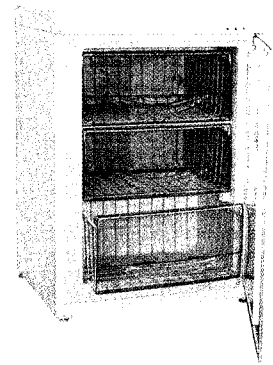
fraudatór, ~oăre, *fraudatori*, ~oare s.m., s.f. Persoană care comite o fraudă. / Sil. *fra-u-*. ◦ Din it. *fraudatore*.

free-form [frí-form] s.n. (Inform.) Program al unei baze de date nestructurate. ◦ Cuv. engl.

freelance [frí-lens] adj. invar., s.n. 1. Adj. invar. Care este independent în profesia sa, care nu are contract de lungă durată cu un anumit angajator: *jurnalist freelance*. 2. S.n. Colaborare a unui jurnalist independent la un ziar, la un post de radio sau de televiziune. ◦ Din engl. *freelance*, fr. *free-lance*.

freelancer, *freelanceri* [frí-lensər] s.m. Persoană care lucrează pe cont propriu, fără a fi angajată la o firmă; liber profesionist. ◦ Din engl. *freelancer*.

freezer (1)
freezer
freezer

free-net [frí-net] s.n. (Inform.) Rețea gratuită de internet. ◦ Cuv. engl.

freestyle [frístail] adj., s.n. 1. Adj. Care se referă la un concurs, la o cursă etc. în care există foarte puține reguli referitoare la mișcările și tehnicile folosite de competitori. 2. S.n. Dans de salo cu mișcări libere. ◦ Cuv. engl.

freestyle skydiving ► [frístail skáidaivíŋ] s. Parașutism neconvențional care presupune cât mai multe acrobații, poziții etc. ce permit viteze foarte mari și salturi cu mașina ori motocicletă. ◦ Cuv. engl.

freeware [fríueər] s.n. (Inform.) Aplicații tip software ce pot fi descărcate, stocate sau redistribuite gratuit, fără asistență din partea producătorului. ◊ (Adj.) *Folosesc un editor video freeware*. ◦ Cuv. engl.

freezer ► [frízər] s.n. 1. Frigider. + Congelator. 2. Mașină de preparat înghețată. ◦ Din engl. *freezer*.

freezing rain [frízíŋ réin] s. Ploaie înghețată. ◦ Cuv. engl.

fresh, *fresh-uri* [fréʃ] adj. invar., s.n. 1. Adj. invar. (Fam.; despre oameni și înfățișarea lor) Care exprimă prospețime, sănătate, tinerețe; vioi: *astăzi ești fresh*. 2. S.n. Suc proaspăt obținut prin stoarcerea fructului. ◦ Cf. fr. *fraîche*, engl. *fresh*.

frigorífic, ~ă, *frigorifici*, ~ce adj. 1. Care produce frig, care păstrează frigul; care ține de frig, care se referă la frig. ◊ *Agent frigorific* = substanță (soluții de clorură de sodiu, de clorură de calciu etc.) care produce sau transferă frig. *Capacitate frigorifică* = căldura preluată de un agent frigorific în timp de o oră. *Instalație frigorifică* = sistem tehnic compus dintr-un agregat frigorigen, dintr-o încăpere răcită, dintr-o instalație de comandă și control și din dispozitive anexe, care produce răcirea unei încăperi, a unui recipient etc., prin transfer de căldură. 2. Care este echipat cu o instalație de acest tip în vederea conservării alimentelor: *camera frigorifică*. ◊ *Ladă frigorifică* = ladă cu

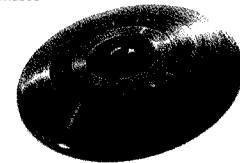

freestyle skydiving
freestyle skydiving
freestyle skydiving

pereți dubli, termoizolanți, cu un sistem interior de răcire, care este folosită pentru păstrarea și transportarea alimentelor. ◦ Din fr. *frigorifique*.

frisbee ▼ [frízbi] s.n. Disc concav de plastic, aruncat de la o persoană la alta ca mod de petrecere a timpului în aer liber. + Joc în care se folosește acest tip de disc. ◦ Cuv. engl.

frisbee
frisbee
frisbee

frisón, *frisoane* s.n. (Med.) Con tracție involuntară a musculaturii, ducând la o succesiune de tremurături convulsive timp de secunde, minute sau ore, care apare la frig, emoții și îndeosebi la debutul bolilor cu febră mare. ◦ Din fr. *frisson*.

friteuză, *friteuze* [frítéúzá] s.f. Aparat pentru prăjit alimente. ◦ Din fr. *friteuse*.

frontieríst, ~ă, *frontieriști*, ~ste s.m., s.f. Lucrător al Poliției de frontieră. ◦ *Frontieră* + -ist.

frotíu, *frotiuri* s.n. (A. plast.) Strat subțire de culoare, care lasă să se vadă, în transparență, firele pânzei. ◦ Din fr. *frottis*.

fruct, fructe ▼ s.n. *Fructe-de-mare* = animale marine (crustacee, moluște etc., cu excepția peștilor), care sunt comestibile: *am mâncat o excelentă salată de fructe-de-mare*. *Fructul-dragonului* = pitahaya. *Fructul-pasiunii* = fruct originar din Brazilia, cu formă rotundă sau lunguiață, coaja groasă și semințe comestibile, bogat în vitaminele A și C și în fier și a cărui pulpă este utilizată pentru a da gust băuturilor sau sosurilor; maracuya. *Fructul-șarpelui* = salak. ◦ Din fr., engl. *fruit*.

fructe-de-mare
shellfish
fruits de mer

fruct, ~ă, fructați, ~te adj. 1. (Despre unele alimente și băuturi, mai ales despre vin) Care are aromă de fructe. 2. (Despre produse cosmetice) Care evocă parfumul, aroma unor fructe. ◦ *Fruct + -at; cf. fr. fruité.*
frustră, frustraz vb. I. Tr. A pune pe cineva într-o situație de frustrare: *acest eșec l-a frustrat*. ◀ (P. ext.) A dezamăgi: *conduita lui mă frustrază*. ◦ Din fr. *frustrer*.

frustrant, ~ă, frustranți, ~te adj. Care frustrază, care pricinuieste o pagubă, care este cauza unei frustrări. ◦ Din fr. *frustrant*.

frustrare, frustrări s.f. 1. Dezamăgire. 2. (Psih.) Tensiune psihologică apărută ca urmare a faptului că subiectul nu poate să atingă un anumit scop sau să-și realizeze o dorință. ◦ De la *frustra*.

frustrat, ~ă, frustrați, ~te adj. (Despre persoane) Care este lipsit, privat de un drept, de un bun etc. ◀ Care este privat de o satisfacție (sexuală). ◀ (P. ext.) Care este dezamăgit. ◦ De la *frustra*.

fugpapier [fugpapir] s.n. Hârtie gumată folosită în tâmplărie pentru înădăirea furnirelor. ◦ Din germ. *Fugpapier*.

fuchsia [fúcsia] adj. invar., s.n. (Culoare) roșu-violet, specifică petalelor florii cu același nume: ◀ *și-a cumpărat o bluză fuchsia*. ◦ Din fr., engl. *fuchsia*.

full adj. invar. (Fam.) Care este aglomerat, plin: *nu mai pot urca în tramvai, e full!* ◦ Cuv. engl.

full board [fúl bord] adj. invar. (Despre pachete de servicii turistice) Care include în prețul inițial cazarea și masa. ◦ Cuv. engl.

full-contact s.n. Sport care presupune lupta cu mâinile libere, foarte apropiată de karate și unde loviturile sunt date fără control. ◦ Cuv. engl.

full-option [ful-ópjon] adj. invar. (Mai ales despre mașini) Care este echipat cu toate accesoriile din dotare. ◦ Cuv. engl.

full-time [fúl-taim] adj. invar. Care este angajat cu normă întreagă; care privește un număr standard de ore de muncă. ◦ Cuv. engl.

fumé [fiumé] adj. invar. (Despre sticlă) Fumuriu: *seturi de farfuriu fumé*. ◦ Cuv. fr.

funcție, funcții s.f. (Inform.) Procedură care are, în limbajele de programare, un nume, care este memorată și care returnează

o anume valoare. ◦ Din fr. *fonction*, engl. *function*.

funcționabil, ~ă, funcționabili, ~e adj. Care este funcțional. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *fonctionnable*.

funcțional, ~ă, funcționali, ~e adj. Care este util, practic. ◀ Care îndeplinește condițiile pentru a fi folosit; funcționabil. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *fonctionnel*.

funcționalitate s.f. Înșușirea de a fi funcțional. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *fonctionnalité*.

fundal, fundaluri s.n. Background. ◦ Din it. *fondale*; cf. engl. *background*.

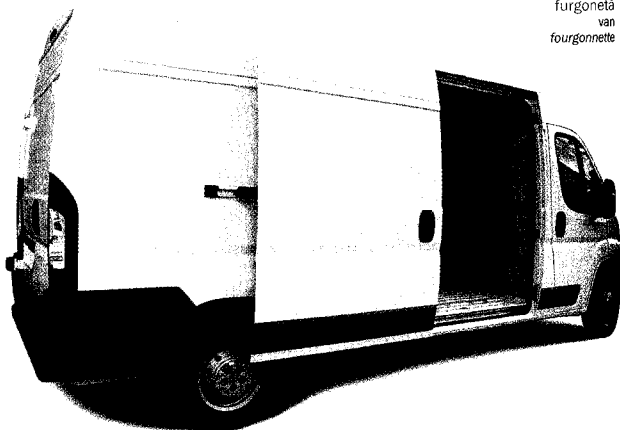
fundraiser, fundraiseri [fándreizər] s.m. Persoană care se ocupă de strângerea banilor din donații. ◦ Din engl. *fundraiser*.

funk [fánk] s.n. Gen de muzică de origine americană, bazat pe elemente de blues și soul și cu un ritm alert. ◦ Cuv. engl.

funky [fánki] s.n. (Muz.) Stil de interpretare instrumentală a bluesului, cu expresivitate aspră, fără artificii, cu contrastimpi accentuați, apărut pe la mijlocul secolului al XX-lea, ca o reacție la stilul cool. ◦ Cuv. engl.

furăciune, furăciumi s.f. (Fam., arg.) Furt. ◦ *Fura + -ăciune*.

furgonetă, furgonete ▼ s.f. Automobil (închis) care are în spate o platformă (acoperită) de

furgoneta
van
fourgonnette

depozitare cu o ușă-oblon și care este folosit pentru transportul obiectelor voluminoase și grele. ◦ Din fr. *fourgonnette*.

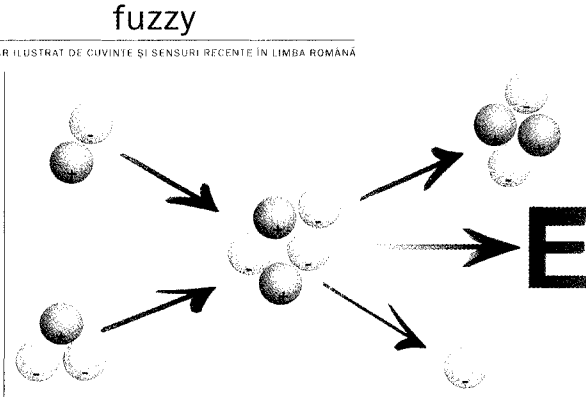
fumizat, ~ă, furnizați, ~te adj. 1. (Despre mărfuri, servicii etc.) Care este pus la dispoziție contra plată, în baza unei înțelegeri prealabile; livrat: *piesele furnizate nu sunt corespunzătoare*. 2. (Despre informații, știri etc.) Care a fost oferit cuiva: *informațiile furnizate au fost foarte utile*. ◦ De la *furniza*.

futurism s.n. Curent literar-artist, cu ecouri în arhitectură, în muzică și în artele plastice, care proclamă un spirit de frondă, o negație totală a valorilor tradiționale, propunându-și să sincronizeze literatura și arta cu epoca civilizației moderne, a vitezei, a mașinii (și să redea „frumusețea vitezei”), spre o deplină libertate a expresiei. ◦ Din fr. *futurisme*, engl. *futurism*, it. *futurismo*.

futurist, ~ă, futuriști, ~ste s.m., s.f., adj. 1. S.m., s.f. Adept al futurismului. 2. Adj. Care aparține futurismului sau futuriștilor, care se referă la futurism sau la futuriști. ◦ Din fr. *futuriste*, engl. *futurist*, it. *futurista*.

futuristic, ~ă, futuristici, ~ce adj. 1. Care presupune tehnologie sau design de ultimă oră: *gadgeturile futuristice sunt cadouri excelente*. 2. Care este inovativ, revoluționar. ◦ Din engl. *futuristic*.

futurolog, ~ă, futurologi, ~ge s.m., s.f. Specialist în futurologie; viitorolog. ◦ Din fr. *futurologue*.

fuziune nucleară
nuclear fusion
fusion nucléaire

futurologie s.f. Știință care se ocupă cu studiul preziziei evoluției viitoare științifice, economice, sociale, tehnice etc. a umanității; știință a viitorului; prospectivă, viitorologie. ◦ Din fr. *futurologie*, engl. *futureology*, germ. *Futurologie*.

fuzionă, fuzionez vb. I. Intr. A realiza o fuziune; a se contopi: *cele două firme au fuzionat*. / Sil. -zi-o-. ◦ Din fr. *fusionner*.

fuziune, fuziuni ▲ s.f. 1. Îmbinare, reunire între mai multe elemente pentru a forma un tot unitar. 2. (Polit.) Reunire într-o singură unitate a mai multor partide, organizații, grupări, state etc. 3. (Econ.) Reorganizare, prin contopire, într-o singură unitate omogenă a unor firme, instituții etc.: *fuziunea celor două firme le-a salvat de la faliment*. 4. (Fiz.; și *fuziune nucleară*) Reacție nucleară de contopire a două sau mai multe nuclee atomice ușoare

pentru a forma un nucleu mai greu, însoțită de degajarea unei însemnate cantități de energie care poate fi utilizată prin realizarea reacției termonucleare dirijate. 5. (Fiz.) Topire a unui corp la o temperatură mai înaltă decât temperatura mediului ambiant. / Sil. -zi-u-. ◦ Din fr., engl. *fusion*, it. *fusione*.

fuzz [faz] s.n. (Muz.) Efect obținut la chitara electrică cu ajutorul pedalei, prin distorsiune electronică (segmentarea formei de undă). ◦ Cuv. engl.

fuzzy [fázi] adj. invar. (Inform.) Care se referă la o teorie logică folosită în inteligența artificială și la controlul sistemelor, în care predicativitatea poate avea grade de aplicabilitate, mai complicată decât simpla considerare ca fiind falsă sau adevărată. ◦ Cuv. engl.

G8 [gé 8] s. Grupul celor mai puternice opt state industriale (Statele Unite ale Americii, Japonia, Germania, Franța, Marea Britanie, Italia, Canada și Rusia), ale căror șefi de guverne se întâlnesc în mod regulat. ◦ Din engl. *G[r]oup of 8*.

gadget, *gadgeturi* [ghédzet] s.n. Obiect mic, ingenios, mai mult sau mai puțin util, care amuză prin noutate: *am un gadget multifuncțional, un pix cu un memory stick încorporat*. + (P. ext.) Denumire generică pentru obiecte, aparate, mecanisme mici. ◦ Din engl., fr. *gadget*.

gafă, *gafez* vb. I. Intr. A comite, a face o gafă: *am gafat când l-am sunat noaptea*. ◦ Din fr. *gaffer*.

gafare, *gafări* s.f. Acțiunea de a gafa și rezultatul ei. ◦ De la *gafa*.

gafeur, *gafeuri* [gafœr] s.m. Persoană care face gafe; gafist. ◦ Din fr. *gaffeur*.

gafist, ~ă, *gafști*, ~ste s.m., s.f. Gafeur: *nu mai merg cu el, e un gafist*. ◦ *Gafă* + -ist.

gag, *gaguri* s.n. 1. Efect comic în teatru și în cinematograful care rezultă din asocierea unor evenimente, atitudini, situații contrastante și surprinzătoare. 2. (P. ext.; fam.) Situație amuzantă, caraghioasă; glumă, poantă. ◦ Din engl., fr. *gag*.

gágman, *gagmani* s.m. Creator, specialist în gaguri. ◦ Din engl. *gagman*.

gajă, *gajez* vb. I. Tr. A garanta ceva prin gaj. ◦ Din fr. *gager*.

galaxie, *galaxii* ▼ s.f. (Astron.)

1. Fiecare dintre sistemele de aștri, având forme și mărimi diferite, din univers. + (P. restr.) Calea Lactee. 2. *Galaxie cvasistelară* (sau *albastură*) = quasăr. ◦ Din fr. *galaxie*, engl. *galaxy*.

gălă, *gale* s.f. (Cinem.) *Gală de filme* = serie de filme produse de aceeași țară, prezentate într-un cadru festiv. ◦ Din fr. *galle*, it. *gala*.

galerie, *galerii* s.f. Magazin cu obiecte de artă. + Centru comercial de lux. + (P. gener.) Magazin universal. ◦ Din fr. *galerie*, engl. *gallery*.

galerist, ~ă, *galeriști*, ~ste s.m., s.f. Persoană care deține o galerie de artă: *un galerist trebuie să fie și un bun impresar*. ◦ Din fr. *galeriste*.

gambler, *gambleri* [ghémblør] s.m. Persoană care practică jocuri de noroc (pe bani). + (P. ext.) Persoană dependentă de practicarea jocurilor de noroc. ◦ Din engl. *gambler*.

galaxie
galaxy
galaxie

game, *game-uri* [ghéim] s.n. Joc video. ◦ Din engl. *game*.

game developer, *game developeri* [ghéim dévélør] s.m. Programator care creează jocuri video. ◦ Din engl. *game developer*.

gameplay [ghéimplei] s.n. Nume generic pentru jocuri video. ◦ Cuv. engl.

gamer, *gameri* [ghéimør] s.m. Persoană care practică jocurile video (on-line). ◦ Din engl. *gamer*.

gaming room [ghéimîn rum] s.n. Încăperea a unui cazinou în care sunt dispuse mesele pentru jocurile de noroc și automatele cu câștiguri. ◦ Cuv. engl.

garanție, *garanții* s.f. 1. *Termen de garanție* = perioadă în care un producător răspunde de calitatea produselor sale. *În garanție* = care nu a depășit termenul de garanție. 2. (Econ.) Angajament oficial al debitorului acceptat de creditor, cu asigurarea că datoria contractată va fi achitată. 3. (Econ.) *Garanție bancară* = gir al unei bănci pentru clientul său, care îi dă acestuia posibilitatea să obțină credit de la o terță persoană. ◦ Din fr. *garantie*, it. *garanzia*.

gărdă, *gărzi* s.f. 1. *Gărdă personală* (sau *de corp*) = persoană sau grup de persoane care asigură paza unui demnitar, a unei personalități etc.; bodyguard. 2. *Gărdă financiară* = instituție a administrației de stat având în atribuție supravegherea și constatarea respectării legislației fiscale. ◦ Din fr. *garde*; cf. engl. *guard*.

garden-party [gárdøn-párti] s.n. Petrecere, recepție mondenă organizată în aer liber (în special în parcuri) ◦ Cuv. engl.

gardián, *gardienu* s.m. *Gardian public* = agent de pază care supraveghează străzile unui oraș, piețele, parcurile etc. / Sil. -di-an. ◦ Din fr. *gardien*.

gastarbeiter [gástarbaitør] s.m. Muncitor de origine străină într-o țară. ◦ Din germ. *Gastarbeiter*, engl. *gastarbeiter*.

gástric, ~ă, *gastrici*, ~ce adj. *Inel gastric* = instrument introdus

printr-o operație chirurgicală efectuată unei persoane ce suferă de obezitate morbidă și care constă din delimitarea părții superioare a stomacului cu un inel din silicon, pentru a-i reduce capacitatea. ◦ Cf. fr. *anneau gastrique*.

gastrobiopsie, *gastrobiopsii* s.f. (Med.) Biopsie a mucoasei gastrice, în cursul gastroscopiei. ◦ Din fr. *gastrobiopsie*.

gastroenterologic, ~ă, *gastroenterologici*, ~ce adj. (Med.) Care se referă la gastroenterologie. ◦ Din fr. *gastro-entérologie*.

gastroenterologie s.f. (Med.) Ramură a medicinei care se ocupă cu studiul fiziologiei și al patologiei tubului digestiv. ◦ Din fr. *gastro-entérologie*.

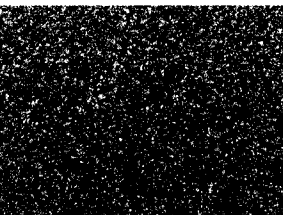
gășcă, *găști* s.f. (Fam.) Grup de prieteni (tineri) care se distrează împreună, fac excursii etc. ◊ *A fi de găscă* = a avea spirit camaraderesc. ◦ Et. nec.

gateway [ghétuei] s.n. (Inform.) Legătură între două programe sau între două sisteme sau rețele. ◦ Cuv. engl.

gay, *gay* [ghéi] s.m. Homosexual. ◊ *Comunitate gay* = termen generic pentru grupul lesbienelor, homosexualilor, al bisexualilor și al transsexualilor, care include atât persoanele și organizațiile care îi susțin, cât și mișcările pentru drepturile lor civile. ◦ Din engl., fr. *gay*.

gazon, *gazoane* ▼ s.n. 1. Teren (pentru unele competiții sportive) pe care se află asemenea iarbă. ◊ *Gazon artificial* (sau *sintetic*) = imitație de gazon, făcută din polietilenă, peste care

gazon artificial
artificial turf
gazon artificiel

se toarnă granule de cauciuc ecologic, folosită în special pentru terenuri sportive. 2. Semințe de diferite graminee din care crește gazonul. ◦ Din fr. *gazon*.

gazpacho ▼ [gaspáçfo] s.n. Supă de origine spaniolă preparată din roșii, ardei grași, ceapă, castraveți, ulei de măsline și care se servește rece. ◦ Cuv. sp.

gazpacho
gazpacho
gaspacho

găinărie, *găinării* s.f. (Fam.) Afacere mărunță, ilicită: *a făcut o găinărie și acum e la închisoare*. / Sil. gă-i-. ◦ *Găinar* + -ie.

găsélniță, *găsélnițe* s.f. (Fam.) Situație de efect, inedită, găsită și exploatată de cineva într-o anumită împrejurare; soluție, rezolvare ingenioasă. ◦ *Găsi* + -elniță.

găzdui, *găzduiesc* vb. IV. Tr. (Inform.) A închiria un spațiu pe un server, pentru ca un site copiat în acea locație să poată fi accesibil pe internet. ◦ Cf. engl. *host*.

găzduire, *găzduiri* s.f. (Inform.) Închiriere a unui spațiu pe un server, pentru ca un site copiat în acea locație să poată fi accesibil pe internet; (web) hosting: *găzduirea site-urilor a devenit mult mai accesibilă ca preț*. ◦ Cf. engl. *web hosting*.

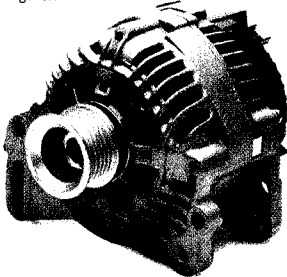
GBP s. Abrev. de la *Great Britain Pound*.

gecko ► [ghéko] s.m. Nume dat mai multor specii de șopârle, cu capul mare și plat, cu ochii globuloși, cu degetele prevăzute cu gheare și ventuze adezive, care trăiesc în regiunile tropicale și subtropicale; șopârlă care aparține fiecăreia dintre aceste specii. ◦ Din fr., engl. *gecko* (<cuv. malaez).

gecko
gecko
gecko**gel, geluri** s.n. 1. (Chim.)

Stare a sistemelor coloidale, care prezintă simultan proprietățile lichidelor și ale solidelor, păstrându-și forma și prezentând adesea elasticitate la tracțiune și la răscuire; substanța care se află în această stare. 2. *Gel de duș* = produs de îngrijire a corpului similar săpunului lichid care se folosește în timpul băii. ◦ Din fr., engl. *gel*.

generator, ~oare, generatori, ~oare ▼ s.n. 1. Aparat, instalație sau mașină care produce o formă de energie, folosind o energie de altă formă. ♦ *Generator electric* = a) dispozitiv care produce energie electromagnetică sau electrică de o anumită formă, folosind energia mecanică, energia reacțiilor chimice etc.; b) dispozitiv care transformă energia mecanică în energie electromagnetică. 2. (Fiz.) *Generator cuantic* = generator sau amplificator electromagnetic, care funcționează pe baza

generator (1)
generator
générateur

fenomenului de emisie stimulată a radiațiilor. 3. *Generator de zgomot* = dispozitiv electronic care produce o tensiune de zgomot pentru a fi folosită în măsurători. ◦ Din fr. *générateur*.

genetic, ~ă, genetici, ~ce adj. *Aberație genetică* v. *aberație*. *Informație genetică* = totalitate a materialului genetic dintr-o celulă, capabilă să creeze secvențe de aminoacizi care, la rândul lor, formează proteine active. *Inginerie genetică* = modificare deliberată a caracteristicilor unui organism, prin manipularea materialului genetic al acestuia. ◦ Cf. fr. *génétique*, engl. *genetic*.

gentleman, gentlemani [džéntlmen] s.m. 1. Bărbat care are manieră, comportări distinse și un caracter ales. 2. *Gentleman driver* = conducător neprofesionist de automobile de curse. 3. *Gentleman rider* = călăreț neprofesionist. 4. *Gentleman's agreement* = a) înțelegere verbală între părți, fără consecințe juridice, care creează numai obligații morale; b) acord internațional simplificat (încheiat verbal, pe baza încrederii reciproce). ◦ Din engl. *gentleman*.

geocaching [gʲoekəʃɨn] s. Joc similar cu o vânătoare de comori, în care un obiect este ascuns undeva pe glob și coordonatele sale sunt făcute publice pe internet, astfel încât participanții să-l poată localiza cu ajutorul GPS-ului. ◦ Cuv. engl.

geodinamic, ~ă, geodinamici, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Disciplină care studiază modificările suferite de scoarța terestră sub acțiunea diferiților agenți. 2. Adj. Care aparține geodinamicii, care se referă la geodinamică. / Sil. *ge-o-*. ◦ Din fr. *géodynamique*.

geocologie s.f. Ecologia pământului. / Sil. *ge-o-e-*. ◦ Din engl. *geocology*.

geoeconomie s.f. Știință care studiază strategiile statului și raporturile de producție în plan internațional ce asigură dezvoltarea statului exclusiv pe cale economică. ◦ Din fr. *géoeconomie*, engl. *geoeconomics*.

geoglify, geoglife ► s.f. Reprezentare grafică, la azteci, realizată pe sol prin aranjarea unor pietre sau prin îndepărtarea straturilor de pământ de la suprafața terenului: *cele mai multe geoglife se află în deșertul Nazca*. ◦ Din fr. *géoglyphe*, engl. *geoglyph*.

geomagnetism s.n. Ramură a geofizicii care studiază magnetismul terestru. / Sil. *ge-o-*. ◦ Din fr. *géomagnétisme*.

geomărketing s.n. Tehnică de marketing care ia în considerare datele geografice și caracteristicile demografice și socioeconomice ale populației. ◦ Din fr. *géomarketing*, engl. *geomarketing*.

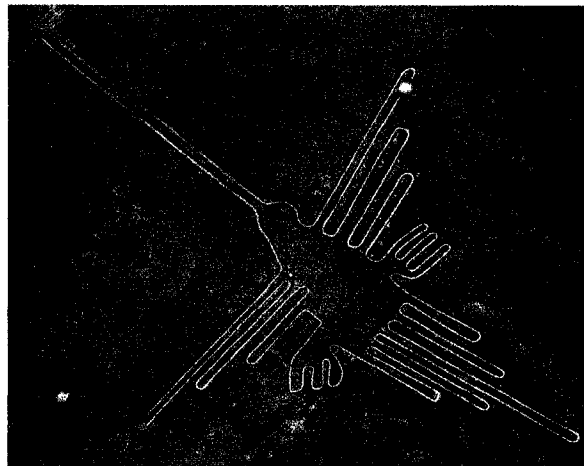
geomorfic, ~ă, geomorfici, ~ce adj. (Geogr.) Care se referă la forma Pământului sau la configurația suprafeței lui. / Sil. *ge-o-*. ◦ Din fr. *géomorphique*.

geopolitic, ~ă, geopolitici, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Disciplină care studiază politica externă și relațiile dintre state în funcție de poziția geografică a acestor state; geografie politică. 2. S.f. Politică externă a unui stat, stabilită în funcție de poziția sa geografică și de factorii geografici. 3. Adj. Care aparține acestei discipline, care se referă la această disciplină. / Sil. *ge-o-*. ◦ Din fr. *géopolitique*, engl. *geopolitics*, germ. *Geopolitik*.

geostrategic, ~ă, geostrategici, ~ce adj. Care se referă la strategiile necesare în tratarea problemelor geopolitice. ◦ Din fr. *géostratégique*, engl. *geostrategie*.

gestionă, gestionez vb. I. Tr. 1. A avea în gestiune bunurile, fondurile unei instituții, ale unei întreprinderi etc. 2. A administra un cont de pe un site: *pentru ca vânzarea on-line să aibă succes, trebuie să gestionezi contul foarte bine*. 3. A rezolva o problemă, a face față unei situații: *am fost foarte mulțumit de modul în care ai gestionat această situație delicată*. / Sil. *-ti-o-*. ◦ Din fr. *gestionner*.

gestionabil, ~ă, gestionabili, ~e adj. Care poate fi gestionat. ◦ Din fr. *gestionnable*.

geoglify
geoglyph
géoglyphe

de obicei se deplasează lent din cauza gravitației. 2. *Ghețar plutitor* = aisberg. ◦ *Gheață* + -ar; cf. fr. *glacier*.

gestual, ~ă, gestuali, ~e adj. *Limbaj gestual* v. *limbaj*. / Sil. *-tu-al-*. ◦ Din fr. *gestual*.

gheață, ghețuri s.f. *Gheață uscată* = dioxid de carbon în stare solidă, presat în formă de blocuri sau de cuburi compacte, care este folosit la păstrarea și la transportarea alimentelor congelate, la tratarea metalelor, la crearea efectelor speciale etc. ♦ (Adj.) *Bani gheață* = bani în numerar, plăți pe loc; cash. ◦ Cf. engl. *ice*.

ghenă, ghene s.f. Loc special amenajat unde se aruncă gunoiul (menajer). ◦ Din. fr. *gaine*.

ghertoi, gherțoi s.m. (Depr.; arg.) Persoană fără maniere; bădăran, nesimțit: *uite câte gunoaie au lăsat în camping gherțoi!* ◦ Et. nec.

ghetou, ghetouri s.n. Cartier al unui oraș în care sunt obligate să locuiască grupuri de populație de o anumită rasă, naționalitate sau religie (ca urmare a discriminărilor). ◦ Din engl., it., fr. *ghetto*, germ. *Getto*.

ghetăr, ghetări ► s.m. 1. Masă de gheață formată în munții înalți și în regiunile polare, peste linia zăpezilor persistente, care

ghetar plutitor
iceberg
glacier

și portabilității sale. ◦ Din engl. *G(raphics) I(nterchange) F(ormat)*.

gift voucher, gift vouchere [ghift vâutfer] s.n. Card cu valoare predefinită, cu care se pot face cumpărături în anumite magazine. ◦ Din engl. *gift voucher*.

giga, giga s.m. Abrev. de la *gigabyte*: *și-a cumpărat un hard de 300 de giga*.

gigabyte, gigabytes [džigabâit, džigabâits] s.m. (Inform.) Unitate de măsură pentru capacitatea de stocare și de transfer a informației, egală cu 1024 megabytes; (abrev.) *giga*. ◦ Din engl. *giga(byte)*.

gigacalorie, gigacalorii s.f. (Fiz.) Unitate de măsură egală cu un miliard de calorii. ◦ Din fr. *gigacalorie*.

gigaflops, gigaflopși s.m. (Inform.) Măsură a capacității de calcul, reprezentând un miliard de operații în virgulă mobilă pe secundă. ◦ Din engl. *gigaflops*.

gigahertz, gigahertzi s.n. (Fiz.) Unitate de frecvență egală cu un miliard de hertzi. ◦ Din fr., engl. *gigahertz*.

gigolétă, gigolette s.f. (Fam.) Femeie de moravuri ușoare. ◦ Din fr. *gigolette*.

gigolo s.m. 1. Bărbat tânăr întreținut de o femeie mai în vârstă decât el. 2. Tânăr elegant, cu moravuri dubioase. / Acc. și: *gigolô*. ◦ Din engl., fr. *gigolo*.

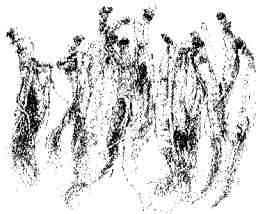
gin-fizz [dʒin-fits] s.n. Cocktail preparat din gin și zeamă de lămâie. ◦ Cuv. engl.

ginkgo ▼ s.m. Arbore dioic, rămas aproape neschimbat din era terțiară, originar din China, care are frunzele bilobate, în formă de evantai (*Ginkgo biloba*), cultivat ca plantă ornamentală sau folosit în medicină pentru proprietățile lui deosebite. ◦ Din fr. *ginkgo* (< cuv. chin.).

frunze de ginkgo
ginkgo leaves
feuilles de ginkgo

ginseng ▼ s.m. 1. Plantă din familia araliaceelor, originară din China, folosită în medicină pentru proprietățile ei deosebite; rădăcina-vieții. 2. (Farm.) Medicament preparat din această plantă. ◦ Din fr., engl. *ginseng*.

ginseng (1)
ginseng
ginseng

gips-carton s.n. Rigips. ◦ *Gips* + carton.

giratoriū, ~ie, giratorii adj. (Despre mișcări) De rotație; circular. ♦ *Sens giratoriu* = sens de circulație într-o intersecție, într-o piață etc. impus vehiculelor care sunt obligate să facă o rotație de la dreapta la stânga. ◦ Din fr. *giratoire*.

giroscóp, giroscopae ► s.n. Dispozitiv care asigură stabilitatea și orientarea în spațiu a unui avion, a unui submarin etc. ◦ Din fr., engl. *gyroscope*.

glaf, glafuri s.n. (Constr.) 1. Element de construcție din lemn, marmură sau beton mozaicat, care căptușește partea inferioară a golului unei ferestre. 2. Muchie finisată a unei deschideri făcute într-un perete (pentru fereastră, ușă etc.). ◦ Din bg. *glah*.

glamour [glémər] s.n. Farmec. ◦ Cuv. engl.

gletui, gletuiesc vb. IV. Tr. (Constr.) A aplica un strat de glet pe o suprafață. ◦ De la *glet*.

gletuire, gletuiri s.f. Acțiunea de a gletui și rezultatul ei. ◦ De la *gletui*.

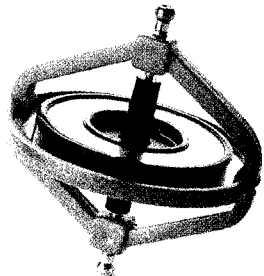
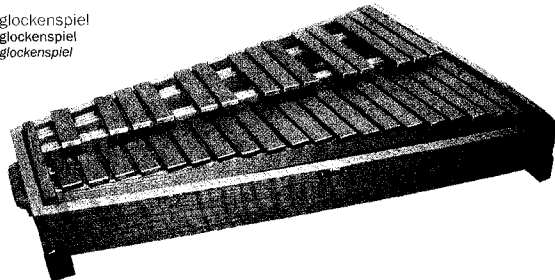
glicemic, ~ă, glicemici, ~ce adj. *Indice glicemic* = număr reprezentând capacitatea relativă a unui aliment, cu conținut de carbohidrați, de a contribui la creșterea nivelului de glucoză din sânge. ◦ Din fr. *index glycémique*, engl. *glycaemic index*.

glicol s.m. (Chim.) Alcool incolor, siropos, dulce, folosit ca dizolvant pentru ceruri, rășini, coloranți și ca intermediar în sinteze organice, de medicamente etc. ◦ Din fr. *glycol*.

glicolic adj. (Chim.) *Acid glicolic* = acid format prin oxidarea glicolului, a zaharurilor etc., care se prezintă sub formă de cristale incolore și care este folosit la fabricarea lacurilor, a rășinilor, în imprimăria textilă etc. ◦ Din fr. *glycolique*.

glisór, glisoare s.n. 1. Cursor. 2. Dispozitiv care permite unor tipuri de vehicule să alunece pe

glockenspiel
glockenspiel
glockenspiel

giroscop
gyroscope
gyroscope

o pernă de aer deasupra unei suprafețe plane. ◦ Din fr. *glissor*.

global, ~ă, globali, ~e adj. *Acord global* v. acord. ◦ Din fr. *global*.

globaliză, globalizez vb. I. Tr.

1. A reuni într-un tot elemente disparate. 2. A judeca o problemă, o situație etc. în ansamblu. ◦ Din fr. *globaliser*.

globalizare s.f. (Polit.) Fenomen de transformare a lumii, într-o unitate care se manifestă la scara întregului glob, prin crearea de instituții și de organisme politice supranatale, printr-o politică economică și de securitate comună etc. ◦ De la *globaliza*.

globe-trotter, globe-trotteri [glób-trótrər] s.m. Persoană care face pe jos înconjurul lumii. ◦ Din engl., fr. *globe-trotter*.

glockenspiel, glockenspiel-uri ▼ [glókənsʃpɪl] s.n. (Muz.) Instrument muzical de percuție, alcătuit din lame metalice așezate pe un suport, care, lovite cu ciocănele de lemn, scot sunete asemănătoare cu clinchetul unui clopoțel. ◦ Din germ. *Glockenspiel*.

gloss, gloss-uri s.n. Produs cosmetic cu textură grasă care face să lucească buzele, hidratându-le în același timp; luciul de buze. ◦ Din engl., fr. *gloss*.

glossy adj. invar. (Despre reviste, fotografii etc.) Care este printat pe o hârtie de calitate, moale și lucioasă. ◦ Din engl. *glossy*.

glumiță, glumițe s.f. A face glumițe = a face glume proaste și săcătore: *m-am săturat să-l tot aud făcând glumițe când discutăm despre lucruri serioase*. ◦ *Glumă* + -iță.

gnocchi ▼ [nóki] s. Mâncare de origine italiană sub formă de găluște făcute din făină sau piure de cartofi care se fierb sau se grătinează și se servesc cu diferite sosuri. ◦ Cuv. it.

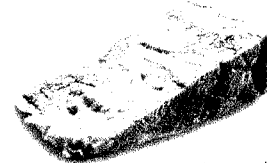
gnocchi
gnocchi
gnocchi

gnom, gnomi s.m. Spirit care se presupune că locuiește în interiorul Pământului, păzind bogățiile lui ascunse. ◦ Din fr., engl. *gnome*.

go ▲ s.n. Joc, de origine chineză, care se desfășoară pe o tablă caroiată prin 19 linii orizontale și 19 verticale formând 361 de puncte de intersecție, cu 180 pietre albe și 181 negre de formă identică, asemănător cu șahul. ◦ Din fr., engl. *go*.

goalkeeper, goalkeeper [gólkipər] s.m. (Sport) Portar la fotbal, la hochei etc. ◦ Din engl. *goalkeeper*.

gofră, gofre s.f. Produs de patiserie de formă dreptunghiulară sau hexagonală, din aluat lichid (ca de clăute), presat și copt într-o formă specifică gofrată, servit ca o prăjitură, cu frișcă, miere, gem sau sirop. ◦ Din fr. *gaufre*.

gorgonzola
Gorgonzola
gorgonzola

göld pöint s.n. (Fin.) 1. Schimb valutar care, în lipsa oricărei măsuri restrictive legale, face mai avantajoasă efectuarea încasărilor sau a plăților internaționale cu aur. 2. Termen bancar care arată limitele superioare și inferioare între care se abate cursul de schimb valutar de la paritatea oficială. ◦ Din engl. *gold point*.

göld-medalist, ~ă, gold-medaliști, ~ste s.m., s.f. Deținător al aurului olimpic. ◦ Din engl. *gold medalist*.

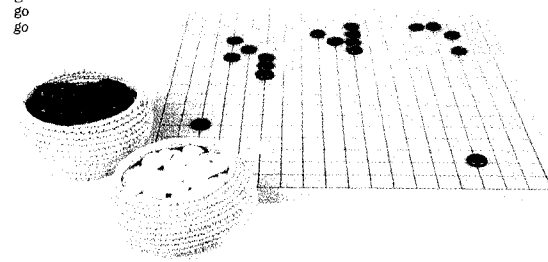
golghéter, golgheteri s.m. Sportiv care, pe durata unei competiții, marchează cele mai multe goluri în raport cu adversarii și coechipierii săi. ◦ Din engl. *goalgetter*.

gomāj, gomaje s.n. Curățare a pielii cu ajutorul unui produs destinat eliminării celulelor moarte din stratul superficial al pielii. ♦ Produs cosmetic utilizat pentru acest scop: *gomajul cu granule este foarte eficient*. ◦ Din fr. *gommage*.

gonflă, gonflez vb. I. Tr., refl. A (se) umfla. ◦ Din fr. *gonfler*.

googăli, googălese [gugăli] vb. IV. Intr. (Fam.; glum.) A căuta o informație despre ceva sau

go
go
go

despre ceva pe internet, folosind motorul de căutare Google. ◦ Din engl. *google*.

google [gúgəl] s. Motor de căutare pe internet care clasifică paginile web într-o listă de rezultate în funcție de criterii specifice. ◦ Din engl. *Google*.

gorgonzola ▲ s.f. Sortiment de brânză de origine italiană, cu mușgai nobil și cu aromă puternică. ◦ Cuv. it.

gotic s.n. 1. Gen de muzică rock derivat din punk, având de obicei versuri apocaliptice sau mitice. 2. Stil specific anumitor persoane care ascultă acest gen de muzică și care este caracterizat printr-o vestimentație de culoare neagră, cu un machiaj puternic alb sau negru. ◦ Din engl. *gothic*.

gouda ▼ [gúda] s. Sortiment de brânză de origine olandeză, cremoasă, cu gust de unt, învelit într-un strat protector de ceară sau de parafină galbenă. ◦ Din engl., fr. *gouda*.

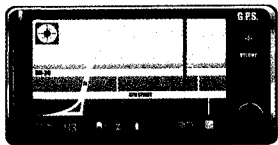
gouda
gouda
gouda

GPL [gé-pé-lé] s.n. Gaz fluid, amestec din propan și butan, cu cifră octanică foarte ridicată, care este folosit și pe post de combustibil auto. ◦ De la *g(az) p(etrolier) l(ichefiat)*.

GPL² [gi-pî-él] s. Formă de licență de software care se bazează pe principiul că orice program trebuie să fie gratuit, acesta putând fi copiat, furnizat cu tot cu surse, poate fi modificat (cu precizarea că modificările trebuie să fie la rândul lor în aceleași condiții).
○ Din engl. *G(eneral) P(ublic) L(icense)*.

GPRS [dʒi-pi-ar-és] s. Tehnologie pentru transmiterea radio a unor mici pachete de date, în special între telefoane mobile și internet.
○ Din engl. *G(eneral) P(acket) R(adio) S(ervices)*.

GPS, *GPS-uri* ▼ [dʒi-pi-és] s.n. Sistem de localizare folosit în navigația rutieră, navală și aeriană, care permite stabilirea poziției geografice de către un receptor al semnalelor emise de o rețea de sateliți; sistem de navigație: *dacă nu am fi avut GPS-ul, nu ne-am fi descurcat în Viena*.
○ Din engl. *G(lobal) P(ositioning) S(ystem)*.

GPS
GPS
GPS

graál, *graaluri* s.n. (Fig.) Ideal de puritate.
○ Din germ. *Gral*; cf. engl. *Grail*.

graffer, *grafferi* [gréfər] s.m. Persoană care face graffiti.
○ Din engl. *graffer*.

graffiti ► s.m. pl. Inscripții zgâriate sau desenate (ilegal) (cu un spray cu vopsea) pe pereți sau pe alte suprafețe, în locuri publice: *pereții stației de metrou erau acoperiți cu graffiti*.
○ Din fr., engl. *graffiti*.

grafită, *grafitez* vb. I. Tr. 1. A acoperi cu grafit. 2. A transforma în grafit.
○ Din fr. *graphiter*.

grafitát, ~ă, *grafitați*, ~te adj. Care conține grafit.
○ De la *grafita*.

grafologie s.f. Studiu al particularităților individuale ale scrisului, cu aplicații în criminalistică, în psihologie, în psihiatrie etc.
○ Din fr. *graphologie*, engl. *graphology*.

grafomanie s.f. (Psih.) Obsesia de a scrie cărți.
○ Din engl. *graphomania*.

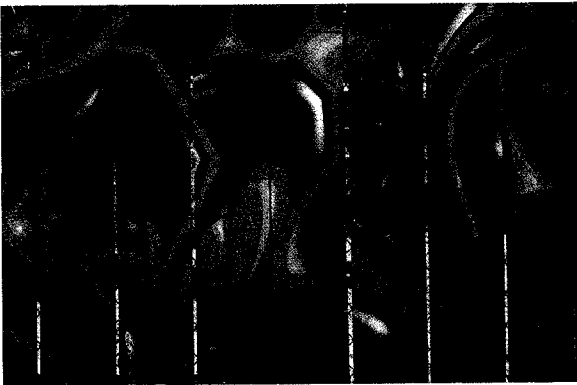
grahám ► s.n. *Pâine (de) graham* = pâine dietetică, făcută, după o rețetă specială, din făină integrală (fără sare).
○ Din germ. *Graham(brot)*.

granadilla ▼ [granadília] s.n. Fruct de culoare galben-portocalie, originar din Munții Anzi, cu coaja tare și lucioasă, cu semințe tari și negre protejate de o pulpă comestibilă, transparentă și gelatinoasă.
○ Cuv. sp.

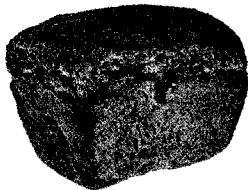

granadilla
granadilla
granadilla

grant, *granturi* s.n. Sumă de bani nerambursabilă acordată (de stat, de o organizație etc.) unui cercetător individual, unei echipe sau unui institut de cercetare pentru realizarea, într-o perioadă de timp determinată, a unei

graffiti
graffiti
graffiti

pâine graham
graham bread
pâine graham

activități de cercetare științifică sau a unei activități conexe activității științifice; proiect: *a muncit mult și a câștigat bine din grantul acesta*.
○ Din engl. *grant*.

granulă, *granulez* vb. I. Tr.

1. A transforma în granule materiale compacte sau pulverulente.
2. A presa nutrețuri combinate în prezența aburului, apei sau melasei, în vederea obținerii unui produs sub formă de granule.
3. A reuni prin rostogolire sau a aglomera particulele unui minereu pulverulent în bucăți sferoidale sau cilindrice.
○ Din fr. *granuler*.

granulár, ~ă, *granulari*, ~e adj. Care are aspect de granule; în formă de granule; granulos.
○ Din fr. *granulaire*.

granuláre, *granulári* s.f. Acțiunea de a *granula* și rezultatul ei.
○ De la *granula*.

granularitate, *granularități* s.f.
1. Stare a unui corp granular.
2. Ansamblu de caracteristici care definesc această stare.
○ Din fr. *granularité*.

granulă, *granule* s.f. *Granulă solară* = formație mai strălucitoare pe un fond mai întunecat, care apare intermitent pe suprafața Soarelui.
○ Din fr. *granule*.

grădi s.f. (Fam.) Abrev. de la *grădiniță*: *trebuie să-mi iau fata de la grădi*.

green, *green-uri* [grin] s.n. Loc pe care crește un gazon, special amenajat pentru jocul de golf.
○ Din engl. *green*.

green card, *green card-uri* [grin card] s.n. Carte verde.
○ Din engl. *green card*.

grévă, *greve* s.f. Încetare organizată, parțială sau totală, a lucrului, cu scopul de a determina patronul, guvernul, autoritățile să satisfacă unele revendicări economice, politice etc. ♦ *Grevă generală* = grevă care cuprinde toate unitățile dintr-o ramură industrială, dintr-un oraș, dintr-o țară etc. *Greva foamei* = refuzarea hranei în semn de protest împotriva unor acte (considerate abuzive) ale autorităților. *Grevă japoneză* = grevă în care angajații continuă lucrul, dar poartă banderole sau alte însemne care atenționează că există un conflict de muncă. *Grevă spontană* = grevă declarată de un grup de lucrători, fără respectarea procedurilor legale. *Grevă patronală* = închiderea a locului de muncă de către angajator, în încercarea de a-i determina pe angajați să accepte condițiile de angajare dorite de conducerea firmei.
○ Din fr. *grève*.

grilă², *grile* s.f. 1. Sistem de remunerație: *grilă de salarizare*. ♦ *Grilă de impozitare progresivă* = sistem progresiv de taxare a veniturilor personale prin care cota de impozitare crește odată cu măsura valorii impozabile de bază. 2. Cadru general al emisiunilor unui post de televiziune sau de radio, difuzate într-un anumit sezon, anotimp etc.: *grila de iarnă a postului național*

de televiziune este interesantă.
○ Din fr. *grille*.

grilă² adj. invar. *Test grilă* = metodă de testare a cunoștințelor, în care întrebările au mai multe variante de răspuns, din care candidatul trebuie să o aleagă pe cea corectă.
○ Cf. engl. *multiple choice test*, fr. *test à choix multiples*.

grill, *grilluri* ▼ s.n. 1. Grătar, friptură la grătar; 2. Arzător situat în partea superioară a interiorului cuptorului.
○ Din engl. *grill*.

grill-room [gril-rum] s.n. Local cu unul sau mai multe grătare, având ca specific pregătirea fripturilor.
○ Din engl., fr. *grill-room*.

grimeur, ~ă, *grimeuri*, ~e [grimœr] s.m., s.f. Specialist în machiaj.
○ Din fr. *grimeur*.

gripă, *gripe* s.f. (Med.)
1. Boală infecțioasă și contagioasă, de natură virotică, localizată la nivelul aparatului respirator, care se manifestă prin stare generală proastă, prin febră, prin inflamația căilor respiratorii superioare, prin dureri musculare și de cap etc. ♦ *Gripă aviară* = infecție virală foarte contagioasă, care afectează păsările (în special păsările călătoare), fiind transmisibilă la om și care poate fi letală. *Gripă porcină* (sau *gripă AH1N1*) = infecție virală foarte contagioasă, care afectează inițial porcinele, fiind transmisibilă la om și care poate fi letală. 2. (P. gener.) Nume dat unor afecțiuni sezoniere, care se manifestă prin febră și prin

grizzly
grizzly
grizzly

inflamația căilor respiratorii superioare.
○ Din fr. *grippe*, germ. *Grippe*.

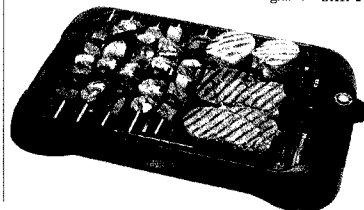
grizzly ▲ s.m. Rasă de urs brun din America de Nord, de talie mare și foarte agresiv; urs care aparține acestei rase.
○ Din engl. *grizzly [bear]*.

groggy [gróghi] adj. invar.

1. (Despre boxeri) Care și-a pierdut controlul pentru câteva momente din cauza loviturilor primite. 2. (Despre sportivi sau echipe sportive) Care este dominat de adversar.
○ Din engl., fr. *groggy*.

gros-plan, *gros-planuri* [gró-plán] s.n. Prezentare cinematografică detaliată, în care fotografia cuprinde numai un detaliu sau numai fața personajului.
○ Din fr. *gros-plan*.

grosso modo adv. Judecând în ansamblu; în mare; sumar.
○ Din lat. *grosso modo*.

grill (1)
grill
grill

142 **ground** [gráund] s.n. (Sport) Teren de sport gazonat. ◦ Din engl. *ground*.

grunge [grándʒ] s.n. 1. (Muz.) Subgen al rockului alternativ, caracterizat prin elemente de chitară electrică dezacordate ce contrastează cu intensitatea sonoră a piesei și cu versurile apatice ori fără sens. 2. Moda asociată acestui stil, caracterizată printr-un aspect neîngrijit. ◦ Cuv. engl.

grup, grupuri s.n. 1. Colectivitate, ansamblu de persoane reunite pe un anumit site, datorită unor interese, idei, scopuri etc. comune: *am creat un grup pe Yahoo pentru jucătorii de fotbal de duminică la Universitate*. 2. *Grup țintă* = categorie de persoane cărora le sunt destinate anumite servicii, produse etc.: *grupul țintă al proiectului îl constituie părinții copiilor cu risc de abandon școlar*. ◦ Din engl. *group*, fr. *groupe*.

gruyere ▼ [gruiér] s.n. Sortiment de brânză fermentată, din lapte de vacă, de origine franțuzească, cu coaja tare, de culoarea fildeșului; varietate de șvaiter. ◦ Din fr. *gruyère*.

gruyere
Gruyère
gruyère

GSM, GSM-uri [gi-es-ém] s. Sistem internațional standardizat de radiotelefonie celulară digitală, care utilizează o frecvență de 900 MHz. + (P. ext.; fam.) Telefon mobil: *toate GSM-urile au fost cumpărate în timp record*. ◦ Din engl. *G(lobal) S(ystem) for M(obile)*.

guacamole ▼ s.n. Sos de origine mexicană făcut din pastă de avocado, ceapă mărunțită, roșii, ardei iuți și condimente. ◦ Din engl., fr. *guacamole*.

guacamole
guacamole
guacamole

guăno s.n. 1. (Geol.) Rocă sedimentară organogenă, fosfatică, provenită din depozitarea și descompunerea în condiții de climă aridă sau de peșteră a unor resturi organice (excremente și cadavre de păsări, lilieci, pești etc.), folosită ca îngrășământ organic natural; îngrășământ organic natural provenit din depozitele acestei roci. 2. Îngrășământ preparat din deșeuri provenite

din industria de prelucrare a cărnii. ◦ Din fr., engl. *guano*.

guăva, guave ▼ s.f. 1. Arbore tropical de mici dimensiuni care produce niște fructe foarte apreciate (*Psidium guava*). 2. Fruct zemos, dulce și acid, cu aromă puternică, cu miezul de culoare albă, galbenă, roz sau roșie. ◦ Din engl. *guava*; cf. fr. *goyave*.

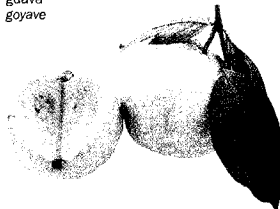
guest pass [ghést pas] s.n. Invitație pentru însoțitor, care permite accesul gratuit. ◦ Cuv. engl.

guideline, guideline-uri [gáidlain] s.n. Regulă generală, principiu, instrucțiune, regulament: *unele firme și-au dezvoltat propriile guideline-uri de strategie de marketing*. ◦ Din engl. *guideline*.

gurișt, ~ă, guriști, ~te s.m., s.f. (Fam., arg.) Solist vocal. ◦ *Gură + -ist*.

gúru s.m. 1. Filozof; mentor spiritual; personaj mediatic a cărui părere reprezintă un reper. 2. Preot al diverselor secte (hinduse). ◦ Din engl. *guru*, fr. *gourou*.

guava (2)
guava
goyave

hacker, hackeri [hékər] s.m.

1. Persoană care încearcă să obțină, prin utilizarea calculatorului, accesul neautorizat la un alt calculator sau la datele stocate în acesta. 2. Utilizator al calculatorului sau programator entuziast ori foarte competent. ◦ Din engl. *hacker*.

hacking [hékɪŋ] s.n. (Inform.) Accesarea ilegală a unor sisteme informatice, a unor baze de date etc. ◦ Din engl. *hacking*.

haikái s.n. v. haiku.

haikú s.n. Mic poem clasic japonez, format din trei versuri, primul și al treilea heptasilabic, iar al doilea pentasilabic, de o deosebită delicatețe a expresiei, evocând mai ales imagini din natură. / Și *haikai*. ◦ Din fr. *haiku* (<cuv. jap.).

hairstílist, hairstíliști [hérstílist] s.m. Persoană specializată în tunsul și coafarea părului; specialist-coafor. ◦ Din engl. *hairstylist*.

hair-styíling [hérstailín] s.n. Mod particular de a tăia și de a aranja părul unei persoane. ◦ Cuv. engl.

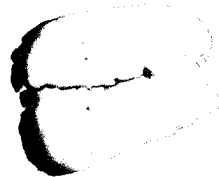
hakama s.n. Pantalon larg, cu șapte pliuri, care face parte din costumul tradițional japonez. ◦ Cuv. jap.

half-time [hálf-taim] s.n. (Sport) Repriză. ◦ Din engl. *half-time*.

halloumi ▼ [halúmi] s.n. Sortiment de brânză moale, de culoare albă, de origine cipriotă, făcută din lapte de capră sau de oaie și care se utilizează mai ales în mâncăruri gătite. ◦ Cuv. gr.

halogén s.m. *Bec* (sau *lampă*) (cu) *halogen* (și subst. n.) = bec sau lampă care folosește

halloumi
halloumi
halloumi

halogenul în locul gazului inert utilizat în becurile cu incandescență și care permite o luminare progresivă. ◦ Din fr. *halogène*.

halucinogén, ~ă, halucinogeni, ~e adj., s.n. (Substanță) care produce halucinații; psihedelic. ◦ Din fr. *hallucinogène*.

ham s.n. Carne sărată sau afumată din pulpă de porc. ◦ Cuv. engl.

hamburger, hamburgeri ▼ [hámburgər] s.m. Chiftea prăjită sau friptă pe grătar, care se servește caldă, într-o chiflă. ◦ Din engl., fr. *hamburger*.

hamburger
hamburger
hamburger

handicáp, handicapuri s.n. Deficiență fizică, mintală, senzorială etc. a unei persoane (sau a unui animal); dizabilitate, infirmitate. ◦ Din engl., fr. *handicap*.

handicapăre, handicapări s.f. (Psih.) Situație în care subiecții sunt dezavantajați în raport cu semenii lor, datorită faptului că au o deficiență senzorială, motorie, mintală etc. ◦ De la *handicapa*.

handicapăt, ~ă, handicapăți, ~te adj., s.m., s.f. 1. (Persoană sau echipă) care este în dezavantaj într-o întrecere sportivă. 2. (Fig.) (Persoană) care este pusă în inferioritate. 3. (Persoană sau animal) care are o deficiență fizică, mintală, senzorială etc.; infirm. ◦ De la *handicapa*.

handling [héndlín] s.n. 1. Complex de servicii care asigură asistența avioanelor și a pasagerilor în timpul staționării pe aeroporturi. 2. (Psih.) Mod adecvat de a îngriji corpul unui nou-născut în așa fel încât

să se favorizeze dezvoltarea proceselor de personalizare.
○ Din engl., fr. *handling*.

handmade [hændmeid] adj. invar. Care este făcut de mână: *bijuterii handmade*. ○ Cuv. engl.

handout, handout-uri [hændaut] s.n. O porțiune listată dintr-un material informativ, oferită gratuit, mai ales pentru a completa o comunicare orală sau pentru a anunța ceva: *la conferință a adus și handout-uri*. ○ Din engl. *handout*.

handset, handseturi [hændset] s.n. Parte a unui telefon utilizată pentru a vorbi sau pentru a-l auzi pe interlocutor. ○ Din engl. *handset*.

hands-free, hands-free-uri ▼ [hænds-fri] adj., s.n. (Echipament) care permite utilizarea telefonului fără ajutorului mâinilor, fiind format din căști (wireless) și microfon; mâini libere. ○ Din engl. *hands-free*.

hands-free
hands-free
mains libres

hanorac, hanorace s.n. Haină scurtă impermeabilă, cu glugă, folosită în excursii, competiții sportive etc. ○ Din fr. *anorak*.

happening, happening-uri [hépəniŋ] s.n. 1. Spectacol în care partea de improvizatie și de spontaneitate este esențială și care presupune participarea activă a publicului. + (P. ext.) Eveniment care se aseamănă unui astfel de spectacol. 2. Mișcare artistică bazată pe interferența mai multor forme de artă (teatru, plastică, muzică, film, fotografie etc.), urmărind anularea distanței dintre realitate și artă. ○ Din engl. *happening*.

happy-end, happy-end-uri [hépí-énd] s.n. 1. Rezolvare favorabilă a unei situații dramatice; sfârșit fericit al unei creații dramatice, cinematografice etc. 2. (P. ext.) Final fericit al unei întâmplări. ○ Cf. engl. *happy end(ing)*.

happy hour [hépí-áuər] s. Moment al zilei când un bar, club sau restaurant reduce pentru una sau două ore prețul produselor. ○ Din engl. *happy hour*.

hărd⁴ adj. invar. 1. (Inform.) Care este permanent, fix sau realizat fizic; care nu poate fi modificat printr-o acțiune obișnuită a sistemului de calcul. 2. (Inform.) Care rămâne magnetizat chiar și în absența câmpului magnetic exterior. 3. (Despre filme) Care are caracter pornografic foarte explicit. ○ Din engl. *hard*.

hărd², harduri s.n. (Inform.) Abrev. curentă de *hard disk*.

hărd³, harduri s.n. (Inform.) Abrev. de la *hardware*.

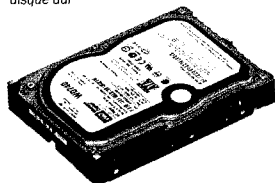
hardback [hărdbek] s.n. Ediție simplă, cartonată, a unei cărți. ○ Din engl. *hardback*.

hard copy s. Variantă imprimată pe un suport permanent (hârtie, film etc.) a informațiilor deținute într-un calculator. ○ Cuv. engl.

hărd disk, hard disk-uri ▼ s.n. (Inform.) Dispozitiv fix într-un calculator, cu o capacitate mare de stocare a informațiilor, care conține unul sau mai multe discuri rigide (acoperite cu un material care permite înregistrarea magnetică a datelor), suprapuse pe un ax central, cu capete de citire sau scriere și un motor de antrenare a discurilor, aflate într-o carcasă ce le protejează de contaminarea externă; disc fix, disc dur; (abrev. curentă) *hard², HDD*. ◆ *Hard disk extern* = *hard disk mobil*. ○ Din engl. *H(ard) D(isk) D(rive)*.

hard drive [hărd dráiv] s.n. Dispozitiv care permite citirea sau scrierea unor informații pe *hard disk*. ○ Cuv. engl.

hard disk
HDD
disque dur

hărd rock s.n. (Muz.) 1. Stil în muzica rock, caracterizat prin intensități sonore puternice, obsedante. 2. Cântec în acest stil. ○ Cuv. engl.

hărd-top, hard-top-uri s.n. Automobil cu capotă rigidă, din metal sau plastic, care, în unele cazuri, este demontabilă. ○ Din engl. *hard-top*.

hardware [hărdwer] s.n. Ansamblu de elemente fizice (*hard-disk*, monitor, circuite, dispozitive etc.) care compun un calculator sau orice alt sistem electronic; (abrev. curentă) *hard³*. ○ Din engl. *hard(ware)*.

hartă, hărți s.f. (Inform.) Reprezentare a localizării unor informații în memoria unui calculator în vederea facilitării accesului la acestea: *hartă site-ului era foarte clară*. ○ Cf. engl. *map*, fr. *mappe*.

hașiș s.n. 1. Substanță narcotică, extrasă din vârfurile înflorite ale unei specii de cânepă exotice (*Cannabis indica*), folosită ca excitant psihic, care, consumată sistematic prin mestecare sau fumat, dă intoxicații grave. 2. Specie de cânepă exotice (*Cannabis indica*), de la care se mestecă sau se fumează frunzele uscate. ○ Din engl. *hashish*, fr. *haschisch* (< cuv. ar.).

hașișism s.n. (Med.) Ansamblu de tulburări provocate de consumul de hașiș; intoxicație cu hașiș. ○ Din fr. *hachischisme*.

hatchback, hatchback-uri ▲ [hătfbek] s.n. Tip de automobil, cu o ușă pe toată lățimea spatelui care se deschide în sus pentru a facilita accesul la portbagaj. ○ Cuv. engl.

hat-trick [hét-trik] s.n. (Sport) Performanță a unui fotbalist sau a unui jucător de hochei pe gheață, care constă în înscrierea a trei goluri sau puncte consecutive în același meci. ○ Din engl. *hat-trick*.

haute couture [ot kutiúr] s.f. 1. Croitorie de lux. 2. Creații vestimentare unice, executate în întregime manual, din materiale extrem de scumpe. ○ Din fr. *haute couture*.

hayón, hayoane s.n. Partea din spate (rabatabilă) a unui automobil, care permite accesul la portbagaj. / Scris și: *haion*. ○ Din fr. *hayon*.

hărțuire, hărțuiri s.f. *Hărțuire sexuală* = comportament nedorit, cu conotație sexuală, exprimat verbal sau nonverbal, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor. ○ De la *hărțui*; cf. engl. *harassment*, fr. *harcèlement*.

HD [háf-dé] s.n., adj. invar. Abrev. de la *high-definition*.

HDD, HDD-uri [hăs-de-dé] s.n. Abrev. de la *hard disk*.

HDL-C [haf-de-el-cé] s. Tip de lipoproteine cu densitate mare, care face ca lipidele, de tipul colesterolului sau al trigliceridelor, să fie transportate în fluxul sanguin, cu rolul de a distruge depunerile de grăsimi de pe pereții vaselor de sânge, diminuând astfel riscul apariției bolilor cardiovasculare; colesterol bun. ○ Din engl. *H(igh) D(ensity) L(ipoproteine)*.

HDMI [haf-de-me-í] s. Interfață compactă audio-video folosită pentru transmiterea datelor digitale necomprimite. ○ Din engl. *H(igh)-D(efinition) M(ultimedia) I(terface)*.

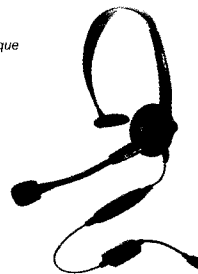
header, headere [hédər] s.n. (Inform.) Antet. ○ Din engl. *header*.

headhunter, headhunteri [hédhantər] s.m. Angajat care

hatchback
hatchback
hatchback

headset
headset
micro-casque

se ocupă cu identificarea și recrutarea unor persoane cu o înaltă calificare profesională (angajate în altă parte), pentru a ocupa o anumită poziție într-o firmă, într-o instituție etc. ○ Din engl. *headhunter*.

headhunting, headhunting-uri [hédhantiŋ] s.n. Identificarea și recrutarea unor persoane cu o înaltă calificare profesională (angajate în altă parte), pentru a ocupa o anumită poziție într-o firmă, într-o instituție etc. ○ Din engl. *headhunting*.

heading [hédin] s.n. (Sport) Lovitură cu capul (la fotbal). ○ Din engl. *heading*.

headline, headline-uri [hédlain] s.n. 1. Antet al unui articol sau al unei pagini dintr-un ziar ori dintr-o revistă. 2. Cele mai importante știri dintr-un ziar sau dintr-un buletin informativ. 3. Motiv central al unei campanii publicitare, corespunzând unui slogan. ○ Din engl. *headline*.

headset ▲ [hédset] s.n. Set de căști, care au de obicei și un microfon atașat care se

utilizează mai ales în telefonie și în radiocomunicații. ○ Din engl. *headset*.

heavy metal [héví métəl] s.n. Stil de muzică rock, caracterizat de amplificare puternică, distorsioni electronice, versuri strigate, look neconvențional etc.; (abrev.) metal. ○ Din engl. *heavy (metal)*.

hédging [hédgin] s.f. (Fin.) Operație prin care un importator sau o bancă se angajează pe de o parte să plătească o sumă în valută la un anumit termen, iar pe de altă parte, se împrumută cu aceeași sumă în valută, având același termen de rambursare. ○ Cuv. engl.

heirupism s.n. Mod isteric de a finaliza o acțiune, printr-un efort susținut și cu puțin timp înainte de termen. ○ *Heirup* + *-ism*.

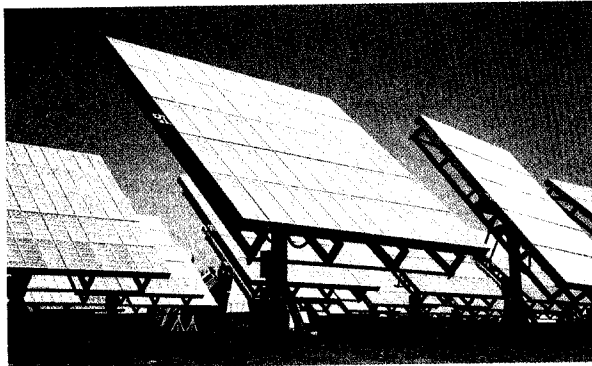
helâncă, helânci ▼ s.f. 1. Țesătură sintetică supraelastică. 2. Obiect de îmbrăcăminte (bluză, tricot etc.) confecționat din această țesătură. ○ Din fr., it. *helanca*, den. com.

helanca (2)
Helanca
helanca

heliocentră, heliocentrale ► s.f. Centrală electrică solară. / Sil. *-li-o-*. ○ Din fr. *héliocentrale*.

heliomăt, ~ă, heliomați, ~te adj. (Despre lentile) Care protejează ochii de razele ultraviolete ale soarelui: *ochelari heliomați*. / Sil. *-li-o-*. ○ Din fr. *héliomate*.

heliocentrală
solar power plant
héliocentrale

heliport, heliporturi ▼ s.n.
Aeroport pentru elicoptere.
○ Din fr. *hélicopt.*

helló [helóu] interj. Exclamație folosită pentru a saluta pe cineva. ○ Din engl. *hello*.

heip, help-uri interj., s.n.
1. Interj. Exclamație folosită pentru a solicita ajutorul urgent.
2. S.n. Sistem, integrat într-un program, care permite asistarea utilizatorului unui computer sub forma unor instrucțiuni afișate.
○ Din engl. *help*.

hemoragie, hemoragii s.f. (Fig.) Pierdere de valori umane sau materiale: *hemoragia de inteligență către alte țări; hemoragia de capital duce la dezechilibrul bugetar*. ○ Din fr. *hémorragie*.

hénna s.f. Vopsea (de păr) extrasă din frunzele plantei *Lawsonia inermis*. ○ Din ar. *hinna*.

heroină s.f. Medicament analgezic care dă dependență,

derivat din morfină, mai toxic decât aceasta, care se prezintă sub formă de pudră albă și care este folosit adesea ca stupefiant pentru obținerea unei stări de euforie. / Sil. -ro-i. ○ Din fr. *heroïne*, engl. *heroine*.

heroinomán, ~ă, heroinomani, ~e s.m., s.f. (Med.) Persoană care se droghează cu heroină. / Sil. -ro-i-. ○ Din fr. *héroïnoman*.

heroinomanie s.f. (Med.) Drogare cu heroină. / Sil. -ro-i-. ○ Din fr. *héroïnomanie*.

heterosexuál, ~ă, heterosexuali, ~e adj., s.m., s.f. (Persoană) care prezintă heterosexualitate, care este atrasă de sexul opus. / Sil. -xu-al. ○ Din fr. *hétérosexuel*.

heterosexualitate s.f. (Sexualitate caracterizată prin) atracție

spre sexul opus. ○ Din fr. *hétérosexualité*.

hi5 [háí fáiv] s. Rețea de socializare pe internet, accesată în special de adolescenți, în care utilizatorii își pot crea un profil on-line, pot căuta sau adăuga prieteni, își pot crea albume foto personale, pot juca jocuri on-line, pot trimite mesaje etc. ○ Cuv. engl.

hibrid, ~ă, hibrizi, ~de adj., s.m. (Despre motoare) Care poate funcționa cu surse de energie diferite (benzină și electricitate). + (P. ext.) *Mașină hibrid* = mașină care este echipată cu un astfel de motor. ○ Din fr. *hybride*.

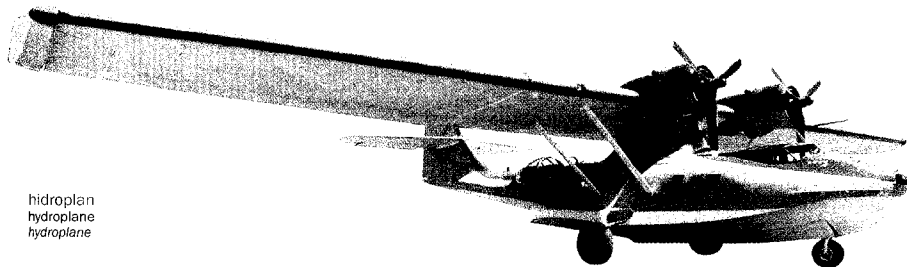
hidramăt, ~ă, hidramați, ~te adj. (Despre cutii de viteze) Care este automată: *mi-am luat o mașină cu cutie hidramată*. ○ Cf. engl. *(Turbo)hydramatic*.

hidratá, hidratez vb. I. Tr., refl. (Med.) A(-și) introduce lichide în organism pentru a compensa pierderile prin transpirație, hemoragii, diaree, vărsături etc. sau, preventiv, în perioadele de caniculă. ○ Din fr. *hydrater*.

hidratábil, ~ă, hidratabili, ~e adj. Care se poate hidrata. ○ Din fr. *hydratable*.

hidratánt, ~ă, hidratanți, ~te adj. Care hidratează. ◇ *Loțiune (sau cremă) hidratantă* = loțiune (sau cremă) folosită în cosmetică pentru a reda epidermei conținutul său natural. ○ Din fr. *hydratant*.

hidratáre, hidratári s.f. (Med.) Acțiunea de a (se) hidrata și rezultatul ei. ○ De la *hidrata*.

hidroplan
hydroplane
hydroplane

hidratát, ~ă, hidratați, ~te adj. Care a consumat lichide pentru a compensa pierderile prin transpirație, hemoragii, diaree, vărsături etc. sau, preventiv, în perioadele de caniculă. ○ De la *hidrata*.

hidrocortizón s.n. (Biol., farm.) Hormon secretat de glandele suprarenale, produs și sintetic, cu acțiune antiinflamatorie, antialergică și metabolică. ○ Din fr. *hydrocortisone*.

hidrocosmética s.f. Ramură a cosmeticii care are ca obiect îngrijirea sănătății și a frumuseții prin folosirea cu predilecție a apei și a preparatelor cosmetice hidratante. ○ Din fr. *hydrocosmétique*.

hidrozolá, hidrozolez vb. I. Tr. A izola încăperi, construcții etc. pentru a împiedica sau a reduce infiltrarea apei. ○ Hidro- + *izola*.

hidrozolánt, hidrozolanți s.m. Izolant hidrolic. ○ Din fr. *hydroisolant*.

hidrozoláre, hidrozolári s.f. Acțiunea de a *hidrozola* și rezultatul ei; hidrozolație. ○ De la *hidrozola*.

hidrozolát, ~ă, hidrozolați, ~te adj. (Despre încăperi, construcții etc.) Care este protejat împotriva acțiunii apei. / Sil. -dro-i-. ○ De la *hidrozola*.

hidrozolátór, ~oáre, hidrozolátóri, ~oare adj. (Despre materiale) Care izolează împotriva apei. ○ Hidro- + *izolator*.

hidrozolátie, hidrozolații s.f. Hidrozolare. ○ Hidro- + *izolație*.

hidromasáj, hidromasaje s.n. Masaj făcut cu ajutorul apei în mișcare. ○ Din fr. *hydromassage*.

hidroplán, hidroplane ▲ s.n. Hidroavion. ○ Din fr. *hydroplane*.

hidroplaná, pers. 3 hidroplanează vb. I. Intr. (Despre hidroglisoare, hidroavioane) A se deplasa plutind la suprafața apei. ○ Din fr. *hydroplaner*.

hidroplanáj, hidroplanaje s.n. Hidroplanare. ○ Din fr. *hydroplanage*.

hidroplanáre, hidroplanári s.f. Deplasare a unui hidroavion pe apă prin autopropulsie aerodinamică; hidroplanaj. ○ De la *hidroplana*.

hi-fi [háí-fái] s.n., adj. invar. Abrev. de la *high fidelity*.

high-definition [háí-definíjn] s.n., adj. invar. 1. Gradul de claritate în redarea unui obiect, a unei imagini sau a unui sunet; (abrev.) HD. 2. Capacitatea unui dispozitiv de a reda imagini clare; (abrev.) HD. ◇ (Adj.) *Televiziune high-definition*. ○ Cuv. engl.

high fidelity [háí-fidéliti] s.n., adj. invar. 1. S.n. Sistem de înregistrare și de redare sonoră de înaltă fidelitate; (abrev.) hi-fi. 2. Adj. invar. Care are o înaltă fidelitate; (abrev.) hi-fi. ○ Cuv. engl.

high-season [háí-sízón] s. Perioadă a anului în care afluența de vizitatori în destinațiile turistice este maximă, prețurile fiind cele mai ridicate. ○ Cuv. engl.

high-tech [háí-téc] s.n. 1. Tehnică de vârf; (abrev.) hi-tech. 2. Utilizare decorativă, arhitecturală a obiectelor și elementelor industriale. ○ Din engl. *high tech(nology)*.

hijacking [háidžekin] s.n. Deturarea a unui mijloc de transport

(avion, mașină, navă etc.). + (P. ext.) *Piraterie (aeriană)*. ○ Cuv. engl.

hint, hinturi s.n. Indicație sau sugestie indirectă: *i-a dat câteva hinturi interesante*. ○ Din engl. *hint*.

hiperalgezie s.f. (Med.) Sensibilitate exagerată la durere; exagerare a sensibilității dureroase. ○ Din fr. *hyperalgésie*.

hipercalóric, ~ă, hipercalorici, ~ce adj. Care este foarte bogat în calorii: *desert hipercaloric*. ○ Din fr. *hypercalorique*.

hipercolesterolemie s.f. (Med.) Creștere anormală a cantității de colesterol din sânge. ○ Din fr. *hypercholestérolémie*.

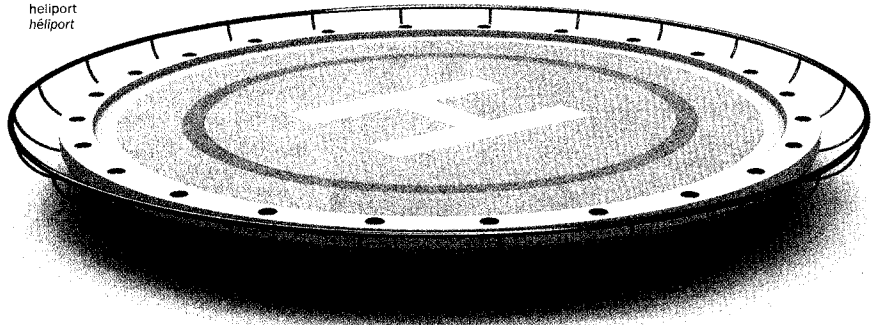
hiperglicemie s.f. (Med.) Creștere exagerată a concentrației glucozei în sânge, frecventă în diabetul zaharat. ○ Din fr. *hyperglycémie*.

hiperinfláție s.f. (Fin.) Inflație peste limitele normale. + (Econ.) Situație de accelerare rapidă a inflației. ○ *Hiper- + inflație*.

hiperlínk, hiperlinkuri s.n. Legătură de la un hipertext către un alt document web, care poate fi activată printr-un click pe un cuvânt, pe un grup de cuvinte sau pe o imagine marcate în mod special; trimitere web. / Scris și: *hyperlink*. ○ Din engl. *hyperlink*.

hipermarkt, hipermarketuri s.n. Spațiu comercial de mari dimensiuni (între 8 000 și 22 000 de m²), organizat pe bază de autoservire, cu un sortiment variat de mărfuri, în care se practică un sistem de prețuri mai reduse și care este

heliport
heliport
hélicopt

situat în general la periferia unui oraș; supermarket. ◦ Din engl. *hypermarket*; cf. fr. *hipermarché*.

hipermédia s.n. (Inform.) Extensie a unui hipertext care permite facilități multimedia, permițând crearea unor legături între texte, sunete, imagini sau elemente video. / Scris și: *hypermedia*. ◦ Din engl. *hypermedia*, fr. *hipermédia*.

hipersonic, ~ă, *hipersonici*, ~ce adj. 1. (Despre viteze) Care depășește de peste cinci ori viteza sunetului (cca 6 000 km/h). 2. (Despre aparate de zbor) Care atinge o viteză hipersonică. ◦ Din fr. *hypersonique*, engl. *hypersonic*.

hiperspațiu, *hiperspații* s.n. (Mat.) Spațiu fictiv cu mai mult de trei dimensiuni. ◦ Din fr. *hyperspace*, după *spațiu*.

hipertext, *hipertexte* s.n. Sistem de trimitere care permite trecerea de la o anumită porțiune dintr-un document la o alta, de la un document la altul etc., cu ajutorul hiperlinkurilor, constituind un mod nesecvențial de prezentare a informațiilor. / Scris și: *hypertext*. ◦ Din engl. *hypertext*, fr. *hypertexte*.

hip-hop s.n. (Muz.) Mișcare culturală de origine nord-americană care se manifestă prin forme artistice variate (rap, breakdance etc.). ◦ (Adj.) *Mișcarea hip-hop*. ◦ Din engl. *hip-hop*.

hipnarcoză s.f. (Med.) Narcoză obținută prin hipnoză profundă. ◦ Din germ. *Hypnarkose*.

hipnoterapie s.f. (Med.) Metodă de tratament prin hipnoză; somnoterapie. ◦ Din engl. *hypnoterapy*.

hipoalergenic, ~ă, *hipoalergenic*, ~ce adj. A cărui compoziție micșorează riscurile de alergie: *pernă hipoalergenică*. ◦ Din fr. *hypoallergénique*.

hipocaloric, ~ă, *hipocalorici*, ~ce adj. Care presupune puține calorii: *regim hipocaloric*. ◦ Din fr. *hypocalorique*.

hipocolesterolemie s.f. (Med.) Diminuare a cantității de colesterol din sânge. ◦ Din fr. *hypercholestérolémie*.

hipoglicemie s.f. (Biol., med.) Scădere sub valorile normale a concentrației de glucoză din sânge; glicopenie. ◦ Din fr. *hypoglycémie*.

hipotiroidie s.f. (Med.) Stare patologică provocată de reducerea secreției glandei tiroide, care se manifestă prin mixedem la adulți și cretinism la copii; hipotiroidism. / Sil. -ro-i-. ◦ Din fr. *hypothyroïdie*.

hipotiroidism s.n. (Med.) Hipotiroidie. / Sil. -ro-i-. ◦ Din fr. *hypothyroïdisme*.

hit, *hituri* s.n. Șlagăr, cântec care se află pe primele locuri într-un top. + Clasament, top al șlagărelor (la radio și televiziune). ◦ Din engl. *hit*.

hi-tech [hái-ték] s.n. Abrev. de la *high tech*.

HIV s.n. Retrovirus responsabil de sindromul imunodeficienței dobândite. ◦ Din engl. *H(uman) I(mmunodeficiency) V(irus)*.

hoax, *hoax-uri* [hóux] s.n. Mesaj nesolicitat asemănător spam-ului, care se caracterizează prin transmiterea de mesaje în lanț, prin intermediul poștei electronice, a forumurilor sau a programelor de mesagerie instantă, trimise cu scopul de a ironiza un public neavizat. ◦ Din engl. *hoax*.

hobán, *hobane* s.n. Cablu metalic care servește la menținerea sau la susținerea a ceva: *pod susținut de hobane*. ◦ Din fr. *hauban*.

hobană, *hobanez* vb. I. Tr. A fixa cu ajutorul hobanelor. ◦ Din fr. *hauban*.

hobanát, ~ă, *hobanați*, ~te adj. (Mai ales despre poduri) Care este susținut cu ajutorul unor cabluri. ◦ De la *hobana*.

hobby, *hobby-uri* s.n. Activitate motivată de plăcere, întreprinsă în timpul liber; ocupație favorită a cuiva; pasiune. ◦ Din engl., fr. *hobby*.

hobbyist, ~ă, *hobbyiști*, ~ste s.m., s.f. Persoană care are un hobby. / Scris și: *hobbyst*. ◦ Din engl. *hobbyist*.

hold s. A pune pe hold = a pune în așteptare. ◦ Cf. engl. *put* (on hold).

holding, *holdinguri* s.n. (Econ.) Societate comercială, financiară sau industrială, care deține un număr suficient din acțiunile altei societăți pentru a exercita controlul asupra acesteia. ◦ *Companie holding* v. *companie*. ◦ Din engl., fr. *holding*.

hold-up, *hold-up-uri* [hóldap] s.n. Atac armat în scopul jefuirii unei bănci, a unui birou poștal, a unui convoi etc. ◦ Din engl. *hold-up*.

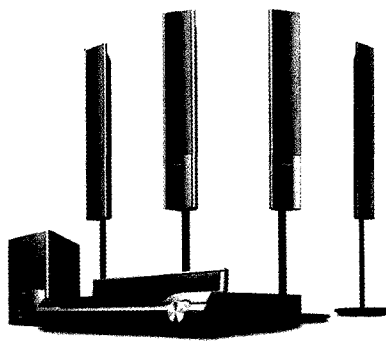
holografic, ~ă, *holografici*, ~ce adj. (Fotogr.) Care aparține graficiei, care se referă la holografie. ◦ Din fr. *holographique*.

holografie, *holografi* s.f. (Fotogr.) 1. Procedeu de luat imagini în relief prin utilizarea razei unui laser. 2. Procedeu de înregistrare și de reproducere a imaginilor în trei dimensiuni, care utilizează interferențele a două fascicule laser. ◦ Din fr. *holographie*, engl. *holography*.

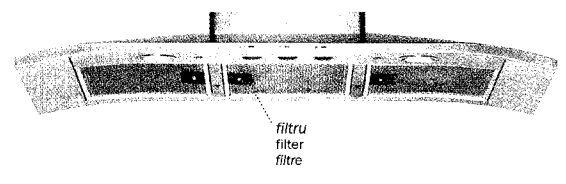
hologramă, *holograme* s.f. (Fotogr.) Imagine obținută prin holografie. ◦ Din fr. *hologramme*.

home cinema, *home cinema-uri* ▼ [hóum sínema] s.n. Ansamblu audiovizual (format din amplificator, incinte acustice,

home cinema
home cinema
home cinema

hotă
extractor hood
hotte

citor de DVD-uri, ecran etc.) destinat să creeze acasă condiții de proiecție apropiate de cele dintr-o sală de cinema; home theatre. ◦ Din engl. *home cinema*.

home computer, *home computer* [hóum kómputér] s.n. Computer pentru uzul familiei. ◦ Din engl. *home computer*.

home confort [hóum kónfórt] s.n. Categorie de produse destinate realizării unei atmosfere confortabile la domiciliul cumpărătorului (aspirator, aer condiționat, aerotermă etc.). ◦ Cuv. engl.

home delivery [hóum dílvérí] s.n. Practică comercială care presupune asigurarea livrării la domiciliu a anumitor bunuri, servicii etc. ◦ Cuv. engl.

homeless [hóumles] adj. invar. s.m. (Persoană) fără locuință. ◦ Din engl. *homeless*.

homeopatic, ~ă, *homeopatici*, ~ce adj. (Med.) *Vaccin homeopatic* = tratament prin administrare în doze foarte mici a unor substanțe naturale care, în cantități mari, ar putea provoca unui om sănătos simptomele asemănătoare bolii care este combătută. ◦ Din fr. *homéopatie*.

home page [hóum péidj] s.n. (Inform.) 1. Prima pagină a unui site, proiectată pentru a se afișa în momentul accesării de către un utilizator și care conține, de regulă, o descriere succintă și la obiect a conținutului celorlalte pagini electronice ale respectivului site. 2. Pagină web care este configurată să se încarce la fiecare deschidere a motorului de căutare. ◦ Cuv. engl.

home rule [hóum rú] s.n. (Polit.) Autogovernare privind în special legislația internă sau locală a unei țări dependente sau federale, a unui teritoriu ori colonii. ◦ Din engl. *home rule*.

home studio [hóum stúdio] s.n. Studio de înregistrări, de mici dimensiuni. ◦ Cuv. engl.

home theatre [hóum θiátr] s.n. Home cinema. ◦ Cuv. engl.

hómo s.m., adj. invar. Abrev. de la *homosexual*.

homofobie s.f. Aritudine ostilă, de discriminare împotriva homosexualilor și a homosexualității. ◦ Din fr. *homophobie*, engl. *homophobia*.

homosexual, ~ă, *homosexuali*, ~e adj., s.m., s.f. (Persoană) care dovedește o atracție sexuală mai mult sau mai puțin excesivă pentru indivizi de același sex; (abrev. curentă) homo. / Sil. -xu-al-. ◦ Din fr. *homosexuel*.

hormón, *hormoni* s.m. 1. Substanță secretată de glandele endocrine sau de unele țesuturi, care stimulează și coordonează activitatea anumitor organe sau a întregului organism. + (Fam.; mai ales la pl.) Hormoni sexuali care se presupune că influențează comportamentul sau starea de spirit a cuiva: *din cauza hormonilor e așa de agitat*. 2. Produs de sinteză care are efecte similare celor ale hormonilor naturali: *accelerarea creșterii unui animal prin tratarea cu hormoni*. ◦ Din fr. *hormone*.

horror s.n., adj. invar. (Film, roman etc.) al cărui subiect trezește sentimente de groază, oroare, spaimă: *îi place să vadă filme horror*. ◦ Din engl. *horror*.

hors-concours [or-kónkur] adj. invar. (Despre artiști, cântăreți consacrați) Care evoluează în afara concursului la care participă; care nu are autorizație să concureze datorită superiorității sale profesionale față de ceilalți participanți. ◦ Din fr. *hors concours*.

hostél, *hosteluri* s.n. Stabiliment care oferă cazare și masă la un preț mai mic, pentru anumite grupuri de oameni (studenți, muncitori sau persoane care

călătoresc): *m-am cazat într-un hostel*. ◦ Din engl. *hostel*.

hostéss, *hostesse* s.f. 1. Persoană cu un aspect fizic atrăgător care, de regulă, asigură primirea clienților, a invitațiilor etc. într-un restaurant sau la o expoziție ori trebuie să întrețină atmosfera în cadrul unor mese festive, aniversări, banchete, petreceri organizate. 2. Promoter. ◦ Cuv. engl.

hósting s.n. (Inform.) Abrev. de la *web hosting*: *firma asigură servicii de hosting pentru site-uri*.

hot line, *hot line-uri* [hat láin] s.n. Serviciu de asistență telefonică sau electronică directă și permanentă oferit de o organizație, de o firmă etc., cu scopul de a rezolva probleme tehnice, de a răspunde așteptărilor clienților, membrilor etc. ◦ Din engl. *hot line*.

hot money [hat máni] s.n. (Fin.) Capital care circulează rapid de la o instituție financiară la alta, în intenția de a mări câștigul financiar sau de interes. ◦ Din engl. *hot money*.

hot spot [hát spat] s.n. Spațiu public în care se oferă acces la internet printr-un semnal wireless: *în centrul orașului este un hot spot*. ◦ Din engl. *hot spot*.

hótă, *hote* ▲ s.f. Construcție de zidărie, de metal, de sticlă sau instalație electrică, care se fixează deasupra unei plite, unui cămin, unui aragaz etc. pentru a colecta și a evacua, printr-un coș sau printr-un canal de ventilație, gazele de ardere, aburii etc. ◦ Din fr. *hotte*.

hótdog, *hotdogi* ► s.m. Sandvici cald făcut dintr-un crevurist sau cârnat servit, cu muștar, într-o chiflă (lungă). ◦ Din engl. *hot-dog*.

hotdog
hot-dog
hot-dog

hot-jazz [hát-dʒez] s.n. (Muz.) Stil de jazz, cu sonorități ample, caracterizat prin tempo rapid, puternic accentuat ritmic și cu improvizații expresive. ◦ Din engl., fr. *hot-jazz*.

house [háus] s.n. Stil musical modern, de origine nord-americană, care presupune un amestec al stilurilor soul, funk și pop, sunetul fiind prelucrat electronic. ◦ Din engl. *house*.

hovercraft [hóværkraft] s.n. Aeroglisor. ◦ Din engl., fr. *hovercraft*.

HTML [haf-te-em-él sau haf-te-me-lé] s. (Inform.) 1. Limbaj de programare și de punere în pagină (pentru fonturi, culori, grafică și efecte de hiperlink) a documentelor, utilizat pentru crearea de site-uri. 2. (P. ext.) Pagina web creată cu ajutorul acestui limbaj de programare: *transfer de HTML-uri*. ◦ Din engl. *H(yper)-T(ext) M(arkup) L(anguage)*.

HTTP [haf-te-te-pé] s. (Inform.) Protocol de transfer al datelor,

utilizat pe internet. ◦ Din engl. *H(yper)-T(ext) T(ransfer) P(rotocol)*.

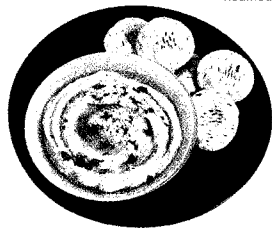
hub, huburi ▶ [háb] s.n. (Inform.) 1. Dispozitiv electronic, element central al unei rețele în stea, care primește datele din mai multe surse și le concentrează, pentru a le transmite printr-o legătură unică. 2. (Și *hub USB*) Dispozitiv care permite realizarea mai multor conexiuni simultane la același port USB. ◦ Din engl. *hub*.

huf s. Abrev. de la *hungarian forint*.

hula s.n. (Și *hula-hula*) Dans practicat de femeile din Hawaii, care se caracterizează prin șase pași de bază, mișcări ondulatorii din șold și gesturi care simbolizează sau imită fenomene naturale ori subiecte istorice sau mitologice. ◦ Din engl. *hula*.

húmmus ▼ s.n. Mâncare de origine libaneză, care constă într-un piure de năut și semințe

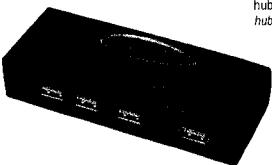
hummus
hummus
houmous

husky
husky
husky

hub (2)
hub
hub

de susan, ulei de măsline, lămâie și usturoi. / Scris și: *humus*. ◦ Din tc. *hummus*.

hurling [hárling] s.n. Joc sportiv irlandez, practicat cu o minge de plută îmbrăcată în piele, care trebuie introdusă în poarta adversarului prin lovirea cu o crosă. ◦ Cuv. engl.

husky ▼ [háski] s.m. Rasă de câini de talie mare, originară din regiunile arctice din America, Europa și Asia, folosiți (de eschimoși) ca animale de tracțiune pentru sănii; câine care face parte din această rasă. ◦ Cuv. engl.

IA s.f. Abrev. de la *inteligență artificială*.

iacó ▼ s.m. Papagal cu penele gri, din Africa tropicală, care clocește în scorburile de mangrove. ◦ Din fr. *jaco*.

iacó
African Grey Parrot
jaco

iahting ▼ s.n. 1. Sport cu iahturi. + Concurs de iahturi. 2. Călătorie de agrement cu iahtul. / Scris și: *yachting*. ◦ Din fr., engl. *yachting*.

iahtman, iahtmani [iahtmen] s.m. Sportiv care practică iahtingul. / Scris și: *yachtman*. ◦ Din fr. *yachtman*, engl. *yachtsman*.

iaído s. Arta luptei cu sabia, în Japonia. ◦ Cuv. jap.

iaərbă s.f. (Arg.) Marijuana; hașiș: erau amețiți de la fumat iaərbă. ◦ Cf. fr. *herbe*, engl. *grass, weed*.

iaárnă, ierni s.f. *Iarnă nucleară* = iarnă ipotetică, caracterizată prin frig polar, întuneric și moartea organismelor, care s-ar instala după un război nuclear și care ar fi cauzată de un strat de fum și de praf din atmosferă care ar bloca pătrunderea razelor soarelui. ◦ Cf. engl. *nuclear winter*.

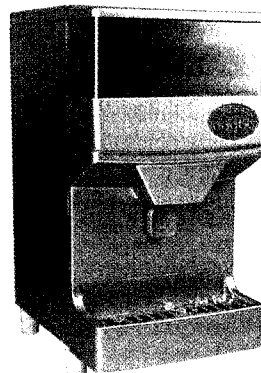
IBAN, IBAN-uri s.n. Șir de caractere care identifică în mod unic, la nivel internațional,

contul unui client la o instituție bancară, cont utilizat pentru procesarea plăților în cadrul sistemelor de plăți sau prin schemele de tip bănci corespondent. ◦ Din engl. *I(ternational) B(ank) A(ccount) N(umber)*.

IBM [ái-bí-ém] s. Corporație americană, producătoare de tehnologie. ◦ Din engl. *I(ternational) B(usiness) M(achines)*, den. com.

IC s.n. Abrev. de la *intercity*.

ice maker ▼ [áis méikør] s. Utilaj folosit într-un bar pentru producerea cuburilor de gheață. ◦ Cuv. engl.

ice maker
icemaker
machine à glaçons

ice tea, ice tea-uri [áis tí] s.n. Ceai rece; ceai cu gheață: *pe căldura asta ar merge un ice tea*. ◦ Din engl. *ice tea*.

iahting (1)
yachting
yachting

icoană, icoane s.f. (Inform.) Simbol grafic sau imagine de mici dimensiuni afișată pe ecran, reprezentând o metodă simplă de identificare a unor funcții în sistemele de operare interactive; icon, pictogramă: *mi-au dispărut toate icoanele de pe desktop.*

o Din engl. icon, fr. icône.

icon, icon-uri [áikon sau ikón] s.n. (Inform.) Icoană, pictogramă. o Din engl. icon.

ID, ID-uri [ái-dí] s.n. Nume de utilizator folosit pentru autentificarea pe un site. o Din engl. id(entication).

identitate, identități s.f. 1. Carte de identitate = act oficial care atestă identitatea unei persoane.

2. (Psih.) Dimensiune centrală a concepției despre sine a individului, reprezentând poziția sa generalizată în societate.

3. (Econ.) *Identitate corporativă* = ansamblul trăsăturilor unice ale unei organizații. *Identitate vizuală* = personalitatea vizuală a firmei, rezultat al ansamblului de expresii vizuale și de reprezentare a mărcilor sale. o Din fr. identité, engl. identity.

idol, idoli s.m. (Fig.) Vedetă de televiziune, cântăreț, sportiv etc. care este adorat de public. o Cf. engl. idol, fr. idole.

ienibahăr ▲ s.m. Arbust exotic, tropical și subtropical, din familia mirtaceelor, cu frunzele alungite și cu fructele mici, rotunde și negre, folosite drept condiment (*Pimenta dioica*). o Din tc. yenibahar.

ieși, ies vb. IV. Intr. A ieși la rampă = a ieși în prim-plan pentru a face o declarație.

ieșire, ieșiri s.f. 1. (Electr.) Parte a unei rețele electrice, a unui element de automatizare, a unui sistem de transmisie, a unui aparat etc. prin care puterea sau semnalul sunt transferate spre exterior, pentru a se lega cu un circuit exterior etc. 2. (Inform.) Transfer al informației din memoria calculatorului spre exterior; output. 3. (Econ.) *Ieșire pe piață* = prima ofertă a acțiunilor dată de o companie privată publicului investitor. o Cf. engl. output.

ignifugă, ignifughez vb. I. Tr. A acoperi sau a impregna materia combustibilă, materiale lemnoase sau textile etc. cu substanțe ignifuge, pentru a le proteja contra acțiunii focului și pentru a le mări rezistența la ardere. o Din fr. ignifuger.

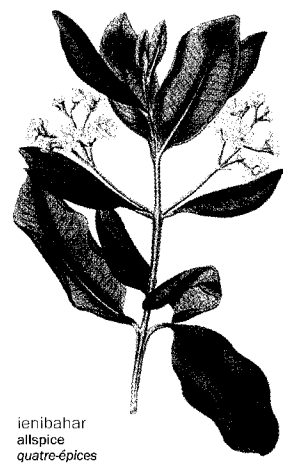
ignifugăre, ignifugări s.f. Acțiunea de a ignifuga și rezultatul ei. o De la ignifuga.

ikebana ► s.f. Arta tradițională japoneză de aranjare a florilor în vase, după anumite reguli și simboluri. + (P. ext.) Aranjament al florilor după această tehnică: *mi-a cumpărat o ikebana.* o Din fr., engl. ikebana (<cuv. jap.).

ilariant, ~ă, ilarianți, ~te adj. *Gaz ilariant* = gaz incolor, protoxid de azot, care este folosit ca anesthetic general. / Sil. -ri-ant. o Din fr. hilarant.

imagine¹, imagini s.f. 1. Aspect exterior al unei persoane; look. + Reprezentare favorabilă pe care și-o construiește un personaj public, o firmă, o instituție etc.: *dacă vrei să ai succes ca om politic, trebuie să-ți construiești cu grijă imaginea.* 2. Mod în care este perceput o persoană în societate. o Cf. engl., fr. image.

imagine², imagini s.f. (Inform.) Copie exactă a informațiilor de pe hard disk-ul unui calculator, făcută cu scopul de a salva

ienibahăr
allspice
quatre-épices

ikebana
ikebana
ikebana

datele sau de a instala programele și pe alte calculatoare. o Cf. engl. image.

imagistică s.f. (Med.) 1. Tehnică care permite obținerea de imagini prin scanare cu diferite metode și instrumente, fiind folosită pentru a diagnostica anumite boli. + (P. ext.) Ansamblu de imagini obținute prin această tehnică. 2. *Imagistică prin rezonanță magnetică* (abrev. IRM) = tehnică ce permite obținerea de imagini anatomice prin utilizarea rezonanței magnetice nucleare. + Examen medical care utilizează această tehnică. + (P. ext.) Ansamblu de imagini obținute prin această tehnică.

o Cf. fr. imagerie (par résonance magnétique), engl. (magnetic resonance) imaging.

IMAX, IMAX-uri [áimex] s.n. 1. Sistem de proiecție cinematografică care permite prezentarea unui film în condiții de calitate deosebită. 2. Sală de proiecție care este dotată cu un ecran de dimensiuni foarte mari: *un film văzut la noul IMAX din mall este o experiență extraordinară.* o Cf. engl. I(mage) Max(imum).

imbatăbil, ~ă, imbatabili, ~e adj. (Despre oameni sau despre manifestări, creații etc. ale acestora) Care nu poate fi întrecut, înfrânt; invincibil. o Din fr. imbattable.

imérge, imérg vb. III. Tr. A scufunda un corp într-un lichid. o Din fr. immerger.

imergént, ~ă, imergenți, ~te adj. (Despre raze luminoase) Care străbate un mediu oarecare. o Din fr. immergent.

imersiune, imersiuni s.f. Coborâre sub apă a unei porțiuni de uscat din zona de litoral. o Din engl., fr. immersion.

IMM, IMM-uri [-i-me-mé] s.n. Întreprindere care angajează mai puțin de 250 de persoane, având o cifră de afaceri anuală netă de până la 50 de milioane de euro și/sau care deține active totale de până la 43 de milioane de euro: *IMM-urile au avut mult de suferit din cauza crizei economice.* o De la I(ntreprinderi), M(ici) și M(ijlocii).

imobiliár, ~ă, imobiliari, ~e adj. *Agent imobiliar* = persoană care lucrează la o agenție imobiliară. *Agenție imobiliară* = societate comercială care se ocupă cu vânzarea, cumpărarea sau închirierea imobilelor și a terenurilor. *Investitor imobiliar* = persoană care realizează creșterea valorii unui teren, fie construind pe suprafața acestuia, fie prin transformarea într-un activ care poate produce un flux de venituri. *Valoare imobiliară* = înscris reprezentând un drept asupra unor bunuri imobiliare (clădiri, pământ etc.). / Sil. -li-ar. o Din fr. immobilier.

imobilizáre, imobilizări s.f. (Econ.) *Imobilizare de fonduri* = scoatere din circuitul normal a unei părți din fondurile unităților economice din cauza unei gospodării defectuoase (prin formare de stocuri supranormative, livrări nefincasate la termen, avansuri nejustificate, investiții pe termen lung etc.). *Imobilizare de active circulante* = scoatere din circuitul economic a activelor circulante ca urmare a folosirii lor incomplete și ineficiente sau a schimbării destinației pentru care au fost achiziționate. o De la imobiliza.

impáct, impacturi s.n. 1. Ciocnire mai mult sau mai puțin violentă a unui corp cu o suprafață sau a două ori mai multe corpuri, dintre care cel puțin unul se află în mișcare. o (Econ.) *Impact economic* = consecință sau efect al unei decizii sau activități economice asupra agenților, structurilor economice, a populației sau a societății.

2. (Fig.) Influență, înrăurire pe care o are o idee, o lucrare etc. asupra unei persoane, asupra unor evenimente etc.: *internetul are un impact puternic asupra copiilor.* 3. (Fig.) Efect de șoc, de surpriză: *înfrângerea echipei Franței a avut un impact puternic asupra sporterilor.* o Din fr., engl. impact.

imparábil, ~ă, imparabili, ~e adj. (Sport; despre lovituri, șuturi etc.) Care nu poate fi parat. o Din fr. imparable.

impardonábil, ~ă, impardonabili, ~e adj. (Despre oameni sau despre atitudini, comportamente etc.) Care este de neiertat: *modul în care a vorbit în ședință este impardonabil.* o Din fr. impardonnable.

impeachment [impít[mənt] s.n. 1. Punere sub acuzare. 2. Blam, discreditare. o Cuv. engl.

impedánță, impedanțe s.f. (Fiz.) 1. Mărime egală cu raportul dintre amplitudinea unei mărimi sinusoidale (tensiune electrică, presiune acustică etc.) și amplitudinea unei mărimi induse (curent electric, flux acustic etc.), al cărei modul se măsoară în ohmi. 2. Mărime care caracterizează însușirea unui sistem ca, în anumite situații, să împiedice desfășurarea normală a unui proces ce are loc într-un sistem. o Din fr. impédance, germ. Impedanz.

implánt, implanturi s.n. (Med.) Organ, țesut sau aparat cu rol funcțional care se implantează în anumite părți, organe etc. ale corpului: *implanturile dentare sunt foarte solicitate.* o Din engl., fr. implant.

implantá, planteaz vb. I. Tr. A insera, a fixa, a introduce (în...): *i-au implantat balenei un cip sub piele.* + (Med.) A introduce medicamente, hormoni etc. într-un țesut în vederea unei acțiuni sau resorbției lente. o Din fr. implanter, engl. implant.

implantologie s.f. (Med.) Disciplină care se ocupă cu studiul implanturilor sau transplanturilor în chirurgia generală, în stomatologie etc. o Din fr. implantologie.

implementă, implementez vb. I. Tr. 1. A îndeplini; a realiza. 2. A integra proiecte, tehnologii, idei etc. în practica socială; a aplica: *a fost implementat un proiect de dezvoltare rurală.*

+ A transforma în bunuri sociale ceea ce este nou. 3. (Inform.) A instala pe un calculator un sistem de exploatare corespunzând unei funcții particulare, destinată a fi utilizată. o Din engl. implement; cf. fr. implémenter.

implementáre, implementări s.f. Acțiunea de a implementa și rezultatul ei. o De la implementa.

implozie, implozii s.f. 1. Fenomen fizic opus exploziei, în care un corp gol pe dinăuntru (o încălțare, o clădire etc.), supus unei presiuni externe superioare rezistenței sale mecanice, se prăbușește, tinzând să se concentreze într-un volum redus: *vechea fabrică a fost demolată prin implozie controlată.* 2. (Astrotron.) Prăbușire gravitațională a unei stele, însoțită de eliberarea unei mari cantități de energie; colaps gravitațional. o Din engl., fr. implosion.

imponderabilitáte s.f. (Fiz.) Caracterul sau starea unui corp a cărui greutate se reduce ca urmare a ieșirii sale din câmpul gravitațional terestru sau se anulează datorită intervenției unei forțe gravitaționale (egale) de sens contrar. o Zonă de imponderabilitate = zonă în spațiul cosmic unde rezultanta forțelor gravitaționale este zero. o Din fr. impondérabilité.

impórt, importuri s.n. (Econ.) Totalitate a operațiilor cu caracter comercial privind introducerea într-o țară a unor mărfuri din străinătate prin cumpărare sau pe cale de schimb. o Import invizibil = cumpărare de servicii din alte țări (operații de transport, asigurare, credit, licențe, servicii de turism etc.). o De la importa.

importatór, ~oáre, importatori, ~oare adj., s.m., s.f. (Econ.) (Persoană fizică sau juridică) care se ocupă cu importul: *importatorii sunt nemulțumiți de creșterea taxelor.* o Din fr. importateur.

impórt-expórt s.n. (Econ.) (Modalitate de) comerț cu produse importate și exportate. ◦ Din fr. *import-export*.

impozăbil, -ă, impozabili, -e adj. (Despre contribuabili sau despre veniturile lor) Care poate fi sau care este supus la plata unui impozit; asupra căruia se percepe impozit. ◦ Din fr. *imposable*.

impózit, impozite s.n. (Econ.) Plată obligatorie (cătore stat) stabilită prin lege, pe care trebuie să o efectueze persoanele fizice sau juridice din venitul lor în bugetul statului, potrivit anumitor norme. ◦ *Impozit direct* = impozit perceput în mod nemijlocit asupra veniturilor persoanelor fizice, asupra profiturilor obținute din industrie, din comerț etc., care nu se transferă asupra prețurilor. *Impozit indirect* = impozit inclus în prețul anumitor produse de consum, precum și al unor servicii, sub forme și denumiri diferite: taxe pe valoare adăugată, accize, taxe vamale etc. *Impozit negativ* = schemă de susținere a veniturilor prin care persoanele sau familiile cu un venit aflat sub un anumit nivel critice primesc subvenții. *Impozit pe cifra de afaceri* = impozit aplicat proporțional cu valoarea afacerilor. ◦ Cf. fr. *impôt*.

impozită, impozitez vb. I. Tr. (Econ.) A supune (prin lege) la perceperea unui impozit persoane fizice, juridice, venituri etc. ◦ A fixa, a stabili impozitul datorat de cineva. ◦ De la *impozit*.

impozităre, impozitări s.f. Acțiunea de a impozita și rezultatul ei. ◦ De la *impozita*.

impresăr, impresari s.m. Persoană care negociază angajamentele și contractele unui artist sau ale unui grup de artiști, ale unor sportivi etc.

◦ (P. ext.) Organizator de turnee artistice, reprezentații teatrale, concerte etc. ◦ Din it. *impresario*, fr. *impresario*.

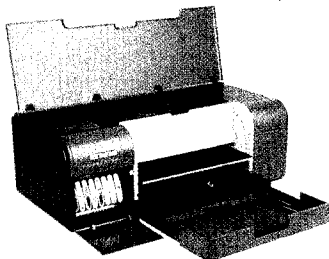
impresariat, impresariate s.n. Instituție, firmă care mijlocște sau organizează turnee artistice,

reprezentații teatrale, concerte etc. ◦ Activitatea de organizare a unor astfel de reprezentații, turnee etc. / Sil. -ri-at. ◦ Din germ. *Impresariat*.

imprimă, imprim vb. I. Tr. (Inform.) A tipări un text cu ajutorul unei imprimante; a lista, a printa: *imediat imprim documentul*. ◦ Din fr. *imprimer*.

imprimăntă, imprimante ▼ s.f. (Inform.) Periferic al unui calculator, care permite transpunerea pe hârtie a anumitor informații din calculator (documente, imagini, fișiere grafice etc.): *ni s-a stricat imprimanta*. ◦ *Imprimantă cu laser* = dispozitiv care permite imprimarea rapidă, xerografică, cu ajutorul laserului, pe bază de toner, a unor documente, imagini, fișiere grafice etc. *Imprimantă cu jet de cerneală* (sau *cu inkjet*) = dispozitiv care permite imprimarea unor documente, fotografii etc. și al cărui cartuș folosește cerneală lichidă, aplicată pe hârtie în picături microscopice, eliberate cu viteză foarte mare (între 64 000 și 165 000 de picături pe secundă). *Imprimantă matricială* = dispozitiv ce imprimă caracterele punct cu punct, cu ajutorul unei matrice, prin intermediul unui ansamblu de ace care se lovesc de o bandă impregnată cu tuș, fiind folosit pentru printuri pe hârtie autocopiativă sau pe hârtii speciale cu mai multe straturi. *Imprimantă termică* = dispozitiv care permite imprimarea unor legiuimăți, a unor carduri etc., prin utilizarea încălzirii selective a anumitor regiuni dintr-o hârtie

imprimantă
printer
imprimante

specială, sensibilă la căldură. *Imprimantă 3D* = dispozitiv care permite crearea unui obiect tridimensional, din straturi de material aplicat succesiv, prin utilizarea unui polimer care se întărește atunci când este expus acțiunii unor raze ultraviolete. ◦ *Hârtie continuă*, introdusă în imprimanta calculatorului pentru imprimarea rezultatelor și mesajelor sistemului de calcul. ◦ Din fr. *imprimant, imprimante*; cf. engl. *printer*.

imprimăre, imprimări s.f. (Inform.) Acțiunea de a imprima și rezultatul ei. ◦ De la *imprima*.

imprimăt, -ă, imprimați, -te adj., s.n. 1. Adj. (Inform.) Care este tipărit: *a distribuit în sală texte imprimat*. 2. Adj. (Despre țesături, obiecte etc.) Pe care sunt aplicate desene colorate, gradații, inscripții etc.: *are un tricou imprimat*. 3. S.n. (Mai ales la pl.) Publicații tipărite; tipărituri. 4. S.n. Formular-tip folosit pentru întocmirea de acte oficiale. 5. Adj. *Circuit imprimat* = circuit electric obținut prin aplicarea pe suprafața unui suport electroizolant a conductoarelor electrice și a unor elemente de circuit, folosit în radiotehnică și în electrotehnică în vederea miniaturizării și a simplificării tehnologiei de fabricație. ◦ De la *imprima*; cf. fr. *imprimé*.

impriméu, impriméuri s.n. Desen, motiv imprimat pe o țesătură: *avea pe tricou un impriméu cu Metallica*. ◦ Din fr. *imprimé*.

imprinting s.n. 1. (Genet.) Totalitate a modificărilor funcționale pe care le suferă un cromozom atunci când se găsește într-un organism feminin sau masculin. 2. (Psih.) Fenomen elementar și precoce de învățare. ◦ Din engl. *imprinting*.

impuls, impulsuri s.n. (Telec.) Unitate de măsură pe baza căreia se taxează convorbirile telefonice. ◦ Din engl. *impuls*.

impunere, impuneri s.f. (Fin.) Operație fiscală care constă în stabilirea persoanei (fizice sau juridice) care trebuie să plătească impozit, a termenului

și a sumei ce urmează a fi plătită ca impozit. ◦ *Decizie de impunere* v. *decizie*. ◦ *Impozit*. ◦ De la *impune*.

imunodeficientă s.f. (Biol.) Deficiență a mecanismelor imunitare, incapacitate congenitală sau dobândită, de a rezista la infecții, la acțiunea nocivă a agenților biologici externi, datorată nefuncționării totale sau parțiale a sistemului imunitar. / Sil. -ci-en-. ◦ Din fr. *immunodéficience*, engl. *immunodeficiency*.

imunodeficităr, -ă, imunodeficitari, -e adj. Care se referă la imunodeficiență. ◦ (Med.) *Sindrom imunodeficitar dobândit* = sida. ◦ Din fr. *immunodéficitaire*.

imunostimulânt, -ă, imunostimulanți, -te adj., s.n. (Produs, procedeu etc.) care stimulează o reacție imunitară. ◦ Din fr. *immunostimulant*.

imunosupresiv, -ă, imunosupresivi, -e adj., s.n. (Med.) Imunosupresor. ◦ Din fr. *immunosuppressif*, engl. *immunosuppressive*.

imunosupresór, -oare, imunosupresori, -oare adj., s.n. (Med.) (Medicament, tratament) care inhibă sau suprime reacțiile imunitare ale organismului față de un antigen extern; imunosupresiv: *tratamentul cu imunosupresoare este recomandat după transplanturi*. ◦ Din fr. *immunosupresseur*.

imunoterapie, imunoterapii s.f. (Med.) Metodă de tratament care constă în administrarea de seruri și vaccinuri care conțin anticorpi specifici bolii respective. ◦ Din fr. *immunothérapie*, engl. *immunotherapy*.

inapetentă, inapetențe s.f. 1. (Psih.) Tendință morbidă de respingere, într-o situație critică (boală, comă), a unor stimuli sau a unui complex de stimuli care provocau plăcere sau satisfacție în perioade normale. ◦ (Fig.) *Au avut atunci o totală inapetentă pentru cântat*. 2. (Med.) Anorexie, lipsă de poftă de mâncare. ◦ Din fr. *inappétence*.

inbreeding [inbridiŋ] s.n. (Biol.) Încrușare selectivă între indivizi înrudiți genetic. ◦ Cuv. engl.

inch, inchi [intʃ] s.m. Unitate de măsură pentru lungimi, egală cu 2,54 cm, folosită în Anglia și SUA; țol: *laptop cu ecranul de 12 inchi*. ◦ Din engl. *inch*.

incompetent, -ă, incompetenti, -te adj. (Jur.; despre organe de stat) Care este lipsit de competența, de puterea legală de a judeca sau de a rezolva o problemă. ◦ Din fr. *incompétent*.

increment, incrementuri și incremente s.n. 1. Creștere, spor, adaos (arbitrar). 2. (Inform.) Cantitate elementară constantă adăugată valorii unei variabile într-un proces de calcul. 3. (Fiz.) Contribuția particularităților structurale, interatomice, la valoarea unei mărimi fizice care caracterizează o anumită structură moleculară. ◦ Din fr. *incrément*, engl. *increment*.

incrementă, incrementez vb. I. Tr. (Inform.) A adăuga o unitate sau o cantitate constantă oarecare la conținutul unui număr, al unui registru sau la valoarea unei variabile. ◦ Din fr. *incrémenter*, engl. *increment*.

incremental, -ă, incrementalii, -e adj. 1. (Fiz.; despre mărimi scalare) Care se referă la un increment al unei alte mărimi. 2. (Inform.; despre programe) Care funcționează prin adăugarea de incremente la variabilele utilizate. ◦ Din engl. *incremental*; cf. fr. *incrémentiel*.

indemniză, indemnizez vb. I. Tr. (Jur.) A despăgubi (pe cineva) pentru o pagubă, un prejudiciu, cheltuieli etc. ◦ Din fr. *indemniser*.

indemnizație, indemnizații s.f. 1. (Econ.) Sumă de bani care se acordă unui angajat în plus față de salariu, destinată să acopere cheltuielile făcute de acesta în scopul îndeplinirii unei sarcini de serviciu. ◦ *Indemnizație parlamentară* = onorariu acordat senatorilor și deputaților în afara salariului lunar, pentru participarea la ședințe și pentru activitatea în comisii

parlamentare. *Indemnizație de disponibilizare* = sumă de bani pe care angajații o primesc dacă li se desface prematur contractul de muncă. ◦ (P. ext.; jur.) Despăgubire pentru un prejudiciu, pentru o pagubă suferită etc. 2. (Econ.) Alocație bănească ce nu are caracter de salariu, dată unui angajat pe timpul concediului (de odihnă sau medical). 3. Sumă acordată unei persoane pentru deținerea unei funcții de conducere, a unui titlu de merit etc. ◦ Din fr. *indemnisation*.

indentare, indentări s.f. (Inform.) Plasare a programelor pe linii, pentru scrierea cât mai clară a acestora. ◦ Alinierea unei paragraf la dreapta sau la stânga față de marginile documentului. ◦ Cf. fr. *indentation*.

index, indexuri s.n. 1. (Inform.; în programele de gestionare a bazelor de date) Fișier compact ce conține informații despre localizarea fizică a înregistrărilor din fișierul bazei de date. 2. Bucată de carton, plastic etc., de mici dimensiuni, autoadezivă, utilizată pentru organizarea documentelor. ◦ Din engl., fr. *index*.

indexă, indexez vb. I. Tr. 1. A atribui unui document, unui text mărci distinctive, care trimit la conținut, în vederea clasării. 2. (Inform.) A indica într-o instrucțiune că trebuie inclus conținutul unui index. 3. A majora salariile, astfel încât să diminueze sau să anuleze efectele negative produse de inflație. ◦ Din fr. *indexer*, engl. *index*.

indexare, indexări s.f. 1. (Inform.) Metodă utilizată de unitățile optice pentru a localiza pista pe care se găsește informațiile căutate. 2. Măsură financiară care presupune mărirea salariilor, astfel încât să diminueze sau să anuleze efectele negative ale inflației. ◦ De la *indexa*.

indice, indici s.m. 1. (Econ.) Cifra dintr-un plan economic care arată nivelul de producție, cantitativ și calitativ, ce trebuie realizat. ◦ *Indice de evaluare* = clasificare din punct de vedere calitativ a unor elemente, raportată la o scală. *Indice bursier* =

grup de acțiuni selectate ca fiind reprezentative pentru piața acțiunilor sau pentru o anumită industrie. 2. *Indice de audiență* = număr, exprimat în procente, al persoanelor care au urmărit, la un moment dat, o emisiune radiofonică sau de televiziune. ◦ Din fr. *indice*.

indisponibil, ~ă, *indisponibili*, ~e adj. 1. (Jur.; despre bunuri) De care nu se poate dispune. 2. (Sport; despre jucători) Care nu poate juca într-un meci din cauza unei accidentări: *atacantul va fi indisponibil pentru meciul următor*. 3. (Despre mașini, aparate etc.) Care nu este în stare de funcționare. ◦ Din fr. *indisponible*.

inél, *inelle* s.n. *Inel gastric* v. gastric. ◦ Cf. fr. *anneau gastrique*.

infecțat, *infectez* vb. I. Tr., refl. 1. Tr. (Inform.) A afecta un calculator prin acțiunea unui virus: *un virus nou apărut i-a infectat calculatorul*. 2. Tr., refl. (Fig.) A corupe sau a face să fie corupt: *corupția a infectat tot sistemul*. ◦ Din fr. *infecter*.

infecțare, *infecțări* s.f. Acțiunea de a (se) *infecța* și rezultatul ei. + (Inform.) Prezența a unui virus în cadrul unui sistem de calcul sau pe un disc. ◦ De la *infecța*; cf. engl. *infection*.

inferență, *inferențe* s.f. 1. (Log.) Operație logică de trecere de la cel puțin un enunț (premisă) la altul (concluzie). 2. (Econ.) *Inferență statistică* = proces de obținere a informațiilor despre o populație din eșantioanele de observații asupra acestei populații, prin estimare, testarea ipotezelor etc. ◦ Din fr. *inférence*, engl. *inference*.

infertil, ~ă, *infertili*, ~e adj. 1. (Despre terenuri) Care nu este fertil, care nu este productiv; arid: *câmpul este infertil*. 2. (Med.) Care este steril: *cuplu infertil*. 3 (Fig.) Care nu dă rezultate: *imaginație infertilă*. ◦ Din fr. *infertile*.

inflație, *inflații* s.f. (Fin.) Fenomen caracteristic economiei de piață, care constă în creșterea cantității de hârtie-monedă peste nevoiele

reale ale producției și circulației mărfurilor, ducând la deprecierea puterii de cumpărare a banilor. ◦ Din engl., fr. *inflation*.

inflaționism s.n. (Econ.) Politică ce consideră inflația ca mijloc de expansiune economică. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *inflationnisme*, engl. *inflationism*.

inflaționist, ~ă, *inflaționisti*, ~ste adj. Care are caracter de inflație. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *inflationniste*, engl. *inflationist*.

infotainment [infoteînment] s.n. Divertisment informatic. ◦ Cuv. engl.

info-război, *info-războaie* s.n. Război informațional. ◦ Cf. fr. *info-guerre*, engl. *infowar*.

informai, ~ă, *informalii*, ~e adj. 1. Care are un caracter neoficial; care este neceremonios, neprotocolar; care nu are o formă, o organizare etc. dinainte stabilite: *noul contabil a trecut pe la noi, într-o vizită informală*. ✦ *Reuniune informală* = reuniune pentru care nu este stabilită o ordine de zi. 2. (Sociol.; despre relații sociale) Care se desfășoară în absența determinărilor și a cadrelor instituționale oficiale, formale. ◦ Din engl. *informal*, fr. *informel*.

informatic, ~ă, *informatici*, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Știință aplicată care studiază prelucrarea informațiilor cu ajutorul sistemelor automate de calcul. 2. S.f. Domeniu de cercetare care se ocupă cu bazele științifice ale activității de informare și documentare. 3. S.f. Teoria informării științifice. 4. S.f. (Econ.) *Informatică economică* = ansamblu de soluții conceptuale, metodologice și operaționale de utilizare a tehnologiei informatice, bazate pe calculatoare și telecomunicații, pentru tratarea informației economice. 5. Adj. Care ține de informatică, care se referă la informatică. ◦ Din fr. *informatique*.

informatician, ~ă, *informaticieni*, ~ene s.m., s.f. Specialist în informatică. / Sil. -ci-an. ◦ Din fr. *informaticien*.

informată, *informtiz* vb. I. Tr. 1. A folosi informatica în

rezolvarea unor probleme. 2. A dota cu mijloace de informatică: *institutul a fost informatizat*. ◦ Din fr. *informatiser*.

informatizare, *informatizări* s.f. Acțiunea de a *informatiza* și rezultatul ei. ◦ De la *informatiza*.

informație, *informații* s.f. 1. Fiecare dintre elementele noi, în raport cu cele prealabile, cuprinse în semnificația unui simbol, în structura unui mesaj vorbit, într-o imagine plastică etc. ✦ *Analiza informației* v. analiză. *Bancă de informații* v. bancă. *Debit de informație* v. debit. *Flux de informație* v. flux. *Teoria informației* v. teorie. 2. (Inform.) Date (sub formă de numere, grafice sau cuvinte) organizate, sistematizate și prezentate astfel încât să aibă o semnificație. 3. *Informație genetică* v. genetic. ◦ Din fr. *information*, engl. *information*.

informațional, ~ă, *informaționali*, ~e adj. 1. Care conține sau oferă informații; informativ. 2. Care ține de informație, care se referă la informații. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *informationnel*.

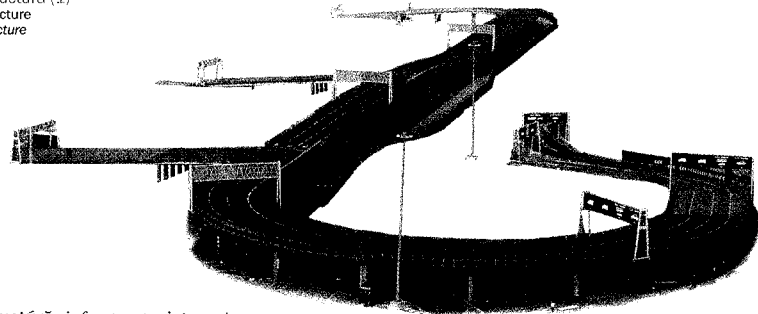
infracțional, ~ă, *infracționali*, ~e adj. (Jur.) 1. Care aparține unei infracțiuni, care se referă la o infracțiune. 2. Care are caracter de infracțiune. / Sil. -ți-o-. ◦ Infracțiune + -al.

infracționalitate, *infracționalități* s.f. (Jur.) Totalitate a infracțiunilor comise pe un anumit teritoriu, într-o anumită perioadă de timp; criminalitate. ✦ *Infracționalitate juvenilă* = infracționalitate în rândul minorilor. / Sil. -ți-o-. ◦ *Infracțional* + -itate.

infracțiune, *infracțiuni* s.f. 1. Încălcare a unui ordin, a unei reguli, a unui tratat etc. 2. (Psih.) Manifestare comportamentală deviantă, dusă până la aberanță, care constă în încălcarea unor norme codificate de societate. / Sil. -ți-u-. ◦ Din fr., engl. *infracation*.

infrastructural, ~ă, *infrastructurali*, ~e adj. Care aparține infrastructurii, care se referă la infrastructură. ◦ Din engl. *infrastructural*.

infrastructură (1)
infrastructură
infrastructură

infrastructură, *infrastructuri* ▲ s.f. 1. (Constr.) Ansamblu de elemente care susțin partea principală a unui drum. 2. Ansamblu de elemente care constituie baza tehnico-materială a unei societăți. 3. (Econ.) Ansamblu de elemente din cadrul economiei naționale prin care se asigură atât legăturile dintre ramurile economiei, cât și cele dintre diferite zone teritoriale. ◦ Din engl., fr. *infrastructure*.

infringement [infrîndgment] s.n. Încălcare, violare a unei legi, a unui acord etc.: *Dacă nu respectă toate condițiile, România ar putea suporta procedura de infringement din partea CE*. ◦ Cuv. engl.

infuzie, *infuzii* s.f. (Fig.) Pătrundere: *se poate observa o infuzie de anglicisme în limba română*. ◦ Din fr., engl. *infusion*.

inginerie, *inginerii* s.f. 1. (Fig.; fam.) Șmecherie. 2. *Inginerie financiară* v. financiar. 3. *Inginerie genetică* v. genetic. ◦ Din fr. *ingénierie*, engl. *engineering*.

inhalator, *inhalatoare* ▲ s.n. (Med.) Aparat care servește la vaporizarea unui medicament lichid și la inhalarea vaporilor produși. ◦ Din engl. *inhalator*, fr. *inhalateur*.

inhibă, *inhib* vb. I. Refl. A se emoționa, nemaiputând să-și desfășoare activitatea, să se manifeste în mod normal: *când a văzut-o în sală, s-a inhibat complet și nu a mai putut scoate două cuvinte*. ◦ Din fr. *inhiber*.

inițializă, *inițializez* vb. I. Tr. (Inform.) A anula conținutul memoriei calculatorului electronic prin aducere la zero, în scopul

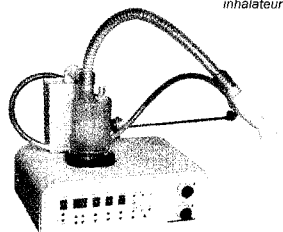
prelucrării de noi date. + A pregăti echipamentul de calcul și programele pentru executarea unui task. / Sil. -ți-a-. ◦ Din fr. *initialiser*; cf. engl. *initialize*.

inițializare, *inițializări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *inițializa* și rezultatul ei. + Stabilirea unei configurații active a unui modem, care înlocuiește, parțial sau total, configurarea de fabricație. ◦ De la *inițializa*.

injecție, *injecții* s.f. *Motor cu injecție* = motor în care amestecul carburant/aer se dozează cu un injector electronic, fără ajutorul carburatorului. ◦ Din fr., engl. *injection*.

înkjet s.n. *Imprimantă (cu) înkjet* v. imprimantă. ◦ Cf. engl. *inkjet printer*, fr. *imprimante à jet d'encre*.

input, *inputuri* s.n. 1. (Tehn.) Loc sau dispozitiv prin care electricitatea sau informațiile intră într-un sistem; intrare. 2. (Inform.) Introducere de date într-un sistem electronic. 3. *Input-output* = a) raportul dintre energia sau forța introdusă

inhalator
inhalator
inhalateur

într-un sistem tehnic, fizic ori natural și energia sau forța produse de acesta; b) ansamblu de operații prin care se elaborează datele într-un calculator electronic. ◦ Din engl., fr. *input*.

inscripțor, *inscripțoare* s.n. (Inform.) Dispozitiv care permite scrierea datelor pe un mediu de stocare; writer; burner: *să cumperi un inscripțor de DVD-uri pentru a salva datele din calculator*. ◦ Din fr. *inscripteur*.

inscripționă, *inscripționez* vb. I. Tr. (Inform.) A înregistra, a arde CD-uri, DVD-uri etc. ◦ *Inscripție* + -ona; cf. engl. *burn*.

insemină, *inseminez* vb. I. Tr. (Biol.) A fecunda pe cale artificială; a însămânța. ◦ Din fr. *inséminer*.

inseminare, *inseminări* s.f. (Biol.) Acțiunea de a *insemina* și rezultatul ei; fecundare artificială. ◦ De la *insemina*.

inserat, ~ă, *insertii*, ~te adj. 1. Care este introdus într-un text, într-un tabel, într-un șir de numere etc. + (Despre materiale publicitare) Care este inclus într-o revistă sau într-un ziar. 2. (Tehn.; despre materiale) Care este introdus în masa altui material. 3. (Tehn.; despre piese) Care este atașat de altă piesă. ◦ De la *insera*.

insert, *inserturi* s.n. 1. Anunț, informație, material publicitar introdus într-un ziar, într-o revistă etc. 2. (Cinem.) Cadru fix sau scurtă scenă animată inclusă în acțiunea unui film. ◦ Din engl., fr. *insert*.

insider, insideri [insăider] s.m. Persoană din interiorul unui grup sau al unei organizații, care are acces la informații private.
○ Din engl. *insider*.

insolvabil, -ă, insolubili, -e adj. (Econ.; despre debitori) Care nu este solvabil, care nu-și poate plăti datoriile; care se află în situația de insolubilitate.
○ Din fr. *insolvable*.

insolvabilitate, insolubilități s.f. (Econ.) Situație în care se află un debitor care este incapabil să plătească.
○ Din fr. *insolvabilité*.

insonoriză, insonorizez vb. I. Tr. A izola fonic; a reduce intensitatea zgomotelor dintr-un anumit spațiu: *pentru înregistrări de calitate, camera trebuie insonorizată*.
○ Din fr. *insonoriser*.

insonorizant, -ă, insonorizanti, -te adj. I. Care nu transmite unde sonore. 2. (Despre materiale) Care insonorizează.
○ Din fr. *insonorisant*.

insonorizare, insonorizări s.f. Acțiunea de a insonoriza și rezultatul ei. + Totalitate a operațiilor și măsurilor luate pentru a reduce intensitatea zgomotelor într-o clădire, într-o încăpere.
○ De la *insonoriza*.

inspectorat, inspectorate s.n. *Inspectoratul General pentru Situații de Urgență* = instituție care are ca scop prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență; (abrev.) ISU.

inspecție, inspecții s.f. *Inspecția tehnică periodică* (abrev. ITP) = control prin care se verifică încadrarea vehiculelor în cerințele tehnice specifice privind siguranța circulației rutiere, protecția mediului și în categoria de folosință conform destinației prevăzute în reglementările naționale.

instală, instalez vb. I. Tr. (Inform.) A stoca un program în memoria unui calculator, definindu-i parametrii de funcționare pentru a-l adapta la mediul local: *ar trebui să instalezi un program care să-ți gestioneze memoria calculatorului*.
○ Din engl. *install*, fr. *installer*.

instalare, instalări s.f. (Inform.) Acțiunea de a (se) instala și rezultatul ei.
○ De la *instala*.

instânt ▼ adj. invar. 1. Instantaneu. + (Subst.) Aparat care permite încălzirea rapidă, aproape instantanee a apei calde: *mi-am cumpărat un instânt pentru apă caldă*. 2. (Despre mâncăruri, băuturi) Care se prepară repede, fără fierbere, prin dizolvare: *supă instânt*. 3. *Mesagerie instânt* = mesagerie.
○ Din engl. *instant*.

supă instânt
instant soup
soupe instantanée

instrucțiune, instrucțiuni s.f. 1. *Instrucțiuni de utilizare* = text sau broșură care cuprinde îndrumări pentru utilizarea unui dispozitiv, a unui program etc. 2. (Inform.) Unitate sintactică a programului unui calculator, care conține informația și care indică operația de efectuat. / Sil. -ți-u-
○ Din fr., engl. *instruction*.

instrument, instrumente s.n. *Instrument de plată* = act prin care se ordonă sau se efectuează o plată.
○ Din fr., engl. *instrument*.

instrumentă, instrumentez vb. I. Tr. 1. (Jur.) A redacta acte publice, contracte, dosare penale etc. 2. (Fig.) A manipula: *a instrumentat lucrurile în așa fel încât profitul său să fie cât mai mare*.
○ Din fr. *instrumenter*.

integră, integrez vb. I. Tr. A include într-o colectivitate. + (Ref.) A se acomoda într-o colectivitate; a se obișnui cu membrii colectivității: *noul profesor s-a integrat imediat în colectiv*.
○ Din fr. *intégrer*.

integralist, -ă, integraliști, -ste s.m., s.f. (Fam.) Student care a absolvit toate examenele unui an (într-o singură sesiune).
○ Din it. *integralista*.

integrare, integrări s.f. 1. Acțiunea de a (se) integra și rezultatul ei. 2. (Econ.) Fuziune a unor întreprinderi economice.

◇ *Integrare economică* = proces de intensificare a interdependențelor economice dintre diferite state ale lumii.
○ De la *integra*.

integrât, -ă, integrați, -te adj. 1. Care este înglobat, inclus într-un tot. 2. (Despre oameni) Care este încadrat, inclus într-o colectivitate; care s-a acomodat cu membrii colectivității. 3. (Electron.) *Circuit integrat* = ansamblu de conductori și semiconductori miniaturizați și integrați într-o componentă unică pentru a îndeplini o funcție specifică. ◇ (Subst.) *Pentru a repara amplificatorul ai nevoie de un integrat nou pe ultimul etaj*.
○ De la *integra*.

inteligentă, inteligente s.f. *Inteligentă artificială* v. artificial. ○ Cf. engl. *artificial intelligence*, fr. *intelligence artificielle*.

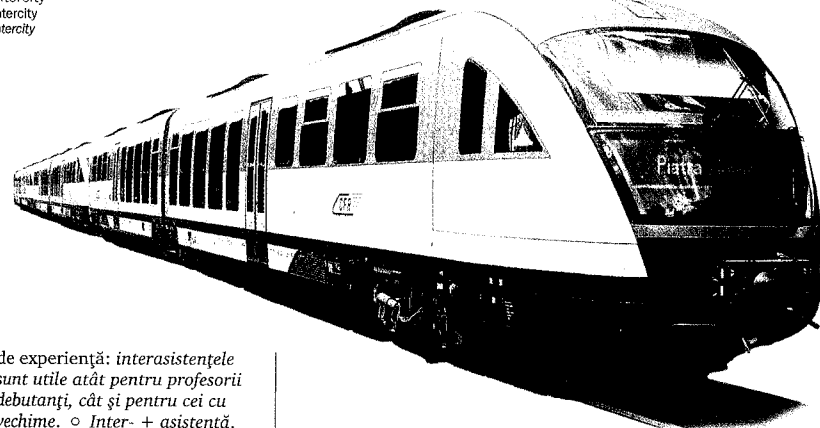
intensiv, -ă, intensivi, -e adj. *Terapie intensivă* = tratament aplicat în ritm sporit, în doze de șoc, recuperatoriu.
○ Din engl. *intensive*, fr. *intensif*.

interactiv, -ă, interactivi, -e adj. 1. Care se referă la interacțiune; care are caracter de interacțiune. 2. (Inform.) Care permite un flux de informații în ambele sensuri între un calculator sau un alt sistem electronic și un utilizator. + Care permite utilizarea unui mod conversațional între doi utilizatori. 3. Care permite utilizatorului sau publicului să intervină: *a fost cel mai bun show interactiv din ultimii ani*.
○ Din engl. *interactive*.

interacțiune, interacțiuni s.f. 1. Formă de legătură a fenomenelor, faptelor, stărilor etc., care se manifestă prin influențare, condiționare sau acțiune cauzală reciprocă. 2. Activitate de dialog între utilizatorul unui sistem informatic și calculator, prin intermediul monitorului. / Sil. -ți-u-, fr. *interaction*.

interasistentă, interasistențe s.f. 1. Asistență care are caracter de reciprocitate. 2. Formă de activitate metodică a cadrelor didactice, care constă în asistența reciprocă la lecții, la cursuri etc., în scopul unui schimb

intercity
intercity
intercity

de experiență: *interasistențele sunt utile atât pentru profesorii debutanți, cât și pentru cei cu vechime*.
○ *Inter-* + *asistență*.

interbancar, -ă, interbancari, -e adj. Care există, se face etc. între două sau mai multe bănci.
○ Din fr. *interbancaire*.

intercalare, intercalări s.f. (Inform.) Metodă de încetinire intenționată a citirii datelor de pe hard disk pentru a împiedica rămânerea în urmă a altor componente ale calculatorului.
○ De la *intercala*.

intercalat, -ă, intercalați, -te adj. (Inform.) *Memorie intercalată* = metodă de a mări viteza regăsirii datelor în circuitele de memorie dinamică.
○ De la *intercala*.

intercepție, intercepții s.f. (Sport) Intervenție (neasteptată) prin care se schimbă direcția unei mingi.
○ Din fr. *interception*, germ. *Interzeption*.

intercity, intercity-uri ▲ [intersiti] s.n. Tren rapid care circulă între orașe importante; (abrev.) IC.
○ Din engl., fr. *i(nter)city*.

interclasă, interclasez vb. I. Tr. (Inform.) A combina două sau mai multe ansambluri de date într-un singur ansamblu, într-o ordine specificată.
○ Din fr. *interclasser*.

interclub adj. invar. (Sport; despre partide, competiții) Care este disputat între cluburi.
○ Din engl. *interclub*.

intercòm, intercomuri s.n. 1. Interfon. 2. Sistem de comunicații

interior între piloți și echipajul unui avion.
○ Din engl. *intercom*.

interconexiune, interconexiuni s.f. Conexiune între lucruri, fenomene etc. / Sil. -xi-u-
○ Din fr. *interconnexion*, engl. *interconnection*.

interdependență, interdependențe s.f. Legătură și condiționare reciprocă între sisteme, fenomene, procese etc.
○ Din fr. *interdépendance*.

interdicție, interdicții s.f. (Econ.) *Interdicție bancară* = ansamblu de măsuri restrictive impuse de o bancă unui titular de cont, prin care acestuia i se interzice emiterea de cecuri pe o perioadă de un an, ca urmare a unor incidente legate de plăți.
○ Din fr., engl. *interdiction*.

interdisciplinar, -ă, interdisciplinari, -e adj. 1. Care aparține mai multor discipline. 2. Care stabilește relații între mai multe discipline. 3. (Despre domenii ale științei) Care este fundamentat pe transferul de metodologii și concepte între discipline.
○ Din fr. *interdisciplinaire*, engl. *interdisciplinary*.

interdisciplinaritate, interdisciplinarități s.f. 1. Transfer de concepte și metodologii dintr-o disciplină în alta. 2. (Caracterul a) ceea ce aparține mai multor discipline.
○ Din fr. *interdisciplinarité*.

interetnic, -ă, interetnici, -ce adj. 1. Care există, se manifestă între etnii. 2. Care se referă la relațiile dintre etnii.
○ Din fr. *interethnique*.

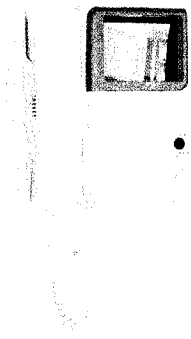
intereuropean, -ă, intereuropeni, -e adj. Care este comun continentului european.
○ Din engl. *intereuropean*.

interfațare, interfațări s.f. (Electron.) Interconectare a unui sistem sau a unor aparate astfel încât acestea să-și poată îndeplini funcția corect și în mod coordonat.
○ De la *interfață*.

interfață, interfețe s.f. 1. (Inform.) Sistem de programe deosebit de complex, care se interpune între calculator și utilizator, prezentând un ecran grafic pe care se pot desena cu ajutorul unui mouse diferite obiecte componente, sau se poate introduce textul necesar, cu ajutorul unei tastaturi: *interfața acestui sistem de operare mi se pare destul de accesibilă*. 2. (Electron.) Dispozitiv care convertește semnalele electronice astfel încât două aparate sau sisteme să poată comunica între ele.
○ Din fr., engl. *interface*.

interfòn, interfoane ► s.n. 1. Aparat telefonic care permite comunicarea numai în interiorul unei clădiri sau al unui apartament; intercom: *la ușa de intrare în bloc s-a montat un interfòn*.

2. Sistem de comunicații care permite convorbiri numai între posturi interioare. ◦ Din fr. *interphone*.

interfon (1)
intercom
interphone

intergalactic, ~ă, *intergalactici*, ~ce adj. Care se află între galaxii. ◦ Din fr. *intergalactique*, engl. *intergalactic*.

interguvernamental, ~ă, *interguvernamentali*, ~e adj. Care există, se stabilește etc. între guvernele unor țări. ◦ Din engl. *intergovernmental*.

interimăt, *interimate* s.n. 1. Situație a persoanei care exercită în mod provizoriu o funcție până la noi alegeri sau până la o altă numire a unui titular. 2. Perioadă de timp în care cineva exercită această funcție. ◦ Din fr. *interimat*.

interlingual, ~ă, *interlinguali*, ~e adj. (Lingv.) Care se referă la convergențe în lingvistică; care se face între limbi diferite. / Sil. -gu-al. ◦ Din engl., fr. *interlingual*.

interlop, ~ă, *interlopi*, ~e adj. Care este certat cu legea; răufăcător. ◊ (Subst. m.) *Interlopul făceau legea în acel oraș*. ◊ (Adj.) Lume *interlopă* = lume a răufăcătorilor. ◦ Din fr. *interlope*; cf. engl. *interloper*.

intern, ~ă, *interni*, ~e adj. 1. (Econ.) Piață internă = circulație a mărfurilor în interiorul unei țări. 2. (Inform.) *Memorie internă* = memorie a calculatorului care face parte din unitatea centrală; RAM. ◦ Din fr. *interne*; cf. engl. *internal*.

internaliză, *internalizez* vb. I. Tr. A face să fie intern; a interioriza. ◦ Din engl. *internalize*.

internăuț, ~ă, *internăuți*, ~te s.m., s.f. Persoană conectată la internet; persoană care utilizează (des) internetul; navigator: *între internăuți se stabilesc mai ușor legături*. ◦ Din engl. *internaut*, germ. *Internaut*, fr. *internaute*.

internét s.n. (Inform.) Rețea informatică mondială în cadrul căreia calculatoarele conectate la diferite rețele locale pot comunica între ele și cu ajutorul căreia persoane din diferite părți ale lumii pot face schimb de informații sau pot trimite și primi mesaje; (abrev. curentă) net. ◊ A *intra* (sau a *naviga*) pe *internét* = a căuta informații cu ajutorul internetului. ◦ Din engl. *internet*.

internet banking [internét békɨŋ] s. Efectuare de operații bancare prin intermediul internetului; e-banking, on-line banking. ◦ Cuv. engl.

internet café, *internet café-uri* s.n. Cafenea în care persoanele pot folosi internetul (wireless) (în schimbul unei sume de bani). ◦ Din engl. *internet cafe*.

interogă, *interoghez* vb. I. Tr. (Inform.) A căuta, a cere informații de la un sistem informatic, în funcție de anumite criterii. ◦ Din fr. *interroger*.

interogăre, *interogări* s.f. 1. (Inform.) Acțiunea de a interoga și rezultatul ei. 2. (Fin.) Informație cerută unei bănci în legătură cu situația contului. ◦ De la *interoga*.

interoperabilitate s.f. (Inform.) Capacitatea unui sistem de calcul de a transmite comenzi unui alt sistem. ◦ *Inter-* + *operabilitate*.

interpersonal, ~ă, *interpersonali*, ~e adj. Care are loc între mai multe persoane: *relații interpersonale*. ◦ Din engl. *interpersonal*.

interplanetar, ~ă, *interplanetari*, ~e adj. Care este situat între planete; care are loc între planete; care se referă la legătura dintre planete: *zbor interplanetar*. ◊ Stație *interplanetară* =

stație-releu ipotetică pentru zborurile cosmice, pe care ar urma să aterizeze navele spațiale în drumul lor spre Lună sau spre planete, menținându-și viteza. ◦ Din fr. *interplanétaire*, engl. *interplanetary*.

interpól s.n. Nume dat unui organism internațional de poliție criminală, care se ocupă cu combaterea delincvenței și a criminalității pe plan mondial. ◦ Din fr., engl. *Inter(national) Pol(ice)*.

interpretor, *interpretoare* s.n. (Inform.) Program special care efectuează traducerea instrucțiunilor într-un limbaj binar și care execută comenzile și instrucțiunile dintr-un alt program, fără a compila reanterioră. ◦ Din fr. *interpréteur*; cf. engl. *interpreter*.

interrasiă, ~ă, *interrasiali*, ~e adj. Care se produce între persoane de rase diferite: *lupte interrasiale*. ◦ Din engl., fr. *interracial*.

interviu, *interviuri* s.n. 1. *Interviu fulger* = interviu luat rapid. 2. Convorbire a unui sociolog-anchetator cu persoana sau persoanele supuse cercetării sociologice. 3. Convorbire între un angajator sau un reprezentant al acestuia și un candidat în vederea obținerii unui loc de muncă: *este bine să fii atent cum te îmbraci pentru interviu*. ◦ Din engl., fr. *interview*.

intoxică, *intoxic* vb. I. 1. Tr. A dezinforma; a deruta prin difuzarea unor știri false: *publicul era intoxicat de presă cu știri alarmiste*. 2. Tr. A influența prin propagandă înșelătoare: *au intoxicat populația și au obținut voturile necesare*. ◦ Din fr. *intoxiquer*.

intoxicăre, *intoxicări* s.f. 1. Dezinformare; derutare prin difuzarea unor știri false. 2. Influențare prin propagandă înșelătoare. ◦ De la *intoxica*.

intoxicât, ~ă, *intoxicați*, ~te adj. 1. (Med.) Care s-a otrăvit în urma introducerii sau acumulării în organism a unor substanțe toxice. 2. (Fig.) Care este plictisit peste măsură; agasat. ◦ De la *intoxica*.

intracomunitar, ~ă, *intracomunitari*, ~e adj. Care are loc în interiorul Comunității (Uniunii) Europene. ◦ Din fr. *intracommunautaire*.

intranet, *intraneturi* s.n. (Inform.) Rețea informatică internă creată pe baza protocoalelor de internet, care poate fi accesată doar de membrii aceluiași grup. ◦ Din engl., fr. *intranet*.

intrare, *intrări* s.f. 1. (Tehn.) Input. 2. (Inform.) Ansamblul influențelor, informațiilor care parvin unui sistem (organism, mecanism) și răspunsul unui element sau al întregului sistem la acestea. ◦ Cf. engl., fr. *input*.

intraspitalicesc, ~ească, *intraspitalicești* adj. (Despre infecții) Care a fost dobândit în timpul spitalizării, care nu era prezent sau care nu se află în perioada de incubare în momentul internării și care se supraadaugă bolii pentru care pacientul s-a internat; nozocomial. ◦ *Intra-* + *spitalicesc*.

introniză, pers. 3 sg. *întronizează* vb. I. Tr. A fi ales și a fi instalat în scaunul episcopal sau în cel pontifical, respectând un anumit ritual specific: *noul patriarh a fost intronizat*. / Și: *întroniza* vb. I. ◦ Din fr. *introniser*, it. *intronizzare*.

invaziv, ~ă, *invazivi*, ~e adj. (Med.; despre tratamente și proceduri medicale) Care acționează într-un mod violent și împotriva naturii organismului. ◦ Din engl. *invasive*.

investment banking [invéstmânt békɨŋ] s. Activitatea bancară prin care o companie este consiliată în obținerea de fonduri. ◦ Cuv. engl.

investitor, ~oăre, *investitori*, ~oare s.m., s.f. (Econ.) Persoană fizică sau juridică care face o investiție, care plasează un capital. ◊ *Investitor strategic* = acționar sau grup de acționari care dețin o cotă importantă din capitalul unei societăți, participând în mod activ la gestionarea firmei respective. ◊ *Investi* + *-tor*; cf. fr. *investisseur*, engl. *investor*.

iPAD
iPAD
iPAD

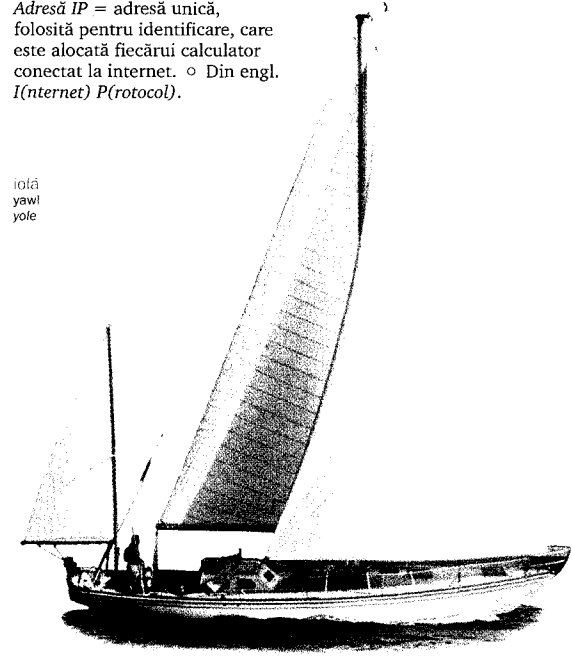
investiție, *investiții* s.f. (Econ.) 1. Totalitate a cheltuielilor care se fac pentru crearea de noi fonduri fixe, precum și pentru reconstruirea, lărgirea și modernizarea celor existente; investire. 2. Plasare de capitaluri în firme industriale, agricole, comerciale etc., cu scopul obținerii de profituri. ◦ Din germ. *Investition*; cf. fr. *investissement*.

investițional, ~ă, *investiționali*, ~e adj. Care ține de o investiție, care se referă la o investiție. ◊ *Investiție* + *-onal*.

in vitro adv., adv. (Despre procese biologice) Care este reprodus experimental sau realizat în afara organismului, în mediu artificial; în laborator: *fecundare in vitro*; *copil conceput in vitro*. ◦ Din engl., fr. *in vitro*.

iolă, *iole* ▼ s.f. Ambarcațiune cu doi arbori, folosită pentru pescuit. ◦ Din fr. *yole*, sp. *yola*, engl. *yawl*, norv. *jol*.

IP, *IP-uri* [ái-pi] s.n. (Inform.) Adresă *IP* = adresă unică, folosită pentru identificare, care este alocată fiecărui calculator conectat la internet. ◦ Din engl. *I(nternet) P(rotocol)*.

iolă
yawl
yole

iPAD, *iPAD-uri* ▲ [áiped] s.n. Calculator tabletă, de formă și de mărimea unei cărți, foarte plat, produs de firma Apple, folosit ca platformă pentru stocarea și redarea de filme, de cărți, de muzică, pentru navigarea pe internet etc. ◦ Din engl. *iPAD*, den. com.

iPhone, *iPhone-uri* [áifaun] s.n. Telefon mobil multifuncțional folosit pentru stocarea și redarea de filme, de cărți, de muzică, pentru navigarea pe internet etc. ◦ Din engl. *iPhone*, den. com.

iPOD, *iPOD-uri* [áipod] s.n. Echipament electronic digital portabil, utilizat pentru înregistrarea, stocarea, transmiterea

și redarea de text, informații, fișiere audio și fișiere video.

○ Din engl. *iPOD*, den. com.

ipotecă, *ipotechez* vb. I. Tr.

A supune bunurile unei ipoteci: *și-au ipotecat apartamentul pentru a obține un credit.* ○ Din fr. *hypothèque*.

ipotecăr, *~ă*, *ipotecari*, *~e* adj.

1. (Despre creanțe, creditorii) Care are drept de ipotecă; garantat printr-o ipotecă. ◇ *Bancă de credit ipotecar* v. bancă. *Credit ipotecar* v. credit. 2. Care se referă la o ipotecă. ○ Din fr. *hypothécaire*.

ipotecăre, *ipotecări* s.f. Acțiunea de a *ipoteca* și rezultatul ei.

○ De la *ipoteca*.

ipotecât, *~ă*, *ipotecați*, *~te* adj.

(Despre bunuri imobiliare) Care este grevat de o ipotecă. ○ De la *ipoteca*.

ipotecă, *ipotecă* s.f. Drept real pe baza căruia creditorul poate vinde bunul imobil primit în garanție de la debitor, în cazul când acesta nu își plătește în termen datoria. ○ Din fr. *hypothèque*.

IQ, *IQ-uri* [ái-kiú] s.n. Coeficient de inteligență. ○ Din engl. *I*(ntelligence) *Q*(uotient).

irefutabil, *~ă*, *irefutabili*, *~e* adj. Care nu poate fi respins sau combătut; convingător: *argumentele sale erau irefutabile.* ○ Din fr. *irréfutable*, engl. *irrefutable*.

ISBN, *ISBN-uri* [i-se-be-né] s.n.

Sistem internațional de identificare a publicațiilor de carte printr-un număr unic care indică titlul și editorul acestora. ○ Din *I*(nternational) *S*(tandard) *B*(ook) *N*(umber).

ischemie, *ischemii* s.f. (Med.)

Diminuare a fluxului sangvin într-un organ sau într-un țesut din cauza unui spasm arterial sau din cauza blocării unui vas. ○ Din fr. *ischémie*.

ISO, *ISO-uri* s.n. (Inform.)

Format de fișier care reprezintă o imagine a unui disc optic și care conține, în formă arhivată, toate datele fiecărui sector ale discului respectiv. ○ Din engl. *I*(nternational) *O*(rganization for) *S*(tandardization).

ISSN, *ISSN-uri* [i-se-se-né] s.n. Sistem internațional de identificare a periodicelor, publicate pe hârtie sau în format electronic, printr-un număr unic care indică titlul și editorul acestora. ○ Din engl. *I*(nternational) *S*(tandard) *S*(erial) *N*(umber).

ISU s.n. Abrev. de la *Inspectoratul General pentru Situații de Urgență*.

IT [ai-tí] s.n. Tehnologia informației. ○ Cuv. engl.

IT&C [ai-tí-end-sí] s.n. Tehnologia informației și comunicării. ○ Cuv. engl.

itēm, *itēmi* s.m. 1. Temă, element constitutiv al unui test, chestionar etc., cu o notă specifică în cadrul unei probleme, referindu-se la un fragment strict determinat și unic al acesteia. + (Psih.) Element constitutiv al unui chestionar; scală de atitudine, inventar de personalitate. 2. Termen de apreciere în problemele analitice. ○ Din engl. *item*.

iterăție, *iterații* s.f. (Inform.)

Repetarea unei comenzi sau a unei instrucțiuni de program. ○ Din fr. *itération*.

itinerânt, *~ă*, *itineranți*, *~te* adj.

Care se deplasează dintr-un loc în altul pentru a desfășura o anumită activitate, pentru a exercita o anumită profesiune etc.: *profesorii itineranți făceau naveta.* ◇ *Expoziție itinerantă* = expoziție care are loc succesiv în mai multe locuri. ○ Din fr. *itinérant*.

ITP [i-te-pé] s.n. Abrev. de la *inspecția tehnică periodică*.

izolare, *izolări* s.f. Faptul de a împiedica transmiterea căldurii, a frigului, a umezelii, a zgomotului etc. dintr-un mediu (sau dintr-un corp) în altul. ○ De la *izola*.

izopren, *izoprene* s.n. Folie termo- și hidroizolantă, de mici dimensiuni, foarte ușoară, făcută din acest material și care este utilizată pentru dormitul în cort, în aer liber etc. ○ Din fr. *isoprène*.

îmbulină, *îmbulinez* vb. I. Tr.

(Fam.) A o *îmbulina* = a o păți, a i se înfunda. ○ *Îm-* + *bulină*.

împingător, *împingătoare* s.n.

Ambarcațiune folosită pentru împingerea barjelor. ○ *Împinge* + *-ător*.

înălbitor, *înălbitori* s.m. Substanță folosită pentru albirea și curățarea rufelor în procesul de spălare.

○ *Înălbi* + *-tor*; cf. engl. *bleacher*.

încapsulă, *încapsulez* s.f.

(Inform.) 1. A codifica un mesaj sau un semnal pentru a asigura transferul în rețea. 2. A crea o interfață pentru un software sau pentru un hardware, cu scopul de a facilita accesul utilizatorilor. ○ Din engl. *encapsulate*.

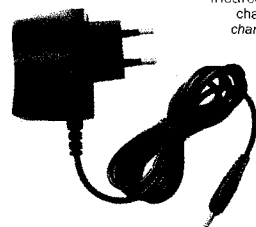
încapsulăre, *încapsulări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *încapsula* și rezultatul ei. ○ De la *încapsula*.

încărcă, *încare* vb. I. Tr. 1. (Fam.)

A-și *încărca* bateriile = a se refăce fizic și psihic; a se întrema. 2. A adăuga material suplimentar în zonele periferice ale unui obiect, ale unei construcții etc. 3. (Inform.) A posta fișiere pe internet; uploada. 4. (Inform.) A transfera programe sau date din locul în care au fost stocate, în memorie, pentru a fi utilizate: *am încărcat muzica în Winamp.* ○ Cf. fr. *charger*, engl. *load*, *upload*.

încărcător, *încărcătoare* ▼ s.n.

Dispozitiv sau aparat care servește la încărcarea unui acumulator, a unei baterii etc. ○ *Încărca* + *-tor*; cf. engl. *charger*, fr. *chargeur*.

încărcător
charger
chargeur

încădere, *încăderi* s.f. *Încădere*

centralizată = sistem electronic prin care se permite sau se restricționează de la distanță accesul la mașină, cu ajutorul unei telecomenzi, incuietorii portierelor și a portbagajului fiind acționate toate în același timp. ○ Cf. engl. *remote keyless system*.

îndatorăre, *îndatorări* s.f. *Grad de îndatorare* = formulă care exprimă sub formă procentuală raportul dintre ratele lunare la împrumuturile contractate și venitul disponibil. ○ De la *îndatora*.

îndosariă, *îndosariez* vb. I. Tr.

A închide, a pune acte într-un dosar. ○ *În* + *dosar* + *-ia*.

îndosariere, *îndosarieri* s.f. Acțiunea de a *îndosaria* și rezultatul ei. ○ De la *îndosaria*.

îndulcitor, *îndulcitori* s.m. Edulcorant cu putere mare de îndulcire, care este folosit pentru folosit pentru reducerea cantității de glucide din alimente sau din rațiuni tehnologice: *aspartamul este un îndulcitor.* ○ *Îndulci* + *-tor*; cf. engl. *sweetener*.

îngheță, *îngheț* vb. I Tr. A oprim folosirea sau funcționarea; a bloca: *guvernul a înghețat pensiile.* ○ Cf. fr. *geler*, engl. *freeze*.

înghețare, *înghețări* s.f. Interdicție a mării pensilor, a salariilor etc.; blocare: *înghețarea salariilor i-a nemulțumit pe mulți.* ○ De la *îngheța*.

înmatriculă, *înmatriculez* vb. I. Tr. A înscrie un automobil în registrul auto al unui stat, prin atribuirea unui număr. ○ Din fr. *immatriculer*.

înregistrare, *înregistrări* s.f. (Inform.) Stocare a bazelor de date sau a unei unități complete de date corelate într-un program de gestionare. ○ De la *înregistra*.

întrerupere, *întreruperi* s.f.

(Inform.) Oprimare temporară sau definitivă a unui program. ○ De la *întrerupe*.

întroniză, pers. 3 sg. *întronizează* vb. I. v. *întroniza*.

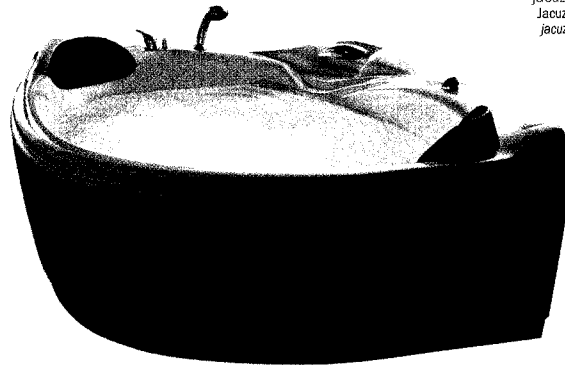
jack, jackuri ▼ [dʒék] s.n.
Conector care constă dintr-un
singur pin, utilizat de obicei la
echipamentele audio (microfoa-
ne, căști etc.). ◦ Din engl. *jack*.

jack
jack
jack

jackpot, jackpot-uri [dʒékpot]
s.n. 1. Sumă la jocul de poker
rezultată din acumularea mai
multor mize și pentru care
se poate juca numai atunci
când unul dintre jucători are o
pereche sau mai multe de valeți.
2. Potul cel mare la jocurile
mecanice. + (Fig.) Profit mare
obținut într-un timp scurt:
*această afacere a fost un jackpot
uriș.* ◦ Din engl. *jackpot*.

jacuzzi, jacuzzi-uri ▼ [dʒakúzi]
s.n. Cadă de baie de dimensiuni
mari prevăzută cu echipamente
electrice, care au rolul de a pro-
duce jeturi de apă ce acționează
asemeni unui masaj. ◦ Din engl.
Jacuzzi.

jaluzeă, jaluzele s.f. (Mai ales la
pl.) Stor confecționat din lame
subțiri, orizontale sau verticale,
din lemn, plastic, aluminiu,
material textil etc., așezate
paralel, care se pot strânge sau
care se pot desface. ◦ Din fr.
alousie.

jacuzzi
Jacuzzi
jacuzzi

jam-session, jam-session-uri s.n.
[dʒém-séʃən] Adunare informală
de artiști care improvizează
diverse bucăți muzicale. ◦ Din
engl. *jam-session*.

jam-funk [dʒéz-fánk] s.n. (Muz.)
Stil aflat la confluența dintre
jazz și funk. ◦ Cuv. engl.

jazzistic, ~ă, jazzistici, ~ce
[dʒezístik] adj. (Muz.) Care ține
de jazz; care se referă la jazz.
◦ Din fr. *jazzistique*.

jăzzman, jazzmani [dʒézmen]
s.m. (Muz.) Muzician de jazz.
◦ Din engl. *jazzman*.

jazzofil, ~ă, jazzofili, ~e
[dʒézofil] s.m., s.f. (Muz.) Iubi-
tor de jazz. ◦ Din fr. *jazzophile*.

jazzolog, ~ă, jazzologi, ~ge
[dʒezológ] s.m., s.f. (Muz.)
Specialist în studiul muzicii jazz.
◦ *Jazz* + -olog.

jazz-rock [dʒez-rók] s.n.
(Muz.) Stil aflat la confluența
dintre jazz și rock. ◦ Din engl.
jazz-rock.

jeans, jeanși ► [dʒíns] s.m.
Pantaloni confecționați dintr-un
material special foarte rezistent,
de obicei cu buzunare la spate.
◦ Din engl. (*blue*-)jeans.

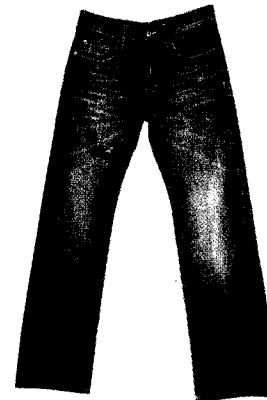
jena [iéna] s.f. *Sticlă* (sau *vas*)
de jena = sticlă rezistentă la
foc. / Scris și: *iena, yena*. ◦ Din
germ. *Jena*, den. com.

jet, jeturi ▼ [dʒet] s.n. Avion cu
reacție (pentru transport de
pasageri): *a zburat cu un jet parti-
cular*. ◦ Din engl. *jet (plane)*.

jetfoil [dʒétfoil] s.n. Navă propul-
sată de către reactoare, care are
aripi portante. ◦ Cuv. engl.

jet ski, jet ski-uri [dʒét ski] s.n.
Vehicul de mici dimensiuni, ase-
mănător unei motocicletă, care
se poate deplasa pe apă, fiind
propulsat de un jet subacvatic;
skijet. ◦ Din engl. *jet ski*.

jeans
blue-jeans
jeans

jingle, jingle-uri [dʒíngəl] s.n.
Ilustrație muzicală publicitară,
melodie cu sonorități atrăgă-
toare, scurtă și ușor de reținut,
difuzată ca parte integrantă a
unui videoclip publicitar TV, a
unui film publicitar de cinema
sau a unui spot publicitar radio.
◦ Din engl. *jingle*.

jitter [dʒítar] adj. invar. (Despre
semnale) Care este caracterizat
prin incertitudinea frecvenței în
timp. ◦ Cuv. engl.

jitterbug [dʒítarbag] s.m. (Muz.)
1. Nume dat unor amatori de
jazz care se agită fără rost în
timpul unei audiții. 2. Dans acro-
batic rapid, agitat. 3. Dansator
de jazz. ◦ Cuv. engl.

jiu-jitsu ► [dʒiu-dʒítsu] s.n. Gen
de lupte în stil liber, originar
din Japonia, bazat pe agilitate
și forță, în care sunt folosite
procedee brutale de atac și
de autoapărare, din care s-au
dezvoltat judo-ul și aikido-ul.
◦ Din fr. *jiu-jitsu* (<cuv. jap.).

jivrat, ~ă, jivrați, ~te adj. 1. (Des-
pre sticlă, geamuri etc.) Care are
suprafața mată și neregulată.
2. Care este acoperit de chicuriă,
de promoroacă. ◦ Din fr. *givré*.

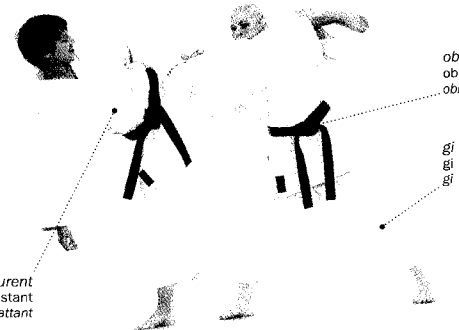
job, joburi [dʒob] s.n. 1. Loc
de muncă; slujbă, serviciu: *are
nevoie de un job nou*. 2. Afacere

cu caracter privat sau oficial:
avem un job în distribuție.
◦ Din engl. *job*.

jobber, jobberi [dʒóbər] s.m.
Intermediar în comerțul inter-
național, în special cu materii
prime, care face legătura între
exportator și clientul importator.
◦ Din engl. *jobber*.

job-sharing [dʒób-férin] s. Îm-
părțirea unui post full-time între
doi sau mai mulți parteneri și
obținerea a două sau mai multe
posturi part-time. ◦ Cuv. engl.

joc, jocuri s.n. *Joc video* =
activitate recreativă în care
mișcarea imaginilor produse de
un calculator și vizualizate pe un
televizor sau pe un monitor se
face electronic, cu ajutorul unui
joystick sau al tastaturii. ◦ Cf.
engl. (*video*) game.

jiu-jitsu
ju-jitsu
jiu-jitsuconcurrent
contestant
combattantobi
obi
obigi
gi
gi

jogging [dʒɔɡɪŋ] s.n. Alergare ușoară practică în scopul menținerii sănătății. ◦ Cuv. engl.

joint, jointuri [dʒɔɪnt] s.n. Țigară de canabis: *li s-a făcut rău după ce au fumat un joint.* ◦ Din engl., fr. *joint*.

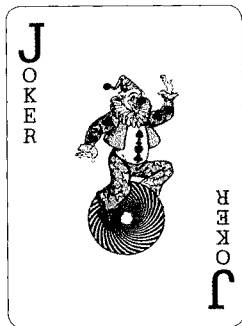
jojoba ▼ s. Arbust originar din Mexic și California, din ale cărui semințe se extrage un ulei folosit în industria farmaceutică și în industria cosmetică. ◦ Din engl., fr. *jojoba*.

jojoba
jojoba
jojoba

joker, jakeri ▼ [dʒɔkər] s.m. Cea mai mare carte sau piesă la unele jocuri de noroc, care poate înlocui orice carte sau piesă în jocul respectiv. / Scris și: *jocher.* ◦ Din engl., fr. *joker*.

joker
joker
joker

joypad, joypad-uri [dʒɔɪpəd] s.n. Dispozitiv de redare pentru o consolă de la un joc pe calculator, care are butoane pentru a controla mișcarea imaginilor de pe monitor. ◦ Din engl. *joypad*.

joystick, joystick-uri ► [dʒɔɪstɪk] s.n. 1. Manetă care permite controlarea mișcărilor imaginilor pe monitorul unui calculator sau pe un display similar ori la jocurile mecanice 2. Dispozitiv care permite manevrarea de la distanță a unei camere de luat vederi. ◦ Din engl. *joystick*.

jpeg, jpeg-uri [j-peg] s.n. (Inform.) Format de fișier folosit la codificarea imaginilor digitale. ◦ Din engl. *J(oint) P(hotographic) E(xperts) G(roup)*.

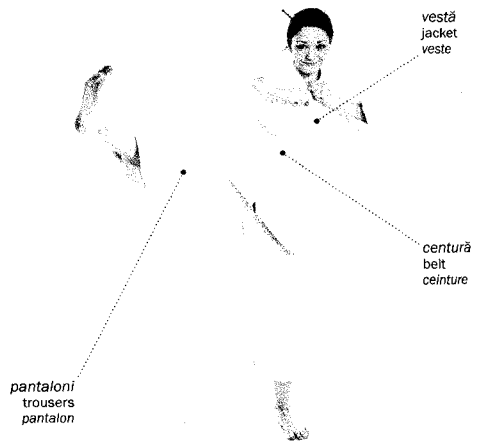
judo ▼ [dʒudo] s.n. Sport originar din Japonia, asemănător cu jiu-jitsu, din care s-au eliminat loviturile. ◦ Din fr., engl. *judo* (<cuv. jap.).

judoka [dʒudoka] s.m. Sportiv care practică judo. ◦ Din fr. *judoka* (<cuv. jap.).

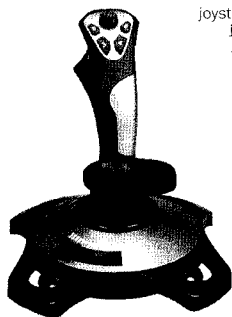
juice [dʒús] s.n. Suc de fructe. ◦ Cuv. engl.

juke-box, juke-box-uri [dʒiúk-bɒks] s.n. Tonomat. ◦ Din engl. *jukebox*, fr. *juke-box*.

judo
judo
judo

joystick (1)
joystick
joystick

jumbo-jet, jumbo-jet-uri [dʒámbo-dʒet] s.n. Avion de transport cu reacție, de mare capacitate. ◦ Din engl. *jumbo jet*.

junk-food [dʒánk-fud] s.n. Mănăcare (semipreparată sau gata preparată), cu valoare nutritivă foarte mică sau care conține produse considerate nesănătoase, în cazul unui consum regulat. ◦ Cuv. engl.

junkie [dʒánki] s.m. Toxicoman capabil de orice pentru a-și procura drogul; persoană dependentă de un drog. ◦ Din engl., fr. *junkie*.

junk mail [dʒánk méil] s.n. Spam. ◦ Cuv. engl.

kabúki s.n. Gen de teatru tradițional japonez, în care dialogul alternează cu părți psalmodiate sau cântate și cu intermedii de balet. ◊ (Adj.) *Teatru kabuki.* ◦ Din engl., fr. *kabuki* (<cuv. jap.).

káki ▼ s.m. 1. Arbore sau arbust, originar din Japonia, care produce niște fructe extrem de apreciate (*Diospiros*). 2. Fruct al unui arbore exotice, cu pulpa moale și dulce, de culoare portocalie, având aspectul unei tomate; caisă japoneză. ◦ Din engl., fr. *kaki* (< cuv. jap.).

kaki (2)
kaki
kaki

kamikáze s.m., s.n. 1. S.m. Pilot (japonez) voluntar care se sacrifică într-o acțiune de luptă, conducând un avion încărcat cu explozibil, pentru a lovi o țintă precisă. + (P. ext.) Persoană care se sacrifică pentru o cauză, într-o acțiune temerară. + (Adj.) De o temeritate sinucigașă: *intervenția lui a fost mai degrabă de tip kamikaze.* 2. S.n. Avion de luptă al marinei japoneze, utilizat în al Doilea Război Mondial, fiind încărcat cu exploziv, care se arunca asupra țintei. ◦ Din engl., fr. *kamikaze* (< cuv. jap.).

karaóke s.n. Formă de divertisment întâlnită în special în baruri și cluburi, în care mai multe persoane cântă pe rând, la microfon, melodii cunoscute, peste un negativ, citind versurile de pe un monitor. ◦ Din engl., fr. *karaoke* (<cuv. jap.).

karaté s.n. 1. Metodă tradițională japoneză de luptă, în care se folosesc numai lovituri cu mâinile și cu picioarele, fără a se apela la vreo armă. 2. Disciplină sportivă în care se aplică această metodă. ◦ Din fr. *karaté* (<cuv. jap.).

karatéka s.m. (Sport) Karatist. ◦ Din fr. *karatéka* (<cuv. jap.).

karatist, karatiști s.m. Persoană care practică karate. ◦ *Karate* + -ist.

káta s. Sistem de exerciții individuale în karate sau în alte arte marțiale. ◦ Din engl., fr. *kata* (<cuv. jap.).

kebab, kebaburi ▼ s.n. 1. Carne tăiată bucăți și friptă pe frigărui. 2. Sandvici cald preparat din felii de carne fripte pe frigărui și servite în pâine, garnisită cu crudități. ◦ Din tc. *kebab*.

kéndo s.n. Stil de arte marțiale, de origine japoneză, în care adversarii, protejați de cască și de apărători pentru corp, luptă cu săbii de bambus. ◦ Din engl., fr. *kendo* (<cuv. jap.).

kendóka s.m. Persoană care practică kendo. ◦ Din fr. *kendoka* (<cuv. jap.).

keriterapie s.f. Tratament medical prin băi de parafină. ◦ Din fr. *kerithérapie*.

kerosén s.n. Combustibil petrolier folosit mai ales la motoare cu reacție. ◦ Din engl., *kerosene*, fr. *kérosène*.

ketchup [kétʃap] s.n. Sos (picant) preparat din suc de roșii, oțet și mirodenii. ◦ Din engl., fr. *ketchup*.

kevlár s.n. Material compozit foarte ușor, foarte rezistent la șoc și la coroziune, neinflamabil, care nu permite propagarea fisurilor și care amortizează vibrațiile, fiind utilizat mai ales în aeronautică. ◦ Den. com.

key account manager, key account manageri [ki ákánt ménedʒer] s.m. Persoană care face parte din departamentul de vânzări dintr-o firmă și care se ocupă doar de clienții majori. ◦ Din engl. *key account manager*.

kebab
kebab
kebab

keyboard, *keyboarduri* [kɪbɔrd] s.n. Claviatură; tastatură. ◦ Din engl. *keyboard*.

key stick, *key stick-uri* [ki stɪk] s.n. Memory stick. ◦ Din engl. *key stick*.

khol [kol] s.n. Fard de culoare închisă, aplicat pe pleoape, pe gene, care își are originea în lumea arabă. ◦ Din fr. *khol*.

kick [kɪk] s. (Inform.) A *da kick* = a interzice, a restricționa temporar accesul la un site, pe un forum etc., din cauza nerespectării repetate a regulamentului acestuia. ◦ Din engl. *kick*.

kickboxing [kɪk bɔksɪŋ] s.n. Sport care se practică cu pumnii și cu picioarele, fiind derivat din boxul american, din cel francez și din cel thailandez. ◦ Cuv. engl.

kick-down [kɪk-dáun] s.n. Accelerare la maxim pentru a trece într-o treaptă superioară de viteză la mașinile cu transmisie automată. ◦ Cuv. engl.

kidnapă, *kidnapez* vb. I. Tr. A răpi un copil sau, (p. ext.), o persoană pentru a obține o răscumpărare sau pentru a urmări anumite interese. ◦ Din engl. *kidnap*.

kidnăpper, *kidnapperi* [kɪdnápər] s.m. Autor al unui kidnapping; răpitor. ◦ Din engl. *kidnapper*.

kidnăpping [kɪdnápɪŋ] s.n. Răpire a unui copil sau, (p. ext.), a unei persoane pentru a obține o răscumpărare sau pentru a urmări anumite interese. ◦ Cuv. engl.

killer, *killeri* [kɪlər] s.m. Ucigaș (plătit). ◦ Din engl. *killer*.

kilo s.m. Abrev. de la *kilobyte*: *acum descarc un film cu 50 de kilo pe secundă*.

kilobyte, *kilobytes* [kɪlobáit, kɪlobáits] s.m. (Inform.) Unitate de măsură pentru memorie, egală cu 1024 de bytes; kilooctet; (abrev. curentă) kilo. ◦ Din engl. *kilobyte*.

kiocalorie, *kiocalorii* s.f. Unitate de măsură pentru energia termică, egală cu 1 000 de calorii; (abrev.) Kcal. ◦ Din fr. *kiocalorie*.

kilooctet, *kiloocteți* s.m. (Inform.) Kilobyte. ◦ Din fr. *kilooctet*.

kinestézic, ~ă, *kinestezici*, ~ce adj. Care aparține kinesteziei, de kinestezie, care se referă la kinestezie; kinezic. ◦ Din fr. *kinestésique*.

kinestezie s.f. Totalitate a senzațiilor de mișcare pe care ni le dă corpul nostru. ◦ Din fr. *kinestésie*.

kinetoterapeut, ~ă, *kinetoterapeuți*, ~te s.m., s.f. Specialist în kinetoterapie. ◦ *Kineto(terapie) + terapeut*.

kinetoterapie s.f. (Med.) Ansamblu de tratamente pentru redarea funcțiilor unor părți ale corpului la persoanele accidentate sau bolnave. ◦ Din fr. *kinétothérapie*.

kit, *kituri* s.n. 1. Set de instrumente, unelte, materiale necesare pentru un anumit scop. 2. Ansamblul pieselor detașabile componente ale unui obiect, care sunt însoțite de o schemă de montaj ce îi oferă cumpărătorului instrucțiunile de asamblare: *am primit și kit-ul de instalare în pachetul cu mobila*. 3. (Inform.) Pachet software care permite instalarea unui anumit program, sistem de operare etc.: *am cumpărat un kit de Windows*. ◦ Din engl., fr. *kit*.

kiteboarding [káitbɔrdɪŋ] s.n. (Sport) Flysurf. ◦ Cuv. engl.

kitsch, *kitsch-uri* [kɪtʃ] s.n. 1. Creație caracterizată prin lipsa gustului estetic; artă de prost gust; pseudoartă. 2. Degradare, în sens manieristic, a unei opere de artă, în funcție de cerințele unor destinatari mai puțin cultivați, care se manifestă prin reproducerea pe scară industrială a unor opere artistice, pentru a fi valorificate în scopuri comerciale. 3. Obiect de proastă calitate, lipsit de valoare estetică. ◦ Din germ. *Kitsch*, engl., fr. *kitsch*.

kitschiza, *kitschizez* [kɪtʃizá] vb. I. Tr. A denatura, a vulgariza arta, climatul estetic. ◦ Din fr. *kitschiser*.

kitschizare, *kitschizări* [kɪtʃizáre] s.f. Denaturare a artei. † Falsificarea a unui obiect de artă. ◦ De la *kitschiza*.

kiwano ▼ [kiuáno] s.n. Fruct galben-portocaliu originar din Africa, comestibil, înrudit cu castravețele și cu pepenele, care este folosit în special ca element decorativ pentru diverse mâncăruri. ◦ Din engl. *kiwano*.

kiwano
kiwano
kiwano

know-how, *know-how-uri* [núu-hau] s.n. 1. Ansamblul informațiilor și al experienței necesare implementării unui proces tehnologic nou, a unor utilaje noi; știință, pricepere într-un domeniu tehnic sau comercial; expertiză tehnică. 2. Ansamblu de informații practice, (nebrevetate) asupra unui produs sau procedeu de fabricație. ◦ Din engl. *know-how*.

kódak s.n. Aparat de fotografiat (mic). ◦ Din engl. *Kodak*, den. com.

kosovár, ~ă, *kosovari*, ~e adj., s.m., s.f. (Persoană) din Kosovo. ◦ De la *Kosovo*, n. pr.

kumité s.n. Luptă marțială, de origine japoneză, care constă dintr-o înlănțuire de mișcări de atac și de apărare, cu mai mulți adversari. ◦ Din jap. *kumite*.

kung-fú s.n. Stil de arte marțiale chinez asemănător cu karate. ◦ Din engl., fr. *kung-fu* (<cuv. chin.).

kyúdo s.n. Artă japoneză a trasului cu arcul. ◦ Din engl., fr. *kyudo* (<cuv. jap.).

label, *label-uri* [léibə] s.n. Bucată de hârtie sau din alt material care oferă informații asupra obiectului pe care este fixată; etichetă. ◦ Din engl., fr. *label*.

lacrimogén, ~ă, *lacrimogeni*, ~e adj. 1. (Despre substanțe) Care provoacă curgerea lacrimilor: *revoluționarii violenți au fost împărșiți cu gaze lacrimogene*. 2. Care degajă o substanță cu asemenea proprietăți: *spray lacrimogen*. 3. (Fig.; depr.) Care produce (lacrimi de) emoție cu mijloace facile; care caută să înduioșeze: *celebra actriță a jucat într-un film lacrimogen*. ◦ Din fr. *lacrymogène*.

lactovegetarián, ~ă, *lactovegetarieni*, ~e adj., s.m., s.f., s.n. 1. Adj. (Despre regimuri alimentare, diete) Care se compune numai din produse lactate, legume și fructe. 2. Adj., s.m., s.f. (Persoană) al cărei regim alimentar constă numai în produse lactate, legume și fructe: *fiind lactovegetarian, nu a comandat friptură*. 3. Adj., s.n. (Restaurant) în care se consumă exclusiv sau în special produse lactate, legume și fructe. / Sil. -ri-an. ◦ Din fr. *lacto-végétarien*.

lactoză s.f. Substanță organică compusă din glucoză și galactoză, incoloră, solidă, cu gust dulce, extrasă din lapte, care este folosită ca excipient în industria farmaceutică și pentru făinurile alimentare destinate copiilor; lactobioză. † *Intoleranță la lactoză* = incapacitatea de a digera cantități semnificative de lactoză. ◦ Din fr. *lactose*.

lădă, *lăzi* s.f. *Ladă frigorifică* v. frigorific. ◦ Cf. fr. *boîte frigorifique*.

lady [léidi] s.f. 1. Titlu dat în Anglia soției unui lord sau a unui cavaler; persoană care poartă acest titlu. 2. (P. ext.) Doamnă nobilă din Anglia. 3. (P. ext.) Femeie distinsă, manierată: *se poartă ca o adevărată lady!* ◦ Cuv. engl.

lambáda s.f. Dans modern în perechi, de origine sud-americană, caracterizat prin mișcarea rapidă și ritmică a soldurilor.

† Melodie după care se execută acest dans. ◦ Din port., it. *lambada*.

lamé, *lame-uri* s.n. Material textil, din mătase naturală, din fibre sintetice, din bumbac sau din lână, țesut cu fire metalice fine pentru obținerea unui aspect estetic deosebit: *are o rochie din lamé*. ◦ Din fr. *lamé*.

lamină, *laminez* vb. I. Tr. A plastifia. ◦ Cf. engl. *laminare*.

laminare, *laminări* s.f. Acțiunea de a *lamina* și rezultatul ei; plastifiere. ◦ De la *lamina*.

laminat, ~ă, *laminați*, ~te adj. Care a suferit procesul de laminare; plasticat, plastifiat. ◦ De la *lamina*.

lan s. (Inform.) Rețea locală de calculatoare. ◦ Cuv. engl.

lansă, *lansez* vb. I. Tr. (Inform.) A comanda execuția unui program, a porni un program. ◦ Cf. engl. *launch*.

lansare, *lansări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *lansa* și rezultatul ei. † (La pl.) *Lansări multiple* = deschidere a unui program de aplicații pe computer de către mai mulți utilizatori într-o rețea locală. ◦ De la *lansa*; cf. engl. *launch*.

laparoscóp, *laparoscops* ▼ s.n. (Med.) Instrument optic folosit în laparoscopie; peritoneoscop. ◦ Din fr. *laparoscope*.

laparoscop
laparoscops
laparoscope

laparoscópic, ~ă, *laparoscopici*, ~ce adj. (Med.) Care se realizează cu ajutorul unui laparoscop: *intervenție laparoscopică*. ◦ Din fr. *laparoscopique*.

laparoscópie, *laparoscopi* s.f. (Med.) Endoscopie, explorare a cavității abdominale și a organelor abdominale (ficat, vezică biliară etc.) cu ajutorul laparoscopului. ◦ Din fr. *laparoscopie*.

lapte s.n. *Lapte de corp* = produs cosmetic care hidratează și îngrijește pielea întregului corp.
○ Cf. engl. *body milk*, fr. *lait pour le corps*.

laptop, *laptopuri* ▼ [léptop] s.n. Computer personal portabil, ale cărui greutate și dimensiuni sunt reduse, fiind alimentat cu baterii sau cu curent electric. ○ Din engl. *laptop*.

lăser, *lasere* s.n. Dispozitiv pentru generarea și amplificarea de radiații electromagnetice din spectrele infraroșu, vizibil și ultraviolet, pe baza fenomenului de emisie stimulată și de pompă optică a luminii de către sisteme atomice, în urma iradierii cu o sursă de radiații secundară. + Fascicul de radiații luminoase monocromatice concentrate generat de acest dispozitiv, utilizat în medicină,

informatică, industrie, cercetări cosmice etc. ◇ *Imprimantă cu laser* v. imprimantă. ○ Din fr., engl. *laser*.

lăstex, *lastexuri* s.n. Fir de cauciuc, îmbrăcat de obicei în fire textile, utilizat în industria confecțiilor; (p. ext.) țesătură, obiect de îmbrăcăminte cu asemenea fire. ○ Din fr., it. *lastex*.

lătex, *latexuri* s.n. *Latex artificial* = suspensie apoasă, stabilă, coloidală, din polimeri de tip vinilic, folosită în pictură, la fabricarea cauciucului sintetic etc. ○ Din engl., fr. *latex*.

latino adj. invar. Care aparține Americii Latine, care se referă la America Latină; care provine din America latină: *cântă muzică latino*. ○ Din fr. *latino*.

lavabil, ~ă, *lavabili*, ~e adj. *Var* (sau *vopsea*) *lavabil(ă)* = produs

folosit pentru vâuire sau pentru vopsire care poate fi curățat prin spălare, fără a-și pierde calitățile.
○ Din fr. *lavable*.

lavetă, *lavete* s.f. Cărpă, bucătăci de material textil care este utilizată la activitățile casnice de curățenie. ○ Din fr. *lavette*.

laxism s.n. Sistem, doctrină (teologică, filozofică, politică) tolerantă; toleranță excesivă.
○ Din fr. *laxisme*.

layout, *layout-uri* [léiaut] s.n. (Tehn.) 1. Dispunere a elementelor grafice ale unui document tipărit. 2. Schemă a instrucțiunilor de lucru. 3. Reprezentare grafică a unor construcții industriale.
○ Din engl. *layout*.

lazy [léizi] s.n. Manieră de a cânta a unor muzicieni, care, în aparență, sunt indiferenți la ceea ce exprimă. ○ Din engl. *lazy*.

LCD, *LCD-uri* [el-ce-dé] s.n. Ecran cu cristale lichide. ○ Din engl. *L(iquid) C(rystal) D(isplay)*.

LDL [el-de-él] s. (Med.) Lipoproteină care transportă colesterolul, având rol negativ deoarece depozitează excesul de colesterol pe pereții vaselor de sânge, ducând la întărirea arterelor și la apariția bolilor cardiace; colesterol rău. ○ Din engl. *L(ow) D(ensity) L(ipoproteine)*.

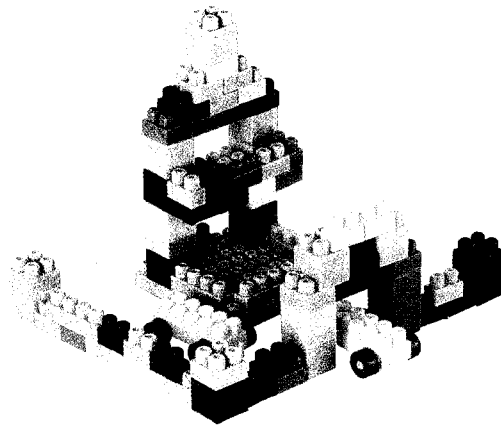
leadership [hădərʃip] s.n. Capacitatea unui manager de a-i determina pe membrii echipei să îl urmeze în realizarea obiectivelor, pe baza unei puternice implicări afective și operaționale. ○ Cuv. engl.

leaflet, *leaflet-uri* [lîflet] s.n. Publicație de maximum 80 de pagini care cuprinde informații pentru orientarea într-un oraș, într-un muzeu etc.; broșură.
○ Din engl. *leaflet*.

leasing [lîziŋ] s.n. (Econ.) Sistem de finanțare a investițiilor, prin închiriere (cu posibilitatea de cumpărare), pe o perioadă determinată, de mașini și utilaje moderne, de mijloace de transport etc. de către persoane fizice sau juridice, direct de la producători sau de la societăți financiare specializate. ◇ *Contract leasing* = contract financiar prin care este prevăzut un import temporar, la expirarea căruia beneficiarul poate cumpăra bunurile mobile și imobile ce i-au fost închiriate de producător. ○ Din engl. *leasing*.

led, *leduri* ▼ s.n. (Electron.) Sursă simplă de lumină utilizată ca indicator de diagnostic (de funcționare), în echipamentele de telecomunicații cu fibră optică etc.; diodă (electro) luminescentă. ○ Din engl. *L(ight) E(mitting) D(iode)*.

legătură, *legături* s.f. (Inform.) Metodă de legare într-un computer a datelor, astfel încât

acestea să fie comune pentru două programe, modificarea datelor într-unul din programe antrenând și modificarea lor în celălalt program, printr-o simplă comandă de actualizare. + *Legătură dinamică realizată prin această metodă*; link. ○ Cf. engl. *link*, fr. *lien*.

légo, *lego-uri* ▲ s.n. Joc pentru copii care presupune construirea unor structuri cu ajutorul unor bucăți de plastic, de diferite forme și culori. ○ Din engl. *lego*, den. com.

lenevită s.f. (Fam., glum.) *Leneiar întârzie*; *cred că l-a cuprins lenevita*. ○ *Lenevi* + *-tă*, după *amigdalită*.

lentilă, *lentile* ► s.f. (Mai ales la pl.) *Lentilă de contact* = lentilă fină, specială (din material plastic), care se aplică direct pe globul ocular în dreptul irisului, pentru corectarea vederii sau pentru schimbarea culorii, în scop estetic. ○ Cf. fr. *lentille de contact*, engl. *contact lens*.

leu, *lei* s.m. (Și *leu nou*, *leu greu*) Unitate monetară principală în România, a cărei valoare s-a schimbat în anul 2005; ron.

level, *level-uri* [lévəl] s.n. Nivel.
○ Din engl. *level*.

liberalism s.n. 1. Atitudine caracterizată prin promovarea și respectarea ideii de libertate individuală și toleranță. 2. Atitudine de toleranță (excesivă), de

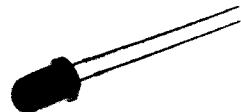
înțelegere, de bunăvoință față de opiniile și conduita cuiva. ○ Din fr. *libéralisme*.

libór s. Rata dobânzii la care băncile de pe piața londoneză se împrumută între ele, calculată ca medie aritmetică a ratelor de dobândă practicate de principalele bănci pentru diverse valute (lire sterline, euro, dolari, franci elvețieni, yenii japonezi). ○ Din engl. *L(ondon) I(nter) b(ank) O(ffered) R(ate)*.

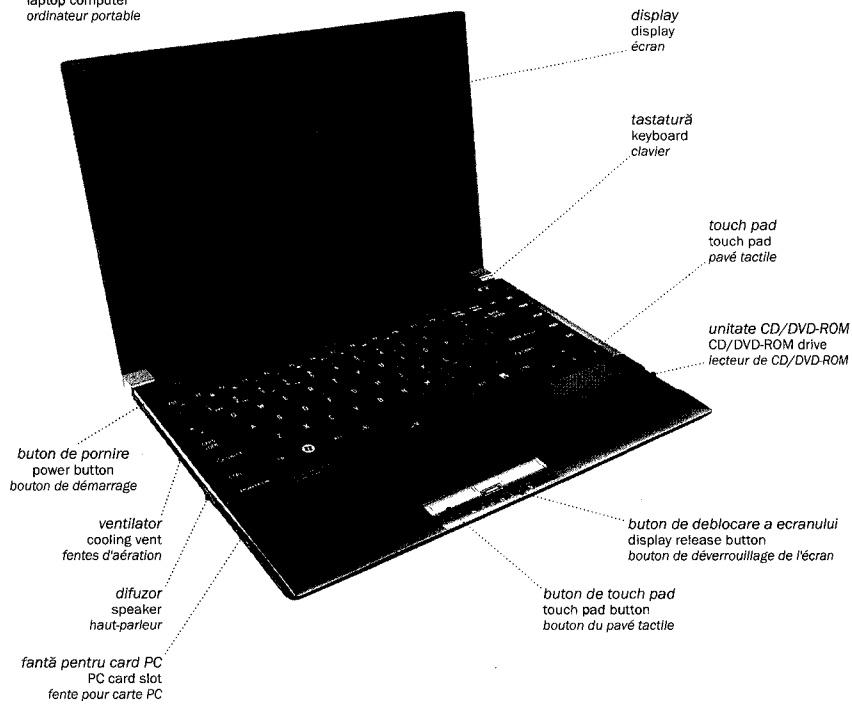
lentile de contact
contact lenses
lentilles de contact

licență, *licențe* s.f. 1. Autorizație eliberată de o autoritate administrativă (unei persoane fizice sau juridice) prin care se permite, pe o durată determinată, practicarea unei anumite activități economice sau comerciale: *a obținut licența de transport*. + Taxă prin care se obține această autorizație: *și-a plătit licența*. 2. Contract prin care posesorul unui brevet de invenție sau al unei mărci de fabricație cedează unei persoane fizice sau juridice dreptul de a folosi sau de a valorifica invenția

led
LED
LED

laptop
laptop computer
ordinateur portable

sa. + Drept de a exploata o invenție sau o marcă de fabricație străină: *am cumpărat o licență pentru sistemul de operare.*

+ Invenție care face obiectul unui astfel de contract. ◦ Din fr. *licence*, engl. *licence*.

licențiat, ~ă, *licențiat*, ~te adj. Care beneficiază de o licență: *am un program licențiat de citire a filmelor.* ◦ De la *licență*.

lichidă, *lichidez* vb. I. Tr. 1. A face ca o firmă, o bancă etc. să-și înceteze activitatea; a desființa. + A vinde toată marfa (cu preț redus) în vederea încetării sau reprofilării activității unei întreprinderi comerciale. 2. A îndeplini formalitățile necesare pentru ca o situație juridică sau financiară să ia sfârșit. 3. (Econ.) A transforma în valori bănești un bun material, un cont etc., în vederea încetării unei situații economice: *am lichidat contul de la bancă.* ◦ Din fr. *liquider*.

lichiditate, *lichidități* s.f. (Fin.)

1. Situație financiară care permite unei întreprinderi, unei firme etc. să facă plățile la timp; capacitate a unei unități economice de a transforma mijloacele materiale sau creanțele de care dispune în mijloace lichide de plată. ◦ *Lichiditate internațională* = ansamblul mijloacelor de plată (aur, devize convertibile) de care dispune o țară pentru a-și onora angajamentele față de alte țări. capcană. 2. (La pl.) Sumă de bani de care se poate dispune imediat; bani lichizi: *nu mai am lichidități.* ◦ Din fr. *liquidité*.

licitație, *licitații* s.f. *Licitație publică* = vânzare publică a unui bun și adjudecarea acestuia persoanei care oferă prețul cel mai mare sau, în cazul unor lucrări speciale sau servicii, celei care oferă condiții mai avantajoase: *firma de construcție a fost aleasă prin licitație publică.* ◦ Din fr. *licitation*, germ. *Lizitation*.

lider, ~ă, *lideri*, ~e s.m., s.f. 1. Conducător al unui partid politic, al unei organizații sindicale, al unei formații etc.; personalitate dominantă într-un grup. ◦ *Lider de opinie* v. *opinie*. 2. Sportiv sau echipă care se află

în fruntea unei competiții. / *Scris și: leader.* ◦ Din engl., fr. *leader*.

lie detector [lái ditéktoꝛ] s.n. Poligraf, detector de minciuni. ◦ Cuv. engl.

lifestyle [láištáil] s. Modul de viață al unui individ, în funcție de interesele, atitudinile și opiniile sale. ◦ Cuv. engl.

lifting, *liftinguri* s.n. 1. (Med.) Intervenție chirurgicală estetică care constă în întinderea unor segmente de piele, pentru îndepărtarea ridurilor și a altor semne de îmbătrânire: *și-a făcut un lifting.* 2. Curățare a sculpturilor. ◦ Din engl., fr. *lifting*.

light [lái] adj. invar. 1. (Despre alimente) Care conține o cantitate redusă de grăsimi, colesterol, zahăr etc.: *am comandat un suc light.* 2. (Despre băuturi alcoolice) Care are o concentrație redusă de alcool: *bere light.* 3. (Despre produse din tutun) Care are o concentrație redusă de nicotină. ◦ Din engl., fr. *light*.

limbaj, *limbaje* s.n. Orice sistem de semne prin care se poate comunica sau se poate face inteligibil ceva. ◦ (Inform.) *Limbaj de programare* = sistem de caractere, simboluri și reguli folosit în scrierea programelor și a algoritmilor. *Limbaj (de) mașină* = cod de litere și cifre care permite simplificarea scrierii instrucțiunilor date de unitatea centrală a unui calculator. *Limbaj gestual* = modalitate de comunicare prin intermediul gesturilor. ◦ *Limbă + -aj*; cf. fr. *langage*, engl. *language*.

lime ▼ [lám sau lím] s.f. Fruct citric, asemănător cu o lămâie mică, rotundă, cu coaja și miezul verde, foarte parfumat, utilizat mai ales la prepararea cocktailurilor și a deserturilor; limetă. ◦ Din engl. *lime*.

lime
lime
lime

limetă, *limete*, s.f. Lime. ◦ Din it. *limetta*, fr. *limette*.

limită, *limite* s.f., adj. invar.

1. S.f. *Limită de creditare* = facilitate acordată de bancă clienților săi, concretizată sub forma unui credit special, dimensionat în funcție de bonitatea, de istoricul de plată și de capacitatea acestora de a-l rambursa; descoperire de card, descoperire de cont, overdraft. 2. S.f. *Dată fixă*, termen extrem. ◦ *Limită de vârstă* = vârstă până la care cineva poate ocupa legal o funcție publică sau se poate prezenta la un concurs ori la un examen. 3. Adj. invar. Care are valoare (minimă sau maximă) extremă: *tarif-limită; dată-limită, termen-limită.* 4. Adj. invar. Extrem: *caz-limită; situație-limită.* ◦ Din fr. *limite*.

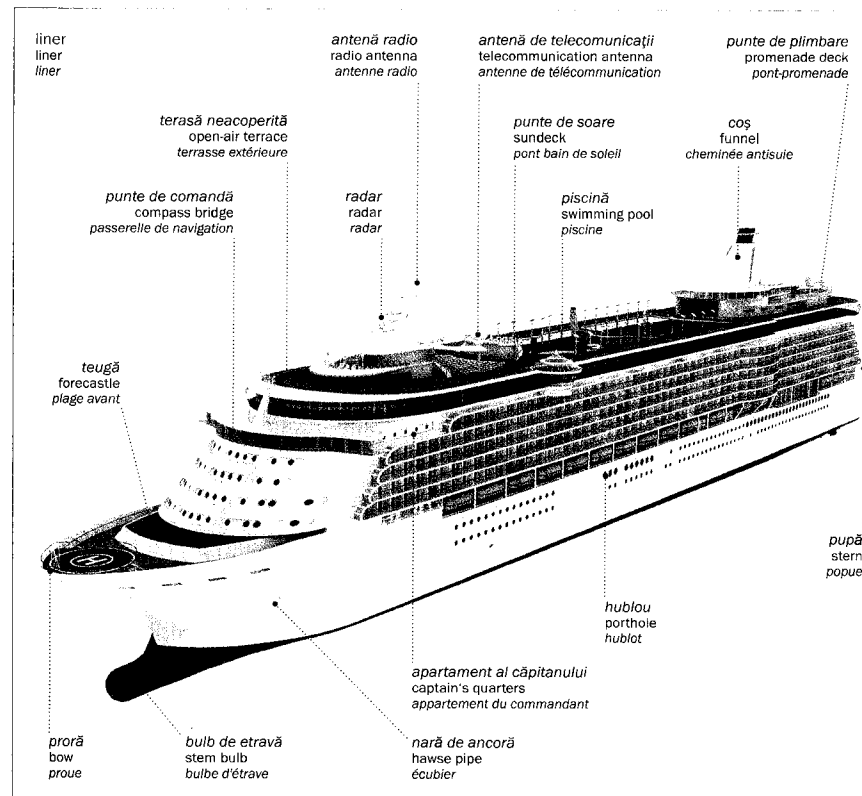
liner, *linere* ► [láiñøꝛ] s.n. Pachebot de cursă lungă. ◦ Din engl. *liner*.

linie, *linii* s.f. 1. (Inform.) *Linie de program* = a) instrucțiune de program în cadrul unei programări pe computer; b) circuit care, în cadrul comunicațiilor date, conectează direct două sau mai multe dispozitive electronice. 2. Gamă, ansamblu de produse (cosmetice). 3. (Fin.) *Linie de credit* = împrumut care se reînnoiește automat, pe măsură ce sumele utilizate se rambursează, astfel încât clientul poate apela din nou la credit fără a mai solicita o nouă aprobare la bancă. ◦ Din fr. *ligne*; cf. engl. *line*.

liniută², *liniute* s.f. (Arg.) Cursă, întrecere ilegală (adesea improvizată) între mașini (sau alte vehicule), care are loc pe distanțe scurte. ◦ Probabil, prin analogie, cu numele unui joc de copii.

liniută³, *liniute* s.f. (Fam.) Doză de cocaină. ◦ Cf. engl. *line*.

link, *linkuri* s.n. (Inform.) 1. Cod sau adresă prin care se conectează fie modulele unui program, fie elementele unei liste dintr-un calculator; legătură. 2. Hiperlink: *am găsit un link pentru site-ul instituției.* ◦ Din engl. *link*.

linkage [línkidz] s.n. (Genet.) Legătură existentă între genele care se găsesc în același cromozom; asocierea de caractere ereditare pe care o presupune această legătură. ◦ Cuv. engl.

links s.n. 1. (Sport) Teren de golf. 2. Tip de colină nisipoasă. ◦ Cuv. engl.

link-trainer [línk-tréinãꝛ] s.n. Aparat folosit la antrenamentul piloților pentru zborul fără vizibilitate. ◦ Cuv. engl.

linux, *linux-uri* s.n. (Inform.) Sistem de operare open source, similar sistemului Windows al companiei Microsoft sau Mac al companiei Apple. ◦ Din engl. *Linux*, den. com.

liofiliză, *liofolizez* vb. I. Tr. A supune evaporării în vid și la temperaturi foarte scăzute

o soluție sau o suspensie apoasă conținând un vaccin, plasmă sanguină, alimente, medicamente etc., pentru conservare. / Sil. li-o-. ◦ Din fr. *lyophiliser*.

liofilizare, *liofilizări* s.f. Acțiunea de a liofiliza și rezultatul ei. / Sil. li-o-. ◦ De la *liofiliza*.

lipoaspirăție, *lipoaspirații* s.f. Liposucție. ◦ Din fr. *lipoaspiration*.

lipoproteină, *lipoproteine* s.f. (Biol.) Substanță organică, moleculă complexă rezultată din unirea unei proteine cu un corp gras. ◦ Din fr. *lipoprotéine*.

liposucție, *liposucții* s.f. (Med.) Operație estetică constând în eliminarea excesului de grăsime

subcutanată prin aspirație. ◦ Din engl. *liposuction*, fr. *liposuccion*.

lipstick, *lipstick-uri* ► s.n. Ruj de buze. ◦ Din engl. *lipstick*.

lisp s.n. (Inform.) Limbaj de programare de nivel înalt, folosit în cercetare, pentru analiza expresiilor simbolice. ◦ Din engl. *Lis(t) P(rocessing)*; cf. fr. *lisp*.

listă, *listez* vb. I. Tr. 1. A înscrie pe o listă; a înregistra într-o listă: *au listat la bursă acțiunile firmei.* 2. (Inform.) A scoate la imprimantă un document din calculator; a imprima, a printa. ◦ Din fr. *lister*; cf. engl. *print*.

listare, *listări* s.f. (Inform.) 1. Acțiunea de a lista și rezultatul ei; imprimare,

printare. 2. Document imprimat; print. ○ De la lista.

listat, ~ă, *listați*, ~te adj. (Inform.; despre documente) Care a fost scos la imprimantă; printat. ○ De la lista.

listing, *listinguri* s.n. (Inform.) Document care rezultă prin procesul de listare. ○ Din engl. *listing*.

litchi ▽ [litʃi sau lifi] s. 1. Arbore originar din China, care produce fructe comestibile. 2. Fructul acestui arbore, mic, rotund, dulce și aromat, cu un sămbure mare în mijloc și o pieluță subțire și aspră. ○ Din fr. *litche*, engl. *lychee*.

litchi (2)
lychee
litchi

litiéră, *litiere* s.f. Vas cu granule absorbante folosit pentru nevoile fiziologice ale animalelor de apartament. / Sil. -ti-e-. ○ Din fr. *litière*, engl. *litter*.

live [láiv] adj. invar., adv. 1. Adj. invar. (Despre spectacole radio-difuzate sau televizate) Care este transmis în direct sau înregistrat în timpul realizării acestuia. ◇ (Subst.; și la pl.) *Live-urile celor de la Metallica sunt de excepție*. 2. Adv. În direct: *concurenții cântă live*. ○ Din engl., fr. *live*.

living, *livinguri* s.n. Cameră de zi (într-o casă, într-un apartament); living room. ○ Din engl. *living (room)*.

living room [líving rum] s.n. Living. ○ Din engl. *living room*.

lobby, *lobby-uri* s.n. 1. Sală de așteptare. + (Spec.) Sală principală a clădirii unei bănci, unde se fac operațiunile bancare. 2. (Polit., econ.) Influențarea legitimă a deciziilor politice sau a funcționarilor superiori de stat, prin activități de comunicare transparente, profesionist realizate, care implică expertiză legislativă, tehnici discursive și

abilități strategice, în vederea adoptării unor hotărâri favorabile unor grupări (politice, etnice), unor țări etc. ◇ *A face lobby* = a influența adoptarea unor hotărâri, în parlament, în guvern etc., prin crearea unei atmosfere favorabile sau nefavorabile față de ceea ce se supune votului. 3. Grup de persoane care creează și menține relații cu guvernul în scopul influențării inițiativelor acestuia, prin diferite mijloace de presiune sau persuasiune. ○ Din engl. *lobby*.

lobbyism s.n. Sistem de presiune, de influențare a deciziilor politice sau a funcționarilor superiori de stat, prin activități de comunicare profesionist realizate, care implică expertiză legislativă, tehnici discursive și abilități strategice, în vederea adoptării unor hotărâri favorabile unor grupări (politice, etnice), unor țări etc.; lobbyistică. / Scris și: *lobbyism*. ○ Din engl. *lobbyism*.

lobbyist, *lobbyiști* s.m. Membru al unui grup care creează și menține relații cu guvernul în scopul influențării inițiativelor acestuia, prin diferite mijloace de presiune sau persuasiune. ○ Din engl. *lobbyist*, fr. *lobbyiste*.

lobbyistică s.f. Lobbyism. ○ *Lobbyist + -ică*.

locăție, *locații* s.f. 1. (Inform.) *Locație de memorie* = zonă a memoriei unui calculator electronic al cărei conținut poate fi folosit în timpul rulării unui program. 2. Loc unde se află ceva, unde se produce un fapt, un eveniment etc.; amplasare: *firma și-a schimbat locația*. ○ Din engl., fr. *location*.

lock-out [lókaut] s.n. Închidere temporară a unei întreprinderi și concediere în masă a muncitorilor pentru a-i forța să accepte anumite condiții. ○ Cuv. engl.

logă, *loghez* vb. I. Refl. (Inform.) A se autentifica, pe un site, pe un forum etc., pentru a putea accesa anumite informații, pentru a putea participa la discuții etc. ○ Cf. engl. *log in*.

logăre, *logări* s.f. (Inform.) Procedura de identificare personală a unui navigator care intenționează

să se conecteze la un serviciu de pe internet, prin introducerea cu ajutorul unei tastaturi, a unui nume de utilizator și a unei parole unice în momentul solicitării acestora; login. ○ De la *loga*.

logăt, ~ă, *logați*, ~te (Inform.) Care este înregistrat ca utilizator al unui program de calculator, al unei pagini web. ○ De la *loga*.

login, *login-uri* [loghín] s.n. (Inform.) Logare. ○ Din engl. *login*.

logistică s.f. Mijloc de organizare detaliată și de implementare a unei operațiuni complexe: *firma va asigura logistica întregii campanii*. ○ Din fr. *logistique*, engl. *Logistics*.

logo, *logo-uri* ▽ s.n. Formă grafică distinctivă (siglă, desen, simbol etc.), cu diferite forme, culori, dimensiuni etc., și care are rolul de a defini, într-o manieră unică și specifică, identitatea unui produs, a unei mărci sau a unei firme; logotip, siglă. ○ Din engl., fr. *logo*.

logo
logo
logo

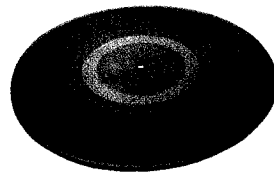
logoff [logóf] s.n. Delogare. ○ Cuv. engl.

logotip, *logotipuri* s.n. Logo. ○ Din engl., fr. *logotype*.

logout [logáut] s. Delogare. ○ Cuv. engl.

longân ▽ s.n. Fruct cultivat în sud-estul Asiei, cu coaja încrețită și subțire, cu gust dulce-acrișor, care este înrudit cu litchi și care este folosit la diverse mâncăruri (Dimocarpus longan). ○ Din engl. *longan*, fr. *longane*.

longan
longan
longane

LP
LP record
LP

look, *lookuri* [luk] s.n. Aspect exterior (stil vestimentar, coafură etc.) al unei persoane; înfățișare, outfit: *are mare grijă de lookul său*. + Aspect fizic studiat și care este caracteristic unei mode: *lookul formației a fost preluat imediat de fani*. ○ Din engl. *look*.

loser, *loseri* [lúzər] s.m. (Fam.) Persoană care nu a reușit să se afirme, să se realizeze, să creeze ceva de valoare; ratat. ○ Din engl. *loser*.

loterie, *loterii* s.f. *Loteria vize-lor* = program care oferă vize de reședință permanentă în Statele Unite ale Americii persoanelor care îndeplinesc anumite criterii de calificare simple, dar stricte. ○ Cf. engl. *Diversity Visa Lottery*.

low budget [láu bádset] adj. invar. Care are preț scăzut; low-cost: *cameră foto low budget*. ○ Cuv. engl.

low-cost [láu-kost] adj. invar. Low budget: *bilete de avion low-cost*. ○ Cuv. engl.

low end [láu end] adj. invar. Care are calități tehnice reduse; care se află în partea de jos a unei game de produse din punctul de vedere al calităților tehnice: *aparatură low end*. ○ Cuv. engl.

low profile [láu prófail] adj. invar., s.n. 1. Adj. invar. Care evită atenția sau publicitatea: *campanie low profile*. 2. Adj. invar. (Despre obiecte) care este mai subțire sau mai puțin înalt decât obiectele de același tip: *card low profile*. 3. S.n. Poziție sau atitudine care se caracterizează prin evitarea intenționată a publicității sau a vizibilității. ○ Cuv. engl.

LP, *LP-uri* ▽ [el-pf] s.n. Placă cu înregistrări pe ambele fețe, făcută de obicei din vinil negru sau din metal, cu o durată de audiere de aproximativ 30 de minute pe fiecare față. ○ Din engl. *L(ong) P(laying Record)*.

LSD [el-es-df] s.n. Droga halucinantă puternică, compus cristalin semisintetic, sintetizat din acidul lisergic, derivat din cornul de secură. ○ Din engl. *LSD*, fr. *L.S.D.*

lua, *iau* vb. I. Refl. (Fam.) A se lua = a se plictisi: *mi s-a luat de atâta învățătură*.

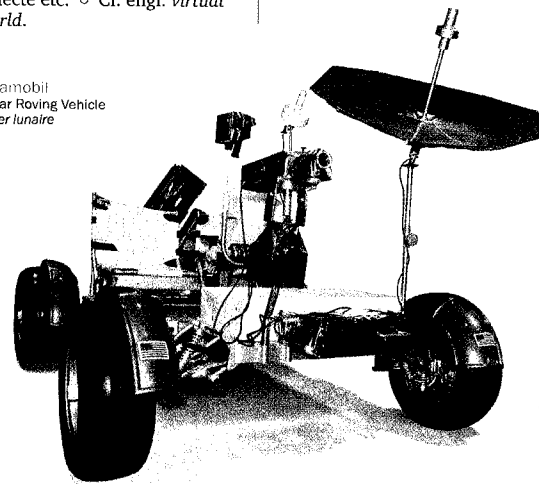
lufă, *lufe* ▽ s.f. Plantă leguminoasă originară din India, cu flori galbene, cu fructul alungit, care se consumă, înainte de maturitate, ca legumă, și care, după uscarea, se folosește în industria celulozei și ca burete de baie. ○ Din fr. *luffa*.

lufă
loofah
luffa

lume, *lumi* s.f. (Inform.) *Lume virtuală* = comunitate on-line, în forma unui mediu simulat de calculator, în care utilizatorii pot interacționa, pot crea și folosi obiecte etc. ○ Cf. engl. *virtual world*.

lunamobil
Lunar Roving Vehicle
Rover lunaire

luminol s.n. Substanță care, pulverizată pe o suprafață, devine fluorescentă în contact cu urmele de sânge, fiind utilizată în criminalistică. ○ Cuv. engl.

lunamobil, *lunamobile* ▽ s.n. Vehicul conceput pentru a se putea deplasa, prin comandă automată sau directă, pe solul accidentat al Lunii. ○ Cf. engl. *lunar roving vehicle*.

lunch [lantʃ] s.n. Masă ușoară care se servește la bufet, în loc de prânz. ○ Din engl. *lunch*.

lungmetraj, *lungmetraje* s.n. 1. Film care depășește o oră ca durată și are peste o mie de metri. 2. (P. ext.) Serial cinematografic sau de televiziune. ○ *Lung + metraj*; cf. fr. *long métrage*.

lustrație, *lustrații* s.f. Interdicție de a ocupa funcții publice, aplicată unor persoane nedemne sau compromise politic: *legea lustrației*. ○ Din fr. *lustration*.

lycra s. Fibră din poliuretanic elastic, utilizată mai ales pentru confecționarea țesăturilor sintetice elastice, din care se fac în special haine mulate pentru activități sportive, ciorapi etc.; elastan, spandex. ◇ (Adj.) *Ciorapi lycra*. / Scris și: *licra*. ○ Din engl. *Lycra*, fr. *lycra*, den. com.

mach [mah] s.m. (Fiz.) Unitate de măsură pentru viteza mișcării fluidelor, utilizată în aerodinamică și aeronautică, egală cu 340 m/s, adică cu viteza sunetului în aer la temperatura de 15°C și la presiune atmosferică normală. ♦ *Numărul lui Mach* = număr reprezentând raportul dintre viteza de deplasare într-un fluid a unui proiectil, a unui avion etc. și viteza de propagare a sunetului. ◦ Din engl., fr. *mach*, germ. *Mach*.

macheală, *macheli* s.f. (Arg.; fam.) (Cantitate mare de) băutură: *are multă macheală în casă*. ♦ *A se pune pe macheală* = a începe, a se apuca să bea mult. + (P. ext.) Petrecere. ♦ *A face o (mare) macheală* = a participa la o întâlnire între prieteni, la o petrecere, unde se consumă cantități mari de băuturi alcoolice. ◦ *Machi* + *-eală*.

machi, *machesc* vb. IV. Tr. (Arg.; fam.) A bea băuturi alcoolice (în cantități mari): *a început să machească*. + (Reflexiv.) Despre oameni) A se îmbăta: *s-a machit dintr-un pahar de bere*. / Și: *mahi* vb. IV. ◦ Din țig. *makhiv*.

machit¹ s.n. (Arg.; fam.) Acțiunea de a machi și rezultatul ei: *machitul dăunează grav sănătății*. ◦ De la *machi*.

machit², ~ă, *machiți*, ~te adj. (Arg.; fam.; despre oameni) Care este beat; băut: *era cam machit când ne-am întâlnit*. ◦ De la *machi*.

machitör, ~oăre, *machitori*, ~oare s.m., s.f. (Arg.) Persoană care bea mult. ◦ *Machi* + *-tor*.

macho [mátfo] s.m. 1. (Apelativ, adesea admirativ pentru un) bărbat care exhibă o virilitate exagerată, prin care exprimă siguranță, forță, agresivitate în comportament, în modul de exprimare etc.; bărbat puternic, viril, dominant. ♦ (Adj.) *Are o atitudine macho*. 2. Bărbat care are conștiința exacerbată a virilității sale și care proslăvește supremația masculinității. ◦ Din sp. *macho*.

macro¹ Element de compunere cu sensul „mare”, „foarte mare”. ◦ Din fr. *macro*.

macro² s.n. Abrev. de la *macrofotografie*.

macro³, *macro-uri* s.n. (Inform.; și *macro instructions*) Comandă unică dată unui calculator, care generează automat o secvență de instrucțiuni pentru a realiza o anumită sarcină: *am rezolvat problema din document printr-un macro*. ◦ Din engl., fr. *macro*.

macrodefiniție, *macrodefiniții* s.f. (Inform.) Porțiuni de program care descrie structura textului de substituit în cursul unui proces de macroprelucrare. ◦ Din engl. *macrodefinition*.

macroeconomic, ~ă, *macroeconomici*, ~ce adj. (Econ.) Care ține de macroeconomie, care se referă la macroeconomie. ◦ Din fr. *macroéconomique*.

macroeconomie s.f. Ramură a științei economice care se ocupă cu studiul sistemelor, fenomenelor și relațiilor economice la nivel global. ◦ Din fr. *macroéconomie*.

macrofotografie, *macrofotografii* ▼ s.f. Fotografiere (cu aparatul specială) a obiectelor (extrem de) mici, prin care se obține o imagine mărită a acestora; (abrev. curentă) *macro*². ◦ Din fr. *macrophotographie*.

macrofotografie
(plancton)
macrophotography
macrophotographie

macroinstrucțiune, *macroinstrucțiuni* s.f. (Inform.) Grup de instrucțiuni desemnat simbolic printr-un singur cod. ◦ Din fr. *macro-instruction*.

macrolimbaj, *macrolimbaje* s.n. (Inform.) Limbaj de programare cu facilități de macrodefiniție. ◦ *Macro*- + *limbaj*; cf. engl. *macrolanguage*.

macroprelucrare, *macroprelucrări* s.f. (Inform.) Proces de înlocuire a liniilor unui text prin alt text, generat în urma

expansiunii unor macrodefiniții. ◦ *Macro*¹- + *prelucrare*; cf. engl. *macroprocessing*.

macroprocesor, *macroprocesoare* s.n. (Inform.) Program destinat transformării unui text într-un alt text prin macroprelucrare. ◦ Din engl. *macroprocessor*.

macroprogram, *macroprograme* s.n. (Inform.) Program principal care leagă operațiile sub formă de subprograme. ◦ Din fr. *macroprogramme*.

made in [méid ín] loc. adj. Fabricat, produs în...: *mașină made in Germania*. ◦ Cuv. engl.

magazin, *magazine* s.n. *Magazin de vise* = spațiu comercial unde se vând produse etnobotanice; *weed-shop*. *Magazin on-line* = spațiu comercial virtual în care tranzacțiile se desfășoară prin intermediul internetului. ◦ Din fr. *magasin*; cf. engl. *shop*.

magistral, ~ă, *magistrali*, ~e adj., s.f. 1. Adj. (Despre conducte, drumuri, căi de comunicație etc.) Care este principal. 2. S.f. Arteră principală de comunicație rutieră, feroviară etc. 3. S.f. Conductă principală pentru transportul lichidelor sau al gazelor. 4. S.f. (Inform.) Grup de linii de comunicație pentru transmiterea informației de la diferite surse spre unul sau mai mulți destinatari. ◦ Din fr. *magistral*, germ. *Magistrale*.

magnăt, *magnați* s.m. Mare bogătaş, personaj important în finanțe, industrie, presă etc. ◦ Din germ. *Magnat*, fr. *magnat*.

magnetic, ~ă, *magnetici*, ~ce adj. (Despre benzi, discuri etc.) Care este acoperit cu un strat de oxid magnetic, pe care se pot înregistra informații pentru a le reproduce ulterior. ◦ Din fr. *magnétique*, germ. *magnetisch*.

mahi, *mahesc* vb. IV. v. *machi*.

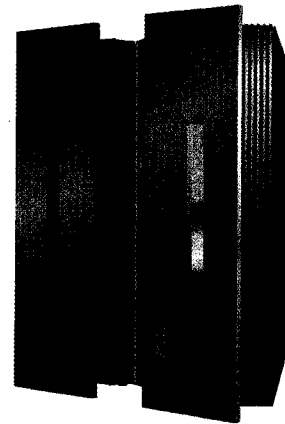
maidanéz, ~ă, *maidanezi*, ~e adj. (Fam.; despre animale de casă, mai ales despre câini) Care nu are stăpân. ♦ (Subst. m.) *Un maidanez s-a aciuat lângă bloc*. ◦ *Maidan* + *-ez*.

mail, *mailuri* [méil] s.n. Abrev. de la *e-mail*.

mailing [méiling] s.n. Procedeu de expediere prin poștă a unei propuneri de vânzare sau de material promoțional la adresa unui potențial client. ◦ Din engl. *mailing*.

mainframe, *mainframe-uri* ▼ [méinfreim] s.n. (Inform.) Calculator de mare capacitate, care este suport pentru numeroase stații de lucru sau pentru periferice.

+ Calculator de mare capacitate, cu mai mulți utilizatori, proiectat pentru a oferi unor instituții, unor companii etc. capacitatea de procesare a datelor din diferite domenii de interes (statistică, recensăminte, cercetare, proiectare, tranzacții financiare etc.). ◦ Din engl. *mainframe*.

mainframe
mainframe
ordinateur central

mainstream [méinstrim] s.n. Idei, atitudini sau activități care sunt împărtășite de cei mai mulți oameni și care sunt privite ca fiind normale și convenționale. ◦ Cuv. engl.

majoră, *majoroz* vb. I. Tr. A mări o retribuție, a urca un preț, o taxă etc.; a spori: *au fost majorate impozitele*. ◦ Din fr. *majorer*.

majorare, *majorări* s.f. 1. Acțiunea de a majora și rezultatul ei; mărire, creștere, sporire: *majorări de prețuri*. 2. Sumă încasată în plus de persoanele care întârzie la plata impozitelor, a taxelor etc.: *a plătit majorări la impozit*. ◦ De la *majora*.

majorat, ~ă, *majorați*, ~te adj. Care este mărit, urcat, sporit: *prețuri majorate*. ◦ De la *majora*.

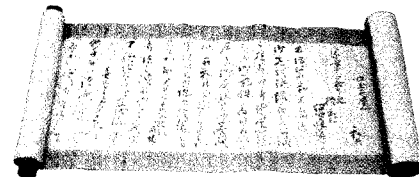
majoritar, ~ă, *majoritari*, ~e adj. (Econ.; despre acționari) Care este în posesia a celui mai mare număr de acțiuni într-o societate economică: *acționarii majoritari impun toate deciziile*. ♦ (Despre întreprinderi, societăți comerciale etc.) *Cu capital majoritar de stat* = al căror principal acționar este statul. ◦ Din fr. *majoritaire*.

majoritate, *majorități* s.f. Partea sau numărul cel mai mare dintr-o colectivitate. ♦ (Polit.) *Majoritate parlamentară* = ansamblul partidelor și grupurilor politice care dețin mai mult de jumătate din locurile din parlament. (Econ.) *Majoritatea acțiunilor* = cea mai mare parte a acțiunilor unei societăți comerciale. ◦ Din fr. *majorité*, germ. *Majorität*.

makemonó ▼ s.n. (A. plast.) Pictură japoneză executată pe mătase sau pe hârtie de orez, conținând scene sau peisaje, care se prezintă sub formă de sul și se expune orizontal. ◦ Și *makimonó* s.n./Din fr. *makemono* (<cuv. jap.).

make-up, *make-up-uri* [méik-ap] s.n. 1. Machiaj al feței. ♦ *Make-up artist* = specialist care realizează machiajul unui artist, prezentator, model etc. 2. Produs cosmetic (fard, ruj, pudră etc.)

makemono
makemono
makemono

care se aplică pe față. ◦ Din engl. *make-up*.

makimono s.n. v. *makemono*.

making of [mékɪŋ əv] s.n. Documentar care are ca subiect turnarea unui film sau pregătirea unui spectacol, concert etc.: *DVD-ul are ca bonus un making of al concertului*. ◦ Cuv. engl.

malabsorbție s.f. (Med.)

Tulburare de digestie cauzată de o deficiență enzimatică și de alterarea absorbției prin modificarea transportului alimentelor digerate din intestin în sânge și limfă. ◦ Din fr. *malabsorption*.

malformație, malformații s.f. (Med.) Anomalie morfologică congenitală a unui organ, a unei părți a corpului sau a întregului organism. ◦ Din fr. *malformation*.

mall, malluri [mol] s.n. Complex comercial de mari dimensiuni, complet acoperit, cuprinzând magazine, restaurante, servicii utilitare, expoziții etc.: *s-a deschis un nou mall*. ◦ Din engl. *mall*.

malnutriție s.f. (Med.) Nutriție care este inadecvată sau insuficientă; subnutriție. ◦ Din fr., engl. *malnutrition*.

malpraxis, malpraxisuri s.n. (Med.) Exercițiere ale glandei improprii, nedeontologică sau neglijentă a profesiei. † (Spec.) Greșeală în activitatea medicală, care aduce prejudicii bolnavului: *medicul a fost acuzat de malpraxis*. ◦ Cf. engl. *malpractice*.

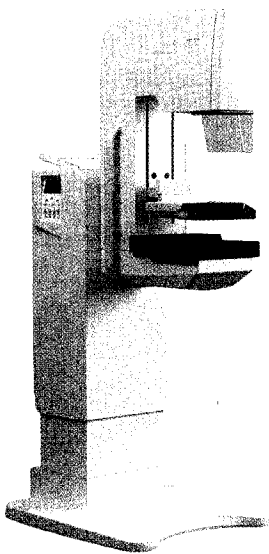
malware [málueər] s. (Inform.) Software, de tipul virusilor, care este creat special pentru a distruge un calculator sau pentru a afecta funcționarea acestuia. ◦ Cuv. engl.

mámă, mame s.f., adj. invar.

1. S.f. *Mamă-surogat* (sau *mamă purtătoare*, *mamă de împrumut*) = femeie care naște copilul unui cuplu, fiind însemințată artificial cu un embrion obținut prin fecundarea ovulului unei alte femei care nu poate duce cu bine sarcina sau prin fecundarea ovulelor ei cu sperma prelevată de la bărbat. 2. Adj. invar. Principal: *instituția-mamă*. † *Firmă-mamă* (sau *companie-mamă*) = sediul

central al unei firme, al unei companii etc., care are mai multe reprezentanțe, filiale etc. ◦ Din fr. *mère*; cf. engl. *mother*, it. *madre*.

mamograf, mamografe ▼ s.n. (Med.) Aparat care este folosit pentru a efectua mamografiile. ◦ Din engl. *mammograph*.

mamograf
mammograph
mammographe

mamografie, mamografii s.f. (Med.) Radiografie a glandei mamare; mastografie. ◦ Din fr. *mammographie*.

mamoplastie, mamoplastii s.f. (Med.) Refacere a unui sân distrus sau diform; mastoplastie. ◦ Din fr. *mamoplastie*.

mamút adj. invar. (Fig.; despre lucrări, construcții, proiecte, organizații etc.) De mari proporții; colos: *afacere-mamut, construcție-mamut*. ◦ Din fr. *mammout*.

management [ménédzmǎnt sau manádzmǎnt] s.n. (Econ.) 1. Știința, arta de a conduce. 2. Știința organizării și conducerii întreprinderilor, prin elaborarea

de sisteme, programe, metode, tehnici etc. menite să sporească competitivitatea și să valorifice eficient resursele umane, financiare și materiale. † *Management integrat* = sistem care integrează toate sistemele și procesele unei organizații, ale unei firme etc. într-un cadru complet, care permite funcționarea ca o singură unitate cu obiective unificate. ◦ Din engl. *management*.

manager, manageri [ménédzɛr sau manádʒɛr] s.m. 1 (Econ.) Persoană care conduce, care administrează o întreprindere, o societate comercială etc.; director comercial. 2. Persoană care se ocupă de un sportiv sau de un artist procurându-i contracte, organizând spectacole și ocupându-se de problemele financiare; impresar. ◦ Din engl. *manager*.

manageria, manageriez [ménédzɛriá sau manádʒɛriá] vb. I. Tr., refl. (Econ.) A conduce, a organiza, a administra o afacere, un proiect etc.; a manageriza. ◦ De la *manager*; cf. engl. *manage*, fr. *manager*.

managerial, ~ă, manageriali, ~e [ménédzɛriál sau manádʒɛriál] adj. (Econ.) Care ține de management, care se referă la management. / Sil. -ri-al. ◦ Din engl. *managerial*.

manageriză, managerizez [ménédzɛrizá sau manádʒɛrizá] vb. I. Tr., refl. (Econ.; rar) A manageriza. ◦ *Manager + -iza*.

mandát, mandate s.n. 1. (Jur.) Contract prin care o persoană (sau o instituție) dă altuia puterea de a o reprezenta și de a acționa în numele ei. 2. (Jur.) Dispoziție, ordin. † *Contract de mandat* = contract prin care o persoană împuternicește pe alta să încheie acte juridice pentru ea sau în numele ei. *Mandat de reținere* = ordin scris în virtutea căruia o persoană poate fi reținută, un timp limitat, la dispoziția organelor de jurisdicție sau de anchetă. *Mandat de executare* = ordin emis de organul judiciar, prin care se dispune ca o persoană să execute o sancțiune contravențională sau o pedeapsă

cu închisoarea. 3. Putere conferită de către membrii unei societăți reprezentanților săi; funcția acestor reprezentanți; durată exercitării acestei funcții. † *Mandat de deputat* (sau *de senator*) = împuternicire dată de cetățeni celor aleși de ei pentru a-i reprezenta în Parlament. † *Durata exercitării acestei funcții*. ◦ Din fr. *mandat*, germ. *Mandat*.

mandată, mandate vb. I. Tr. 1. A încredința cuiva un mandat; a împuternici: *a fost mandată să intervină*. 2. A dispune, a ordona plata unei sume de bani. ◦ Din fr. *mandater*.

mandatăre, mandatări s.f. Acțiunea de a mandata și rezultatul ei. ◦ De la *mandata*.

maneă, manele s.f. (Muz.) 1. Cântec de dragoste de origine orientală, cu melodie duioasă. 2. (Depr.) Cântec de petrecere specific periferiei urbane: *se ascultă manele prea mult*. ◦ Din tc. *mani*.

manelism s.n. (Depr.) Atitudine, comportament al manelistului. ◦ *Manele* (pl. lui *manea*) + -ism.

manelist, ~ă, maneliști, ~ste s.m., s.f. 1. (Muz.) Cântăreț (și compozitor) de manele. 2. (Depr.) Persoană care adoptă stilul de viață specific periferiei urbane (unde se ascultă manele). ◦ *Manele* (pl. lui *manea*) + -ist.

manelistic, ~ă, manelistici, ~ce adj. (Depr.) Care este specific manelistului; care ține de manelism: *atitudinea lui e cam manelistică*. ◦ *Manele* (pl. lui *manea*) + -istic.

maneliză, manelizez vb. I. Tr., refl. (Depr.) 1. Tr., refl. A adopta sau a face să adopte stilul de viață specific periferiei urbane (unde se ascultă manele): *societatea românească se manelizează*. 2. Tr. A da caracter de manea unei melodii, unui act artistic etc.: *a manelizat o melodie cunoscută*. ◦ *Manele* (pl. lui *manea*) + -iza.

manelizare, manelizări s.f. Acțiunea de a (se) manelizeza și rezultatul ei. ◦ De la *manelizeza*.

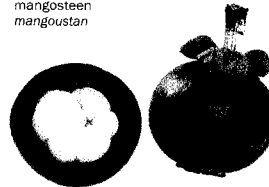
manevră, manevrez vb. I. 1. Tr. (Fig.) A manipula pe cineva: *fi manevrează cum vrea pe părinți*. 2. Tr. (Fig.) A mânuși bani, afaceri etc.: *manevrează bine firma*. 3. Intr. (Fig.) A folosi diverse metode (incorecte) pentru a reuși într-o acțiune; a uneli. ◦ Din fr. *manoeuvrer*.

manevriér, ~ă, manevrieri, ~e s.m., s.f. (Fig.) Persoană care știe să manevreze cu iscusință pentru a-și atinge scopul; manipulator. / Sil. -vri-er. ◦ Din fr. *manoeuvrier*.

mâncog ▼ s.m. 1. Arbore din familia anacardiaceelor, care crește în regiunile tropicale, cu florile mici, roz, parfumate și cu fructul comestibil (*Mangifera indica*). 2. Fructul acestui arbore, cu miezul moale și galben, suculent, galben-portocaliu, foarte aromat. ◦ Din engl. *mango*, fr. *mangue*.

mangustán, mangustani ▼ s.m. 1. Arbore din familia gutiferaceelor, care crește în regiunile tropicale, având un fruct foarte apreciat; mangustanier (*Garcinia mangustana*). 2. Fructul acestui arbore, cu miezul dulce, compus dintr-o pulpă suculentă, de culoare albă, cu coaja tare, brun-roșcată, care are deosebite calități nutritive și curative; mangustanier. ◦ Din fr. *mangoustan*; cf. engl. *mangosteen*.

mangustan (2)
mangosteen
mangoustan

mangustaniér, mangustanieri s.m. Mangustan. / Sil. -ni-er. ◦ Din fr. *mangoustancier*.

maniaco-depresiv, ~ă, maniaco-depresivi, ~e adj. (Psih.) 1. (Despre psihoză) Care se caracterizează prin alternanța mai mult sau mai puțin regulată dintre acele de excitație maniacă și acele de depresie

mango (2)
mango
mangue

melancolică. 2. (Despre bolnavi) Care suferă de această psihoză. † (Subst.) *Este un maniaco-depresiv*. / Sil. -ni-a-. ◦ Din fr. *maniaco-dépressif*.

manipulă, manipulez vb. I. Tr. (Fig.) 1. A influența opțiunea, comportamentul etc. unei persoane sau al unei colectivități prin diverse tactici (reprobabile), pentru a-și atinge scopurile; a înșela, a manevra: *politicienii manipulează electoratul*. 2. A face să suferă modificări mai mult sau mai puțin cinstite: *el manipulează banii publici*. ◦ Din fr. *manipuler*.

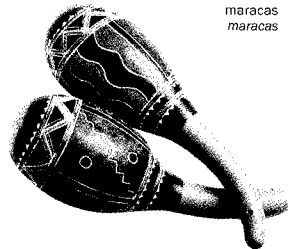
manipulăre, manipulări s.f. Acțiunea de a manipula și rezultatul ei. † *Manipulare genetică* = operații de inginerie genetică; acțiune de provocare a unei mutații genetice. ◦ De la *manipula*.

manipulator, manipulatori s.m. Persoană care manipulează; manevrier. ◦ Din fr. *manipulateur*.

mapă, mapez vb. I. Tr. (Inform.) A reprezenta localizarea în memorie a datelor în vederea facilitării accesului la acestea: *mapează un site*. ◦ Din engl. *map*, fr. *mapper*.

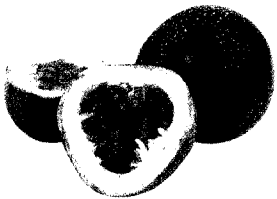
marăcuș ▼ s.n. Instrument muzical de percuție sud-american, având forma a două nuci de cocos, prevăzute cu câte un

maracas
maracas
maracas

mâner, în interiorul cărora se găesc nisip, grăunțe, bile etc., care, prin scuturare, produc sunete asemănătoare cu ale castanietelor. ◦ Din sp. *maracas*.

maracuja ▼ [maracujia] s. Fructul pasiunii. ◦ Cuv. fr.

maracuja
Passion Fruit
maracuja

maratón adj. invar. De foarte lungă durată și solicitant: *anchemaraton; ședință maratón*.

mărcă, **mărci** s.f. 1. De *marcă* = (despre produse) de calitate superioară: *vin de mărcă*.

2. *Mărcă înregistrată* (sau *marcă comercială*) = formă de proprietate intelectuală (care apare ca nume, cuvânt, frază, logo, simbol, imagine sau combinație a acestor elemente), identificată prin simbolul ®, care reprezintă un însemn distinctiv utilizat de un individ, organizație comercială sau altă persoană juridică pentru a identifica un produs sau serviciu în fața potențialilor consumatori, și pentru a arăta că toate produsele ce o poartă provin dintr-o sursă unică, pentru a face distincția între produsele sau serviciile proprii și cele ale altor entități. 3. (Inform.) Număr sau cuvânt asociat unei instrucțiuni, care o distinge de celelalte instrucțiuni ale programului. ◦ Din fr. *marque*, engl. *mark*.

mărfă adj. invar. (Fam.) 1. Care este bun, de calitate; care este frumos: *are un scuter mărfă*.

◊ (Adv.; exclam.) *Nu mergem la școală? Mărfă!* 2. (Despre persoane) Care este de treabă, valoros: *are niște părinți mărfă*.

marginaliză, *marginalizez* vb. I. Tr., refl. I. Tr., refl. A situa sau a face să se situeze la marginea unui obiect, a unui fenomen

etc. 2. Tr. A lăsa intenționat pe cineva sau ceva în afara problemelor importante; a diminua, a reduce voit (și pe nedrept) valoarea unor fapte, idei, persoane; a izola în plan social etc.: *din cauza prejudecăților, au fost marginalizați de societate*. ◦ Din fr. *marginaliser*, engl. *marginalize*.

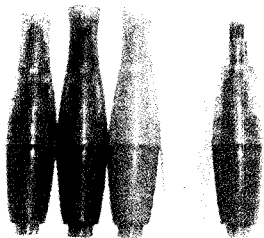
marginalizat, ~ă, *marginalizați*, ~te adj. Care este lăsat intenționat în afara problemelor importante; (despre fapte, idei, persoane etc.) a căror valoare este diminuată, redusă voit (și pe nedrept); care este izolat în plan social etc.: *din cauza culorii politice sunt marginalizați*. ◦ De la *marginaliza*; cf. engl. *marginalized*.

marijuana ► [marihuána] s.f. Stupefiant cu proprietăți halucinogene și euforizante, extras din frunze, tulpini și inflorescențe de cânepă indiană, uscate și mărunțite, care se fumează. ◦ Din sp., fr. *marijuana*.

marină, *marine* s.f. Port de mici dimensiuni, special amenajat pentru ambarcațiuni de agrement. ◦ Din it. *marina*.

marker, *markeri* s.m. și *markere* s.n. ▼ [márker] I. S.m. 1. Substanță ușor identificabilă datorită proprietăților sale (fluorescență, radioactivitate, afinitate pentru anumite țesuturi sau celule), introdusă în organism sau într-un produs organic pentru explorări funcționale și morfologice precise. 2. Genă mutantă cu efecte fenotipice detectabile, care permite localizarea altor gene cu acțiune

marker (II)
marker
marqueur

mai puțin evidentă. 3. Particularitate morfologică care poate permite identificarea corectă a unui cromozom. ◊ Cromozom diferit de omologul lui datorită unei particularități morfologice. 4. Factor cu mare frecvență în suferinții de o anumită afecțiune, care poate duce la identificarea populației noi în cadrul populației generale. II. S.n. Tip de carioci încărcată cu o pastă specială, persistentă, în nuanțe fluorescente, pregnante, cu vârf format dintr-un material poros, folosită îndeosebi la marcarea anumitor pasaje sau cuvinte într-un text. ◦ Din engl. *marker*.

marijuana
marijuana
marijuana

market, *marketuri* [márket] s.n. Magazin mixt, de mari dimensiuni. ◦ Din engl. *market*.

marketing s.n. 1. Ansamblul activităților, metodelor și tehnicilor care au ca obiect analiza pieței actuale sau potențiale pentru un anumit produs ori serviciu, punerea în aplicare a mijloacelor care să permită satisfacerea nevoilor consumatorului sau, în anumite cazuri, stimularea ori provocarea acestora. ◊ *Marketing electoral* (sau *politic*) = utilizarea a tehnicilor publicitare în scopuri politice. *Marketing viral* = tehnică de marketing care folosește prezența unor rețele sociale pentru a produce creșteri exponențiale ale publicității făcute propriilor produse prin autoaplicarea procesului de virusare, în analogie cu răspândirea virusurilor informatice. *Tehnică de marketing* = studii de piață sau de motivație, prospecțiune, publicitate, promovare (a vânzărilor), geomarketing, distribuție, stimulare a forței de vânzare,

service după vânzare, sondaj etc. ◊ (Adj.) *Marketing manager* = angajat care se ocupă cu promovarea imaginii organizației, cu studiul pieței și al concurenței, cu atragerea de noi segmente de piață și cu semnarea de contracte comerciale. 2. Disciplină științifică care se ocupă cu studiul posibilităților satisfacerii optime a cererii pieței, cu studiul eficienței economice: *cursuri de marketing*. ◦ Din engl., fr. *marketing*.

marketiză, *marketizez* vb. I. Tr., refl. A deveni sau a face să devină obiect de marketing. ◦ Din fr. *marketiser*.

marketizare s.f. (Econ.) Proces (mondial) de edificare și largire a pieței. ◦ De la *marketiza*.

martini s.n. Vermut alb, roșu sau roz produs de firma cu același nume. ◦ Din fr. *martini*.

mărtor, ~ă, *mărtori*, ~e s.m., s.f. 1. Element, probă de referință, care se utilizează pentru compararea rezultatelor unor experiențe de laborator. 2. Lot de animale sau de plante pe baza cărui se face comparația în experiențe medicale, agricole etc. ◦ Cf. fr. *témoin*

marțial, ~ă, *marțiali*, ~e adj. *Arte marțiale* = sporturi și tehnici de luptă de origine japoneză și chineză, precum karate, judo, aikido, kendo. / Sil. -f-t-al. ◦ Din engl., fr. *martial*, it. *marziale*.

marțipán, *marțipane* ▼ s.n. Produs zaharos care conține miez de migdale și zahăr: *tort de marțipán*. ◦ Din germ. *Marzipan*.

marțipán
marzipan
massepain

mascalzone [mascalsóne] s.m. Persoană lipsită de scrupule, de moralitate; nerușinat. ◊ (P. ext.) Derbedeu. ◦ Din it. *mascalzone*.

mascară s.f. Rimel. / Acc. și *mascára*. ◦ Din it. *mascara*.

mascarpone ► s. Specialitate de brânză din Italia (Lombardia), de culoarea fildeșului, cu gust de smântână și unt, folosită la prepararea unor creme sau a unor dulciuri. ◦ Din it. *mascarpone*.

mascăt, ~ă, *mascați*, ~te adj., s.m., s.f. (Polițist sau reprezentant al forțelor de ordine) care poartă mască: *arestare cu ajutorul mascaților*. ◦ De la *masca*.

măști s.f. 1. Produs cosmetic care se aplică pe față: *mi-am aplicat o mască anti-rid*. 2. (Inform.) Vector binar pentru izolarea unor anumite zone ale unei date. ◦ Din fr. *masque*, germ. *Maske*.

mascotă, *mascote* s.f. Persoană mascată sau obiect (reprezentând de obicei un animal) care desemnează o competiție sportivă, o echipă: *mascota echipei de baschet*. ◦ Din fr. *mascotte*, engl. *mascote*.

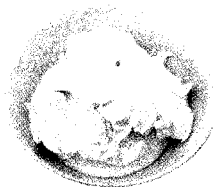
măser, *masere* s.n. (Electron.)

1. Dispozitiv pentru generarea și amplificarea radiațiilor electromagnetice cu lungimea de undă de ordinul milimetrilor și centimetrilor, bazat pe același principiu de funcționare ca și laserul, cu utilizări în radiocelație, radioastronomie etc. 2. Proces de producere și amplificare a micro-undelor. ◦ Din engl. *M(icrowave) A(mplification by) S(timulated) E(mission of) R(adiation)*.

mass, *mass-uri* s.n. Mesaj trimis unui grup mai mare de cinci persoane din lista unui utilizator al unei rețele de socializare. ◦ Din engl. *mass*.

mass-média s.n. pl. Nume dat mijloacelor de difuzare, de distribuție sau de transmitere în masă a informațiilor, a semnalelor purtătoare de mesaje scrise, audio sau video (presă, cinema, radiodifuziune, televiziune, agenții de presă, videografie, teledistribuție, telecomunicații etc.); (abrev. curentă) media. ◦ Din engl., fr. (*mass*) *media*.

măster¹, *master* s.n. și *masteri* s.m. I. S.m. Titlu universitar,

mascarpone
mascarpone
mascarpone

care îl precedă pe cel de doctor și care se acordă unei persoane după terminarea a două, trei sau patru semestre de cursuri postuniversitare de specializare. ◊ Persoană care are acest titlu. 2. S.n. Masterat: *admitere la master*. ◦ Din engl. *master*.

măster², *masteruri* s.n. Înregistrare originală, de studio, a unei melodii, după care se realizează copii. ◦ Din engl. *master [copy]*.

masterând, ~ă, *masteranzi*, ~de s.m., s.f. Persoană care urmează cursurile unui master. ◊ *Master + -and*, după *doctorand*.

masterat, *masterate* s.n. Studii de perfecționare postuniversitară, care durează în general două, trei sau patru semestre; *master*¹: *mi-am înscris la un masterat în lingvistică computațională*. ◊ Perioada studiilor pentru obținerea titlului de master: *peste o lună termin masteratul*. ◊ Calitatea de master obținută în urma acestor studii. ◊ *Master + -at*, după *doctorat*.

masteriză, *masterizez* vb. I. Tr. A executa în calculator operațiile finale, filtrarea, echilibrarea, egalizarea, mixajul etc. pentru obținerea unei piese muzicale. ◦ Din engl. *master*.

mașină, *mașini* s.f. *Mașină-capcană* = mașină cu încărcătură explozivă care este acționată prin telecomandă sau printr-un ceas special, folosită în atentatele teroriste. *Limbaj (de) mașină* v. limbaj. *Mașină cu telecomandă* v. telecomandă. ◦ Cf. fr. *machine*.

matinal, *matinale* s.n. Emisiune radiofonică sau televizată de dimineață: *am ascultat matinalul*. ◦ Din fr. *matinal*.

matricial, ~ă, *matriciali*, ~e adj. *Imprimantă matricială* v. imprimantă. ◦ Cf. fr. *imprimante matricielle*, engl. *matricial printer*.

matrimonial, ~ă, *matrimoniali*, ~e adj. *Agenție matrimonială* v. agenție. *Anunț matrimonial* = anunț publicat în paginile cotidianelor prin care o persoană ce dorește să facă cunoștință cu o alta (în vederea căsătoriei) se autocaracterizează pe scurt, menționând numărul de telefon sau adresa la care poate fi contactată. + (Subst. f. pl.) Rubrică într-un ziar, într-o revistă etc. compusă din asemenea anunțuri. / Sil. -ni-al. ◦ Din fr. *matrimonial*.

maturat, ~ă, *maturați*, ~te adj. (Despre unele băuturi sau alimente, mai ales despre brânzeturi) Care a ajuns la calitate, consistența etc. definitivă, care este gata pentru consum: *brânză camembert maturată*. ◦ De la *matura*; cf. engl. *mature*, fr. *maturé*.

maximaliză, *maximalizez* vb. I. Tr. A maximiza. ◦ Din fr. *maximaliser*.

maximiză, *maximizez* vb. I. Tr. 1. A da cea mai înaltă valoare posibilă unor fapte, idei etc.; a maximaliza: *trebuie să fie maximizată eficacitatea proiectelor*. 2. (Inform.) A mări o fereastră până la dimensiunea întregului ecran. ◦ Din fr. *maximiser*, engl. *maximize*.

maximizare, *maximizări* s.f. Acțiunea de a *maximiza* și rezultatul ei. ◦ De la *maximiza*.

maxi-single, *maxi-single-uri* s.n. Single care conține mai multe melodii. ◦ Din engl. *maxi-single*.

maxi-taxi ▼ s.n. Microbuz care circulă pe un traseu prestabil, cu opriri între stații, la cererea călătorilor: *a plecat la Bacău cu un maxi-taxi*. ◦ Din fr., engl. *maxi-taxi*.

mână, *mâini* s.f. 1. Sursă (de informare, de aprovizionare etc.). ◊ *De la prima mână* = direct de la sursă: *a aflat de la prima mână despre această problemă*. *La mâna a doua* = a) care este primit printr-un intermediar; indirect: *informații la mâna a doua*; b) care este folosit sau purtat de un posesor anterior; care este cumpărat sau achiziționat după ce a fost folosit de altul; second hand: *îmbrăcăminte la mâna a doua*; *mașină la mâna a doua*. 2. *Mâini libere* = hands free. ◦ Cf. engl. *hand*.

măncă, *măneci* s.f. *Măncă de vânt* = tub din pânză, de obicei în două culori (alb și roșu), plasat în vârful unui catarg pentru a indica direcția vântului. ◦ Cf. fr. *manche à air*, engl. *windsock*.

Mb¹ s.m. Abrev. de la *megabit*.

MB² s.m. Abrev. de la *megabyte*.

M-banking s. Abrev. de la *mobile banking*.

Mbps s. (Inform.) Unitate de măsură folosită pentru indicarea vitezei de transfer de date între două calculatoare; megabiți pe secundă. ◦ Din engl. *M(ega) b(it)s p(er) s(econd)*.

Mcal s.f. Abrev. de la *megacalorie*.

méci, *meciuri* s.n. (Fam.) Dispută, ceartă: *am avut un meci cu vecinul în legătură cu locul de parcare*. ◦ Din engl., fr. *match*.

méclă s.f. (Fam.) Față: *are o méclă interesantă*. ◦ Cf. moacă.

média s.f. Abrev. de la *mass-media*.

media planning [média pléning] s.n. Activitate din cadrul strategiei media, care constă în selectarea suporturilor de publicitate, în stabilirea orarului de difuzare, a orarului de apariție succesivă a anunțurilor (în presa scrisă) și în determinarea exactă a bugetului promoțional, în funcție de costul de achiziție al spațiului. ◦ Cuv. engl.

media player, *media playere* [média pléier] s.n. (Inform.) Termen generic folosit pentru a denumi programe care redau fișiere multimedia pe calculator. ◦ Din engl. *media player*.

mediatécă, *mediateci* s.f. Încăpere, spațiu în care se află mijloacele audiovizuale folosite mai ales în învățarea limbilor străine. / Sil. -di-a-. ◦ Din fr. *médiathèque*.

mediatic, ~ă, *mediatici*, ~ce adj., s.f. 1. Adj. (Despre informații, evenimente etc.) Care poate fi făcut public, transmis, prezentat prin intermediul mass-media. 2. S.f. Utilizarea informaticii în tehnicile de comunicare. / Sil. -di-a-. ◦ Din fr. *mediatique*.

mediatiză, *mediatizez* vb. I. Tr. A face public, a transmite, a prezenta prin intermediul

mass-media: *conflictele din occident au fost mediatizate pe larg*. / Sil. -di-a-. ◦ Din fr. *mediatiser*.

mediatizat, ~ă, *mediatizați*, ~te adj. (Despre evenimente, întâmplări etc.) Care este făcut public, care este transmis, prezentat prin intermediul mass-media: *procesul a fost foarte mediatizat*. / Sil. -di-a-. ◦ De la *mediatiza*.

mediator, ~oăre, *mediatori*, ~oare s.m., s.f. *Mediator european* = înalt funcționar independent desemnat de Parlamentul European pentru a examina cazurile în care se presupune că există o proastă administrare în activitatea instituțiilor și a organismelor comunitare. / Sil. -di-a-. ◦ Din fr. *mediateur*.

médiu, *medii* s.n. 1. Spațiu material în care se află un corp sau în care se desfășoară un fenomen fizic. ◊ *Mediu de comunicare* = ansamblul modalităților prin care se realizează comunicarea între două sau mai multe persoane, instituții, țări etc.: *internetul reprezintă un mediu de comunicare globală*. *Mediu de stocare* = formă specială de material folosit la stocarea fișierelor dintr-un calculator (dischetă, card de memorie, CD, memory stick etc.): *au apărut pe piață noi medii de stocare*. 2. Ansamblu de circumstanțe materiale sau morale; ambianță care înconjoară o persoană: *mediul universitar l-a stimulat foarte mult*. ◦ Cf. engl. *medium*, fr. *médium*.

medulotransfuzie, *medulotransfuzii* s.f. (Med.) Transfuzie efectuată cu măduvă osoasă, pentru regenerarea acesteia la bolnavii cu anemie gravă aplastică, cu boală de iradiere etc. ◦ Din fr. *médullo-transfusion*.

méga¹, *mega* s.m. Abrev. de la *megabyte*: *am un MP3 de 4 mega*.

méga² (Fam.) Element de compunere cu sensul „extraordinar de”, „deosebit de” etc. ◦ Din fr. *méga*.

megabit, *megabiți* s.m. (Inform.) Unitate de măsură a informațiilor, egală cu circa un milion de biți; (abrev.) Mb¹. ◦ Din engl. *megabit*.

megabyte, *megabytes* [megabáit, megabáits] s.m. Unitate de măsură pentru capacitatea de stocare și de transfer a informației, egală cu circa un milion de bytes; (abrev.) MB², mega. ◦ Din engl. *megabyte*.

megacalorie, *megacalorii* s.f. (Fiz.) Unitate (derivată) de măsură pentru căldură, egală cu un milion de calorii; (abrev.) Mcal. ◦ Din fr. *mégacalorie*.

megahit, *megahituri* s.n. Hit care le depășește pe celelalte de pe piața muzicală. ◦ Din engl. *megahit*.

megapixel, *megapixeli* s.m. (Inform.) Unitate de măsură a rezoluției unei imagini, egală cu circa un milion de pixeli. ◦ Din engl. *megapixel*.

megastâr, *megastaruri* s.n. Vedetă de cea mai înaltă clasă. ◦ Din engl. *megastar*.

melaminat, ~ă, *melaminați*, ~te adj. (Despre materiale) Care este fabricat din melamină: *parchet melaminat*. ◊ *Melamină + -at*; cf. fr. *mélaminé*.

melamină, *melamine* s.f. 1. Clasă de substanțe derivate din amida acidului cianuric, întrebuințate la fabricarea unor mase plastice rezistente. 2. Material plastic rezistent, obținut pe bază de rășină sintetică, folosit pentru furniruirea mobilei (de bucătărie), a unor panouri decorative etc. ◦ Din fr. *mélatamine*.

melanóm, *melanoame* s.n. (Med.) Tumoră malignă sau benignă, de origine pigmentară, localizată mai ales pe piele sau la ochi. ◦ Din fr. *mélanome*.

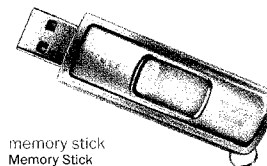
melanonicie s.f. (Med.) Pigmentație în negru a unghiilor. ◦ Din engl. *melanonychia*.

melatonínă s.f. Hormon secretat de glanda pineală, înrudită cu serotonină, care acționează asupra melanocitelor. ◦ Din engl. *melatonin*, germ. *Melatonin*.

mémó, *memo-uri* s.n. 1. Raport (scris), circulară. 2. Biletel pe care se notează o informație pentru a nu fi uitată: *mi-a lăsat un memo pe birou*. ◦ Din engl. *memo*, fr. *mémo*.

mémórie, *memorii* s.f. 1. (Inform.) Parte componentă a calculatorului care efectuează operațiunile de citire și scriere și care permite înregistrarea, stocarea și redarea informației necesare alcătuirii unui program. ◊ *Memorie virtuală* = zonă de stocare temporară (pe hard-disk) la care se apelează ori de câte ori un program necesită mai multă memorie RAM decât cea care se găsește instalată într-un calculator. 2. *Card de memorie* v. card. ◦ Din engl. *memory*.

mémóry stick, *memory stick-uri* ▼ s.n. (Inform.) Dispozitiv portabil utilizat ca mediu de stocare de informații, prin conectarea la un port USB; flash drive, keydrive, pen drive; (abrev. curentă) *stick*: *am nevoie de un memory stick de patru giga*. ◦ Din engl. *Memory Stick*.

memory stick
Memory Stick
carte mémoire Memory Stick

meningióm, *meningioame* s.n. (Med.) Denumire generică pentru tumorile cerebrale sau medulare benigne. ◦ Din fr. *méningiome*.

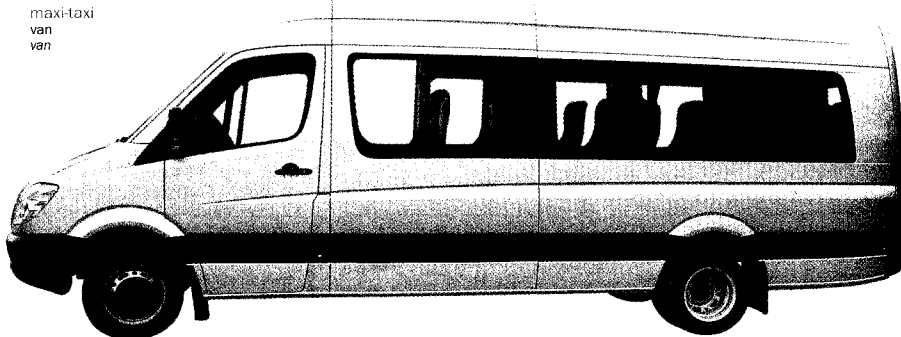
meníu, *meniuri* s.n. (Inform.) Listă cu opțiuni din care utilizatorul o poate selecta pe cea necesară pentru o anumită acțiune, cum ar fi alegerea unei comenzi sau aplicarea unui anumit format pentru o anumită porțiune de document. ◦ Din engl., fr. *menu*.

mentál, ~ă, *mentali*, ~e adj. *Aberație mentală* v. aberație. ◦ Din fr. *mental*.

mentenanță s.f. Totalitate a operațiilor de întreținere și de reparație ale unui sistem tehnic: *serviciu de mentenanță*. ◦ Din engl., fr. *maintenance*.

mentoră, *mentorez* vb. I. Tr. A consilia, a coordona pe cineva mai puțin experimentat într-o activitate. ◦ Din engl. *mentor*.

maxi-taxi
van
van

mentorat, *mentorat* s.n. Demersul de a consilia, de a coordona pe cineva mai puțin experimentat într-o activitate. ◦ Din fr. *mentorat*; cf. engl. *mentoring*.

merchandise, *merchandise* [mértʃəndaizər] s.m. Responsabil principal pentru asigurarea prezenței produselor la raft și pentru promovarea lor, fără a face concurență neloială. ◦ Din engl. *merchandise*.

merchandising [mértʃəndaizɪŋ] s.n. Ansamblu de metode și tehnici de prezentare activă, în cele mai bune condiții materiale și psihologice, ale unui produs, la locul de vânzare, în scopul optimizării vânzărilor și pentru a aduce un plus de satisfacție clienței în timpul căutării și cumpărării produselor. ◦ Cuv. engl.

mercurial, *mercuriale* s.n. Lista cursurilor sau a cotațiilor unor mărfuri care fac obiectul tranzacționării la bursele de mărfuri sau pe piețele angro. / Sil. -ri-al. ◦ Din fr. *mercure*.

meronimie s.f. (Inform.) Tip de relație anaforică, de apartenență a unei părți la întreg, prezentă (în WordNet) în organizarea synset-urilor de substantive. ◦ Din engl. *meronymy*.

merțan, *merțane* s.n. (Fam.) Mașină de lux. † (Spec.) Mașină marca Mercedes. ◦ De la *Merc(edes)*, [pronunțat *merț(edes)*] + -an.

mesagerie, *mesagerii* s.f. *Mesagerie vocală* = (în telefonia mobilă) sistem care pune la dispoziția utilizatorilor o căsuță vocală ce permite stocarea

mesajelor, răspunsuri automate și redirecționare. *Mesagerie fax* = sistem care permite gestiunea unui aparat fax și a mesajelor fax prin intermediul unei aplicații sau prin tratarea lor similar cu un e-mail. *Mesagerie instant* = formă de comunicare în timp real între două sau mai multe persoane, prin intermediul calculatorului sau al altor dispozitive, folosindu-se un software specific. ◦ Din fr. *messagerie*; cf. engl. *messaging*.

mesaj, *mesaje* s.n. 1. (Inform.) Grup de cuvinte transportate ca o unitate de-a lungul unui sistem informațional. 2. *Mesaj publicitar* = ansamblul informațiilor transmise pe orice tip de suport către public cu scopul de a face cunoscut și de a vinde un produs. ◦ Din engl., fr. *message*.

mesh, *mesh-uri* [meʃ] s.n. Panou de mari dimensiuni, format dintr-o plasă din vinil perforat ce oferă o rezistență cu un grad mare de transluciditate, pe care se imprimă mesaje publicitare, fiind postat pe clădiri, pe acoperișuri etc. ◦ Din engl. *mesh*.

mess s. Abrev. de la *messenger*. **messenger** [mésɪndʒər] s. (Inform.; și *Yahoo Messenger*) Program de comunicare on-line prin trimiterea simultană de mesaje audio sau scrise în timp real între doi sau mai mulți utilizatori; (abrev. curentă) mess. ◦ Cuv. engl.

metadonă s.f. (Farm.) Derivat sintetic al morfinei, substanță halucinogenă utilizată ca produs de substituție pentru heroină în cura

de dezintoxicare a dependenților de droguri în faza de sevraj; difenilpropilamină. ◦ Din fr. *méthadone*, engl. *methadone*.

metadrină s.f. Metamfetamină. ◦ Din engl. *methedrine*.

metâl, *metale* s.n. (Fam.) Abrev. de la *heavy-metal*: de doi ani ascultă numai metal.

metalimbaj, *metalimbaje* s.n. (Inform.) Limbaj de descriere adaptat la o definiție formală a limbajelor de programare. ◦ *Meta-* + *limbaj*; cf. fr. *métalangage*, engl. *metalanguage*.

metamfetamină s.f. Drog sintetic, cu efecte mai rapide și de mai lungă durată decât amfetamina, folosit în mod ilegal ca stimulent; metadrină, speed. ◦ Din engl. *methamphetamine*.

metastază, *metastaze* s.f. (Med.) Deplasare a unui focar patologic dintr-un punct al organismului în altul; localizare secundară a unei boli. † (Spec.) Răspândire a celulelor canceroase din focarul inițial spre alte organe, țesuturi etc. ◦ Din fr. *métastase*.

meteosensibilitate s.f. Sensibilitate asociată cu afecțiuni, tulburări, dispoziții care, în condițiile schimbării confortului termic, de presiune, de umiditate, electromagnetic etc., se manifestă prin diferite simptome somatice (durere, anchilozare) sau psihice (apatie, anxietate, agitație). ◦ *Meteo-* + *sensibilitate*.

metrosexual, *metrosexuali* s.m. Bărbat heterosexual căruia îi plac cumpărăturile, moda, care are o grijă deosebită pentru look-ul său (prin epilare, pensare, manichiură etc.) și care are interese asociate în mod tradițional cu femeile sau cu bărbații homosexuali. ◦ Din engl. *metrosexual*.

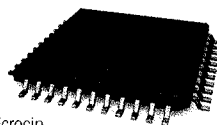
microbuz, *microbuze* ◀ s.n. Autobuz destinat transportului unui număr redus de pasageri. ◦ Din fr. *microbus*.

microcalculator, *microcalculatoare* s.n. (Inform.) Calculator electronic cu elementele componente și gabaritul foarte mici, a cărui unitate centrală este implementată cu ajutorul

unui microprocesor (integrat); microcomputer, microordinator. ◦ *Micro-* + *calculator*; cf. engl. *microcomputer*.

microchirurgie s.f. Chirurgie practică pe porțiuni minuscul ale corpului, cu ajutorul unui microscop. ◦ Din fr. *microchirurgie*.

microcip, *microcipuri* ▼ s.n. Semiconductor de mici dimensiuni în care este sau urmează să fie inserat un circuit integrat. ◦ Din engl. *microchip*.

microcip
microchip
microchip

microclimat, *microclimate* s.n. Totalitate a condițiilor de climă (temperatură, umiditate, vânt etc.) specifice unor spații restrânse ca suprafață: pădurea are microclimatul ei. ◦ Din fr. *microclimat*.

microcomputer, *microcomputere* [mikrokompiúter] s.n. (Inform.) Microcalculator. ◦ Din engl. *microcomputer*.

microcredit s.n. Sumă mică de bani (sub 25 000 de euro) împrumutată persoanelor fizice autorizate sau firmelor, care au mai puțin de 10 angajați pentru finanțarea unui proiect ce poate genera venituri; microfinanțare. ◦ Din engl. *microcredit*, fr. *microcrédit*.

microdóză s.f. (Med., farm.) Doză foarte mică dintr-un medicament, utilizată cu scopul de a produce efecte benefice, evitându-se efectele secundare. ◦ Din engl. *microdose*.

microeconomic, ~ă, *microeconomici*, ~ce adj. Care ține de microeconomic, care se referă la microeconomic. ◦ Din fr. *microéconomique*, engl. *microeconomic*.

microeconomie s.f. Studiul activității și al comportamentelor economice ale indivizilor. ◦ Din fr. *microéconomie*, engl. *microeconomics*.

microfiltru, *microfiltre* s.n. 1. Filtru de dimensiuni reduse. 2. Filtru de circulație de mică amploare. ◦ Din fr. *microfiltrer*.

microfinanțare, *microfinanțări* s.f. Microcredit. ◦ *Micro-* + *finanțare*.

microfonie, *microfonii* s.f. Reacție care se produce între un microfon în funcțiune și difuzoarele sale atunci când amplificatorul întrece ca volum o anumită limită. ◦ Din fr. *microphonie*.

microinstrucțiune, *microinstrucțiuni* s.f. (Inform.) Instrucțiune corespunzând unui nivel de program elementar. ◦ Din engl. *microinstruction*.

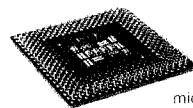
microîntreprindere, *microîntreprinderi* s.f. Societate comercială cu număr redus de angajați și cu o cifră de afaceri sub 100 000 de euro, care beneficiază de posibilitatea de a fi impozitată cu un procent redus față de alte societăți comerciale. ◦ *Micro-* + *întreprindere*.

micronutrient, *micronutrienți* s.m. Element chimic sau substanță necesară, în cantități foarte mici, pentru creșterea și dezvoltarea normală a organismelor vii. ◦ Din engl. *micronutrient*.

microprocesor, *microprocesoare* ▲ s.n. (Electron.) Circuit integrat de mare densitate și complexitate, realizat prin microminiaturizare pe plăcuță de siliciu cu un număr redus de elemente cu componente integrate, specializat pentru operații de calcul, comandă și control, aflat într-un calculator sau în alt sistem electronic. ◦ Din engl. *microprocessor*.

microsoft [máikrosoft] s.n. (Inform.) Limbaj de programare de nivel înalt, larg răspândit, simplu, cu instrucțiuni formate din cuvinte ale limbii engleze și notații matematice. ◦ Cuv. engl., den. com.

microondă, *microunde* s.f. (Fiz.) Undă electromagnetică de lungime foarte mică (între 10 000 și 30 000 de megacikli pe secundă). ◦ Din fr. *micro-onde*.

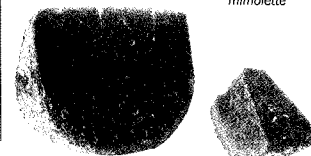
microprocesor
microprocessor
microprocesseur

mijloc, *mijloace* s.n. (Fin.) *Mijloace de plată* = totalitate a modalităților și a instrumentelor de plată/decontare utilizate pentru achitarea datoriilor persoanelor fizice și juridice, contractate în relațiile lor pe plan intern sau internațional, constituite din numerar, cecuri, cambii, bilete la ordin, ordine de plată, dispoziții de plată valutară, acreditive documentare. (Econ.) *Mijloace circulante* = totalitate a mijloacelor de plată în circulație într-o anumită țară. *Mijloace fixe* = categorie distinctă de active corporale, reprezentate de obiectul sau de complexul de obiecte ce se utilizează ca atare, având o durată normală de utilizare mai mare de un an. ◦ Cf. fr. *moyen*.

milionar, ~ă, *milionari*, ~e s.m., s.f. Persoană care posedă o avere evaluată în milioane (într-o anumită monedă). † (Fam.; depr.) *Milionar de carton* = persoană care s-a îmbogățit în mod necinstit și care, uneori, reprezintă un paravan pentru interesele altor persoane sau grupuri de persoane. / Sil. -li-o-. ◦ Din fr. *millionnaire*, germ. *Millionär*.

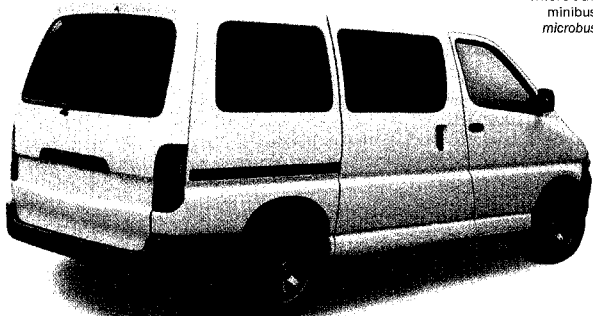
milkshake, *milkshake-uri* [mílkʃeik] s.n. Băutură rece, aromatizată, pe bază de lapte și de înghețată; (abrev.) shake. ◦ Din engl. *milkshake*.

mimolette ▼ [mímolét] s. Sortiment de brânză de origine olandeză, de formă sferică și de culoare portocalie. ◦ Cuv. fr.

mimolette
Mimolette
mimolette

microbuz
minibus
microbus

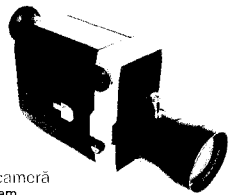

mineriadă, *mineriade* s.f. 1. De-numire dată venirii repetate a minerilor din Valea Jiului la București după 1990 și acțiunilor lor reprobabile. 2. (P. ext.) Acțiune în forță pentru anihilarea opoziției. ◦ *Mîner + -iadă*, după *cruciadă*.

mingicăr, *mingicari* s.m. (Sport; fam.) Fotbalist care face jonglerii cu mingea fără a fi eficient. ◦ *Mînge + -car*.

minicalcător, *minicalculatoare* s.n. (Inform.) Calculator cu o capacitate de memorie medie, dar cu o bună performanță, utilizat autonom sau ca periferic al unui calculator central de mare putere ori ca parte componentă a unei rețele informatice; miniordinator. ◦ Din fr. *minicalculateur*.

minicameră, *minicamere* ▼ s.f. Cameră de luat vederi de dimensiunile unui aparat de fotografiat, pentru filme de 8 mm. ◦ *Mini- + cameră*; cf. engl. *minicam*.

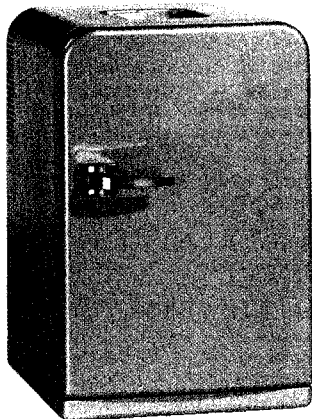
minicameră
minicam
minicam

minicardiograf, *minicardiografe* s.n. Electrocardiograf de buzunar, care permite persoanelor suferinde să-și controleze singure și oriunde funcționarea cordului. / Sil. -di-o-. ◦ *Mini- + cardiograf*.

minicărting s.n. Carting de dimensiuni reduse. ◦ Din engl. *mini-carting*.

minicompüter, *minicomputere* s.n. Minicalculator. ◦ Din engl. *minicomputer*.

minifrigidér, *minifrigidere* ► s.n. 1. Frigider portabil, care poate fi alimentat de la acumulatorul autoturismului. 2. Frigider de mici dimensiuni cu care sunt dotate de obicei camerele de hotel. ◦ *Mini- + frigider*.

minifrigider (1)
mini refrigerator
mini-frigo

minimailism s.n. Mișcare sau stil în artele plastice, artele decorative, în cinematografie, literatură etc., în care se renunță la ornamente și se preferă simplitatea, mijloacele reduse etc. ◦ Din engl. *minimalism*, fr. *minimalisme*.

minimalist, ~ă, *minimaliști*, ~ste adj., s.m., s.f. 1. Adj. Care respectă principiile minimalismului. 2. S.m., s.f. Adept al minimalismului. ◦ Din engl. *minimalist*, fr. *minimaliste*.

minimaliză, *minimalizez* vb. I. Tr. 1. A diminua, a reduce (la minimum); a minimiza. 2. (Inform.) A reduce o fereastră, așezând-o în bara de meniu de jos. ◦ Din fr. *minimaliser*.

minimalizare, *minimalizări* s.f. Acțiunea de a *minimaliza* și rezultatul ei. ◦ De la *minimaliza*.

minimalizat, ~ă, *minimalizați*, ~te adj. 1. A cărui importanță, valoare a fost redusă la maximum, fiind tratat ca un lucru lipsit de importanță. 2. Care a fost redus la minimum. ◦ De la *minimaliza*.

minimărkhet, *minimarketuri* s.n. Magazin mixt de dimensiuni mici. ◦ Din engl. *mini-market*.

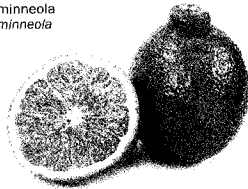
minimiză, *minimizez* vb. I. Tr. A *minimaliza*. ◦ Din fr. *minimiser*, engl. *minimize*.

minimizare, *minimizări* s.f. Minimizare. ◦ De la *minimiza*.

miniordinatör, *miniordinoare* s.n. (Inform.) Minicalculator. ◦ Din fr. *miniordinateur*.

minolă, *minole* ▼ s.f. Fruct obținut prin încrișarea dintre mandarină și grefprut. ◦ Din engl. *minneola*.

minolă
minneola
minneola

minoritate, *minorități* s.f. Grup mic de oameni care diferă prin rasă, religie, limbă sau convingeri politice, de populația de bază dintr-o comunitate sau dintr-o țară: *minoritatea maghiară este grupată în centrul și vestul țării*.

◊ *Minoritate parlamentară* = grup format din partea cea mai puțin numeroasă dintr-un corp legiuitor. ◦ Din fr. *minorité*, engl. *minority*, germ. *Minorität*.

minune, *minuni* adj. invar. Care are calități (tehnice) excepționale: *detergent minune, medicament minune*.

mirror, *mirror-uri* [míror] s.n. (Inform.) Termen tehnic care desemnează o copie fidelă a unui site. ◦ Din engl. *mirror*.

miso s. Condiment pe bază de pastă de soia fermentată, folosit în bucătăria asiatică. ◦ Din engl., fr. *miso* (<cuv. jap.).

miss s.f. 1. (Mai ales în Anglia) Termen de adresare pentru domnișoare. 2. Titlu acordat de un juriu specializat celei mai frumoase participante la un concurs de frumusețe. ◦ Cuv. engl.

mister s.m. Titlu acordat de un juriu specializat celui mai apreciat participant la un concurs de frumusețe. ◦ Cuv. engl.

mită, *mite* s.f. Sumă de bani, daruri sau orice alte bunuri, oferite ori promise unei persoane cu anumite responsabilități, pentru

a-i câștiga bunăvoința, pentru a o determina să săvârșească un act (ilegal, neregular) în favoarea celui care oferă sau să-și îndeplinească obligațiile de serviciu; spăgă. + (Jur.) Infracțiune săvârșită de cel care dă mită. ◦ Din sl. *mito*.

miting, *mitinguri* s.n. 1. Adunare, întrunire publică, la care se dezbate probleme sau evenimente sociale, politice, religioase etc. importante: *sindicatul au organizat un miting de protest*. 2. Reuniune sportivă. ◊ *Miting aviatic* = demonstrație de acrobații aeriene, salturi cu parașuta, însoțită de prezentarea unor noi aparate de zbor. / Scris și: *meeting*. ◦ Din engl., fr. *meeting*.

mitingist, ~ă, *mitingiști*, ~ste s.m, s.f. (Depr.) Persoană care și-a făcut o profesie din participarea la mitinguri. ◦ *Miting + -ist*.

mitui, *mituiesc* vb. IV. Tr. A da cuiva mită: *a trebui să-l mituiescă pentru a obține avizul*. ◦ *Mită + -ui*.

mituít, ~ă, *mituítii*, ~te adj. Care a primit mită: *primarul mituít i-a aprobat dosarul*. ◦ De la *mitui*.

mix, *mixuri* s.n. Amestec, ansamblu de elemente diferite: *am cumpărat un mix mexican de legume*. ◊ *Mix de comunicare* (sau *promoțional*) = ansamblu de mijloace promoționale folosit de firmă în cadrul strategiei promoționale: publicitate, promovarea vânzărilor, marketing direct, relații publice ș.a. ◦ Din engl. *mix*.

mixă, *mixez* vb. I. Tr. 1. A amesteca: *mixez ingredientele într-un castron*. 2. (Cinem.) A realiza mixajul unui film. 3. A combina (într-un studio de înregistrări) mai multe semnale separate sau piste într-un singur track. ◦ Din engl. *mix*, fr. *mixer*.

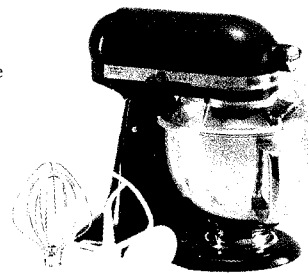
mixăj, *mixaje* s.n. 1. Amestec de orice fel. 2. (Cinem.) Procedeu de suprapunere pe o singură pistă sonoră a tuturor elementelor auditive ale unui film. 3. Combinare cu anumite intensități a înregistrărilor fiecărui instrument sau a vocii într-un tot unitar. ◦ Din fr. *mixage*.

mixed-grill [míksht-gríl] s.n.

Grătar mixt. ◦ Cuv. engl.

míxer, *mixere* ► s.n.

1. Aparat electric, instalația care permite amestecarea unor materiale. 2. Aparat electric care servește la amestecarea alimentelor, cremelor etc. 3. Dispozitiv electronic care permite folosirea mai multor surse electroacustice în același timp, prin aplicarea la intrare a două semnale de frecvențe diferite, la ieșire rezultând un semnal de frecvență egală cu a frecvențelor de la intrare. 4. Pupitru de mixaj. ◦ Din fr., engl. *mixer*.

mixer (2)
mixer
mixer

MMS, *MMS-uri* [me-me-sé] s.n. Sistem care permite trimiterea și recepționarea unor fotografii, a unor mesaje multimedia (texte, imagini, fișiere audio și video) cu ajutorul telefoanelor mobile spre un alt telefon mobil sau spre o adresă electronică. + Imagine, fișier audio sau video trimis prin telefonul mobil: *trimite-mi poza printr-un MMS*. ◦ Din engl. *M(multimedia) M(essaging) S(ervice)*.

móbbing s.n. Exercițiu a stresului psihic asupra cuiva la locul de muncă. ◦ Cuv. engl.

mobíl, ~ă, *mobíli*, ~e ▼ adj. *Telefon mobil* (și subst. n.) = aparat portabil, de mici dimensiuni, prevăzut cu un transmisiator și cu un receptor și care permite convorbiri la distanță, transmiterea de mesaje scrise, de fișiere audio sau video, navigare pe internet, efectuarea de fotografii etc., prin intermediul undelor electro-magnetice; telefon celular: *și-a*

mobíl
mobile
mobile

cumpărat un telefon mobil nou; mi-am uitat mobilul pe birou. ◦ Din engl., fr. *mobile*.

mobile banking [móbaíl bénkín] s. Serviciu bancar modern care presupune efectuarea de operațiuni bancare (consultare a soldului, consultare de conturi curente, plăți, transferuri bancare etc.) prin intermediul telefoniei mobile; telephone banking (abrev.) M-banking, my banking. ◦ Cuv. engl.

mobíliár, ~ă, *mobíliari*, ~e adj. (Despre bunuri, averi) Care poate fi transportat, transferat. ◊ (Fin.) *Valori mobiliare* = instrumente negociabile emise în formă materială sau evidențiate prin înscrisuri de cont, care conferă deținătorilor lor drepturi patrimoniale asupra emitentului, conform legii și condițiilor specifice de emisiune a acestora. / Sil. -li-ar. ◦ Din it. *mobiliare*, fr. *mobilier*.

móca adv. Gratis, pe degeaba: *am intrat la film moca*. ◦ Cf. *moacă*.

mochetă, *mochetez* vb. I. Tr. A acoperi podeaua unei camere, a unei încăperi etc. cu mochetă. ◦ De la *mochetă*.

mochetăre, *mochetări* s.f. Acțiunea de a *mocheta* și rezultatul ei. ◦ De la *mocheta*.

mochetăt, ~ă, *mochetați*, ~te adj. Care are podeaua acoperită cu mochetă. ◦ De la *mocheta*.

modél, *modele* s.n. Manechin. ◦ Din fr. *modèle*, engl. *model*.

módeling s.n. 1. Curs pentru manechine. 2. Meseria de manechin. ◦ Cuv. engl.

modeliză, *modelizez* vb. I. Tr. A elabora modele formale în informatică, în automată și în cercetarea operațională. ◦ Din fr. *modéliser*.

módem, *modemuri* ▼ s.n. (Inform.) Dispozitiv electronic analog de telecomunicație, conectat în interiorul sau la exteriorul unui computer, cu scopul de a putea comunica la distanță cu alte computere dotate în același fel, prin intermediul liniilor telefonice tradiționale, a cărei caracteristică de bază este capacitatea de a converti un semnal digital într-unul analog și invers, cu ajutorul unui protocol special de modulare software. ◦ Din engl. *mo(dulator)-dem(odulator)*.

modem
modem
modem

moderă, *moderez* vb. I. Tr. 1. A conduce un dialog prin întrebări adecvate adresate participanților la o emisiune radio sau de televiziune, la o dezbatere publică etc. și prin ponderarea intervențiilor acestora. 2. (Inform.) A monitoriza un site, un forum etc., pentru a preveni încălcarea regulamentului acestuia. ◦ Din fr. *modérer*.

moderător, ~oăre, *moderatori*, ~oare s.m., s.f. 1. Persoană care conduce, îndrumă o dezbatere, o discuție (politică), o masă rotundă etc. și trage concluziile. 2. (Inform.) Persoană care monitorizează un site, un forum etc., pentru a preveni încălcarea regulamentului acestuia: *moderatorul nu a postat mesajul*. ◦ Din fr. *modérateur*, engl. *moderator*.

modúl, *module* s.n. (Inform.) Ansamblu de rutine și structuri

de date care execută o anumită aplicație sau un anumit subprogram ori introduce un anumit tip de date. ◦ Din engl., fr. *module*.

modulă, *modulez* vb. I. Refl. (Fiz.; despre amplitudinea, frecvența sau faza unei oscilații) A-și modifica unele elemente caracteristice (pentru a putea transmite semnale purtătoare de informații). ◦ Din fr. *moduler*.

modulăre, *modulări* s.f. Acțiunea de a (se) *modula* și rezultatul ei. ◦ De la *modula*.

mogúl, *moguli* s.m. (Fig.) Persoană importantă, în industrie, finanțe, presă etc., cu puteri discreționare; magnat: *mogulii fac legea în presă*. ◦ Din engl. *Mogul*.

mondenitate, *mondenități* s.f. (Mai ales la pl.) Evenimente, întâmplări etc. ale lumii mondene: *e la curent cu toate mondenitățile*. ◦ De la *monden*; cf. fr. *mondanité*.

mondializă, *mondializez* vb. I. Tr., refl. A deveni sau a face să devină mondial; a (se) extinde la scară mondială; a globaliza: *folosirea internetului se mondializează*. ◦ Din fr. *mondialiser*.

mondoviziúne s.f. (Telec.) Transmitere în diferite părți ale lumii a unor imagini de televiziune prin intermediul sateliților artificiali. ◦ Din fr. *mondovision*.

monedă, *monede* s.f. *Monedă electronică* = a) denumire care sunt eliberate de unele bănci clienților titulari de conturi în loc de numerar sau de cekuri; b) ansamblu modalităților de plată electronică. ◦ Cf. fr. *monnaie électronique*.

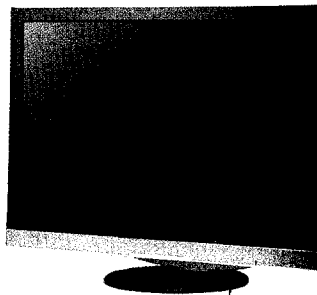
monetár, ~ă, *monetari*, ~e adj. (Fin., econ.) Care aparține monedei, care se referă la monedă. ◊ *Abatere monetară* v. *abatere*. *Active și pasive monetare* = disponibilități bănești deținute de o firmă, ca și creanțele și datoriile către furnizori și creditori care trebuie încasate și, respectiv, plătite, cu o sumă de bani fixată sau determinabilă.

Bază monetară = totalitate a activelor cu grad ridicat de lichiditate care constituie o mărime controlabilă, formată din numerarul din afara sistemului bancar, din rezervele băncilor păstrate la Banca Centrală și din rezervele din casierile băncilor. **Masă monetară** = totalitate a activelor care pot fi utilizate ca mijloc de plată pentru cumpărarea de mărfuri și pentru plata datoriilor, pe teritoriul unei țări. **Sistem monetar** = ansamblu al reglementărilor legale privind moneda unui stat. ◊ Care se referă la baterea de monedă. ◦ Din fr. *monétaire*.

monitór, *monitoare* ▼ s.n. 1. Ecran care afișează imaginea generată de un calculator: *monitorul avea o rezoluție foarte bună*. 2. (Inform.) Program în sistemul de operare a unui calculator care asigură coordonarea între ele a mai multor operații. 3. Difuzor amplasat pe scenă pentru ca interpretii să se poată auzi, cu scopul de a avea control asupra actului artistic. 4. Aparat care dirijează, coordonează sau supraveghează (un sistem, un circuit etc.). ◊ *Monitor cardiac* = aparat automat care supraveghează activitatea inimii, vizualizând și înregistrând continuu electrocardiograma și punând în acțiune un dispozitiv de alarmă în caz de criză. ◦ Din engl. *monitor*, fr. *moniteur*.

mónitoring s.n. Tehnică de supraveghere electronică. ◦ Cuv. engl.

monitor (1)
monitor
moniteur

monitoriză, *monitorizez* vb. I. Tr. 1. A supraveghea sisteme, circuite, procese etc. cu ajutorul monitorului. 2. A coordona, a îndruma activitatea dintr-un anumit domeniu de activitate politică, economică, socială etc. ◦ Din fr. *monitoriser*; cf engl. *monitor*.

monoparentál, ~ă, *monoparentali*, ~e adj. Care are numai un singur părinte (în special mama): *familie monoparentală*. ◦ Din fr. *monoparental*.

monopól, *monopoluri* s.n.

1. Drept exclusiv asupra unor bunuri sau valori, asupra efectuării unor operații etc.; privilegiu exclusiv de a fabrica, de a vinde, de a exploata anumite bunuri sau servicii, de a ocupa anumite piețe; dominație într-un domeniu de activitate (tehnică), într-o ramură economică etc.: *anumite firme au monopolul asupra transportului în comun*. 2. Asociație de firme, întreprinderi etc. mari, care concentrează o mare parte a producției și a desfacerii unor produse importante. ◦ Din germ. *Monopol*, fr. *monopole*, engl. *monopoly*.

monopóst, *monoposturi* adj. invar., s.n. 1. Adj. invar. (Inform.); despre programe, versiuni de programe, rețele etc.) Care poate fi utilizat de un singur calculator. 2. S.n. Mașină de curse căreia i s-au adus îmbunătățiri majore și care nu a fost încă lansată pe pista de concurs. ◦ Din fr. *monoposte*.

monoprocésór adj. invar. (Inform.; despre sisteme de calcul) Care are un singur procesor. ◦ Din fr. *monoprocasseur*.

monoprogramăre, *monoprogramări* s.f. (Inform.) Tehnică de organizare a sistemului de operare a unui calculator constând în refuzul unui nou program, până când nu se va fi produs derularea totală a programului în curs. ◦ *Mono-* + *programare*; cf. fr. *monoprogramation*.

monoprogramát, ~ă, *monoprogramați*, ~te adj. (Inform.; despre calculatoare) Care permite numai monoprogramarea. ◦ Din fr. *monoprogrammé*.

monorái, *monorairuri* ▼ s.n. Cale ferată terestră sau suspendată, care este alcătuită dintr-o singură șină. ◦ Din engl., fr. *monorail*.

monoschí, *monoschiuri* s.n.

1. Schi pe care se pun ambele picioare pentru a schia pe apă sau pe zăpadă. 2. Sport practicat cu un asemenea schi. ◦ Din engl., fr. *monoski*.

móp, *mopuri* ▲ s.n. Instrument format dintr-un pământuf din făină de material textil, prins într-un mâner lung, folosit pentru spălarea pardoselilor din gresie, mozaic, linoleum etc. ◦ Din engl. *mop*.

mop
mop
serpillière

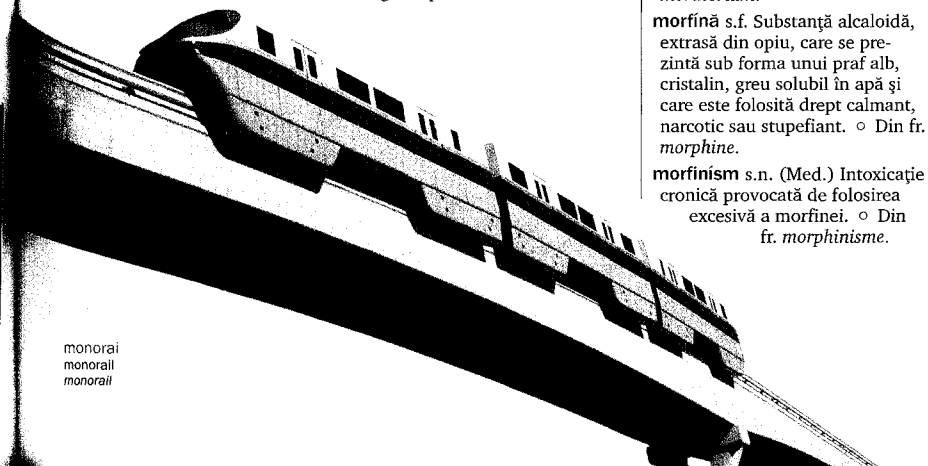
mopéd, *mopede* ► s.n. Vehicul cu două, trei sau patru roți, a cărui viteză maximă nu depășește 45 km/h și care este echipat cu un motor cu ardere internă, cu aprindere prin scântecă, cu o capacitate cilindrică ce nu depășește 50 cm³ sau cu un alt motor cu ardere internă ori, după caz, electric, a cărui putere nominală este de cel mult 4 kW. ◦ Din engl. *moped*.

mopedíst, ~ă, *mopediști*, ~ste s.m., s.f. Persoană care conduce un moped. ◦ *Moped* + *-ist*.

moratóriu, ~ie, *moratorii* s.n., adj. I. S.n. (Jur.) Dispoziție legală, care suspendă executarea unor obligații contractuale sau legale, pe un anumit timp sau pentru perioada existenței unor împrejurări speciale. ◊ Amânare a plății datoriilor publice și particulare scadente, stabilită prin lege pe un anumit timp sau pentru perioada existenței unor împrejurări speciale. 2. Adj. Care ține de moratoriu, care se referă la un moratoriu; care acordă un termen de plată. ◊ *Dobânzi moratorii* = sume pe care le plătește cineva de la data acordării moratorului până la achitarea datoriilor. *Daune moratorii* = despăgubiri care se acordă creditorului în caz de întârziere a plății unei obligații. ◦ Din germ. *Moratorium*, engl. *moratorium*.

morfină s.f. Substanță alcaloidă, extrasă din opiu, care se prezintă sub forma unui praf alb, cristalin, greu solubil în apă și care este folosită drept calmant, narcotic sau stupefiant. ◦ Din fr. *morphine*.

morfinism s.n. (Med.) Intoxicație cronică provocată de folosirea excesivă a morfinei. ◦ Din fr. *morphinisme*.

monorai
monorail
monorail

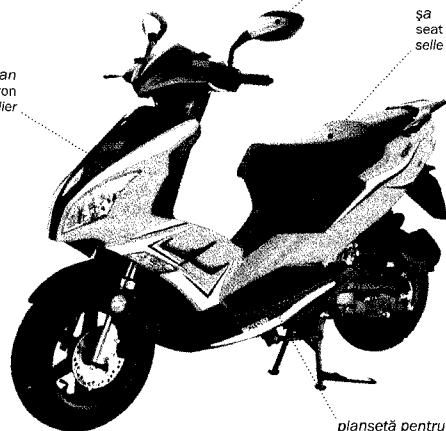

moped
moped
cyclomoteur

oglinďă retrovizoare
mirror
rétroviseur

șă
seat
selle

paravan
apron
tablier

plășetă pentru picioare
floorboard
plancher

specializat în lansări cu moto-parapanta. ○ **Motoparapantă** + -ist.

motór¹, *motoare* s.n. (Inform.) Motor de căutare = aplicație software care permite utilizatorilor atât afișarea de text, grafică, video, muzică și alte informații localizate pe o pagină din web, cât și comunicarea cu ofertantul de informații; browser, navigator, program de navigare. ○ Cf. fr. *moteur de recherche*, engl. *search engine*.

motór², *motoare* s.n. (Fam.) Motocicletă. ○ Cf. engl. *motor(cycle)*, germ. *Motor(rad)*.

motoscúter, *motoscútere* s.n. Scuter (cu dubiță) folosit pentru transportarea unor mărfuri ușoare (ziare, răcoritoare etc.) ○ Din fr. *motoscooter*, engl. *motor scooter*.

moțiune, *moțiuni* s.f. Propunere scrisă, făcută într-o adunare, într-un parlament etc. de unul sau de mai mulți membri ai săi, prin care își exprimă atitudinea, doleanțele sau revendicările politice, sociale, culturale etc. și care în urma votului adunării, parlamentului etc. devine hotărâre. ◇ (Polit.) *Moțiune*

motonautică, *motonautism*. / Scris și: *motocross*. ○ Din engl., fr. *motocross*.

motoferăstrău, *motoferăstrăie* s.n. Ferăstrău a cărui lamă este acționată de un motor. ○ *Moto-* + *ferăstrău*.

motonautíc, ~ă, *motonautici*, ~ce s.f., adj. (Sport) 1. S.f. Motocros nautic. 2. Adj. Care aparține motonauticii, care se referă la motonautică. ○ Din fr. *motonautique*.

motonautism s.n. (Sport) Motocros nautic. ○ Din fr. *motonautisme*.

motoparapántă, *motoparapante* s.f. Parapantă motorizată. ○ *Moto-* + *parapantă*.

motoparapantism s.n. Sport care presupune lansarea cu motoparapanta. ○ *Motoparapantă* + -ism.

motoparapantíst, ~ă, *motoparapantiști*, ~ște s.m., s.f. Sportiv

morfinomán, ~ă, *morfinomani*, ~e s.m., s.f. (Med.) Persoană care folosește în mod regulat morfină. ○ Din fr. *morphinomane*.

morfinomanie s.f. (Med.) Toxicomanie care constă în folosirea repetată a morfinei, prin injecții, în doze din ce în ce mai mari. ○ Din fr. *morphinomanie*.

mortal, ~ă, *mortali*, ~e adj. (Fam.) Care este extraordinar, nemaipomenit: a avut un succes mortal. ○ Din it. *mortale*.

motél, *moteluri* s.n. Hotel pe un (important) itinerar turistic, cu loc pentru parcare a vehiculelor. ○ Din engl. *motel*.

motivábil, ~ă, *motivabili*, ~e adj. Care poate fi motivat. ○ Din fr. *motivable*.

motocositoáre, *motocositoare* s.f. Cositoare mecanică. ○ *Moto-* + *cositoare*.

motocrós, *motocrosuri* ► s.n. (Sport) 1. Concurs de motociclism, care se desfășoară pe un teren accidentat, în care plecările se dau în grup, pe clase. 2. *Motocros nautic* = cursă care se desfășoară pe apă, cu ambarcații speciale, pe trasee în linie dreaptă sau în circuit;

motocros (1)
motocross
motocross

mountain bike
mountain bike
VTT

șă
saddle
selle

bară orizontală
crossbar
tube horizontal

ghidon
handlebars
guidon

tijă de șă
saddle pillar
tige de selle

tub de șă
seat tube
tube de selle

furcă superioară
seat stay
hauban

frână din spate
rear brake
frein arrière

suport de lanț
chain stay
base

lanț
drive chain
chaîne

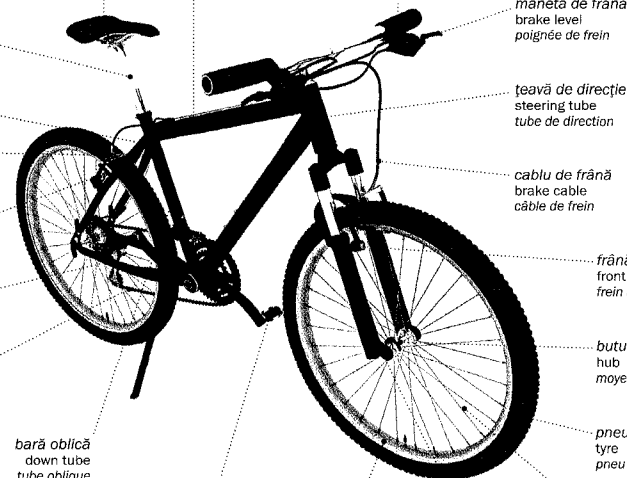
bară oblică
down tube
tube oblique

pedală
pedal
pédale

janță
rim
jante

furcă
fork
fourche

spită
spoke
rayon

manetă de frână
front brake
poignée de frein

țeavă de direcție
steering tube
tube de direction

cablu de frână
brake cable
câble de frein

frână din față
front brake
frein avant

butuc
hub
moyeu

pneu
tyre
pneu

de cenzură = moțiune prin care parlamentul supune dezbaterii acțiunea guvernului, cu scopul de a-l constrânge, prin vot, să demisioneze. ○ Din fr., engl. *motion*.

mountain bike ► [máuntən báik] s. Bicicletă cu cadru ușor și rezistent, cu cauciucuri late, care are aderență crescută, fiind folosită pe drumuri denivelate de munte. ○ Cuv. engl.

mountain biking [máuntən báikin] s. Ciclism practicat în afara pistelor special amenajate sau a șoselelor asfaltate. ○ Cuv. engl.

mouse pad, *mouse paduri* [máus pad] s.n. Suprafață destinată facilitării utilizării unui mouse; (abrev. curentă) pad. ○ Din engl. *mouse pad*.

mouse, *mouse-uri* ► [máus] s.n. Dispozitiv de intrare atașat la calculator, acționat manual, prevăzut cu câteva butoane și cu o bilă (sau cu un senzor optic), a cărui deplasare pe o

suprafață plană antrenează deplasarea cursorului pe ecranul monitorului, fixând locul unde utilizatorul dorește să execute o comandă sau cu ajutorul căruia se poate desena pe ecran. / Scris și: *maus*. ○ Din engl. *mouse*.

mousse, *mousse-uri* [mús] s.n. 1. Spumă de păr. 2. Desert preparat prin baterea ingredientelor cu smântână și albuș de ou: un *mousse de ciocolată*. ○ Din fr. *mousse*.

mozzarella ► [motsaréla] s.f. Sortiment de brânză originară din Italia, nefermentată, de culoare albă, obținută din lapte de bivoliță. ○ Cuv. it.

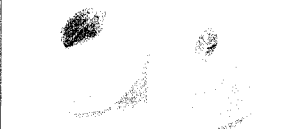
mp3, *mp3-uri* [em-pe-3] s.n. (Inform.) Format de fișier destinat compresiei în vederea stocării sau transmisiei melodilor sau a fragmentelor audio. ○ Din engl. *MP(EG Audio Layer)-3*.

Mp3 player, *Mp3 playere* [em-pe-3-pléiər] s.n. Dispozitiv electronic a cărui funcție principală este stocarea, organizarea și redarea

fișierelor audio (în format mp3): *ascultă muzică de pe Mp3 player*. ○ Din engl. *MP3 player*.

mp4 [em-pe-4] s.n. (Inform.) Format de fișier folosit la codificarea imaginilor video, utilizând compresie separată pentru sunet și imagine. ○ Din engl. *M(otion P(icture Expert Group) 4*.

mozzarella
Mozzarella
mozzarella

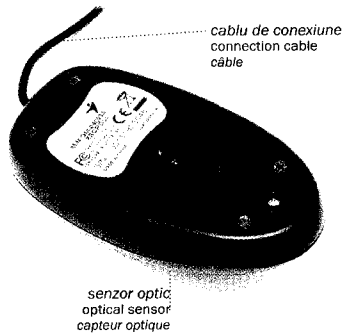
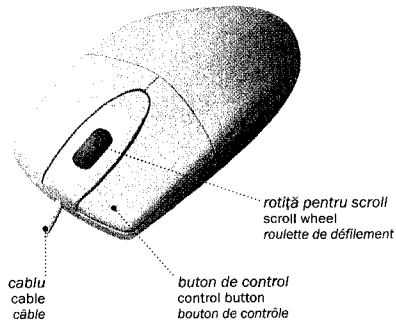

Mp4 player, *Mp4 playere* ► [em-pe-4-pléiər] s.n. Dispozitiv electronic a cărui funcție principală este stocarea, organizarea și redarea fișierelor audio, video și a imaginilor: *a primit un Mp4 player de ziua ei*. ○ Din engl. *MP4 player*.

mouse
mouse
souris

mouse cu bilă
wheel mouse
souris à roulette

mouse optic
optical mouse
souris optique

mpeg, *mpeg-uri* [em-pég sau m-pég] s.n. (Inform.) Format de fișier folosit în codificarea și la compresia imaginilor video; abrev. mpg. ♦ (Subst.) Am pus două *mpeg-uri* de la petrecere pe un CD. ◊ Din engl. *M(otion) P(icture) E(xpert) G(roup)*.

mpg, *mpg-uri* s.n. Abrev. de la *mpeg*.

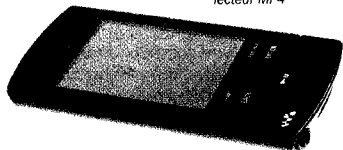
MS-DOS [em-es-dos] s.n. Sistem de operare al companiei Microsoft, folosit în perioada anilor 1980 și 1990. ◊ Din engl. *M(icro)S(oft) D(isk) O(perating) S(ystem)*, den. com.

mujahedin, *mujahedini* s.m. Combatant musulman încadrat în unități paramilitare, care luptă împotriva celor (considerați) ostili islamului. ◊ Din fr. *moudjahidin*.

multiculturalism s.n. Coexistența mai multor culturi diferite într-o țară, într-o societate. ◊ Din engl. *multiculturalism*, fr. *multiculturalisme*.

multiculturalitate s.f. Existența mai multor culturi în cadrul aceleiași țări. ◊ Din fr. *multiculturalité*.

MP4 player
MP4 player
lecteur MP4

multidisciplinar, ~ă, *multidisciplinari*, ~e adj. (Despre domenii ale științei) Care este fundamentat pe transferul de concepții și de metodologie între două sau mai multe discipline; pluridisciplinar. ◊ Din fr. *multidisciplinaire*, engl. *multidisciplinary*.

multifuncțional, ~ă, *multifuncționali*, ~e adj., s.f. 1. Adj. Care poate îndeplini mai multe funcțiuni; care are mai multe întrebunțări. 2. S.f. (Inform.) Periferic al unui calculator, care are încorporate mai multe dispozitive (imprimantă, scanner, copiator, fax): am căutat o *multifuncțională* de dimensiuni reduse. / Sil. -ți-o-. ◊ Din engl. *multifunctional*, fr. *multifonctionnel*.

multi-layer [múlti-léiør] adj. invar. Care este dispus în mai multe straturi: *parchet multilayer*, *DVD multilayer*. ◊ Cuv. engl.

multilingv, ~ă, *multilingvi*, ~e adj. Care este sau care poate fi exprimat în mai multe limbi. ◊ Din fr. *multilingue*.

multimédia s.n. Ansamblu de tehnici (texte, imagini fixe sau animate, sunete, grafică etc.) care permit recepționarea, depozitarea, prezentarea și prelucrarea informațiilor, simultan și interactiv, fiind folosit în scopuri educative sau ca divertisment. ◊ Din engl. *multimedia*, fr. *multimédia*.

multimotor, *multimotoare* ◄ s.n., adj. (Avion) cu mai multe motoare. ◊ Din fr. *multimoteur*.

multinațional, ~ă, *multinaționali*, ~e adj. Firmă multinațională (și subst. f.) = firmă care își desfășoară activitatea în mai multe țări, prin filiale de producție sau de comercializare, pentru a beneficia de avantaje economice rezultate din asigurarea cu resurse de materii prime, utilizarea forței de muncă locale, evitarea unor bariere protecționiste. / Sil. -ți-o-. ◊ Din engl., fr. *multinational*.

multipartit, ~ă, *multipartiți*, ~te adj. Sistem multipartit = sistem politic în care există mai multe partide. ◊ Din fr., engl. *multipartite*.

multiplayer [múltipléiør] adj. invar. (Despre jocuri video) Care presupune mai mulți jucători: *joc multiplayer on-line*. ◊ Cuv. engl.

multipléx, *multiplexuri* s.n. Complex cinematografic care este format din mai multe săli de proiecție. ◊ Din engl. *multiplex*.

multiplícă, *multiplíc* vb. I. Tr. A reproduce texte, cărți, fotografii etc. în mai multe exemplare prin diverse procedee tehnice (pe cale grafică, mecanică, fotografică etc.). ◊ Din fr. *multiplier*.

multiplécrare, *multiplécrări* s.f. (Inform.) Prelucrare simultană a două sau mai multe

programe. ◊ *Multi- + prelucrare*; cf. engl. *multiprocessing*.

multiprocesór, *multiprocesoare* s.n. (Inform.) Calculator care are două sau mai multe procesoare. ◊ Din engl. *multiprocessor*.

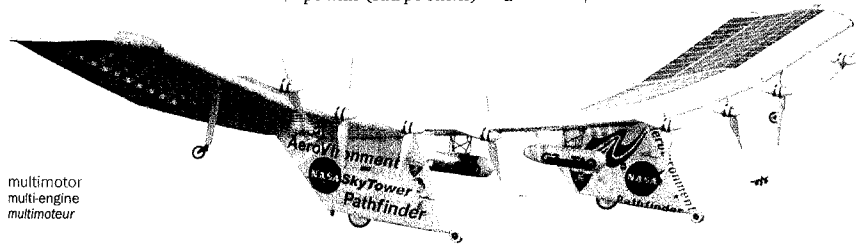
multiprogramare s.f. (Inform.) Tehnică de exploatare a unui sistem de calcul prin care două sau mai multe programe sunt rulate, simultan sau alternativ, de un calculator. ◊ Din engl. *multiprogramming*.

multiprogramát, ~ă, *multiprogramați*, ~te adj. (Inform.; despre calculatoare) Care permite multiprogramarea. ◊ Cf. fr. *multiprogrammé*.

multisupórt adj. invar. (Despre diferite tipuri de informație) Care poate fi exploatat pe diferite tipuri de suport: *revistă multisuport (pe hârtie, în format electronic)*. ◊ Din fr. *multisupport*.

multitasking s.n. (Inform.) Metodă de lucru cu calculatoarele care au microprocesoare și sisteme de operare de ultimă generație, prin care un utilizator poate folosi mai multe aplicații software în același timp. ◊ Cuv. engl.

multimotor
multi-engine
multimoteur

multi-touch [múlti-tátř] adj. invar. *Ecran multi-touch* v. *ecran*. ◊ Cuv. engl.

multiutilizátor, ~oare, *multiutilizatori*, ~oare adj. (Inform.; despre sisteme) Care poate fi utilizat de mai multe persoane în același timp, prin diferite sisteme de comunicație sau prin terminale de rețea. ◊ *Multi- + utilizator*; cf. engl. *multi-user*.

multivitamină, *multivitamine* s.f. Pastilă, capsulă etc. care conține o varietate de vitamine; polivitamină. ◊ Cf. engl. *multivitamin*.

múšli ◄ s.n. Amestec de fulgi de ovăz sau de alte cereale cu fructe proaspete sau uscate, nuci, alune etc., care se mănâncă cu lapte sau cu iaurt la micul dejun. / Scris și: *muesli*, *müslí*. ◊ Din germ., engl., fr. *muesli*.

must-have [mást-hév] s.n., adj. invar. (Obiect) care este foarte necesar sau care nu trebuie să lipsească: *cosmetice must-have pentru toamnă*. ◊ Cuv. engl.

mușchi s.m. (Fam.) A-și lucra mușchii = a face exerciții de gimnastică pentru tonifierea mușchilor. ◊ Cf. engl. *work out*.

mut, ~ă, *muți*, *mute* adj. A da pe mut (sau pe silent) = a

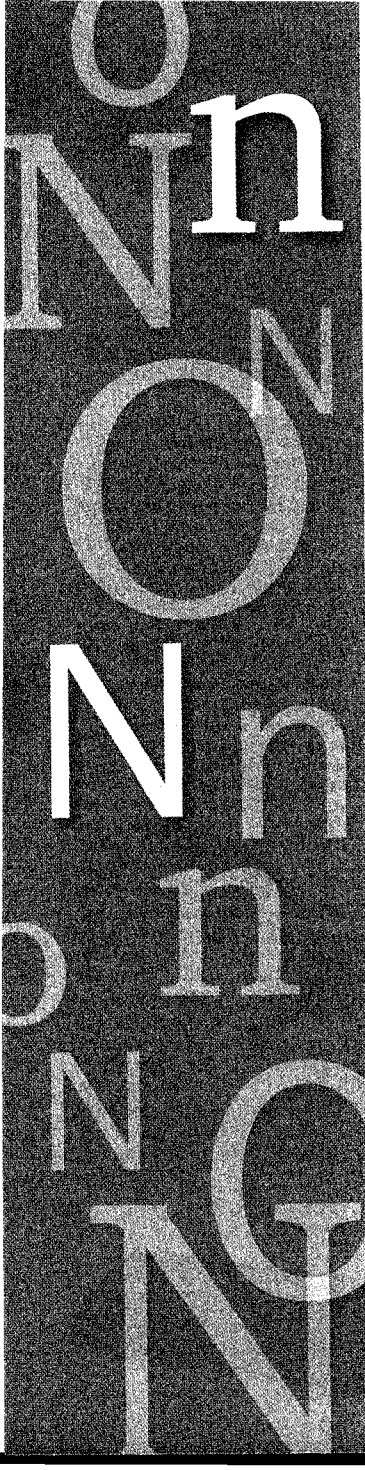
muesli
muesli
muesli

anula soneria telefonului, lăsând activate doar funcțiile de iluminare eventual și de vibrații ale acestuia, în cazul recepționării unui apel. ◊ Cf. engl. *silent (mode)*.

mutăție, *mutații* s.f. *Mutație genetică* = modificare a însușirilor ereditare ale organismului apărută în urma restructurării materialului genetic, constituind principala sursă de variabilitate în natură și unul dintre mecanismele procesului de evoluție a speciilor. ◊ Din engl., fr. *mutation*.

my banking [mái bénkiŋ] s. Abrev. de la *mobile banking*.

myspace [maispéis] s. Rețea foarte populară de socializare pe internet, în care utilizatorii își pot crea un profil, pot căuta sau adăuga prieteni, pot trimite mesaje etc. ◊ Cuv. engl.

nanoelectronică s.f. (Electron.) Tehnologie de fabricare a circuitelor integrate, în care dimensiunile elementelor se măsoară în nanometri. ◦ Din fr. *nanoelectronique*.

nanométric, ~ă, *nanometrici*, ~ce adj. Care poate fi măsurat în nanometri. ◦ Din fr. *nanométrique*.

nanométru, *nanometri* s.m. Unitate de măsură a lungimii, egală cu a miliarda parte dintr-un metru. ◦ Din fr. *nanomètre*.

nanosecundă, *nanosecunde* s.f. Unitate de măsură a timpului, folosită mai ales în electronică, informatică etc., egală cu a miliarda parte dintr-o secundă. ◦ Din fr. *nanoseconde*.

nanostiință, *nanostiințe* s.f. Ansamblul științelor care au ca obiect de studiu proprietățile și funcțiile specifice ale obiectelor și ale structurilor de dimensiuni nanometrice, precum și procedurile de manipulare a materiei la nivel de atom. ◦ Din engl., fr. *nanoscience*.

nanotehnologie ► s.f. Tehnologie modernă care operează cu structuri, materiale și sisteme cu dimensiuni și toleranțe între 1 și 100 de nanometri și care permite fabricarea de dispozitive de dimensiune moleculară, capabile să manipuleze materia la nivel de atom. ◦ Din engl. *nanotechnology*, fr. *nanotechnologie*.

narcoanalist, ~ă, *narcoanalisti*, ~ste s.m., s.f. Psiholog care practică narcoanaliza. ◦ Din fr. *narcoanalyste*.

narcoanaliză, *narcoanalize* s.f. Metodă psihoanalitică de explorare a subconștientului unui pacient în condiții de narcoză (prin injectarea intravenoasă, consimțită de pacient, a unui narcotic). ◦ Din fr. *narcoanalyse*.

narcobioză, *narcobioze* s.f. (Med.) Reducere a funcțiilor vitale ale organismului sub acțiunea narcoticelor. / Sil. -bi-o-. ◦ Din fr. *narcobiose*.

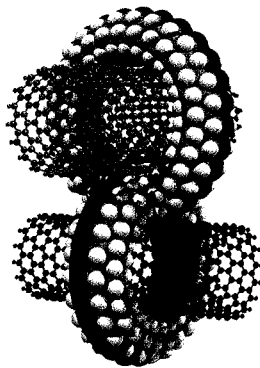
narcobusiness, *narcobusiness-uri* [narkobiznis] s.n. Afacere cu droguri. ◦ Cuv. engl.

narcodolar, *narcodolari* s.m. Profit, realizat de obicei în dolari, rezultat din traficul de droguri. ◦ Din fr. *narcodollar*.

narcophipnôză, *narcophipnoze* s.f. (Psih.) Sugestie hipnotică făcută în timp ce bolnavul este sub influența unui hipnagog. ◦ Din fr. *narcophipnose*.

narcolepsie s.f. (Psih.) Boală provocată de tulburări ale sistemului nervos central, care se caracterizează prin necesitatea irezistibilă de a dormi. ◦ Din fr. *narcolepsie*.

narcoléptic, ~ă, *narcoléptici*, ~ce adj., s.m., s.f. (Psih.) (Persoană) care suferă de narcolepsie. ◦ Din fr. *narcoléptique*.

nanotehnologie
nanotechnology
nanotechnology

narcoman, ~ă, *narcomani*, ~e s.m., s.f. (Psih.) Persoană care folosește în mod obișnuit narcotice. ◦ De la *narcomanie*.

narcomanie s.f. (Psih.) Obișnuință morbidă de a lua narcotice; toxicomanie. ◦ Din fr. *narcomanie*.

narcoterapie s.f. (Psih.) Tratatament pentru anumite afecțiuni mentale sau psihice printr-un somn prelungit artificial; somnoterapie. ◦ Din fr. *narcothérapie*.

narcotic, ~ă, *narcotici*, ~ce adj., s.n. 1. S.n. Substanță stupefiantă, cel mai adesea interzisă, care afectează starea de spirit și comportamentul; drog; *au arestat un traficant de narcotice*.

2. S.n. Medicament care induce stări de amețală, amotire, inconștiență și diminuează sau face să dispară durerea.

3. Adj. (Despre stări fizice) Care este provocat de un narcotic: *tulburări narcotice*. ◦ Din fr. *narcotique*, germ. *narkotisch*.

narcotină s.f. (Farm.) Alcaloid extras din opiu, folosit în farmacie ca antiseptic și ca tonic general. ◦ Din fr. *narcotine*.

narcotism s.n. (Psih.) Ansamblu al efectelor cauzate de narcotice. ◦ Din fr. *narcotisme*.

narcotrafic s.n. Comerț ilicit cu narcotice. ◦ Din fr. *narcotrafic*.

narcotraficant, ~ă, *narcotraficanți*, ~te s.m., s.f. Traficant de narcotice. ◦ Din fr. *narcotrafiquant*.

narcôză, *narcoze* s.f. (Med.) Stare caracterizată prin pierderea cunoștinței, prin relaxarea musculară, prin diminuarea sensibilității și a reflexelor, provocată artificial prin acțiunea narcoticelor asupra centrilor nervoși, administrate mai ales înaintea unor intervenții chirurgicale; narcotism.

◊ *Narcôză hiperbarică* = sindrom întâlnit mai ales la scafandri, manifestat printr-o stare de excitație și euforie, prin tulburări senzoriale, cauzat de timpul prea îndelungat petrecut în adânc, la presiuni mari. ◦ Din fr. *narcose*, germ. *Narkose*.

nasol, ~oală, *nasoli*, ~oale adj. (Arg.) 1. (Despre oameni) Care este urât: *o femeie nasolă*.

◊ Care este prost, ignorant. 2. (Despre obiecte) Care este de proastă calitate; care este vechi, uzat: *mobila a început să fie cam nasolă*. ◊ (Adv.) *Casa arată nasol!* 3. Care este dificil, încurcat, care are urmări neplăcute; *nașpa: este o treabă tare nasolă*. ◦ Din țig. *nasvalo* „bolnav”, *nasul* „rău”.

neaglutinat

DICȚIONAR ILLUSTRAT DE GUVINTE ȘI SENSIURI RECENTE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

nasol, *nasolesc* vb. IV. Tr., refl. (Arg.) A deveni sau a face să devină încurcat; a (se) încurca; a (se) strica: *afacerea cu etnobotanice s-a cam nasolit*. ◦ De la *nasol*.

nașpa adj. invar., adv. (Arg.) (Care este) foarte rău, foarte urât, foarte neplăcut, enervant; *nasol: e nașpa că nu a reușit să vină; se poartă nașpa*. ◦ Din țig. *nașpa*.

nașparli, *nașparlesc* vb. IV. Refl. (Arg.) A deveni nașpa: *s-a nașparlit treaba*. ◦ *Nașpa* + *-(r)li*.

nașparliu, ~ie, *nașparlii* adj. (Arg.) Care este nașpa; *nașpet: e o persoană cam nașparlie*. ◦ *Nașpa* + *-[r]liu*.

nașpet, ~ă, *nașpeți*, ~te adj. (Arg.) Nașparliu: *e o mașină nașpetă*. ◦ *Nașpa* + *-et*.

nautic, ~ă, *nautici*, ~ce adj. (Despre sporturi) Care se practică pe apă. ◊ *Motocros nautic* v. *motocros*. *Schi nautic* v. *schii*. *Slalom nautic* v. *slalom*. / Sil. *na-u-*. ◦ Din fr. *nautique*.

navigă, *navighez* vb. I. Intr. (Inform.) A căuta ceva, a trece de la o informație la alta pe internet, pe diferite site-uri, într-un document electronic etc. ◊ *A naviga pe internet* v. *internet*. ◦ Din engl. *navigate*, fr. *naviguer*.

navigare, *navigări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a naviga și rezultatul ei. ◊ *Program de navigare* = motor de căutare. ◦ De la *naviga*.

navigatör, *navigatori* s.m. și *navigatoare* s.n. (Inform.) 1. S.m. Persoană care navighează pe internet, pe diferite site-uri, într-un document electronic etc.; internaut. 2. S.n. Motor de căutare. ◦ Din fr. *navigateur*, it. *navigatore*.

navigație, *navigații* s.f. Sistem de navigație = GPS. ◦ Din engl., fr. *navigation*.

naviplan, *naviplane* s.n. Vehicul care planează deasupra apei; aeroglisor. ◦ Din fr. *naviplan*.

NBA [en-bi-éi] s. Liga națională americană de baschet. ◦ Cuv. engl.

neabordabil, ~ă, *neabordabili*, ~e adj. (Fig.; despre persoane) Care nu este abordabil; cu care nu se poate discuta, fiind distant, dificil; inaccessibil, inabordabil: *este o persoană neabordabilă*. ◊ Căruia nu i se poate cere nimic. ◦ *Ne-* + *abordabil*.

neacadémic, ~ă, *neacademici*, ~ce adj. (Despre îmbrăcăminte, atitudine etc.) Care este lipsit de solemnitate; degajat; neconvențional: *ținuta sa neacademică a stârnit controverse*. ◊ (P. ext.) Care este vulgar: *limbaj neacademic*. ◦ *Ne-* + *academic*.

neacceptabil, ~ă, *neacceptabili*, ~e adj. (Despre acțiuni, fapte etc.) Care nu poate sau nu trebuie să fie acceptat, inadmisibil, inacceptabil: *prețurile propuse de ei sunt neacceptabile*. ◦ *Ne-* + *acceptabil*.

neaccizabil, ~ă, *neaccizabili*, ~e adj. Care nu poate fi accizat: *pe piață sunt puține produse neaccizabile*. ◦ *Ne-* + *accizabil*.

neacreditat, ~ă, *neacreditați*, ~te adj. Care nu este acreditat; care nu a obținut acreditarea: *universitatea era neacreditată*. ◦ *Ne-* + *acreditat*.

neadecvât, ~ă, *neadecvați*, ~te adj. Care nu corespunde, care nu este potrivit, oportun: *a avut un comportament neadecvat*. ◦ *Ne-* + *adecvat*.

neaderent, ~ă, *neaderenți*, ~te adj. (Despre substanțe, materii etc.) Care nu aderă, care nu se poate lipi de ceva; inaderent, nonaderent. ◊ (Despre pneuri) Care nu are aderență, care alunecă pe carosabil. ◦ *Ne-* + *aderent*.

neafiliat, ~ă, *neafiliați*, ~te adj. (Despre asociații, organizații etc.) Care nu este afiliat unei organizații, instituții (de obicei mai mari) etc. / Sil. -li-at. ◦ *Ne-* + *afiliat*.

neaglutinat, ~ă, *neaglutinați*, ~te adj. (Despre materiale) Ale cărui particule nu sunt lipite unele de altele. ◦ *Ne-* + *aglutinat*.

neagresiune, *neagresiuni* s.f. Principiu fundamental al dreptului internațional, care condamnă recursarea la agresiune în relațiile dintre state. ◦ *Ne- + agresiune*; cf. fr. *non-agression*.

nealcóolic, ~ă, *nealcóolici*, ~ce adj. (Despre băuturi) Care nu conține alcool: a *băut un cocktail nealcóolic*. ◦ *Ne- + alcóolic*.

nealiniaț, ~ă, *nealiniați*, ~te adj. Care nu este aliniat. ◦ (Polit.); despre țări, state, mișcări etc.) Care duce o politică de nealinie; neangajat. / Sil. -ni-at. ◦ *Ne- + aliniat*; cf. fr. *non-aligné*.

nealinieri, *nealinieri* s.f. (Polit.) 1. *(Și politică de nealinieri)* Concepție și practică politică a unui stat de neparticipare la confruntările dintre diferite state sau blocuri politico-militare; neangajare, neutralitate. 2. Neconformare la linia politică a unui partid sau a unui stat. / Sil. -ni-e-. ◦ *Ne- + aliniere*; cf. fr. *non-alignement*.

neangajânt, ~ă, *neangajanți*, ~te adj. (Despre acțiuni, hotărâri etc.) Care nu atrage după sine nici o obligație. ◦ *Ne- + angajant*.

neangajare, *neangajări* s.f. Atitudine constând în neparticiparea la confruntările dintre diferite state sau blocuri politico-militare; neutralitate, nealinieri. ◦ *Ne- + angajare*; cf. fr. *non-engagement*.

neangajăt, ~ă, *neangajați*, ~te adj. 1. Care nu are nici un angajament, care nu exercită nici o activitate profesională; șomer. 2. (Despre state) Care duce o politică de neangajare, care nu face parte din blocuri militare, politice etc.; nealiniaț. ◦ *Ne- + angajat*; cf. fr. *non-engagé*.

neantiză, *neantizez* vb. I. Tr., refl. A dispărea sau a face să dispară, a (se) transforma în neant. / Sil. *ne-an-*. ◦ Din fr. *néantiser*.

neantizare, *neantizări* s.f. Transformare în neant; dispariție. / Sil. *ne-an-*. ◦ De la *neantiza*.

neaplicabil, ~ă, *neaplicabili*, ~e adj. (Despre idei, teorii etc.)

Care nu poate fi aplicat; care nu poate fi pus în practică: e o *măsură neaplicabilă*. ◦ *Ne- + aplicabil*.

nearmoniós, ~oasă, *nearmoniósii*, ~oase s.f. 1. (Despre sunete, culori etc.) Care nu este armonios. 2. (Despre un întreg alcătuit din mai multe părți) Ale cărui elemente componente nu se armonizează; ale cărui părți nu formează un tot încheiat, echilibrat: *corul era nearmoniós*. / Sil. -ni-os. ◦ *Ne- + armonios*.

neasigurat, ~ă, *neasigurați*, ~te adj. (Jur.; despre persoane) Pe numele căruia nu s-a încheiat o asigurare: *medicul era neasigurat*. ◦ (Jur.; despre bunuri) Pentru care nu s-a încheiat o asigurare: *casa era neasigurată*. ◦ *Ne- + asigurat*.

neautorizat, ~ă, *neautorizați*, ~te adj. (Despre persoane) Care nu este autorizat, imputernicit să facă, să spună etc. ceva: *intrarea persoanelor neautorizate este interzisă*. ◦ (Despre acțiuni, demersuri etc.) Care nu are la bază o autorizație; ilegal: *miting neautorizat*. / Sil. -a-u-. ◦ *Ne- + autorizat*.

neavizat, ~ă, *neavizați*, ~te adj. (Despre persoane) Care nu este avizat, informat; nepregătit. ◦ (Subst.) *Neavizații nu ar trebui să se pronunțe*. ◦ *Ne- + avizat*.

necalificat, ~ă, *necalificați*, ~te adj. Care nu este calificat într-un domeniu: *personal didactic necalificat*. ◦ (Subst.) *Necalificații sunt plătiți mai prost*. ◦ (Despre muncitori) Care nu are nici o specializare: *au angajat patru muncitori necalificați pentru săpat*. ◦ (Despre munca depusă de muncitorii necalificați) Care nu presupune nici o specializare. ◦ *Ne- + calificat*.

necanónic, ~ă, *necanonici*, ~ce adj. (Fig.) Care nu este canonic; care nu respectă normele: *tehnică necanonice*. ◦ *Ne- + canonic*.

necarbogazós, ~oasă, *necarbogazósi*, ~oase adj. Care nu este carbogazos: *băuturile carbogazoase sunt mai sănătoase*. ◦ *Ne- + carbogazos*.

neconstituțional, ~ă, *neconstituționali*, ~e adj. Care nu conține carbonat: *suc necarbonat*. ◦ *Ne- + carbonat*.

necatalogat, ~ă, *necatalogați*, ~te adj. Care nu a fost catalogat. ◦ *Ne- + catalogat*.

necavaleresc, ~ească, *necavalerești* adj. Care nu este cavaleresc: *atitudine necavalerescă*. ◦ *Ne- + cavaleresc*.

neck, *neckuri* s.n. (Geol.) Coloașă de lavă solidificată care umple canalul de ascensiune a magmei într-un vulcan. ◦ Din engl. *neck*.

necolegial, ~ă, *necolegiali*, ~e adj. Care nu este colegial: *gestul său necolegal a dezamăgit*. ◦ *Ne- + colegial*.

necomercial, ~ă, *necomerciali*, ~e adj. 1. Care nu aparține comerțului. 2. În care nu se practică comerțul; care nu este destinat comerțului: *școala nu trebuie să fie un spațiu comercial*. 3. Care nu corespunde exigențelor comerțului: *anumiți autori sunt considerați necomerciali de către unele edituri*. / Sil. -ci-al. ◦ *Ne- + comercial*.

necomestibil, ~ă, *necomestibili*, ~e adj. (Despre alimente) Care nu este comestibil, care nu este bun de mâncat: *prăjitura este necomestibilă pentru că nu are toate ingredientele*. ◦ Care este otrăvitor, toxic: *ciuperci necomestibile*. ◦ *Ne- + comestibil*.

necomunicativ, ~ă, *necomunicativi*, ~e adj. Care nu este comunicativ, sociabil: *era o persoană necomunicativă*. ◦ *Ne- + comunicativ*.

neconcordanță, *neconcordanțe* s.f. Lipsă de concordanță; nepotrivire: *erau multe neconcordanțe în dosar*. ◦ *Ne- + concordanță*.

neconționat, ~ă, *neconționati*, ~te adj. Care nu este conționat, care nu este supus nici unei condiții. ◦ Care se face sau se acceptă fără rezerve: *clauzele sunt neconționate*. ◦ (Adv.) *A acceptat să-l îngrijească neconționat*. / Sil. -ți-o-. ◦ *Ne- + conționat*; cf. fr. *inconditionné*.

neconstituțional, ~ă, *neconstituționali*, ~e adj. Care nu este constituțional: *legea a fost declarată neconstituțională*. ◦ *Ne- + constituțional*.

neconstituționalitate, *neconstituționalități* s.f. Faptul de a nu corespunde prevederilor Constituției. ◦ *Ne- + constituționalitate*.

neconvențional, ~ă, *neconvenționali*, ~e adj. 1. Care nu este convențional; nonconvențional. 2. Care nu se supune convențiilor, canoanelor; original: *artă neconvențională*. 3. (Despre caracter, fire, manifestări etc.) Care este plin de naturalețe, spontan: *atitudinea lui e neconvențională*. ◦ (Adv.) *Se poartă neconvențional cu colegii*. 4. *Energie neconvențională* = energie naturală regenerabilă, obținută pe alte căi decât folosirea combustibililor fosili sau a căderilor de apă: *energie biologică, eoliană, marină, solară etc. reprezintă surse de energie neconvenționale*. ◦ *Ne- + convențional*; cf. engl. *non-conventional*, fr. *non-conventionnel*.

neconvingător, ~oare, *neconvingători*, ~oare adj. (Despre persoane) Care nu are putere de convingere. ◦ (P. ext.; despre atitudini, acțiuni etc.) Care nu are seriozitatea, consistența necesară pentru a convinge. ◦ (Adv.) *A vorbit neconvingător*. ◦ *Ne- + convingător*.

necrofág, ~ă, *necrofagi*, ~ge adj. 1. (Biol.; despre organisme animale, insecte, ciuperci parazite) Care se hrănește cu corpurile organismelor moarte. 2. (Psih.; despre bolnavi psihici) Care suferă de necrofagie. ◦ (Subst.) *Necrofagii erau închiși separat*. ◦ Din fr. *nécrophage*.

necrofagie, *necrofagii* s.f. (Psih.) Tendință morbidă de a consuma carne de cadavru. ◦ Din fr. *nécrophagie*.

necrofili, ~ă, *necrofili*, ~e adj., s.m., s.f. (Psih.) (Persoană) care suferă de necrofilie. ◦ Din fr. *nécrophile*.

necrofilie, *necrofili* s.f. (Psih.) Perversiune sexuală, remarcată

la unele persoane dezechilibrate psihic, constând în raporturi sexuale cu cadavre. ◦ (P. ext.) Doriță de a manipula sau de a privi cadavre ori de a fi în apropierea acestora. ◦ Din fr. *nécrophilie*.

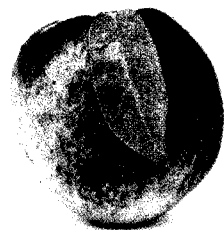
necrofobie, *necrofobii* s.f. (Psih.) 1. Stare patologică manifestată prin frica de morți. 2. Teamă patologică de moarte. ◦ Din fr. *nécrophobie*.

necromanie, *necromanii* s.f. (Psih.) Preocupare morbidă pentru moarte sau pentru morți. ◦ Din engl. *necromania*.

necropsie, *necropsii* s.f. (Med.) Autopsie. ◦ Din fr. *nécropsie*.

nectăr, *nectaruri* s.n. Băutură răcoritoare, obținută din suc natural sau din pulpa de fructe, apă și zahăr: *nectar de piersici*. ◦ Din fr. *nectar*, germ. *Nektar*.

nectarină, *nectarine* ▼ s.f. Varietate de piersici, cu pielea fără puf, al cărei sămbure nu aderă la pulpa fructului. ◦ Din fr. *nectarine*.

nectarină
nectarine
nectarine

nedecapotabil, ~ă, *nedecapotabile*, ~e adj. (Despre autovehicule) Care nu este decapotabil; a cărui capotă nu se poate ridica sau strânge. ◦ *Ne- + decapotabil*.

nediluât, ~ă, *nediluăți*, ~te adj. Care nu este diluat, care nu este amestecat cu nimic: *soluție nediluată*. / Sil. -lu-at. ◦ *Ne- + diluat*.

nediscriminare, *nediscriminări* s.f. Refuzul de a aplica tratamente diferențiate în funcție

de apartenența etnică, politică, rasială sau socială: *există multe campanii pentru nediscriminare*. ◦ Cf. fr. *non-discrimination*.

nedisimulat, ~ă, *nedisimulați*, ~te adj. Care nu este disimulat; care este lipsit de ipocizie, neprefăcut: *i-a vorbit cu o nedisimulată bucurie*. ◦ *Ne- + disimulat*.

neeligibil, ~ă, *neeligibili*, ~e adj. Care nu este eligibil pentru un anumit scop, în vederea unei anumite funcții etc., care nu îndeplinește condițiile cerute pentru a putea fi ales: *candidat neeligibil*, *cheltuieli neeligibile*. ◦ *Ne- + eligibil*.

neeligibilitate s.f. Imposibilitate de a fi ales; stare a unei persoane, a unei instituții etc. care nu poate fi aleasă. ◦ *Ne- + eligibilitate*.

neelucidat, ~ă, *neelucidați*, ~te adj. Care nu a fost (încă) elucidat. ◦ *Ne- + elucidat*.

nefiltrat, ~ă, *nefiltrați*, ~te adj. Care nu a fost filtrat. ◦ *Ne- + filtrat*.

nefinisat, ~ă, *nefinisați*, ~te adj. Care nu este finisat: *camera era nefinisată*. ◦ *Ne- + finisat*.

nefuncțional, ~ă, *nefuncționali*, ~e adj. 1. Care nu este funcțional; care nu îndeplinește condițiile pentru a funcționa: *aparatură nefuncțională*. 2. (P. ext.) Care nu este practic; care este inutilizabil; nefolositor: *mobiliă nefuncțională*. / Sil. -ți-o-. ◦ *Ne- + funcțional*; cf. fr. *non-fonctionnel*.

negăre, *negări* s.f. (Psih.) Mecanism de apărare împotriva angoasei, constând în respingerea realității: *pentru a-și putea rezolva problema, alcoolicii trebuie să-și recunoască negările*. ◦ De la *nega*.

negativ, *negative* s.n. Parte instrumentală a unei piese muzicale, folosită ca fundal pentru voce (pozitiv) în studiourile de înregistrări sau în timpul spectacolelor. ◦ Din fr. *négatif*.

negativism, *negativisme* s.n. (Psih.) 1. Tendință de a se opune oricărei solicitări din

afară, caracteristică anumitor boli mintale. 2. Refuzul contactului cu lumea exterioară, manifestat de adolescent sau de adult. ◦ Din engl. *negativism*, fr. *négativisme*.

negativist, ~ă, *negativîști*, ~ste adj., s.m., s.f. 1. Adj. Care ține de negativism, care se referă la negativism, care este propriu negativismului. 2. S.m., s.f. Persoană care neagă orice, care manifestă negativism: *e un negativist convins*. ◊ (Adv.) *Analizează negativist totul*. ◦ Din engl. *negativist*, fr. *négativiste*.

negociator, ~oare, *negociatori*, ~oare s.m., s.f. Persoană care negociază (în numele său sau al altuia) ◦ afacere, un acord etc.: *negociatorul trebuia să rezolve situația ostaticilor*. / Sil. -ci-a-. ◦ Din fr. *négociateur*; cf. engl. *negotiator*.

negresă, *negrese* s.f. Prăjitură cu multă cacao, acoperită cu glazură de ciocolată. ◦ Din fr. *négresse*.

neguvernamental, ~ă, *neguvernamentali*, ~e adj. (Despre organizații, instituții etc.) Care nu reprezintă un guvern; nonguvernamental. ◦ *Ne- + guvernamental*; cf. fr. *non-gouvernemental*, engl. *non governmental*.

neimpozabil, ~ă, *neimpozabili*, ~e adj. (Fin.; despre contribuabili) Care nu poate fi sau care nu este supus la plata unui impozit. + (Despre venituri) Asupra căruia, prin lege, nu se percepe impozit. ◦ *Ne- + impozabil*.

neimpresionat, ~ă, *neimpresionați*, ~te adj. Care nu este impresionat. ◦ *Ne- + impresionat*.

neîncepere, *neînceperi* s.f. *Neînceperea urmării penale* (abrev. NUP) = decizie a unei instanțe judecătorești prin care se hotărăște să nu se înceapă urmărirea penală a unui învinuit. ◦ *Ne- + începere*.

neloial, ~ă, *neloiali*, ~e adj. 1. Care este lipsit de loialitate; nesincer; necinstit: *persoană neloială*. 2. Care denotă lipsă de

loialitate, necinste: *gestul lui este neloial*. ◊ *Concurență neloială* = infracțiune constând într-o activitate concurențială cu mijloace incorecte (discreditare, falsificarea informațiilor referitoare la un produs, coborâri nejustificate ale prețurilor, utilizarea mărcilor altor societăți comerciale etc.). ◦ *Ne- + loial*.

nemenționat, ~ă, *nemenționați*, ~te adj. Care nu a fost menționat. ◦ *Ne- + menționat*.

nenăscut, ~ă, *nenăscuți*, ~te adj. Care nu este născut: *copii nenăscuți*. ◦ *Ne- + născut*.

neanarhism s.n. Curent politic și doctrinar care reia și actualizează unele teze ale anarhismului, pretinzând că, în societatea contemporană, forța revoluționară ar fi constituită din anumite pătri și grupuri periferice, iar tactica ar fi aceea a acțiunilor extremiste și teroriste. / Sil. *ne-o-a-*. ◦ Din fr. *néo-anarchisme*.

neocapitalism s.n. (Econ.) Stadiu recent al capitalismului, caracterizat prin intervenția sporită a statului în economie, concentrarea internațională a capitalului în firme multinaționale și dezvoltarea unei societăți de consum. / Sil. *ne-o-*. ◦ Din fr. *néo-capitalisme*.

neocaticism s.n. Doctrină a catolicismului, care încearcă să adapteze vechile principii și teorii ale catolicismului la problemele lumii contemporane. / Sil. *ne-o-*. ◦ Din fr. *néo-catholicisme*.

neocomunism s.n. Mișcare politică care are în vedere restructurarea economică și acordarea unor drepturi democratice, fără a se efectua modificări de esență în structura economică și social-politică comunistă. / Sil. *ne-o-*. ◦ *Neo- + comunism*; cf. fr. *néocomunisme*.

neocomunist, ~ă, *neocomuniști*, ~ste adj., s.m., s.f. 1. Adj. Care aparține neocomunismului, care se referă la neocomunism, care este propriu neocomunismului.

2. S.m., s.f. Adept al neocomunismului. / Sil. *ne-o-*. ◦ *Neo- + comunism*; cf. fr. *néocomunisme*.

neocologie s.f. Ramură a ecologiei care se ocupă cu studiul ecosistemelor recente. / Sil. *ne-o-e-*. ◦ Din fr. *néoécologie*.

neoficial, ~ă, *neoficiali*, ~e adj. Care nu este oficial, care are un caracter particular. / Sil. *ne-o-fi-ci-al*. ◦ *Ne- + oficial*.

neofobie s.f. (Psih.) Fobie față de tot ce este nou. / Sil. *ne-o-*. ◦ Din fr. *néophobie*.

neoliberalism s.n. Curent contemporan care susține intervenția limitată a statului în economie, nu pentru a dirija viața economică, ci pentru a stabili cadrul juridic care să permită organizarea concurenței, funcționarea armonioasă a mecanismului prețurilor și stoparea abuzurilor monopolurilor. / Sil. *ne-o-*. ◦ Din fr. *néo-libéralisme*.

neologiză, *neologizez* vb. I. Tr. A utiliza neologisme; a introduce neologisme; a crea neologisme. / Sil. *ne-o-*. ◦ Din fr. *néologiser*.

neologizant, ~ă, *neologizanți*, ~te adj. Cu caracter, cu aspect voit neologic: *stil neologizant*. ◦ *Neologiza + -ant*.

neologizare, *neologizări* s.f. Acțiunea de a neologiza și rezultatul ei. / Sil. *ne-o-*. ◦ De la *neologiza*.

neonatolog, ~ă, *neonatologi*, ~ge s.m., s.f. Specialist în neonatologie. ◊ (Adj.) *Medic neonatolog*. ◦ De la *neonatologie*; cf. engl. *neonatologist*.

neonatologie s.f. (Med.) Disciplina medicală care se ocupă cu studiul și cu îngrijirea nou-născuților. / Sil. *ne-o-*. ◦ Din fr. *néonatology*, engl. *neonatology*.

neonazism s.n. (Polit.) 1. Mișcare de extremă dreaptă al cărei program se bazează pe doctrina nazistă. 2. Curent politic care încearcă să reinvie nazismul. / Sil. *ne-o-*. ◦ Din fr. *néo-nazisme*, it. *neonazismo*, germ. *Neonazismus*.

neoperabil, ~ă, *neoperabili*, ~e adj. Care nu poate fi operat: *bolnavul era neoperabil*. / Sil. *ne-o-*. ◦ *Ne- + operabil*.

neorealism s.n. 1. (Filoz.) Curent în filozofia contemporană care identifică conștiința cu existența, redusă la un complex de senzații independente. 2. Curent în literatura, artele plastice și cinematografia contemporană, de origine italiană, care este inspirat din realism și se caracterizează prin interesul acordat faptului real. / Sil. *ne-o-*. ◦ Din fr. *néo-réalisme*, it. *neorealismo*.

neortodox, ~ă, *neortodocși*, ~e adj. Care se abate de la conveniență, de la normă; excentric: *folosea metode neortodoxe*. ◦ *Ne- + ortodox*.

neplătnic, ~ă, *neplătnici*, ~ce s.m., s.f., adj. Răuplătnic. ◦ *Ne- + plătnic*.

neplătitor, ~oare, *neplătitori*, ~oare adj. Care este scutit de plată: *sunt și firme neplătitoare de impozit*. ◦ *Ne- + plătitor*.

nepoluant, ~ă, *nepoluanti*, ~te adj. Care nu este poluant: *Încearcă să folosească doar produse nepoluante*. + (Despre fabrici, automobile etc.) Care nu produce reziduuri poluante: *mi-am luat o motocicletă nepoluantă*. / Sil. -lu-ant. ◦ *Ne- + poluant*; cf. fr. *non-polluant*.

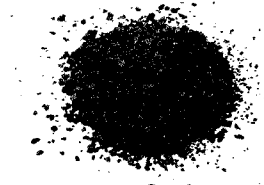
nepotism, *nepotisme* s.n. Folosire a autorității sau a influenței personale în favoarea rudelor sau a prietenilor influenți; favoritism. ◦ Din fr. *népotisme*, germ. *Nepotismus*.

neprotejat, ~ă, *neprotejați*, ~te adj. Care nu este protejat; pentru care nu s-au folosit măsuri de protecție: *sexul neprotejat este nerecomandat*. ◦ *Ne- + protejat*.

nerecomandabil, ~ă, *nerecomandabili*, ~e adj. Care nu este recomandabil: *program nerecomandabil minorilor*. ◦ *Ne- + recomandabil*.

nes, *nesuri* s.n. Abrev. de la *nescafé*.

nescafé ▼ s.n. 1. Praf de cafea, foarte concentrat, solubil sau granule de tip instant, din care se prepară băutura prin simpla dizolvare în apă (rece); (abrev. curentă) nes. 2. Băutură preparată dintr-o asemenea cafea. ◦ Din fr. *nescafé*, den. com.

nescafé
nescafé
nescafé

nesecurizat, ~ă, *nesecurizați*, ~te adj. Care nu este securizat: *acces nesecurizat la internet*. ◦ *Ne- + securizat*.

nesoluționat, ~ă, *nesoluționați*, ~te adj. Care nu este încă soluționat. / Sil. -ți-o-. ◦ *Ne- + soluționat*.

nesustenabil, ~ă, *nesustenabili*, ~e adj. (Despre idei, argumente, proiecte etc.) Care nu poate fi susținut: *acel proiect este nesustenabil*. ◦ *Ne- + sustenabil*.

net s.n. Abrev. de la *internet*: *am găsit un film bun pe net*.

netlog s. Rețea de socializare pe internet. ◦ Cuv. engl.

network, *network-uri* [nétuork] s.n. (Inform.) Rețea (de calculatoare). ◦ Cuv. engl.

networking [nétuorkiŋ] s.n. (Inform.) 1. Rețelistică. 2. Faptul de a desfășura anumite activități prin intermediul internetului. ◦ Cuv. engl.

neuranemie, *neuranemii* s.f. (Med.) Anemie a centrilor nervoși. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuranémie*.

neurapraxie, *neurapraxii* s.f. (Med.) Întrerupere temporară a funcțiilor unui nerv periferic. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurapraxie*.

neurinóm, *neurinoame* s.n. (Med.) Tumoare a nervilor. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurinome*.

neuroartritis s.m. (Med.) Pre-dispoziție către stări patologice articulare, nervoase, de nutriție etc. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuro-arthritisme*.

neurobiológ, ~ă, *neurobiologi*, ~ge s.m., s.f. Specialist în neurobiologie. / Sil. *ne-u-*. ◦ De la *neurobiologie*.

neurobiológic, ~ă, *neurobiologici*, ~ce adj. Care se referă la neurobiologie, care ține de neurobiologie. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurobiologique*.

neurobiologie s.f. Parte a biologiei care se ocupă cu studiul proceselor chimice, fiziologice și endocrinologice de funcționare a sistemului nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurobiologie*.

neurochimie s.f. Studiul reacțiilor chimice care însoțesc funcționarea sistemului nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurochimie*.

neurocibernetic, ~ă, *neurocibernetici*, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Disciplina care cercetează cu ajutorul mijloacelor cibernetice activitatea creierului ca organ al gândirii. 2. Adj. Care aparține neurociberneticii; care se referă la neurocibernetică. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurocybernétique*.

neurocibernetician, ~ă, *neurociberneticieni*, ~e s.m., s.f. Specialist în neurocibernetică. / Sil. *ne-u-ro-ci-ber-ne-ti-ci-an*. ◦ Din fr. *neurocybernéticien*.

neurodermatoză, *neurodermatoze* s.f. (Med.) Dermatoză provocată de tulburări nervoase. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurodermatose*.

neurodinie, *neurodinii* s.f. (Med.) Durere resimțită pe traiectul unui nerv sensibil sau al ramificațiilor sale; nevralgie. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurodynie*.

neuroendocrín, ~ă, *neuroendocrini*, ~e adj. (Med.) Care se referă la relațiile dintre sistemul nervos și cel endocrin. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuroendocrine*.

neuroendocrinologie s.f. (Med.) Ramură a medicinei care se ocupă cu studiul relațiilor dintre sistemul nervos și cel endocrin. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuroendocrinologie*.

neurofilactic, ~ă, *neurofilactici*, ~ce adj. (Med.) Care se referă la neurofilaxie, care ține de neurofilaxie. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurophylactique*.

neurofilaxie s.f. (Med.) Acțiune de protejare a sistemului nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurophy-laxie*.

neurofiziolog, ~ă, *neurofiziologi*, ~ge s.m., s.f. (Med.) Specialist în neurofiziologie. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurophysiologie*.

neurofiziologic, ~ă, *neurofiziologici*, ~ce adj. (Med.) Care se referă la neurofiziologie, care ține de neurofiziologie. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurophysiologie*.

neurofiziologie s.f. (Med.) Parte a fiziologiei care tratează afecțiunile sistemului nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurophysiologie*.

neuroinfecție, *neuroinfecții* s.f. (Med.) Boală infecțioasă a sistemului nervos. / Sil. *ne-u-ro-in-*. ◦ Din fr. *neuroinfection*.

neuroleptic, ~ă, *neuroleptici*, ~ce adj., s.n. (Med.) (Medicament, substanță) care are efect sedativ asupra sistemului nervos; calmant. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din engl. *neuroleptic*, fr. *neuroleptique*.

neurolimfă s.f. (Anat.) Lichid cefalorahidian. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurolymphe*.

neurolingvist, ~ă, *neurolingviști*, ~ste s.m., s.f. Specialist în neurolingvistică. / Sil. *ne-u-*. ◦ De la *neurolingvistică*.

neurolingvistic, ~ă, *neurolingvistici*, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Studiu lingvistic al tulburărilor de limbaj. 2. Adj. Care se referă la neurolingvistică, care ține de neurolingvistică. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurolinguistique*, engl. *neurolinguistics*.

neurofiză, *neurofizice* s.f. Distrugere sau disoluție a unui țesut

nervos, când acesta este la originea unei boli cronice sau a unei stări de spasticitate. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurolyse*.

neuromagnetometru, *neuromagnetometre* s.n. (Med.) Aparat pentru evidențierea activității electrice a creierului prin intermediul unui câmp magnetic. / Sil. *ne-u-*. ◦ Neuro- + *magnetometru*.

neuronal, ~ă, *neuronalii*, ~e adj. (Med.) Care se referă la neuronii. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuronal*.

neuropatolog, ~ă, *neuropatologi*, ~ge s.m., s.f. Medic specialist în neuropatologie. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuropathologie*.

neuropatologie s.f. (Med.) Ramură a neurologiei care se ocupă cu studiul bolilor sistemului nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuropathologie*.

neuroplastie, *neuroplastii* s.f. (Med.) Înlocuire chirurgicală a unor părți ale nervilor periferici cu ajutorul unor grefe preluate din măduva spinării. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din engl. *neuroplasty*.

neuroplegic, ~ă, *neuroplegici*, ~ce adj., s.n. (Medicament, substanță) care are o acțiune relaxantă asupra sistemului nervos central, provocând o reducere a stării de tensiune psihică, fără să producă somn; neuroleptic. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuroplégique*.

neuroplegie, *neuroplagii* s.f. (Med.) Stare patologică manifestată prin scăderea sau dispariția tonusului sistemului nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuroplégie*.

neuroprotéză, *neuroproteze* s.f. (Med.) Microordinator care înlocuiește nervul optic. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuroprothèse*.

neuropsihochimie s.f. (Med.) Studiu al reacțiilor chimice care însoțesc funcționarea sistemului nervos și activitățile mintale. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuropsychochimie*.

neuropsihofarmacologie s.f. Studiu al medicamentelor care modifică funcționarea sistemului nervos și activitatea mintală,

precum și al efectelor lor. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuropsycho-pharmacologie*.

neropsiholog, ~ă, *neropsihologi*, ~ge s.m., s.f. (Med.) Specialist în neropsihologie. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuropsychologie*.

neropsihologic, ~ă, *neropsihologici*, ~ce adj. (Med.) Care aparține neropsihologiei; care se referă la neropsihologie; neropsihic. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuropsychologie*.

neropsihologie s.f. (Med.) Disciplină care se ocupă cu studiul fenomenelor psihice în relațiile lor cu structura sistemului nervos central. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neuropsychologie*.

neuroștiințe s.f. pl. Termen care definește ansamblul științelor creierului (neurobiologia, psihofiziologia, psihobiologia, neropsihologia, neurofiziologia etc.). ◦ Cf. fr. *neurosciences*.

neurotonic, ~ă, *neurotonici*, ~ce adj., s.n. (Farm.) (Medicament) care tonifică sistemul nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurotonique*.

neurotoxină, *neurotoxine* s.f. (Med.) Toxină care se fixează pe sistemul nervos central. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurotoxine*.

neurotraumatologie s.f. (Med.) Studiu al leziunilor traumatiche accidentale ale sistemului nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurotraumatologie*.

neurotróp, ~ă, *neurotrópi*, ~e adj., s.m. (Med.) (Microorganism, toxină, germen etc.) care se fixează și provoacă modificări în special în sistemul nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurotrophe*.

neurotrópic, ~ă, *neurotrópicii*, ~ce adj. (Med.) Care se referă la neurotropism. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurotropique*.

neurotropism s.n. (Med.) Afinitate specială a unor toxine sau germeni față de sistemul nervos. / Sil. *ne-u-*. ◦ Din fr. *neurotropisme*.

neuroviroză, *neuroviroze* s.f. (Med.) Boală infecțioasă, de

origine virală, cu localizare și simptomatologie predominant nervoasă. / Sil. *ne-u-*. ◦ Neuro- + *viroză*.

neuzuál, ~ă, *neuzuáli*, ~e adj. Care nu este uzual: *este o practică neuzuálă*. ◦ Ne- + *uzual*.

nevé s. (Fam.) Pe *neve* = a) pe nevăzute; b) pe neașteptate: *a venit pe neve*. ◦ A *juca* pe (sau *la*) *neve* = a miza sau a juca fără a cunoaște valoarea cărților. ◦ De la *n(e)v(ă)zut*.

nevéu, *nevéuri* s.n. (Arg.) Lovitură primită sau dată pe neașteptate. ◦ De la *neve*.

nevropát, ~ă, *nevropați*, ~te adj., s.m., s.f. (Med.) (Persoană) care suferă de nevropatie. + (P. ext.) (Persoană) dezechilibrată, exaltată. ◦ Din fr. *névropathe*.

nevropatie, *nevropatii* s.f. (Med.) Boală a sistemului nervos central, caracterizată prin tulburări ale funcțiilor psihice. ◦ Din fr. *névropathie*.

new-look [niú-luk] s.n. Aspect nou într-un anumit domeniu. ◦ Cuv. engl.

new media [niú mídia] s.n. Termen care desemnează totalitatea tehnologiilor de comunicare digitale apărute în cea de a doua parte a secolului al XX-lea. ◦ Cuv. engl.

news alert [niúž əlɔrt] s.n. pl. Breaking news. ◦ Cuv. engl.

newsgroup, *newsgroup-uri* [niúžgru] s.n. Forum în cadrul căruia se discută un anumit subiect: *s-a discutat mult pe newsgroup problema protestelor de la Roșia Montană*. ◦ Din engl. *newsgroup*.

newsletter, *newsletters* [niúžletɔr] s.n. Buletin periodic, trimestrial, lunar sau săptămânal, publicat de o organizație comercială, cuprinzând știri și informații (activități, proiecte etc.) destinate unei audiențe locale bine definite (clienți, distribuitori, salariați, public, organisme publice etc.). ◦ Din engl. *newsletter*.

new-wave [niú-úéiv] s.n. Grup de persoane sau de creații

artistice care lansează stiluri sau idei noi. ◦ Cuv. engl.

nick, *nick-uri* s.n. Abrev. de la *nickname*.

nickname, *nickname-uri* [nik-neim] s.n. Nume fictiv folosit pentru a numea pe internet; pseudonim; (abrev.) *nick*: *și-a ales un nickname simpatic*. ◦ Din engl. *nickname*.

night mode [năit móud] s. Opțiune care permite camerelor foto sau video înregistrarea de imagini pe timp de noapte. ◦ Cuv. engl.

night time [năit taim] s. Tranșa orară pentru un post de radio sau un canal de televiziune, care corespunde perioadei de noapte, de la finalul emisiunii din a doua parte a serii, până la primele ore ale dimineții. ◦ Cuv. engl.

nimfomană, *nimfomane* adj., s.f. (Femeie, femelă) care suferă de nimfomanie. ◦ Din fr. *nymphomane*.

nimfomanie, *nimfomanii* s.f. (Med.) Stare patologică la femeii și la animalele femele, manifestată printr-un libido exagerat, prin supraexcitare continuă a organelor sexuale etc. și care poate însoți tulburări hormonale, boli genitale sau reprezintă o manifestare psihopatică. ◦ Din fr. *nymphomanie*.

ninja, *ninja* ▼ s.m. Luptător specializat în stilul ninjutsu. ◦ Cuv. jap.

ninjutsu [nindžútsu] s. Artă tradițională japoneză a camuflajului și a spionajului, practică în prezent ca artă marțială. ◦ Cuv. jap.

niño [niño] s.m. Fenomen declanșat de încălzirea anormală a estului Oceanului Pacific, în apropiere de coastele peruviene, care antrenează dereglări

climaterice pe tot globul. ◦ Din sp. *el niño*.

nișă, *nișe* s.f. Segment bine delimitat dintr-o piață (specializată); public-țintă, destinat restrâns, cu interese clare: *pentru această colecție au pregătit o strategie de nișă*. ◦ Din engl., fr. *niche*.

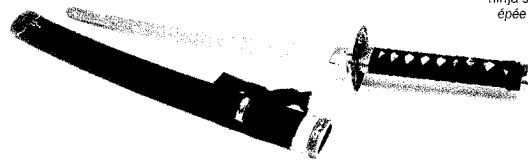
nível, *níveluri* și *nivele* s.n. 1. *Nivel-record* = indice foarte mare la care ajunge o activitate: *nivel-record al consumului de ciocolată*. 2. *Nivel de trai* = grad de satisfacere a necesităților nevoilor materiale și spirituale ale populației, care este specific unei colectivități, unui grup social, unei localități sau unei persoane. 3. (Telec.) *Nivel de transmisiune* = puterea într-un circuit de transmisiune, considerată în comparație cu o altă putere ce constituie un nivel de referință zero și exprimată în decibeli sau neperi. ◦ De la *nivela*; cf. fr. *niveau*.

nominaliză, *nominalizez* vb. I. Tr. A propune, a desemna o persoană sau o creație artistică pentru participarea la un concurs sau pentru un premiu: *a fost nominalizat la premiul Nobel pentru pace*. ◦ Nominal + *-iza*; cf. engl. *nominate*.

nominalizare, *nominalizări* s.f. Propunere, desemnare a unei persoane, a unei creații artistice pentru participarea la un concurs sau pentru un premiu. ◦ De la *nominaliza*.

nominalizat, ~ă, *nominalizați*, ~te adj. (Despre oameni sau despre creații artistice) Care a fost desemnat pentru participarea la un concurs sau pentru un premiu. ◦ (Subst.) *Nominalizați au urcat pe scenă*. ◦ De la *nominaliza*.

sabie ninja
ninja sword
épée ninja

noncombăt adj. invar. *Trupe noncombat* = trupe care nu sunt angajate în luptă directă, dar care ajută, de obicei, la menținerea păcii; trupe de pace. ◦ Cuv. engl.

nonconformism s.n. Abateră conștientă de la regulile în uz, tendința de a nu accepta moravurile, mentalitatea, tradițiile unui anumit mediu; anticonformism. ◦ Din fr. *non-conformisme*.

nonconformist, ~ă, *nonconformiști*, ~ste adj., s.m., s.f. (Persoană) care nu acceptă, nu se conformează uzanțelor stabilite, tradițiilor, moravurilor, mentalității, opiniilor etc. curente, având convingeri proprii; (persoană) care dovedește originalitate: *un profesor nonconformist*. ◦ Din fr. *non-conformiste*.

nonconvențional, ~ă, *nonconvenționali*, ~e adj. Neconvențional. ◦ Din fr. *non-conventionnel*.

nonguvernamental, ~ă, *nonguvernamentali*, ~e adj. Neguvernamental. ◦ *Non-* + *guvernamental*.

noni ► s.n. 1. Arbore ecuatorial, din familia rubiaceelor, cu fructe hrănitoare și calități terapeutice (*Morinda Citrifolia*). 2. Fructul acestui arbore, de formă ovală, de culoare alb-verzuie, cu miros puternic și gust amarui, care este utilizat pentru calitățile sale nutritive și pentru stimularea sistemului imunitar ori ca agent de detoxifiere a organismului. ◦ Din engl. *noni* (<cuv. tahitian).

non paper [non-péipər] s.n. Prezentare neoficială a unei politici guvernamentale. ◦ Cuv. engl.

nonprofit adj. invar. Al cărui scop nu este profitul, care nu caută să obțină profit: *activități nonprofit*. ◦ *Non-* + *profit*.

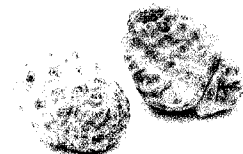
nonstop, *nonstopuri* adj. invar., adv., s.n. 1. Adj. invar., adv. (Care se desfășoară) fără întrerupere; continuu: *program nonstop*; *muncește nonstop*. 2. S.n. Magazin (alimentar),

bar, farmacie etc. cu program continuu: *sunt două nonstopuri în cartier*. ◦ Din engl. fr. *non-stop*.

nonvaloare, *nonvalori* s.f. 1. Lipsă de valoare: *nonvaloarea albumului este evidentă*. 2 (Fig.) Persoană lipsită de valoare, de capacitate intelectuală; nulitate: *poetul acela era o nonvaloare*. ◦ *Non-* + *valoare*; cf. fr. *non-valeur*.

nonviolență s.f. Lipsă de violență; abținere de la orice violență. ◊ *Teoria nonviolentei* = doctrină social-politică și religioasă care interzice folosirea violenței ca instrument politic, propovăduind înfrățuirea revendicărilor pe cale pașnică. / Sil. -vi-o-. ◦ *Non-* + *violență*; cf. fr. *non-violence*.

nosologie s.f. (Med.) Ramură a științei medicale care se ocupă cu studiul bolilor în general, clasificându-le după anumite criterii ce permit definirea și delimitarea lor. ◦ Din fr. *nosologie*.

noni (2)
noni
nono

nostalgic, ~ă, *nostalgici*, ~ce adj., s.m., s.f. (Iron.) (Persoană) care regretă căderea sistemului comunist sau o anumită epocă, o situație revolută: *nostalgicii se strânseseră la mormântul fostului președinte*. ◦ Din engl. *nostalgic*, fr. *nostalgique*.

notariál, ~ă, *notariali*, ~e adj. *Birou notarial* = loc în care își desfășoară activitatea un notar public; notariat. / Sil. -ri-al. ◦ Din fr. *notarial*.

notariát, *notariate* s.n. Instituție publică având competența de a întocmi, autentifica și legaliza anumite acte, de a investi cu formula executorie

înscrisurile autentice, de a elibera certificate de moștenitor, copii legalizate și de a face anumite constatări sau de a săvârși anumite acte de natură a înlesni cetățenilor dovedirea și valorificarea drepturilor lor civile. + Birou notarial: *moștenitorii s-au întâlnit la notariat*. / Sil. -ri-at. ◦ Din fr. *notariat*, germ. *Notariat*.

notebook, *notebook-uri* [nóubuk] s.n. Laptop (de dimensiuni reduse): *mi-am cumpărat un notebook*. ◦ Din engl. *notebook*.

nóvă, *nove* s.f. (Astron.) Stea variabilă explozivă, a cărei strălucire crește puternic, relativ brusc (de la câteva ore la câteva zile) cu 10-13 mărimi stelare, pentru a scădea apoi încet și, adesea, cu fluctuații (într-un interval de timp care poate ajunge până la câțiva ani). ◦ Din fr., engl. *nova*.

nóxă, *noxă* s.f. Agent, substanță etc., care se răspândește în atmosferă (în timpul diferitelor procese tehnologice), având acțiune dăunătoare asupra mediului și a organismelor vii. ◦ Din lat. *noxă*.

nozocomiál, ~ă, *nozocomiali*, ~e adj. Intraspitalicesc: *bolile nozocomiale pun mari probleme*. / Scris și: *nosocomial*. ◦ Din fr. *nosocomial*, engl. *nosocomial*.

núcă, *nuci* ▼ s.f. *Nucă caju* = sămânță produsă de un arbore originar din Brazilia și Asia de sud-est, folosită ca aliment (*Anacardium occidentale*). *Nucă de macadamia* = sămânță produsă de un arbore originar din Australia, care este comestibilă și din care se extrage un ulei apreciat. *Nucă de Brazilia* = sămânță produsă de un arbore sud-american, folosită ca aliment cu o valoare energetică foarte ridicată și ca medicament în medicina naturistă (*Bertholletia excelsa*). *Nucă de cedru* = sămânța conului de cedru siberian, folosită ca aliment cu o valoare energetică foarte ridicată și ca medicament în medicina naturistă. *Nucă (de) pecan* = sămânță produsă de un arbore originar din America de Nord, care seamănă ca formă

nucă caju
cashew
anacardier

nucă de Brazilia
Brazil nut
noix du Brésil

nucă pecan
pecan
pécan

cu nuca obișnuită, dar este mai aplatizată și cu un gust mai fin, având proprietăți nutritive și curative deosebite (*Carya illinoensis*). ◦ Cf. engl. *nuts*, fr. *noix*.

nucleár, ~ă, *nucleari*, ~e adj. *Arme nucleare* = arme care folosesc energia nucleară (arma atomică și termonucleară). *Combustibil nuclear* = material fisionabil folosit pentru a produce energie în reactoarele nucleare. *Iarnă nucleară* v. iarnă. *Reactor*

nuclear = instalație complexă în care se realizează fisiunea nucleelor elementelor grele, printr-o reacție în lanț controlată, cu scopul de a permite folosirea energiei degajate. / Sil. -cle-ar. ◦ Din fr. *nucléaire*, engl. *nuclear*.

nume, *nume* s.n. *Nume de cod* = nume fictiv folosit pentru a face referire în secret la un nume real: *numele de cod al agentului era Arox*. ◦ Cf. engl. *code name*. **NUP** s.n. Abrev. de la *neînțeperea urmării penale*.

nursing [nórsiŋ] s.n. Asistență medicală; îngrijire (a bolnavilor). ◦ Cuv. engl.

nutriént, *nutrienți* s.m. Substanță care asigură baza necesară pentru susținerea vieții și pentru creștere. / Sil. -tri-ent. ◦ Din engl. *nutrient*.

nutriționist, ~ă, *nutriționiști*, ~ste s.m., s.f. Medic care se ocupă cu studiul alimentației, dieteticii și al nutriției. / Sil. -ți-o-. ◦ Din engl. *nutritionist*, fr. *nutritionniste*.

obi s.n. Centură lungă și lată care face parte din costumul tradițional japonez. ◦ Cuv. jap.

observator, ~oäre, *observatori*, ~oare s.m., s.f. Reprezentant al unui stat sau al unei organizații internaționale care participă la conferințe, ședințe, sesiuni, negocieri etc., fără a avea drept de vot și de semnătură a documentelor întocmite, ci doar permisiunea de a participa la discuții, în unele cazuri. ◦ Din fr. *observateur*.

observație, *observații* s.f. (Psih.) *Metoda observației* = metodă în care faptele de comportament sunt luate ca indicatori ai unor stări și desfășurări subiective. ◦ Din engl., fr. *observation*, germ. *Observation*.

obtură, *obturez* vb. I. Tr. (Med.) A închide (temporar) orificii, deschizături, tuburi, vase, artere sangvine etc. ◦ Din fr. *obturer*.

obturare, *obturări* s.f. (Med.) Acțiunea de a *obtura* și rezultatul ei; obturație. ◦ De la *obtura*.

obturat, ~ă, *obturați*, ~te adj. (Med.; despre deschizături, tuburi etc.) Care este astupat (temporar); înfundat: *artera era aproape obturată de un deposit de colesterol*. ◦ De la *obtura*.

obturație, *obturații* s.f. (Med.) Obturare. + Închidere, astupare a unui orificiu sau a unei cavități. ✧ *Obturație dentară* = astuparea terapeutică a cavității dentare provocate de o carie. ◦ Din fr. *obturation*.

obviós, ~oasă, *obvioși*, ~oase adj. (Rar) Care este evident: *era o consecință obvioasă a acțiunilor sale*. ◦ Din engl. *obvious*.

occidentaliză, *occidentalizez* vb. I. Tr., refl. A adopta sau a face să adopte îmbrăcăminte, obiceiurile, purtările caracteristice occidentalilor. ◦ Din fr. *occidentaliza*.

occidentalizare, *occidentalizări* s.f. Acțiunea de a (*se*) *occidentaliza* și rezultatul ei. ◦ De la *occidentaliza*.

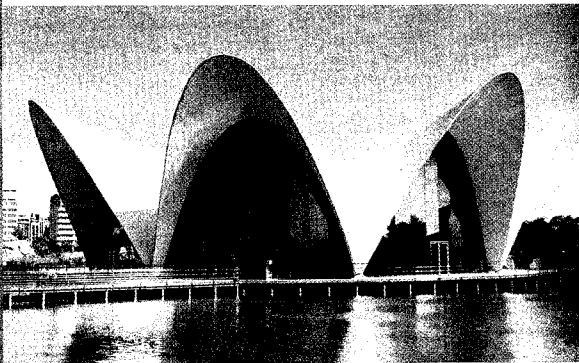
oceanograf, *oceanografe* ▼ s.n. Spațiu special amenajat în care sunt prezentate publicului diverse elemente din fauna acvatică (oceanică): *oceanograful de la Valencia este cel mai mare din Europa*. ◦ Cf. sp. *oceanográfico*.

ochelări ► s.m. *Ochelari 3D* = ochelari special creați pentru a permite vizualizarea imaginilor, a filmelor etc. tridimensionale. ◦ Cf. engl. *3D glasses*.

ochiometric, ~ă, *ochiometrici*, ~ce adj., adv. (Fam.) (Măsurat) din ochi: *a pus făina pentru prăjitură ochiometric*. ◦ *Ochi + metric*.

OCR, *OCR-uri* [o-tje-ré] s. (Inform.) Program special care permite recunoașterea optică a caracterelor. ◦ Din engl. *O(ptical) C(haracter) R(ecognition)*.

oceanograf
oceanographic park
parc océanographique

OCR-iza, *OCR-izez* [otferiza] vb. I. Tr. (Inform.) A transpune, cu ajutorul unor programe speciale, imaginile care conțin text scris de mână sau tipărit (de obicei scanat) în text editabil. ◦ *OCR + -iza*.

OCR-izare, *OCR-izări* [otferizare] s.f. Acțiunea de a *OCR-iza* și rezultatul ei. ◦ De la *OCR-iza*.

OCR-izat, ~ă, *OCR-izați*, ~te [otferizár] adj. (Inform.; despre imagini, scanări etc. care conțin un text scris de mână sau tipărit) Care a fost transpus în text editabil, cu ajutorul unor programe speciale. ◦ De la *OCR-iza*.

ochelari 3D
3D glasses
lunettes 3D

octál, ~ă, *octali*, ~e adj. Care are ca bază numărul 8. ✧ (Inform.) *Sistem de numerație octal* = sistem de numerație a cărui bază este numărul opt. (Electron.) *Soclu octal* = soclu de tub electronic cu opt contacte. ◦ Din fr. *octale*.

octánic, ~ă, *octanici*, ~ce adj. Care caracterizează rezistența la detonație a benzinelor. ✧ *Cifră octanică* sau *indice octanic* = parametru care caracterizează rezistența la detonație a benzinelor, când determinarea se face cu un motor și în condiții standard. ◦ Din fr. *octanique*.

octét, *octeți* s.m. (Inform.) Grup de opt biți folosit pentru exprimarea capacității de memorie; byte. ◦ Din germ. *Oktett*, fr., engl. *octet*.

ocupațional, ~ă, *ocupaționali*, ~e adj. 1. *Terapie ocupațională* = terapie care are în vedere antrenarea fiecărui bolnav sau persoană vârstnică în ocupații (casnice), care se referă la o asemenea ocupație: *terapia*

ocupațională dă rezultate foarte bune în cazul bătrânilor din azil. 2. Care este generat de o ocupație: *riscul ocupațional în această ramură este mare*. ◦ Din engl. *occupational*, fr. *occupational*.

ocurență, *ocurențe* s.f. 1. Împrejurare, circumstanță, conjunctură. 2. Apariție sau prezență a unei unități lingvistice într-un text: *cuvântul căutat are foarte multe ocurențe*. ◦ Din fr., engl. *occurrence*.

ocurențiator, *ocurențiatoare* s.n. (Inform.) Aplicație care identifică aparițiile (condiționate sau nu) ale cuvintelor în texte. ◦ *Ocurență + -iator*.

odorizánt, *odorizánți* s.m. și *odorizante* s.n. 1. S.m. Compus chimic cu miros puternic și plăcut, folosit pentru a îmbogăți și parfuma aerul din încăperi, din mașini etc. 2. S.n. Aparat, dispozitiv etc. care permite eliberarea controlată a acestui compus chimic cu miros puternic și plăcut, folosit pentru a îmbogăți și parfuma aerul din încăperi, din mașini etc. ◦ Din fr. *odorisant*; cf. engl. *odorizer*.

odorizór, *odorizoare* s.n. Aparat care se folosește pentru a introduce un odorizant într-un gaz. ◦ Din fr. *odoriseur*.

ofertă, *ofertez* vb. I. Intr. A face o ofertă. ◦ De la *ofertă*.

off s.n., adv. 1. S.n. Voce, zgomot, dialog care se produce în afara scenei sau a ecranului: *la începutul filmului o voce din off prezintă personajele*. 2. Adv. Din afară, din exterior. ◦ Din engl. *off(-screen)*.

office [ófis] adj. invar. (Despre vestimentație, ținută etc.) Care este potrivit pentru situații oficiale: *costumul office pe care și l-a cumpărat îi vine bine*. ✧ (Adv.) *S-a îmbrăcat office*. ◦ Cuv. engl.

off-line [of-láin] adj. invar., adv. (Inform.) 1. (Despre dispozitive) Care este conectat fizic la o rețea, dar nu este capabil să comunice cu alte dispozitive.

2. (Despre utilizatori, programe etc.) Care este inactiv, deconectat: *i-am lăsat un mesaj off-line*. ✧ (Subst. n.) *Am văzut off-line-urile de la el abia seara*. / Scris și: *offline*. ◦ Cuv. engl.

off-road ► [of-ród] adj. invar. 1. Care este conceput special pentru deplasare pe teren accidentat: *motocicleta off-road*. 2. (P. ext.) Care se desfășoară pe teren accidentat: *curșă off-road*. ◦ Cuv. engl.

off season [of sizon] adj. invar. Extrasezon: *oferte turistice off season*. ◦ Cuv. engl.

off-shore [of-fór] adj. invar. (Fin.) Extrateritorial. + Care se referă la bani investiți în altă țară: *societăți off-shore*. ✧ *Zonă off-shore* = paradis fiscal. *Companie off-shore* = firmă care este înregistrată într-un paradis fiscal, pentru a evita impozitarea sau pentru a fi impozitată doar într-o mică măsură. ◦ Cuv. engl.

off the record [of ðə rekórd] adj. invar. (Despre afirmații ale unei persoane) Care este făcut cu ocazia unei întrebări cu un jurnalist și care nu este destinat publicării, ci clarificării sau completării informației care urmează a fi publicată: *vedeta a afirmat off the record că așteaptă un copil*. ◦ Cuv. engl.

off-topic [of-tópíc] adj. invar. Care se referă la discuții (pe forumuri) în afara unui subiect stabilit anterior, care nu are legătură cu subiectul discutat: *problema imobiliarelor este off-topic pe un forum de fashion*. ✧ (Subst. n.) *Off-topicurile vor fi șterse de administratori*. ◦ Cuv. engl.

oficial, *oficiali* s.m. Înalt demnitar de stat: *proiectul a fost susținut de oficialii influenți din Uniunea Europeană*. ◦ Din fr. *officiel*, engl. *official*.

oficiu, *oficii* s.n. *Oficiul de stat pentru invenții și mărci* (abrev. OSIM) = instituție orientată pe protejarea proprietății industriale în România. ◦ Cf. germ. *Offizium*, fr. *office*, engl. *office*.

offset, *ofseturi* s.n. 1. (Tipogr.) Procedeu de imprimare și multiplicare a tipăriturilor cu clișee metalice, la care reproducerea nu se face direct de pe aceste clișee, ci de pe un cilindru rotativ de cauciuc, pe care se imprimă imaginea de pe clișeul metalic. ✦ *Mașină-offset* = mașină de tipar, rotativă sau plană, care, prin aplicarea procedurii descris mai sus, permite tiraje de calitate foarte bună cu productivitate mare (de până la 10 000 de exemplare pe oră). 2. (Econ.) Varietate a operațiunii în contrapartidă (compensație), operațiune care se inițiază și se practică în legătură cu programele de vânzări de materiale militare către unități guvernamentale. / Scris și: *offset*. ○ Din fr., engl. *offset*.

ok [okéj] adj. invar., adv., s.n. 1. Adj. invar., adv. De acord! (foarte) bine: *s-a descurcat ok*. 2. S.n. Acord, aprobare: *s-a dat ok-ul pentru proiectul propus*. ○ Cuv. engl.

old-boy [óld-boi] s.m. Fost membru al unei echipe sportive, care joacă într-un meci demonstrativ. ○ Cuv. engl.

olé interj. Bravo! ○ Cuv. sp.

oligarhie, *oligarhii* s.f. (Econ.) *Oligarhie financiară* = grup restrâns de mari posesori ai capitalului financiar, care dominează viața economică și politică. ○ Din fr. *oligarchie financière*.

oligoelement, *oligoelemente* s.n. Element care se găsește în organism în cantități mici, având rol de catalizator indispensabil în metabolism și în alte procese biologice. ○ Din fr. *oligoélément*.

olivieră, *oliviere* s.f. Set de recipiente în care se păstrează sau se servesc (în restaurante) uleiul (de măsline), oțetul, sarea și piperul: *a cumpărat o olivieră din sticlă*. ○ Din it. *oliviera*.

omolog, *omologi* s.m. Persoană care deține o funcție oficială într-o organizație sau într-un stat, privită în raport cu o altă persoană care deține aceeași

funcție oficială într-o altă organizație sau într-un alt stat. ○ Din fr. *homologue*.

omologat, ~ă, *omologați*, ~te adj. 1. (Despre acte scrise) A cărui valoare sau autenticitate a fost confirmată, în baza autorității conferite de lege. 2. (Despre rezultate sportive) Care este recunoscut oficial. 3. (Despre produse) A cărui fabricare și folosire a fost acceptată oficial: *faruri cu xenon omologate*. ○ De la *omologa*.

om-sândviș ► s.m. Persoană care plimbă două panouri publicitare, unul în spate, altul în față. ○ Din fr. *homme-sandwich*; cf. engl. *sandwich-man*.

on-board [on-bórd] adj. invar. (Inform.; despre dispozitive electronice) Care este încorporat pe placa de bază a unui calculator: *placă de sunet on-board*. ○ Cuv. engl.

one-man show [oán-men jóu] s.m. 1. Artist care susține singur un spectacol. 2. Spectacol care este susținut de un singur

om-sândviș
sandwich-man
homme-sandwich

artist: *a fost invitat aseară la un one-man show*. ○ Cuv. engl.

one-touch [oán-tátj] adj. invar. (Despre dispozitive electronice) Care se referă la posibilitatea de a da o comandă printr-o singură apăsare de buton: *telefon one-touch*. ○ Cuv. engl.

one-way [oán-uei] adj. invar. (Despre bilete pentru mijloace de transport) Care este valabil într-o singură direcție; care nu este dus-întors. ○ Cuv. engl.

ONG, *ONG-uri* [o-en-gé] s.n. Abrev. de la *organizație nonguvernamentală*.

on-line [onlái] adj. invar. (Inform.) 1. (Despre sisteme) Care poate face schimb de informații în timp real. 2. (Despre dispozitive) Care este conectat într-o rețea. 3. (Despre utilizatori sau programe de internet) Care este activ, conectat: *prietenul meu este on-line*. ✦ (Adv.) *Joacă on-line poker*. ✦ *Magazin on-line v. magazin*. / Scris și: *online*. ○ Cuv. engl.

on-line banking [onlái bénkiŋ] s. Internet banking. ○ Cuv. engl.

op-art s.n. (A. plast.) Tendință în arta plastică contemporană care urmărește îmbogățirea expresivității imaginii abstracte prin obținerea unor efecte optice ale obiectelor în funcție de poziția lor sau de mișcarea privitorului față de ele, prin folosirea de linii, forme geometrice, uneori repetate uniform, însă cu variații de ton, a unor neașteptate modificări de ritm etc. ○ Cuv. engl.

open [ópán] s.n., adj. invar. (Sport) 1. S.n. Competiție pentru orice categorie de sportivi. ✦ (La tenis) Competiție la care participă profesioniști și neprofesioniști. 2. Adj. invar. (Despre competiții, concursuri, turnee sportive etc.) Care este deschis oricărei categorii de competitori: *turneu open*. ○ Cuv. engl.

open door [ópán dor] s.n. (Psih.) Mod de organizare a activității în cadrul spitalelor de psihiatrie prin care pacienții se bucură de o oarecare independență, ei regăsind simțul responsabilității, pentru a începe astfel readaptarea socială. ○ Cuv. engl.

open market [ópán márkét] s.n. (Econ.) 1. Piață de mărfuri unde sunt admiși orice cumpărători și vânzători. 2. Tehnică de intervenție pe piața monetară constând în cumpărarea sau vânzarea de titluri prin banca de emisiune. ○ Cuv. engl.

open source [ópán sors] adj. invar. (Inform.; despre programe, sisteme de operare etc.) Al cărui cod-sursă este pus la dispoziția utilizatorilor, putând fi redistribuit și modificat. ○ Cuv. engl.

open ticket [ópán tikét] s.n. Bilet dus-întors folosit mai ales în transportul aerian, care îi permite călătorului să folosească talonul de întoarcere la orice dată din perioada de valabilitate a biletului. ○ Cuv. engl.

operare s.f. (Inform.) *Sistem de operare* v. sistem. ○ De la *opera*.

operat, ~ă, *operați*, ~te adj. (Inform.; despre date, informații etc.) Care este prelucrat cu ajutorul calculatorului. ○ De la *opera*.

operator, ~oăre, *operatori*, ~oare s.m., s.f. Societate care furnizează diverse servicii: *operator de telefonie mobilă; operator de cablu*. ✦ *Operator economic* = orice participant la viața economică. ○ Din engl. *operator*, fr. *opérateur*.

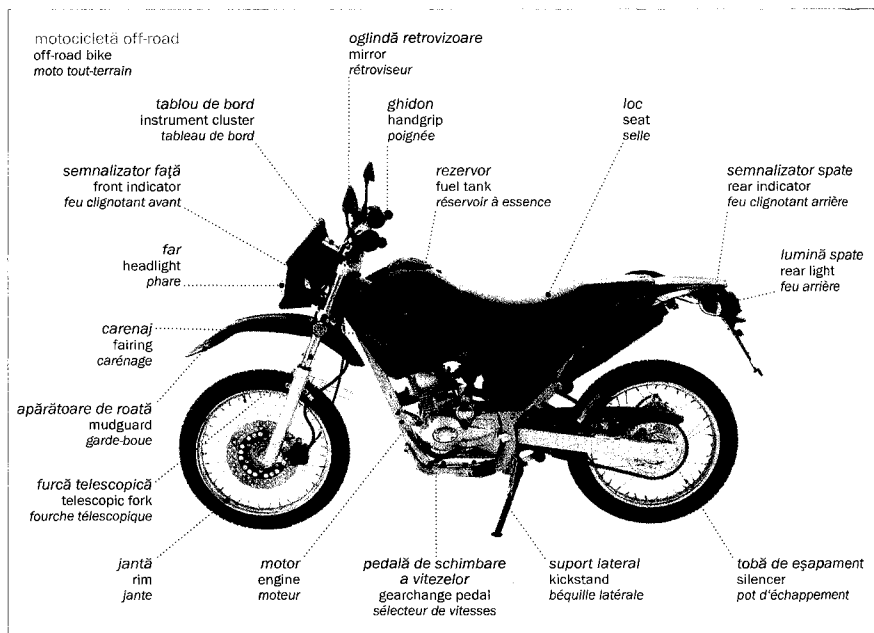
operație, *operații* s.f. (Econ.) *Operație de bursă* = operație de vânzare sau de cumpărare la bursă a unor mărfuri sau valori mobiliare. ✦ Înregistrare a acestei tranzacții într-un registru. ○ Din engl. *operation*, fr. *opération*.

operațional, ~ă, *operaționali*, ~e adj. 1. *Cercetare operațională* = tehnică de analiză a unei probleme administrative, comerciale, industriale sau logice prin metode matematice. 2. (Pedag.; despre obiectivele unei lecții) Care urmărește obținerea de la elevi a anumitor reacții observabile. / Sil. -ți-o-. ○ Din fr. *opérationnel*, engl. *operational*.

operaționalism s.n. 1. Curent în metodologia și filozofia științei contemporane care consideră că semnificația noțiunilor utilizate în știință se reduce la operațiile efectuate de cercetător în cursul folosirii sau verificării acestor noțiuni; operaționism. ✦ Concepție gnoseologică neopozitivistă potrivit căreia noțiunile nu pot avea decât conținut operațional, semnificațiile fiind generate de operații intelectuale. 2. Metodologie care pune în evidență funcția operatorie instrumentală a concepțiilor și teoriilor științifice. / Sil. -ți-o-. ○ Din engl. *operationalism*, it. *operazionalismo*.

operaționalitate s.f. 1. Înșușirea de a atinge un anumit scop. 2. Proprietatea de a interveni prompt în rezolvarea unei probleme. ✦ Caracterul a ceea ce este operațional. / Sil. -ți-o-. ○ Din it. *operazionalità*.

operaționaliză, *operaționalizez* vb. I. Tr. A face (să devină) operațional. / Sil. -ți-o-. ○ Din engl. *operationalize*.

operaționalizare, operaționalizări s.f. Acțiunea de a operaționaliza și rezultatul ei. ◇ (Pedag.) Operaționalizarea obiectivelor = serie de acțiuni didactice dirijate spre obținerea de la elevi a anumitor reacții, pentru atingerea obiectului învățării. ◇ (Psih.) Operaționalizarea conceptelor = concretizarea, explicitarea conceptelor. / Sil. -ți-o-. ○ De la operaționaliza.

operaționism s.n. 1. Tendință a unor psihologi americani care concep psihologia ca un studiu al operațiilor de comportament, neglijând datele neexteriozitate ale conștiinței. 2. Operaționism. / Sil. -ți-o-. ○ Din fr. *opérationnisme*, engl. *operationism*.

opinie, opinii s.f. *Lider* (sau *formator*) de opinie = persoană ale cărei idei și al cărui comportament servesc drept model pentru alții. *Opinie publică* = fenomen psihosocial al cărui conținut este dat de aprecierea generalizată a unei populații, de la întreaga societate până la un grup mic de persoane, asupra problemelor conduitei umane, a vieții sociale, politice, economice și culturale. *Sondaj de opinie* = anchetă realizată asupra unui grup reprezentativ de persoane pentru a afla punctul de vedere al populației într-o anumită chestiune (concret), la un moment dat. ○ Din engl., fr. *opinion*.

opiomân, ~ă, opiomani, ~e adj., s.m., s.f. (Persoană) care este dependentă de consumul de opiu. / Sil. -pi-o-. ○ Din fr. *opiomane*.

opiomanie, opiomani s.f. Obișnuință de a consuma opiu. + Abuz de opiu. Intoxicație cu opiu. / Sil. -pi-o-. ○ Din fr. *opiomanie*.

opiu s.n. Produs obținut prin uscarea latexului extras din capsulele necoapte ale unor specii de mac, care se folosește pentru extragerea alcaloizilor pe care îi conține (morfină, codeină, papaverină etc.), fiind utilizat în doze mici în medicină

ca somnifer, calmant, analgezic sau tranchilizant. + Stupefiant pe bază de opiu, care, fumat, are efect halucinogen, euforic, conducând la dezechilibrul psihice și intelectuale. ○ Din fr., engl. *opium*.

oportunitate, oportunități s.f. (Mai ales la pl.) Situație prielnică, ocazie avantajoasă: *Încercă să profite de orice oportunitate profesională*. ○ Din fr. *opportunité*.

optică s.f. *Optică electronică* = domeniu al electronicii care se ocupă cu studiul mișcării electronilor în vid, într-un câmp electric sau magnetic, precum și cu funcționarea anumitor dispozitive care se bazează pe acest fenomen. ○ Din fr. *optique*, germ. *Optik*, *optisch*.

optim, ~ă, optimi, ~e adj., s.n. 1. Adj. (Econ.) Care asigură cea mai bună eficiență economică; care corespunde cel mai bine intereselor economice urmărite. 2. S.n. Stare a unui lucru, a unei situații considerate ca fiind cea mai favorabilă. ◇ (Geogr.) *Optim de populație* = densitatea populației unei țări care permite cea mai bună folosire a resurselor naturale. ○ Din fr. *optime*.

optimiză, optimizez vb. I. Tr. A face să devină optim; a ameliora, a îmbunătăți. + A face să corespundă unor exigențe sporite: *trebuie să optimizeze programul de editare*. ○ Din fr. *optimiser*.

optimizare, optimizări s.f. Acțiunea de a optimiza și rezultatul ei. + (Econ.) Ansamblu de lucrări de cercetare operațională care urmărește găsirea celei mai bune soluții pentru rezolvarea unei anumite probleme. ○ De la *optimiza*; cf. fr. *optimisation*.

optimizat, ~ă, optimizați, ~te adj. (Despre mașini, sisteme tehnice etc.) Al cărui randament a devenit optim. ○ De la *optimiza*.

opțional, ~ă, opționali, ~e adj. Care are caracter de opțiune; facultativ: *activități opționale*. + (Despre cursuri) Pentru

care elevii sau studenții pot opta, alegând dintr-o listă de mai multe cursuri: a *ales un curs opțional de lexicografie*. ◇ (Subst. n.) *Opționalul de jurnalistică este foarte atractiv*. / Sil. -ți-o-. ○ Din fr. *optionnel*, engl. *optional*.

opțiune, opțiuni s.f. 1. (Inform.) Alternativă disponibilă într-o interfață grafică (meniul, fereastră de dialog etc.) având rolul de a îndeplini o anumită operație: *Opțiunile din acest program sunt foarte bune*. 2. (Econ.) Condiție stipulată uneori în tranzacțiile comerciale, potrivit căreia o parte contractantă, care își asumă obligații ferme, acordă celeilalte părți, pentru un anumit termen, dreptul de a alege între diferitele condiții alternative ale contractului sau chiar dreptul de a renunța la tranzacție. + Contract standardizat și tranzacționat pe piața reglementată care dă deținătorului dreptul de a cumpăra sau a vinde un activ financiar sau fizic, la un preț convenit și la un termen viitor determinat. / Sil. -ți-u-. ○ Din engl., fr. *option*.

orb, oărbă, orbi, oarbe adj. *Experiment în orb* = experiment care se face fără a cunoaște ipotezele de lucru. *Experiment simplu orb* = tip de test terapeutic în care medicamentul administrat sau o altă modalitate terapeutică folosită nu este cunoscută de pacient, ci doar de medic. *Experiment dublu orb* = a) tip de experiment terapeutic sau clinic în cursul căruia nici medicul, nici subiecții testați nu cunosc natura medicamentelor utilizate, pentru evitarea fenomenelor de sugestie care pot interveni în aprecierea eficienței tratamentului; b) metodă de testare comparativă a eficacității terapeutice, fie în cazul existenței a două tratamente diferite pentru aceeași boală, fie în cazul unui medicament nou care este comparat cu unul placebo. ○ Cf. fr. *en (double) aveugle*, engl. *double blind*.

orchestră, orchestrez vb. I. Tr. (Fig.) A organiza mișcări

revendicative, dezbatere, campanii etc., dând o amploare și un ecou maxim; a coordona: a *orchestrat toate acțiunile uniunii sindicale*. ○ Din fr. *orchestre*.

ordinatică s.f. (Inform.) Știință care se ocupă cu studiul calculatoarelor în raport cu mediul uman. ○ Din fr. *ordinatique*.

ordinatör, ordinatoare s.n. (Inform.) Calculator; computer. ○ Din fr. *ordinateur*.

ordonanță, ordonanțe s.f. *Ordonanță de urgență* (abrev. OUG) = act legislativ al unui guvern emis în perioada vacanței parlamentare sau în situații de urgență (care urmează a fi aprobate ulterior de parlament). ○ Din fr. *ordonnance*.

ordonatör, ~oăre, ordonatori, ~oare s.m., s.f. (Econ.) *Ordonator de credite* = conducător al unei instituții bugetare, centrale sau locale, care are dreptul de a dispune de creditele bugetare acordate prin bugetul de venituri și cheltuieli al unui stat, al unei instituții etc. ○ Din fr. *ordonnateur*.

oregano ▼ s.n. Plantă din familia mentei (*Origanum vulgare*), ale cărei frunze sunt folosite drept condiment. ○ Din engl. *oregano*.

oregano
oregano
origan

organigramă, organigrame s.f. 1. Reprezentare schematică, redare grafică a structurii organizatorice a unei întreprinderi, a unei instituții, a subordonării compartimentelor acestora, a tipurilor de legături între aceste compartimente etc. 2. (Inform.) Reprezentare (cu ajutorul unor simboluri grafice) a unui

algoritm. 3. (Cib.) Diagramă logică. ○ Din fr. *organigramme*.

organizație, organizații s.f. *Organizație non-profit* = organizație care are alte rațiuni de existență, separate de constituirea profitului. *Organizație nonguvernamentală* (abrev. ONG) = organizație care funcționează independent de activitatea guvernului. *Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa* (abrev. OSCE) = organizație internațională pentru securitate, care are rolul de a preveni conflictele, de a administra crize și de a monitoriza și sprijini reconstrucția postconflictuală. ○ Cf. fr. *organisation*, engl. *organization*.

orientativ, ~ă, orientativi, ~e adj. Care orientează sau servește la orientare. + Care informează; informativ. / Sil. -ri-en-. ○ Din fr. *orientatif*.

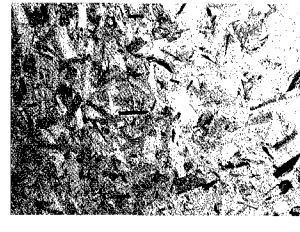
origami ► s.f. (A. plast.) Artă tradițională japoneză (ulterior și instrument de educație și terapie), prin care se obțin reprezentări din natură sau ale unor personaje imaginare, prin plierea sau tăierea unor bucăți (pătrate) de hârtie. ○ Cuv. jap.

OSB, OSB-uri ▼ [o-se-bé] s.n. Placă rigidă stratificată din aşchii de lemn presate. ○ Din engl. *O(riented) S(tructured) B(oard)*.

OSCE [o-se-ce-é] s.f. Abrev. de la *Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa*.

OSIM s.n. Abrev. de la *Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci*.

OUG [o-u-gé] s.n. Abrev. de la *ordonanță de urgență*.

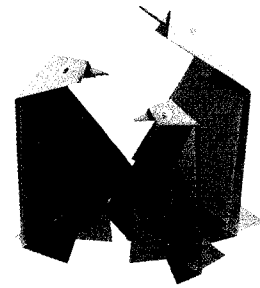

OSB
OSB
panneau OSB

outdoor [áutdor] adj. invar. Care se desfășoară, care se găsește în exterior, în aer liber. ◇ *Publicitate outdoor* = formă de publicitate în care se utilizează mai ales display-uri în centre comerciale, panouri iluminate, reclame în stațiile de autobuz, pe taxiuri și chioșcuri, publicitate în aeroporturi etc. ○ Cuv. engl.

outfit, outfit-uri [áutfit] s.n. Ținută, look: *outfit pentru femeia modernă*. ○ Din engl. *outfit*.

outlet, outlet-uri [áutlet] s.n. Magazin în care se vând produse cu preț redus. ○ Din engl. *outlet*.

origami
origami
origami

outline, outline-uri [áutlain] s.n. Descriere în linii mari a unui plan, a unui proiect etc. ○ Din engl. *outline*.

outplacement [autpléismnt] s.n. (Econ.) Asistență oferită de un angajator, de o firmă angajaților săi, care urmează să fie concediați, pentru a-i ajuta să găsească o nouă slujbă sau să aleagă o nouă carieră. ○ Cuv. engl.

output, output-uri [áutput] s.n. 1. (Electron.) Punct al unui sistem, al unui aparat sau aparat electronic prin care un semnal este transferat spre exterior. 2. (Inform.) Transfer al informației din memoria calculatorului spre exterior. 3. (Econ.) Totalitate a elementelor consumabile (parțial), folosite într-unul sau mai multe procese economice repetabile. ○ Din engl. *output*.

outright [áutrait] s.n. (Fin.) Operație care constă în stabilirea condițiilor cumpărării sau vânzării în valută, inclusiv a cursului valutei, urmând ca efectuarea propriu-zisă a tranzacției să se facă ulterior. ◦ Cuv. engl.

outsider, *outsideri* [autsáider] s.m. 1. Sportiv (sau echipă) care nu are prea mari șanse într-o competiție: *echipa este într-o poziție de outsider*. 2. (Fig.) Persoană care se simte sau este considerată ca nefăcând parte dintr-un grup (organizat pe anumite criterii); străin: *se simțea un outsider în echipa noului proiect*. 3. Întreprindere rămasă în afara unei uniuni monopoliste. ◦ Din engl. *outsider*.

outsourcing [autsórsiŋ] s.n. (Econ.) Renunțarea la unele activități desfășurate în cadrul unei societăți și contractarea lor din exterior (uneori chiar de la societăți formate prin desprinderea din societatea contractantă). ◦ Cuv. engl.

overboost [óvərbust] s.n. Fortăre a unei mașini până la limita maximă. ◦ Cuv. engl.

overclocking [óvərklókiŋ] s. (Inform.) Ansamblu de procedee menite să crească frecvența și voltajele de funcționare a procesorului și frecvența de funcționare a memoriei unui sistem în scopul creșterii performanței. ◦ Cuv. engl.

overdraft, *overdraft-uri* [óvərdráft] s.n. (Fin.) 1. Limită de creditare; descoperire de cont. 2. Neacoperire a unui mandat de plată. ◦ Din engl. *overdraft*.

overdrive, *overdrive-uri* [óvərdráiv] s.n. 1. Dispozitiv interpus în transmisia unui automobil pentru a multiplica turația roților sau a micșora pe aceea a motorului, în scopul diminuării uzurii și consumului; schimbător de viteză automat. 2. (Electron.) Difuzor pentru frecvențe acute. ◦ Din engl. *overdrive*.

overlock [óvərlok] s.n. Mașină de cusut folosită în industria

confecțiilor de tricot pentru asamblare și tivire a tricotelor, care produce un tighel din două fire. ◦ Cuv. engl.

overnight [óvərnaít] adj. invar. (Fin.) *Depozit overnight* = depozit bancar la vedere, în lei sau în valută, pe termen foarte scurt, care se adresează în special persoanelor juridice, și pentru care procentul de dobândă se negociază, în condițiile în care suma depozitului este mai mare sau egală cu valoarea minimă. ◦ Cuv. engl.

oxitocină s.f. (Anat.) Hormon secretat de lobul posterior al hipofizei, cu un conținut variat de aminoacizi, folosit ca medicament stimulator al mușchilor netezi, în special ai uterului (în timpul nașterii), în obstrucția glandelor mamare etc. ◦ Din fr. *ocytocine*.

ozonoterapie, *ozonoterapii* s.f. Folosire a unui amestec de oxigen cu ozon în scop terapeutic. ◦ Din fr. *ozonothérapie*.

pacemaker, *pacemakere* [péismeikər] s.n. (Med.)

1. Dispozitiv electronic care se implantează în organismul pacienților, pentru a înlocui o comandă nervoasă deficitară. ◊ *Pacemaker cerebral* = implantare de electrozi pe suprafața creierului pentru autostimularea electrică. 2. Stimulator cardiac. ◦ Din engl. *pacemaker*.

pachet¹, *pachete* s.n. 1. (Inform.) Totalitate a programelor prin care un calculator poate să dezvolte o anumită categorie de funcții. + (P. restr.) Totalitate a programelor care servesc utilizatorului la realizarea operațiilor necesare specifice.

+ Subdiviziune a unui mesaj, folosită în anumite tipuri de rețele. 2. Ansamblu de servicii care fac parte dintr-un program complet și care sunt incluse într-un preț comun. ◦ Cf. engl., fr. *package*.

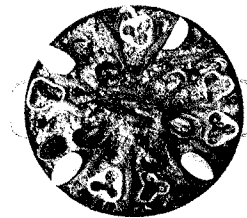
pachet², *pachete* s.n. 1. (Jur.) Set, ansamblu de legi, de măsuri, de propuneri legislative etc. 2. (Fin.) *Pachet de (sau cu) acțiuni* = număr de acțiuni de o anumită valoare emise de o societate comercială pe acțiuni, care se află în posesia unui acționar și care asigură deținătorului un anumit număr de voturi în adunarea generală a acționarilor. *Pachet majoritar* = număr de acțiuni emise de o anumită societate comercială pe acțiuni, care se află în posesia unui acționar și care depășește procentul de 50%. 3. *Pachet de asigurări* = formă de asigurare globală pentru un ansamblu de bunuri și/sau persoane (locuința și dotările interioare, membrii unei familii, autoturismul etc.). ◦ Din fr. *paquet*.

packaging [pékidziŋ] s.n. Tehnică de ambalare a produselor care are în vedere prezentarea acestora cu scop publicitar: *firmă de packaging*. ◦ Cuv. engl.

pad, *paduri* s.n. Abrev. de la *mouse pad*: *padurile din silicon sunt cele mai eficiente*.

paella ▲ [paéllia] s.f. Mâncare tradițională spaniolă, preparată

din orez, legume, carne de pui, carne de iepure sau fructe de mare și condimentată cu sofran. / Scris și: *paëlla*. ◦ Cuv. sp.

paella
paella
paella

pafarist, *pafariști* adj., s.m. (Fam.) (Persoană) care are cunoștințe foarte limitate în domeniul său de activitate: *este pafarist în domeniul imobiliarelor*. ◦ *P(e) din) afar(ă) + -ist*.

pager, *pagere* ▼ [péidzər] s.n. Aparat mobil, de mici dimensiuni, care recepționează mesaje scrise de la distanță și le afișează pe ecran. ◦ Din engl. *pager*.

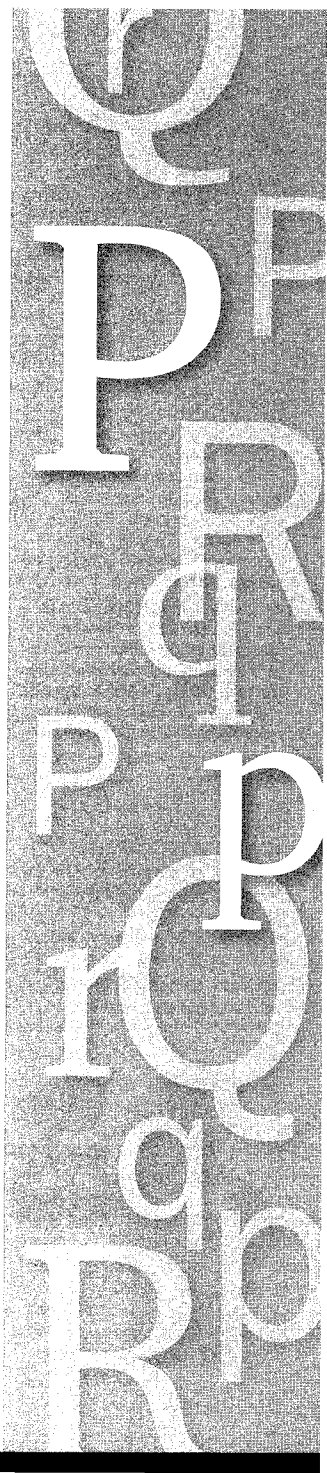

pager
pager
pager

pagină, *paginez* vb. I. Tr. (Inform.) A împărți informația dintr-un document în pagini distincte, în vederea publicării (pe hârtie sau în format electronic). ◦ Din fr. *paginer*.

paginare, *paginări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *pagina* și rezultatul ei; paginație. ◦ De la *pagina*.

paginăție, *paginații* s.f. (Inform.) Paginație. ◦ Din fr. *pagination*.

212 pagină, pagini s.f. (Inform.)
1. Pagină web = secțiune de date aflată pe internet, de obicei în format HTML sau XHTML, care poate avea hyperlinkuri pentru navigarea de la o pagină sau de la o secțiune de pagină la alta.
2. Secțiune dintr-un corp de date din memorie care poate fi afișată pe monitor la un moment dat. ◦ Cf. engl. *page*.

pagin [pə'ɪdʒɪn] s.n. Sistem de comunicare la distanță folosind pagerul. ◦ Cuv. engl.

paintball ▼ [pə'ɪntbɔl] s.n. Joc în aer liber în care participanții simulează o confruntare cu caracter militar, utilizând arme cu aer comprimat ce au drept muniție capsule cu gelatină colorată biodegradabilă și al cărui obiectiv este, de obicei, capturarea steagului echipei adverse. ◦ Cuv. engl.

pal s.n. (Placă de) material lemnos, obținut prin presarea rumegușului de lemn în combinație cu diferiți lianți, din care se confecționează în special mobile: masă de pal. ◦ De la *p(lacă) a(glomerată din) l(emn)*.

palm, palm-uri s.n. PDA. ◦ Din engl. *palm*.

palmarés, palmaresuri s.n. Totalitate a unor succese sau victorii (sportive, artistice, literare etc.) obținute de cineva: avea un palmares impresionant. ◦ Din fr. *palmarès*.

painttop, painttop-uri s.n. PDA. ◦ Din engl. *painttop*.

pampers, pampersi [pəmpərs] s.m. Scutec sau absorbant de

unică folosință, confecționat din hârtie moale, acoperită în exterior cu o folie subțire din material textil sau plastic. ◦ Din engl. *Pampers*, den. com.

panamericanism s.n. (Polit.) Mișcare de solidaritate continentală care urmărește să dezvolte o mai strânsă colaborare între statele continentului american. + Doctrină care aparține acestei mișcări. ◦ Din fr. *panaméricanisme*.

panarabism s.n. (Polit.) Mișcare politică și culturală care susține unirea tuturor țărilor de limbă și de civilizație arabe. + Doctrină care aparține acestei mișcări. ◦ Din fr. *panarabisme*.

panasiatism s.n. (Polit.) Mișcare politică și culturală care susține unirea tuturor țărilor asiatice. + Doctrină care aparține acestei mișcări. / Sil. -si-a-. ◦ Din fr. *panasiatisme*.

paneer ► [panɪr] s. Sortiment de brânză, de origine indiană, cremoasă, preparată din lapte de vacă sau de bivoliță, cu suc de lămâie sau cu zer, și care este folosită mai ales în bucătăria asiatică. ◦ Cuv. engl.

panel¹, panele s.n. (Econ.)
1. Eșantion stabil, reprezentativ al unei populații de la care se culeg date pentru anumite cercetări, în special privind activități de marketing: panel de anchetă.
2. Metodă de investigație repetitivă utilizată în științele social-istorice, în cercetările de marketing etc. pentru urmărirea evoluției unui fenomen prin solicitări de informații, la intervale stabilite în prealabil, de la aceleași grupuri de persoane, firme etc.
3. Reuniune-dezbateri; masă rotundă (televizată).
 + Reuniune cu un scop precis a unor grupuri de experți. ◦ Din engl. *panel*.

panel², paneluri [pə'nɛl] s.n. (Inform.) Tablou de comandă, de instrucțiuni. ◦ Control

panel = parte din interfața grafică a sistemului de operare Microsoft Windows, care permite utilizatorilor vizualizarea și modificarea setărilor de bază (adăugare sau eliminare de hardware sau software, gestionarea conturilor de utilizator etc.); panou de control. ◦ Cuv. engl.

paneuropeân, ~ă, paneuropeni, ~e adj. Care se referă la toate țările Europei; din toate țările Europei: *la Bruxelles s-a desfășurat un miting paneuropean*. + Care ține de paneuropenism, care se referă la paneuropenism. / Sil. -e-u-. ◦ Din fr. *paneuropéen*, engl. *Pan-European*.

paneuropenism s.n. (Polit.) Concepție care promovează ideea creării unei Europe unitare. / Sil. -e-u-. ◦ Pan- + *europenism*.

paneer
paneer
panir

pangăsius ▼ s.m. Pește de apă dulce, crescut mai ales în fermele piscicole din Asia de Sud-Est, a cărui carne este foarte apreciată. ◦ Din lat. *Pangasius*, den. șt.

panică, panichez vb. I. 1. Tr. (Fam.) A innebuni, a scoate din minți, a îngrozi: *vestiile primite l-au panicat*. 2. Refl. A-și ieși din minți, a-și pierde capul: *nu trebuie să vă panicați*. ◦ Din fr. *paniquer*.

pangasius
Pangasius
panga

panicărd, ~ă, panicarzi, ~de adj., s.m., s.f. 1. Adj., s.m., s.f. (Depr.) (Persoană) care se lasă ușor cuprins de panică, influențându-i și pe alții. 2. Adj. Care denotă, care manifestă (nejustificat) panică. ◦ Din fr. *paniquard*.

panicărt, ~ă, panicați, ~te adj. Care este cuprins (nejustificat) de panică. ◦ De la *panica*; cf. fr. *paniqué*.

panicos, ~oasă, panicoși, ~oase adj. (Fam.) Panicard. ◦ *Panică* + -os.

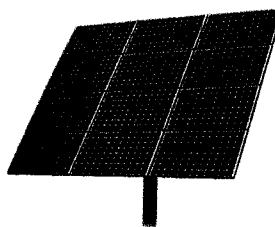
panoramă, panoramez vb. I. Tr. 1. (Cinem.) A realiza cadre, priviri de ansamblu etc. prin mișcarea aparatului de filmat în sens orizontal sau vertical. 2. (Fig.) A descrie fenomene, evenimente etc., a relata pe larg: *articolul a panoramat situația din învățământul românesc*. ◦ Cf. engl. *panorama*.

panoramăre, panoramări s.f. Acțiunea de a *panorama* și rezultatul ei. ◦ De la *panorama*.

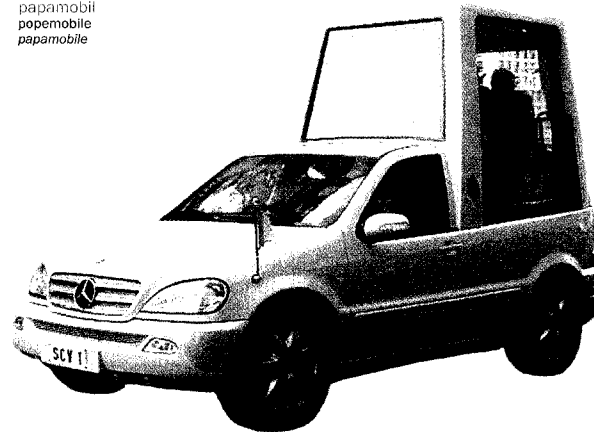
panotaj, panotaje s.n. 1. Îmbrăcare a pereților cu panouri, cu căptușeală de lemn, cu tablouri etc. 2. *Panotaj stradal* = montare de panouri publicitare (de dimensiuni mari) pe clădiri, în locuri special amenajate etc. ◦ Din fr. *panneautage*.

panou, panouri ▼ s.n. 1. (Inform.) *Panou de control* = control panel. 2. *Panou publicitar* = suport promoțional de dimensiuni mari, instalat pe stâlpi de susținere, pe ziduri sau clădiri. 3. *Panou solar* = dispozitiv folosit în captarea

panou solar
solar panel
panneau solaire

papamobil
popemobile
papamobile

luminii solare și convertirea ei în energie calorică, electrică etc. ◦ Din fr. *panneau*, engl. *panel*.

pany [pənti] s.n. Ciorapi-pantalon. ◦ Cuv. engl.

pany-hose [pənti-hauz] s.n. Piesă de îmbrăcăminte strânsă pe piele, purtată de femei, care combină pantalonul cu ciorapul. ◦ Cuv. engl.

papaia, papaia ► s.f. 1. Arbore fructifer din zona tropicală și ecuatorială, din ale cărui fructe se extrage papaina (*Carica papaya*). 2. Fructul acestui arbore, comestibil, de culoare galben-portocalie, asemănător cu un pepene. / Scris și: *papaya*. ◦ Din it. *papaia*, fr. *papaye*.

papaînă s.f. Enzimă extrasă din fructul de papaia, folosită în tratamentul unor afecțiuni digestive. ◦ Din fr. *papaïne*, germ. *Papaïn*.

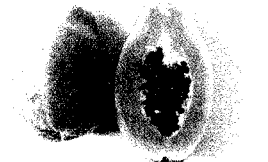
papamobil ▲ s.n. Mașină blindată aparținând Papei. ◦ Din it. *papamobile*.

paparazzo, paparazzi [papa-rátso] s.m. Fotograf insistent, specializat în actualitatea mondenă, care caută în special să descopere diferite aspecte din viața privată a personalităților. ◦ Din it. *paparazzo*.

paperback, paperback-uri [pə'ɪpərbek] s.n. Ediție de masă, ieftină. ◦ Din engl. *paperback*.

paper clip [pə'ɪpər klɪp] s.n. Agrafă de birou. ◦ Cuv. engl.

papier collé [papié kolé] s.n. (A. plast.) Tehnică în pictura modernă care constă în lipirea pe pânză sau pe carton a unor fragmente de hârtie imprimată sau decorativă ca elemente de compoziție; colaj. ◦ Cuv. fr.

papaia (2)
papaya
papaye

papier mâché [papié mafé] s.n. (A. plast.) Pastă plastică obținută din hârtie macerată în apă, amestecată cu ghips sau caolin și cu ulei de colofoniu, din care se confecționează obiecte de artă decorativă sau imitații de sculpturi. ◦ Cuv. fr.

papițoi, papițoi s.m. (Fam.) Bărbat sclivisit și neserios. ◦ Et. nec.

parabén, parabeni s.m. (Chim.) Ester al acidului parahidroxibenzoic, folosit drept conservant în industria alimentară, farmaceutică și cosmetică. ◦ Din engl., fr. *paraben*.

parabolic, ~ă, *parabolici*, ~ce
adj. *Antenă parabolică* v. *antena*.
○ Din fr. *parabolique*, germ.
parabolisch.

parafarmaceutic, ~ă,
parafarmaceutici, ~ce adj. Care
se referă la parafarmacie, care
ține de parafarmacie. ○ Din fr.
parapharmaceutique.

parafarmacie s.f. Ansamblu
al produselor care nu au
utilizare terapeutică (produse
de înfrumusețare, de îngrijire
a dinților, a părului etc.) care
se pot găsi în farmacii și în
magazine specializate. ○ Din
fr. *parapharmacie*.

paraflow [paraflóu] s.n. Paragel.
○ Din engl. *paraflow*.

paragel, *parageluri* s.n. (Chim.)
Substanță obținută prin
condensarea parafinei clorurate
cu hidrocarburi aromatice, care
este folosită ca aditiv pentru co-
borarea punctului de congelare
a uleiurilor minerale; paraflow.
○ Din it. *paragelo*.

paragrăf, *paragrafe* s.n.
(Inform.) Grup de instrucțiuni
ale unui program scris în unele
limbaje de programare. ○ Din
engl., fr. *paragraphe*.

parai s.m. pl. (Fam.; glum.)
Dolar american: *a făcut rost
de niște parai*. ○ De la *para*.

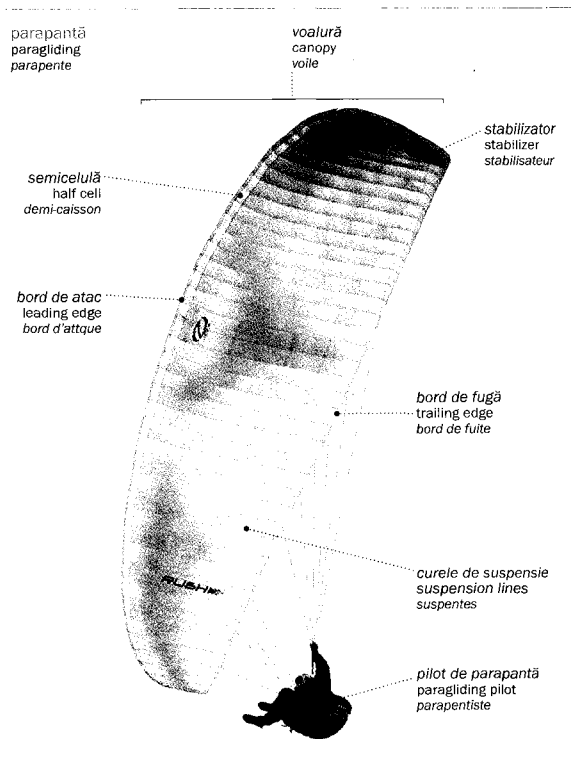
paralel, ~ă, *paraleli*, ~e adj.
(Arg.; fam.) *A-i fi paralel* = a-i
fi totuși, a-i fi indiferent: *mi-e
paralel dacă vine sau nu*.

paraleliză, *paralelizez* vb. I. Tr.
1. A așeza, a dispune paralel.
2. A compara (persoane, opere
literare, fenomene etc.). ○ Din
fr. *paralléliser*.

paralelizare, *paralelizări* s.f. Acți-
unea de a *paraleliza* și rezultatul
ei. ○ De la *paraleliza*.

paralizant, ~ă, *paralizanți*, ~te
adj. *Gaz paralizant* = substanță
gazoasă care, pulverizată asupra
cuiva în scopul protecției per-
sonale, îi provoacă atacatorului
paralizare temporară. ○ Din fr.
paralysant.

paramedic, *paramedici* s.m.,
adj. 1. S.m. Persoană care are
pregătire medicală, mai ales în
domeniul medicinei de urgență,

dar care nu are statut de
medic, fiind considerat personal
auxiliar (asistenți, fizioterapeuți,
tehnicieni etc.): *rolul paramedi-
cilor este important*. 2. Adj. Care
se referă la aceste persoane:
ambulanțierii paramedici. ○ Din
engl. *paramedic*.

paramedical, ~ă, *paramedicali*,
~e adj. Care se consacră îngri-
jirii bolnavilor, fără să aparțină
corpului medical: *personalul
paramedical a intervenit rapid*.
○ Din engl. *paramedical*, fr.
paramédical.

parametriză, *parametrizez* vb.
I. Tr. (Inform.) A programa un
dispozitiv, definindu-i parametrii
pentru a-i asigura o funcționare
optimă. ○ *Parametru + -iza*; cf.
fr. *paramétrer*.

parametrizare, *parametrizări*
s.f. (Inform.) Acțiunea de a

parametriza și rezultatul ei.
○ De la *parametriza*.

parametru, *parametri* s.m.

1. (Fiz., tehn.) Mărime proprie
unui obiect, unui fenomen,
unui mecanism, unui sistem
fizic, tehnic etc., constituind
o caracteristică constructivă
sau funcțională. ◇ *Parametru
economic* = unitate de măsură a
aspectelor cantitative și calitati-
ve ale proceselor și fenomenelor
economice. 2. Mărime măsu-
rabilă care permite prezentarea
mai simplă a caracteristicilor
principale ale unui ansamblu
statistic. 3. (Inform.) Simbol
care desemnează datele preluate
de către o procedură. 4. Element
într-un calcul, într-o operație
intelectuală etc.: *trebuie să
luăm în calcul toți parametrii
problemei*. ○ Din fr. *paramètre*,
engl. *parametre*.

paranormal, ~ă, *paranormali*,
~e adj. (Despre fenomene,
stări, manifestări psihice etc.)
Care se află în afara a ceea ce
este normal; care nu poate fi
explicat în stadiul actual al
cunoștințelor umane. ◇ (Subst.
n.) *Paranormalul este de studiat*.
○ Din engl., fr. *paranormal*.

parapantă, *parapante* ◀ s.f.
(Sport) Tip de parașută în formă
de aripi, ușor manevrabilă, cu
care se practică lansări de pe
o înălțime pentru a realiza o
plutire pe o distanță cât mai
mare. ○ Din fr. *parapente*.

parapantist, ~ă, *parapantiști*,
~ste s.m., s.f. Sportiv specializat
în lansări cu parapanta. ○ Din
fr. *parapentiste*.

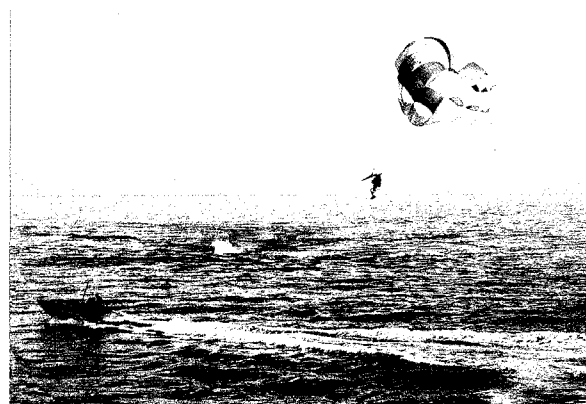
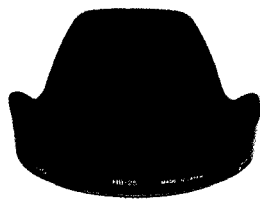
parapsihologie s.f. Ramură a
psihologiei care se ocupă cu
studiul fenomenelor psihice
paranormale, utilizând mijloace
științifice. ○ Din fr. *parapsycholo-
gie*; cf. engl. *parapsychology*.

parasail [paraséil] s.n. Parașută
utilizată în parasailing. ○ Cuv.
engl.

parasailing ◀ [paraséiling]
s.n. Sport în care o persoană
plutește în aer, fiind legată de o
parașută tractată de o barcă sau
de o mașină puternică. ○ Cuv.
engl.

parasolar, *parasolare* ▼ s.n.
1. Dispozitiv (în formă de
pâlnie) din material plastic, din
metal sau din cauciuc, care este
montat la obiectivul aparatului
de fotografiat sau de filmat
pentru a împiedica pătrunderea
luminii suplimentare în aparat.
2. Apărătoare formată dintr-o
placă transparentă, fumurie
sau opacă, care este montată
în interiorul unui autovehicul,

parasolar (1)
lens hood
pare-soleil

parasailing
parasailing
parachute ascensionnel

deasupra parbrizului, pentru
a proteja șoferul de lumina
puternică a soarelui. † Folie
pliantă reflectorizantă care se
montează pe parbriz, în interi-
orul mașinii, pentru a proteja
bordul acesteia de acțiunea
soarelui. ○ Din germ. *Parasolar*;
cf. fr. *pare-soleil*.

parașută, *parașute* s.f. (Depr.)
Femeie ușuratică.

paravânt, *paravânturi* s.n. Obiect
din plastic transparent sau
fumuriu, montat pe partea supe-
rioară a exteriorului portierelor
unei mașini, pentru a proteja pa-
sagerii de curentul prea puternic
de aer. ○ Din fr. *paravent*.

parc, *parcuri* s.n. *Parc auto* =
loc destinat staționării mai
îndelungate și reparării
vehiculelor. *Parc de distracții* =
teren special amenajat pentru
petrecerea timpului liber și
pentru amuzament. ○ Din fr.
parc, germ. *Park*, engl. *park*.

paritate, *parități* s.f. 1. (Fin.)
Valoarea, exprimată în aur, a
mai multor unități monetare.
◇ *Paritate monetară* = raportul
de echivalență valorică între
unitățile bănești a două țări,
în funcție de greutatea lor
de metal de același fel (aur
sau argint) sau de puterea de
cumpărare. *Paritate valutară* =
raport de egalitate a valorii în
aur între diferite valute, stabilit
prin lege. 2. (Jur.) *Condiții de
paritate* = situație de egalitate

a părților în rezolvarea unor
litigii. ○ Din fr. *parité*.
parking, *parking-uri* s.n. Parcare:
*primăria a investit în două
parking-uri de cartier*. ○ Din
engl. *parking*.
parlament, *parlamente* s.n.
Parlamentul European = organ
legislativ al Uniunii Europene,
ales (o dată la cinci ani) prin vot
universal direct al cetățenilor
din statele membre, care con-
trolează activitatea comisiilor
și votează bugetul comunitar.
○ Din fr. *Parlement européen*.

parlamentar, ~ă, *parlamentari*,
~e adj. *Absenteism parlamentar*
v. *absenteism*. ○ Din fr. *parle-
mentaire*, it. *parlamentario*.

parmezan ▼ s.n. Varietate de
cașcaval uscat, de origine itali-
ană, care se folosește mai ales
ras, presărat deasupra anumitor
mâncăruri. ○ Din fr. *parmesan*,
germ. *Parmesan*.

parmezan
Parmesan
parmesan

parolă, *parolez* vb. I. Tr. (Inform.) A securiza un dispozitiv, o instalație etc. cu ajutorul unei parole, ca modalitate de a permite numai utilizatorilor autorizați accesul la un calculator, la internet etc. ◦ De la *parolă*.

parolăre, *parolări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *parola* și rezultatul ei. ◦ De la *parolă*.

parolă, *parole* s.f. (Inform.) Cuvânt convențional, secret, folosit de către utilizatorii rețelei de internet (pagini web, poșta electronică etc.) pentru a li se permite accesul la diverse servicii; password. ◦ Din fr. *parole*; cf. engl. *password*.

parsă, *parsez* vb. I. Tr. (Inform.) A împărți (un text, o propoziție etc.) în părțile sale componente, explicând forma gramaticală și funcția fiecărei părți, precum și relaționarea dintre ele. ◦ Din engl. *parse*.

parsăre, *parsări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *parșa* și rezultatul ei. ◦ De la *parșa*.

parsăt, ~ă, *parsați*, ~te adj. (Inform.); despre texte, propoziții etc.) Ale cărui elemente componente sunt analizate logic și sintactic. ◦ De la *parșa*.

partajă, *partajez* vb. I. Tr. (Inform.) A face o resursă accesibilă mai multor utilizatori, prin intermediul unei rețele; (fam.) a sharui: *își partajează fotografiile pe rețea*. ◦ Din fr. *partager*; cf. engl. *share*.

partajăre, *partajări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a *partaja* și rezultatul ei; (fam.) sharuire. ◦ De la *partaja*.

partajat, ~ă, *partajați*, ~te adj. (Inform.); despre resurse) Care este făcut accesibil mai multor utilizatori, prin intermediul unei rețele; (fam.) sharuit. ◦ De la *partaja*.

parteneriat, *parteneriate* s.n. Asociere a doi sau a mai mulți parteneri (de afaceri) în vederea unui scop comun: *școala desfășoară un parteneriat cu Poliția de proximitate*. / Sil. -ri-at. ◦ Din fr. *partenariat*.

particular, ~ă, *particulari*, ~e s.m., s.f. (Mai ales la pl.)

Persoană care are o afacere: *particularii aduceau mai multă marfă*. ◦ Din fr. *particulier*, germ. *Partikular*.

parti-pris, *parti pris-uri* [păr-ti-pri] s.n. Păreră preconcepută, apreciere subiectivă, părți-nitoare. ◊ A vorbi cu *parti pris* = a vorbi cu părtinire. ◦ Din fr. *parti-pris*.

partiție, *partiții* s.f. (Inform.) 1. Volum virtual al unui hard disk, cu capacitate și accesare separată: *toate trei partițiile sunt pline cu documente*. 2. Zonă din memoria internă a unui calculator alocată unei lucrări pe durata prelucrării sau unor componente ale sistemului de operare. ◦ Din fr., engl. *partition*.

partiționă, *partiționez* vb. I. Tr. (Inform.) 1. A formata un hard disk, împărțind capacitatea sa de stocare în mai multe volume virtuale, cu capacități și accesare separată. 2. A împărți memoria unui calculator în subsansambluri operaționale. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *partitionner*, engl. *partition*.

part-time [párt-táim] adj. invar. Loc de muncă cu durata de lucru redusă. ◊ Activitate a căror realizare cere un număr redus de ore de muncă: *job part-time*. ◊ (Subst. n.) *Am găsit un al doilea part-time*. ◦ Cuv. engl.

party, *party-uri* s.n. Petrecere, serată: *vineri mergem la un party la prietena mea*. ◦ Din engl. *party*.

parțial, ~ă, *parțiali*, ~e adj. *Examen parțial* = examen care face parte din verificarea periodică a cunoștințelor. ◊ (Subst. n.) *Am avut un parțial la literatură*. / Sil. -ți-al. ◦ Din fr. *partiel*.

parură, *paruri* ▲ s.f. Ansamblu de podoabe din același material și cu aceleași motive ornamentale; garnitură asortată de bijuterii (colier, cercei, brățară etc.). ◦ Din fr. *parure*.

pascál s.n. (Inform.) Limbaj de programare orientat spre aplicațiile cu caracter tehnic, științific și economic. ◦ Din fr. *pascal*.

passing-shot, *passing-shot-uri* [pésin fot] s.n. (Sport; la jocul

parură
parure
parure

de tenis) Minge lovită din rever sau trimisă în diagonală, care depășește adversarul venit la fileu. ◦ Cuv. engl.

password, *password-uri* [pásuærd] s.n. Parolă. ◦ Din engl. *password*.

pastilă, *pastile* s.f. (Electron.) Substrat semiconductor pe care este fabricat un circuit integrat. ◦ Din fr. *pastille*, germ. *Pastille*.

patch, *patch-uri* [pét] s.n. (Inform.) Program prin care se face actualizarea altor programe, se rezolvă unele erori de funcționare ale acestora ori unele probleme de securitate. ◦ Din engl. *patch*.

patchouli [pat'fúli] s. 1. Plantă exotă din care se extrage o esență foarte parfumată. 2. Ulei aromatic obținut din această plantă, care se folosește în industria parfumurilor, a medicinei și a insecticidelor. ◦ Din engl., fr. *Patchouli*.

patchtest [pét'test] s.n. Aplicare pe piele, adesea sub un leucoplast, a unei substanțe, în scopul determinării sensibilității la un anumit agent. ◦ Cuv. engl.

patchwork [pét'juork] s.n. 1. Îmbinare de fragmente textile de diverse mărimi, culori și modele, făcute, inițial, pentru confecționarea obiectelor de îmbrăcăminte sau pentru

a fi folosite în gospodărie și devenite, ulterior, obiecte de artă. 2. Tehnică artistică care folosește astfel de îmbinări de materiale. ◦ Cuv. engl.

patronat, *patronate* s.n. Mulțime de patroni sau totalitatea patronilor: *consiliul patronatului din agricultură*. ◊ Organizație de patroni din anumite domenii, zone geografice etc.: *patronatele s-au întâlnit cu ministrul muncii*. ◦ Din fr. *patronat*, germ. *Patronat*.

pattern, *pattern-uri* [pétərn] s.n. 1. Model simplificat, tipar care reprezintă structura unui fenomen sociologic, lingvistic, psihologic etc. 2. Model, tipar care se repetă în mod organizat, folosit în decorațiuni, în industria textilă etc.: *pattern-urile contemporane sunt inedite*. 3. (Inform.) Șablon utilizat în web design. ◦ Din engl. *pattern*.

pausal, ~ă, *pausați*, ~e adj. *Tarif (sau preț) pausal* = plată, sumă de bani pentru un anumit serviciu, care se plătește uniform, fiind stabilit în baza experiențelor sau a unei evaluări. *Asigurare pausală* = asigurare pentru bunuri, persoane etc. în urma plății unei prime de asigurare unice. / Sil. pa-u-. ◦ Din germ. *Pauschale*.

pay-per-view [péi-pér-viú] s. Program sau pachet de programe de televiziune care necesită plata suplimentară pentru a fi recepționate. ◦ Cuv. engl.

pay tv [péi ti-vi] s. Canal de televiziune comercială cu acces plătit, care nu poate fi urmărit decât de telespectatorii care au achitat un abonament și dispun de un decodor (cu cod de acces sau cu cartelă). ◦ Cuv. engl.

PC, *PC-uri* [pi-sí] s.n. (Inform.) Calculator, computer. ◦ Din engl. *Personal C(omputer)*.

PDA, *PDA-uri* ► [pe-de-á] s.n. Dispozitiv electronic de mici dimensiuni, care are mai multe funcții (alarmă, agendă, consolă pentru jocuri, acces la internet, înregistrare video, editare de documente, radio etc.); palm, palmtop. ◦ Din engl. *Personal D(igital) A(s)sistant*.

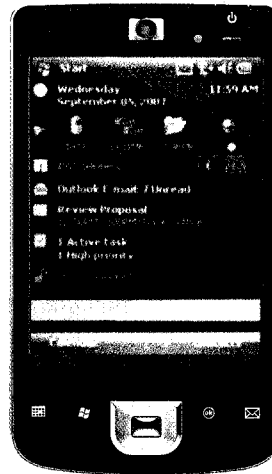
pdf, *pdf-uri* [pe-de-fé] s.n. (Inform.) Format de fișier care permite salvarea și trimiterea documentelor electronice, păstrând așezarea în pagină, indiferent de programul folosit pentru vizualizarea sau imprimarea acestora. ◦ Din engl. *P(ortable) D(ocument) F(ormat)*.

pedală, *pedalez* vb. I. Intr. (Fig.) A insista asupra unui lucru, a sublinia ceva: *a pedalat prea mult pe acest subiect*. ◦ Din fr. *pédaler*.

pedigree [pedigrí] s.n. (Înscris care atestă) genealogia unui animal domestic de rasă (cal, câine etc.). ◦ Din fr., engl. *pedigree*.

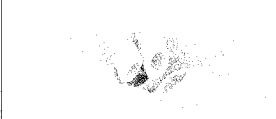
peeling, *peeling-uri* [pílin] s.n. Tratament cosmetic care constă în exfolierea unui strat superficial de piele, în scopul atenuării defectelor epidermei (puncte negre, pete etc.). ◊ Substanță sub formă de lichid sau cremă, care este folosită pentru eliminarea impurităților pielii, pentru favorizarea unei respirații mai bune a acesteia și pentru ameliorarea aspectului ei. ◦ Din engl. *peeling*.

PDA
PDA
PDA

peer-to-peer [píer-tu-píer] s. (Inform.) Tip de rețea în care fiecare calculator poate avea rolul de server pentru celelalte, permitând accesul la fișiere și la periferice fără un server central. ◦ Cuv. engl.

pénne ▼ s.f. pl. Tip de paste făinoase de origine italiană în formă de tuburi de mici dimensiuni, cu striții. ◦ Cuv. it.

pénne
penne
penne

pénsie, *pensii* s.f. *Pensie privată* = sumă plătită lunar, după pensionarea angajatului, dintr-un fond de pensii capitalizat și administrat privat. ◦ Din fr. *pension*, germ. *Pension*.

penthouse, *penthouse-uri* [pénthaus] s.n. Apartament de lux, cu o suprafață generoasă, care ocupă ultimul etaj al unei clădiri: *a cumpărat un penthouse într-un bloc nou*. ◦ Din engl. *penthouse*.

perceptual, ~ă, *perceptuali*, ~e adj. Care ține de percepție, care se referă la percepție. ◦ Din fr. *perceptuel*.

perfectionism s.n. (Psih.) Tendință exagerată, malădivă spre perfecțiune, care poate merge până la obsesie. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *perfectionnisme*.

perfectionist, ~ă, *perfectioniști*, ~ste adj., s.m., s.f. 1. (Adept) al perfecționismului. 2. (Persoană) care suferă de perfecționism: *dacă nu ai fi perfectionist, am pleca mai repede*. / Sil. -ți-o-. ◦ Din fr. *perfectionniste*.

performant, ~ă, *performanți*, ~te adj. 1. (Despre sisteme, aparate, mașini etc.) Care are un randament ridicat: *utilaje performante*. 2. (Econ.) Care este foarte competitiv: *produsele acestei firme sunt performante*. ◦ Din fr. *performant*.

performér, ~ă, *performeri*, ~e s.m., s.f. Sportiv, echipă, cal de curse etc. care a obținut o performanță într-o întrecere.

○ Din engl. *performer*.

periclitânt, ~ă, *periclitanți*, ~te adj. Care periclităază; primejdi-os. ○ Din fr. *périliclitant*.

periféric, *periferice* s.n. (Inform.) Dispozitiv situat în afara unității centrale a unui calculator, servind la introducerea, la memorarea sau la extragerea de date: *calculatorul este dotat cu următoarele periferice: imprimantă, scanner, modem*.

○ Din fr. *périphérique*; cf. engl. *peripheral*.

periferiză, *periferizez* vb. I. Tr. A marginaliza. ○ *Perifer(ie)* + -iza.

periuărbân, ~ă, *periuărbani*, ~e adj. Care este situat în jurul unui oraș. ○ Din fr. *périurbain*.

pérlă, *perle* s.f. (Fig.; iron.) Eroare grosolană (și ridicolă): *perlele de la examenul de bacalaureat*.

○ Din fr. *perle*.

permis, *permise* s.n. *Permis de muncă* = document oficial care se eliberează, la cerere, unei persoane care dorește să se angajeze într-o țară străină.

○ Din fr. *permis*; cf. engl. *work permit*.

permisív, ~ă, *permisivi*, ~e adj. Care manifestă o mare toleranță față de comportamentul non-conformist; înghăduitor, tolerant: *școala a devenit foarte permisivă*.

○ Din fr. *permisif*.

per pedes loc. adv. Pe jos: *am întârziat pentru că am venit per pedes*.

○ Cuv. lat.

persoană, *persoane* s.f. *Persoană fizică* (abrev. PF) = om considerat ca subiect cu drepturi și cu obligații, care participă la raporturile juridice civile. *Persoană fizică autorizată* (abrev. PFA) = persoană fizică ce este autorizată să desfășoare orice formă de activitate economică permisă de lege, folosind în principal forța sa de muncă. *Persoană juridică* = organizație, instituție etc. care, având o alcătuire de sine stătătoare stabilă și un patrimoniu propriu pentru

a îndeplini un anumit scop admis de lege, este subiect cu drepturi și cu obligații, deosebit de persoanele fizice care intră în componența ei. ○ Din fr. *personne*, engl. *person*.

personalizăt, ~ă, *personalizați*, ~te adj. Care este individualizat: *sistemul de operare permite folosirea unei interfețe personalizate*.

○ De la *personaliza*.

pertinent, ~ă, *pertinenți*, ~te adj. (Inform.; despre sisteme informaționale, stocuri de informații) Care are calitatea de a satisface cerințele obiective de informare ale unui beneficiar.

○ Din fr. *pertinent*.

pesto ▼ s.n. Sos italian pe bază de busuioc, usturoi, semințe de pin, parmezan și ulei de măsline: *îi place să folosească pesto atunci când pregătește paste pentru prietenii*.

○ Cuv. it.

pesto
pesto
pesto

pet¹, *peturi* s.n. Polimer termoplastic, materie primă importantă pentru produse realizate de industria fibrelor sintetice, utilizat pe scară largă drept ambalaj în industria băuturilor și în industria alimentară; recipient fabricat din acest polimer: *râurile sunt pline de peturi*.

○ Din engl. *P(oly)E(thylene)T(erephthalate)*.

pet², *peturi* s.n. Animal de companie: *petul lui preferat este un câțel*. † Fig. (Fam.) Persoană care este tratată cu o deosebită afecțiune sau indulgență. ○ Din engl. *pet*.

petabyte, *petabytes* [petabáit, petabáits] s.n. (Inform.) Unitate de informație egală cu o mie de milioane de milioane (10¹⁵), 2⁵⁰ bytes. ○ Din engl. *petabyte*.

pet shop, *pet shop-uri* [pét šop] s.n. Magazin specializat

în vânzarea de animale de companie și produse pentru întreținerea acestora. ○ Din engl. *pet shop*.

plexál, *plexaluri* s.n. Țeavă flexibilă formată din două straturi de polietilenă expandată care au între ele un strat de aluminiu, folosită la centrale termice, instalații sanitare etc. ○ De la *p(olietilenă) ex(pandată) - al(uminiu) - p(olietilenă) ex(pandată)*, den. com.

PF, *PF-uri* [pe-fé] s.n. Abrev. de *la persoană fizică*.

PFA, *PFA-uri* [pe-fe-á] s.n. Abrev. de *la persoană fizică autorizată*.

PFL [pe-fe-lé] s.n. Material lemnos sub formă de plăci aglomerate. ○ De la *p(lacă) f(fibro) l(emoasă)*.

pH [pe-háj] Indice care arată cât de acidă sau cât de alcalină este o soluție, exprimând activitatea (sau concentrația) ionilor de hidrogen din acea soluție, cu ajutorul unei scări logaritmice: *mi-am luat un gel de duș cu pH neutru*.

○ Din engl., fr. *pH*.

phare [fáre] s. Instrument de preaderare finanțat de Uniunea Europeană pentru a asista țările din Europa Centrală și de Est candidate la aderarea la Uniune. ○ Din engl. *P(oland and) H(ungary): A(ssistance for) R(estructuring their) E(conomies)*.

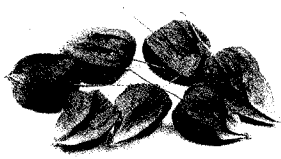
phishing [fířin] s.n. (Inform.) Fraudă prin care utilizatorii unui site cunoscut (aparținând unei firme de prestigiu) sunt păcăliți să-și introducă datele personale și pe cele ale contului bancar sau ale cardului pe un site fraudulos, copie fidelă a site-ului firmei, pentru o revalidare a contului, cu scopul de a le lichida conturile. ○ Cuv. engl.

physalis ► [fisális] s. 1. Plantă din familia solanaceelor, specifică zonelor temperate și subtropicale, cu fructe mici, portocalii, comestibile și decorative. 2. Fructul produs de această plantă. ○ Din fr., engl. *physalis*.

piarist, ~ă, *piarști*, ~ste s.m. (Fam.) PR. ○ PR [piar] + -ist.

piată, *piețe* s.f. (Econ.) Sferă a circulației mărfurilor; categorie economică a producției de mărfuri în care își găsește expresia totalitatea actelor de vânzare-cumpărare și a relațiilor care se stabilesc în cadrul acestora, într-un spațiu determinat; cererea și oferta de mărfuri. † *Economie de piață* = formă modernă de organizare și de funcționare a economiei, în care raportul dintre cerere și ofertă determină prioritățile în producerea bunurilor, metodele de organizare și combinare a factorilor de producție, libera inițiativă și circulație a persoanelor și a mărfurilor, excluzând orice intervenție a statului și a monopolurilor, ceea ce face posibilă valorificarea optimă a resurselor disponibile la un moment dat. *Piață de capital* = ansamblul operațiunilor în care se tranzacționează valori mobiliare (acțiuni, obligațiuni etc.) între emitenții și posesorii lor, în calitate de vânzători, și deținătorii de capital (investitori), în calitate de cumpărători. *Piață efectivă* = a) clientela unei firme la un moment dat; b) volumul efectiv al vânzărilor unei firme, într-o anumită perioadă. *Piață geografică* = zonă în care sunt localizați agenții economici implicați în piața produsului. *Piață în extindere* (sau *dezvoltare*) = piață în care vânzările de bunuri se află în creștere. *Piață monetară* = ansamblul operațiunilor de atragere și de plasare a banilor (și instrumentelor de credit pe termen scurt), la nivelurile ratelor dobânzilor determinate liber de intermediarii financiari, în scopul reglării pe termen scurt a deficitelor de lichidități. *Piața mondială* = ansamblul

physalis (2)
physalis
physalis

relațiilor care se stabilesc între țările participante la circuitul economic mondial. *Piața neagră* = ansamblul operațiilor ilicite, în care oferta de comercializare a unor bunuri se situează sub nivelul cererii. *Piață potențială* = a) numărul de clienți potențiali ai unui produs; b) volumul sau valoarea maximă a vânzărilor unei firme într-o anumită perioadă de timp. *Piața produsului* = piață care cuprinde toate produsele interschimbabile sau substituibile. *Piața valutară* = ansamblul operațiilor de vânzare-cumpărare de valută. *Piața cumpărătorului* = piață unde oferta este mai mare decât cererea. *Piața producătorului* (sau a *vânzătorului*) = piață unde cererea este mai mare decât oferta. ○ Cf. fr. *place*, engl. *market*.

PIB, *PIB-uri* s.n. Abrev. de la *produs intern brut*.

PIBOR s. (Fin.) Rata dobânzii practică la împrumuturile interbancare pe piața interbancară pariziană. ○ Din engl. *P(aris) I(ter) B(ank) O(ffered) R(ate)*.

pichetă, *pichetez* vb. I. Tr. A forma un pichet de grevă la poarta unei instituții, a unei întreprinderi etc.: *protestatarii ecologiști au pichetat intrarea în centrala nucleară*.

○ Din fr. *piquetter*.

pickhammer, *pickhammer* [picámør] s.n. Ciocan pneumatic. / Scris și: *picamăr*. ○ Din germ. *Pickhammer*.

pickles [píkəlz] s.n. Conservă de legume, fructe etc. în oțetur aromatice, folosită drept condiment. ○ Cuv. engl.

pictoqramă, *pictograme* s.f. (Inform.) Icoană: *pictogramele de pe monitor*. ○ Din fr. *pictogramme*.

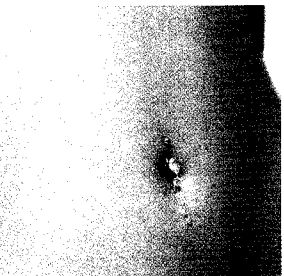
pictorial, *pictoriale* s.n. 1. Revistă periodică care conține multe imagini. 2. Imagini dedicate unui anumit subiect dintr-o revistă: *pictorialul gimnastei a atras multe comentarii*. / Sil. -ri-al. ○ Din engl. *pictorial*.

pidgin s.n. Formă simplificată a unei limbi, în special engleză,

olandeză sau portugheză, în care sunt amestecate elemente din limba locală și care este folosită pentru a facilita comunicarea dintre persoane care nu vorbesc aceeași limbă. ○ Din fr., engl. *pidgin*.

piercing, *piercing-uri* ▼ [pírșin] s.n. Practică ce constă în găurirea unui organ (limbă, buză etc.), a unei părți a corpului, pentru a introduce un inel, o bijuterie etc.: *și-a făcut un piercing*. † Inel, bijuterie etc. folosit în această practică: *avea piercing-uri pe tot corpul*.

○ Din engl. *piercing*.

piercing
piercing
piercing

piețăr, *piețari* s.m. (Fam.) Persoană care vinde diferite produse într-o piață: *piețarii au produse naturale*.

○ *Piață* + -ar.

pilót, *piloți* s.m., adj. invar. 1. S.m. *Pilot automat* (sau de comandă) = sistem de conducere automată a unei nave sau aeronave (care ține locul omului calificat în acest sens); *pentru o perioadă de timp, a lăsat avionul pe pilot automat*. 2. Adj. invar. Care servește ca model: *copiii din localitate învățau la o școală-pilot*. † *Episod-pilot* = program de radio sau de televiziune care este prezentat cu scopul de a testa reacția publicului în vederea unei producții de mai lungă durată. *Stație-pilot* = instalație experimentală în care se realizează prototipuri. *Știință-pilot* = știință care orientează alte discipline, prin conceptele și metodele ei. ○ Din engl. *pilot*.

pin⁴, **pin**⁵ s.m. (Electron.)

Terminal al unui circuit integrat.
○ Din engl. *pin*.

pin², **pinuri** s.n. 1. (Fin.) Numărul personal al unui proprietar de card care permite accesul la contul bancar al acestuia. 2. Cod de acces cerut la deschiderea unui telefon mobil, pentru a putea accesa informațiile de pe cartela SIM și rețelele de telefonie. ○ Din engl. *P(ersonal) I(dentification) N(umber)*.

piña colada ▼ [pínia kolada] s.f. Cocktail de origine spaniolă, care conține rom alb, suc de ananas și nucă de cocos: *băutura ei preferată este piña colada*. ○ Cuv. sp.

piña colada
piña colada
piña colada

piñata ▼ [piniáta] s.f. Păpușă (în formă de animal), suspendată de tavan, de un copac etc., care conține jucării și dulciuri și pe care copiii legați la ochi o lovesc cu un băț pentru a o rupe: *atracția aniversării fiicei sale a fost piñata*. ○ Cuv. sp.

piñata
piñata
piñata

ping, **ping-uri** s.n. (Inform.)

Instrument de rețea folosit pentru a verifica dacă un anumit calculator poate fi accesat prin intermediul unei rețele de tip IP.
○ Din engl. *ping*.

pin-up girl [pin-ap gərl] s. Fată cu înfățișare atrăgătoare, care apare în fotografii pe copertile revistelor, în reclame etc.
○ Cuv. engl.

PIP s. Funcție a unui televizor sau a unui monitor de a vizualiza mai multe programe sau imagini în același timp. ○ Din engl. *P(icture) I(n) P(icture)*.

pipeline, **pipeline-uri** [páiplain] s.n. 1. Conductă (magistrală) pentru transportul la distanță al gazelor, al petrolului etc. 2. (Inform.) Tehnologie care permite un tratament ultrarapid, constând în faptul că ieșirea unui program constituie intrarea unui alt program. ○ Din engl. *pipeline*.

piramidál, ~ă, **piramidali**, ~e adj. *Joc piramidál* = fraudă constând în dezvoltarea unui model de afacere nesustenabilă în care participanții fie depun bani, fie antrenează și alte persoane în joc, plata sau serviciile promise fiind direct proporționale cu suma depusă sau cu numărul de persoane implicate. ○ Cf. engl. *pyramid scheme*, fr. *vente pyramidale*.

piranha ► [piránia] s.m. Mic pește carnivor, deosebit de vorace, care trăiește în fluviile din America de Sud, cu fălci puternice și dinți foarte tăioși, care vânează în grupuri, atacând animale, inclusiv ființe umane.
○ Cuv. port.

pirát, **pirați** s.m., adj. invar. 1. S.m. Persoană care săvârșește acte de piraterie: *s-au luat măsuri contra piraților din Somalia*. ✧ *Pirat al aerului* = persoană care comite o piraterie aeriană. *Pirat informatic* = persoană care practică pirateria informatică. 2. Adj. invar. *Stație-pirat* = stație radiofonică sau de televiziune clandestină. *Navă-pirat* = navă armată al cărei echipaj săvârșește acte de piraterie. ○ Din fr., engl. *pirate*.

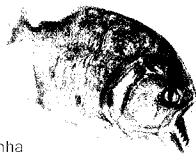
piratá, **pirate** vb. I. Tr. (Inform.)

A distribui și a utiliza fără autorizație programe de calculator, filme, muzică etc. ○ De la *pirat*.

piratáre, **piratári** s.f. (Inform.) Acțiunea de a *pirata* și rezultatul ei. ○ De la *pirata*.

piratát, ~ă, **piratați**, ~te adj. (Inform.; despre programe de calculator, filme, muzică etc.) Care a fost distribuit și utilizat fără autorizație: *au găsit în calculatorul lui filme piratate*. ○ De la *pirata*.

piraterie, **piraterii** s.f. Acțiune, faptă întreprinsă de un echipaj al unui vas asupra altui vas, cu scopul de a-l jefui, de a-l captura; jaf, tâlhărie pe mare. ✧ *Piraterie aeriană* = (infra)acțiune constând în acte de amenințare și de violență comise de o persoană înarmată sau de un grup de asemenea persoane înarmate asupra echipajului unui avion, în scopul de a-l deturna. (Inform.) *Piraterie informatică* = utilizarea sau copierea ilicită a programelor de calculator, a filmelor etc. ○ Din fr. *piraterie*; cf. engl. *piracy*.

piranha
piranha
piranha

pístá, **piste** s.f. 1. Înregistrare (grafică) a unei melodii sau a unui fragment de melodie; track: *am mixat cele patru piste de chitară*. 2. (Inform.) Zonă virtuală a unui hard disk, subdivizată în sectoare, pe care sunt înregistrate informațiile.
○ Din fr. *piste*; cf. engl. *track*.

pitaháya ► s. 1. Cactus originar din Mexic și America de Sud, al cărui miez cărnos poate fi folosit pentru salate, aperitive sau torturi. 2. Fructul produs de acest cactus; fructul dragonului. / Ș: *pitaya* s. ○ Cuv. engl.

pitáya s. v. *pitahaya*.

pitch, **pitch-uri** [pitʃ] s.n. Termen folosit în special în publicitate, atunci când un client solicită ofertele mai multor agenții, atât ca idee creativă, cât și ca buget.
○ Din engl. *pitch*.

pițipoáncă, **pițipoance** s.f. (Fam.) Femeie de moravuri ușoare; pipiță. ○ Et. nec.

pix, **pixuri** s.n. *Pix cu gel* = instrument de scris care folosește cerneală gelificată sau pe bază de apă și care are în vârful minei o mică bilă. ○ Cf. engl. *ballpoint pen*.

pixel, **pixeli** s.m. (Fotogr., inform.) Cel mai mic element (punctual) în care se poate descompune o imagine obținută prin fotografare, prin tipărire sau creată pe un ecran. / Acc. și: *pixel*. ○ Din engl. *pixel*.

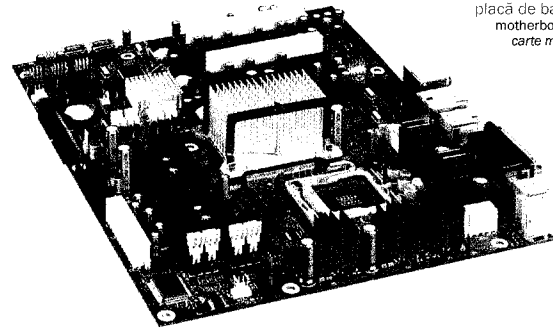
pizza, **pizze** ▲ [pitsa] s.f. Mâncare de origine italiană, sub formă de tartă preparată dintr-un aluat special, peste care se pun, în straturi, bucățele de carne, pește, brânză, ciuperci, roșii și condimente înglobate în ou bătut și care se coace în cuptor: *am mâncat o pizza excelentă cu fructe de mare*. ○ Din it. *pizza*.

pizzar, **pizzari** [pitsár] s.m. Persoană care face pizza.
○ *Pizza* + -ar.

pizzerie, **pizzerii** [pitserie] s.f. Local în care se vinde și se consumă pizza. ○ Din it. *pizzeria*.

plácă, **plăci** ▼ s.f. 1. (Inform.) *Placă de bază* = suportul fizic dintr-un computer care conține circuitele și componentele de bază ale acestuia. 2. (Med.) Proteză dentară mobilă. 3. *Placă bacteriană* (sau *dentară*) = strat subțire de substanță organică ce acoperă suprafața dinților, alcătuit din glucide și bacterii, care

pitahaya (2)
pitahaya
pitahaya

placă de bază
motherboard
carte mare

eliberează acizii ce atacă smalțul dinților: *pentru tratamentul plăcii dentare se recomandă și folosirea apei de gură*. ○ Din fr. *plaque*; cf. germ. *Platte*.

placébo s.n. 1. Medicament inactiv administrat mai mult pentru beneficiile sale psihologice, decât pentru cele fiziologice. ✧ *Efect placebo* = efect terapeutic constatat după administrarea unui produs placebo. 2. Preparat farmaceutic inactiv, asemănător ca formă, culoare și gust cu un anumit medicament, administrat pacientului în scop experimental, pentru a testa, prin comparație, efectele farmaceutice ale medicamentului respectiv și reacțiile psihice ale pacientului.
○ Din engl., fr. *placebo*.

plafoná, **plafonez** vb. I. 1. Tr. (Fin.) A fixa limita maximă a unor sume de bani în cadrul unei operații financiare: *salariile au fost plafonate de guvern*. 2. Refl. (Fig.; despre oameni) A rămâne la un anumit nivel de cunoștințe; a nu depăși un anumit stadiu de dezvoltare; a nu progresa, a se limita: *a început să se plafoneze de când nu mai frecventează biblioteca*. ○ Din fr. *plafonner*.

plafonáre, **plafonări** s.f. (Fin.) Acțiunea de a (se) *plafona* și rezultatul ei: *plafonarea pensiilor i-a nemulțumit pe mulți*. ○ De la *plafona*.

plafonát, ~ă, **plafonați**, ~te adj. 1. (Fin.; despre fonduri bănești, credite etc.) Care poate fi folosit numai până la o anumită limită: *creditul pe care îl poate primi*

este plafonat de condițiile impuse de bancă. 2. (Fig.) Care este mărginit, limitat: *intelectuali plafonați*. ○ De la *plafona*.

planner, **planneri** [plénər] s.m. Agendă, organizator. ○ Din engl. *planner*.

planificá, **planific** vb. I. Tr. A întocmi un plan; a programa, a organiza, a coordona și a conduce în bază unui plan; a organiza o activitate, întocmind planul după care se vor desfășura diferitele ei faze; a face o planificare: *am planificat activitatea din proiect pentru acest an*. ○ Din fr. *planifier*.

pizza
pizza
pizza

planificáre, **planificări** s.f. Acțiunea de a *planifica* și rezultatul ei: *este necesară o planificare a excursiei*. + (Concr.) Document care conține o asemenea activitate: *profesorii trebuiau să facă planificările anuale*. ○ De la *planifica*.

planificát, ~ă, **planificați**, ~te adj. Care a fost supus unei planificări; care se execută conform unei planificări, unui plan: *excursia planificată nu mai poate avea loc*. ○ De la *planifica*.

planificator, *planificatoare* s.n. (Inform.) Program specializat al sistemului de operare al unui calculator, destinat alocării resurselor sistemului în vederea desfășurării unor activități. ◦ Cf. engl. *scheduler*.

planning [pléniŋ] s.n.

1. Program, plan de muncă și de producție într-o firmă, într-o întreprindere. 2. *Planning familial* = control al nașterilor, practicat voluntar de un cuplu familial. ◦ Cuv. engl.

plasmă, *plasma* s.f. 1. Substanță aflată într-o stare de agregare asemănătoare stării gazoase (fiind considerată cea de a patra stare de agregare a materiei), alcătuită din electroni, ioni, atomi neutri și fotoni, care emite radiații electromagnetice, îndeosebi lumină. 2. (Și *ecran* sau *televizor cu plasmă*) Televizor al cărui ecran utilizează lumina produsă prin excitația electrică a unui amestec gazos: are o *plasmă cu diagonală de un metru!* ◦ Din fr., engl. *plasma*.

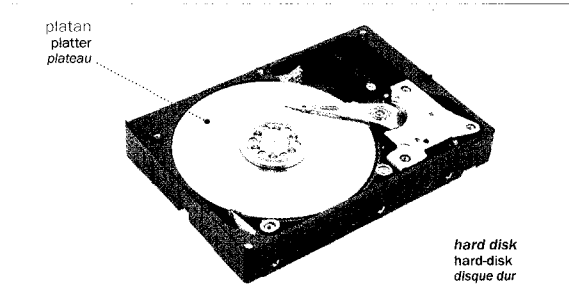
plastic, ~ă, *plastici*, ~ce adj. *Plastic money* = bani de plastic. ◦ Din engl. *plastic*.

plasticat, ~ă, *plasticati*, ~te adj. Plasticat: *lambrii plasticat pentru baie.* ◦ *Plastic + -at.*

plastifiă, *plastifiază* vb. I. Tr. 1. A supune operației de plastifiere; a trata cu un plastifiant. 2. A îmbrăca, a acoperi un document, un material etc. cu un material plastic (adesea transparent), pentru a-l proteja; a lamina: *mi-am plastifiat certificatul de naștere.* / Sil. -fi-a. ◦ Din fr. *plastifier*.

plastifiât, ~ă, *plastifiati*, ~te adj. (Despre documente, materiale etc.) Care este îmbrăcat, acoperit cu un material plastic (adesea transparent), pentru a fi protejat; laminat, plasticat: *actele plastifiate sunt mai protejate.* / Sil. -fi-a. ◦ De la *plastifia*.

plastifiere, *plastifieri* s.f. 1. Mărire a plasticității unui material (cu ajutorul plastifiantilor sau prin încălzire). 2. Acoperire a unui document, a unui material etc. cu un material plastic

platan
platter
plateau

hard disk
hard-disk
disque dur

(adesea transparent), pentru a-l proteja; laminare. / Sil. -fi-e. ◦ De la *plastifia*.

plat, ~ă, *plati*, ~te adj. *Apă plată* = apă de băut necarbo-gazoasă. ◦ Din fr. *plat*.

platân, *platane* ▲ s.n. Disc metalic plan, din aluminiu sau din oțel, pe care este aplicată o peliculă subțire de pulbere feromagnetică, și care reprezintă componenta unui hard-disk pe care sunt stocate datele. ◦ Cf. fr. *plateau*, germ. *Platte*(n).

plătă, *plăți* s.f. *Plată compensatorie* = sumă neimpozabilă plătită angajaților disponibilizați, al cărei cuantum lunar net pe unitate, realizat în luna anterioară disponibilizării. *Plată electronică* = sistem de plată la distanță, efectuat prin rețeaua informatică. ◦ Cf. fr. *payement*, engl. *payment*.

platformă, *platforme* ▼ s.f. 1. (Inform.) Infrastructură unitară a unui calculator, specifică unei configurații aparte, ce determină tipurile de programe care pot rula. 2. (Inform.)

pantof cu platforma
platform shoe
chaussures à semelles compensées

Program sau grup de programe folosit de programatori pentru dezvoltarea rapidă de aplicații web. 3. *Platformă de comunicație* = ansamblul programelor și serviciilor care oferă suport pentru comunicație (telefonie mobilă, internet etc.). 4. *Pantofi cu platformă* = pantofi, cizme sau sandale care au talpă foarte groasă, ajungând și până la 15 cm, făcută din lemn de plută, plastic sau cauciuc. ◦ Din engl. *platform*.

plausibilitate s.f. Înșușirea de a fi plauzibil; verosimilitate. + (Inform.) Probabilitatea ca un anumit subsansamblu informațional să nu fie atins de eroare. / Sil. *pla-u*. ◦ Din fr. *plausibilité*.

play-back, *play-back-uri* [pléi-bek] s.n. 1. Redare, reproducere a unei înregistrări pe bandă electromagnetică sau pe disc. 2. Dublare a vocii unui actor, a unui cântăreț. 3. Interpretare mimată a unei înregistrări anterioare. 4. Tehnică prin care înregistrarea sunetului o precede pe aceea a imaginii; sincronizare a unei imagini cu sunetul imprimat pe o bandă. ◦ Din engl. *playback*.

play-boy, *play-boy* [pléi-boi] s.m. Tânăr elegant, cu fizic plăcut, care duce o viață ușoară și care are succes la femei (profitând de acestea). ◦ Din engl. *playboy*.

player, *playeri* s.m., *playere* s.n. [pléior] (Inform.) 1. S.m. Jucător (de cărți, de jocuri video etc.): *era cel mai cunoscut player de pe internet.* 2. S.n. Dispozitiv electronic (conectat la un sistem

audio sau la un monitor) care transformă datele stocate pe un suport de înregistrare (CD, DVD etc.) în sunete sau imagini. ◦ Din engl. *player*.

play-girl [pléigari] s.f. Tânără elegantă, cu fizic atrăgător, care este foarte admirată de bărbai (de care profită). ◦ Cuv. engl.

play-list, *play-list-uri* [pléi-list] s.n. Succesiune a melodiilor alese pentru a fi difuzate într-un program sau într-o emisiune muzicală de radio sau de televiziune; set-list. ◦ Din engl. *playlist*.

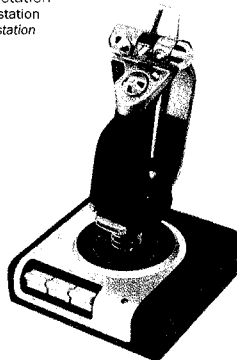
playmate, *playmate-uri* [pléi-meit] s.n. Model feminin care apare nud în revista *Playboy*, în posterul pliat din mijlocul revistei și care se bucură de o mare popularitate. + (P. ext.) Femeie din modeling care arată foarte bine. ◦ Din engl. *playmate*.

play-off, *play-off-uri* [pléiof] s.n. (Sport) Mecă care se joacă pentru a se putea decide câștigătorul unei competiții: *echipa s-a calificat în play-off-ul Campionatului Mondial.* ◦ Din engl. *play-off*.

playstation ▼ [pléisteișon] s.n. Consolă de jocuri video: *a primit cadou un playstation.* ◦ Cuv. engl.

ploaie, *ploi* s.f. *Ploaie înghețată* = fenomen meteorologic care constă în înghețarea, înainte de a atinge solul, a picăturilor de ploaie ce străbat un strat atmosferic inferior cu temperatură

playstation
playstation
playstation

negativă; freezing rain. ◦ Cf. engl. *freezing rain*.

plopist, ~ă, *plopști*, ~ste adj., s.m., s.f. (Fam.) (Persoană) care nu știe nimic într-o anumită problemă, într-un anumit domeniu etc. (dar care pretinde că știe): *era plopist în materie de mașini.* ◦ [A fi în] *plop + -ist*.

plotter, *plottere* ► [plótor] s.n. (Inform.) Periferic al unui calculator care este utilizat pentru executarea unor desene liniare definite prin coordonate: *a listat un afiș de dimensiuni foarte mari cu ajutorul unui plotter.* ◦ Din engl., fr. *plotter*.

plubbing [plábiŋ] s.n. Perindare (de obicei nocturnă) prin puburi: *plubbing-ul este la modă.* ◦ Din *p(ub) + (c) lubbing*.

plug and play [plág end pléi] s.n. (Inform.) Standard al conexiunii perifericelor calculatoarelor, acestea necesitând doar conectarea pentru a opera perfect, fără nici o intervenție din partea utilizatorului. ◊ (Adj.) *Monitor plug and play.* ◦ Cuv. engl.

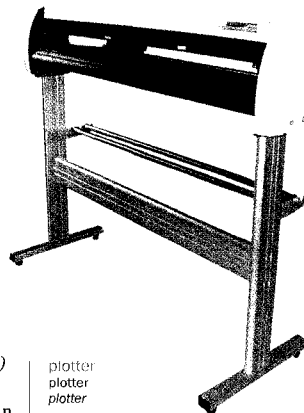
plug-in, *plug-in-uri* [plag-in] s.n. (Inform.) Program care se integrează într-un alt program, deja instalat, îndeplinind funcții specifice (filtrare de imagini, de sunet etc.): *am nevoie de un plug-in pentru a vedea fișiere video pe internet.* ◦ Din engl. *plug-in*.

pluridisciplinar, ~ă, *pluridisciplinari*, ~e adj. (Despre domenii științifice) Care se referă la mai multe discipline; care este fundamentat pe transfer de concepție și metodologie (adaptată) din mai multe discipline; multidisciplinar, interdisciplinar: *peste tot se solicită proiecte pluridisciplinare.* ◦ Din fr. *pluridisciplinaire*.

pluripartit, ~ă, *pluripartiți*, ~te adj. (Despre sisteme politice) Care admite coexistența mai multor partide. ◦ Din fr. *pluripartite*.

pocnitoare, *pocnitóri* s.f. (Arg.) Prostituată. ◦ *Pocni + -toare*.

podcast, *podcast-uri* s.n. (Inform.) Fișier multimedia care se poate descărca de pe internet pe un media player, pe calculator etc. ◦ Din engl. *podcast*.

plotter
plotter
plotter

pointer, *pointere* [póintar] s.n. (Inform.) 1. Element reprezentând o adresă, pe baza căreia pot fi legate componentele unei structuri; indicator de adresă. 2. Cursor. ◦ Din engl. *pointer*.

pointing stick, *pointing stick-uri* [póintiŋ stik] s.n. (Inform.) Dispozitiv asemănător unui mic creion, având funcții similare unui mouse și care este întâlnit cu precădere la laptopuri. ◦ Din engl. *pointing stick*.

polariză, *polarizez* vb. I. Tr. (Fiz.) A transforma lumina naturală prin fenomene de reflexie, refracție, birefringență etc. în lumină polarizată, în care vectorul câmp electric și vectorul câmp magnetic prezintă direcții preferențiale de oscilație. ◦ Din fr. *polariser*, engl. *polarize*.

polarizare, *polarizări* s.f. (Fiz.) Acțiunea de a polariza și rezultatul ei. ◦ De la *polariza*.

polarizat, ~ă, *polarizați*, ~te adj. (Fiz.) Care a fost supus acțiunii de polarizare: *ochelari polarizați.* ◦ De la *polariza*.

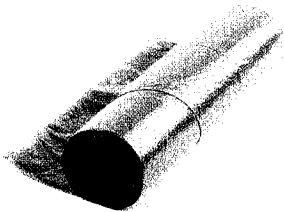
polaroid, *polaroizi* s.m. 1. (Fotogr.) Procedeu fotografic care permite obținerea automată a fotografiei, imediat după

expunere, cu materiale fotosensibile speciale. + Aparat fotografic construit pe baza acestui procedeu. 2. Placă polarizoare utilizată pentru construcția farurilor și a parbrizelor de automobile. ◦ Din engl. *polaroid*, fr. *polaroïde*.

pole-position [pól-poziſjón] s.n. (Sport) Cel mai bun loc al grilei de start într-o cursă. ◦ Cuv. engl.

poliestér, poliesteri s.m. (Chim.) Produs macromolecular care are structură filiformă, solid, incolor, cu rezistență chimică, mecanică și termică bună, care se obține prin policondensarea unui acid dicarboxilic și un alcool care conține două sau mai multe grupări hidroxil în moleculă și care se folosește la fabricarea fibrelor sintetice, a materialelor plastice armate etc. / Sil. -li-es-. ◦ Din fr. *polyester*.

polietilénă ▼ s.f. (Chim.) Polimer sintetic solid, obținut prin polimerizarea etenei, de culoare albă, cu densitate mică, insolubil în solvenți, cu stabilitate chimică ridicată, folosit ca material anticorosiv și dielectric, la fabricarea foilor și peliculelor pentru ambalaje, a unor obiecte tehnice și de uz casnic. / Sil. -li-e-. ◦ Din fr. *polyéthylène*, germ. *Polyäthylen*.

polietilena
polyethylene
polyéthylène

poligraf, poligrafe s.n. Aparat folosit pentru a detecta, prin înregistrarea efectelor fiziologice și a reacțiilor emotive provocate de întrebări, dacă cel interogată spune adevărul sau minte; detector de minciuni, lie detector. ◦ Din fr. *polygraphe*.

polish, polish-uri [póliſ] s.n. Polishare. ◦ Din engl. *polish*.

polisha, polishesh [póliſá] vb. I. Tr. A utiliza abrazivi și curățatori chimici pentru netezirea și nivelarea suprafeței mașinilor și pentru îndepărtarea zgărieturilor fine, a petelor și a zonelor oxidate. ◦ Cf. engl. *polish*.

polishare, polishări [póliſáre] s.f. Acțiunea de a *polisha* și rezultatul ei; polish. ◦ De la *polisha*.

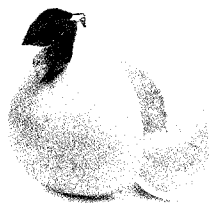
politológ, ~ă, politologi, ~ge adj., s.m., s.f. (Persoană) care este specialist în politologie. ◦ Din fr. *politologie*.

politologic, ~ă, politologici, ~ce adj. Care ține de politologie, care se referă la politologie. ◦ Din fr. *politologique*.

politologie s.f. Ramură a științelor sociale care se ocupă cu studiul activităților, relațiilor, instituțiilor politice, fenomenului politic în ansamblul său; știință politică. ◦ Din fr. *politologie*.

póliță, polite s.f. *Poliță de asigurare* = document emis de o instituție specializată prin care se certifică încheierea unui contract de asigurare a vieții sau a bunurilor materiale ale unei persoane, cu menționarea termenilor și a condițiilor stabilite. ◦ Cf. engl. *insurance policy*, fr. *police d'assurance*.

poliție, poliții s.f. *Poliție comunitară* = departament de poliție care se ocupă cu asigurarea ordinii și liniștii publice, cu paza obiectivelor și a bunurilor de interes public sau privat. *Poliție de proximitate* = grup de persoane cu atribuții polițienești care asigură securitatea locuitorilor din anumite zone, cartiere etc. *Poliție judiciară* = secție a poliției care se ocupă de urmărirea infractorilor de drept penal, pentru a-i deferi instanțelor judecătorești. *Poliție sanitară* = instituție sanitară care supraveghează și controlează punerea în aplicare a metodelor de ocrotire a sănătății oamenilor, a animalelor domestice etc. *Poliție rurală* = poliție care acționează în zonele rurale. ◦ Din fr. *police*, germ. *Polizei*.

pomelo (2)
pomelo
pomelo

poli, poll-uri s.n. 1. Listă electorală. 2. Urnă pentru voturi. 3. Număr de voturi rezultat în urma alegerilor. 4. (P. ext.) Sondaj de opinie. ◦ Din engl. *poll*.

poluă, poluez vb. I. 1. Tr. A face ca mediul înconjurător, ape, aerul etc. să devină nocive, din cauza materiilor chimice reziduale, a deșeurilor industriale, a gazelor de eșapament etc.; a infecta, a vicia: *în multe zone, gaterile au poluat apele*. 2. Refl. (Despre mediul înconjurător, ape, aer etc.) A deveni nociv din cauza materiilor chimice reziduale, a deșeurilor industriale etc.: *în ultimii ani mediul înconjurător s-a poluat*. 3. Tr. (Fig.) A deteriora, a denatura: *polemica a poluat cursul firesc al sesiunii*. / Sil. -lu-a-. ◦ Din fr. *polluer*.

poluánt, ~ă, poluanți, ~te adj. (Despre substanțe chimice, deșeuri, gaze de eșapament, factori etc.) Care poluează, care infectează apa, aerul etc.: *fabrica a deversat substanțe poluante în apă*. + (Subst. m.) *Poluantii din aer sunt tot mai periculoși*. / Sil. -lu-ant-. ◦ Din fr. *polluant*.

poluăre, poluări s.f. Acțiunea de a (se) *polua* și rezultatul ei: *poluarea Deltei Dunării rămâne o preocupare a guvernului*. + Complex de fenomene nocive mediului înconjurător, care perturbă echilibrul ecologic natural. / Sil. -lu-a-. ◦ De la *polua*.

poluát, ~ă, poluați, ~te adj. (Despre aer, ape, mediul înconjurător) Care a devenit nociv prin contactul cu materii

chimice reziduale, cu deșeuri, cu gaze toxice etc.: *în râurile poluate nu mai trăiesc pești*. / Sil. -lu-at-/De la *polua*.

pomélo ◀ s.n. 1. Arbore fructifer exotic care produce citrice foarte mari (*Citrus maxima* sau *Citrus grandis*). 2. Fructul acestui arbore, comestibil, de culoare galbenă-verzuie, de mărimea unui pepene, cu coaja groasă de 1,5 cm, cu pulpa gălbuie, acidulată și ușor amară. ◦ Din fr. *pomélo*, engl. *pomelo*.

poncho, poncho-uri ▼ [pónčɔ] s.n. Pelerină (scurtă), de formă pătrată, cu o deschizătură la mijloc prin care se introduce capul, originară din America de Sud: *acum sunt la modă poncho-urile*. ◦ Din sp. *poncho*.

poncho
poncho
poncho

pool [pul] s.n. 1. (Econ.) Convenție monopolistă prin care se fixează prețuri pentru unele mărfuri sau se influențează cursul hârtiilor de valoare. 2. *Pool metabolic* = depozit comun de substanțe intermediare în metabolism. + Cantitate totală disponibilă de substanțe de un anumit fel. 3. Grupare de mai mulți producători. ◦ Cuv. engl.

pop s.n. Curent artistic manifestat mai ales în SUA și Anglia, în a doua jumătate a secolului al XX-lea, apărut ca protest față de unele forme ale culturii contemporane. ◊ (Adj.) *Cultura pop este o cultură de masă*. + (P. restr.) Gen de muzică

apărută în Europa, la mijlocul secolului al XX-lea și răspândită apoi în SUA, care s-a desprins de schemele muzicale tradiționale, acordând o mare importanță ritmului și adaptând motive inspirate din folclor și din muzica americană, îmbinate cu elemente de jazz, blues, rock. ◊ (Adj. invar.) *În anii '90 era la modă muzica pop*. ◦ Cuv. engl.

pop-art s.n. Curent artistic contemporan afirmat mai ales în SUA și Anglia, care postulează demistificarea artei, întoarcerea spre o nouă orientare realistă, introducând în compoziții colaje, obiecte de uz cotidian, rezultate ale producției de masă, de tehnică modernă, obiecte găsite în natură, elemente de creație folclorică, de publicitate etc. ◦ Cuv. engl.

popcorn ▼ s.n. Floricele de porumb. ◦ Cuv. engl.

poponár, poponari s.m. (Arg.) Homosexual, pederast. ◦ De la *popou*.

pop-rock s.n. Stil de muzică ce combină elementele din muzica pop cu cele din muzica rock. ◦ Cuv. engl.

pop-star, pop-staruri s.n. Interpret faimos de muzică pop. ◦ Cuv. engl.

populism s.n. Concepție (politică) bazată pe metode demagogice. ◦ Din fr. *populisme*.

pop-up, pop-up-uri [póp-ap] s.n. (Inform.) Ferestre nedorite, de obicei conținând reclame, care se deschid automat la accesarea unor anumite pagini web. ◦ Din engl. *pop-up*.

porcín, ~ă, porcini, ~e adj. *Gripă porcînă* v. gripă. ◦ Cf. fr. *grippe porcine*.

popcorn
popcorn
popcorn

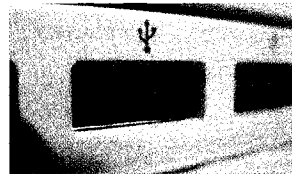
porridge ▼ [poridʒ] s.n. Mâncare specifică bucătăriei engleze, preparată din fulgi de ovăz sau de porumb. ◦ Cuv. engl.

porridge
porridge
porridge

port, porturi ▼ s.n. (Inform.)

1. Intrare hardware a plăcii de bază a unui calculator, care permite conectarea unui periferic (imprimantă, scanner etc.): *port USB, port serial* etc. 2. Conexiune virtuală sau logică a unui calculator, care este folosită de programe pentru transfer extern de date, cele mai comune fiind porturile TCP și UDP. ◦ Din engl. *port*.

port USB
USB port
port USB

portabilitate s.f. 1. Înșușirea de a fi portabil. 2. (Inform.) Calitate a unui limbaj de programare, scris pentru un anumit calculator, de a putea fi utilizat pe un alt calculator. ◦ Din fr. *portabilité*, engl. *portability*.

portál, portaluri s.n. (Inform.) Site web care oferă o multitudine de servicii și informații (e-mail, forum, motor de căutare, știri etc.). ◦ Din engl. *portal*.

port-bebé, port-bebé-uri s.n. Suport de forma unui rucsac în care este pus copilul, pentru a fi purtat pe spatele sau pe pieptul persoanei care îl duce. ◦ Din fr. *port-bébé*.

portofel, *portofele* s.n. *Portofel electronic* = aplicație care permite realizarea unor transferuri de bani pe cale electronică sau a unor tranzacții on-line. ◦ Cf. fr. *portefeuille électronique*.

portofoliu, *portofolii* s.n. 1. *Portofoliu de credite* = totalitate a creditelor acordate de către o instituție financiară tuturor clienților săi, la un moment dat. 2. Totalitatea titlurilor lucrărilor contractate de o editură, în scopul tipării lor. + (P. ext.) Totalitatea lucrărilor executate de o firmă de prestări de servicii. ◦ Din it. *portofoglio*; cf. engl. *portfolio*.

portschi, *portschiuri* s.n. Dispozitiv pentru transportarea schiurilor. + Suport fixat pe capota autoturismelor pentru transportarea schiurilor. ◦ Port- + *schii*.

POS, *POS-uri* [pos sau pi-su-és] s.n. Dispozitiv electronic care permite plata cu cardul. ◦ Din engl. *P(oint) O(f) S(ale)*.

post, *posturi* s.n. (Inform.) Postare. ◦ Din engl. *post*.

postă, *postez* vb. I. Tr. (Inform.) A publica (un text, un film etc.) pe internet: *am postat fotografiile făcute pe internet*. ◦ Cf. engl. *post*.

postaderare adj. invar. Care are loc după aderarea la Uniunea Europeană: *în perioada postaderare au avut loc multe schimbări*. ◦ Post- + *aderare*.

postăre, *postări* s.f. (Inform.) Acțiunea de a posta și rezultatul ei; post. ◦ De la *posta*.

postceaușiști, ~ă, *postceaușiști*, ~ste adj. Care urmează perioadei ceaușiștice. ◦ Post- + *ceaușiști*.

postcomunism s.n. (Polit.) Perioadă ulterioară căderii comunismului. ◦ Post- + *comunism*.

postcomunist, ~ă, *postcomuniști*, ~ste adj. Care aparține perioadei de după căderea comunismului, care se referă la această perioadă; care este din această perioadă; care este caracteristic acestei perioade: *perioada postcomunistă a fost dificilă*. ◦ Post- + *comunist*.

postcurativ, ~ă, *postcurativi*, ~e adj. Care urmează după vindecarea unei boli: *se recomandă repaus postcurativ*. ◦ Post- + *curativ*.

postdată, *postdatez* vb. I. Tr. A pune pe un document, pe o scrisoare etc. o dată ulterioară redactării: *a postdatat declarația*. ◦ Din fr. *postdater*.

postdatăre, *postdatări* s.f. Acțiunea de a postdata și rezultatul ei. ◦ De la *postdata*.

postdatat, ~ă, *postdatați*, ~te adj. A cărui dată este posterioară celei a redactării: *scrisoare postdatată*. ◦ De la *postdata*.

postdecembrist, ~ă, *postdecembrist*, ~ste adj. Care aparține perioadei de după Revoluția din decembrie 1989 din România, care se referă la această perioadă: *guvern postdecembrist*. ◦ Post- + *decembrist*.

postdoc¹ adj. invar. (Fam.) Abrev. de la *postdoctoral*: *are o bursă postdoc*.

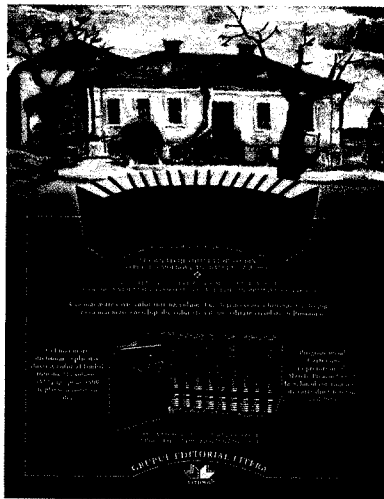
postdoc² s.m., adj. invar. (Fam.) Abrev. de la *postdoctorand*: *cercetătorul postdoc trebuie să își încheie proiectul la data stabilită*.

postdoctoral, ~ă, *postdoctorali*, ~e adj. Care are loc după doctorat; (abrev.) *postdoc¹*: *studii postdoctorale*. ◦ Din fr. *postdoctoral*.

postdoctorând, *postdoctoranzi* s.m. Persoană care face studii postdoctorale; (abrev.) *postdoc²*. ◦ Din fr. *post-doctorant*.

postelectoral, ~ă, *postelectorali*, ~e adj. Care are loc după alegeri; care ține de perioada de după alegeri: *în perioada postelectorală nu mai sunt așa multe mitinguri*. ◦ Din fr. *postélectorale*.

poster, *postere* ▲ s.n. 1. Suport promoțional tipărit, afiș de dimensiuni mari, ilustrat,

poster (1)
poster
poster

care prezintă un mesaj concis, comercial sau electoral, într-un spațiu public. 2. Afiș decorativ reprezentând diverse imagini, portrete etc.: *și-a pus postere pe pereți*. ◦ Din engl., fr. *poster*.

postgaranție, *postgaranții* s.f. Service acordat pentru un produs după expirarea garanției acestuia. ◦ Post- + *garanție*; cf. engl. *post warranty*.

post-it, *post-it-uri* ▼ s.n. Bucată de hârtie cu o porțiune adezivă pe o parte, creată special pentru a fi lipită pe un obiect sau pe o suprafață, pentru a o scoate în evidență și pentru a o putea dezlipi cu ușurință: *a lăsat un post-it pe monitor, ca să nu uite de întâlnire*. ◦ Din engl. *post-it*.

post-it
post-it note
post-it

postprocesare, *postprocesări* s.f. 1. Transformare a datelor de ieșire ale procesorului în program de lucru efectiv. 2. Operații secundare necesare pentru a transforma un produs digital brut într-un produs finit. ◦ Cf. engl. *postprocessing*.

postprocesor, *postprocesoare* s.n. (Inform.) Program care transformă datele de ieșire ale procesorului în program de lucru efectiv. ◦ Din engl. *postprocessor*.

postproducție s.f. (Cinem.) Referință temporală folosită pentru a desemna anumite etape ale filmului (editarea, mixajul și distribuția), după ce înregistrarea este terminată: *unele probleme legate de sunet se pot rezolva și în postproducție*. ◦ Din engl. *postproduction*.

posttraumatic, ~ă, *posttraumatici*, ~ce adj. Stres posttraumatic = stare de neliniște emoțională și psihică care apare după o traumă fizică sau psihică și care implică tulburări de somn și amintirea permanentă a experienței trăite. ◦ Cf. engl. *post-traumatic stress (disorder)*.

postuniversitar, ~ă, *postuniversitari*, ~e adj. (Despre forme de învățământ) Care urmează după absolvirea universității; pe care îl urmează absolvenții unei universități: *cursuri postuniversitare*. ◦ Din fr. *post-universitaire*.

poștă, *poște* s.f. (Inform.) *Poștă electronică* = rețele utilizate pentru a transmite și a recepționa mesaje cu ajutorul internetului; e-mail. ◦ Cf. engl. *electronic-mail*.

pps, *pps-uri* [pe-pe-sé] s.n. Format de fișier care conține o prezentare grafică interactivă; ppt: *avea două pps-uri despre mediu*. ◦ Din engl. *P(ower) P(oint) S(how)*.

ppt, *ppt-uri* [pe-pe-té] s.n. Pps. ◦ Din engl. *P(ower) P(oint) T.*

PR, *PR-i* [piár] s.m. Specialist în relații publice; piarist. ◦ Din engl. *P(ublic) R(elations)*.

pragmatic s.f. (Inform.) Ansamblul de relații dintre

caractere sau grupe de caractere și semnificația atribuită acestora în contextul în care sunt utilizate. ◦ Din fr. *pragmatique*.

preaderare adj. invar. Care a avut loc înainte de aderarea la Uniunea Europeană: *perioada preaderare a fost importantă pentru România*. ◦ Pre- + *aderare*.

preamplificator, *preamplificatoare* s.n. Amplificator care este folosit într-un lanț de transmisie înaintea unui amplificator principal, pentru a ridica nivelul semnalului de intrare al amplificatorului principal și pentru a realiza adaptarea de impedanță necesară. / Sil. *pre-am-*. ◦ Din fr. *préamplificateur*.

precomandă, *precomand* vb. I. Tr. A comanda o marfă înainte de a fi fabricată sau pusă în vânzare: *am precomandat o imprimantă performantă*. ◦ Pre- + *comandă*.

precomandă, *precomenzi* s.f. Comandă făcută pentru o marfă, înainte de a fi fabricată sau pusă în vânzare: *a făcut o precomandă pentru noul model de telefon*. ◦ Pre- + *comandă*.

precompilator, *precompilatoare* s.n. (Inform.) Program care prelucrează un text-sursă, înainte de faza de compilație. ◦ Din fr. *précompilateur*.

preconsultare, *preconsultări* s.f. Consultare prealabilă. ◦ Pre- + *consultare*.

predefini, *predefinesc* vb. IV. Tr. (Inform.) A stabili o condiție inițială, în așa fel ca ansamblul valorilor de control al unei bucle (sau valoarea unui parametru) să fie fixate. ◦ Din engl. *preset*.

prefinanțare, *prefinanțări* s.f. Alocare de resurse, cu titlu provizoriu, pentru finanțarea unei operațiuni economice, în așteptarea mijloacelor de finanțare permanente. ◦ Cf. engl. *advance financing*.

preîncărcător, *preîncărcătoare* s.n. (Inform.) Secvență de instrucțiuni a căror execuție implică încărcarea și executarea altor instrucțiuni până când întregul program pentru

calculator este încărcat în memorie. ◦ *Preîncărcă* + *-tor*; cf. engl. *bootstrap*.

prelucrare, *prelucrări* s.f. (Inform.) Totalitate a operațiilor care se execută între primirea datelor și producerea rezultatelor. + *Prelucrarea limbajului natural* = domeniu interdisciplinar, care vizează atât informatica, cât și lingvistica, având ca obiect de studiu interacțiunile dintre limbajul uman (natural) și calculator. ◦ Cf. engl. (*natural language*) *processing*.

premergător, *premergătoare* ▼ s.n. Suport mobil alcătuit dintr-un scaunel fixat pe un schelet cu roți și care este folosit pentru a ajuta copiii mici să-și păstreze echilibrul atunci când învață să meargă. ◦ Pre- + *mergător*; cf. engl. *baby walker*, fr. *trotteur*.

premergător
baby walker
trotteur

premiu adj. invar. (Despre produse) Care este de cea mai bună calitate: *benzina premium*. ◦ Din engl. *premium*.

premoniție, *premoniții* s.f. (Fenomen de) presimțire a unor fapte viitoare (fără motivare rațională): *a avut o premoniție în privința accidentului*. ◦ Din fr. *premonition*.

preorășenesc, ~ească *preorășenești* adj. Care se află în jurul orașului, la intrarea în oraș; perurbian: *transport preorășenesc*. ◦ Pre- + *orășenesc*.

prepay [pripéi] adj. invar.

Cartelă prepay (sau *prepaid*) = cartelă de telefonie mobilă pentru care utilizatorul plătește la achiziționarea o anumită sumă, în contul căreia poate efectua convorbiri telefonice, poate naviga pe internet etc.; cartelă reîncărcabilă. ○ Cuv. engl.

preplătit, ~ă, *preplătii*, ~te adj. (Despre servicii) Pentru care s-a plătit în avans: *card preplătit de cadouri*. ○ Pre- + plătit; cf. engl. *prepaid*.

presăr, *presari* s.m. 1. (Fam.) Jurnalist: *presarii erau prezenți la locul accidentului*. 2. (Arg.) Polițist. ○ Presă + -ar.

preseliecție, *preselecții* s.f. 1. Selecționarea prealabilă printr-un examen, înainte de selecția definitivă. 2. (Tehn.) Operație preliminară care permite, în unele cutii de viteză, determinarea unei combinații alese dinainte. ○ Din fr. *présélection*, engl. *preselection*.

presesiune, *presesiuni* s.f. Perioadă în care se dau examene înaintea sesiunii propriu-zise: *studenții au intrat în presesiune*. ○ Pre- + sesiune.

presing, *presinguri* s.n. 1. (Sport) Sistem tactic practicat în jocurile sportive prin care fiecare component al unei echipe aflate în apărare își supraveghează în permanență adversarul direct, pentru a-i anihila acțiunile ofensive. + Predominare în inițiativa de joc; presiune exercitată asupra adversarului. 2. (Fig.) Presiune exercitată asupra cuiva: *presingul asupra guvernului a crescut*. ○ Din engl. *pressing*.

presiune, *presiuni* s.f. 1. *Presiune fiscală* = măsură economică de constrângere, exercitată printr-un impozit sau printr-un ansamblu de impozite. 2. *Grup de presiune* = asociere de persoane care, printr-o acțiune concertată, încearcă să exercite o presiune asupra statului, a opiniei publice etc., pentru a apăra interesele membrilor săi sau pentru a susține anumite poziții morale, ideologice. ○ Cf. fr. *pression fiscale*.

presopunctură, *presopuncturi* s.f. v. *presupunctură*.

press-release [prens-rilîs] s.n. Comunicat de presă: *a organizat un press-release în care anunța succesele firmei sale*. ○ Cuv. engl.

presopunctură, *presopuncturi* s.f. Gen de acupunctură, de origine asiatică, constând în masarea și presarea unor puncte ale tegumentului care sunt, din punct de vedere energetic, în legătură cu anumite organe ale corpului. / Și: *presopunctură* s.f. ○ Din it. *pressopuntura*.

prêt-à-porter [pret-a-porté] s.n. Confecție de serie, de calitate superioară, concepută de un stilist la modă; fabricarea acestui gen de îmbrăcăminte. ○ Cuv. fr.

preview, *preview-uri* [prîviu] s.n. 1. Prezentarea unui document înainte de tipărire. 2. Vizionare a unui film înainte de premieră: *preview-ul acestui film este foarte sugestiv*. 3. Recenzie prealabilă (înainte de apariția unei cărți). ○ Din engl. *preview*.

prezidențial, ~ă, *prezidențiali*, ~e adj., s.f. pl. 1. Adj. Care aparține unui președinte, care se referă la un președinte; care este propriu unui președinte; care emană de la un președinte. 2. S.f. pl. Alegeri prezidențiale: *la prezidențiale au candidat trei politicieni*. / Sil. -ți-al. ○ Din fr. *présidentiel*.

prieten, *prieteni* s.m. *Fals prieten* = cuvânt sau expresie dîintr-o limbă străină care prezintă o similitudine formală înșelătoare cu un cuvânt din limba maternă a vorbitorului: „*magazine*” are sensul de „*revistă*” în limba engleză. ○ Cf. fr. *faux ami*, engl. *false friend*.

prietenăr, *prietenari* s.m. (Arg.; fam.) Prieten, amic: *prietenarii săi s-au adunat în fața blocului*. ○ Prieten + -ar.

prietenós, ~oasă, *prietenosi*, ~oase adj. (Despre dispozitive electronice, interfețe ale unor programe, aparate etc.) Care este plăcut, agreabil, ușor de utilizat: *programul are o interfață prietenoasă*. ○ Cf. engl. *friendly*.

primă, *prime* s.f. 1. Recompensă suplimentară (în bani sau obiecte) oferită cuiva ca încurajare pentru executarea la timp, în bune condiții, a unor sarcini, a unor angajamente, pentru efectuarea unor servicii etc.: *șeful i-a dat o primă*. + Spor adăugat la retribuția persoanelor care prestează munci primejdioase, în condiții cu un anumit grad de pericolitate. 2. (Și *primă de asigurare*) Sumă care se plătește inițial sau periodic de către asigurat un societate de asigurare pentru asigurarea unor mărfuri, persoane sau bunuri.

3. Recompensă acordată de stat pentru încurajarea unei activități comerciale sau industriale. ◇ *Primă de export* = primă, în bani sau sub forma unor scuturi de taxe și impozite, acordată de stat exportatorilor pentru încurajarea comercializării anumitor mărfuri. *Primă de casare* = sumă plătită unei persoane ca fiind parte din prețul de achiziție al unui autoturism nou, suportată prin modalitate nerambursabilă de către stat, în schimbul plății spre casare a unui autoturism uzat. ○ Din fr. *prime*.

prime-time [prâim-tâim] s.n. Segment din grila unui program de televiziune sau de radio, reprezentând emisiunea principală, difuzată la ora de maximă audiență. ○ Cuv. engl.

print, *printuri* s.n. (Inform.) Document imprimat; listare, printare: *am pe birou un print de 20 de pagini*. ○ De la *printa*.

printă, *printez* vb. I. Tr. (Inform.) A lista; a scoate la imprimantă. ○ Cf. engl. *print*.

printăre, *printări* s.f. (Inform.) 1. Acțiunea de a printa și rezultatul ei; imprimare, listare: *printarea textului a mers ușor*. 2. Print. ○ De la *printa*.

printăt, ~ă, *printați*, ~te adj. (Inform.) Care a fost listat. ○ De la *printa*.

print screen, *print screen-uri* [print skrin] s.n. (Inform.) Comandă care salvează ca fotografie tot ceea ce este pe ecranul calculatorului în acel moment,

prin apăsarea unei taste: *am nevoie de un print screen pentru comunicare*. ○ Cuv. engl.

prioritiză, *prioritizez* vb. I. Tr. A ierarhiza proiecte, scopuri etc. în ordinea priorității: *trebuie să prioritizezi ceea ce ai de făcut în următoarea perioadă*. ○ Din engl. *prioritize*.

prioritizare, *prioritizări* s.f. Acțiunea de a prioritiza și rezultatul ei: *prioritizarea activităților este absolut necesară pentru eficientizarea lucrului*. ○ De la *prioritizeza*.

privăt, *privăți* s.m. (Fam.) Persoană care are o afacere, o societate comercială etc. proprie; privatizat. ○ Din germ. *privat*, fr. *privé*.

privatiză, *privatizez* vb. I. 1. Tr. (Econ.) A trece din proprietatea statului în proprietate particulară, a încredința sectorului privat activități, întreprinderi, regii, bunuri publice, servicii publice etc. care mai înainte au aparținut sectorului public, în scopul rentabilizării sau creșterii rentabilității economico-sociale: *statul a privatizat toate hotelurile*. 2. Refl. A(-și) înființa o întreprindere particulară; a iniția o afacere: *s-a privatizat imediat după Revoluție*. ○ Din fr. *privatiser*.

privatizare, *privatizări* s.f. Acțiunea de a (se) privatiza și rezultatul ei. + Trece în proprietate particulară a unei întreprinderi, a unei regii, a unui bun public etc.; politica de trecere a acestor activități către persoane fizice sau juridice private. ○ De la *privatiza*; cf. engl. *privatization*, fr. *privatisation*.

privatizăt, ~ă, *privatizați*, ~te adj., s.m. 1. Adj. Care a trecut din proprietatea statului în proprietate particulară: *hotel privatizat*. 2. S.m. (Fam.) Privat: *privatizații din cartier o duceau bine*. ○ De la *privatiza*.

proamerican, ~ă, *proamericani*, ~e adj. Care este favorabil americanilor (din Statele Unite), care susține pe americanii (din Statele Unite), care este de

parte americanilor (din Statele Unite): *politică proamericană*. ○ Din engl. *pro-american*.

problematică, *problematicizez* vb. I. 1. Intr. A face din orice lucru o problemă; a complica inutil lucrurile: *este prea stresată, problematicizează prea mult*. 2. Intr. A crea, a formula probleme, a pune întrebări: *copilul trebuie să știe să problematicizeze*. 3. Tr. A sistematiza pe probleme: *a problematicizat toată lista de activități, stabilind unde sunt probleme*. ○ Din fr. *problématique*, engl. *problematicize*.

problematicizant, ~ă, *problematicizantă*, ~te adj. Care dezbate sau ridică probleme; care stimulează gândirea: *clonarea este o subiect problematicizant*. ○ *Problematiciza* + -ant.

problematicizare, *problematicizări* s.f. 1. Acțiunea de a problematiciza și rezultatul ei. 2. Metodă de învățământ de tip euristic, care constă în a crea probleme cu scopul de a declanșa activitatea independentă, efortul personal și gândirea ale elevului sau ale studentului. ○ De la *problematiciza*.

procedură, *proceduri* s.f. (Inform.) Metodă de rezolvare a unei probleme, defalcată în etape succesive; funcție executată de un subprogram, făcând parte din sintaxa limbajelor evolute. ○ Din fr. *procédure*.

procés, *procese* s.n. (Inform.) Secvență predeterminată de evenimente definite de obiectul sau de efectul procesului, derulându-se în condiții date într-un sistem sau la trecerea de la un sistem la altul. ○ Din engl. *process*.

procesă, *procesez* vb. I. Tr. 1. (Inform.) A decodifica și a prelucra informațiile prin intermediul unui procesor, într-un calculator. + (Fam.; glum.) A analiza o situație: *lasă-mă o clipă, să procesez ce ai spus*. 2. A supune o materie primă unui proces special de fabricare: *carnea de porc se procesează de către firme specializate*. ○ Din engl. *process*, germ. *prozessieren*.

procesare, *procesări* s.f. Acțiunea de a procesa și rezultatul ei. ○ De la *procesa*.

procesat, ~ă, *procesați*, ~te adj. 1. (Inform.) Care a fost prelucrat prin intermediul unui procesor: *informații procesate*. 2. Care este obținut printr-un proces special de fabricație: *lapte procesat*. ○ De la *procesa*.

procesator, *procesatori* s.m. Persoană specializată în procesare; procesor: *procesatorii materiei prime ar trebui să aibă subvenții de la stat*. ○ *Procesa* + -tor.

procesomán, ~ă, *procesomani*, ~e s.m., s.f. Persoană care are mania de a intenta procese juridice fără să aibă motive serioase. ○ *Proces* + -man.

procesomanie s.f. Mania de a intenta (nejustificat) procese. ○ *Proces* + *manie*, după *megalomanie*, *mitomanie*.

procesór, *procesoare* s.n.

1. (Inform.) Set de circuite microscopice, cip care are rolul de unitate centrală de calcul și de control într-un calculator și care interpretează și execută instrucțiunile; unitate centrală de prelucrare. 2. (Inform.) Aparat electronic sau circuit integrat specializat pentru operații complexe sau pentru transformarea esențială a semnalelor. 3. (Inform.) Program general al unui sistem de exploatare care execută o funcție complexă omogenă. 4. Procesator. ○ Din engl. *processor*; fr. *processeur*.

producător, ~oare, *producători*, ~oare s.m. 1. Persoană, societate, întreprindere care asigură finanțarea și turnarea unui film cinematografic; producător. 2. (Arg.) Hoț (de buzunare): *producătorii operează adesea în tramvai*. ○ Cf. engl. *producer*, fr. *producteur*.

producer, *produceri* [prodîusér] s.m. Producător de filme. ○ Din engl. *producer*.

prodús, *produse* s.n. 1. *Produs intern brut* (abrev. PIB) = indicator sintetic al economiei naționale care reprezintă valoarea monetară a tuturor bunurilor și serviciilor finale

furnizate de agenții economice care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei țări. **Produs național brut** = indicator macroeconomic format din produsul intern brut la care se adaugă producția finală brută a agenților naționali care-și desfășoară activitatea în străinătate și din care se scade producția agenților economici străini realizată în interiorul țării. **2. Produs de apel (sau de atracție)** = produs destinat atragerii unui segment de piață sau realizat cu ocazia unui eveniment special (salon comercial, lansare, sărbătoare). **3. Produs bio** = produs alimentar biologic, pentru care nu s-au folosit îngrășăminte chimice de sinteză, pesticide, conservanți de sinteză: *produsele bio au mare căutare acum.* ○ De la *produce*; cf. fr. *produit*.

prof. ~ă, *profi*, ~e s.m., s.f. (Fam.) Abrev. de la *profesor*, *profesoară*.

profesionalism s.n. Practicare a unei îndeletniciri ca profesionist; activitate a unei persoane care face un lucru datorită profesiei pe care o are și pe care o stăpânește foarte bine; înșușire, calitate a unui profesionist. + Conștiință profesională. / Sil. -si-o-. ○ Din engl. *professionalism*, fr. *professionnalisme*.

profesionism s.n. 1. Profesionalism. 2. Ramură a artei, a sportului etc. practică ca profesiune. / Sil. -si-o-. ○ Din it. *professionismo*.

profesionist, ~ă, *profesionisti*, ~ste s.m., s.f., adj. 1. S.m., s.f., adj. (Persoană) care practică o profesie, o meserie etc., care lucrează într-un anumit domeniu de activitate, în temeiul unei pregătiri corespunzătoare și fiind remunerată pentru aceasta: *pentru a face proiecte de calitate trebuie să lucrezi cu profesioniști.* ◇ *Liber-profesionist* = persoană care exercită o profesiune pe cont propriu, fără a fi angajată permanent într-o instituție, într-o întreprindere etc. + (Spec.) (Sportiv) care practică un sport și este plătit pentru aceasta. + (Spec.; s.f.)

Femeie de moravuri ușoare, care practică prostituția; prostituată. 2. S.m., s.f. (Depr.) Persoană versată: *profioniști în înșelătorii*. 3. Adj. (Despre activități, profesii etc.) Care este practicant, făcut de persoane de profesie: *box profesionist*. / Sil. -si-o-. ○ Din it. *professionista*, germ. *Professionist*.

profi adj. invar. (Fam.) Abrev. de la *profesionist*. ◇ (Adv.) *Lucrează profi*.

profil, *profiluri* s.n. 1. Datele personale ale unui utilizator înregistrat pe o rețea de socializare, însoțite de fotografii, prezentarea hobby-urilor etc.: *profilul său poate fi văzut de toată lumea*. 2. **Profil psihologic** = fizionomie psihică a unei persoane, obținută sub formă de grafic, în urma analizei rezultatelor unor teste. 3. Produs laminat din oțel ori din alte metale sau mase plastice, care are diferite forme. ○ Din fr. *profil*, engl. *profile*, germ. *Profil*.

profiler, *profileri* [profăilor] s.m. Psiholog specializat în efectuarea profilului psihologic al unor infractori (mai ales criminali): *urmăresc un serial despre profileri*. ○ Din engl. *profiler*.

profit, *profituri* s.n. (Econ.) Beneficiu reprezentând diferența dintre activul și pasivul unei firme comerciale; plusvaloarea privită ca un rezultat al întregului capital investit. ◇ *Profit comercial* = parte a plusvalorii creată în sfera productivă. ○ Din fr., engl. *profit*.

profitabilitate s.f. Capacitatea unei întreprinderi de a genera un profit; rentabilitate. ○ Din engl. *profitability*.

proformă, *proforme* s.f. (Econ.) Document conținând toate elementele unei facturi valabile în operații bancare, vamale etc. ◇ (Adj. invar.) *Factură proformă*. ○ Din engl. *pro forma*, it. *proforma*.

prognoză, *prognozez* vb. I. Tr. A elabora o prognoză; a prevedea. ○ De la *prognoză*; cf. germ. *prognostisieren*.

prognozabil, ~ă, *prognozabili*, ~e adj. Care poate fi prognozat. ○ *Prognoza* + -bil.

prognoză, *prognoze* s.f. 1. Estimare a apariției și a desfășurării în timp a unui fenomen, a unui proces etc., bazată pe studiul împrejurărilor care îi determină apariția și evoluția. + Estimare a valorilor probabile pe care le vor lua în viitor anumite mărimi nesigure, inconstante din prezent. 2. Parte a științei conducerii, reprezentând activitatea pregătitoare pentru planificare, care constă în determinarea tendințelor și perspectivelor dezvoltării diferitelor sfere de activitate socială (tehnologie, știință, economie, relații sociale etc.). 3. (Med.) Prevedere a evoluției unei boli în conformitate cu diagnosticul, forma clinică și stadiul acesteia. ○ Din fr. *prognose*, germ. *Prognose*.

progărăm, *programe* s.n. (Inform.) Set algoritmic de instrucțiuni codificate utilizat de un calculator pentru rezolvarea unei probleme; software. ○ Din engl. *program*.

programă, *programez* vb. I. Tr. (Inform.) A întocmi programul operațiilor care trebuie efectuate la un calculator pentru rezolvarea unei probleme (complexe). ○ Din engl. *program*, fr. *programmer*.

programabil, ~ă, *programabili*, ~e adj. (Inform.); despre calculatoare, operații etc.) Care poate fi programat. ○ Din fr., engl. *programmable*.

programabilitate, *programabilități* s.f. (Inform.) Însușirea de a fi programabil. ○ Din engl. *programmability*.

programare, *programări* s.f. 1. (Inform.) Operația de elaborare a programului în vederea rezolvării unei probleme la computer. + (Listă de) instrucțiuni într-un anumit limbaj, realizate pentru a fi executate de un computer. ◇ *Limbaj de programare* v. limbaj. 2. (Psih.) *Programare neurolingvistică* = sistem terapeutic care, bazându-se pe un set de modele de

comportament, are ca finalitate definirea eficienței personale. ○ De la *programa*.

programat, ~ă, *programați*, ~te adj. (Inform.); despre procese) Care este comandat algoritmic printr-un program. ○ De la *programa*.

programatăcă, *programateci* s.f. (Inform.) Biblioteca de programe informatice. ○ Din fr. *programmathèque*.

programatic, ~ă, *programatici*, ~ce adj., s.f. 1. S.f. (Inform.) Știința programării informatice. 2. Adj. Care aparține programaticii, care se referă la programatică. ○ Din engl. *programmatic*, fr. *programmatische*.

programator, ~oare, *programatori*, ~oare adj., s.m., s.f. (Inform.) (Persoană) care este specializat(ă) în crearea unui program pe calculator, care programează, care face programare: *românii sunt recunoscuți ca fiind foarte buni programatori*. ○ *Programa* + -tor; cf. engl. *programmer*, fr. *programmeur*.

program officer [prôgrəm ôfisər] s.m. Angajat în cadrul unei firme care este responsabil cu implementarea unui proiect. ○ Cuv. engl.

prohibitiv, ~ă, *prohibitivi*, ~e adj. (Despre legi, măsuri, hotărâri etc.) Care restrânge, care oprește, care interzice ceva în mod legal. + Care are caracter de interdicție, prin implicațiile sale; care este atât de ridicat încât nu poate fi plătit: *multe produse au prețuri prohibitive*. ○ Din fr. *prohibitif*, germ. *prohibitiv*.

proiect, *proiecte* s.n. 1. Formă pregătitoare, premergătoare a unei lucrări, a unei redactări etc. (care urmează să fie definitivată). 2. Prima formă a unui plan (economic, politic, social etc.), a unei legi etc., care urmează să fie discutată, îmbunătățită și aprobată pentru a primi caracter oficial și pentru a fi pusă în aplicare: *proiectul propus a fost aprobat*. + Desfășurarea, punerea în practică a unui astfel de plan: *proiectul s-a încheiat*

anul trecut. ○ Din germ. *Projekt*, engl. *project*, fr. *projet*.

proiector, *proiectoare* ▼ s.n.

1. Videoproiector: *pentru comunicare a folosit un proiector*. 2. Bloc optic sau parte a unui bloc optic folosit de autoturisme pe timp de ceață, montat foarte aproape de suprafața de rulare. ○ Din engl. *projector*, fr. *projecteur*.

proiecție, *proiecții* s.f. (Psih.)

Mecanism prin care ființa umană transpune în activitățile sale propria personalitate: *acțiunile sale erau o proiecție a întâmplărilor nefericite pe care le-a trăit*. + Mecanism de apărare prin care bolnavul percepe în lumea exterioară propriile impulsii, idei, intenții, conflicte interioare sau le atribuie, în mod inconștient, unei alte persoane. ○ Din engl., fr. *projection*.

promitent, ~ă, *promitenți*, ~te adj., s.m., s.f. (Persoană fizică sau juridică) care se angajează să cumpere sau să vândă un bun, un serviciu etc. ◇ *Promitent cumpărător* = persoană fizică sau juridică care se angajează să achiziționeze un bun, un serviciu etc. *Promitent vânzător* = persoană fizică sau juridică care se angajează să vândă un bun, un serviciu etc. ○ Cf. engl. *promissory*.

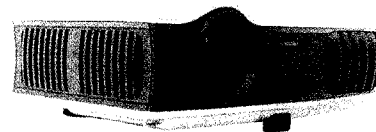
prómo, *promo-uri* s.n. Publicitate, reclamă sub forma unui film scurt: *am văzut un promo bun pentru camera foto*. ◇ *A face promo* = a face publicitate. ○ Din engl. *promo*.

promóter, *promoteri* s.m. Responsabil comercial care se ocupă de promovarea produselor unei firme prin informarea vizitatorilor unui magazin în care se desfășoară o promoție despre mecanismul și premiile pe care le pot câștiga și oferirea spre degustare a produselor; hostess. ○ Din engl. *promoter*.

promóter, ~oare, *promotori*, ~oare s.m., s.f. *Promotor de vânzări* = promoter. ○ Din fr. *promoteur*.

promoție, *promoții* s.f. Campanie publicitară, însoțită de oferte promoționale, reduceri de prețuri etc.: *a cumpărat televizorul foarte convenabil în timpul unei promoții*. ○ Din fr. *promotion*, engl. *promotion*.

promoțional, ~ă, *promoționali*, ~e adj. Care vizează sau care favorizează creșterea vânzărilor unei firme: *prețurile promoționale atrag cumpărătorii*. ◇ *Obiect promoțional* = obiect purtând o inscripție personalizată (nume de marcă, simbol, siglă, număr de telefon, e-mail, adresă poștală, slogan etc.), folosit ca suport promoțional în diverse acțiuni (o manifestare comercială, un eveniment special în viața firmei, conferințe, seminarii, vizite de prospectare, vânzare etc.): *în campania publicitară au folosit ca obiecte promoționale șepci, tricouri și pixuri*. / Sil. -ți-o-. ○ Din engl. *promotional*, fr. *promotionnel*.

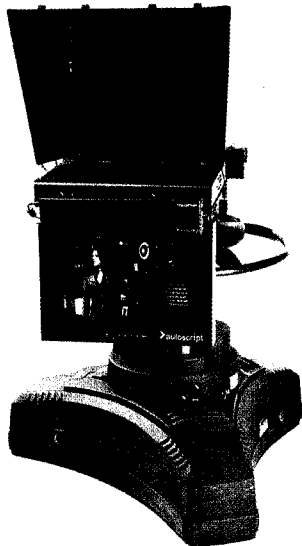
proiector (1)
projector
projecteur

promová, *promovez* vb. I. Tr. A face publicitate unor produse comerciale, în scopul creșterii vânzărilor: *pe internet este promovată un nou model de tabletă PC*. ○ Cf. engl. *promote*.

promováre, *promovări* s.f. Campanie publicitară destinată să crească vânzările pentru un produs: *promovarea noului parfum a mărit vânzările*. ○ De la *promova*.

promovát, ~ă, *promovați*, ~te adj. (Despre produse comerciale) Pentru care s-a făcut campanie publicitară: *mașina promovată este performantă*. ○ De la *promova*.

prómpter, *promptere* ► s.n. 1. Teleprompter. 2. (Inform.) Șir de caractere afișate pe primele

prompter (1)
teleprompter
prompteur

poziții ale liniei curente de pe ecranul unui calculator. ◦ Din fr. *prompteur*.

prooccidental, -ă, prooccidentali, -e adj. Care manifestă simpatie pentru Occident; care este favorabil occidentalilor. ◦ *Pro- + occidental*.

proof-reading [pruf-rîdînj] s.n. Corectură profesională a unui document: *traducerea are nevoie și de un proof-reading.* ◦ Cuv. engl.

propulsă, propulsez vb. I. Tr. 1. A împingea o mișcare de înaintare (cu ajutorul unui propulsor). 2. (Fig.) A stimula, a da avânt: *albumul i-a propulsat în topuri.* ◦ Din fr. *propulser*.

prosciutto ▲ [profiuto] s.n. Bucată de pulpă de porc uscată sau/și afumată, care se servește sub formă de felii foarte subțiri. ◦ Cuv. it.

prospectă, prospectez vb. I. Tr. (Econ.) A cerceta piața comercială în vederea încheierii de contracte: *firma germană prospectează piața din România.* ◦ Din fr. *prospector*.

prospectare, prospectări s.f. Acțiunea de a *prospecta* și rezultatul ei. ◦ De la *prospecta*.

prospectivă, prospective s.f. Cercetare sistematică a viitorului, pornind de la analiza influenței conjugate a factorilor tehnici, științifici, economici, sociali etc. care determină evoluția lumii moderne; futurologie. + (P. ext.) Atitudine ideologică, politică, culturală etc., mod de gândire și acțiune cu caracter previzional, orientat spre explorarea viitorului. ◦ Din fr., engl. *prospective*.

prospecțiune, prospecțiuni s.f. (Econ.) Cercetare economică. / Sil. -ți-u-. ◦ Din fr. *prospection*.

protocôl, protocele s.n. (Inform.) Convenție hardware și software de schimb a informațiilor între două sisteme. ◦ Din engl. *protocol*.

provider, provideri [provăidăr] s.m. Furnizor de servicii: *trebuie să iei legătura cu providerul de internet.* ◦ Din engl. *provider*.

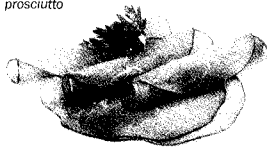
provizion, provizioane s.n. Suma afectată de o companie pentru acoperirea unei obligații sau a unei pierderi virtuale, viitoare sau eventuale. ◦ Din engl. *provision*.

proximitate, proximități s.f. Detector de proximitate v. detector. *Poliție de proximitate* v. poliție. ◦ Din engl. *proximity*, fr. *proximité*.

pseudocod, pseudocoduri s.n. (Inform.) Limbaj utilizat în proiectarea și documentarea programelor, obținut prin grefarea unor reguli sintactice pe limbaj natural. / Sil. pse-u-. ◦ Din engl. *pseudo-code*.

pseudoinstrucțiune, pseudoinstrucțiuni s.f. (Inform.)

prosciutto
prosciutto
prosciutto

Instrucțiune destinată să furnizeze informații referitoare la rezervarea unor zone de memorie și să le inițializeze cu valori specifice. / Sil. pse-u-. ◦ Din engl. *pseudo-instruction*.

psihedêlic, -ă, psihedelic, -ce adj. (Psih.) 1. Care aparține psihedelismului, care se referă la psihedelism. + (Despre stări sufletești) Care rezultă din folosirea de halucinogene. 2. Care evocă viziuni, vise ale unei asemenea stări. + (Despre muzică, pictură) Care se caracterizează prin efecte de lumină, culoare, atmosferă sonoră etc. ce evocă viziuni, halucinații, vise produse prin drog: *a fost la un spectacol de muzică psihedelică.* ◦ Din fr. *psychédélique*, engl. *psychedelic*.

psihedelism s.n. (Psih.) Stare de visare trează, specifică, provocată de unele halucinogene. ◦ Din fr. *psychédélimisme*.

psihoaanaléptic, -ă, psihoaanaléptici, -ce adj., s.n. (Farm.) (Substanță psihotropă) care are acțiune psihotonică, euforizantă. ◦ Din fr. *psychoanaléptique*.

psihoaanalgezie, psihoaanalgezii s.f. Calmare a senzațiilor dureroase prin psihoterapie. ◦ Din fr. *psychoanalgesie*.

psihochinezie s.f. (Psih.) Facultate paranormală de a influența obiectele fizice sau evenimintele prin procese mentale. / Scris și: *psihokinezie*. ◦ Din fr. *psychokinesie*.

psihocibernetică s.f. (Psih.) Știință interdisciplinară care se ocupă cu studiul mecanismelor neurociberneticice ce stau la baza diferitelor procese psihice. ◦ Din engl. *psycho-cibernetics*.

psihodiagnôstic, psihodiagnostice s.n. Rezultat al psihodiagnozei. / Sil. -di-a-. ◦ Din fr. *psychodiagnostique*, engl. *psychodiagnostic*.

psihodiagnôză, psihodiagnoze s.f. Metodă de explorare a personalității indivizilor sau a grupurilor de indivizi prin intermediul tehnicilor psihologice. / Sil. -di-a-. ◦ Din fr. *psychodiagnose*, engl. *psychodiagnosis*.

psihodinâmîc, -ă, psihodinâmici, -ce s.f., adj. 1. S.f. Studiul proceselor psihice apărute de-a lungul existenței individului, din punct de vedere dinamic. 2. Adj. Care aparține psihodinamicii, care se referă la psihodinamică. ◦ Din fr. *psychodynamique*.

psihodisléptic, -ă, psihodisléptici, -ce s.n., adj. (Substanță psihotropă) care produce tulburări psihice asemănătoare psihozelor. ◦ Din fr. *psychodysléptique*.

psihodométru, psihometre s.n. Aparat pentru măsurarea timpilor de reacție psihică în condiții diferite. ◦ Din fr. *psychodmètre*.

psihodramă, psihodrame s.f. 1. Metodă psihoterapeutică modernă care folosește improvisația jocului dramatic, pe o temă dată, ca mijloc de exteriorizare a trăirilor și gândurilor bolnavilor și de dezvoltare a spontaneității acestora. 2. (Social.) Test folosit ca mijloc de selecție a candidaților pentru anumite posturi care necesită multă dezinvolură în relațiile cu publicul. ◦ Din fr. *psychodrame*.

psihoenocrinologie s.f. (Psih.) Ramură a endocrinologiei care se ocupă cu studiul influenței sistemului endocrin asupra vieții psihice. ◦ Din fr. *psycho-endocrinologie*.

psihoenérgetică s.f. (Psih.) Disciplină biofizică care se ocupă cu studiul fenomenelor energetice ale psihismului. ◦ Din fr. *psycho-énergétique*.

psihoenérgizant, -ă, psihoenérgizanti, -te s.n., adj. (Psih.) Psihotonic. ◦ *Psiho- + energizant*.

psihofarmacologic, -ă, psihofarmacologici, -ce adj. (Farm.) Care aparține psihofarmacologiei; care se referă la psihofarmacologie. ◦ Din fr. *psychopharmacologique*.

psihofarmacologie s.f. Ramură a farmacologiei care se ocupă cu studiul acțiunii medicamentelor asupra comportamentului psihologic. ◦ Din fr. *psychopharmacologie*.

psihofizic, -ă, psihofizici, -ce s.f., adj. 1. S.f. Curent psihologic

care se ocupă, pe cale experimentală, cu studiul raporturilor dintre fenomenele psihice și fizice pe bază de observație și de experiment. 2. Adj. Care aparține psihofizicii; care se referă la psihofizică; de natură psihofizică. 3. Adj. Care aparține atât psihicului, cât și fizicului. ◦ Din fr. *psychophysique*, germ. *Psychophysik*.

psihogén, -ă, psihogeni, -e adj. 1. (Despre factori de ordin psihic) Care este susceptibil să perturbe echilibrul mintal. 2. (Despre boli, halucinații etc.) Care apare din cauze de natură psihică. ◦ Din fr. *psychogène*.

psihogenie s.f. Ansamblu de tulburări psihotice și nevrotice determinate de factori psihogeni; boală psihogenă. ◦ Din fr. *psychogénie*.

psiholepsie, psiholepsii s.f. Scădere bruscă, de scurtă durată, a tensiunii psihologice, manifestată prin suspendarea proceselor intelectuale. ◦ Din fr. *psycholepsie*.

psiholéptic, -ă, psiholéptici, -ce s.n., adj. (Medicament psihotrop) care are acțiune hipnotică, sedativă și neuroleptică. ◦ Din fr. *psycholéptique*.

psihologic, -ă, psihologici, -ce adj. Care aparține psihologiei, care se referă la psihologie sau la fenomenele care fac parte din domeniul ei de cercetare. ♦ *Moment psihologic* = moment potrivit pentru a influența pe cineva, pentru a determina producerea unui anumit fapt, soluționarea unei probleme etc.; moment de tensiune în așteptarea producerii unui fapt. *Asistență psihologică* v. asistență.

Profil psihologic v. profil. *Război psihologic* v. război. ◦ Din fr. *psychologique*.

psihologie s.f. Știință care se ocupă cu studiul psihicului, cu legile proceselor psihice și cu particularitățile psihice individuale (caracter, temperament etc.). ♦ *Psihologia copilului* = ramură a psihologiei care pune accentul pe caracteristicile psihice de vârstă ale copilului

și adolescentului. *Psihologie pedagogică* = ramură a psihologiei care se ocupă de fundamentarea psihologică a procesului instructiv-educativ. *Psihologia muncii* = ramură a psihologiei care are ca principal obiectiv studiul compatibilității om-mașină-mediu și selecția profesională. *Psihologie animală* = ramură a psihologiei care se ocupă cu studiul genezei și al stadiilor de dezvoltare ale psihicului la animale; etologie, zoopsihologie. *Psihologie experimentală* = psihologie care are ca obiect observarea obiectivă a reacțiilor și comportamentelor, iar ca metodă verificarea ipotezelor și deducțiilor prin experiență. *Psihologie fiziologică* = ramură a psihologiei care combină metodele psihologice cu cele fiziologice pentru a stabili mecanismele neurologice și fiziologice corespunzătoare diferitelor fenomene psihice, precum și influența activității psihice asupra funcțiilor neurovegetative. *Psihologie generală* = ramură a psihologiei care se ocupă cu studiul proceselor și al sistemelor și al însușirilor psihice, integrând și problematica generică a personalității. *Psihologie socială* = ramură a psihologiei care se ocupă cu studiul vieții spirituale a societății, care, împreună cu ideologia și cu știința, alcătuiește conștiința socială. *Psihologie abisală* v. abisal. ◦ Din fr. *psychologie*.

psihologiză, psihologizez vb. I. Tr. A interpreta discipline, științe etc. din punctul de vedere al psihologismului. + A acorda o importanță exagerată fenomenelor psihice. ◦ Din fr. *psychologiser*.

psihorigiditate s.f. (Psih.) Atitudine a unei persoane incapabile de a se adapta la situațiile noi, fiind lipsită de dinamism adaptativ. ◦ Din fr. *psychorigidité*.

psihosexolôg, -ă, psihosexologi, -ge s.m., s.f. Psihoterapeut care se ocupă de problematica disfuncțiilor sexuale și a celor conexe acestora. ◦ *Psiho- + sexolôg*.

psihostimulant, ~ă, *psihostimulanți*, ~te s.n., adj. (Farm., med., psih.) (Substanță psihotropă, medicament) stimulator al sistemului nervos central; psihotonic. ◦ Din fr. *psychostimulant*.

psihoterapeut, *psihoterapeuți* s.m. Psiholog sau medic specialist în psihoterapie. ◦ Din fr. *psychothérapeute*, germ. *Psychotherapeut*.

psihoterapie, *psihoterapii* s.f. *Psihoterapie de susținere* = terapie psihică de scurtă durată destinată să ajute un pacient care trece printr-o perioadă de criză: *bolnavii de cancer ar trebui să facă psihoterapie de susținere*. ◦ Din fr. *psychothérapie*, engl. *psychotherapy*.

psihotést, *psihoteste* s.n. Test psihologic. ◦ Din engl. *psycho test*.

psihotónic, ~ă, *psihotonici*, ~ce s.n., adj. (Psih., farm.) (Medicament, substanță) care are o acțiune stimulantă asupra psihicului; psihoenergizant. ◦ Din fr. *psychotonique*.

psihotróp, ~ă, *psihotropi*, ~e s.n., adj. (Psih., farm.) (Substanță) care acționează în mod chimic asupra psihicului. ◦ Din fr. *psychotrope*.

pub, *pub-uri* [pab] s.n. Bar, tavernă. ◦ Din engl. *pub*.

pubélă, *pubele* ► s.f. Recipient portabil în care se depozitează provizoriu deșeurile menajere. ◦ Din fr. *poubelle*.

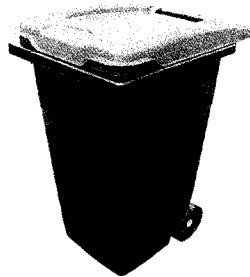
públic s.n. *Public-țintă* = categorie de persoane către care se adresează un produs comercial, artistic, un serviciu etc.: *publicul-țintă al acestui produs este reprezentat de tineri*. ◦ Cf. engl. *target public*, fr. *public cible*.

publică, *public* vb. I. Tr. (Inform.) A posta pe internet. ◦ Din fr. *publier*.

publicitár, ~ă, *publicitari*, ~e adj. Care aparține publicității, care se referă la publicitate; care servește pentru publicitate; care se ocupă de publicitate: *mesaje publicitare*. ◊ *Pauză publicitară* = scurtă întrerupere a unei emisiuni de televiziune

pentru a face reclamă unor produse, servicii etc.: *în timpul pauzei publicitare a sosit și al doilea invitat. Panou publicitar* v. panou. ◦ Din fr. *publicitaire*.

publicitate, *publicități* s.f. Faptul de a face sau de a deveni cunoscut publicului, difuzare în public; situația a ceea ce este public; ansamblul mijloacelor utilizate pentru a face cunoscut un produs, o firmă etc., prin informarea cumpărătorului asupra calității, prețului, utilității: *publicitate făcută unei mărci de automobil*. ◊ *Agent de publicitate* = persoană angajată de o firmă comercială pentru a prezenta produsele firmei respective și a le face reclamă. *Agenția de publicitate* = firmă specializată în creația, designul, plasarea în media a reclamelor, planning-ul și execuția campaniilor promoționale. *A face publicitate* = a face reclamă pentru ceva sau cineva, a promova ceva sau pe cineva, a face cunoscut; (fam.) a face promo. ◦ Din fr. *publicité*, engl. *publicity*.

pubélă
waste container
poubelle

public relations [páblik riléifónz] s. 1. Stabilirea și promovarea unei relații favorabile cu publicul. 2. Departament care se ocupă cu promovarea imaginii publice a unei persoane, a unei firme, a unei instituții etc. ◦ Cuv. engl.

publisher, *publisheri* [pábliřor] s.m. Persoană sau instituție implicată în industria de editare; editor. ◦ Din engl. *publisher*.

pucist, ~ă, *puciști*, ~iste s.m., s.f. Persoană care participă la un puci sau care este susținătoare a unui puci. ◦ Din germ. *Putschist*, fr. *putschiste*.

punct, *puncte* s.n. 1. *Punct fierbinte* = a) zonă militară periculoasă, în care au loc confruntări: *Afganistanul este încă un punct fierbinte*; b) (p. ext.) loc sau subiect propice izbucnirii sau agravării unui conflict social, politic etc.: *legea salarizării unice reprezintă un punct fierbinte*. 2. *Punct de rating* = concept folosit pentru analizarea audienței, măsurând impactul unei anumite campanii publicitare și reprezentând procentul din totalul impresiilor audienței. ◦ Cf. fr., engl. *point*.

punk [pank] s.m., adj. invar. *Mișcare punk* = manifestare a tinerilor din Occident, în special din Anglia și SUA, caracterizată prin respingerea violentă a unor stări sociale date, prin adoptarea muzicii rock, a îmbrăcămintei și a coafurilor extravagante, prin nonconformism sfidător. *Modă punk* = modă stridentă, extravagantă, caracteristică anumitor categorii de tineri. ◦ Cuv. engl.

punkism [pankizm] s.n. *Mișcare contestatară a anumitor categorii de tineri din Occident, manifestată prin îmbrăcăminte, coafură și machiaj extravagante*. ◦ Din engl. *punkism*.

punkíst, ~ă, *punkiști*, ~ste [pankíst] s.m., s.f. Adept al mișcării punk: *s-a anunțat o manifestare a punkiștilor*. ◦ *Punk* + -ist; cf. engl. *punkiest*.

punter, *punteri* [pántər] s.m. Agent economic care cumpără și vinde repede, fără a stoca marfa pentru multă vreme. ◦ Din engl. *punter*.

pupítu, *pupitre* ▼ s.n. 1. (Tehn.) *Pupitru de comandă* = tablou, instalație (în formă de masă înclinată) pe care sunt montate comenzile pentru măsurarea și controlul operațiilor unui proces tehnologic sau de altă natură. 2. (Inform.) Organ al unui calculator, care are rolul

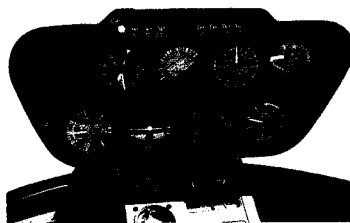
de a reuni toate comenzile manuale de funcționare. ◦ Din fr. *pupitre*.

purtător, ~oare, *purtători*, ~oare s.m., s.f. *Purtător de cuvânt* = persoană împuternicită să difuzeze un mesaj, în special știrile și textele documentelor oficiale ale unor instituții, partide, organizații etc.: *purtătorul de cuvânt al guvernului*. ◦ Cf. fr. *porte-parole*.

pusher, *pusheri* [púřor] s.m. (Arg.) Traficant. ◦ Din engl. *pusher*.

push-pull [púř-púl] s.n. 1. (Cib.) Organ de comandă care, atunci

pupítu de comandă
control panel
pupitre de commande

când este împins, determină o acțiune oarecare, iar când este tras, determină inversul acesteia. 2. (Electr.) Montaj amplificator în care două elemente cu caracteristici simetrice funcționează în opoziție. ◦ Cuv. engl.

push-up [púř-ap] adj. invar. *Suti-en push-up* = sutien făcut pentru a ridica sâniul. ◦ Cuv. engl.

put s.n. (Fin.) Tip de contract prin care cumpărătorul achită vânzătorului un premiu pentru a obține un lot de titluri financiare, într-un timp determinat și la un preț prestabil. ◦ Cuv. engl.

putere, *puteri* s.f. *Putere de circulație* (sau *circulatorie*) a banilor = valoare pe care o au banii sau pe care o reprezintă (efectiv) sumele de bani în circulație. *Putere de cumpărare* (a banilor) = cantitate de mărfuri și de servicii care poate fi obținută în schimbul unei anumite sume de bani, al unei unități bănești pe care populația o poate plăti într-o perioadă dată. ◦ De la *putea*.

put option [pút opřn] s. Drept de a vinde un activ de bază la un preț prestabil și la o anumită dată. ◦ Cuv. engl.

puzzle, *puzzle-uri* ▼ [pázul] s.n. 1. Joc (englezesc) de perspicacitate, care constă în reconstituirea unui întreg, a unei imagini din fragmente decupate: *copilul a primit în dar un puzzle*. 2. (Fig.) Totalitate a elementelor pe care un raționament logic trebuie să le pună împreună pentru a reconstitui realitatea faptelor: *piesele puzzle-ului începeau să se așeze în mintea sa*. ◦ Din engl. *puzzle*.

puzzle
puzzle
puzzle

PVC [pe-ve-tjé] s.n. Polimer creat din etilenă și clorură, care este folosit pe scară largă pentru țevi, rame de geamuri, mobilă, ustensile casnice etc.; policlorură de vinil. ◦ Din engl. *P(oly)V(iny)l C(hloride)*.

Q10 s. Coenzima
Q10 v. coenzimă.

qigong [tʃiɡoŋ]
s.n. Gimnastică tradițională chineză pentru cunoașterea și conservarea energiei vitale, constând în mișcări lente, exerciții respiratorii și de concentrare.
◦ Din engl. *qigong*, fr. *qi gong*.

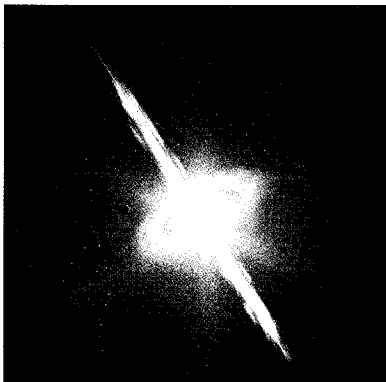
quarc, quarcuri [kuárk] s.n. (Fiz.) Particulă elementară ipotetică care ar reprezenta constituenții ultimi ai materiei, a cărei prezență a fost postulată de fizicianul M. Gell-Mann în 1964. ◦ Din engl., fr. *quark*.

quasag, quasagi [kuaság] s.m. Obiect cosmic extragalactic, cu dimensiuni unghiulare reduse, dar cu strălucire foarte intensă; galaxie stelară (sau cvasistelară).
◦ Din engl. *quasag*.

quasár, quasari ▲ [kuasár] s.m. (Astron.) Obiect cosmic, probabil extragalactic, cu strălucire de zeci sau sute de ori mai puternică decât a celor mai mari galaxii, care este sursă puternică de radiații electromagnetice.
◦ Din engl., fr. *quasar*.

quick [kuik] s.n. Tip de băutură răcoritoare. ◦ Din engl. *quick*.

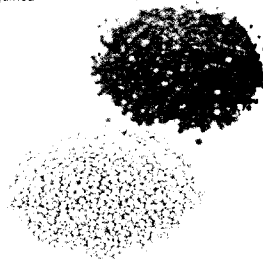
quinoa ► [kinóa] s.f. Plantă erbacee anuală care crește pe platourile înalte din Anzi, fiind cultivată pentru semințele mici, relativ rotunde, de culoare alb-cenușiu-gălbui, foarte nutritive și bogate în proteine.
◦ Cuv. sp., fr.

quasar
quasar
quasar

qwerty [kuérți] adj. (Despre tastatura unui telefon, a unui calculator etc.) Care respectă standardele necesare pentru scrierea în limba engleză pe o tastatură, având literele q, w, e, r, t și y ca prime taste de la stânga la dreapta pe primul rând. ◦ Cuv. engl.

semințe de quinoa
quinoa
quinoa

rack, rack-uri ► s.n. Cadru metalic pe care se fixează diferite aparate, componente ale unui sistem. ◦ Din engl. *rack*.

răcnet, răcneți s.m. și *rackete* s.n. 1. S.m. Hoț, bandit (care obține bani prin violență): erau terorizați de niște răcneți. 2. S.n. Extorcare (de bani) prin șantaj, intimidare și violență. 3. S.n. Bandă de hoți care obțin banii prin astfel de mijloace.
◦ Din engl., fr. *racket*.

racketball [ráketbol] s.n. Sport care se joacă cu o minge mică și tare și cu o rachetă scurtă pe un teren de handbal cu patru laturi. ◦ Cuv. engl.

racketeer, racketeeri [ráketer] s.m. Escroc, pungaș. ◦ Din engl. *racketeer*.

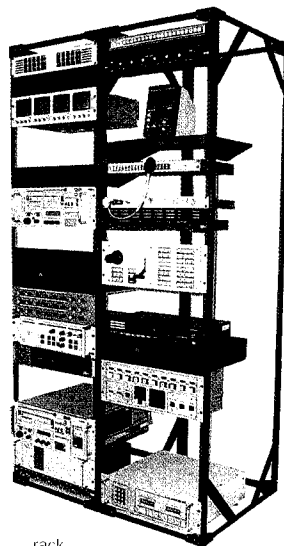
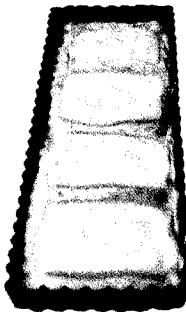
racletă, rackete s.f. Lamă flexibilă de oțel, care servește la curățarea sau la răzuirea unor suprafețe: a curățat parbrizul de gheață cu racleta. ◦ Din fr. *raclette*.

raclette ▼ [raklét] s.n. Fel de mâncare tipic elvețian, preparat pe bază de brânză topită prin expunerea la o sursă de căldură, care se mănâncă prin răzuirea părții înmuiate pe măsură ce este gata. ◦ Cuv. fr.

racolá, racolez vb. I. Tr. A recruta o persoană pentru o anumită activitate (reprobabilă), atrăgând-o prin promisiuni, presiuni etc.
◦ Din fr. *racoler*.

racoláj, racolaje s.n. Racolare.
◦ Din fr. *racolage*.

raclette
raclette
raclette

rack
rack
rack

racolăre, racolări s.f. Acțiunea de a racola și rezultatul ei; racolaj.
◦ De la *racola*.

racolér, racoleri s.m. 1. Persoană care racolează. 2. Persoană care face propagandă pentru un partid, care face publicitate pentru o marfă etc. ◦ Din fr. *racoleur*.

racórd, racorduri s.n. (Fig.) Legătură între două părți ale unui întreg: *racord între trecut și prezent*. ◦ Din fr. *racord*.

racordá, racordez vb. I. Refl. (Fig.) A se lega; a se corela: *este necesar să ne racordăm la stilul de muncă european*. ◦ Din fr. *racorder*.

radiá, radiez vb. I. Tr. (Jur.) A șterge un nume, o mențiune dintr-un registru, dintr-o listă etc., în mod oficial; a scoate din evidență: *am radiat mașina din registrul auto*. / Sil. -di-a. ◦ Din fr. *radier*.

radicalizá, radicalizez vb. I. Tr., refl. 1. A (se) orienta spre reforme radicale. 2. A deveni sau a face să devină radical: *s-au radicalizat măsurile antifraudă*. ◦ Din germ. *radikalisieren*.

radiestezie, radiestezii s.f.

1. Receptivitate particulară a unor persoane la radiațiile electromagnetice emise de anumite corpuri. 2. Metodă de a detecta obiecte, boli etc. prin intermediul unei baghete, a unei pendule etc., bazată pe această receptivitate particulară. / Sil. -di-e-. ○ Din fr. *radiesthésie*.

radiestezist, ~ă, radiesteziști, ~ste s.m., s.f. Persoană care practică radiestezia. / Sil. -di-e-. ○ Din fr. *radiesthésiste*.

radiobaliză, radiobalizez vb. I. Tr. A echipa cu instalații de radiobalizaj. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiobaliser*.

radiobaliză, radiobalizaje s.n. 1. Radiobalizare. 2. Instalație de semnalizare a unui drum aerian sau maritim prin-un procedeu radioelectric. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiobalissage*.

radiobaliză, radiobalizări s.f. Acțiunea de a radiobaliza și rezultatul ei; radiobalizaj. / Sil. -di-o-. ○ De la *radiobaliza*.

radiobaliză, radiobalize ▼ s.f. Aparat terestru de radionavigație, care indică trecerea unei aeronave deasupra unui anumit punct geografic, prin emiterea unor unde radioelectrice sau prin reflectarea unor unde radioelectrice recepționate; radiofar. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiobalise*.

radiochirurgie, radiochirurgii s.f. Tehnică neurochirurgicală neinvazivă care permite tratarea afecțiunilor intracraniene de dimensiuni mici, cu o iradiere precisă și puternică, în condiții stereotactice. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiochirurgie*.

radiobaliză
radio beacon
radiobalise

radioghidă, radioghidez vb. I. Tr. A conduce o navă, un avion etc. prin radioghidaj. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radioguidier*.

radioghidaj, radioghidaje s.n. Dirijare de la distanță, prin mijloace radiotehnice, a unei nave, a unui avion, a unui navete spațiale etc. prin metode radioelectrice. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radioguidage*.

radiografie, radiografii s.f. (Fig.) Analiză, evaluare precisă: în cartea sa a făcut o radiografie a societății românești actuale. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiographie*.

radioimunologie s.f. Tehnică de dozaj al moleculelor biologice mari prin utilizarea anticorpilor marcați de izotopii radioactivi. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radio-immunologie*.

radioimunoterapie, radioimunoterapii s.f. Utilizare a anticorpilor legați de un element radioactiv, în tratamentul intravenos al unor forme de cancer, în special al limfoamelor. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radioimmunothérapie*, engl. *radioimmunotherapy*.

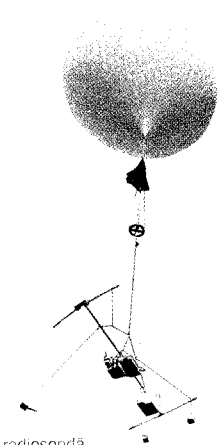
radiopirăt s.n. Post de radio clandestin. / Sil. -di-o-. Scris și: *radio pirat*. ○ Din fr. *radiopirate*.

radioprotecție, radioprotecții s.f. Complex de măsuri pentru apărarea omului și a naturii de efectele nocive ale radiațiilor. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radioprotection*.

radioreleu, radiorelee s.n. Sistem de radiocomunicație constituit din două stații terminale și un lanț de stații intermediare de recepție și de transmisie. / Sil. -di-o-. ○ Din engl. *radiorelay*.

radiorezistență, radiorezistențe s.f. 1. Rezistență a organismelor vii sau a celulelor, țesuturilor, organelor la acțiunea nocivă a radiațiilor. 2. Proprietate a unor celule sau țesuturi de a-și pierde în timp radiosensibilitatea, prin acțiunea repetată a unor doze de raze X. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiorésistance*.

radiosondă, radiosonde ▲ s.f. (Met.) Aparat de sondaj meteorologic, pentru cercetarea păturilor superioare ale

radiosondă
radiosonde
radiosonde

atmosferei și transmiterea informațiilor printr-o stație de radioemisie. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiosonde*.

radiostereografie, radiostereografii s.f. (Med.) Metodă radiologică prin care imaginea radiografică apare tridimensional. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiostéréographie*.

radiostimulare, radiostimulări s.f. Metodă de stimulare a creșterii plantelor prin tratarea semințelor cu radiații. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiostimulation*.

radiotelegrafie s.f. Comunicație telegrafică prin unde electromagnetice; telegrafie fără fir. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiotélégraphie*.

radiotelefon, radiotelefoane s.n. Aparat telefonic portabil de emisie-recepție, care este folosit pentru efectuarea de radiocomunicații bilaterale pe distanțe relativ scurte, cu ajutorul undelor radio. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiotéléphone*.

radiotelefonic, ~ă, radiotelefonici, ~ce adj. Care aparține radiotelefoniei, care se referă la radiotelefonie. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiotéléphonique*.

radiotelefonie, radiotelefonii s.f. Sistem de comunicație radiotelefonică în ambele sensuri

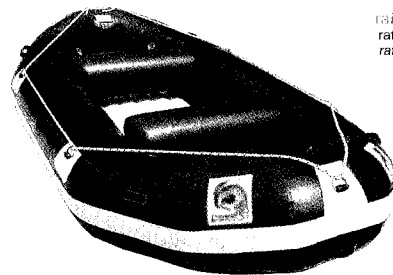
între două posturi, echipate fiecare cu aparate de emisie și de recepție. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiotéléphonie*.

radioteleghidat, ~ă, radioteleghidaj, ~te adj. Care este teleghidat prin unde radio. / Sil. -di-o-. ○ Radio + *teleghidat*.

ranch, ranchuri [réntʃ] s.n. Fermă de dimensiuni mari în vestul SUA, în Mexic și în Australia, specializată în creșterea vitelor. ○ Din engl. *ranch*, sp. *ranch*.

rancher, rancheri [réntʃər] s.m. Proprietarul unui ranch. ○ Din engl. *rancher*.

radiotelescóp, radiotelescoape ▼ s.n. Instalație pentru recepționarea și studierea radioundelor emise de corpurile cerești. / Sil. -di-o-. ○ Din fr. *radiotélescope*, germ. *Radioteleskop*.

raft
raft

radix [réidiks] (Inform.) Bază de numerație. ○ Din engl. *radix*.

raft, rafturi ▲ s.n. Ambarcațiune gonflabilă manevrată cu pagaia și utilizată pentru coborări rapide, în practicarea raftingului. ○ Din engl. *raft*.

ráfting s.n. Sport nautic ce implică coborârea unui râu de munte (cu ape repezi) cu ajutorul unui raft. ○ Din engl. *rafting*.

raflu, rafiuri s.n. (Sport) Competiție sportivă (automobilistică) de regularitate, pe distanțe mari,

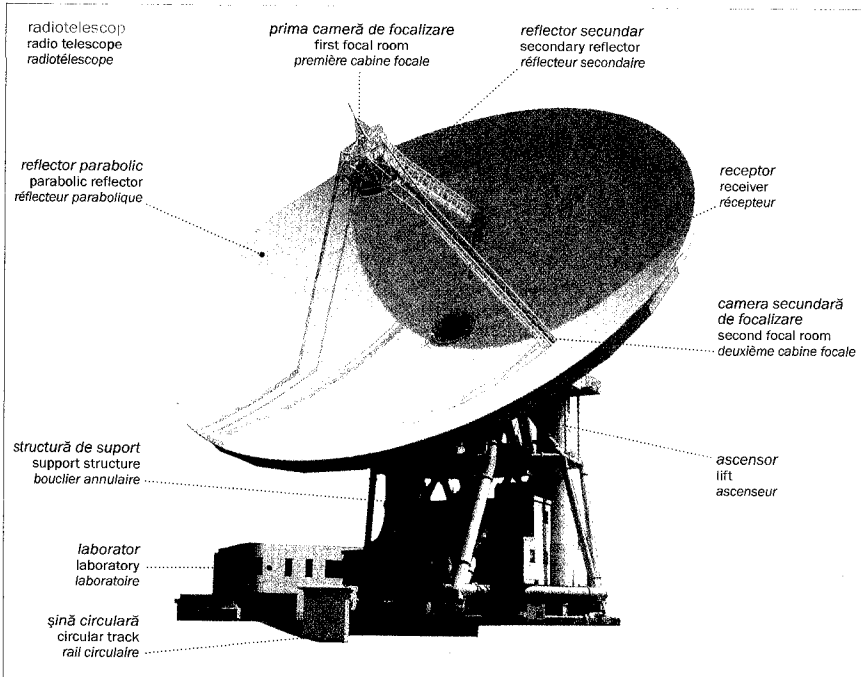
combinată adesea cu probe speciale (de viteză, îndemănare etc.), în care concurenții trebuie să atingă un punct determinat. ○ Din fr. *rallye*, engl. *rally*.

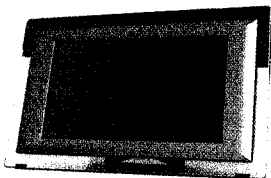
RAM, RAM-uri s.n. (Cip de) memorie volatilă a unui computer, din care informațiile stocate se pierd atunci când unitatea este deconectată de la curent. ○ Din engl. *R(andom) A(ccess) M(emory)*.

rămă, rame ► s.f. Rama foto digitală = ecran, de obicei de tip LCD, dotat cu un soft de vizualizare a pozelor și cu o capacitate de stocare mare. ○ Cf. engl. *digital photo frame*, fr. *cadre photo numérique*.

ramból s. Sortiment de brânză topită franțuzească, care are varietăți afumate, condimentate cu piper sau cu nucii. ○ Cuv. fr.

rambután ► s.n. Fruct exotic, originar din Asia de Sud sau Indonezia, de mărimea unei prune, cu coaja roșcată și acoperită

ramă foto digitală
digital photo frame
cadre photo numérique

cu țepi, cu miezul alb, zemos și dulce și gustul ușor acid. ◦ Din fr. *ramboutan*.

rânger, *rangeri* [râindzər] s.m. Jandarm care patrulează în parcurile și pădurile din anumite state. ◦ Din engl. *ranger*.

rap [rep] s.n. Stil de muzică disco, de origine afro-americană, în care versurile (cu mesaj violent și rebel) sunt recitate pe un fond muzical foarte ritmat. ◦ (Adj.) *Muzică rap*. ◦ Din engl. *rap*.

rapper, *rapperi* [rəpər] s.m. (Muz.) Persoană care cântă sau care apreciază muzica rap. ◦ Din engl. *raper*.

răptor s.n. (Psih.) Impuls brusc și necontrolat care pune subiectul în situația de a îndeplini acte violente și grave, fiind un simptom al epilepsiei, al schizofreniei și al psihozei maniaco-depresive. ◦ Din fr. *raptus*.

rar, *rar-uri* s.n. Format de fișier arhivat, care permite transferul mai rapid, prin comprimarea datelor. ◦ Din engl. *R(ochal) AR(chive)*.

rasdaq [rasdák] s.n. Sistem electronic de tranzacționare

rambutan
rambutan
ramboutan

a valorilor mobiliare, reglementat și controlat de Asociația Națională a Societăților de Valori Mobiliare, bazat pe concurența dintre diverși formatori de piață care a funcționat între 1996 și 2005. ◦ De la *R(omanian) A(ssociation) of S(ecurities) D(ealers) A(utomated) Q(otation)*.

râsta s.m., adj. Abrev. de la *rastafarian*.

rastafarián, *rastafarieni* s.m., adj. 1. (Persoană) care face parte dintr-o mișcare religioasă mesianică de origine jamaicană, cu reguli distincte de comportament și de vestimentație, ce includ fumatul de canabis, o dietă fără carne de porc, unele fructe de mare și lapte și care presupune aranjarea părului într-un mod specific; (abrev. curență) *rasta*. 2. S.m. Adept al întoarcerii culturale la Africa și la muzica reggae; (abrev. curență) *rasta*. ◦ Din engl. *rastafarian*; cf. fr. *rastafari*.

rătăc, *rate* s.f. 1. Raport, procent. ◦ (Econ.) *Rata dobânzii* = raportul procentual dintre dobândă și suma împrumutată. *Rata finanțării interne* = raportul dintre sursele de autofinanțare și valoarea investiției. *Rata anuală a natalității* = raportul dintre numărul născuților vii într-un an și numărul total al populației. 2. Curs valutar: *care e rata de schimb?* ◦ Din germ. *Rate*.

ratificăre, *ratificări* s.f. (Polit.) 1. Acțiune juridică prin care un stat își însușește, prin intermediul organelor sale competente, un tratat internațional; ratificație. ◦ *Instrument de ratificare* = act prin care un stat face cunoscută îndeplinirea formalităților cerute de legea internă pentru exprimarea consimțământului sau în legătură cu un tratat, cu o convenție (internațională) etc. 2. Aprobare a unui act, a unei legi pentru a le conferi deplină valabilitate. De la *ratifica*.

ratificat, ~ă, *ratificați*, ~te adj. Care a fost aprobat, care a fost supus operației de ratificare: *tratat ratificat*. ◦ De la *ratifica*.

ratificăre, *ratificării* s.f. Ratificare. ◦ Din fr. *ratification*.

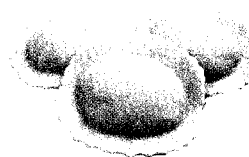
rating, *rating* [rəitɪŋ] s.n. 1. (Fin.) Indice al clasamentelor băncilor în funcție de creditul care li se poate acorda. ◦ *Agenție de rating* v. agenție. *Ratingul (riscului de) țară* = indice prin care se estimează capacitatea și dorința unei țări de a face disponibilă valuta necesară serviciului datoriei externe. 2. (Fin.) Proces de evaluare a situației (și stabilității) financiare a unui titlu de împrumut, cu scopul de a aprecia riscul legat de rambursarea datoriei sau de plata dobânzilor. 3. Grad de risc prezentat de un agent economic, de economia unei țări etc. 4. Evaluare, apreciere. ◦ *Rating service* = agenție care stabilește gradul de popularitate a unui produs, a unei firme etc. 5. Indice al gradului de audiență a unui post de televiziune, a unei emisiuni de radio sau de televiziune etc., care se stabilește prin raportul dintre numărul telespectatorilor la un anumit moment dat și telespectatorii potențiali care au acces la un televizor. ◦ *Punct de rating* v. punct. *A face rating* = a obține audiență mare la o emisiune de televiziune sau de radio. 6. Situație estimată a credibilității unei personalități. ◦ Din engl. *rating*.

ravigot ► adj. *Sos ravigot* = sos rece, picant, cu usturoi, muștar, anșoa etc. ◦ Din fr. *ravigote*.

ravioli ▼ s.m. pl. Fel de mâncare de origine italiană, care constă în paste umplute cu carne tocată, spanac, brânză etc. și servite cu sos. ◦ Din it., fr. *ravioli*.

rădăcină, *rădăcini* s.f. (Inform.) Spațiu de stocare pe un memory

ravioli
ravioli
ravioli

stick care nu este alocat unui anumit fișier: *salvează documentul în rădăcina stickului*. ◦ Cf. engl. *root*.

răspundere, *răspunderi* s.f. (Jur.) Consecință rezultată din neîndeplinirea unei obligații legale. ◦ *Răspundere civilă auto* (abrev. RCA) = asigurare prin care persoanele prejudiciate în urma unui accident auto, produs din vina conducătorului auto asigurat, primesc despăgubiri pentru daunele materiale și/sau decesul ori vătămrile corporale suferite. ◦ De la *răspunde*.

răuplatnic, ~ă, *răuplatnici*, ~ce adj. s.m., s.f. (Persoană fizică sau juridică) care nu își achită datoriile sau obligațiile bănești (la timp); neplatnic: *pe lista de la administrație sunt mulți răuplatnici*. ◦ *Rău* + *platnic*.

ravigot
ravigote
ravigote

război, *războaie* s.n. *Război rece* = stare de criză, de tensiune în relațiile internaționale, fiind existentă mai ales după cel de al Doilea Război Mondial, provocată de conflictul dintre cele două sisteme (capitalist și comunist), dar care nu ia forma unui conflict armat. *Război psihologic* = stare de tensiune, de hărțuială nervoasă, psihică, inițiată și întreținută cu scopul de a zdruncina moralul (adversarului) și de a demoraliza populația. ◦ Cf. engl. *war*, fr. *guère*.

R&B [ar-end-bɪ] s.n. Gen de muzică afroamericană specifică mai ales anilor '90 din secolul trecut, care include elemente din hip-hop, funk, rap și soul. ◦ Din engl. *R(hythm) and b(lues)*.

RCA, *RCA-uri* [er-tje-á] s.n. Abrev. de la *răspundere civilă auto*.

reabilită, *reabilitez* vb. I. Tr. A renova o clădire, un cartier etc.: *blocul nostru a fost reabilitat*. / Sil. *re-a-*. ◦ Din fr. *réhabilitier*.

reabilitare, *reabilitări* s.f. Acțiunea de a (se) reabilita și rezultatul ei. / Sil. *re-a-*. ◦ De la *reabilita*.

reabilitat, ~ă, *reabilitați*, ~te adj. (Despre clădiri) Care a fost renovat. / Sil. *re-a-*. ◦ De la *reabilita*.

reactor, *reactoare* s.n. 1. *Reactor nuclear* = instalație complexă în care prin reacțiile în lanț de fisiune a nucleelor atomice ale elementelor grele radioactive se produce energia degajată. 2. Motor termic folosit pentru propulsia unui vehicul, prin transformarea energiei chimice a combustibilului în energie cinetică a jetului de fluid evacuat sub presiune; motor cu reacție. / Sil. *re-ac-*. ◦ Din fr. *réacteur*.

reacție, *reacții* s.f. 1. *Reacție antigen-anticorp* = reacție imună rezultată ca urmare a punerii în contact a grupărilor determinante ale antigenului cu situsul de combinare al anticorpului prezent în serul sanguin, cu aplicații în medicină. *Reacție de respingere* = rejeț. 2. *Avion cu reacție* = avion dotat cu motoare termice reactive care pot fi aereoreactoare (cu sau fără compresor) și motoare-rachetă (în general pentru viteze supersonice). *Motor cu reacție* = reactor. / Sil. *re-ac-*. ◦ Din fr. *réaction*.

reader, *readere* s.n. [rɪdər] s.n. Dispozitiv sau element de software utilizat pentru a citi sau a obține date stocate pe casete, carduri sau alte medii. ◦ Din engl. *reader*.

ready-made [rédi-meid] s.n. (A. plast.) Tehnică ce constă în expunerea unor (montaje de) obiecte detașate de funcțiile lor, a unor piese compuse din elemente industriale, a unor roci, a unor fragmente de opere de artă etc. + Obiect creat prin această tehnică. ◦ Din engl., fr. *ready-made*.

realitate, *realități* s.f. *Realitate virtuală* v. virtual. / Sil. *re-a-*. ◦ Din fr. *réalité*, engl. *reality*.

reality show, *reality show-uri* [riéiiti fəu] s.n. Emisiune de televiziune care reprezintă un simulacru, în care realitatea brută este cosmetizată, prelucrată și remontată în studio. ◦ Din engl. *reality show*.

realiză, *realizez* vb. I. Tr. A și da seama de ceva: *am realizat ce s-a întâmplat*. ◦ Din fr. *réaliser*, engl. *realize*.

realizator, ~oăre, *realizatori*, ~oare s.m., s.f. Persoană care conduce operațiunile de pregătire și de realizare a unei emisiuni, a unui spectacol etc.: *realizatorul spectacolului a organizat totul*. / Sil. *re-a-*. ◦ Din fr. *réalisateur*.

real-time [riəl taim] adj. invar. (Despre sisteme) Care acționează în timp real sau cu o valoare redusă a timpului de răspuns față de instrucțiunile pe care le primește. ◦ Cuv. engl.

reasigură, *reasigur* vb. I. Tr., refl. A (se) asigura din nou; a reinnoi o asigurare. / Sil. *re-a-*. ◦ *Re-* + *asigura*; fr. *réassurer*.

reasigurare, *reasigurări* s.f. 1. Acțiunea de a (se) reasigura și rezultatul ei. 2. Operație prin care o societate de asigurare transferă riscurile asumate, parțial sau integral, asupra uneia sau mai multor societăți de asigurare. 3. Sumă depusă pentru această operațiune. / Sil. *re-a-*. ◦ De la *reasigura*.

reasigurator, ~oăre, *reasigurator*, ~oare adj., s.m., s.f. (Societate de asigurări) care preia parțial sau integral riscurile ce depășesc capacitatea de plată a celui care s-a reasigurat. / Sil. *re-a-*. ◦ *Reasigura* + *-tor*; cf. fr. *réassureur*.

rebranding [ribrændiŋ] s.n. Schimbarea a brandului (a logo-ului, a numelui) unei companii sau al unei organizații, realizată de obicei printr-o nouă campanie de advertising, un set nou de broșuri sau de afișe cu un stil vizual diferit, un nou ambalaj pentru un produs existent etc. ◦ Cuv. engl.

recall [rikól] s.n. 1. Procentul de documente relevante primite de la o bază de date ca răspuns la o solicitare. 2. Rechemare în service a unei mașini (sau a unui lot de mașini), pentru a se verifica și a rezolva o anumită problemă. ◦ Din engl. *recall*.

recapitaliză, recapitalizez vb. I. Tr. A transforma valori din nou în capital, a proceda la modificarea capitalului. ◦ Din engl. *recapitalize*, fr. *recapitaliser*.

recapitalizare, recapitalizări s.f. Acțiunea de a *recapitaliza* și rezultatul ei. ◦ De la *recapitaliza*.

receiver, receive ▼ [risivár] s.n. Receptor al unui telefon, al unei antene (satelit). ◦ Din engl. *receiver*.

receiver
receiver
récepteur

receptór, ~oăre, receptori, ~oare s.m., s.f. (Med.) Persoană care primește sânge de la un donator. ◦ Din fr. *récepteur*.

recesiune, recesiuni s.f. Fază a ciclului economic constând în scăderea producției, diminuarea produsului intern brut, reducerea investițiilor, restrângerea afacerilor comerciale, financiare sau de bursă, creșterea șomajului etc. ◦ (P. ext.) Criză (economică). / Sil. -si-ú-. ◦ Din fr. *récession*.

rechin, rechini s.m. (Fig.) Persoană influentă într-un anumit domeniu de activitate: *rechini din showbiz*. ◦ Din fr. *requin*.

reciclă, reciclez vb. I. Tr., refl. 1. Tr., refl. A(-și) perfecționa pregătirea profesională într-un sistem organizat, pentru a corespunde cerințelor științei și tehnicii actuale. 2. Tr. A introduce deșeurilor, reziduuri etc. într-un proces tehnologic, pentru a obține refolosirea și valorificarea lor sau în scopuri ecologice. ◦ Din fr. *recycler*.

reciclabili, ~ă, reciclabili, ~e adj. Care poate fi reciclat: *deșeurii reciclabili*. ◦ Din fr. *recyclable*.

reciclăre, reciclări s.f. Acțiunea de a (se) *recicla* și rezultatul ei: *reciclarea hârtiei este foarte importantă*. ◦ De la *recicla*.

recidivă, recidivez vb. I. Intr. (Fig.) A reitera o acțiune (în general remarcabilă): *a recidivat cu încă un succes în plan literar*. ◦ Din fr. *récidiver*.

recidivăre, recidivări s.f. (Fig.) Acțiunea de a *recidiva* și rezultatul ei. ◦ De la *recidiva*.

recidivă, recidive s.f. (Fig.) Faptul că a face aceeași greșeală: *a recidivat cu greșirea calculelor*. ◦ Din fr. *récidive*.

reclâmă, reclame s.f. 1. Publicitate făcută prin afișe, radio, televiziune, internet etc., pentru cumpărarea anumitor mărfuri, pentru folosirea anumitor servicii, pentru vizionarea unor spectacole etc.: *reclama este sufletul comerțului*. ◦ A face *reclamă* = a face publicitate. 2. Articol (dintr-o publicație), afiș, placardă, panou, prospect etc., folosit în acest scop: *orașul era împânzit de reclame luminoase*. ◦ Din fr. *réclame*, germ. *Reklame*.

recompartmentă, recompartimentez vb. I. Tr. A reface o nouă compartimentare (după alte criterii): *mi-a plăcut cum a recompartimentat apartamentul*. ◦ Re- + *compartimenta*.

recompartmentare, recompartimentări s.f. Acțiunea de a *recompartimenta* și rezultatul ei. ◦ De la *recompartimenta*.

recompartmentat, ~ă, recompartimentați, ~te adj. A cărui compartimentare a fost refăcută (după alte criterii): *apartamentul recompartimentat m-a impresionat*. ◦ De la *recompartimenta*.

reconstrucție, reconstrucții s.f. *Reconstrucție facială* = metodă de refacere a feței persoanelor cu identitate necunoscută, care se bazează pe caracteristicile morfologice ale craniului. ◦ Cf. engl. *facial reconstruction*.

reconversie, reconversii s.f.

1. Adaptare a unor industrii, a unor ramuri industriale, a forței de muncă etc. la necesități noi, la condiții noi economice etc.

2. Schimbare a profesiei, a activității, datorită unor condiții noi economice: *reconversia profesională este o soluție pentru șomeri*. / Și: *reconversiu* s.f. ◦ Din fr. *réconversion*.

reconversiune s.f. v. *reconversie*.

recórd adj. invar. Care constituie un maxim niciodată atins sau cu totul excepțional: *cifră-record; vânzare-record*. ◦ Din fr. *record*.

recorder, recordere ▼ [rikórdár] s.n. Aparat pentru înregistrarea și redarea unor imagini, sunete, informații etc. ◦ Din engl. *recorder*.

recording [rikórdin] s.n. Faptul de a înregistra producții muzicale cu scopul difuzării lor ulterioare. ◦ Cuv. engl.

recórdman, ~ă, recordmani, ~e [rekórdmán] s.m., s.f. Sportiv care a stabilit un record; sportiv care deține un record. ◦ Din fr. *recordman*.

recreațional, ~ă, recreaționali, ~e adj. Care recrează.

◦ (Despre droguri) Care se iau ocazional, pentru recreare, pentru relaxare. / Sil. -re-a-. ◦ Din engl. *recreational*.

recredibiliză, recredibilizez vb. I. Tr., refl. A face să-și câștige sau a-și câștiga credibilitatea: *trebuie să recredibilizăm învătământul românesc*. ◦ Din fr. *recréabiliser*.

recredibilizare, recredibilizări s.f. Acțiunea de a *recredibiliza* și rezultatul ei: *se impune o recredibilizare a societății românești*. ◦ De la *recredibiliza*.

recreditiv, recreditive s.n. (Fin.) Dispoziție dată de bancă unui

recorder
recorder
enregistreur

titular de cont, în numele acestuia, băncii corespondente, pentru anularea sau revocarea înainte de termen a acreditivului. ◦ Din germ. *Recreditiv*.

recrută, recrutez vb. I. Tr. A identifica, a selecta și a angaja persoane pe baza unor criterii, pentru o anumită activitate: *a fost recrutat pentru a lucra în domeniul cercetării*. ◦ Din fr. *recruter*, germ. *rekrutieren*.

recrutare, recrutări s.f. Acțiunea de a *recruta* și rezultatul ei. ◦ *Firmă de recrutare* = firmă specializată în identificarea, selectarea și angajarea persoanelor specializate în diferite domenii, punându-i în legătură cu potențialii angajatori. ◦ De la *recruta*.

recrutat, ~ă, recrutați, ~te adj. (Despre persoane) Care a fost selectat în vederea angajării într-un anumit post: *candidații recrutați sunt foarte bine pregătiți*. ◦ De la *recruta*.

recrutór, recrutori s.m. Angajat al unei firme care se ocupă cu identificarea și recrutarea unor persoane specializate în diferite domenii, punându-i în legătură cu potențialii angajatori. ◦ Din fr. *recruteur*.

rectificare, rectificări s.f. 1. (Jur.) Înlăturare a erorilor materiale strecurate în dispozitivul hotărârii asupra numelui, calității sau asupra unui calcul efectuat de către un organ de jurisdicție, printr-un înscris. 2. *Rectificare de buget* = dispoziție a guvernului prin care se stabilește suplimentarea sau reducerea fondurilor alocate diferitelor ministere, instituții etc. ◦ De la *rectifica*.

recuperă, recuperez vb. I. I. Tr. A lucra o zi, o oră etc. pentru a acoperi pe cele pierdute dintr-o anumită cauză: *am recuperat zilele pierdute săptămâna trecută*. 2. Refl. A-și recăpăta capacitatea de muncă: *după două zile de odihnă s-a recuperat*. ◦ Din fr. *recupérer*.

recuperare, recuperări s.f. 1. Acțiunea de a *recupera* și rezultatul ei. 2. (Econ.) Lichidare a unei datorii privede din punct de vedere al creditorului. ◦ De la *recupera*.

recuperatór, ~oăre, recuperatori, ~oare s.m., s.f. Persoană angajată de cineva să recupereze (prin amenințări, violență) bani, bunuri etc. de la un datornic: *îl căutau recuperatorii*. ◦ Din fr. *recupérateur*.

recurent, ~ă, recurenți, ~te adj. 1. Care revine, care se repetă: *tema iubirii este recurentă în toate stilurile literare*. 2. (Lingv.) *Formă recurentă* = formă cu mai multe ocurențe. ◦ Din fr. *récurrent*.

recursiv, ~ă, recursivi, ~e adj. (Inform.; despre programe) La care o parte poate solicita executarea întregului program în timpul derulării, care se pune în mișcare în mod repetitiv și automat. ◦ Din fr. *récurif*, engl. *recursive*.

redevență, redevențe s.f. (Fin.; în economia de piață) Datorie, obligație, rentă care se plătește periodic, la date fixe și sub formă de cotă fixă. ◦ Din fr. *redevance*.

redevențiar, ~ă, redevențieri, ~e s.m., s.f. Persoană care trebuie să achite o redevență. / Sil. -ți-ar. ◦ Din fr. *redevancier*.

redimensionă, redimensionez vb. I. Tr. 1. A recalcuła dimensiunile unei construcții, ale unei mașini etc. 2. (Fig.) A aborda ceva dintr-o perspectivă nouă, prin prisma unei noi concepții; a restructura: *și-a redimensionat teoria*. ◦ Din fr. *redimensionner*.

redimensionare, redimensionări s.f. Acțiunea de a *redimensiona* și rezultatul ei. ◦ De la *redimensiona*.

redimensionat, ~ă, redimensionați, ~te adj. 1. Care are dimensiuni recalculate: *motor redimensionat*. 2. (Fig.) Care este restructurat, regândit: *proiectul casei a fost redimensionat*. ◦ De la *redimensiona*.

redresă, redrez vb. I. Tr., refl. (Fig.) A aduce sau a reveni la o stare, la o situație etc. bună; a (se) reface: *afacerile au început să se redreseze*. ◦ Din fr. *redresser*.

redúcere, reduceri s.f. (Mai ales la pl.) Diminuare a prețului

unei mărfi; discount: *a început perioada de reduceri*. ◦ De la *reducere*.

redundánt, ~ă, redundanți, ~te adj. 1. (Telec.) Care se referă la redundanță, care prezintă redundanță. 2. (Inform.) Care conține informații identice în mai multe părți ale aceluiași sistem de informații. ◦ Din engl. *redundant*, fr. *redundant*.

redundánță s.f. (Telec.) Informație transmisă în plus față de strictul necesar, care asigură exactitatea transmiterii informației (în prezența perturbațiilor). ◦ Din engl. *redundance*, fr. *redondance*.

reescont, reesconturi s.n. (Fin.; în economia de piață) Faptul de a reesconta. ◦ Sumă de bani egală cu dobânda convenită unei bănci pentru achitarea anticipată a unei polițe deja scontate, inclusiv comisionul perceput de bancă pentru acoperirea cheltuielilor ocazionale de operație de reescontare. / Sil. re-es-. ◦ Din fr. *réescompte*.

reescontă, pers. 3 reescontează vb. I. Tr. (Fin.; în economia de piață) A vinde cambii unei bănci, înainte de scadență, în scopul accelerării rotației capitalului și al lărgirii plasamentelor; a efectua un reescont. / Sil. re-es-. ◦ Din fr. *réescompter*.

reescontare, reescontări s.f. (Fin.; în economia de piață) Acțiunea de a *reesconta* și rezultatul ei. / Sil. re-es-. ◦ De la *reesconta*.

reeșalon, reeșalonz vb. I. Tr. A eșalona datorii, stabilind noi termene. / Sil. re-e-. ◦ Re- + *eșalona*.

reeșalonare, reeșalonări s.f. Acțiunea de a *reeșalona* și rezultatul ei. ◦ *Reeșalonarea unei datorii* = reorganizarea ratelor de rambursare a creditului, a comisioanelor și dobânzilor aferente pe o perioadă de timp mai lungă decât cea prevăzută inițial. ◦ De la *reeșalona*.

reeșalonat, ~ă, reeșalonați, ~te adj. (Despre datorii, credite etc.) Care este eșalonat din nou, cu un nou termen de plată. ◦ De la *reeșalona*.

refinanță, refinanțez vb. I. Tr. A achita suma pe care un client o mai are de plătit din vechiul credit și a-l lichida pentru a obține unul nou. ◦ Din fr. *refinancer*.

refinanțare, refinanțări s.f. Acțiunea de a *refinanța* și rezultatul ei. ◦ De la *refinanța*.

reflectorizant, ~ă, reflectorizantă, ~te adj. *Placă reflectorizantă* = strat alcătuit din numeroase bile mici de sticlă, înglobate într-un material plastic transparent și colorat, care reflectă bine lumina incidentă și care se utilizează în semnalizarea rutieră. *Triunghi de semnalizare* (sau *reflectorizant*) = accesoriu în formă de triunghi, confecționat dintr-un material reflectorizant (de obicei de culoare roșie), care este plasat pe șosea, la mică distanță de un autovehicul imobilizat (din cauza unor pene, accidente etc.), pentru a semnaliza existența unui obstacol în trafic. ◦ Din fr. *réflectorisant*.

reflexoterapie, reflexoterapie s.f. (Med.) Metodă terapeutică prin care se urmărește vindecarea unor boli prin folosirea anumitor reflexe. ◦ Din fr. *réflexothérapie*.

refolosii, refolosesc vb. IV. Tr. 1. A da o nouă întrebuințare unor materiale, obiecte etc., după o prealabilă prelucrare; a reutiliza. 2. A folosi din nou un procedeu, o metodă; a reutiliza. ◦ *Re- + folosi*; cf. fr. *reutiliser*.

refolosibil, ~ă, refolosibili, ~e adj. (Despre materiale) Care poate fi refolosii. ◦ *Refolosii + -bil*.

reformă, reforme s.f. Transformare politică, economică, socială, culturală (cu caracter limitat sau de structură) a unei stări de lucruri, pentru a obține o ameliorare sau un progres; schimbare care se produce într-o anumită orânduire (fără a se modifica structura generală a acesteia). ◦ *Reformă financiară* = reformă prin care se aduc modificări importante sistemului de formare și de cheltuire a veniturilor statului. ◦ Din fr. *réforme*, germ. *Reform*.

reggae [réghe] s.n. Stil de muzică de origine jamaicană, care este caracterizat de un ritm puternic și sincopat. ◦ Din engl., fr., it. *reggae*.

regie, regii s.f. 1. *Lucrări în regie* = lucrări publice, executate de către stat sub supravegherea agenților săi. *În regie proprie* = (despre construcții, reparații etc.) care este executat de beneficiar cu mijloace proprii. 2. (Econ.) Formă de organizare a unor întreprinderi, care are ca obiect exploatarea de bunuri ale statului sau valorificarea unor drepturi ale acestuia și care se caracterizează prin personalitate juridică proprie și gestiune separată de a statului (dar legată de bugetul statului); (p. ext.) administrația, personalul, sediul unei întreprinderi cu o astfel de formă de organizare. ◦ Din fr. *régie*, germ. *Regie*.

regim, regimuri s.n. *Regim alimentar* = folosire a alimentelor și a băuturilor în conformitate cu anumite reguli impuse de condițiile de sănătate sau de boală ale unei persoane. ◦ Din fr. *régime*.

regionaliză, regionalizez vb. I. Tr. A împărți un teritoriu în regiuni. ◦ Din fr. *régionaliser*.

regionalizare, regionalizări s.f. Acțiunea de a *regionaliza* și rezultatul ei. ◦ De la *regionaliza*.

registru, registre s.m. 1. Dispozitiv utilizat în centralele telefonice automate la înregistrarea numărului telefonului chemat. 2. (Inform.) Dispozitiv folosit la calculatoare, fiind destinat stocării temporare a informației. ◦ Din engl. *registry*, fr. *registre*.

regularizare, regularizări s.f. (Fin.) Ansamblu de acțiuni care urmăresc să limiteze variațiile cursului unui titlu de bursă. ◦ De la *regulariza*.

reinscriptibil, ~ă, reinscriptibili, ~e adj. (Despre CD-uri, DVD-uri) Care poate fi înscrispționat, șters și înscrispționat din nou. ◦ Din fr. *reinscriptible*; cf. engl. *rewritable*.

reinscripție, reinscripții s.f. 1. (Med.) Fixare în același loc a unei

porțiuni detașate dintr-un țesut. 2. Reintroducere a unui deținut, a unui prizonier, a unei persoane deficiente etc. în societate, într-o activitate productivă: *reinscripția șomerilor*. ◦ Din fr. *réinsertion*.

reincărcă, reincarc vb. I. Tr. A încărcă o cartelă cu o sumă de bani în contul căreia utilizatorul poate efectua convorbiri telefonice, poate naviga pe internet etc. ◦ *Re- + încărcă*; cf. fr. *recharger*.

reincărcabil, ~ă, reincărcabili, ~e adj. Care poate fi reincărcat; pre-pay. ◦ *Cartelă reincărcabilă* = cartelă pre-pay. ◦ *Reincărcă + -bil*; cf. fr., engl. *rechargeable*.

rejet, rejături s.n. (Med.) Ansamblul reacțiilor (imunitare) ale organismului primitor împotriva țesuturilor grefate; reacție de respingere. ◦ Din fr. *rejet*.

rejuacă, rejoc vb. I. Tr. A juca din nou un meci, o piesă de teatru, un spectacol etc. ◦ *Re- + juca*.

rejucăre, rejucări s.f. Acțiunea de a *rejuca* și rezultatul ei: *comisia a solicitat rejucarea meciului*. ◦ De la *rejuca*.

relansă, relansez vb. I. Refl. (Fig.) A relua o activitate, a se angaja din nou într-o acțiune: *s-a relansat în politică*. ◦ Din fr. *relancer*.

relativiză, relativizez vb. I. 1. Refl. A căpăta un caracter relativ. 2. Tr. A da, a imprima un caracter relativ (unei afirmații). ◦ Din fr. *relativiser*; cf. germ. *relativieren*.

relativizare, relativizări s.f. Acțiunea de a *relativiza* și rezultatul ei. ◦ De la *relativiza*.

relaționă, relaționez vb. I. Tr. 1. A pune în relație două sau mai multe aspecte, fenomene, evenimente etc. 2. (Fig.) A intra în relații cu alte persoane; a socializa: *relaționează bine cu ceilalți copii la grădiniță*. ◦ De la *relație*.

relaționism s.n. (Filoz.) Concepție potrivit căreia realitatea este un sistem de relații logice. / Sil. -ți-o-. ◦ Din germ. *Relationismus*, engl. *relationism*.

relaționist, ~ă, relaționiști, ~ste adj., s.m., s.f. (Adept) al relaționismului. ◦ Din engl. *relationist*.

relaxoterapie, relaxoterapie s.f. (Med.) Tratament prin relaxare. ◦ Din fr. *relaxothérapie*.

relevanță, relevanțe s.f. Calitatea de a fi relevant; însemnătate, semnificație: *amănunte fără relevanță*. ◦ Din fr. *relevance*.

relocă, relochez vb. I. Tr., refl. 1. A (se) relocaliza. 2. A (se) muta (cu tot cu familie) într-o altă localitate, țară etc., în urma relocalizării sediului firmei la care este angajat sau în urma angajării la o altă firmă, situată în altă localitate. ◦ Cf. engl. *relocate*.

relocaliză, relocalizez vb. I. Tr., refl. A (-și) schimba amplasamentul, a (se) plasa într-un alt loc: a *relocalizat sediul firmei*. ◦ Din fr. *relocaliser*.

relocalizare, relocalizări s.f. Acțiunea de a *relocaliza* și rezultatul ei. ◦ De la *relocaliza*.

relocare, relocări s.f. Acțiunea de a *reloca* și rezultatul ei. ◦ De la *reloca*.

remake, remake-uri [riméik] s.n. Versiune nouă a unui film (de succes) turnat mai demult: *am văzut un remake excelent după „Les Liaisons dangereuses”*. ◦ Din engl. *remake*.

remaniă, remaniez vb. I. Tr. 1. A transforma parțial o mașină, o instalație, o construcție etc., după o deteriorare, cu scopul readucerii în starea de funcționare sau pentru a-i îmbunătăți caracteristicile funcționale. 2. A înlătura defectele unor materiale sau ale unor produse care nu corespund prescripțiilor tehnice impuse, dar care nu sunt considerate rebut total. / Sil. -ni-a-. ◦ Din fr. *remanier*.

remaniabil, ~ă, remaniabili, ~e adj. Care poate fi remaniat. / Sil. -ni-a-. ◦ Din fr. *remaniabile*.

remaniat, ~ă, remaniati, ~te adj. Care este schimbat prin remaniere: *guvern remaniat*. / Sil. -ni-at-. ◦ De la *remania*; cf. fr. *rémanié*.

remaniere, remanieri s.f. *Remaniere ministerială* (sau *gubernamentală*) = schimbare în componența unui guvern, intervenită în urma demisiei sau demiterii unui ministru ori a trecerii acestuia la conducerea unui alt minister: / Sil. -ni-e-. ◦ De la *remania*; cf. fr. *remaniement*.

remember [rimémbrə] s.n. Îndemn de a ține minte, de a-și aminti mereu ceva (important); ține minte! amintește-ți! ◦ Cuv. engl.

remind [rimáindər] s.n. Mesaj, scrisoare care are rolul de a-i aminti cuiva ceva important. ◦ Cuv. engl.

remisiune, remisiuni s.f. (Med.) Ameliorare sau dispariție temporară a manifestărilor unei boli. ◦ *Remisiune completă* = dispariție a simptomelor unei maladii fără ca aceasta să fie vindecată. / Sil. -si-u-. ◦ Din fr. *rémission*.

remix, remixuri s.n. (Muz.) Melodie obținută prin combinarea unor părți dintr-o piesă deja existentă cu sunete noi, de obicei electronice. ◦ Din engl. *remix*.

remixă, remixez vb. I. Tr. A combina părți dintr-o piesă deja existentă cu sunete noi, de obicei electronice, pentru a obține o nouă melodie. ◦ Din engl. *remix*.

remuladă, remulade ► s.f. Sos picant, preparat din untdelemn, zeamă de lămâie, muștar și verdețuri. ◦ Din fr. *rémolade*.

remuu, remuuri s.n. 1. Variație treptată a înălțimii apei unui râu sau a unui canal, produsă în zonele în care mișcarea uniformă a curentului este împiedicată: *vara trecută s-a manifestat un fenomen de remuu la vărsarea Siretului în Dunăre*. 2. Contracurent în lungul malurilor unui curs de apă. 3. Turbion, vârtej de apă care se formează în urma unei nave în mers. 4. (Met.) *Remuu de aer* = zonă instabilă a sistemului baric, unde se întâlnesc curenții ascendenți și descendenți. / Sil. -mu-u. Scris și: *remu*. ◦ Din fr. *remous*.

rentabilitate, rentabilități s.f. *Rata rentabilității* = raport între beneficiul realizat de o întreprindere și prețul de cost al producției. ◦ Din fr. *rentabilité*.

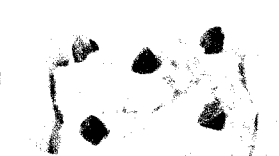
rentabiliză, rentabilizez vb. I. Tr. A face rentabil: *bun manager, a reușii să rentabilizeze fabrica*. ◦ Din fr. *rentabiliser*.

rent a car [rent ə cār] s.n. Serviciu de închiriere de automobile, oferit de unele agenții sau hoteluri. ◦ Cuv. engl.

rénting s.n. Formă de leasing, care constă în închirierea de mijloace de transport, de apartamente etc. ◦ Din engl. *renting*.

repartitor, repartitoare s.n. 1. Dispozitiv electronic de evidențiere indirectă a cantității de energie termică emisă de corpurile unei instalații de încălzire centrală: *s-au montat repartitoare la calorifere*. 2. Dispozitiv pentru repartizarea circuitelor în centralele telefonice. ◦ Din fr. *répartiteur*.

repelent, repelente s.n. Substanță care, prin calitățile sale organoleptice, îndepărtează rozătoarele, insectele etc. ◦ Din it. *repellente*, germ. *Repellent*.

remuladă
remoulade
rémolade

repetabilitate s.f. Înșușirea a ceea ce este repetabil; capacitatea de a reproduce aceeași acțiune sau serie de acțiuni. ◦ Din engl. *repeatability*, fr. *répétabilité*.

replay [ripléi] s.n. 1. Reluare imediată a fazelor interesante într-o transmisie sportivă (directă) la televiziune. 2. (Fam.) *A da replay* = a revedea o anumită fază, un anumit pasaj dintr-un film etc. ◦ Cuv. engl.

repondent, respondenți s.m. Persoană care răspunde la un sondaj de opinie; respondent. ◦ Din fr. *répondant*.

reprezentare, reprezentări s.f. 1. (Polit.) *Reprezentare proporțională* = mod de scrutin în care se acordă fiecărui partid sau fiecărei formațiuni politice participante la alegeri un număr de locuri în parlament proporțional cu numărul de voturi obținut. 2. (Inform.) *Reprezentare binară* = codificare a informației, folosind sistemul de numerație în baza 2. ◦ De la *reprézenta*.

reprint, reprinturi [riprînt] s.n. Retipărire. ◦ Din engl. *reprint*.

reproductibilitate s.f. Înșușirea a ceea ce este reproductibil. ◦ Din fr. *reproductibilité*.

reprogramă, reprogramez vb. I. Tr. 1. A programa din nou: *filmul a fost reprogramat pentru săptămâna viitoare*. 2. (Inform.) A reface un program. 3. A practica o manipulare genetică care să permită unei celule, unui organism să îndeplinească un anumit program, diferit de programul inițial. ◦ Din fr. *reprogrammer*.

reset s.n. 1. (Inform.) Comandă care permite unui calculator să se reseteze; resetare. ◦ A da *reset* = a reseta. 2. (Inform.) Aducere a unei celule de memorie binară la zero. 3. (Electron.) Aducere a unui dispozitiv cu mai multe stări de funcționare în starea inițială. ◦ Din engl. *reset*.

resetă, resetez vb. I. Tr. A reporni calculatorul fără a opri alimentarea cu energie; a da reset. ◦ Din engl. *reset*.

resetare, resetări s.f. Acțiunea de a reseta și rezultatul ei; reset. ◦ De la *reseta*.

respingere, respingeri s.f. (Med.) Reacție de respingere, rejet: *uneori, după transplanturi se manifestă reacții imunologice de respingere*. ◦ De la *respinge*.

respondent, respondenți adj. invar. s.m. (Psih.) 1. Adj. invar. (Despre comportamente, reacții, reflexe condiționate) Care corespunde unui stimul ușor

identificabil. 2. S.m. Respondent. ◦ Din engl. *respondent*.

responsabiliză, responsabilizez vb. I. Tr., refl. A face ca cineva să devină sau a deveni responsabil; a obișnui pe cineva să-și asume anumite responsabilități. ◦ Din fr. *responsabiliser*.

responsabilizare, responsabilizări s.f. Acțiunea de a responsabiliza și rezultatul ei. ◦ De la *responsabiliza*.

resursă, resurse s.f. (Inform.) Totalitate a mijloacelor de care dispune un calculator pentru a executa un program sau pentru a executa, simultan, mai multe programe. ◦ Din fr. *ressource*.

reșapă, reșapez vb. I. Tr. (Tehn.) A recondiționa benzii de rulare ale unor anvelope uzate prin adăugarea (prin diverse tehnici) unui nou strat de cauciuc. ◦ Din fr. *rechaper*.

reșapabil, ~ă, reșapabili, ~e adj. (Tehn.; despre anvelopele roților) Care poate fi reșapat²: *cauciucuri reșapabile*. ◦ Din fr. *rechapable*.

reșapăi, reșapaje s.n. (Tehn.) Reșapare. ◦ Din fr. *rechapage*.

reșapăre, reșapări s.f. (Tehn.) Acțiunea de a reșapa și rezultatul ei. ◦ De la *reșapa*.

reșapat¹, ~ă, reșapați, ~te adj. (Tehn.; despre anvelopele roților) Care au banda de rulare recondiționată. ◦ De la *reșapa*.

reșapat² s.n. (Tehn.) Reșapare: *uneori e mai bine să duci cauciucurile la reșapat*. ◦ Din fr. *rechapé*.

retail, retail-uri [ritéil] s.n. Vânzare cu amănuntul a unor bunuri, a unor servicii destinate consumului propriu și nu pentru o vânzare ulterioară. ◦ Din engl. *retail*.

retail banking [ritéil békîŋ] s. Ofertă de produse și servicii a unei bănci adresate persoanelor fizice (credite, depozite, carduri și servicii asociate cardurilor). ◦ Cuv. engl.

retailer, retaileri [ritéilor] s.m. Agent economic care vinde cu amănuntul unele bunuri, unele servicii destinate pentru consum

propriu și nu pentru o vânzare ulterioară. ◦ Din engl. *retailer*.

retinol s.n. (Farm.) Vitamina A. ◦ Din fr. *retinol*, engl. *retinol*.

rétro adj. invar. (Despre persoane) Care indică o preferință pentru fenomene din trecut. + (Despre stil, muzică, modă) Care marchează o întoarcere (reluând sau imitând un stil mai vechi): *fi place să asculte muzică rétro*. ◦ (Adv.) *Adesea se îmbracă rétro*. ◦ Din fr. *rétro*.

retroacțiune, retroacțiuni s.f.

1. Acțiune de răspuns la o altă acțiune. 2. Efect retroactiv. 3. (Inform.) Feedback; reacție. ◦ Din fr. *retroaction*.

retrocedânt, ~ă, retrocedanți, ~te adj., s.m., s.f. (Jur.) (Persoană) care dă ceva înapoi, care retrocedează. ◦ Din fr. *retrocédant*.

retrocedât, ~ă, retrocedați, ~te adj. (Despre bunuri, teritorii etc. cedate sau pierdute anterior) Care a fost dat înapoi cuiva. ◦ De la *retroceda*.

retrocesiune, retrocesiumi s.f. (Jur.) 1. Asigurare încheiată din nou de un reasigurator, prin care transmite o parte din suma asigurată unei alte societăți. 2. Acțiune a unui stat de a retroceda altui stat un teritoriu pe care acesta îl cedase anterior. ◦ Din fr. *retrocession*.

retrogradabil, ~ă, retrogradabili, ~e adj. (Mai ales despre echipe sportive) Care se află situat, într-un clasament, pe un loc de pe care se poate retrograda. ◦ Din fr. *retrogradable*.

retroproiectör, retroproiectoare ► s.n. Aparat de proiecție destinat să reproducă imagini pe un ecran plasat în spatele persoanei care îl folosește: *a folosit retroproiectorul pentru comunicare*. ◦ Folie pentru retroproiectör = foaie subțire, transparentă, din plastic, pe care s-au imprimat informațiile ce pot fi prezentate cu ajutorul retroproiectörului. ◦ Din fr. *retroprojecteur*.

rețea, rețele s.f. 1. *Rețea de telecomunicații* = ansamblul liniilor, stațiilor de amplificare și al rețelelor care realizează comunicațiile pe un anumit teritoriu.

2. (Inform.) Ansamblu de două sau mai multe calculatoare și de terminale interconectate între ele (prin cablu, linie telefonică, unde radio etc.) care permite utilizatorilor să acceseze datele de pe oricare calculator (dacă acest lucru este permis), fără să fie nevoiți să se afle fizic în apropierea calculatorului de pe care accesează datele respective. ◦ *Rețea extinsă* = rețea specială de computere care funcționează pe o suprafață întinsă prin intermediul liniilor digitale specializate și al protocoalelor de comunicație standard, utilizate pentru transmisiile sau/și recepțiile de date electronice la distanță. *Rețea locală* = rețea de computere sau stații de lucru interconectate fizic prin intermediul cablurilor de rețea, care utilizează resursele unui singur computer (foarte bine dotat din punct de vedere software și hardware, denumit server) și care funcționează într-un cadru geografic relativ restrâns. *Rețea virtuală privată* = model de rețea privată care conectează

două sau mai multe rețele locale aflate la distanță una față de cealaltă; via internet. 3. Organizație clandestină formată din persoane dominate de același țel: *hoțul a fost lăsat liber pentru a se putea depista întreaga rețea*. ◦ Cf. fr. *reseau*, engl. *network*.

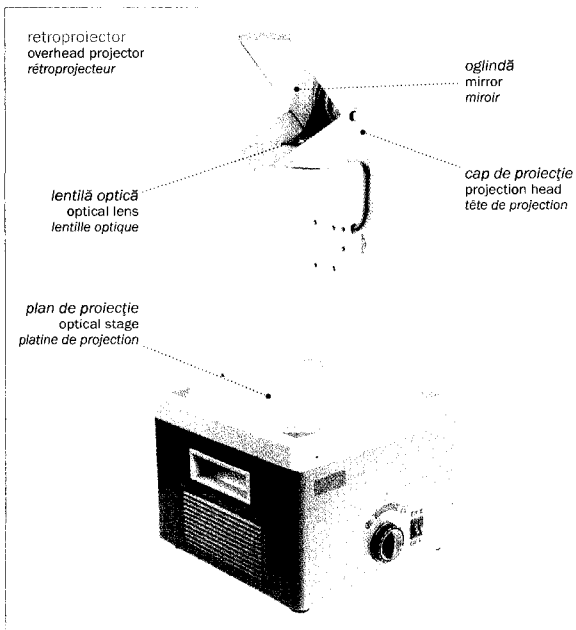
rețetă s.f. (Inform.) Ansamblul echipamentelor hardware și software care se folosesc pentru conectarea calculatoarelor (între ele, la internet etc.). ◦ Cf. engl. *networking*.

reutiliză, reutilizez vb. I. Tr.

1. A utiliza din nou după o prelucrare prealabilă. 2. A recupera resurse de materiale refoșabile din sfera producției materiale sau a consumului și a le reintroduce în circuitul economic; a refolosi. ◦ Din fr. *réutiliser*.

reutilizabil, ~ă, reutilizabili, ~e adj. Care poate fi reutilizat: *pet-uri reutilizabile*. ◦ Din fr. *réutilisable*.

reutilizare, reutilizări s.f. Acțiunea de a reutiliza și rezultatul ei: *a ținut un discurs despre reutilizarea hârtiei*. ◦ De la *reutiliza*.

revaloriză, revalorizez vb. I. Tr. 1. A aduce la valoarea inițială idei, doctrine etc.; a da o valoare nouă: *au revalorizat o concepție*. 2. (Fin., econ.) A ridica cursul oficial al valutei naționale în raport cu aurul și cu valutele străine: *Banca Națională a revalorizat leul în raport cu euro*. ◦ Din fr. *revaloriser*.

revalorizare, revalorizări s.f. Acțiunea de a revaloriza și rezultatul ei. ◦ De la *revaloriza*.

review, review-uri [riviu] s.n. Recenzie a unui film, a unei piese, a unei cărți etc. ◦ Din engl. *review*.

reviriment, revirimente s.n. (Fin.) *Revirement de fonduri* = mod de a achita o datorie prin transferul unei creanțe echivalente cu suma datorată. ◦ Din fr. *revirement*.

revitalizabil, revitalizez vb. I. Tr. A reda noi puteri; a revigora: *în perioadele de anemie trebuie să revitalizezi pielea și părul*. ◦ Din fr. *revitaliser*.

revitalizare, revitalizări s.f. Acțiunea de a revitaliza și rezultatul ei: *este necesară o revitalizare a părului cu produse naturale*. ◦ De la *revitaliza*.

revolving [rivólvin] s.n. Tip de fond de creditare în care noi credite pot fi acordate pe măsură ce sunt returnate cele acordate anterior. ◦ Cuv. engl.

rezervă, rezerve s.f. *Rezervă-aur* = cantitatea de aur păstrată de băncile de emisiune ca garanție pentru biletele de bancă emise și pentru lichidarea datoriilor către alte țări, în cazul în care nu există o altă posibilitate de lichidare a acestora. *Rezervă bugetară* = parte din veniturile unui buget, constituită ca rezervă în vederea acoperirii deficitului bugetar creat de cheltuieli neprevăzute sau prin nerealizarea integrală a veniturilor. *Rezervă de stat* = cantitate de bunuri materiale de strictă necesitate, care sunt acumulate și păstrate de stat cu scopul de a asigura continuitatea procesului de producție și necesitățile de consum ale populației, în cazul apariției unor situații (nefavorabile) neprevăzute. *Rezervă lichidă* =

a) cantitatea de aur disponibil (în monede sau în lingouri), precum și valutele și devizele liber convertibile în aur, de care dispune o bancă, o țară etc. și care sunt destinate operațiilor internaționale; b) totalitatea mijloacelor bănești, existente sub orice formă, negrevate de nici o sarcină, disponibile la o bancă, la o întreprindere etc. *Rezerve obligatorii* = segment determinant din resursele de credit ale băncilor comerciale pe care acestea sunt obligate să le păstreze în conturile lor, la banca centrală. ◦ Din fr. *réserve*.

rezidual, ~ă, *reziduali*, ~e adj. (Psih.) *Delir rezidual* = idei delirante care rămân după o stare psihotică acută de tip confuzional. (Fin.) *Valoare reziduală* = a) diferența rezultată prin scăderea din valoarea recuperărilor din mijloace fixe (materiale, piese de schimb recuperate) scoase din funcțiune la expirarea datei normate de serviciu a cheltuielilor făcute cu scoaterea din folosință a mijlocului fix respectiv; b) (pentru firmele de leasing) valoarea la care, la expirarea contractului

de leasing, se face transferul dreptului de proprietate asupra bunului către utilizator. / Sil. -du-al. ◦ Din fr. *résiduel*.

reziliabil, ~ă, *reziliabili*, ~e adj. (Jur.; despre contracte, convenții etc.) Care poate fi reziliat. / Sil. -li-a-. ◦ Din fr. *résiliable*.

reziliat, ~ă, *reziliați*, ~te adj. (Jur.; despre contracte, convenții etc.) Care este desfăcut, anulat. / Sil. -li-at. ◦ De la *rezilia*.

rezoluție, *rezoluții* s.f. (Inform.) Număr de linii ce pot fi afișate într-un spațiu egal cu înălțimea ecranului. ◦ Din engl. *resolution*.

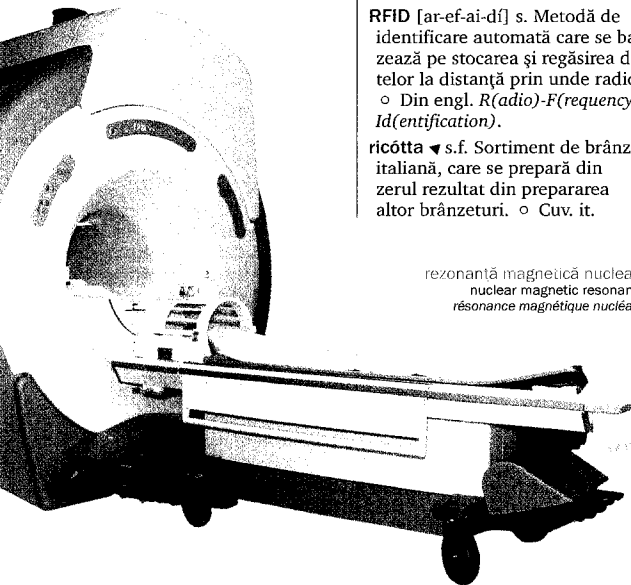
rezolvă, *rezolv* vb. I. Tr. (Fam.) A rezolva pe cineva = a ajuta pe cineva să soluționeze o problemă: *I-am rezolvat cu dosarul de credit*. ◦ Din engl. *resolve*.

rezonanță, *rezonanțe* ▼ s.f. *Rezonanță magnetică nucleară* (abrev. RMN) = test care folosește câmpul magnetic și energia undelor radio pentru a prelua imagini ale organelor și ale structurilor din interiorul corpului, în scopul localizării tumorilor și modificărilor din țesuturi ◦ Cf. engl. *N(uclear) M(agnetic) R(esonance)*.

RFID [ar-ef-ai-dî] s. Metodă de identificare automată care se bazează pe stocarea și regăsirea datelor la distanță prin unde radio. ◦ Din engl. *R(adio)-F(requency) Id(entification)*.

ricotta ▼ s.f. Sortiment de brânză italiană, care se prepară din zerul rezultat din prepararea altor brânzeturi. ◦ Cuv. it.

rezonanță magnetică nucleară
nuclear magnetic resonance
résonance magnétique nucléaire

ricotta
ricotta
ricotta

ridger ► [ridʒər] s.n. Utilaj folosit pentru executarea digurilor mici, în lucrări pentru irigații sau pentru reținerea zăpezilor pe terenurile agricole. ◦ Cuv. engl.

riff, *riffuri* s.n. Frază muzicală scurtă, simplă și rimată, care este repetată de o orchestră în executarea unei piese de jazz: *cele mai bune riffuri de chitară au fost incluse pe acest album*. ◦ Din engl., fr. *riff*.

rigatoni ▼ s.n. pl. Tip de paste făinoase de origine italiană, în formă de tuburi scurte și striate. ◦ Cuv. it.

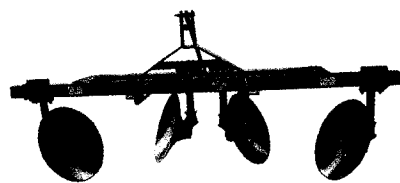
rigatoni
rigatoni
rigatoni

rigips s.n. Material pentru construcții sub forma unei plăci din gips cartonate pe exterior; gips-carton. / Acc. și: *rigips*. ◦ Den. com.

ringtone, *ringtone-uri* [ringtəun] s.n. Sunet de apel la telefoanele mobile: *vreau să descarc niște ringtone-uri gratuite*. ◦ Din engl. *ringtone*.

riométru, *riometre* s.n. (Telec.) Radiotelescop acordat pe o frecvență fixă, având o antenă dirijată spre zenit pentru a detecta variația fluxului radiației. ◦ Din engl. *riometer*.

rizoto ► s.n. Mâncare de origine italiană, preparată din orez, unt, sos de roșii și parmezan. ◦ Din fr., it. *risotto*.

ridger
ridger
billonneur

RMN, *RMN-uri* [re-me-né] s.n. Abrev. de la *rezonanță magnetică nucleară*: *și-a făcut un RMN*.

roadshow, *roadshow-uri* [rúdjəu] s.n. Turneu care include mai multe spectacole. ◦ Din engl. *roadshow*.

roadster, *roadstere* [rúdstər] s.n. Mașină sport cu două locuri, deschisă și echipată cu o capotă ușoară, pliabilă. ◦ Din engl. *roadster*.

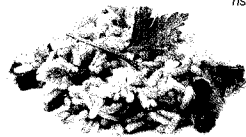
roaming [rúmin] s.n. Serviciu oferit de companiile de telefonie mobilă prin care se oferă și acoperire internațională, permițându-se utilizarea aceleiași cartele sim și în alte țări, contra unor tarife prestabilite. ◦ Cuv. engl.

roast beef, *roast beef-uri* ► [rúst bif] s.n. Friptură din mușchi de vacă, foarte puțin fript, aproape crud la mijloc; porție dintr-o astfel de friptură. ◦ Din engl. *roast beef*.

robór s. Rata medie a dobânzii pentru creditele în lei acordate pe piața interbancară, care este stabilită de BNR. ◦ Din engl. *Ro(manian) (Inter)b(ank) O(ffer) R(ate)*.

robotică s.f. Domeniu pluridisciplinar al științei și tehnicii, care se ocupă cu studiul proiectării și al tehnicii sistemelor mecanice, informatice sau mixte și a roboților, în scopul înlocuirii parțiale

rizoto
risotto
risotto

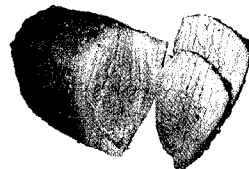

sau totale a omului în procesele tehnologice, în acțiunea sa asupra mediului înconjurător etc. ◦ Din fr. *robotique*, engl. *robotics*.

robotizá, *robotizez* vb. I. 1. Tr. A înzestra procesul de producție

cu sisteme automate, informatice și cu roboți, pentru a înlocui omul în operații repetabile sau nocive. 2. Tr. (Fig.) A transforma oameni în roboți. 3. Refl. (Fig.; despre oameni) A acționa ca un robot. ◦ Din fr. *robotiser*.

rock, *rockeri* [rúkor] s.m. (Muz.) 1. Cântăreț de rock. 2. Adept al muzicii rock; fan al cântăreților de rock. ◦ Din engl. *rock*.

roast beef
roast beef
rosbif

rockereală, *rockereli* s.f. (Fam.) Muzică rock: *pune mai bine o rockereală*. ◦ *Rocker* + *-eală*.

rockerită, *rockerițe* s.f. (Muz.) 1. Cântăreață de rock. 2. Adeptă a muzicii rock; fană a cântăreților de rock. ◦ *Rocker* + *-iță*.

rocketecă, *rocketeci* s.f. Discotecă în care se ascultă muzică rock. ◦ *Rock* + *(disco)tecă*.

ROL s.m. Abrev. de la *Romanian leu*.

role playing [ról pléin] s. Exercițiu folosit de obicei în training-urile de vânzări în care o persoană joacă rolul unui agent de vânzări și altă persoană rolul unui cumpărător, cu scopul de a exersa abilitățile în vânzare. ◦ Cuv. engl.

roll cage [ról kéidʒ] s. Cușcă de protecție montată în interiorul unui autovehicul în cazul unui

accident, în special în situațiile de rostogolire. ◦ Cuv. engl.

róller¹, *rolleri* ▼ s.m. Persoană care se deplasează cu ajutorul patinelor cu roțile. ◦ Din engl. *roller*.

róller², *rollere* s.n. Pix cu gel. ◦ Din engl. *roller(ball pen)*.

rollercoaster [rólárkústər] s. Montagne russes. ◦ Cuv. engl.

roll-on, *roll-on-uri* [ról-ón] s.n. Recipient de uz cosmetic sau medical, echipat cu o bilă care permite aplicarea substanței pe piele. ◦ Din engl. *roll-on*.

roll-over [ról-óuvər] s.n. (Fin.) Metodă prin care un credit pe termen mijlociu sau lung acordat de o bancă este refinanțat prin mijloace bănești împrumutate pe termen scurt de la alte bănci. ◦ Cuv. engl.

rom¹ s.n. (Inform.) Memorie accesibilă numai la citire al cărei program a fost înregistrat la fabricare sau la montare. ◦ Cuv. engl.

rom², *romi* s.m. Țigan. / Scris și: *rrom*. ◦ Din țig. *rrom*.

roller¹
roller
rollleur

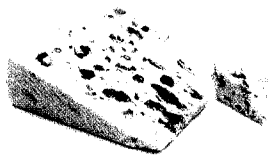
romance [roméns] adj. invar., s.n. (Film) romantic. ◦ Cuv. engl.

romani s.f. Limbă vorbită de țigani. ◦ Din țig. *rommani*; cf. fr. *romano*.

ron, **roni** s.m. Abrev. de la *Romanian new leu*; leu greu.

room-service [rumsérvis] s.n. Serviciu asigurat de un hotel prin care clienților li se poate aduce masa sau băutura în cameră. ◦ Cuv. engl.

roquefort ▼ [rokfór] s.n. Sortiment de brânză fermentată de origine franceză, din lapte de oaie, care este înșământată cu un mușcegai special. ◦ Din fr. *roquefort*.

roquefort
Roquefort
roquefort

rotary [rótəri] s.n. 1. Sistem de foraj mecanic în industria petrolieră, cu circulație continuă de fluid și cu rotirea garniturii de foraj. 2. Sistem de telefonie automată în care unele organe sunt acționate de o mișcare de rotație continuă. ◦ Cuv. engl.

rotavirus, **rotaviruși** s.m. și **rotavirusuri** s.n. (Med.) Virus care poate cauza gastroenterite, mai ales la copii. ◦ Din engl., fr. *rotavirus*.

rótring, **rotringuri** ► s.n. Stilou cu vârf tubular, de diferite diameetre, utilizat la desenul (tehnic) în tuș. ◦ Din fr. *rotring*.

rottweiler ▼ [rótvailər] s.m. Rasă de câini de pază, de origine germană, de talie mare, cu părul negru, scurt. ◦ Cuv. germ.

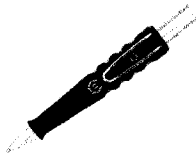

rottweiler
Rottweiler
rottweiler

router, **routeri** ► [rúter] s.n. (Inform.) Dispozitiv hardware sau software care conectează două sau mai multe rețele de calculatoare. ◦ Din engl. *router*.

rovinietă, **roviniete** s.f. Viniată care atestă plata taxei de circulație pe drumurile publice din România. / Scris și: *rovignetă*. ◦ *Ro(mânia) + viniată*.

rotring
Rotring
rotring

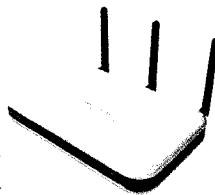

RSS, **RSS-uri** [ar-es-és] s.n. (Inform.) Protocol deschis de publicare a informației pe internet. ◦ Din engl. *R(eally) S(imple) S(yndication)*.

rtf, **rtf-uri** [re-te-fé] s.n. Format de fișier tip document, care permite transferul de grafică și de text formatat între diferite aplicații: *trimite-mi rtf-urile în atașament*. ◦ Din engl. *R(ich) T(ext) F(ormat)*.

ruletă, **rulete** s.f. *Ruletă rusească* = joc de noroc, cu puternică implicație psiho-patologică, în care partenerii mizează pe însăși viața lor, îndreptând spre tâmplă un pistol, încărcat cu un singur glonț, a cărui poziție în încărcător nu se cunoaște. ◦ Din engl., fr. *roulette*.

rutină, **rutine** s.n. (Inform.) Set de instrucțiuni care poate avea o utilitate generală sau repetată, putând constitui un program sau o parte a unui program. ◦ Din engl., fr. *routine*.

router
router
router

SA [es-á] s.f. Abrev. de la *societate pe acțiuni*.

sabatic, ~ă, **sabatici**, ~ce adj. *An sabatic* = an de studiu acordat periodic universitarilor, în care aceștia nu au obligații didactice. ◦ Din fr. *sabbatique*; cf. engl. *sabbatical*.

sablaj, **sablaje** s.n. Îndepărtare a resturilor de ipsos, silicați etc. de pe o piesă dentară turnată cu ajutorul unui jet de nisip sub presiune. ◦ Din fr. *sablage*.

sable [sabl] adj. invar., s.n. (Care este de) culoarea nisipului: *și-a luat o rochie sable*. ◦ Din fr. *sable*.

sadomasochism s.n. (Psih.) Sadism combinat cu masochism, care se manifestă la același individ. ◦ Din fr. *sadomasochisme*.

sadomasochist, ~ă, **sadomasochiști**, ~ste adj., s.m., s.f. (Psih.) (Persoană) care suferă de sadomasochism. ◦ Din fr. *sadomasochiste*.

saikéi ▼ s. Artă de origine japoneză, realizată prin îmbinarea a două tehnici: bonsai și suiseki. ◦ Cuv. jap.

salak ▼ s.n. 1. Specie de palmier originar din Indonezia, cu frunzele lungi, de până la șase metri. 2. Fructul acestui arbore, cu coaja maro-roșiatică, solzoasă, de mărimea unei smochine mature, care are gust dulce și ușor acid; fructul șarpelui. ◦ Din engl. *salak*. (<cuv. indonezian).

saikéi
saikéi
saikéi

salak (2)
salak
salak

salmonelă s.f. (Med.) Gen de bacterii patogene în formă de bastonaș, care provoacă febră tifoidă, diverse infecții alimentare, paratifozele etc. / Și: *salmonella* s.f. ◦ Din fr. *salmonelle*.

salmonella s.f. v. salmonelă.

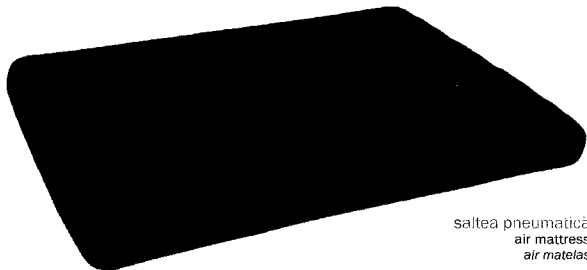
salsa ▼ s.f. 1. Sos picant din roșii, originar din America Latină. 2. Muzică de dans afro-cubaneză, cu ritm marcat, vioi; dans cu mișcări ritmate, rapide, executat pe această muzică. ◦ Din fr., engl., sp. *salsa*.

salsa (1)
salsa
salsa

salt, **salturi** s.n. (Inform.) Rup-tură de frecvență care intervine într-un program ca urmare a unei instrucțiuni de înlăntuire. ◦ Cf. fr. *saut*.

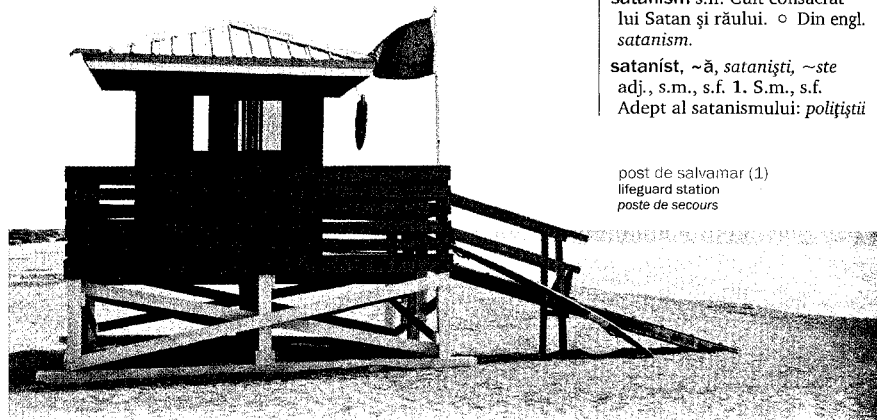
saltea pneumatică
air mattress
air matelas

salteă, saltele ▲ s.f. Saltea pneumatică = saltea făcută din material plastic și umplută cu aer, care este folosită în expediții sau pentru a pluti pe apă. Saltea ortopedică = saltea de pat cu rigiditate mărită, care oferă un suport crescut pentru spate, în timpul somnului. ○ Cf. engl. mattress, fr. matelas.

salvă, salvéz vb. I. Tr. (Inform.) A păstra datele prin mutarea lor într-un anumit loc, pentru a fi stocate: *salvează documentul înainte de a închide calculatorul!* ○ Cf. engl. save.

salvamăr, salvamari ▼ s.n., s.m. I. S.n. Serviciu maritim specializat în salvarea celor aflați în pericol de înec în mare. 2 S.m. Persoană calificată din acest serviciu. ○ *Salva(re) + mar(ină).*

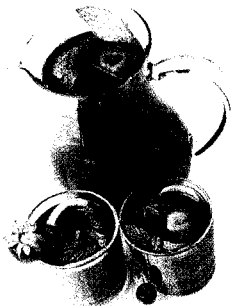
salvare, salvări (Inform.) Acțiunea de a salva și rezultatul ei: *salvarea documentelor este foarte importantă.* ○ De la *salva*.

post de salvamar (1)
lifeguard station
poste de secours

și dezvoltare rurală. ○ Din engl. *S(pecial pre-) A(ccession) P(rogramme for) A(griculture and) R(ural) D(evelopment)*.

sarcină, sarcini s.f. 1. Caiet de sarcini v. caiet. 2. (Inform.) Set de funcții ce pot fi independente prin executarea unei secvențe de program; task. ○ Cf. engl. task, fr. tâche.

saróng, saronguri s.n. Obiect de îmbrăcăminte din portul malaez, de forma unei fuste lungi și strâmte, purtată de bărbați și de femei. ○ Din fr. *sarong* (<cuv. malaez).

sangria
sangria
sangria

salvgardare, salvgardări s.f. Clauză de salvgardare = instrument prin care se permite unui stat membru al Uniunii Europene să deroge temporar de la normele dreptului comunitar, protejându-și astfel interesele legitime. ○ Cf. fr. *clause de sauvegarder*

sample, sample-uri [sémpl] s.n. 1. Produs distribuit gratuit potențialilor cumpărători în scop promoțional; mostră. 2. (Inform.) Fragment de fișier audio, video etc. care se poate descărca gratuit (în scop promoțional) de pe internet: *sample-uri de muzică rock.* ○ Din engl. *sample*.

sangria, sangria ► s.f. Băutură de origine spaniolă, făcută din vin roșu amestecat cu limonadă, fructe și mirodenii. ○ Cuv. sp.

sanitizer [sénataizer] s.n. Gel dezinfectant pentru mâini. ○ Cuv. engl.

SAPÁRD s. Program special de preaderare la Uniunea Europeană, pentru agricultură

sashimi ► [sajimi] s.n. Mâncare japoneză făcută din pește crud sau fructe de mare crude, tăiate în bucăți mici și servite cu sos de soia sau wasabi. ○ Cuv. jap.

satanism s.n. Cult consacrat lui Satan și râului. ○ Din engl. *satanism*.

satanist, ~ă, sataniști, ~ste adj., s.m., s.f. 1. S.m., s.f. Adept al satanismului: *polițiști*

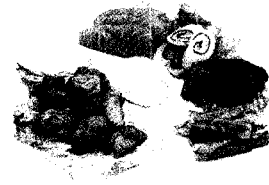
căutau sataniști care devastaseră mormintele. 2. Adj. Care se referă la satanism, care aparține satanismului: *practici sataniste.* ○ Din engl. *satanist*.

satelit, sateliți ► s.m., adj. invar.

1. S.m. **Satelit de telecomunicații** = satelit artificial dotat cu echipament special care permite realizarea unor canale de telecomunicații pentru cercetări științifice, navigație, difuzarea programelor de televiziune. **Satelit meteorologic** = satelit artificial destinat cercetării oceanului aerian și obținerii unor informații specifice din zonele terestre greu accesibile. **Televiziune prin satelit** = procedeu de difuzare a programelor de televiziune prin intermediul sateliților care transmit semnalul către abonații dintr-o anumită arie, ce dețin echipamentele necesare. 2. S.m. Unul dintre cele cinci sau mai multe difuzoare care, împreună cu un subwoofer, alcătuiesc un sistem performant de sunet.

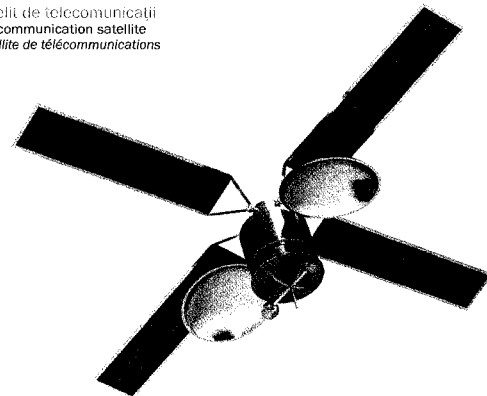
3. Adj. invar. Care gravitează în jurul cuiva sau a ceva; care depinde de ceva, subordonat cuiva; secundar: *particule-satelit*.

◆ **Oraș-satelit** = localitate de importanță secundară aflată în vecinătatea unui oraș mare, cu care are relații de cooperare. ○ Din engl., fr. *satellite*.

sashimi
sashimi
sashimi

săună, saune s.f. Tip de baie de aburi (practicată inițial în țările nordice) care constă în expunerea corpului într-o încăpere cu aer supraîncălzit la 70-80°C, produs prin stropirea unor pietre poroase încinse, urmată de răcire bruscă (dușuri, plonjare în apă rece etc.), cu

satelit de telecomunicații
telecommunication satellite
satellite de télécommunications

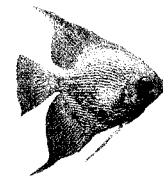
efect stimulator pentru aparatul circulator și respirator. / Sil. *sa-u-*. ○ Din engl., fr. *sauna* (<cuv. finlandez).

scadént, ~ă, scadenți, ~te adj. (Econ.; despre datorii, obligații etc.) Care a ajuns la termenul prevăzut. + (Despre termene) La care trebuie onorată o datorie, o obligație etc.; care expiră, care trebuie onorat. ○ Din it. *scadente*.

scală, scalez vb. I. Tr. (Inform.) A formata un document în vederea printării, în funcție de dimensiunea suportului de hârtie. ○ Din engl. *scale*.

scalabil, ~ă, scalabili, ~e adj. Care poate fi scalat. ○ De la *scala*.

scalăr, scalari ▼ s.m. Pește teleostean originar din America de Sud, cu corpul de formă discoidală, argintiu cu reflexe auri și brune, brăzdat de dungi transversale negre sau gri și ochiul înconjurat cu roșu (al căror desen se aseamănă cu o scară), folosit ca pește de acvariu: *a găsit de ziua lui un scalar în acvariu.* ○ Din fr. *scalaire*.

scalăr
scalare
scalaire

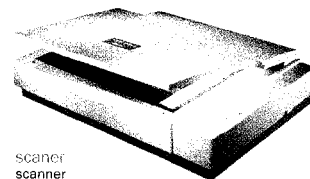
scalăre, scalări s.f. (Inform.) Acțiunea de a scala și rezultatul ei. ○ De la *scala*.

scană, scanéz vb. I. Tr. I. (Inform.) A copia și a introduce în calculator imagini, texte etc., cu ajutorul unui scanner: *trebuie să scanéz fotografiile vechi.* 2. (Fig.; fam.) A analiza succint, trecând rapid cu privirea peste ceva; a-și face rapid o idee despre ceva: *am scanat sala, pentru a-mi face o idee despre ce se întâmplă acolo.* + (Fam.) A privi, a analiza cu atenție o persoană (din cap până-n picioare): *m-a scanat cu o privire sfidătoare.* ○ Din engl. *scan*.

scanăre, scanări s.f. Acțiunea de a scană și rezultatul ei. ○ De la *scană*.

scanat, ~ă, scanați, ~te adj. (Inform.; despre fotografii, documente etc.) Care a fost supus operației de scanare: *cărți scanate.* ○ De la *scană*.

scăner, scanere ▼ s.n. 1. (Inform.) Dispozitiv care analizează o imagine fizică (o fotografie, un text, un document etc.) sau un obiect și o convertește

scăner
scanner
scanner

într-o imagine digitală ce poate fi procesată ulterior cu ajutorul unui calculator. 2. Aparat folosit în diferite domenii (medicină, industrie etc.) pentru explorarea și înregistrarea amănunțită, punct cu punct, a unei suprafețe, a unui corp, a unei substanțe etc. / Scris și: *scanner* [skɛnɛr].
○ Din engl. *scanner*.

scenariu, *scenarii* s.n. (Fig.) Desfășurare programată, planul unei acțiuni: *ne-a prezentat scenariul excursiei*. + Uneltire, complot, înscenare: *imaginează tot felul de scenarii*. ○ Din fr. *sénario*, it. *scenario*.

schî ▼ s.n. *Schi nautic* = sport nautic în care executantul, remorcat de o ambarcațiune cu motor, alunecă pe suprafața apei cu ajutorul unor schiuri speciale; water-ski. ○ Din fr. *ski*, germ. *Ski*.

schimb, *schimburi* s.n. Transformare a unei sume de bani în alta de aceeași valoare, dar în alte monede. + (P. ext.) Valoarea cu care se cotează zilnic diferite hârtii de valoare la bursă.
◇ (*Casă sau birou de*) *schimb valutar* = instituție financiară care se ocupă cu schimbarea banilor, a valorilor etc.; exchange office.
○ De la *schimba*.

schîper, *schîperi* s.m. 1. Cărmaci al unei ambarcații cu vele. 2. (Fam.) Comandant al unei nave comerciale. ○ Din engl. *skipper*.

schî nautic
water ski
ski nautique

schnauzer
schnauzer
schnauzer

schnauzer, *schnauzeri* ▲ [fnáutser] s.m. Câine robust de pază. ○ Din germ. *Schnauzer*.

schooner, *schoonere* ▼ [skúnɔr] s.n. Navă cu vele, cu două catarge inclinate, asemănătoare cu goeleta, folosită pentru pescuit și cabotaj. ○ Din engl. *schooner*.

schuss [ʃus] s.n. Coborâre directă a unei pante pe schiuri. ○ Cuv. germ.

science-fiction [sáians-fikʃɔn] s.n. Gen literar sau cinematografic în care fantasticul, bazat de regulă pe descoperiri științifice speculative, schimbări climatice, incursiuni spațiale, forme de viață extraterestră etc., reprezintă substanța discursului artistic; (abrev.) SF ◇ (Adj.) *Film science-fiction*. ○ Cuv. engl.

scientologie s.f. Sistem religios bazat pe căutarea cunoașterii de sine și pe împlinirea spirituală prin diverse, tehnici, metode, cursuri etc. ○ Din engl. *scientology*.

scientologist, ~ă, *scientologiști*, ~ste s.m., s.f. Adept al scientologiei. ○ Din engl. *scientologist*.

scout, *scouturi* s.n. 1. (Fin.) Rata (sau taxa) oficială a scontului = rata dobânzii practică de Banca Centrală (Națională) pentru creditele de refinanțare acordate băncilor comerciale, necesare pentru acoperirea unor nevoi urgente. 2. Reducere acordată cumpărătorului care achită prețul unor mărfuri în numerar. ○ Din it. *sconto*, fr. *escompte*.

scor, *scoruri* s.n. (Fam.) Preț: *au haine bune, dar scoruri cam mari*. ○ Din engl., fr. *score*.

scoring s.n. (Fin.) Instrument de selecție folosit în cazul aplicațiilor pentru un credit bancar, care este bazat pe analiza statistică a datelor demografice ale acestora sau a comportamentului de plată (pentru cei care au accesat credite în trecut). ○ Cuv. engl.

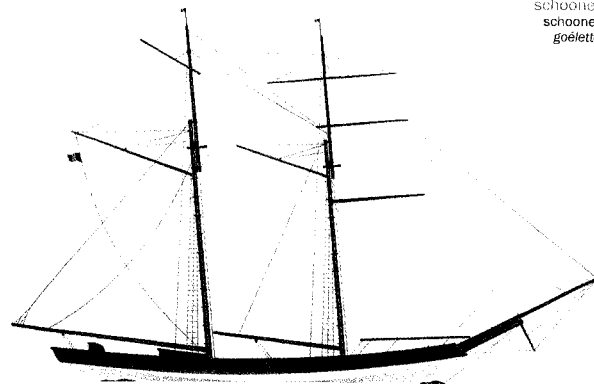
scotch¹, *scotch-uri* [skótʃ] s.n. 1. Whisky scoțian. 2. Sticlă, pahar cu această băutură. ○ Din engl. *scotch*.

scotch², *scotch-uri* ► [skótʃ] s.n. Bandă adezivă transparentă. ○ Din engl. *scotch*, den. com.

scrabble [skrébəl] s.n. Joc distractiv care se joacă în două, trei sau patru persoane și care constă în formarea de cuvinte încrucișate pe o tablă, folosind jetoane pe care sunt notate literele, fiecare jucător trebuind să obțină numărul cel mai mare de puncte prin plasarea literelor mai valoroase pe pătrățelele cele mai favorabile. ○ Cuv. engl.

scratch [skretʃ] s.n. (Sport) Eliminarea a unui concurent din competiție (pentru neprezentare), prin ștergerea de pe listele de participanți. ○ Cuv. engl.

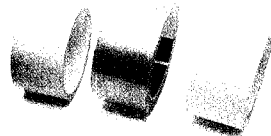
screening, *screeninguri* [skrinin] s.n. 1. Examen medical realizat cu raze X. 2. Proces de verificare a unui candidat în vederea stabilirii gradului de compatibilitate

schooner
schooner
goélette

a acestuia cu postul pe care ar urma să-l ocupe. ○ Din engl. *screening*.

screen saver, *screen savere* [skrin séivɔr] s.n. (Inform.) Program care, după un timp prestabilit, înlocuiește imaginea fixă de pe monitor cu o imagine a unui obiect în mișcare, pentru a evita alterarea fosforului la monitoarele CRT și la cele cu plasmă. ○ Din engl. *screen saver*.

scotch
scotch tape
scotch

screenshot, *screenshot-uri* [skrinʃat] s.n. Captură de ecran. ○ Cuv. engl.

script, *script-uri* s.n. (Inform.) Serie automată de instrucțiuni executate într-o anumită ordine. ○ Din engl. *script*.

scroll, *scroll-uri* s.n. 1. (Inform.) Rotiță la mouse, care are rolul de a deplasa pagina în sus sau în jos, de a mări sau de a micșora volumul la unele aplicații etc. 2. (În televiziune) Crawl. ○ Din engl. *scroll*.

scrub, *scruburi* [skráb] s.n. Loțiune cosmetică semiabrazivă, care se aplică pe față sau pe

corp, pentru curățarea pielii. ○ Din engl. *scrub*.

scrutin, *scrutinuri* s.n. 1. (Polit.) Totalitate a voturilor exprimate depuse în urnă, cu ocazia unei alegeri. ◇ *Tur de scrutin* = (prima sau a doua) etapă a unor alegeri care se repetă. 2. Mod de adoptare, prin vot, a hotărârilor la conferințele internaționale sau la sesiunile organizațiilor internaționale. ○ Din fr. *scrutin*.

scuba diving ▼ [skúba daivin] s. Sport de agrement care presupune scufundări subacvatice, cu ajutorul unui aparat de respirat. ○ Cuv. engl.

scuba diving
scuba diving
plongée sous-marine

scufundăre, *scufundări* s.f. pl.

A face *scufundări* = a) a practica scuba diving; b) a practica snorkeling. ○ De la *scufunda*.

scurtmetraj, *scurtmetraje* s.n. Film care nu depășește durata de 30 de minute sau lungimea de 1 000 m. ○ *Scurt* + *metraj*; cf. fr. *court-métrage*.

SDRAM, *SDRAM-uri* [es-de-râm] s.n. (Inform.) (Cip de) memorie volatilă a cărei rată de transfer este mai mică decât cea a DDRAM-ului. ○ Din engl. *S(ynchronous) D(ynamic) R(andom) A(ccess) M(emory)*.

SEAF s. Fond de investiții pentru întreprinderi mici. ○ Din engl. *S(mall) E(nterprise) A(ssistance) F(und)*.

sea-line [sí-lain] s.f. Canalizare sub apă care permite încărcarea și descărcarea în plină mare sau în rada unui port a produselor petroliere. ○ Cuv. engl.

search engine, *search engine-uri* [sɔrʃ éndʒin] s.n. (Inform.) Motor de căutare. ○ Din engl. *search engine*.

secă, *sec vb.* I. Tr. (Fam.) A enerva, a irita, a plictisi pe cineva: *mă secă* tot timpul!

sechestrăt, ~ă, *sechestrați*, ~te
adj. 1. (Jur.; despre bunuri mobi-
le sau imobile aflate în litigiu sau
aparținând unui debitor) Care
este pus sub sechestrul. 2. (Despre
persoane) Care este reținut cu
forța, în mod ilegal: *marinari
sechestrați*. ◦ De la *sechestra*.

second-hand, *second-hand-uri*
[séskond-hend] adj. invar., s.n.
1. Adj. invar. La mâna a doua;
(abrev.) SH: *și-a luat o mașină
second-hand*. 2. S.n. Magazin
în care se vând produse la
mâna a doua: *s-au deschis două
second-hand-uri noi*. ◦ Din engl.
second hand.

secretiză, *secretizez* vb. I.
Tr. A face să devină secret.
◦ *Secret + -iza*.

secretizare, *secretizări* s.f.
Inserarea unor elemente care
împiedică falsificarea unor date,
a unor documente etc. ◦ De la
secretiza.

secretomanie, *secretomanii* s.f.
(Psih.) Mania de a ști și de a pă-
stra secrete. ◦ *Secret + manie*,
după *megalomanie*, *mitomanie*.

sector, *sectoare* s.n. 1. *Sector
bugetar* = totalitate a angajaților
care sunt plătiți de la bugetul de
stat. 2. (Inform.) Subdiviziune
a pistei unui hard disk. ◦ Din
engl. *sector*, fr. *secteur*.

secu s.f. Abrev. de la *securitate*.

securist, *securiști* s.m. Persoană
în serviciul securității din fostele
state comuniste. + (P. ext.)
Persoană care a colaborat cu or-
ganele de securitate comuniste.
◦ *Secur(itate) + -ist*.

securitate s.f. Totalitate a
organelor de stat care, în țările
comuniste, aveau sarcina apă-
rării sistemului politic, social,
economic respectiv; (spec.)
organ de stat represiv, instituție
cu asemenea atribuții; poliție
politică; sediu, local al acestei
instituții; (abrev.) secu. ◦ Din
fr. *sécurité*.

securiză¹, *securizez* vb. I. Tr.
A supune sticla unui tratament
termic, pentru a obține securitul.
◦ *Secur(it) + -iza*.

securiză², *securizez* vb. I. Tr.
1. A asigura securitatea, pro-
tecția, paza unui dispozitiv,

a unei instituții etc.: *au securizat
transportarea banilor spre banca
centrală*. 2. (Rar) A însuși cuiva
un sentiment de securitate,
de încredere în sine. ◦ Din fr.
securiser.

securizare, *securizări* s.f. Acțiu-
nea de a securiza și rezultatul ei.
◦ De la *securiza*.

secvențial, ~ă, *secvențiali*, ~e
adj. Care se împarte în secvențe;
care aparține secvenței; care se
referă la secvență. / Sil. -ți-al.
◦ Din fr. *séquentiel*.

secvențialitate s.f. Caracter
secvențial. / Sil. -ți-al. ◦ Din fr.
séquentialité.

sedán s.n. Tip de autoturism
cu un singur compartiment,
cu locuri pentru patru-șapte
persoane și cu un spațiu separat
pentru bagaje; berlină. ◦ Din
engl. *sedan*, fr. *sedan*.

segment, *segmente* s.n. (Inform.)
Suită de informații, de lungime
variabilă, definită în cadrul
unui program. ◦ Din engl., fr.
segment.

seism, *seisme* s.n. (Fig.) Zguduire
socială de mari proporții; revolu-
ție. ◦ Din fr. *séisme*.

selectă, *selectez* vb. I. Tr. (Inform.)
A folosi mouse-ul sau tastatura
pentru a marca un text, un
fragment de text etc. dintr-un
document digital: *am selectat
o propoziție de pe prima pagină
pentru a o muta pe altă pagină*.
◦ Din engl. *select*.

selectare, *selectări* s.f. (Inform.)
Acțiunea de a selecta și rezultatul
ei. ◦ De la *selecta*.

selecționer, ~ă, *selecționeri*, ~e
s.m., s.f. Persoană autorizată care
selecționează sportivii cei mai
valoroși pentru formarea unor
echipe (naționale), în vederea
participării la o competiție. / Sil.
-ți-o. ◦ Din fr. *sélectionneur*.

self-control [self-kontról] s.n.
(Psih.) Autocontrol. ◦ Cuv. engl.

self-defense [self-diféns] s.n.
(Sport) Autoapărare. ◦ Cuv.
engl.

self-employed [self-implóid]
s.n. Persoană care exercită o
activitate independentă; lucrător
independent. ◦ Cuv. engl.

self-esteem [self-istím] s.n.
(Psih.) Încredere în propriile
forțe; stimă de sine. ◦ Cuv. engl.

self-government [self-
gávørnmənt] s.n. Sistem de
administrare bazat pe o largă
participare a cetățenilor la viața
publică. + Sistem de educație
care cultivă autodisciplinarea
prin autoconducere, prin acorda-
rea autonomiei elevilor față de
educator. ◦ Cuv. engl.

self-made man [sélf-meid men]
s.m. Om realizat prin propriile
forțe, autodidact, care nu dato-
rează nimic originii, favorurilor
sau norocului. ◦ Cuv. engl.

self-service [sélf-sérvís] s.n.
Magazin, restaurant etc. cu
autoservire. ◦ Cuv. engl.

semaforiză, *semaforizez* vb. I. Tr.
A prevedea cu (sau a instala)
semafoare (pe) o cale de rulare,
(într-o) intersecție de drumuri
pentru dirijarea circulației.
◦ *Semafor + -iza*.

semaforizare, *semaforizări* s.f.
Acțiunea de a semaforiza și
rezultatul ei. ◦ De la *semaforiza*.

semaforizat, ~ă, *semaforizați*,
~te adj. Care a fost prevăzut cu
semafoare. ◦ De la *semaforiza*.

semântică s.f. (Inform.)
Ansamblul regulilor care definesc
înțelesul fiecărui program. ◦ Din
fr. *sémantique*, engl. *semantics*.

semidigerat, ~ă, *semidigerați*,
~te adj. Care a fost digerat doar
pe jumătate. ◦ *Semi- + digerat*.

semieșec, *semieșecuri* s.n. Eșec
parțial. ◦ *Semi- + eșec*.

semnal, *semnale* s.n. (Telec.)
Fiecare dintre fenomenele fizice
(acustice, optice sau electromag-
netice), manifestate prin succe-
siuni ale valorilor parametrilor
caracteristici, care pot fi utilizate
pentru transmiterea la distanță a
mesajelor. ◊ *Semnal purtător* =
oscilație electromagnetică de înaltă
frecvență utilizată în
telecomunicații, căreia i se poate
modifica un parametru cu ajuto-
rul unui alt semnal, care conține
informația. *A avea semnal* = a
fi în aria de acoperire a unui
dispozitiv de transmisie-recepție
din rețeaua GSM. ◦ Din engl.,
fr. *signal*, după *semm*.

semnătură, *semnături* s.f. *Semnă-
tură digitală* (sau *electronică*) =
transformare criptografică
realizată prin folosirea tehnicilor
asimetrice de către un dispozitiv
computerizat, în scopul identifi-
cării semnatarului unui mesaj și
prin care este indicată persoana
ce a aprobat conținutul infor-
mației și al datelor transmise.
◦ Cf. engl. *digital signature*.

senior editor, *senior editori*
[síniør éditor sau seniør éditor]
s.m. Angajat al unei edituri, al
unui ziar etc., care urmărește
activitatea angajaților din echipa
editorială, a traducătorilor, a
fotografilor și a colaboratorilor.
◦ Din engl. *senior editor*.

senzor, *senzori* ▼ s.m. 1. (Fiz.)
Dispozitiv (ultrasensibil) utilizat
pentru generarea unui semnal
care să indice apariția unei
situații date sau să reprezinte
variația unui parametru într-un
fenomen: *autoturism cu senzori
de parcare*. 2. Sistem electronic
care permite determinarea orien-
tării unui satelit, a unui astru în
raport cu Pământul. 3. (Milít.)
Dispozitiv de detectare introdus
într-o armă. 4. Dispozitiv sau
instrument care absoarbe radiații
electromagnetice și le transfor-
mă în mărimi fizice măsurabile,
obținând informații despre
obiectul înregistrat: *senzor
infraroșu*. ◦ Din engl. *sensor*.

senzor infraroșu
infrared sensor
capteur infrarouge

sepepist, *sepepiști* s.m. Angajat al
Serviciului de Pază și Protecție.
◦ De la *SPP*.

sequencer [síkuənsər] s.n.
(Inform.) Dispozitiv digital care
determină ordinea elementelor
dintr-o secvență, fazele unui
proces etc. ◦ Cuv. engl.

séră, *sere* s.f. 1. *Efect de seră* =
proces de încălzire a aerului și
solului datorită reflectării pe

stratul de dioxid de carbon a
radiațiilor infraroșii emise de sol
în urma încălzirii de la Soare:

*efectul de seră este motivul topirii
calotei glaciare. Gaze cu efect de
seră = gaz (dioxid de carbon,
metan, ozon etc.) prezente
în atmosferă, care absorb
razele infraroșii și contribuie
la realizarea efectului de seră*.
2. (P. ext.) Proces de încălzire
(de la razele solare) a spațiilor
închise prevăzute cu multe
geamuri. ◦ Cf. fr. *effet de serre*,
engl. *greenhouse effect*.

seriál, *seriale* s.n. (Și *serial
number*) Număr unic care este
alocat pentru identificarea unui
produs: *am pierdut serialul de la
kitul de Windows*. ◦ Din engl.
serial (number).

serializă, *serializez* vb. I. Tr.
1. A dispune în serii. + A turna
un film, a publica o scriere sub
formă de serial. 2. (Inform.)
A transforma o informație
furnizată sub formă paralelă
într-una de serie. / Sil. -ri-a.
◦ Din fr. *sérialiser*.

seriát, ~ă, *seriați*, ~te adj.
Care a fost așezat în sau pe
serii; care a fost clasat, triat
pe serii, primind un număr
(de serie). / Sil. -ri-at. ◦ De
la *seria*.

serie, *serii* s.f. (Inform.) Trata-
re a operațiilor bit după bit.
◦ Din fr. *série*, engl. *series*.

serigrafă, *serigrafiez* vb. I. Tr.
A reproduce prin serigrafie.
/ Sil. -fi-a. ◦ De la *serigrafie*.

serigrafiaț, ~ă, *serigrafiați*,
~te adj. Care este imprimat prin
serigrafie. / Sil. -fi-at. ◦ De la
serigrafia.

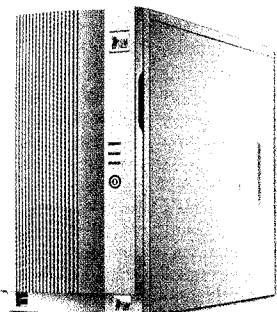
serigrafic, ~ă, *serigrafici*, ~ce
adj. Care aparține serigrafiei,
care se referă la serigrafie; care
este folosit în serigrafie. ◦ Din
fr. *séraphique*.

serigrafie, *serigrafii* s.f. Procedeu
de imprimare (pe lemn, sticlă,
textile etc.) cu ajutorul unui
ecran de mătase. + (P. ext.)
Imagine obținută prin acest
procedeu. ◦ Din fr. *séraphie*,
germ. *Serigraphie*, engl.
serigraphy.

serigrafiere, *serigrafieri* s.f. Acți-
unea de a serigrafia și rezultatul
ei. ◦ De la *serigrafia*.

seropozitiv, ~ă, *seropozitivi*, ~e
adj., s.m., s.f. (Med.) (Persoană)
care prezintă un serodiagnostic
pozitiv, în special la virusul HIV;
(persoană) al cărei ser sangvin
conține anticorpi specifici, în
special ai virusului HIV. ◦ Din
engl. *seropositive*, fr. *séropositif*.

server, *server* ▼ [sérvar] s.n.
(Inform.) 1. (Într-o rețea locală)
Calculator pe care rulează
un software administrativ, ce
controlează accesul la rețea și
la resursele sale și care oferă
resurse calculatoarelor ce
funcționează ca stații de lucru în
rețea. 2. (În internet sau în altă
rețea) Calculator care răspunde
(automat) comenzilor trimise de
un client. ◦ Din engl. *server*.

server (1)
server
serveur

service, *service-uri* [sérvis] s.n.

1. Ansamblu de servicii ulterioare
vânzării unui produs, oferite
de producător cumpărătorului
pentru a asigura funcționarea,
repararea sau înlocuirea produsu-
lui respectiv. 2. Stație de reparare
și de întreținere a autoturismelor.
◦ Din engl. *service*.

serviciu, *servicii* s.n. 1. *Serviciu
daune* = departament din cadrul
unei companii de asigurări,
care se ocupă cu organizarea și
constatarea pagubelor produse
în urma unui accident, a unei
catastrofe naturale etc. 2. (In-
form.) *Serviciu web* = a) asistență

în domeniul web-designului, a promovării on-line etc.); *b*) software care se pune la dispoziție pe internet și care folosește un sistem de mesaje standardizat bazat pe XML; *c*) colecție de protocoale și standarde folosite pentru schimbul de date pe internet între aplicații sau sisteme. 3. *Serviciu clienți* = departament din cadrul unei companii (de telefonie mobilă, de furnizare de internet etc.) care asigură comunicarea cu clienții. 4. *Serviciul de Pază și Protecție* = serviciu secret din România care are atribuții în ceea ce privește siguranța națională și asigurarea protecției demnitarilor români, a demnitarilor străini pe timpul șederii lor în România și a familiilor acestora; (abrev.) SPP. 5. *Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare* = serviciu medical de intervenție rapidă, înființat în 1991; (abrev. curentă) SMURD. ◦ Cf. engl., fr. *service*.

servisare, servisări s.f. Asigurarea service-ului în diferite domenii. ◦ De la *service*.

servită, servite s.f. (Fam.) Lucrare scrisă de acasă, substituită pe ascuns în timpul unui examen. ◦ De la *servi*.

servodirecție, servodirecții s.f. Dispozitiv de manevră a direcției la autovehicule, care micșorează efortul conducătorului. ◦ Din fr. *servodirection*.

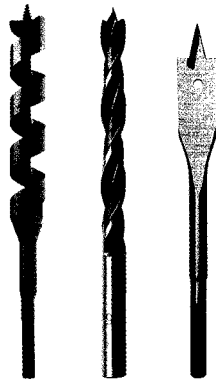
servofrână, servofrâne s.f. Mecanism auxiliar având rolul de a amplifica forța de frânare a unui sistem tehnic (automobil, utilaj etc.). ◦ Din fr. *servofrein*.

servomecanism, servomecanisme s.n. Mecanism al unui regulator, prin care acesta acționează asupra mărimii sau a parametrului de reglat. ◦ Din fr. *servomécanisme*.

servomotor, servomotoare s.n. Motor (electric, hidraulic sau pneumatic) care acționează un element de execuție al unui sistem tehnic, transformând un semnal aplicat la intrare într-o mișcare cu precizie de rotație și folosind o sursă auxiliară de energie. ◦ Din fr. *servomoteur*.

servoreglare, servoreglări s.f. Reglare automată prin care forța exercitată asupra elementului activ al regulatorului este adusă la valoarea necesară printr-un aport de energie auxiliară. ◦ *Servo-* + *reglare*.

set, seturi ▼ s.m. Ansamblu de obiecte, de piese, de instrumente etc. care au o anumită destinație și care se vând împreună: *un set de burghie*. + Ansamblu de articole de îmbrăcăminte confecționate din același material, care se poartă împreună. ◦ Din engl., fr. *set*.

set de burghie
set of drills
jeu de forets

setă, setez vb. I. 1. Tr. A fixa, a stabili anumiți parametri de funcționare ai unui calculator, ai unui telefon mobil etc., pentru a indica sau afișa anumite date, imagini, pentru a efectua diferite operațiuni etc.: *setează frecvența monitorului cum trebuie și nu vei mai avea probleme; a setat casetofonul din mașină*. 2. Refl. (Fam.) A se fixa pe o anumită idee, un anumit program sau comportament etc.: *s-a setat pe examen și nu mai face altceva*. ◦ Din engl. *set*.

setăre, setări s.f. Acțiunea de a *seta* și rezultatul ei. ◦ De la *seta*.

setat, ~ă, setați, ~te adj. (Despre calculatoare, televizoare, telefoane

mobile etc.) Pentru care s-au stabilit anumiți parametri de funcționare. ◦ De la *seta*.

set-list, set-list-uri s.n. (Inform.) Play-list. ◦ Din engl. *set-list*.

setter, setteri ▼ s.m. Rasă engleză de câini de vânătoare; câine care face parte din această rasă. ◦ Din engl. *setter*.

sevrāj, sevraje s.n. (Med.) Dezbisuire progresivă de droguri, de excitante (în cazul unui toxicoman) sau de alcool (în cazul unui alcoolic). ✦ *Sindrom de sevrāj* = totalitatea tulburărilor psihice și fizice (spasme, dureri etc.) provocate de întreruperea voluntară sau accidentală a consumului de droguri. ◦ Din fr. *sevrage*.

sex-appeal [sék-əpil] s.n. Atracție, farmec deosebit pe care îl exercită o persoană asupra sexului opus. + Aspect atrăgător, provocator al unei persoane. ◦ Cuv. engl.

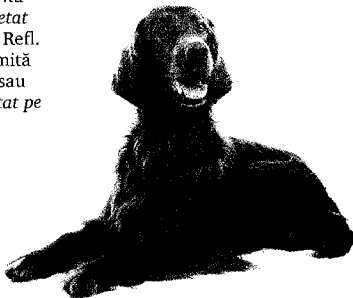
sexism s.n. Discriminare sexuală. ◦ Cuv. engl.

sex-shop, sex-shop-uri [sék-ʃop] s.n. Magazin care comercializează obiecte sexuale pentru adulți (păpuși gonflabile, lenjerie intimă etc.). ◦ Din engl. *sex shop*.

sexual, ~ă, sexuali, ~e adj. *Abuz sexual* v. *abuz*. ◦ Din fr. *sexuel*.

séxy adj. invar. (Fam.) 1. Care este atractiv din punct de vedere sexual: *un bărbat sexy*. 2. Care este plăcut, atrăgător: *e un proiect sexy*. / Scris și: *sexi*. ◦ Cuv. engl.

setter
setter
setter

sezonāl, ~ă, sezonali, ~e adj. (Rar) *Sezonier: activități sezonale*. ◦ *Sezon* + *-al*.

sezonier, ~ă, sezonieri, ~e s.m., s.f. Lucrător angajat pentru un sezon: *a angajat sezonieri pentru curățenie*. / Sil. *-ni-er*. ◦ Din fr. *saisonnier*.

SF, SF-uri [se-fé] s.n. Abrev. de la *science fiction*.

SH, SH-uri [se-háj] adj. invar., s.n. Abrev. de la *second-hand*.

shake, shake-uri [šéik] s.n. Abrev. de la *milkshake*.

shaker, shakere ► [šéikər] s.n. Recipient de bar folosit la pregătirea cocktailurilor prin metoda agitării. ◦ Din engl. *shaker*.

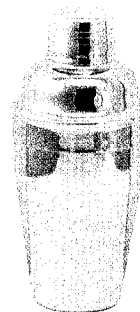
share [šéər] s.n. 1. (Inform.) Acțiune prin care fișierele sau directoarele devin accesibile altor utilizatori din rețea. 2. (În analiza audienței și a marketing-ului de televiziune) Distribuția audienței între mai multe canale de televiziune, exprimată prin raportul dintre telespectatorii care se uită la un anumit post de televiziune și numărul total de telespectatori care se uită la televizor în acel moment. ◦ Cuv. engl.

shareware, shawarme ▼ [šéəruər] s.n. (Inform.) Program distribuit inițial gratuit de către anumiți producători de software, cu scopul ca după trecerea unei perioade fixe de timp de la instalarea și utilizarea acestuia pe calculatorul personal,

beneficiarul produsului să achite contravaloarea respectivului program. ◦ Cuv. engl.

sharui, sharui [šeru] vb. IV. Tr. (Inform.) A face ca fișierele sau directoarele să devină accesibile altor utilizatori din rețea. ◦ Din engl. *share*.

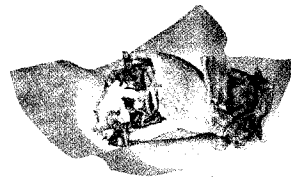
sharuire, sharuiri [šeruire] s.f. (Inform.) Acțiunea de a *sharui* și rezultatul ei. ◦ De la *sharui*.

shaker
shaker
shaker

sharuit, ~ă, sharuiți, ~te [šeruit] adj. (Inform.; despre fișiere sau directoare) Care este accesibil și altor utilizatori din rețea. ◦ De la *sharui*.

shawarma, shawarme ▼ [šəorma] s.f. Preparat culinar originar din Arabia, care constă din carne friptă frigărui rotative, tăiată mărunt, asortată cu

shawarma
shawarma
shawarma

legume și condimente și servită, de obicei, într-o lipie. / Scris și: *shaorma*. ◦ Din ar. *shawarma*.

sheet, sheet-uri [šit] s.n. (Inform.) Foie de calcul în programul Microsoft Excel. ◦ Din engl. *sheet*.

shelterdeck, shelterdeckuri ▼ [šéltədek] s.n. Navă maritimă cu două punți, având, la partea superioară și în bordurile interpunții, deschideri ce pot fi închise etanș, servind la încărcarea și descărcarea navei. ◦ Din engl. *shelter deck*.

shiatsu [šiatšu] s.n. Acupresură tradițională japoneză. ◦ Cuv. jap.

shift [šift] s.n. (Inform.) Tastă care, arunci când este apăsată împreună cu altă tastă, îi conferă acesteia o semnificație diferită. ◦ Cuv. engl.

shipping, shippinguri [šipiŋ] s.n. Expediere de mărfuri cu ajutorul navelor. ◦ Din engl. *shipping*.

shelterdeck
shelter deck
shelter deck

shish kebab ▼ [ʃiʃ kebáb] s.n. Sortiment de kebab, sub formă de frigăruie. ◦ Cuv. tc.

shish kebab
shish kebab
shish kebab

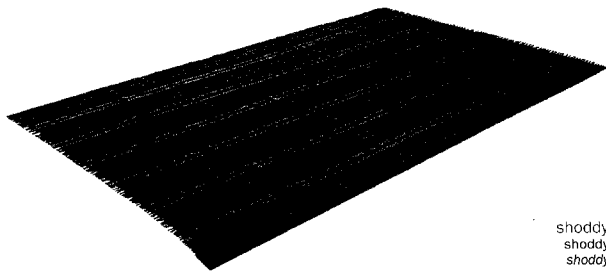
shocking [ʃókiŋ] adj. invar. Care impresionează neplăcut; supărător; șocant: *avusese o prestație shocking*. + Care ofensează bunul gust; scandalos, revoltător: *avea un decolteu shocking*. ◦ Cuv. engl.

shoddy ▼ [ʃódi] s.n. Material fibros obținut prin destrămarea resturilor de fire și de țesături de lână, folosit în filatura de lână cardată. ◦ Cuv. engl.

shogun, shoguni [ʃogún] s.m. Titlu purtat de conducătorii militari (sau civili) ai Japoniei feudale între 1192 și 1867 (care au fondat adevărate dinastii), când întreaga putere de stat era concentrată în mâinile lor, împăratul fiind suveran nominal. + (P. ext.; fam.) Șef al unei organizații mafioase sau criminale. ◦ Din engl., fr. *shogun* (<cuv. jap.).

shooting, shooting-uri [ʃútiŋ] s.n. Ședință foto: *am fost la un shooting ieri seară*. ◦ Din engl. *shooting*.

shop, shop-uri [ʃop] s.n. Magazin mic, în care se vând mărfuri (de lux). ◦ Din engl. *shop*.

shoddy
shoddy
shoddy

shopping [ʃópiŋ] s.n. Faptul de a face cumpărături (în mod excesiv). ◦ Cuv. engl.

shopping center [ʃópiŋ sentər] s.n. Centru comercial: *s-a deschis un nou shopping center*. ◦ Cuv. engl.

shoran [ʃorán] s.n. Sistem radiotehnic de navigație care constă în stabilirea poziției unei (aero)nave cu ajutorul a două balize de pe uscat, interogate succesiv de emițătorul de la bord. ◦ Cuv. engl.

shortcut, shortcut-uri [ʃórtkat] s.n. (Inform.) Fișier care reprezintă înregistrarea adresei unui alt fișier, a unui site etc., pentru facilitarea accesului. ◦ Din engl. *shortcut*.

shortening [ʃórtniŋ] s.n. Specie de grăsimi animale sau vegetale, de consistența unturii, care se amestecă și se prelucrează ușor, fiind folosite în industria alimentară. ◦ Cuv. engl.

shortcut [ʃórtkii] s.n. Tastă de comenzi rapide. ◦ Cuv. engl.

show, show-uri [ʃóu] s.n. Spectacol de varietăți, cu muzică, dansuri, susținut de un actor de musichall, de un cântăreț sau de o formație. + *Show-business* = ansamblu de activități comerciale care servesc producția reprezentațiilor artistice; industria spectacolelor. + (Fam.) Manifestare veselă, amuzantă (ca într-un spectacol de divertisment) a unei persoane care destinde atmosfera (unei petreceri, a unei adunări etc.) prin modul exuberant, glumeț de a fi, prin calitățile de comediant, de mim etc. + (Fam.) Scandal (al căruia protagonist este o

singură persoană, de obicei amețită de băutură, recalitrantă etc.): *bețivul a făcut un show teribil*. ◦ Din engl. *show*.

showbiz [ʃóubiz] s.n. Industrie a divertismentului care include teatru, muzică, televiziune etc. ◦ Cuv. engl.

showman, showmani [ʃóumen] s.m. 1. Artist care organizează show-uri; realizator de show-uri. 2. Muzician care cântă pe scenă sau în orchestră, îndeplinind în spectacol rolul de solist sau acompaniator. ◦ Din engl. *showman*.

showroom, showroom-uri [ʃóurum] s.n. Salon-expoziție cu caracter permanent, în care sunt expuse produsele de marcă ale unei firme, în vederea vizionării acestora de către potențialii clienți și a comercializării lor. ◦ Din engl. *showroom*.

shuffle [ʃafl] s.n. (Inform.) Opțiuni de a reda în mod aleatoriu melodiile dintr-o listă, întâlnită la playerele fizice sau digitale. ◦ Cuv. engl.

shuttle ▼ [ʃatl] s. Navă spațială. ◦ Cuv. engl.

sida s.f. (Med.) Boală infecțioasă contagioasă, transmisibilă pe cale sexuală sau sangvină, care se caracterizează prin slăbirea sau dispariția completă a reacțiilor imunitare ale organismului, reprezentând faza finală a infectării cu virusul HIV. ◦ Din fr. *S(yndrome d') I(mmuno)d(eficience) A(cquise)*; cf. engl. *A(cquired) I(mmune) D(eficiency) S(yndrome)*.

side by side [sáid bai sáid] adj. invar. (Despre frigider) Care are două uși. ◦ Cuv. engl.

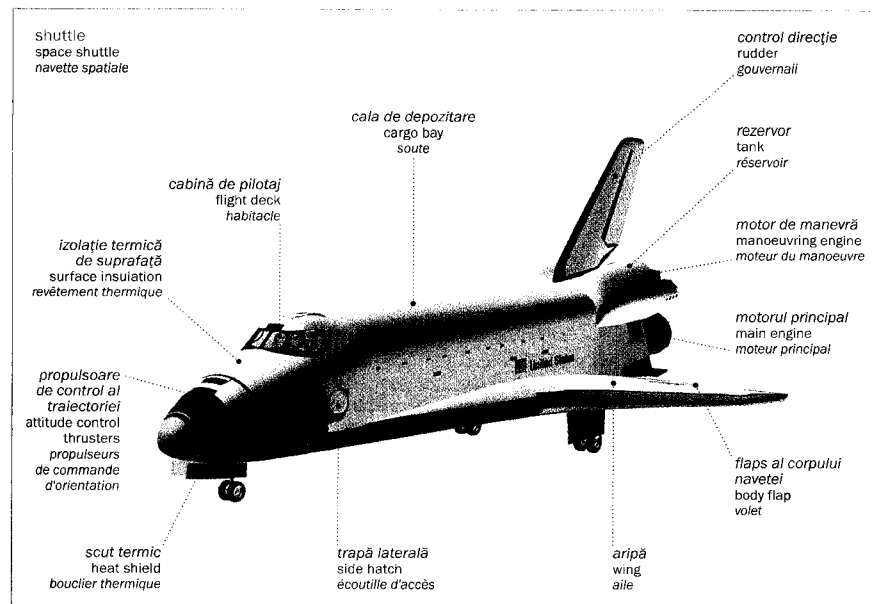
sidecar ► [sáidkar] s.n. Ataș de motocicletă. ◦ Cuv. engl.

SIF, SIF-uri s.n. Abrev. de la *societate de investiții financiare*.

sign-in [sáin-ín] s.n. (Inform.) Autentificare. ◦ Cuv. engl.

sign-out [sáin-áut] s.n. (Inform.) Delogare. ◦ Cuv. engl.

sign-up [sáin-áp] s.n. (Inform.) Creare a unui cont nou; înregistrare pe un site. ◦ Cuv. engl.

silent [sáilənt] adj. A da (sau a pune) pe silent v. mut. ◦ Cf. engl. *silent (mode)*.

silențios, ~oasă, silențioși, ~oase adj. 1. (Despre străzi, încăperi etc.) Unde nu se aude nici un zgomot: *cameră silențioasă*. 2. (Despre aparate, vehicule etc.) Care nu face zgomot: *aeroterma este foarte silențioasă*. + (Adv.) *Ferestrele noi se închid silențios*. 3. (Despre oameni) Care vorbește puțin; care este tăcut, liniștit: *era o tânără silențioasă*. / Sil. -ți-os. ◦ Din fr. *silencieux*.

silicon, siliconi, s.m. și *silicoane* s.n. 1. S.m. Compus macromolecular cu structură asemănătoare corpurilor organice, în stare fluidă (uleiuri) sau solidă (rășini), constituit din lanțuri sau cicluri de atomi de siliciu care alternează regulat cu atomi de oxigen și având radicali organici legați la atomii de siliciu, care se caracterizează prin rezistență la apă și la oxidare și printr-o mare stabilitate la temperaturi înalte. 2. S.n. (Fam.) A-și pune *silicoane* = a-și mări (în urma unei intervenții de chirurgie plastică)

volumul sânilor, al buzelor etc. prin introducerea unui implant în care se folosește o proteză din acest compus macromolecular. ◦ Din engl., fr. *silicone*.

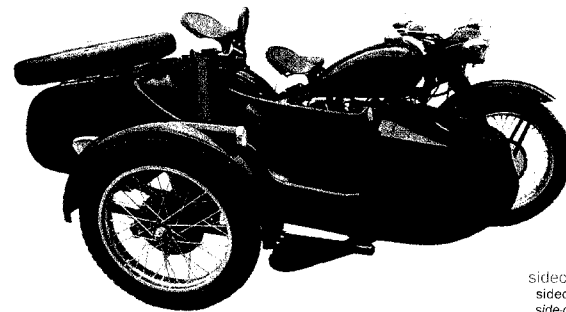
siliconă, silicoanez vb. I. Tr., refl. (Fam.) A(-și) implanta silicon într-o anumită parte a corpului. ◦ De la *silicon*.

siliconat, ~ă, silicoanați, ~te adj. (Fam.; depr.) Care și-a implantat silicon într-o anumită parte a corpului: *bust siliconat*. ◦ De la *silicon*.

sim, simuri s.n. (Și *cartelă sim*) Card portabil de memorie montat în telefonul mobil, care conține codul de identitate al utilizatorului și date personale relevante: *am introdus simul în telefon*. ◦ Din engl. *S(ubscriber) I(dentification) M(odule)*.

simulă, simulez vb. I. Tr. (Inform.) A reproduce, cu ajutorul unui sistem informatic, caracteristicile și evoluția unui proces. ◦ Din fr. *simuler*.

simulator, ~oare, simulatori, ~oare adj., s.m., s.f., s.n. 1. Adj., s.m., s.f. (Psih.) (Persoană) care

sidecar
sidecar
side.car

exagerează, înlocuiește sau prelungeste, mai mult sau mai puțin conștient, un simptom patologic. 2. S.n. Ansamblu de aparate și de dispozitive care simulează situațiile posibile într-o activitate, folosit pentru antrenarea și verificarea reacțiilor omului. + Aparat care reproduce o situație tactică, servind la instruirea personalului pe timpul aplicațiilor. + Aparat special conceput pentru a facilita studiul condițiilor de pilotaj al unui avion. + Dispozitiv identic cu cel al unui vehicul spațial, în care se efectuează antrenamentele astronautilor. o Din fr. *simulateur*, engl. *simulator*.

sindrom, sindroame s.n. (Med.) *Sindrom imunodeficiar* = sida. *Sindrom de abinență* = totalitate a simptomelor provocate de întreruperea bruscă a consumului de droguri sau de anumite medicamente. *Sindrom hiperkinetic cu deficit de atenție* = ADHD. o Din engl., fr. *syndrome*.

sinfazic, ~ă, sinfazici, ~ce adj. (Fiz.; despre procese periodice) Care are aceeași fază. o (Telec.) *Antenă sinfazică* = antenă

alimentată în fază cu celelalte antene ale unui sistem radiant.

o Din engl. *synphasic*.
single, single-uri [sɪŋgəl] adj., s.n. 1. Cameră de hotel pentru o singură persoană; single room. 2. (Disc) care conține o singură piesă pe fiecare față. o Din engl. *single*.

single player [sɪŋgl pléiər] adj. invar. (Despre jocuri video) Care este destinat unui singur jucător. o Cuv. engl.

single room [sɪŋgəl rum] s.f. Single. o Cuv. engl.

sintăxă, sintaxe s.f. (Inform.) Ansamblul regulilor care descriu modul de alcătuire a programelor conexe. o Din engl. *syntax*, fr. *syntaxe*.

sintetizator, sintetizatoare ▼ s.n. 1. Instrument electronic complex, cu claviatură, comutatoare de filtre, posibilități de memorizare etc., având o largă paletă de timbre și sonorități, folosit îndeosebi în muzica electronică sau în muzica de film, pentru generarea artificială a timbrului specific instrumentelor clasice sau a unei infinități de efecte sonore inedite, care măresc

expresivitatea artistică. 2. *Sintetizator de vorbire* = a) aparat electronic complex care simulează funcțiile aparatului fonator uman, în scopul producerii vocii în vorbirii artificiale; b) procesor electronic care reduce redundanța semnalelor vorbirii umane, în scopul manipulării lor cu eficiență maximă în diferite sisteme. o *Sintetiza* + -tor; cf. fr. *synthétiseur*, engl. *synthesizer*.

siropós, ~oasă, siropoși, ~oase adj. (Fig.; depr.; despre creații artistice, despre manifestări ale oamenilor etc.) Care este plin de sentimentalism; dulceaș, fad: *filmul a avut un final siropos*. o Din fr. *sirupeux*.

sistem, sisteme s.n. *Sistem de alarmă* v. alarmă. *Sistem de operare* = produs de tip software care reprezintă o parte componentă a unui sistem, echipament sau aparat computerizat și care se ocupă de gestionarea și coordonarea activităților acestuia. *Sistem de sunet* = dispozitiv complex compus dintr-un subwoofer și din doi până la șapte sateliți. *Sistem economic* = mod de organizare a producției și a repartiției bunurilor

sintetizator (1)
synthesizer
synthétiseur

modificare rapidă a datelor de intrare
fast data entry control
modification rapide des variables

modificare fină a datelor de intrare
fine data entry control
modification fine des variables

butoane de sistem
system buttons
fonctions système

control de volum
volume control
contrôle du volume

afișaj de funcții
function display
affichage des fonctions

control de sequecer
sequencer control
contrôle de séquenceur

selector de programe
program selector
sélecteur de programme

tastatură
keyboard
clavier

difuzor de frecvențe înalte
high frequency loudspeaker
haut-parleur à hautes fréquences

butoane de editare a vocii
voice edit buttons
éditeurs de la voix

difuzor de frecvențe joase
low frequency loudspeaker
haut-parleur à basses fréquences

materiale într-o societate. *Sistem financiar* = ansamblu de criterii în baza cărora se desfășoară activitatea financiară a unui stat. *Sistem informațional* = ansamblu de procedee și de mijloace de colectare, de prelucrare și de transmitere a informației necesare procesului de conducere a unei unități administrative, economice etc. *Sistem tehnic* = ansamblu unitar de piese, instalații, dispozitive etc. folosit în industrie, în transporturi, în agricultură etc. o Din fr. *système*, engl. *system*.

sitcom, sitcom-uri s.n. Serial de televiziune care prezintă într-o latură comică viața unor personaje în medii obișnuite (în familie, la locul de muncă, în viața de zi cu zi etc). o Din engl. *sit(uation) com(edy)*.

site, site-uri [sáit] s.n. (Inform.) Server de date, care cuprinde una sau mai multe pagini web, la care accesul se face printr-o rețea, mai ales prin internet; website. o Din engl. *site*.

sit-in s.n. Grup de demonstrații, care ocupă un loc public și protestează nonviolent (stând așezați pe pământ). o Cuv. engl.

skändenberg s.n. Concurs între doi participanți care își plasează fie cotul stâng, fie cel drept pe masă, strângându-și mâinile, încercând să forțeze în lateral mâna celuilalt concurent pe suprafața mesei. o De la *Skandenberg*, n. pr.

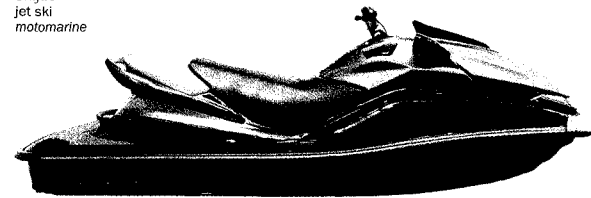
skateboard, skateboarduri ▼ [skéitbord] s.n. Placă îngustă, cu patru roți, folosită la skateboarding. o Cuv. engl.

skateboard
skateboard
skateboard

skateboarding [skéitbordiŋ] s.n. Sport care constă în alunecarea pe o placă curbă, fixată pe

skijet
jet ski
motomarine

patru roțile, folosind terenurile asfaltate, aleile din parcuri etc. o Cuv. engl.

skating ▼ [skéitiŋ] s.n. 1. Patine pe roțile. 2. Sport practicat cu două sau patru patine. o Din engl. *skating*.

skeet [skít] s.n. (Sport) Probă de tir la care trăgătorii ochesc în talere proiectate în aer. o Cuv. engl.

skijet, skijet-uri ▲ s.n. Jet ski. o Cf. engl. *jet ski*.

skating (1)
skating
patin à roulettes

skil, skiluri s.n. Abilitate: are skiluri bune în editarea de fotografii. o Din engl. *skil*.

skimming s.n. Modalitate prin care un infractor obține datele înscrise pe banda magnetică a unui card, acesta fiind trecut printr-un instrument care citește și copiază ilegal informațiile, reproduse ulterior pe carduri contrafactate. o Cuv. engl.

skin, skinuri s.n. (Inform.) Interfață grafică personalizată a unui program: *am găsit un skin superb pentru Winamp*. o Din engl. *skin*.

skin diving ► [skín daiviŋ] s.n. Sport de agrement care constă în scufundări fără costum de scafandru, înotătorul fiind dotat doar cu aparatul de respirat și cu labe. o Cuv. engl.

skinhead [skínhed] s.m. Tânăr ras în cap, îmbrăcat cu haine în stil militar, adept al unei ideologii caracterizate prin agresivitate și violență. o Cuv. engl.

skinny [skíni] adj. invar. (Fam.; despre persoane) Care este slab: *o tipă skinny stătea la masa vecină*. o Cuv. engl.

skydiving [skáidaiviŋ] s.n. Sport asemănător parașutismului, de care se deosebește prin (un minut de) cădere liberă ce precede deschiderea parașutei, timp în care mai mulți parașuțiști se adună într-o formație stelară. o Cuv. engl.

skype [skáip] s. (Inform.) Program folosit pentru a efectua apeluri telefonice prin intermediul internetului. o Cuv. engl.

slalom s.n. (Sport) *Slalom nautic* = ramură din sportul nautic care constă în parcurgerea unui traseu, cu caiacul sau cu canoia, pe ape curgătoare și tumultoase, printre obstacole suspendate deasupra apei. o Din fr. *slalom*.

slam dunk, slam dunk-uri [slém dank] s.n. (Sport) Execuție spectaculoasă la jocul de basket, în care jucătorul introduce mingea cu putere, din săritură, de deasupra, în coș. o Din engl. *slam dunk*.

slang, slang-uri [slen] s.n. Limbaj familiar și expresiv, caracterizat prin creații lexicale inedite, prin formulări vii colorate etc. o Din engl. *slang*.

slap [slep] s.n. (Muz.) Efect sonor obținut prin lovirea cordeilor

skin diving
skin diving
plongée en apnée

contrabasului sau ale chitarei bas de gâtul instrumentului.
◦ Cuv. engl.

slapping [slépiŋ] s.n. (Muz.) Manieră de execuție la contrabas sau la chitara bas, caracterizată prin folosirea efectului slap.
◦ Cuv. engl.

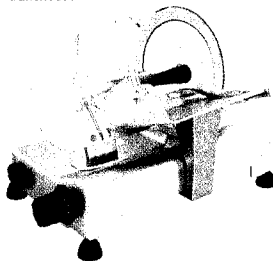
slapstik [slépstik] s.n. Specie de comedie cinematografică, bazată pe gaguri ieftine.
◦ Cuv. engl.

slash, *slash-uri* [sleŃ] s.n. Semn grafic în formă de bară oblică, folosit pentru a exprima o alternativă, o variantă etc.: *o mașină cu două/patru locuri.*
◦ Din engl. *slash*.

sleeping-car [slépiŋ-kar] s.n. Vagon de dormit.
◦ Cuv. engl.

slicer, *slicere* ▼ [sláiser] s.n. Aparat electrocasnic care feliază alimentele.
◦ Din engl. *slicer*.

slicer
slicer
trancheuse

slide, *slide-uri* [sláid] s.n. (Inform.) Pagină generată și editată într-un program pentru prezentări, cel mai înalt fiind Microsoft PowerPoint.
◦ Din engl. *slide*.

slide show, *slide show-uri* [sláid fou] s.n. (Inform.) Formă de prezentare care constă în afișarea (cu ajutorul unui videoprojector) de slide-uri consecutive, ce pot rula automat la intervale prestabilite sau la comanda utilizatorului.
◦ Din engl. *slide show*.

slim adj. invar. (Despre produse electronice, electrocasnice etc.) Care este caracterizat printr-o lățime mai mică decât a majorității produselor similare; care este foarte subțire.
◦ Cuv. engl.

slogan, *sloganuri* s.n. Formulă pregnantă, concludentă, care exprimă, în chip lapidar, interesele, scopurile (politice, economice) ale unui grup, ale unei organizații etc. sau o problemă de (mare) actualitate ori care este folosită în campaniile publicitare (la lansarea pe piață a unui produs, a unei mărci etc.): *a creat pentru campania publicitară un slogan electrizant.*
◦ Din fr., engl. *slogan*.

slot, *sloturi* ► s.n. (Inform.) Intrare fizică într-un calculator, prin care se pot conecta componente hardware, periferice etc.: *placa de bază are patru sloturi PCI.*
◦ Din engl. *slot*.

slow, *slow-uri* [sləu] s.n. 1. Dans modern, cu ritm lent: *dansau, transportați, un slow.* 2. Melodia acestui dans.
◦ Din engl. *slow*.

slow food [sləu fud] s. Mâncare preparată după tradițiile culinare locale, cu ingrediente naturale de calitate.
◦ Cuv. engl.

slow fox [sləu foks] s.n. 1. Dans modern, cu ritm mai lent decât foxtrotul. 2. Melodia acestui dans.
◦ Cuv. engl.

slum, *slum-uri* [sləm] s.n. Casă mizeră, insalubră. ► (La pl.) Cartier de case mizere și insalubre în ghetourile din America.
◦ Din engl. *slum*.

slumpflăție s.f. (Econ.) Regres economic într-o perioadă de inflație.
◦ Din engl. *slumpflation*.

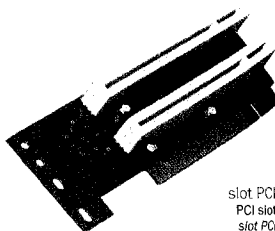
smartcard, *smartcarduri* ▼ s.n. Card de plastic care conține un microcip ce înmagazinează informații personale despre un utilizator, fiind folosit pentru identificare.
◦ Din engl. *smartcard*.

smartcard
smartcard
carte à puce

smartphone, *smartphone-uri* [smárfəun] s.n. Telefon mobil multifuncțional care dispune de o tastatură reală sau digitală, putând fi folosit pentru redarea fișierelor multimedia, pentru navigare pe internet etc.; telefon inteligent.
◦ Din engl. *smartphone*.

smog s.n. Ceață deasă, amestecată cu fum și praf industrial, care se formează în regiunile puternic industrializate sau în marile orașe (din zonele cu

slot PCI
PCI slot
slot PCI

climat oceanic), cu efecte nocive asupra sănătății populației.
◦ Cuv. engl.

SMS, *SMS-uri* [es-em-és sau se-me-sé] s.n. Serviciu de mesagerie în rețele de telefonie mobilă. ► Mesaj text de până la 160 de caractere, trimis prin intermediul acestui serviciu. / Scris și: *sms*.
◦ Din engl. *S(hort) M(essage) S(ervice)*.

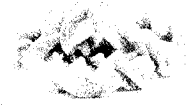
SMURD, *SMURD-uri* s.n. Abrev. de la *Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare*.

smurf [smərf] s.n. Dans caracterizat prin mișcări sincopate și ondulatoare, evocând pe cele ale unui robot sau ale unui mim.
◦ Din fr. *smurf*.

snack, *snack-uri* [snek] s.n. Gustare (rece sau caldă), consumată adesea în picioare la un bufet expres.
◦ Din engl. *snack*.

snack bar, *snack bar-uri* [snék bar] s.n. Local în care se servesc snack-uri.
◦ Din engl. *snack bar*.

snacks, *snacks-uri* ▼ [sneks] s.n. Tip de pufuleți cu diferite arome.
◦ Din engl. *snacks* (pl. lui *snack*).

snacks
snacks
snacks

sniper, *sniperi* [snaipər] s.m. Lunetist.
◦ Din engl. *sniper*.

snooker ► [snúkər] s.n. (Sport) Tip de biliard.
◦ Cuv. engl.

snorkeling [snórklɪŋ] s.n. Scufundare la mică adâncime folosind un tub de respirat.
◦ Cuv. engl.

snowboard, *snowboarduri* [snəubord] s.n. Sport extrem, relativ nou (rezultat din surfing și skateboard), care constă în alunecarea pe zăpadă pe o placă (de viteză) lată, din fibră de sticlă, cu marginile din oțel, ascuțite, pe care se fixează, prin legături, clăpării, principiul acestui sport fiind păstrarea echilibrului cu ambele picioare atașate de placă (sportivii

snowmobil
snowmobile
motoneige

schimbându-și greutatea de pe călcăie spre vârfuri și invers) și executarea de sărituri și de răsuciri spectaculoase; snowboarding. ► Placă folosită la practicarea acestui sport.
◦ Cuv. engl.

snowboarder, *snowboarderi* [snəubordər] s.m. Sportiv care practică snowboardul.
◦ Din engl. *snowboarder*.

snowboarding [snəubordɪŋ] s.n. Snowboard.
◦ Cuv. engl.

snowmobil, *snowmobiluri* ▲ [snəumobil] s.n. Vehicul de teren, dotat cu motor și cu una sau două șenile, fiind manevrat cu ajutorul a două schiuri poziționate în partea din față și cu care se poate călători pe zăpadă.
◦ Din engl. *snowmobile*.

snowpark, *snowparkuri* [snəupark] s.n. Spațiu special amenajat, unde se poate practica snowboardingul și alte sporturi de iarnă.
◦ Din engl. *snowpark*.

soap opera [səup ópera] s.n. Telenovelă.
◦ Cuv. engl.

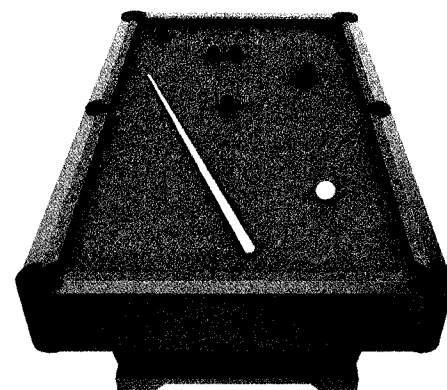
soccer [sákar] s.n. (Sport) Variantă a jocului de fotbal în care folosirea mâinilor este complet interzisă; fotbal european.
◦ Cuv. engl.

social, ~ă, *sociali*, ~e adj. Acomodare socială v. acomodare.
◦ Din fr. *social*.

socializă, *socializez* vb. I. Intr. (Fam.) A stabili și a întreține relații amabile cu alte persoane; a relaționa: *nu-i prea place să socializeze.*
◦ Din engl. *socialize*.

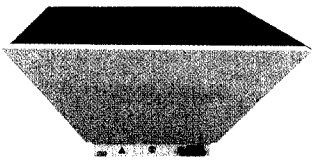
socializare, *socializări* s.f. *Rețea de socializare* = site sau program creat special pentru a permite utilizatorilor (înregistrați) să comunice între ei prin scrierea de mesaje, comentarii, postarea de imagini etc. / *Sl. -ci-a*.
◦ Cf. engl. *social network*.

snooker
snooker
snooker

societate, **societăți** s.f. **Societate comercială** = organizație economică cu personalitate juridică, a cărei activitate se desfășoară în producția și circulația mărfurilor sau în sfera serviciilor. **Societate de binefacere** = asociație care are ca scop ajutorarea celor aflați în nevoie. **Societate pe acțiuni** = formă de organizare a unei întreprinderi al cărei capital este împărțit în acțiuni, acționarii respectivi nerăspunzând de datorii decât în limita sumelor subscrise în vederea alcătuirii capitalului acestuia; (abrev.) SA. **Societate cu răspundere limitată** = societate comercială ale cărei obligații sociale sunt garantate cu patrimoniul social, asociații răspunzând numai în limita aportului lor; (abrev.) SRL. + Sediul în care se desfășoară activitatea unei astfel de asociații. / Sil. -ci-e-. ◦ Din fr. *société*.

sodâr, **sodare** ▼ s.n. Aparat de tipul radar, folosit pentru sondarea troposferei joase cu ajutorul undelor de audiofrecvență. ◦ Din engl. *So(und) D(etection) a(nd) R(anging)*.

sodar
SODAR
sodar

soffiōni s.m. pl. (Geol.) Izvoare termale și emanații de vapori fierbinți, însoțite de diferite gaze ca amoniac, bioxid de carbon, hidrogen sulfurat, acid boric etc., legate de activitatea magmatică. / Sil. -ft-ōni. Scris și: *sofiōni*. ◦ Din it. *soffioni*.

soft¹, **softuri** s.n. Abrev. de la *software*.

soft² adj. invar. Ușor; moale: *ascultă o muzică soft*. ◦ Cuv. engl.

soft copy s. (Inform.) Forma digitală de prezentare a informației (pe hard disk, pe CD etc.). ◦ Cuv. engl.

software, **software-uri** [sôftuer] s.n. (Inform.) Set de instrucțiuni sau de programe executate de computer, care include sistemul de operare, programe utilitare, limbaje de programare și programe-aplicații; (abrev. curentă) soft: *cred că este o problemă de software*. ◊ **Software educațional** = program al cărui obiectiv este permiterea utilizării unei aplicații, informarea asupra unei discipline sau asupra unui domeniu oarecare al cunoașterii: *a predat lecția cu ajutorul noului software educațional*. ◦ Din engl. *software*.

sold, **solduri** s.n. 1. (Fin.) Diferență între totalul sumelor înregistrate în debitul unui cont și totalul sumelor înregistrate în creditul acestuia. ◊ **Sold debitor** = total de sume mai mare în debit decât în credit. **Sold creditor** = total de sume mai mare în credit decât în debit. + Rest de plată (după lichidarea unei obligații). 2. (Mai ales la pl.) Marfă rămasă revândută (și care se vinde cu preț redus): *în această perioadă se găsesc multe solduri*. ◦ Din fr. *solde*.

sold out [sold ăut] adj. invar. (Despre stocuri de marfă, produse etc.) Care este epuizat: *biletetele la concertul lui Leonard Cohen sunt sold out*. ◦ Cuv. engl.

solvabil, ~ă, **solvabili**, ~e adj. (Fin.; despre debitori) Care se află în stare de solvabilitate; care are cu ce plăti. ◦ Din fr. *solvable*.

solvabilitate s.f. (Fin.) Situație a unui debitor care dispune de suficiente bunuri în patrimoniul său pentru a-și îndeplini obligațiile. ◦ Din fr. *solvabilité*.

somatiză, **somatizez** vb. I. Tr. (Psih.) A face ca o tulburare psihică să devină somatică: *copiii somatizează angosoale*. ◦ Din fr. *somatiser*.

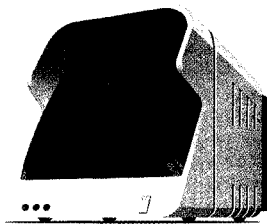
somatizare, **somatizări** s.f. (Psih.) Acțiunea de a *somatiza* și rezultatul ei. ◦ De la *somatiza*.

someliér, **someliéri** s.m. Angajat al unui restaurant, care este responsabil cu servirea vinurilor, fiind specializat în asocierea,

degustarea, decantarea și aerisirea acestora. ◦ Din fr. engl. *sommelier*.

sonăr, **sonare** ▼ s.n. (Telec.)

1. Principiu natural și tehnic de detectare a unui obiect în spațiu, bazat pe emisia și reflectarea undelor. 2. Detector sonic pentru telecomunicații subacvatice, analog cu radarul, care, în locul undelor electromagnetice, folosește undele elastice, utilizat pentru reperarea unor obiecte subacvatice. ◦ Din engl., fr. *sonar*.

sonar (2)
sonar
sonar

sondaj, **sondaje** s.n. Studiu direct, prin consultare, a unei părți dintr-un tot: *a făcut un sondaj printre studenți*. ◊ **Sondaj de opinie** v. opinie. ◦ ◦ Din fr. *sondage*.

song, **songuri** s.n. Cântec, melodie. ◦ Din engl. *song*.

songwriter, **songwriteri** [sôngraitør] s.m. Compozitor. ◦ Din engl. *songwriter*.

sonoriză, **sonorizez** vb. I. Tr. A amplifica și a distribui semnale acustice în vederea repartizării unui program sonor într-un spațiu oarecare cu ajutorul sistemelor electroacustice. ◦ Din fr. *sonoriser*.

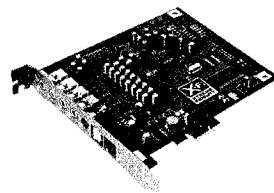
sonorizare, **sonorizări** s.f. Acțiunea de a *sonoriza* și rezultatul ei: *a fost responsabil cu sonorizarea la concert*. ◦ De la *sonoriza*.

sos, **sosuri** ► s.n. **Sos bearnaise** = sos de origine franceză preparat din gălbenușuri de ou, tarhon, ceapă și unt. **Sos remoulade** = sos de origine franceză, preparat din maioneză cu oțet, muștar și condimente. ◦ Din fr. *sauce*.

soul [sôul] s.n. (Muz.) Stil de interpretare instrumentală care include elemente de blues, jazz, gospel și rhythm and blues, creat de americanii de culoare, și în care se pune accent pe voci și pe o interpretare pasională, bazară pe improvizatie. ◦ Cuv. engl.

sound, **sounduri** [sâund] s.n. (Muz.) Calitatea distinctivă a muzicii unui anumit compozitor sau interpret: *soundul celor de la Metallica este electrizant*. ◦ Din engl. *sound*.

sound blaster, **sound blaster** ► [sâund blăstor] s.n. (Inform.) Placă de sunet. ◦ Din engl. *sound blaster*.

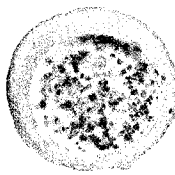

sound blaster
sound blaster
Sound Blaster

soundtrack, **soundtrack-uri** [sâundtrak] s.n. Coloana sonoră a unui film: *aș vrea să ascult soundtrack-ul de la „Stăpânul inelelor”*. ◦ Din engl. *soudtrack*.

sour [sâur] s.n. Băutură răcoritoare cu gust acrișor, preparată din zeamă de lămâie amestecată cu alcool, eventual și cu zahăr. ◦ Cuv. engl.

souvlaki ► [sulflăki] s.n. Mâncare foarte populară în Grecia, care constă în frigărui din carne (de porc, de vită, de miel sau pește), marinate în prealabil într-un sos din zeamă de lămâie, ulei de măsline și condimente. ◦ Cuv. gr.

sos bearnaise
Béarnaise sauce
sauce béarnaise

spa, **spa-uri** s.n. Complex de servicii, autonom, integrat unui hotel sau centru de fitness, care propune tratamente și proceduri prin jeturi de apă, masaj de diverse tipuri, împachetări cu alge etc. ◦ Din engl. *Spa*, fr. *spa*.

spaghete ► s.f. pl. Paste făinoase în formă de fire lungi, pline, mai subțiri decât macaroanele, care se servesc cu diferite sosuri. ◦ Din it. *spaghetti*.

spam, **spam-uri** s.n. (Inform.) Mesaj electronic (comercial) nesolicitat, irelevant pentru destinatar, care nu oferă (sau oferă și nu pune în aplicare) o modalitate practică de renunțare la primirea de mesaje ulterioare cu un conținut similar din partea aceluiași expeditor: *junk mail*. ◦ Din engl. *spam*.

spamming [spémîŋ] s.n. (Inform.) Procesul de expediere a mesajelor electronice nesolicitate, de cele mai multe ori cu caracter comercial, de publicitate pentru produse și servicii (dubioase), practică în industria e-marketingului și de către proprietarii de site-uri pornografice. ◦ Cuv. engl.

spândex s.n. Lycra. ◦ Cuv. engl.

souvlaki
souvlaki
souvlaki

sparring partner, **sparring partneri** [spâriŋ partnør] s.m.

1. Partener de antrenament. 2. Sportiv sau echipă care servește ca partener în pregătirea sau verificarea valorică a unui alt sportiv sau echipe. ◦ Din engl. *sparring partner*.

spățiu, **spații** s.n. 1. (Cib.) Totalitate a semnelor acceptate la intrarea sau produse la ieșirea unui element de sistem. 2. **Spațiu publicitar** = suprafață fizică (ziar, revistă etc.) sau interval temporal

spaghete
spaghetti
spaghetti

(timp de emisie la radio sau TV) destinat difuzării de mesaje publicitare. 3. **Spațiu virtual** v. virtual. ◦ Din fr. *espace*, engl. *space*, germ. *Spatium*.

spălăre, **spălări** s.f. **Spălăre de bani** = practica efectuării de tranzacții financiare pentru a ascunde identitatea, sursa sau destinația banilor câștigați ilegal, astfel încât aceștia să fie convertiți în bunuri care să pară a fi achiziționate pe căi legale. ◦ Cf. engl. *money-laundering*.

speaker, **speakeri**, s.m. și **speaker** s.n. [spikør] 1. S.m. Persoană care informează publicul, prin intermediul unui microfon, într-o sală de sport, într-un aeroport etc. 2. S.n. Difuzor: *am două speakere noi pentru mașină*. / Scris și: *spicher*. ◦ Din engl. *speaker*.

speech, **speech-uri** [spitʃ] s.n. Discurs ocazional; alocuțiune. ◦ Din engl. *speech*.

speed [spid] s.n. (Arg.) Metamfetamină. ◦ Cuv. engl.

speed bumper, **speed bumpere** ▼ [spid bämpør] s.n. Dispozitiv de cauciuc amplasat pe șosea pentru a determina șoferii să reducă viteza, aplicat mai ales în zonele cu treceri de pietoni, școli, cartiere rezidențiale etc. ◦ Din engl. *speed bumper*.

speed bumper
speed bumper
ralentisseur

speed dating [spíd déitin] s.n. Activitate socială organizată, în cadrul căreia persoanele în căutare de relații romantice poartă scurte conversații cu potențiali parteneri pentru a verifica dacă există interes reciproc. ◦ Cuv. engl.

speed dial [spíd dáioł] s.n. Tastă de comenzi rapide. ◦ Cuv. engl.

spélling s.n. Modul în care un cuvânt este despărțit în silabe. ◦ Cuv. engl.

spín-off s.n. Formă de reorganizare a unei societăți comerciale constând în împărțirea întregului său patrimoniu între două societăți existente sau care sunt înființate în acel moment, ori desprinderea unei părți din patrimoniul său și alipirea ei la patrimoniul altei societăți existente sau care este astfel înființată. ◦ Cuv. engl.

spírułină ▼ s.f. Algă spiralată verde-albăstruie, care crește atât în apele dulci, cât și în cele sărate și care este folosită în medicina naturistă pentru efectele de întreținere, de tonifiere și de detoxifiere a organismului. ◦ Din engl. *spirulina*, fr. *spiruline*.

praf de spirulină
spirulina powder
spiruline en poudre

spítalizăre, spítalizări s.f. Perioadă în care cineva este internat și îngrijit într-un spital. ◊ *Spítalizare la domiciliu* = formă de asistență medicală prin care un bolnav (care are o afecțiune ușoară) este tratat la domiciliu de către medicul de familie. ◦ De la *spítaliza*.

spłitter, *spłittere* s.n. Dispozitiv care permite ca un semnal de la o sursă unică să poată fi trimis către două receptoare în același timp: *am două televizoare acum, așa că îmi trebuie un spłitter*. ◦ Din engl. *splitter*.

spóiler, *spóilere* ▼ s.n. 1. Volet al unei aeronave care servește pentru frânarea aerodinamică și diminuarea portanței aripii, în scopul pierderii rapide a înălțimii. 2. Dispozitiv aerodinamic al mașinilor, care are rolul de a mări stabilitatea la viteze mari și de a reduce rezistența aerodinamică. ◦ Din engl. *spoiler*.

spoiler (2)
spoiler
aileron

spónsor, *spónsori* s.m. 1. Persoană, asociație, firmă etc. care sponsorizează (pe cineva sau ceva): *avem nevoie de spónsori pentru spectacol*. 2. Alcoolic în recuperare care ajută un alt alcoolic să lupte cu dependența. ◦ Din engl. *sponsor*.

spónsoriză, *spónsorizes* vb. I. Tr. A susține financiar, a garanta (o antrepriză, un club sportiv, un meci, un spectacol etc.). ◦ Din fr. *sponsoriser*; cf. engl. *sponsor*.

spónsorizăre, *spónsorizări* s.f. Acțiunea de a *spónsoriza* și rezultatul ei. ◦ De la *spónsoriza*.

spónsorizăt, ~ă, *spónsorizați*, ~te adj. Care a fost susținut financiar. ◦ De la *spónsoriza*.

spot, *spoturi* s.n. 1. *Spot publicitar* = anunț publicitar sau reclamă comercială prezentată la radio ori la televiziune. 2. Bec mic, de regulă încustrat în mobilier. 3. (Fin.) Operație de plată imediată (la vedere). ◦ Din engl. *spot*.

SPP [se-pe-pé] s.n. Abrev. de la *Serviciul de Pază și Protecție*.

spray, *sprayuri* ► [sprei sau sprei] s.n. Dispozitiv pentru pulverizarea unor substanțe cosmetice, a unor insecticide etc.; atomizor. + Substanță (cosmetică, insecticidă etc.) pulverizată din atomizor. ◦ Din engl., fr. *spray*.

sprayă, *sprayez* vb. I. Tr., refl. A pulveriza, cu ajutorul

atomizorului, o substanță cosmetică, un insecticid etc. ◦ De la *spray*.

spread, *spread-uri* [spréd] s.n. (Fin.) Diferența dintre prețul de cumpărare și cel de vânzare în cazul valutei străine. ◦ Din engl. *spread*.

sprinkler, *sprinklere* ► [sprínklér] s.n. Dispozitiv de stropire cu apă, având un senzor care detectează căldura provocată de un incendiu și care se declanșează în caz de pericol. ◦ Din engl. *sprinkler*.

spumą, *spume* s.f. *Spumą de păr* = mousse. *Spumą poliuretanică* = material sintetic multifuncțional, care poate fi utilizat pentru montarea, umplerea, izolarea termică și fonică, etanșarea, fixarea etc. rosturilor din beton, tencuială, cărămidă etc. ◦ Cf. fr. *mousse*, engl. *foam*.

spyware, *spyware-uri* [spájueér] s.n. (Inform.) Software care permite utilizatorului obținerea de informații ascunse despre computerele altor persoane, prin transmiterea în mod ascuns a datelor de pe hard diskul acestora. ◦ Din engl. *spyware*.

squash [skuó] s.n. Joc asemănător tenisului de câmp, practicat cu rachete, pe terenuri închise, jucătorii trimițând mingea într-un zid. ◦ Cuv. engl.

squatter, *squatteri* [skuótor] s.m. Persoană care ocupă, fără aprobare, o locuință abandonată ce urmează să fie supusă demolării. ◦ Din fr., engl. *squatter*.

spray
spray
spray

sprinkler
sprinkler
sprinkler

SRL, *SRL-uri* [se-re-lé] s.n. Abrev. de la *societate cu răspundere limitată*: *multe SRL-uri au dat faliment*.

SRS [se-re-sé] s.n. (La auto-turisme) Sistem suplimentar de limitare a mișcării care, în eventualitatea unei coliziuni, comandă umflarea instantanee a airbagului, pentru a suplimenta acțiunea centurii de siguranță, ce împiedică lovirea șoferului de volan sau a pasagerului din dreapta de panșa de bord. ◦ Din engl. *S(upp)lemental R(estraint) S(ystem)*.

stabiliză, *stabilizez* vb. I. Tr. A fixa și a menține valoarea monedelor naționale la un anumit curs. ◦ Din fr. *stabiliser*.

stabilizăre, *stabilizări* s.f. Acțiunea de a (se) *stabiliza* și rezultatul ei. + (Fin.; și *stabilizare monetară*) Fixare și menținere a valorii unei monede naționale la un anumit ansamblu de măsuri, luate de către stat în acest sens. ◦ De la *stabiliza*; cf. fr. *stabilisation*.

staf, *stafuri* s.n. Grup de persoane cu atribuții speciale (de conducere a unei întreprinderi, a unei organizații, a unei acțiuni etc.), sub direcția unui șef; stat-major. + (P. ext.) Sediul conducerii, administrației unei organizații, al unei instituții etc. / Scris și: *staff*. ◦ Din engl. *staff*.

stándard adj. invar. *Abaterestandard* v. *abaterere*. ◦ Din fr. *standard*, engl. *standard*.

stand-by [sténd-bai] s.n. 1. (Fin.) Înțelegere dintre o bancă și client, potrivit căreia banca acordă acestuia dreptul de a obține credite succesiv, după nevoi, într-o perioadă convenită (de la 3 la 5 ani). ◊ *Acord stand-by* v. *acord*. 2. *Mod stand-by* = stare de veghe a unui aparat conectat la rețeaua electrică, neutilizat

o perioadă de timp: *calculatorul a intrat în stand-by*. (Fam.) În *stand-by* = în așteptare: *proiectul este în stand-by*. 3. (În transportul aerian) Lista pasagerilor care solicită un bilet la un zbor mai devreme sau mai convenabil; listă de așteptare. ◦ Din engl. *stand-by*.

standing [sténdin] s.n. 1. Grad de civilizație materială a unei persoane, a unui popor. 2. Confort, estetică a unui imobil. 3. Poziție înaltă ocupată într-un clasament sportiv. ◦ Cuv. engl.

stand-up comedy [sténd-ap kómedi] s.f. Spectacol de comedie improvizat, sub formă de dialog cu publicul, care este practicat în cluburi, săli de teatru etc. ◦ Cuv. engl.

star, *staruri* s.n. 1. Vedetă de cinema; stea. 2. Personalitate marcantă (în cinema, în muzică, în sport etc.). ◦ Din engl. *star*.

stár-system s.n. (Cinem.) Sistem de producție și de comercializare cinematografică bazat pe publicitate și pe cultul vedetelor. ◦ Cuv. engl.

start-up [stárt-ap] s.n. 1. (Inform.) Procesul de pornire a calculatorului. 2. Afacere proaspăt înființată: *numele ales pentru firmă este foarte important pentru un start-up*. ◦ Din engl. *start-up*.

státus, *statusuri* s.n. (Inform.) Opțiune în anumite programe de socializare folosită pentru a transmite celorlalți utilizatori informații despre disponibilitatea sau despre caracterul activităților desfășurate. ◦ Din engl. *status*.

steak, *steakuri* ▼ [stéik] s.n. Friptură la grătar. ◦ Din engl. *steak*.

stent, *stenturi* s.n. (Med.) Mică proteză sub formă de cilindru metalic extensibil, montat în interiorul vaselor sangvine, în special al arterelor coronariene, pentru a le dilata în caz de stenoză. ◦ Din engl., fr. *stent*.

stéreo adj. invar. Care aparține stereofoniei, care se referă la stereofonie; cu proprietăți

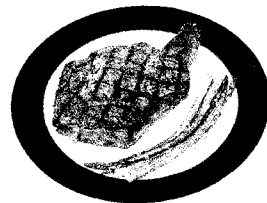
stereofonice; stereofonic. ◊ (Adv.) *Ascult melodia stereo*. / Sil. -re-o. ◦ Din fr. *stéreo*.

stereofoníe, *stereofonii* s.f. Procedeu de înregistrare și de reproducere a sunetelor caracterizat printr-o reconstituire a repartiției spațiale a surselor sonore, care dă ascultătorului senzația că se află chiar în apropierea sursei. / Sil. -re-o-. ◦ Din fr. *stéréophonie*.

stereotáxic, ~ă, *stereotaxice*, ~ce adj. Care se referă la stereotaxie; care ține de stereotaxie. ◦ Din fr. *stéréotaxique*.

stereotaxíe s.f. Tehnică de reperaj în trei dimensiuni utilizată mai ales în cursul intervențiilor neurochirurgicale. ◦ Din fr. *stéréotaxie*.

steward, *stewardzi* [stiúórd] s.m. Bărbat din personalul de bord al unui avion, al unui vas sau al anumitor autocare ori trenuri, însărcinat cu servicii de cabină și restaurant, care răspunde de confortul pasagerilor și al echipajului. ◦ Din engl. *steward*.

steak
steak
steak

stewardesă, *stewardese* [stiúardésa] s.f. Femeie din personalul de bord al unui avion, al unui vas sau al anumitor autocare ori trenuri, însărcinată cu servicii de cabină și restaurant, care răspunde de confortul pasagerilor și al echipajului: *stewardesa verifica bagajele de mână*. ◦ Din engl. *stewardess*.

stick¹, *stickuri* s.n. Abrev. de la *memory-stick*: *dă-mi stickul, să-ți copieez documentele*.

stick², *stickuri* ► s.n. Deodorant sub formă de baton. ◦ Din engl. *stick*.

stick
stick
stick

sticker, stickere [stɪkər] s.n.
Autocolant. ◦ Din engl. *sticker*.

sticks, sticks-uri ▲ s.n. Produs alimentar din paste făinoase sub formă de bețișoare crocante.
◦ Din engl. *sticks* (pl. lui *stick*).

sticky notes [stɪki nɔʊts] s.n.
Bucată de hârtie, de diferite mărimi și culori, care poate fi lipită pe ceva, datorită unei substanțe adezive ce este aplicată pe una din fețele ei. ◦ Cuv. engl.

sticlă, sticle s.f. (Fam.) *A fi pe sticlă* = a apărea într-o emisiune pe ecranul unui televizor: *am fost pe sticlă aseară, nu m-ai văzut?*

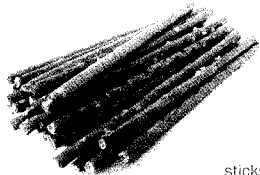
stilétto ▼ s.n. *Toc stiletto* = toc foarte înalt și îngust al pantofilor sau al cizmelor pentru femei.
◦ Cuv. it.

stylism s.n. Cercetare și determinare a caracteristicilor unui material, a formei unui obiect industrial, corespunzătoare tendințelor și gusturilor unei anumite clientele. ◦ Din fr. *stylisme*.

toc stiletto
stiletto heel
talon aiguille

stilist, ~ă, stilisti, ~ste s.m., s.f.
1. Creator de modă. 2. Specialist în estetica industrială. ◦ Din engl. *stylist*.

stimulator, stimulatori s.m. și **stimulatoare** s.n. 1. S.m. (Și **stimulator de creștere**) Substanță, agent care stimulează funcții, organe anatomice; (spec.) substanță organică activă conținută în plante sau obținută prin procedee chimice care, în cantități mici, accelerează dezvoltarea plantelor. 2. S.n. **Stimulator cardiac** = proteză cardiacă electronică, implantată în corp și conectată la inima unui cardiac, cu scopul de a realiza o stimulare a mușchiului cardiac prin șocuri electrice minime, și de a-i regulariza contracțiile; *pacemaker*. ◦ Din engl. *stimulator*.

sticks
sticks
sticks

stimulént, stimulente s.n.
1. Medicament, substanță care stimulează, excită o funcție, un organ anatomic sau reconfortează un organism oboșit; excitant: *unii sportivi fac uz de stimulente*. 2. (La pl.) Venit suplimentar acordat pentru performanțe suplimentare și rezultate spectaculoase: *guvernul a tăiat stimulentele anumitor categorii de bugetari*. ◦ De la *stimula*; cf. fr. *stimulant*.

stoc, stocuri s.n. *Stoc de siguranță* = stoc suplimentar menit să asigure alimentarea producției în cazul unor dereglări de aprovizionare. În (sau pe) *stoc* = (despre mărfuri) care se află în depozitul producătorului (fără a fi solicitat de cumpărători): *da, avem cauciucuri pe stoc*. ◦ Din fr., engl. *stock*; cf. germ. *Stock*.

stocă, stochez vb. I. Tr. 1. (Fig.) A fixa, a înmagazina date, informații etc. în memorie.

2. (Inform.) A înmagazina în memoria calculatorului: *mai bine nu stochezi informații pe partiția C*. ◦ Din fr. *stocker*, germ. *stocken*, engl. *stock*.

stocăre, stocări s.f. Acțiunea de a stoca și rezultatul ei. ◦ De la *stoca*.

storcător, storcătoare ► s.n. **Storcător de fructe** = aparat folosit la presarea sau la stoarcerea fructelor zemoase, pentru a extrage sucul. ◦ Cf. engl. *juice maker*.

stornă, stornez vb. I. Tr. A rectifica în jurnalul de contabilitate înregistrări făcute eronat, prin adăugarea sau scăderea unei sume echivalente cu cea trecută greșit. ◦ Din it. *stornare*.

stornăre, stornări s.f. Acțiunea de a storna și rezultatul ei; storno.
◦ De la *storna*.

stornăt, ~ă, stornați, ~te adj. (Despre înregistrări contabile eronate) Care a fost rectificat în jurnalul de contabilitate. ◦ De la *storna*.

storno s.n. Stornare. ◦ Din it. *storno*.

straniér, stranieri s.m. (Fam.) Sportiv român care își desfășoară activitatea la un club din străinătate: *stranierii au fost convocati la echipa națională*. / Sil. -ni-er.
◦ Din it. *straniero*.

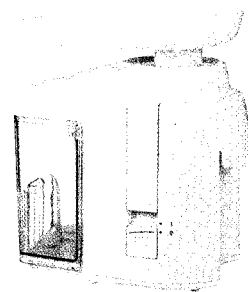
stratégic, ~ă, strategici, ~ce adj. **Investitor strategic** v. *investitor*.
◦ Din fr. *stratégique*.

străinéz, străinezi s.m. (Fam.) Străin. ◦ *Străin* + -ez.

streaming [strímiŋ] s.n. (Inform.) Tehnologie cu ajutorul căreia fișierele video sau audio se pot vizualiza sau asculta în timp real pe internet, în timp ce se încarcă; *videostreaming*.
◦ Cuv. engl.

street fashion [strít féʃən] s.n. Modă care nu este elaborată de casele specializate, ci este generată în rândul oamenilor obișnuiți, fiind asociată culturii tinerilor din marile centre urbane. ◦ Cuv. engl.

streetball [strítbol] s.n. Baschet care se joacă în special în parcurile, în parcurile etc. din zonele urbane. ◦ Cuv. engl.

storcător de fructe
juice maker
extracteur de jus

stres, stresuri s.n. 1. Nume dat oricărui factor agresor (traumatism, frig, căldură excesivă, zgomote, emoții puternice, unele medicamente etc.) care provoacă organismului uman o reacție anormală: *evitați stresul*. 2. Acțiune traumatizantă produsă de asemenea factori asupra ființei umane; efectul, șocul produs: *stresul slăbește rezistența individului*. 3. (Med.) Ansamblu tulburărilor psihice și metabolice prin care organismul uman răspunde unui agent stresant, încercând să se apere și să-și mențină echilibrul de bază. ♦ **Stres posttraumatic** v. *posttraumatic*. 4. (Psih.) Stare de încordare sau de tensiune neuropsihică. / Scris și: *stress*.
◦ Din engl., fr. *stress*.

stresă, stresz vb. I. Tr. 1. A produce stres; a tulbura, a deregla organismul uman datorită unui stres. 2. A supune ființa umană la stres, tulburând-o, angoasând-o: *l-a stresat ninsnoarea cât a condus*. ♦ (Refl.) Se stresează când vede fulgere. ◦ Din fr. *stresser*, engl. *stress*.

stresânt, ~ă, stresanți, ~te adj. Care este capabil să provoace un stres: *a fost o călătorie foarte stresantă*. ◦ Din fr. *stressant*.

stresăre, stresări s.f. Acțiunea de a stresa și rezultatul ei. ◦ De la *stresa*.

stresăt, ~ă, stresăți, ~te adj. (Despre oameni sau despre organismul lor) Care se află într-o

stare de încordare; tensionat: *este un tip destul de stresat*. + (Despre păr) Care își pierde strălucirea naturală și este predispus la cădere, ca urmare a acțiunii unor factori precum temperatura prea ridicată sau prea scăzută, vopsirile repetate, ondularea permanentă etc. ◦ De la *stresa*.

stretch, stretch-uri [strétʃ] s.n. Exercițiu fizic ce are ca scop stimularea țesuturilor, pentru a le face mai elastice; *stretching*.
◦ Din engl. *stretch*.

stretching [strétʃiŋ] s.n. Stretch.
◦ Cuv. engl.

string, string-uri s.n. Denumire dată unor obiecte extrem de mici (ca un atom față de sistemul solar), componente ale lumii microscopice. ◦ Din engl. *string*.

stripper, stripperi [strípər] s.m. Bărbat care face striptease.
◦ Din engl. *stripper*.

striptease [stríptiz] s.n. Spectacol constând în dezbrăcarea lentă și progresivă, executată pe un fond muzical ori de dans: *fuseseră la un bar de striptease*.
◦ Cuv. engl.

stripteusă, stripteuse [stríptœzə] s.f. Femeie care prezintă numere de striptease (în localuri de noapte). ◦ Cf. fr. *stripteaseuse*.

stud-book [stádbuk] s.n. Registru în care sunt înregistrate genealogia și performanțele cailor de rasă. ◦ Cuv. engl.

stúdiu, studii s.n. **Studii aprofundate** = studii postuniversitare cu durata de două semestre. ◦ Cf. fr. *études approfondies*.

styling [stáilíŋ] s.n. Arta aranjării părului. ◦ Cuv. engl.

stylish [stáilíʃ] adj. invar. Care este stilat; la modă. ◦ Cuv. engl.

subcană, subcanale s.n. (Inform.) Componentă a canalului de intrare-ieșire, care reprezintă circuitele utilizate pentru controlul operației de transfer de date între un echipament periferic și memoria principală a unui calculator.
◦ Cf. engl. *subchannel*.

subcontrăct, subcontracte s.n. Contract încheiat cu o companie sau cu o persoană în scopul prestării de servicii pentru

altă companie, în cadrul unui proiect mai mare. ◦ Din engl. *subcontract*.

subcontractă, subcontracteze vb. I. Tr. A angaja o firmă sau o persoană din afara unei companii pentru a presta servicii în cadrul unui proiect mai mare.
◦ Din engl. *subcontract*.

subcontractânt, ~ă, subcontractanți, ~te s.m., s.f. Persoană sau firmă din afara unei companii, angajată pentru a presta servicii în cadrul unui proiect mai mare; *subcontractor*. ◦ Cf. engl. *subcontractor*.

subcontractăre, subcontractări s.f. Acțiunea de a subcontracta și rezultatul ei. ◦ De la *subcontracta*.

subcontractór, ~oăre, subcontractori, ~oare s.m., s.f. Subcontractant. ◦ Din engl. *subcontractor*.

subfinanță, subfinanțez vb. I. Tr. A aloca resurse financiare insuficiente. ◦ Sub- + *finanța*; cf. fr. *sous-financer*.

subfinanțare, subfinanțări s.f. Acțiunea de a subfinanța și rezultatul ei: *subfinanțarea a dus la colapsul sistemului*. ◦ De la *subfinanța*.

subfinanțat, ~ă, subfinanțați, ~te adj. Pentru care nu s-au alocat fonduri suficiente.
◦ De la *subfinanța*; cf. engl. *underfinanced*.

submediocritate s.f. Persoană, lucrare etc. lipsită total de calitate. / Sil. -di-o-. ◦ Sub- + *mediocritate*.

submedióclu, ~ă, submediocri, ~e adj. 1. (Despre acțiuni, creații etc.) Care denotă lipsă de calitate; care are o valoare scăzută: *a scris un roman submediocru*. 2. Care are o inteligență, o pregătire etc. mai slabă decât a unui om medic. + (Despre lucruri) Care este de calitate inferioară, îndoielnică. / Sil. -di-o-. ◦ Sub- + *mediocru*.

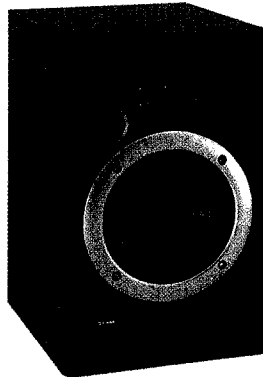
subprogram, subprograme s.n. (Inform.) Secvență a instrucțiunilor destinată unui calculator care permite rezolvarea unei părți a problemei și care poate fi încorporată într-un program principal.
◦ Din engl. *subprogram*.

subrutină, *subrutine* s.f. (Inform.) Unitate independentă de program, plasată în memorie în altă zonă decât programul principal. ◦ Din engl. *subroutine*.

subwoofer, *subwoofere* ► [sabúfór] s.n. Difuzor pentru frecvențele joase alimentat de ambele canale, pentru redarea basului; woofer. ◦ Din engl. *subwoofer*.

sufix, *sufixuri* s.n. (Inform.) Partea finală a unei adrese electronice, care indică originea geografică sau domeniul de activitate. ◦ Din fr. *suffixe*.

suiséki ▼ s. Arta japoneză a aranjării pietrelor. ◦ Cuv. jap.

subwoofer
subwoofer
subwoofer

puterii individuale a procesoarelor pe baza unor tehnologii corespunzătoare. ◦ Din engl. *supercomputer*.

supercúpă, *supercupe* s.f. (Sport) Competiție între câștigătorii unor mari cupe naționale sau continentale: *Supercupa Europei a fost câștigată de Fiorentina*. ◦ Din engl. *Super Cup*.

summit, *summituri* [sámít] s.n. Întâlnire (politică) la cel mai înalt nivel. ◦ Din engl. *summit*.

súmo s.n. (Sport) 1. Luptă japoneză care se desfășoară pe un ring special, în care este declarat învins cel care cade primul pe podea, care atinge podeaua cu mâna sau care scoate în afara ringului unul ori ambele picioare. 2. Sumotori. ◦ Cuv. jap.

sumotóri ► s.m. Persoană care practică sumo; sumo. ◦ Din fr. *sumotori*.

súnder s.n. (Telec.) Receptor. ◦ Din engl. *sounder*.

súper adj. invar. (Fam.) Care este extraordinar, desăvârșit, perfect: *o mașină super*. ◦ Din engl. *super*.

supercalculator, *supercalculatoare* s.n. (Inform.) Calculator de capacitate foarte mare, cu putere sporită de calcul și cu posibilitatea efectuării simultane a zeci de aplicații, obținute, în special, prin maximizarea

superficializă, *superficializez* vb. I. Tr. A privi, a trata lucrurile superficial. ◦ Din fr. *superficialiser*.

superfilm, *superfilme* s.n. Superproducție. ◦ Din engl., fr. *superfilm*.

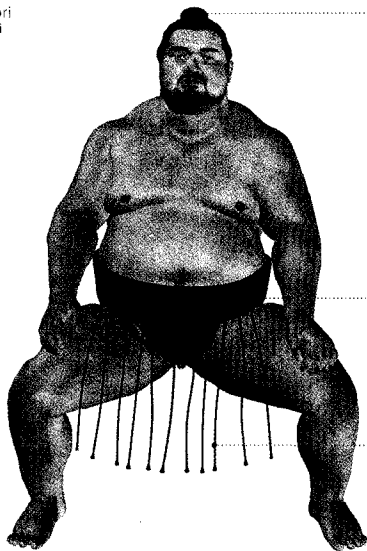
superlóng adj. invar. Care este extrem de lung: *țigaretă superlóng*. ◦ Din engl. *superlong*.

supermárket, *supermarketuri* s.n. Magazin de dimensiuni extinse, cu autoservire, care este organizat pe diferite departamente, oferind o varietate largă de alimente și de produse casnice. ◦ Din engl. *supermarket*.

superproducție, *superproducții* s.f. Film realizat cu mijloace și efecte de mare spectaculozitate (decor grandios, montare fastuoasă, distribuție prestigioasă etc.); superfilm. ◦ Din fr. *superproduction*.

superputere, *superputeri* s.f. (Polit.) Stat care dispune de mari forțe economice, militare etc., având capacitatea de a influența evenimentele și de a-și exercita puterea la scară globală, având preponderență în politica internațională: *Statele Unite ale*

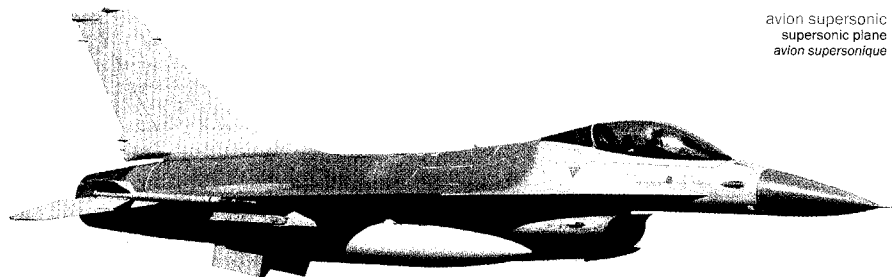
sumotori
sumotori
sumotori

mage
mage
mage

mawashi
mawashi
mawashi

sagari
sagari
sagari

Americii reprezintă o superputere. ◦ Din engl. *superpower*.

supershow, *supershow-uri* [súperfou] s.n. Spectacol de amploare, la realizarea căruia se folosesc mijloace și efecte artistice cu o spectaculozitate deosebită; superspectacol. ◦ Din engl. *supershow*.

supersónic, ~ă, *supersonici*, ~ce ▲ adj. (Despre corpuri sau vehicule în mișcare) Care are o viteză mai mare decât viteza sunetului. ◊ *Avion supersonic* = avion cu reacție construit pentru a efectua zboruri cu viteze mai mari decât viteza sunetului. ◦ Din engl. *supersonic*.

superstár, *superstaruri* s.n. Sportiv, artist etc. care este deosebit de cunoscut. ◦ Din engl. *superstar*.

super trendy [súper tréndi] adj. invar. Care este foarte la modă: *și-a luat o pălărie super trendy*. ◦ Cuv. engl.

supervizór, ~oáre, *supervizori*, ~oare s.n., s.m., s.f. 1. S.n. (Inform.) Program de control care supraveghează activitatea unui sistem de calcul; monitor. 2. S.m., s.f. Persoană care supervizează un film, un spectacol, un text etc. ◦ Din engl. *supervisor*, fr. *superviseur*.

súpliment, *súplimente* s.n. *Súpliment alimentar* = preparat care are rolul de a suplimenta nutriției (vitamine, minerale etc.) ce lipsesc din dieta unei persoane. ◦ Cf. engl. *food supplement*.

supórt, *suporturi* s.n. (Inform.) Echipament, material destinat memorării, înregistrării

informației în sistemele de calcul. ◦ Din engl., fr. *support*.

supraactiv s.n. (Fin.) Sold disponibil înregistrat după plata creditorilor și restituirea apurturilor membrilor unei societăți în lichidare. ◦ *Supra-* + *activ*.

supracalificát, ~ă, *supracalificați*, ~te adj. Care are o calificare superioară celei obișnuite: *noul director era supracalificat*. ◦ *Supra-* + *calificat*.

supracorecție, *supracorecții* s.f. (Telec.) Corecție aplicată în sisteme de transmisiune, care produce distorsiunea semnalului de ieșire în sens contrar distorsiunii sale inițiale. ◦ *Supra-* + *corecție*; cf. fr. *surcorrection*.

supradimensionă, *supradimensioneaz* vb. I. Tr. (Fig.) A prezenta în mod exagerat mărimea, importanța reală a lucrurilor: *avea darul de a supradimensiona cele mai banale întâmplări*. / Sil. -si-o-. ◦ *Supra-* + *dimensiona*; cf. fr. *surdimensionner*.

supradotare, *supradotări* s.f. Capacitate intelectuală, aptitudine etc. ieșită din comun, superioară celei considerate normală. ◦ *Supra-* + *dotare*.

supradotát, ~ă, *supradotați*, ~te adj. Care este înzestrat cu calități deosebite: *era un copil supradotat*. ◦ *Supra-* + *dotat*; cf. fr. *surdoué*.

supradoză, *supradozez* vb. I. Tr. A introduce în organism o doză excesivă dintr-un medicament. ◦ *Supra-* + *doza*; cf. fr. *surdoser*.

supradozare, *supradozări* s.f. Acțiunea de a *supradoza* și rezultatul ei. ◦ De la *supradoza*; cf. fr. *surdosage*.

supradóză, *supradoze* s.f. Doză (de droguri) care depășește gradul toleranței organismului: *a murit din cauza unei supradoze*. ◦ *Supra-* + *doză*; cf. fr. *surdose*, engl. *overdose*.

supramodulă, *supramodulez* vb. I. Tr. (Telec.) A efectua o supramodulație. ◦ *Supra-* + *modula*; cf. fr. *surmoduler*.

supramodulație, *supramodulații* s.f. (Telec.) Înregistrare a unor semnale electrice de audiofrecvență cu valori mai mari decât cele permise într-un anumit sistem și pe un anumit purtător. ◦ *Supra-* + *modulație*; cf. fr. *surmodulation*.

surdină, *surdinez* vb. I. Tr. 1. A diminua, a atenua. 2. (Telec.) A face impropriu vibrațiilor sonore suporturile liniilor instalate pe imobile. ◦ Din fr. *sourdiner*.

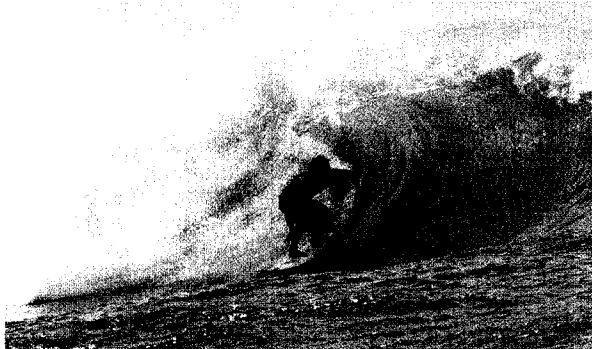
surf ► [sarf] s.n. 1. Sport nautic care constă în plutirea în picioare pe valuri, pe o planșă de lemn sau de material plastic (având un catarg pe care este întinsă o velă); surfing. 2. Placa cu care se practică acest sport. ◦ Din engl. *surf*.

surfér, *surferi* [sárfar] s.m. Sportiv care practică surful: *doi surferi fuseseră atacați de un rechin*. ◦ Din engl. *surfer*.

surfing [sárfiŋ] s.n. Surf. ◦ Cuv. engl.

súrsă, *surse* s.f. Pe *surse* = indicație vagă, convențională, eliptică, care transmite în primul rând refuzul de a-i identifica pe transmitătorii (demni de încredere) ai unor informații. ◦ Din engl., fr. *source*.

surf (1)
surf
surf

sushi ◀ [súʃi] s. Preparat culinar sub formă de cilindri mici de orez fiert, înveliți într-o algă, având la mijloc o legumă, iar deasupra icre de Mancușia, felii de pește crud, creveți și fructe de mare. ◦ Cuv. jap.

suspâns, *suspansuri* s.n. Moment dintr-un film, dintr-un spectacol, dintr-o operă literară etc. când acțiunea se întrerupe (temporar) într-un punct culminant, ținând pe spectator sau pe lector într-o stare de maximă tensiune, de emoție în așteptarea deznodământului. † Stare de maximă tensiune, emoție provocată de

un astfel de moment: *suspansul îl sufoca*. ◦ Din fr., engl. *suspense*.

sustenabil, ~ă, *sustenabili*, ~e adj. (Despre proiecte, acțiuni etc.) Care poate fi susținut. ◦ Din engl. *sustainable*.

sustenabilitate s.f. Calitatea de a fi sustenabil. ◦ Din engl. *sustainability*.

SUV, *SUV-uri* [suv sau es-iu-vi] s.n. Autoturism care poate avea trei rânduri de scaune, cu locuri pentru cinci sau șapte persoane, care îmbină spațiul util al unui break cu capacitatea de a face off-road. ◦ Din engl. *S(port) U(tility) V(ehicle)*.

swap [suóp] s.n. (Fin.) Operație valutară de creditare la valori echivalente, în valute diferite și pe anumite perioade de timp,

într-o două sau mai multe bănci. ◦ Din engl. *swap*.

swapping [suópiŋ] s.n. (Inform.) Înlocuire a unui program cu altul în memoria unui calculator. ◦ Cuv. engl.

SWIFT [suift] s. Succesiune de 8 sau 11 caractere, care include codul BIC al băncii, țara, locul și sucursala, fiind utilizat pentru a permite schimburi de informații privind operațiunile monetare internaționale. ◦ Din engl. *S(ociety) for W(orld) I(nter)bank F(inancial) T(elecommunication)*.

switch, *switch-uri* [suift] s.n.

1. (Inform.) Dispozitiv care realizează conexiunea diferitelor segmente de rețea. 2. Modalitate de plată a importului de mărfuri, utilizată când debitorului îi lipsesc mijloacele de plată. ◦ Din engl. *switch*.

symphonic metal [simfónic métel] s. Gen de muzică metal care are elemente de muzică simfonică. ◦ Cuv. engl.

sýnset s.n. (Inform.) Clasă sinonimică. ◦ Cuv. engl.

sushi
sushi
sushi

sabloniză, *sablonizez* vb. I. Tr. A aplica mecanic o idee, o manieră de lucru etc. considerată ca model. ◦ *Șablon* + *-iza*; cf. germ. *schablonisieren*.

șantajabil, ~ă, *șantajabili*, ~e adj. Care poate fi șantajat. ◦ *Șantaja* + *-bil*.

șantajist, ~ă, *șantajisti*, ~ste s.m., s.f. Persoană care șantajează, care practică șantajul. ◦ *Șantaj* + *-ist*.

șantajor, ~oare, *șantajori*, ~oare s.m., s.f. Șantajist. ◦ *Șantaj* + *-or*.

ședințoman, ~ă, *ședințomani*, ~e s.m., s.f. (Iron.) Persoană care are mania de a convoca multe ședințe și de a discuta mult în timpul acestora. ◦ *Ședință* + *-oman*, după *meloman*, *mitoman*.

ședințomanie s.f. (Iron.) Practică, obicei de a convoca multe ședințe, de a prelungi în mod excesiv discuțiile din cadrul acestora. ◦ *Ședință* + *manie*, după *megalomanie*, *mitomanie*.

șerpăș, *șerpași* s.m. Persoană originară din Nepal, din nordul Indiei sau din zonele învecinate, care însoțește expedițiile din Himalaya și care duce poverile. ◦ Din fr. *sherpa*, engl. *Sherpa*.

șervețel, *șervețele* ▼ s.n. Bucată (pătrată) de hârtie subțire (parfumată), foarte fină și poroasă, special confecționată, care servește la ștergerea (și împropătarea) feței și a mâinilor sau ca batistă pentru nas. † *Șervețele umede* = bucată mică de hârtie sau de material textil, umezit cu ajutorul unor substanțe speciale (parfumate),

care este folosit pentru curățare sau dezinfecție. ◦ *Șervet* + *-el*.

șild, *șilduri* s.n. Placă de avizare de-a lungul străzilor, șoselelor etc. ◦ Din germ. *Schild*.

șlem s.n. (La rugbi, tenis etc.) A reuși marele șlem = a câștiga toate meciurile sau toate turneele care au loc într-un sezon. ◦ Din fr. *chelem*, germ. *Schlemm*; cf. engl. *slam*.

șmen, *șmenuri* s.n. (Arg.) Schimb ilicit de valută; (p. ext.) escrocherie. ◦ Et. nec.

șmenăr, *șmenari* s.m. (Arg.) Persoană care înșală la schimbarea ilegală a banilor. ◦ *Șmen* + *-ar*.

șmötur, *șmoturi* s.n. (Fam.)

1. Instruire (severă); muștrare, dojană; bătaie: *pentru năzbătia lor copiii au avut parte de un șmotru*. 2. A face șmotru = a face curățenie: *sămbătă fac șmotru prin casă*. ◦ Din rus. *шмот*.

șoc, *șocuri* s.n. 1. *Undă de șoc* = a) suflul unei bombe; b) undă seismică de mare intensitate; c) undă caracterizată printr-o variație bruscă a vitezei, presiunii, greutatei specifice și temperaturii, din cauza vitezei mai mici de propagare a variațiilor de presiune care apar în fluid; d) (fig.) ansamblu de repercusiuni, adesea supărătoare, ale unui eveniment. 2. (Fiziol.) Stare patologică gravă, caracterizată printr-un dezechilibru fizic și psihic, care poate fi provocată de cauze de natură diferită (traumatism, operație, hemoragie, infecție etc.): *șoc traumatic*. *Șoc termic* = creștere bruscă a temperaturii corpului.

† (Psih.; și *șoc nervos*) Formă particulară de dezechilibru acut al unor funcții psihice, provocată de o emoție puternică.

◊ (Med.) *Tratament de șoc* = metodă terapeutică constând în crearea unei perturbații bruște bolnavului. 3. (Econ.) *Terapie de șoc* = ansamblu de măsuri drastice, hotărâte în reformele economice și social-politice, în trecerea la economia de piață. 4. (Fig.) Impresie puternică, violentă: *accidentul văzut i-a produs un șoc*. ◦ Din fr. *choc*.

șervețel
napkin
lingette

șocânt, ~ă, șocanți, ~te adj.
Care impresionează (în mod neplăcut), care contrariază: am primit o veste șocantă. ◦ Din fr. *choquant*.

șomez, șomez vb. I. Intr. A nu avea sau a nu găsi de lucru; a fi șomer. ◦ Din fr. *chômer*.

șomaj s.n. 1. Fenomen social cauzat de situația economică defavorabilă, constând în persistența inactivității forțate a unui fost salariat sau a unei părți a foștilor salariați, care nu mai găesc de lucru. ◊ Ajutor de șomaj v. ajutor. Rata șomajului = raportul dintre numărul șomerilor și numărul persoanelor angajate într-o activitate la un moment dat. Șomaj tehnic = întrerupere temporară a activității unei părți a salariaților unei întreprinderi, din diminuarea salariului, din cauza situației economice defavorabile sau datorită unei probleme funcționale: mulți angajați sunt în șomaj tehnic. 2. Situație, stare a șomerului, care nu găsește de lucru (din lipsa cererii forței de muncă): este în șomaj de două luni. ◦ Din fr. *chômage*.

șomer, ~ă, șomeri, ~e s.m., s.f. Persoană aptă de muncă, pusă în situația de a nu găsi de lucru,

de a nu se putea angaja nicăieri, din lipsa cererii de forță de muncă, în condiții economice defavorabile: numărul șomerilor a crescut. ◦ Din fr. *chômeur*.

șpagă, șpăgi s.f. (Fam.) Bacșiș, mită. ◊ A da cuiva șpagă (sau bacșiș) = a oferi cuiva o sumă de bani necuvenită, pentru un anumit serviciu; a șpăgui. ◦ Cf. rus. *unaza*, srb. *špag*.

șpăgâr, șpăgari s.m. (Fam.) Persoană care primește sau pretinde șpagă. ◦ Șpagă + -ar.

șpăguî, șpăguiesc vb. IV. Tr. (Fam.) A da șpagă. ◦ De la șpagă.

știft, știfturi s.n. (Fam.) Lucru fără valoare, neinteresant: nu a cumpărat nimic interesant, numai știfturi. ◦ Cf. germ. *Stift*.

știrist, ~ă, știristi, ~ste s.m., s.f. Persoană care prezintă știri în direct, la un post de radio sau de televiziune. ◦ Știre + -ist.

ștrumf, ștrumfi ► s.m. Numele generic al unor creaturi fictive, de culoare albastră, care sunt personajele principale ale unei serii de desene animate cu titlu omonim. ◦ Din fr. *Schtroumpfs*; cf. engl. *Smurfs*.

șunt, șunturi s.n. 1. (Electron.) Dispozitiv de derivare a

curentului electric, conectat între două puncte ale unui circuit electric, pentru a-l proteja sau pentru a-i modifica calibrul porțiunii de circuit cuprinse între aceste puncte prin preluarea unei părți de curent electric. 2. (Fiziol.) Derivare a circuitului sangvin pe alte căi circulatorii decât cele normale, punând în legătură circuitul arterial și pe cel venos. ◦ Din fr., engl. *shunt*.

ștrumf
Smurfs
Schtroumpfs

șuntă, șuntez vb. I. Tr. (Electron.) A deriva curentul electric dintr-un circuit. ◦ Din fr. *shunter*.

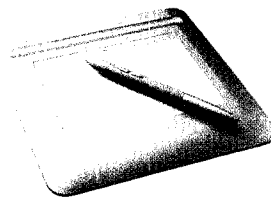
șuntăre, șuntări s.f. Acțiunea de a șunta și rezultatul ei. ◦ De la șunta.

tab, taburi s.n. Abrev. de la *transportor auto blindat*.

tabasco s.n. Sos picant preparat pe bază de piper roșu, oțet și condimente. ◦ Din sp., engl., fr. *tabasco*.

tabletă, tablete ▼ s.f. (Inform.)

1. (Și *tabletă PC*) Calculator portabil de mici dimensiuni, de ultimă generație, la care accesul se face prin touch screen, fără a mai fi necesare tastatura sau mouse-ul. 2. (Și *tabletă grafică*) Unitate de intrare a unui calculator care permite achiziția și digitalizarea graficelor, a imaginilor grafice etc., cu ajutorul unui pad pe care se poate scrie. ◦ Din fr. *tablette*, engl. *tablet*.

tabletă grafică
graphics tablet
tablette graphique

tabloid, tabloide adj., s.n.

1. (Publicație) ale cărei pagini au ca dimensiune jumătate din formatul obișnuit al unui ziar. 2. (Publicație) ale cărei materiale aduc în prim-plan fenomene sociale minore ca impact global, dar atractive din perspectiva senzaționalului (infrațiuni grave, crime, scandaluri etc.), ale cărei informații sunt insuficient verificate sau marcate de subiectivism, fiind prezentate într-un limbaj colocvial sau chiar vulgar; ziar de scandal. ◦ Din engl. *tabloid*, fr. *tabloide*.

tablou, tablouri s.n. (Inform.) Ansamblu structurat de informații organizate secvențial în memoria unui ordinator. ◦ Din fr. *tableau*.

tabuiză, tabuizez vb. I. Tr., refl. A deveni tabu. / Sil. -bu-i-. ◦ Din fr. *tabouiser*.

tabuizare, tabuizări s.f. Acțiunea de a (se) tabuiza și rezultatul ei. / Sil. -bu-i-. ◦ De la *tabuiza*.

tabulare, tabulări s.f. (Inform.) Imprimare, vizualizare a unui text pe hârtie sau pe ecran. ◦ De la *tabula*.

tackle [ték] s.n. (Sport) Depozitare neregulamentară de minge a adversarului, acționând asupra acestuia cu piciorul, cu capul, cu genunchii, cu pieptul, prin acroșaj etc., la fotbal, la rugbi etc.; tackling. ◦ Din engl. *tackle*.

tackling [tékliŋ] s.n. Tackle. ◦ Din engl. *tackling*.

tae-bo s.n. Sport care combină mișcări de taekwondo și de aerobic executate în viteză, în scopul îmbunătățirii formei fizice a practicanților. ◦ Cuv. engl. (<cuv. corean).

taekwando ► [taikuándo] s.n. Sport de contact de origine coreeană. ◦ Cuv. fr.

tag, taguri s.n. 1. Etichetă; cuvânt-cheie. 2. Etichetă sub formă de caracter sau set de caractere atașate unei informații sau unui fragment de text cu scopul de a-l identifica sau cataloga. 3. Nickname sau element de identificare utilizat ca semnătură de către un artist graffiti sau ca element decorativ pe o suprafață (perete, garnituri de metrou etc.). ◦ Din engl. *tag*.

tagging s.n. 1. Atașare a unui tag, a unei etichete; (fam.) tăguire. 2. (Inform.) Atașare a unei etichete sub formă de caracter sau set de caractere pentru o informație sau pentru un fragment de text, cu scopul de a-l identifica sau cataloga. 3. Utilizare a unui nickname sau a unui element de identificare ca semnătură (a unui artist graffiti) ori a unui element decorativ pe o suprafață (perete, garnituri de metrou etc.). ◦ Cuv. engl.

tagliatelle ▼ [taliatèle] s.f. pl. Paste făinoase de origine

tagliatelle
tagliatelle
tagliatelle

taekwondo
taekwondo
taekwondo

italiană, sub formă de fășii mai late și lungi, care se servesc cu diferite sosuri. ◦ Cuv. it.

tahina s.f. v. tahini.

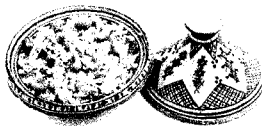
tahini s.n. Pastă de semințe de susan, specifică bucătăriei Orientului Mijlociu. / Și: *tahina* s.f. ◦ Cuv. engl. (<cuv. gr., ar.)

tahistoscóp, tahistoscoape s.n. (Psih.) Aparat utilizat în studierea legilor percepției și atenției și care determină volumul atenției unei persoane căreia i se prezintă, pentru scurt timp, cuvinte, litere etc., pentru a fi citite, sau imagini, pentru a fi percepute. ◦ Din fr. *tachistoscope*.

tai chi chuan ▲ [tái tʃi tʃuán] s. Una din cele mai eficiente arte marțiale interne din China, recunoscută pentru efectele sale benefice asupra sănătății și pentru longevitatea practicantilor, constând în secvențe de mișcări controlate, foarte lente. ◦ Cuv. chin.

tajine ▼ [tadʒín] s.f. 1. Mâncare originară din Africa, sub formă

de tocană gătită la foc mic, din carne fragedă cu diverse legume, condimente și sos. 2. Oală specială din lut, în care se gătește această mâncare. / Scrib și: *tajine*. ◦ Din fr. *tajine*.

tajine (1, 2)
tajine
tajine

takeaway [téikəuei] s.n. 1. Mâncare achiziționată dintr-un restaurant de tip fast-food și consumată în altă parte. 2. Restaurant în care se prepară mâncare de acest fel. ◦ Cuv. engl.

tai chi chuan
tai chi chuan
tai chi chuan

takeover [téikóuəvə] s.n. (Econ.) Practică curentă prin care o corporație mai puternică acaparează una mai slabă, împotriva voinței celei din urmă, printr-o operațiune de bursă care crește rapid valoarea acțiunilor corporației, făcând ca oferta să fie irezistibilă pentru acționari. ◦ Cuv. engl.

taking [téikiŋ] s.n. (Econ.) Operațiuni de revânzare sau de răscumpărare a unor monede de aur la unor cantități de aur care au fost cumpărate sau vândute cu scopul obținerii unui profit imediat. ◦ Cuv. engl.

talasoterapie, talasoterapii s.f. (Med.) Utilizare a tratamentului cu băi de mare asociate cu aerul marin, în boli ca hipotiroidism, reumatism cronic, sinuzită etc. ◦ Din fr. *thalasothérapie*.

talibán, ~ă, talibani, ~e s.m., adj. 1. S.m. Membru al unei fracțiuni politice din Afganistan, care promovează principiile fundamentalismului islamic în viața politică, socială etc. 2. S.m. (Fig.; depr.) Persoană extrem de conservatoare. 3. Adj. Care aparține acestei mișcări fundamentaliste; care se referă la această mișcare fundamentalistă: *grupare talibană*. ◦ Din engl., fr. *taliban*.

talkie-walkie [tókí-uóki] s.n. Walkie-talkie. ◦ Din fr. *talkie-walkie*; cf. engl. *walkie-talkie*.

talk-show, talk-show-uri [tók-ʃou] s.n. Emisiune de radio sau de televiziune în care au loc discuții pe o anumită temă între un moderator și una sau mai multe persoane invitate. ◦ Din engl. *talk show*.

tampón, tampoane s.n. 1. *Tampón absorbant* v. absorbant. 2. (Inform.) *Memorie tampón* = zonă de memorie care permite adaptarea vitezei de transfer a informației de la o unitate de prelucrare și utilizarea informațiilor de către un periferic. 3. (Fig.) Ceea ce amortizează șocuri, împiedică ciocniri: *era folosit un tampón între șef și angajați*. ◊ *Zonă tampón* = zonă de protecție dintre două state menită a împiedica conflictele directe. ◦ Din fr. *tampón*.

tamponadă, tamponade s.f. (Med.) Oprea a activității inimii printr-o acumulare abundentă de exsudat sau sânge în cavitatea pericardică. ◦ Din fr. *tamponnade*.

tânga ▼ s. invar. Bikini foarte decoltați, a căror parte din spate se reduce la un șnur. ◦ Cuv. engl.

tânga
tânga
tânga

tántra s.f. Complex de scrieri religioase ale hinduismului și budismului, posteroare textelor fundamentale. ◊ Carte conținând aceste scrieri. ◦ Din fr. *tantra* (<cuv. sanscr.).

tapă, tapez vb. I. Tr. (Fam.) A împrumuta, a lua bani de la cineva, fără intenția de a-i restitui, prin insistențe, prin vicleșug etc.: *i-a tapat de bani pe părinții săi*. ◦ Din fr. *taper*.

tápas s.n. pl. Gustări originare din Spania, servite alături de băuturi, într-un bar. ◦ Cuv. sp.

tapeur, tapeuri [tapéur] s.m. Persoană care cere adesea bani cu împrumut (fără intenția de a-i restitui). ◦ Din fr. *tapeur*.

tarabíst, ~ă, tarabiști, ~ste s.m., s.f. (Fam.) Persoană care vinde la tarabă. ◦ *Tarabă* + -ist.

target, targeturi [tárghet] s.n. Obiectiv, persoană sau rezultat spre care sunt direcționate toate eforturile; țintă, scop. ◦ Din engl. *target*.

targheta, targhetez [tárgherá] vb. I. Tr. A direcționa toate eforturile către un anumit obiectiv, scop, țel. ◦ Din engl. *target*.

tartár ▼ adj. invar. *Biftec tartar* = mușchi fript foarte puțin. *Sos tartar* = maioneză cu ceapă tocată fin, castraveți în oțet, pătrunjel verde, mirodenii și muștar. ◦ Din fr. *tartare*.

task, task-uri s.n. Muncă, sarcină care trebuie îndeplinită. ◦ Din engl. *task*.

tastă, tastez vb. I. Tr. A acționa tastatura unui telefon, a unui calculator etc. ◦ Din germ. *tasten*.

tastăre, tastări s.f. Acțiunea de a tastea și rezultatul ei. ◦ De la *tasta*.

tastatură, tastaturi ► s.f. Totalitate a butoanelor de comandă de la un telefon, de la un calculator etc.; claviatură. ◦ Din germ. *Tastatur*, it. *tastatura*.

tastă, taste s.f. Buton de comandă la un telefon, la un calculator etc. ◊ *Tastă rapidă* = funcție la anumite telefoane care permite ca unele numere să fie introduse în memorie și să poată fi apelate prin apăsarea unui singur buton; speed dial. (Inform.) *Tastă de comenzi rapide* = buton pe tastatura unui calculator care permite realizarea rapidă a anumitor instrucțiuni; shortcut. ◦ Din germ. *Taste*, it. *tasto*; cf. engl. *dial*, *key*.

tătămi ▼ s.n. 1. Covor gros, un fel de rogojină, care acoperă suprafața pe care se practică unele arte marțiale (judo,

tatami (1)
tatami
tatami

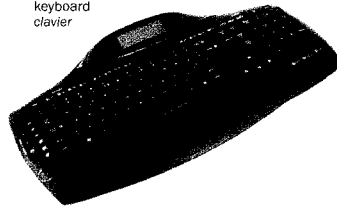

biftec tartar
steak tartare
steak tartare

jiu-jitsu, karate etc.). 2. Rogojină tradițională japoneză care servește drept pat. ◦ Din fr. *tatami* (<cuv. jap.).

taurină s.f. Acid organic produs prin descompunerea acidului taurocolic prezent în bilă și, în cantități reduse, în țesutul pulmonar și în mușchi și care este sintetizat în mod natural de corpul uman: *băutura energizantă cu taurină*. / Sil. *ta-u-*. ◦ Din fr., engl. *taurine*, germ. *Taurin*.

tastatură
keyboard
clavier

taxă, taxez vb. I. Tr. (Fig.; fam.) A fura, a tapa pe cineva: *m-a taxat de niște bani*. ◦ Din fr. *taxer*.

tăxă, taxe s.f. Sumă de bani plătită de o persoană fizică sau juridică pentru serviciile prestate acestea de către un agent economic, o instituție publică sau un serviciu public: *taxă de drum; taxă de școlarizare*. ◊ *Taxă auto* (sau *taxă de poluare*) = sumă de bani percepută de stat în funcție de gradul de poluare al mașinii achiziționate, la înmatricularea acesteia.

Taxă de timbru = sumă de bani percepută de stat de la persoanele fizice sau juridice care promovează o acțiune în justiție sau care solicită prestarea unor servicii materiale. **Taxă pe valoare adăugată** (abrev. TVA) = impozit indirect stabilit asupra operațiilor care privesc transferul proprietății bunurilor, prestările de servicii, importul de bunuri, livrările de bunuri mobile și operațiunile asociate. ○ Din germ. *taxe*, fr. *taxe*.

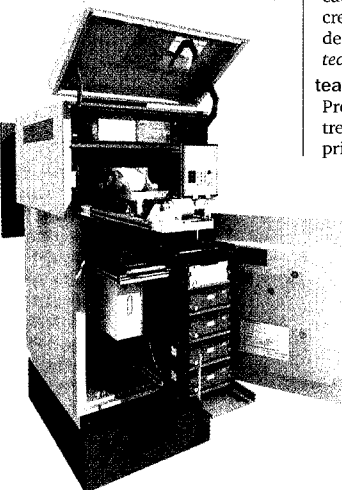
tăguți, tăguiesc vb. IV Tr. (Fam.) 1. (Rar) A atasa un tag, o etichetă. 2. (Inform.) A atasa o etichetă, sub formă de caracter sau set de caractere, unei informații ori unui fragment de text, cu scopul de a-l identifica sau cataloga. 3. A utiliza un nickname sau un element de identificare ca semnătură (a unui artist graffiti) ori un element decorativ pe o suprafață (perete, garnituri de metrou etc.). ○ De la *tag*; cf. engl. *tag*, fr. *tagger*.

tăguială, tăguieli s.f. (Rar; fam.) Tăguire. ○ Tăgui + -ală.

tăguire, tăguiri s.f. (Fam.) Acțiunea de a *tăgui* și rezultatul ei. ○ De la *tăgui*.

TB s.m. Abrev. de la *terabit*.

TCD
TCD
caisse automatique

TCD, TCD-uri ▼ [ti-si-dî] s.n. Instrument de casierie utilizat de către bănci, care permite păstrarea în siguranță a numerarului, dar și extragerea și depozitarea automată, rapidă și sigură a bancnotelor, prin utilizarea și sub controlul unui sistem automat de calcul. ○ Din engl. *T(eller) C(ash) D(ispenser)*.

tchadri [tʃádrî] s. Veșmânt specific femeilor afgane, cu multe pliuri care pleacă de la o calotă brodată, adesea de culoare albastră, care acoperă capul și corpul în întregime, nelăsând liberă decât o deschidere îngustă și acoperită de o dantelă, în dreptul ochilor. / Scris și: *chadri*. ○ Cuv. fr. *tchadri*.

tea room [tí rum] s.f. Salon pentru ceai. + Ceainărie. ○ Cuv. engl.

team [tim] s.n. Echipă sportivă. + (P ext.) Echipă, colectiv. ○ Cuv. engl.

team building, team building-uri [tim biúldî] s.n. Activitate organizată de o firmă, de o instituție etc. pentru a încuraja munca în echipă, pentru creșterea performanțelor profesionale ale angajaților și pentru îmbunătățirea relațiilor interpersonale dintre aceștia prin diverse metode (exerciții simple, deplasări în grup pentru mai multe zile, în cadrul cărora se desfășoară jocuri creative, exerciții de comunicare, de încredere etc.). ○ Din engl. *team building*.

teasing, teasing-uri [tísiŋ] s.n. Procedeu publicitar care caută să trezească curiozitatea publicului printr-un mesaj promoțional (anunț tipărit, spot radio, videoclip, jingle etc.) prezentat într-o manieră enigmatică, picantă sau de suspans. ○ Din engl., fr. *teasing*.

tech-demo, tech-demo-uri s.n. Prototip care poate fi prezentat potențialilor investitori, parteneri sau clienți, pentru a-i convinge de viabilitatea produsului propus. ○ Din engl. *tech(nology) demo(nstration)*.

teenager, teenageri [tîneidzər] s.m. Adolescent. ○ Din engl. *teenager*.

teflon, tefloane [marcă înregistrată a societății DuPont] s.n. 1. Material plastic polimerizat, foarte rezistent la acțiunea agenților chimici, la temperatură și corozione, fiind utilizat la fabricarea unor garnituri, a unor vase de bucătărie, a țesăturilor rezistente la foc și acizi, a unor izolatoare electrice etc. 2. Vas de bucătărie, făcut dintr-un astfel de material. ○ Din fr. *teflon*, engl. *teflon*, den. com.

teflonât, ~ă, teflonați, ~te adj. (Despre vase metalice) Care este acoperit cu teflon. ○ De la *teflon*.

tehniciză, tehnicizez vb. I. Tr. A da un caracter (exclusiv) tehnic. ○ *Tehnic* + -iza.

tehnicizare, tehnicizări s.f. Acțiunea de a *tehniciza* și rezultatul ei. ○ De la *tehniciza*.

téhno adj. invar. Stil de muzică de dans cu influențe funk, care s-a dezvoltat în anii '80 ai secolului trecut, și care este caracterizat printr-un ritm susținut și sunete puternice de percucie. ○ Din engl. *techno*.

tehnocrát, ~ă, tehnocrați, ~te s.m., s.f. 1. Adept al tehnocrației. 2. Persoană care face parte din intelectualitatea tehnică. + Specialist într-un anumit domeniu (tehnic). ○ Din fr. *technocrate*.

tehnocrátic, ~ă, tehnocratici, ~ce adj. Care ține de tehnocrație, care se referă la tehnocrație. ○ Din fr. *technocratique*.

tehnocrátism s.n. (Polit., sociol.) Orientare în politologia și sociologia contemporană potrivit căreia rolul în conducerea societății trebuie să revină nu factorilor politici (parlament, guvern), ci păturii tehnicienilor, specialiști în diferite ramuri ale științei. + Tendință tehnocratică. ○ Din fr. *technocratism*.

tehnocrátie, tehnocrátii s.f. 1. Sistem politic în care rolul decizional aparține tehnicienilor și funcționarilor. + Ideologie a acestui sistem politic. 2. Intelectualitatea tehnocratică. ○ Din fr. *technocratie*.

tehnocultúră s.f. Știință care are ca obiect de studiu interacțiunile dintre tehnică și cultură. ○ Cf. engl. *technoculture*.

tehnolécť, tehnolécťe s.n. Subsystem lingvistic utilizat într-un câmp de experiență particular, caracterizat printr-o tehnologie specifică și prin alte mijloace lingvistice ca, de exemplu, stilul și frazeologia; limbaj de specialitate. ○ Din engl. *technolect*.

tehnologíză, tehnologízez vb. I. Tr. A da (artei, producției) un caracter tehnologic. ○ Din engl. *technologize*.

tehnologízare, tehnologízări s.f. Acțiunea de a *tehnologiza* și rezultatul ei. ○ De la *tehnologiza*.

téle s.n. Abrev. de la *televizor*.

teleafíșáj, teleafíșaje s.n. Mod de vizualizare, afișaj al unor informații din actualitatea imediată, pe un terminal de televiziune: *teleafíșaj într-un aeroport*. ○ Din fr. *téléaffichage*.

telealármă, telealarمة s.f. Dispozitiv de alertare pe care o persoană aflată în dificultate îl poate declanșa printr-un simplu gest. ○ Din fr. *téléalarme*.

teleautográf, teleautografe s.n. (Telec.) Instalație cu ajutorul căreia mișcările unui creion condus cu mâna în punctul de emisie sunt transmise fidel, prin mijloace de telecomunicație, unei unelte de scris aflate în punctul de recepție. ○ Din fr. *téléautographe*, germ. *Teleautograph*.

teleautográfic, ~ă, teleautografici, ~ce adj. (Telec.) Care aparține teleautografiei; care se referă la teleautografie. ○ Din fr. *téléautographique*.

teleautografie s.f. (Telec.) Transmitere la distanță a scrisului, a desenelor etc. cu ajutorul teleautografului. ○ Din fr. *téléautographie*.

telecáméră, telecamere ▼ s.f. Cameră de luat vederi destinată televiziunii. ○ Din fr. *télécaméra*.

telecasétă, telecasete s.f. Videocaseta. ○ *Tele-* + *caseta*.

telechinezie s.f. (Psih.) Capacitatea a unor persoane de a deplasa

obiecte fără să le atingă. / Scris și: *telekinizie*. ○ Din fr. *télékinésie*.

telechirurgie s.f. Chirurgie realizată de un doctor aflat la o oarecare distanță de pacient, prin utilizarea unui robot medical comandat de un calculator și a comunicării prin imagini multimedia. ○ Din fr. *téléchirurgie*; cf. engl. *telesurgery*.

telecomalťerapie s.f. (Med.) Tratamentele tumorilor efectuate de la distanță cu ajutorul radiațiilor emise de cobaltul radioactiv. ○ Din fr. *télécobalthérapie*.

telecóm s.f. pl. Abrev. de la *telecomunicații*.

telecomandă, telecomandă vb. I. Tr. (Tehn.) A transmite la distanță o comandă; a teledirija. ○ Din fr. *télécommander*.

telecomandăbil, ~ă, telecomandabili, ~e adj. (Despre mecanisme, instalații) Care poate fi telecomandat. ○ Din fr. *télécommandable*.

telecomandát, ~ă, telecomandați, ~te adj. (Tehn.; despre elemente de execuție) Care are calitatea de a transmite mesaje prin mijloace de telecomunicație. ○ De la *telecomanda*; cf. fr. *télécommandé*.

telecomandă, telecomenzi ► s.f. 1. (Tehn.) Transmitere la distanță a unei comenzi prin mijloace de telecomunicație. 2. Dispozitiv (portabil) care conține elementele tehnice necesare unei astfel de comenzi. ◆ *Mașină cu telecomandă* v. *mașină*. ○ Din fr. *télécommande*, it. *telecomando*.

telecomunicație, telecomunicații s.f. (Mai ales la pl.) 1. Ansamblul procedurilor de transmitere și recepție la distanță a unor semnale corespunzând unor sunete, unor semne sau imagini prin mijloace electrice, radioelectrice, optice sau electromagnetice (telefonie, televiziune, telecomandă, semnalizare optică etc.); (abrev.) telecom. 2. Legătura dintre două puncte între care se realizează telecomunicația. ◆ *Sistem de telecomunicații* = totalitate a mijloacelor tehnice de deservire

telecameră
telecamera
télécaméra

a unui serviciu de telecomunicații, care formează o unitate din punctul de vedere al concepției tehnice (sistem de telefonie, de telegrafie etc.). *Canal de telecomunicații* v. *canal*. *Rețea de telecomunicații* v. *rețea*. *Satelit de telecomunicații* v. *satelit*. ○ Din fr. *télécommunications*.

teleconcúrs, teleconcursuri s.n. Concurs transmis prin televiziune. ○ *Tele-* + *concurs*.

teleconferință, teleconferințe s.f. Conferință, reuniune la care participă două sau mai multe persoane aflate în locuri diferite, pot comunica între ele prin procedee moderne de telecomunicații. ○ Din fr. *téléconférence*, engl. *teleconference*.

teleconsiliér, teleconsilieri s.m. Persoană care furnizează asistență telefonică clienților unei firme. ○ Din fr. *téléconseiller*.

telecontrol s.n. Control de la distanță. ○ Din engl. *telecontrol*.

teleconvertór, teleconvertoare s.n. (Tehn.) Convertor pentru televiziune. ○ *Tele-* + *convertor*.

telecópíe, telecopii s.f. Fax. ○ Din fr. *télécopie*.

teledirijă, teledirijez vb. I. Tr. A telecomanda. ○ Din fr. *télédiriger*.

teledón, teledonuri s.n. Emisiune de televiziune cu scop caritabil, în cadrul căreia telespectatorii fac cunoscute, prin telefon, realizatorilor, sumele de bani, diversele obiecte, materiale de construcții etc. pe care le vor dona pentru ajutorarea persoanelor aflate în dificultate. ○ *Tele-* + *don(ație)*.

telecomandă (2)
remote control
télécommande

butoane de închidere
a televizorului
TV power button
interrupteur
du téléviseur

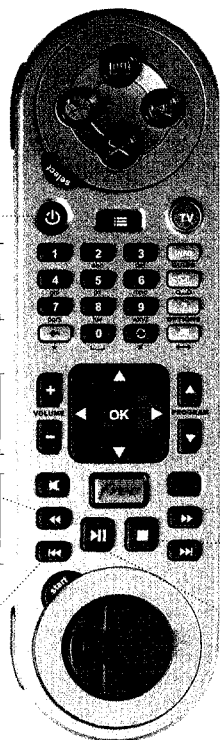
butoane de selecție
a canalelor
channel selector
controls
sélection des canaux

reglaj de volum
volume control
réglaže du volume

derulare înapoi
rewind
rebobinage

comenzi de aparat
video
VCR controls
commandes du
magnétoscope

redare cu
încetîntorul
slow-motion
ralenti

mod TV
TV mode
mode télévision

butoan TV/video
TV/video button
sélecteur télé/vidéo

căutare de canale
channel scan buttons
recherche des canaux

înregistrare
record
enregistrement

derulare rapidă
înainte
fast forward
avance rapide

stop
stop
arrêt

butoan de redare/
pauză
play/pause
lecture/pause

telefagie s.f. (Fam.) Mania de a consuma prea mult timp în fața televizorului. ◦ Din fr. *téléphagie*.

telefax, telefaxuri s.n. Fax. ◦ Din engl. *telefax*.

telefon, telefoane ► s.n. *Telefon fix* v. *fix*. *Telefon inteligent* = *smartphone*. *Telefon mobil* v. *mobil*. ◦ Din fr. *téléphone*.

telefonie s.f. *Telefonie fixă* = transmitere, de obicei bilaterală, la distanță a sunetelor (transformate în unde electromagnetice) prin semnale intermediare între două puncte determinate, cu ajutorul aparatelor de telefon, legate între ele prin cabluri conductoare. *Telefonie celulară* (sau *mobila ori digitală*) v. *celular*. ◦ Din fr. *téléphonie*.

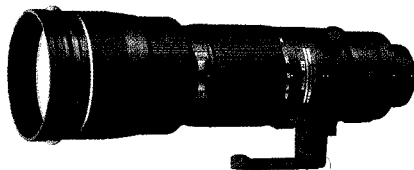
telegestiune s.f. (Inform.) Mod de tratare a informațiilor la

distanță cu ajutorul unui sistem de teleanformatică. ◦ Din fr. *télégestion*, it. *telegestione*.

telegondolă, telegondole s.f. *Teleferic* cu cabine de capacitate mai mică (2–6 persoane), cu dispozitive de fixare temporară la cablul tractor. + (P. restr.) Cabina acestui teleferic. ◦ *Tele-* + *gondolă*.

teleanformatic, ~ă, teleanformatici, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Ramură a informaticii care se ocupă cu tehnica de transmisie la distanță a datelor prelucrate. 2. Adj. Care aparține teleanformaticii, care se referă la teleanformatică. ◦ Din fr. *téleanformatique*.

telegestiune s.f. (Inform.) Mod de tratare a informațiilor la

teleobiectiv
telephoto
téléobjectif

telemărketing s.n. Formă specială, modernă a marketingului prin care se asigură un contact promoțional interactiv cumpărător-vânzător direct de la domiciliul clientului, cu ajutorul mijloacelor audiovizuale (telefon, telex, telefax etc.). ◦ Din engl. *telemarketing*.

telematic, ~ă, telematici, ~ce s.f., adj. 1. S.f. Tehnica transmiterii la mare distanță și a valorificării informațiilor, care combină mijloacele informatice cu cele ale telecomunicațiilor. 2. Adj. Care folosește rețelele de telematică. ◦ Din fr. *télématique*.

telematiză, telematizez vb. I. Tr. 1. A folosi telematica în rezolvarea unor probleme. 2. A dota cu mijloace de telematică. ◦ Din fr. *télématiser*.

telematizare, telematizări s.f. Acțiunea de a telematiza și rezultatul ei. ◦ De la *telematiza*.

telemétru, telemetre s.n. Dispozitiv auxiliar al unui aparat fotografic, care permite reglarea distanței focale a obiectivului în funcție de depărtarea până la obiectul vizat. ◦ Din fr. *télémetre*.

telenovelă, telenovele s.f. Serial de televiziune (de origine latino-americană) cu un număr mare de episoade, care prezintă desfășurarea unei narațiuni melodramatice. ◦ Din sp. *telenovela*.

teleobiectiv, teleobiective ► s.n. Obiectiv asemănător unei lunete, care se atașează camerelor de luat vederi sau aparatelor fotografice pentru a permite realizarea unor imagini clare ale obiectelor depărtate. / Sil. -o-biec-. ◦ Din fr. *téléobjectif*, germ. *Teleobjektiv*.

telephone banking [télifoun bénkîŋ] s. Mobile banking. ◦ Cuv. engl.

teleportare, teleportări s.f. Metodă ipotetică de transport, de obicei instantaneu, al materiei sau al informației dematerializate, convertite în energie, dintr-un loc și rematerializate în alt loc. ◦ Din engl. *teleportation*.

teleprelucrare, teleprelucrări s.f. (Inform.) Prelucrare a datelor sau a cererilor utilizatorilor la distanță. ◦ *Tele-* + *prelucrare*; cf. engl. *teleprocessing*.

teleprompter, telepromptere ► s.n. Dispozitiv tehnic, monitor plasat sub camera principală de luat vederi, care derulează textul pe care prezentatorul unui jurnal televizat, animatorul unei emisiuni etc. trebuie să-l citească; prompter. ◦ Din engl. *teleprompter*.

telemecording [telerikórdîŋ] s.n. Înregistrare pe peliculă cinematografică a emisiunilor de televiziune prin filmarea directă a ecranului cu ajutorul unui aparat special sau prin realizarea baleiajului electronic direct pe

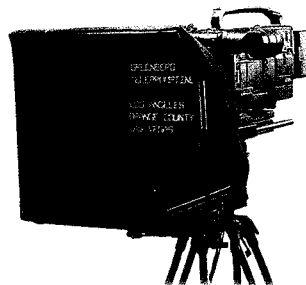
suprafața unei pelicule sensibile la radiații. + Peliculă pe care s-a făcut o asemenea înregistrare. ◦ Din engl. *telemecording*.

telescáf, telescafuri s.n. *Teleferic* submarin prevăzut cu o cupolă metalică cu ferestre panoramice, închisă ermetic, care circulă pe un plan înclinat. ◦ Din fr. *téléscaphe*.

teleshopping [teléşóŋ] s.n. Ofertă de vânzare de produse sau de servicii prin intermediul unui suport audiovizual. + Emisiune de televiziune în cadrul căreia sunt prezentate pentru vânzare diverse produse sau servicii, telespectatorii având la dispoziție un număr de telefon sau un link prin care pot comanda produsele respective, care ulterior sunt trimise direct acasă. ◦ Din engl. *teleshopping*.

teleshow, teleshow-uri [teléşóu] s.n. Show prezentat la televiziune. ◦ *Tele-* + *show*.

telemografie s.f. (Med.) Metodă de diagnostic în care imaginea termografică este prezentată pe un ecran de televiziune. ◦ Din fr. *téléthermographie*.

teleprompter
teleprompter
prompteur

teletéx s.n. Sistem de transmitere rapidă a documentelor în formă originală, cu ajutorul unui telex perfecționat. ◦ Din fr. *télétext*.

teletéxt s.n. (Metodă de telecomunicație care permite) afișajul textelor sau al imaginilor pe ecranul unui televizor, pornind de la un semnal al televiziunii sau al unei linii telefonice. ◦ Din fr. *télétexte*.

televiziune s.f. *Televiziune prin cablu* v. *cablu*. *Televiziune prin*

telefon
telephone
téléphone

reglarea volumului difuzorului
receiver volume control
commande de volume du récepteur

difuzor
receiver
récepteur

index de apellare automată
automatic dialling index
index de composition automatique

receptor
handset
combiné

afișaj
display
afficheur

difuzor
speaker
haut-parleur

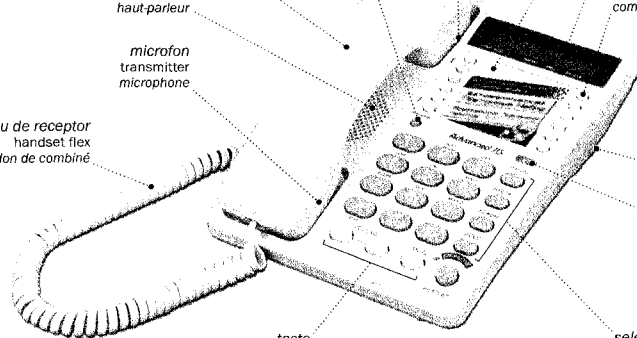
tastă pentru memorare
memory button
commande mémoire

microfon
transmitter
microphone

cablu de receptor
handset flex
cordon de combiné

reglare a volumului
soneriei
ringing volume control
commande de volume
de la sonnerie

teleobiectiv
telephoto
téléobjectif

taste
push buttons
touches

led pornit/oprit
on/off light
voyant de mise
en circuit

selectoare de funcții
function selectors
sélecteurs de fonctions

satelit v. satelit. / Sil. -zi-u-. ◦ Din fr. *télévision*, engl. *television*.

televoting, televotinguri s.n. Metodă de vot prin intermediul apelurilor telefonice sau al SMS-urilor, utilizată mai ales în anumite tipuri de emisiuni de televiziune (concursuri, reality show etc.). ◦ Din engl. *televoting*.

télex, telexuri s.n. Sistem mixt de telefonie și telegrafie prin teleximprimator, care folosește, prin comutare, același circuit de transmisiune. ◦ Din fr. *télex*.

tembeliză, tembelizez vb. I. Tr., refl. (Fam.) A(-și) pierde mințile; a (se) prosti: de la atâtea droguri s-a tembelizat. ◦ *Tembel* + *-iza*.

template, template-uri [templéit] s.n. (Inform.) Format predefinit pentru un document sau un fișier, folosit în unele programe de calculator. ◦ Din engl. *template*.

temporăr, ~ă, temporari, ~e adj., s.n. (Inform.) (Pagină, fișier etc.) care este creat de un program pentru un scop provizoriu și care este șters (automat) ulterior. ◦ Cf. engl. *temporary*.

temporiză, temporizez vb. I. Tr. A face să se producă cu intermitență. ◦ Din fr. *temporiser*.

temporizare, temporizări s.f. Acțiunea de a temporiza și rezultatul ei. ◦ De la *temporiza*.

temporizator, ~oare, temporizatori, ~oare adj., s.m., s.f., s.n. 1. Adj., s.m., s.f. (Persoană) care temporizează. 2. S.n. Aparat care introduce intenționat un interval de timp între începutul și sfârșitul funcționării unui dispozitiv electric sau electronic. ◦ Din fr. *temporisateur*.

tépura ► s.f. Fel de mâncare de origine japoneză, din legume, pește și fructe de mare pané. ◦ Cuv. jap.

ten, tenuri s.n. Fond de ten v. fond. ◦ Din fr. *teint*.

teorie, teorii s.f. Teoria informației = teorie matematică a proprietăților generale ale surselor de informație, ale posibilităților de păstrare și de transmitere a informațiilor etc. ◦ Cf. fr. *théorie de l'information*.

tequila [tekila] s.f. Băutură alcoolică, de origine mexicană, obținută prin fermentarea sucului de agave. ◦ Din fr. *tequila*.

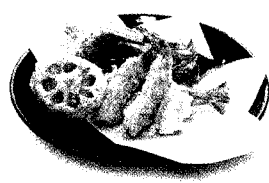
téra, tera s.m. Abrev. de la *terabyte*: am un HDD extern de 1 tera.

terabit, terabiți s.m. (Inform.) Unitate de măsură a informațiilor, egală cu circa un milion de milioane de biți; (abrev.) TB. ◦ Din engl. *terabit*.

terabyte, terabytes [terabáit, terabáits] s.m. Unitate de măsură pentru capacitatea de stocare și de transfer a informației, egală cu circa un milion de milioane de bytes; (abrev.) tera. ◦ Din engl. *terabyte*.

terapie, terapii s.f. Tratament al unei boli. ◊ *Terapie intensivă* v. intensiv. *Terapie ocupațională* v. ocupațional. *Terapie comportamentală* (sau *cognitiv-comportamentală*) = metodă de tratament al tulburărilor mintale constând în decondiționare și învățare cu scopul de a înlocui un comportament neadecvat printr-un comportament adaptat. ◦ Din fr. *thérapie*.

teribilism, teribilisme s.n. Atitudine, comportare, vorbă, faptă care șochează, care iese din comun; extravagantă, excentricitate: adolescența este vârsta teribilismului. ◦ *Teribil* + *-ism*.

tempura
tempura
tempura

teribilist, ~ă, teribiliști, ~ste adj., s.m., s.f. (Persoană) care sfidează, care se consideră sau care vrea să pară teribilă. ◦ *Teribil* + *-ist*.

térmic, ~ă, termici, ~ce adj. *Imprimantă termică* v. imprimantă. ◦ Cf. fr. *imprimante thermique*, engl. *thermal printer*.

termină, terminale s.n. 1. Parte de la sfârșit a unui organ, a unei instalații etc. 2. (Inform.) Echipament de intrare și de ieșire de date, conectat printr-o rețea de comunicație la un calculator care prelucrează datele și i le transmite. 3. Aerogară, servind ca punct de plecare și de sosire a pasagerilor. 4. Echipament portuar care servește la încărcarea și descărcarea petrolierelor, mineralierelor etc. 5. Ansamblu de instalații de pompare și de stocare aflate la capătul unui oleoduct. ◦ Din fr., engl. *terminal*.

termoadeziv, ~ă, termoadezivi, ~e adj. Căruia căldura îi dă un caracter adeziv. ◦ Din fr. *thermo-adhésive*.

termoceaș, termoceașuri s.n. Ceas a cărui funcționare este asigurată de conversia căldurii corpului uman în energie electrică. ◦ *Termo* + *ceas*.

termocoagulare, termocoagulări s.f. Metodă de tratament chirurgical prin care, cu ajutorul termocauterului, este oprită o hemoragie. ◦ *Termo* + *coagulare*.

termocolant, ~ă, termocolanți, ~te adj. Termoadeziv. ◦ *Termo* + *colant*.

termocopiere, termocopieri s.f. Reproducerea a unor acte sau documente, folosind o hârtie acoperită cu un strat de substanță sensibilă la acțiunea căldurii. ◦ *Termo* + *copiere*; cf. fr. *thermocopie*.

termofòm, termoforme ► s.n. Aparat cu ajutorul căruia, prin încălzirea și presurizarea unei folii de plastic special, se obțin planșe în relief cu diferite aplicații pentru deficienții de vedere. ◦ Cf. engl. *thermoformer*.

termofotografie s.f. Metodă tehnică de fotografiere a unui câmp termic, a căldurii. ◦ Din fr. *thermo-photographie*.

termoizolă, termoizolez vb. I. Tr. A face, a produce o izolare termică; a izola termic (un obiect, o conductă etc.). ◦ Din fr. *thermoisoler*.

termoizolânt, ~ă, termoizolanți, ~te adj., s.m. (Material, element

de construcție etc.) care îngreunează sau împiedică transmiterea căldurii, permițând izolarea unei încălzi față de influențele termice exterioare. ◦ Din fr. *thermoisolant*.

termoizolare, termoizolări s.f. Izolare termică; termoizolație. ◦ De la *termoizolă*.

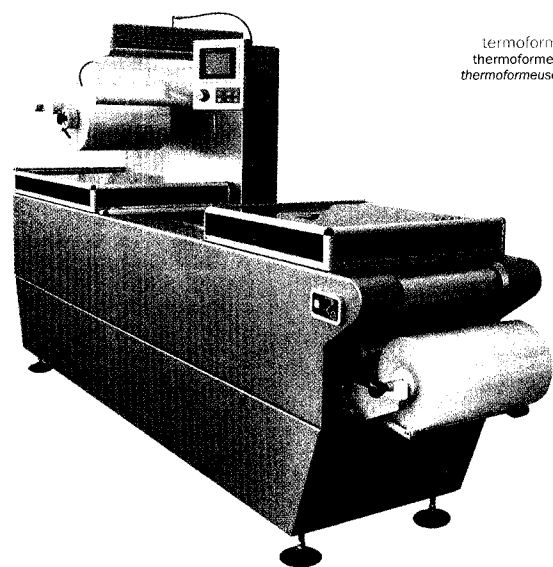
termoizolator, ~oare, termoizolatori, ~oare adj. Termoizolant. ◦ Din fr. *thermoisoleur*.

termoizolație, termoizolații s.f. Termoizolare. ◦ *Termo* + *izolație*.

termomasaj, termomasaje s.n. Masaj cu aplicare concomitentă a unei proceduri termice. ◦ Din engl. *thermomassage*.

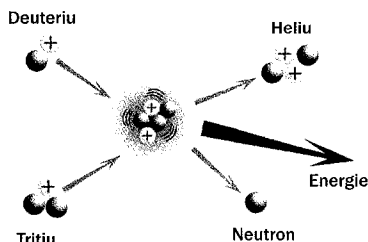
termonuclear, ~ă, termonucleari, ~e ▼ adj. *Reacție termonucleară* = reacție de fuziune a nucleelor elementelor ușoare, produsă sau amorsată pe cale termică (prin realizarea unor temperaturi foarte mari) și care eliberează cantități uriașe de energie. / Sil. -cle-ar-. ◦ Din fr. *thermonucléaire*.

termopán, termopane s.n. (Constr.) Suprafață vitrată care asigură izolarea termică și fonică, fixată în cadre speciale,

termoform
thermoformer
thermoformeuse

reacție termonucleară
thermonuclear reaction
réaction thermonucléaire

montată la ferestre sau la uși. ◦ Den. com.; cf. *termo*-, *panou*.

termoplăst s.n. Masă plastică având proprietatea de a deveni maleabilă prin încălzire. ◦ Din fr. *thermoplaste*.

termoplăstic, ~ă, termoplastici, ~ce adj. 1. (Despre substanțe) Care devine maleabil sub influența căldurii. 2. (Despre materii plastice) Care nu-și modifică proprietățile la acțiunea repetată a temperaturilor înalte. ◦ Din fr. *thermo-plastique*.

termorezistent, ~ă, termorezistenți, ~te adj. Care este rezistent

la temperaturi înalte sau la presiune; care nu se deformează sub acțiunea căldurii. ◦ Din fr. *thermorésistant*.

termosistém, termosisteme s.n. Sistem modern de izolare termică a clădirilor (la exterior). ◦ *Termo* + *sistem*.

termotelefon, termotelefoane s.n. Telefon la care vibrațiile sonore sunt produse prin vibrațiile de temperatură ale unui fir subțire de platină. ◦ Din fr. *thermo-téléphone*.

termovizieră, termoviziore s.f. Instalație de încălzire aplicată mai ales pe parbrizul unui automobil pentru a împiedica aburirea geamurilor la frig. ◦ Din it. *termovisiera*.

termoviziune s.f. Procedeu de înregistrare de la distanță a temperaturii cu ajutorul unei camere de televiziune. ◦ *Termo* + [*tele*]viziune.

terrorism s.n. 1. Sistem de acțiuni violente (atenate, luări de ostatici, distrugerii etc.) comise de o organizație, de o grupare (militară sau paramilitară) în scopul obținerii unor avantaje politice, strategice etc. sau al creării unui climat de insecuritate (de tip anarhic). 2. (P. anal.; fig.) Atitudine intolerantă, de intimidare în domeniul cultural, intelectual sau spiritual. ◦ Din fr. *terrorisme*.

terrorist, ~ă, teroriști, ~ste adj., s.m., s.f. 1. Adj. Care ține de terorism sau de teroare; care se referă la terorism sau la teroare:

86 în ultima vreme au loc tot mai multe acte teroriste. 2. Adj. (Fig.) Care adoptă o atitudine intolerantă, de intimidare. 3. S.m., s.f. Persoană care comite acte de terorism; partizan, adept al terorismului. 4 (Fig.) Persoană care terorizează pe cineva. ○ Din fr. *terroriste*.

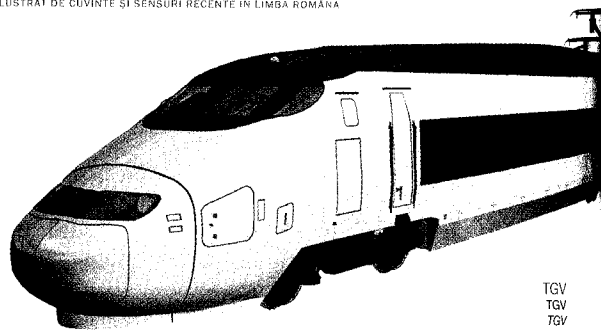
terraforming s.n. Preocupare vizând remodelarea virtuală a condițiilor existente pe o planetă, după modelul celor existente pe Pământ. ○ Din engl. *terraforming*.

test, teste s.n. 1. Probă prin care se examinează, în psihologia experimentală, unele aptitudini psihice și fizice ale unei persoane. 4 (Concr.) Material care se folosește în realizarea unei astfel de probe (fișe, tablouri, table etc.). 2. Probă (scrisă sau orală) de verificare a cunoștințelor. 4 Test grilă v. grilă. 3. (Inform.) *Test beta* = a doua etapă din testarea unui program de calculator, înainte de a fi lansat pe piața comercială. 4. Mijloc fizic sau chimic de recunoaștere și măsurare a unui fenomen, proces biologic etc. 4 Control (sau test) antidoping v. antidoping. (Med.) *Test cutanat* = metodă de cercetare a sensibilității pielii la diferiți microbi sau produse chimice. ○ Din fr., engl. *test*.

test cross [tést kros] s.n. (Biol.) Încrucișare între un individ cu caracter dominant, necunoscut genetic, cu un test complet recesiv, pentru a determina dacă individul respectiv este homozigot sau heterozigot. ○ Din engl. *test cross*.

téster, testere ► [téstər] s.n. 1. Aparat, dispozitiv folosit pentru testări. 2. Mostră, eșantion dintr-un produs cosmetic, parfum etc. care este pus la dispoziția clienților, pentru ca aceștia să-i testeze proprietățile. ○ Din engl., fr. *tester*.

tetra pak, tetra pak-uri s.n. Ambalaj individual, confecționat din carton special (aseptic), destinat conservării și comercializării de produse

TGV
TGV
TGV

alimentare (îndeosebi lichide). ○ Din engl. *Tetra Pak*.

text, texte s.n. 1. (Inform.) Date alcătuite numai din caractere standard pentru calculatoare, fără nici un cod special de formatare. 4 *Format de text* = format al textului cules, inclusiv clișeele și albitura, așezat în formă de pagină pentru a fi tipărit, ale cărui dimensiuni se exprimă în unități tipografice. 2. (Fam.; la pl.) Afirmații, argumente, aprecieri făcute cu scopul de a convinge, de a impresiona pe cineva: *m-am săturat de textele lor!* ○ Din engl. *text*, fr. *texte*.

textmarker, textmarker [téxtmarkər] s.n. Instrument de scris folosit pentru evidențierea textului, care folosește o cerneală specială ce acoperă textul cu o peliculă colorată, fără să-l șteargă sau să-l ascundă. ○ Din engl. *textmarker*.

TFT, TFT-uri [te-fe-té] s.n. (Inform.) Tip de ecran cu cristale lichide, care are un substrat

tester (1)
tester
tester

cu tranzistori ce controlează fiecare pixel în parte: *TFT-urile s-au ieftinit*. ○ Din engl. *T(hin) F(ilm) T(ransistor)*.

TGV, TGV-uri ► [te-dže-vé] s.n. Tren electric din Franța, care poate circula cu viteze de până la 320 km/h. ○ Din fr. *T(rain à G(rande) V(itesse))*.

thai [tái] s. Mâncare cu specific thailandez: *mănâncă thai în fiecare zi*. ○ Din engl. *thai*.

thrash metal [Oréf métal] s.n. Subgen extrem al muzicii heavy metal, caracterizat prin viteză foarte mare a execuției instrumentale și agresivitate. ○ Cuv. engl.

thriller, thrillere [Orilər] s.n. Roman, piesă de teatru sau film (cu scene violente), care provoacă stări emotive puternice lectorului sau spectatorului, ținându-l într-o tensiune permanentă prin tehnica suspansului. ○ Din engl. *thriller*.

tichet, tichete s.n. *Tichete cadou* = bonuri valorice folosite ca instrument de plată în unitățile economice afiliate pentru produse nealimentare, fiind oferite angajaților în completarea veniturilor salariale. *Tichete de masă* = bonuri valorice folosite ca instrument de plată pentru produse alimentare, fiind oferite angajaților în completarea veniturilor salariale. ○ Din fr., engl. *ticket*.

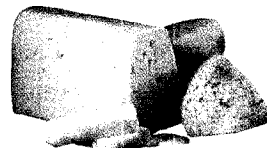
ticketing [tiketiŋ] s.n. *Serviciu de ticketing* = serviciu care se ocupă cu vânzarea de bilete (pentru spectacole, meciuri etc.). ○ Cuv. engl.

tie-break, tie-break-uri [táibrek] s.n. (Sport) 1. Modalitate de a stabili câștigătorul unei confruntări, în cazul în care adversarii au făcut remiză. 2. Situație de egalitate în care se mai joacă un set pentru a se decide câștigătorul unui game la jocul de tenis. ○ Din engl. *tie-break*.

tiff, tiff-uri s.n. (Inform.) Format de fișier folosit la codificarea imaginilor digitale. ○ Din engl. *T(agged) I(mage) F(ile) F(ormat)*.

tiflografie, tiflografiu s.f. 1. Sistem de scriere în relief pentru nevăzătorii. 2. Desen în relief accesibil percepției tactile a nevăzătorilor. ○ Din fr. *typhographie*.

tilsit ▼ s. Sortiment de brânză, originară din estul Prusiei, cu găuri de forma unui bob de grâu, cu o coajă cerată sau acoperită cu un mușgai roșiatic. ○ Din engl. *tilsit*.

tilsit
tilsit
tilsiter

timbru, timbre s.n. *Timbru verde* = partea din prețul echipamentului electric sau electronic destinată acoperirii costurilor procesului de colectare și reciclare a deșeurilor din aceste echipamente. ○ Cf. *green tax*.

time-management [táim ménédjment] s. Utilizarea optimă a resurselor pentru a obține rezultatele scontate, într-o anumită perioadă de timp. ○ Cuv. engl.

time-out [táim-aút] s.n. (Sport) Pauză solicitată de antrenor pentru a face unele recomandări tehnico-tactice echipei pe care o conduce. ○ Cuv. engl.

timeshare [táimʃeər] s.n. Cumpărare a unei locuințe dintr-o stațiune turistică de către mai mulți clienți, fiecare dintre aceștia

având dreptul să petreacă în ea un interval de timp proporțional cu suma achitată; *time-sharing*. ○ Cuv. engl.

time-sharing [táim-feriŋ] s.n.

1. Metodă de leasing constând în închirierea de utilaje de valoare ridicată (calculatoare, mașini etc.) la mai mulți abonați în același timp. 2. Timeshare. ○ Din engl. *time-sharing*.

time sheet [táim ʃit] s.n. Document care stabilește durata de timp folosită efectiv pentru încărcarea sau descărcarea unei nave. ○ Cuv. engl.

timing [táimɨŋ] s.n. (Sport) Stabilire a folosirii timpului de joc. ○ Cuv. engl.

tipizat, -ă, tipizați, -te adj.

Care a fost supus procesului de tipizare. 4 *Formular tipizat* (și subst. n.) = imprimat care se completează în vederea întocmirii unui act. ○ De la *tipiza*.

tips, tips-uri s.n. (Mai ales la pl.) Sfat practic. ○ Din engl. *tips* (pl. lui *tip*).

tiramisú ▼ s.n. Prăjitură de origine italiană pe bază de brânză, ouă, biscuiți, cu aromă de cafea și lichior de cacao. ○ Din it. *tiramisú*.

tiramisú
tiramisú
tiramisú

titular, -ă, titulari, -e adj., s.m., s.f. (Persoană) care se bucură de un drept juridic sau bancar: *titularul de cont trebuie să se prezinte la bancă*. ○ Din fr. *titulaire*.

titularizare, titularizări s.f.

Ocuparea unui post de titular în învățământ. 4 (P. ext.) Examenul organizat în acest scop: *titularizarea se va desfășura în luna iulie*. ○ De la *titulariza*.

titularizat, -ă, titularizați, -te adj. Care a devenit titular al postului în care funcționa

până atunci în mod provizoriu. ○ De la *titulariza*.

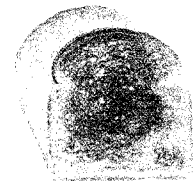
toaletă, toaletez vb. I. Tr., refl. (Fam.) A(-și) face toaleta.

4 *A toaleta copaci* = a tăia crengile (uscate) din coronamentul copacilor, în scop estetic sau de prevenire a accidentelor produse de căderea acestora. ○ Din fr. *toiletter*.

toaletare, toaletări s.f. Acțiunea de a (se) toaleta și rezultatul ei. ○ De la *toaleta*.

toaletă, toaleta s.f. *Toaletă ecologică* = toaletă mobilă care constă într-o cabină din material plastic sau din fibră de sticlă, independentă de rețeaua de apă, fiind folosită mai ales în locurile publice aglomerate. ○ Din fr. *toilette*.

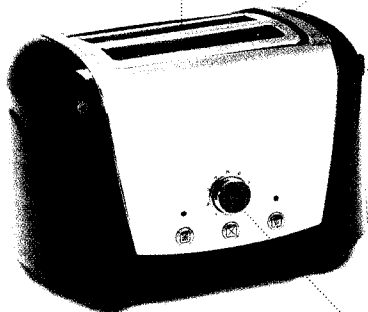
toast, toasturi ▼ [táust] s.n. Felie de pâine prăjită. ○ Din engl., fr. *toast*.

lonst
toast
toast

toaster, toastere ► [táustər] s.n. Aparat electrocasnic pentru prăjit pâinea: *toasterele s-au ieftinit în ultimul timp*. ○ Din engl. *toaster*.

tôfu ▼ s.n. Pastă preparată din lapte de soia și un agent de coagulare, având un aspect de brânză și un gust relativ neutru, fiind folosită în combinație cu diverse alimente. ○ Din engl., fr. *tofu* (<cuv. jap.).

tofu
tofu
tofu

toaster
toaster
grille-painfantă
slot
fentesuport pentru pâine
bread guide
guidemanetă
lever
manettetermostat
temperature control
thermostat

token, *token-uri* s.n. (Inform.) Dispozitiv care dialoghează cu aplicația Internet Banking prin generarea și prin confirmarea unor șiruri de numere aleatorii, altele la fiecare înregistrare a userului. ○ Din engl. *token*.

tokenizare, *tokenizări* s.f. (Inform.) Împărțirea unui text în elemente lexicale unitare. ○ *Token* + *-izare*.

tomofotografie, *tomofotografii* s.f. (Med.) Procedeu asemănător cu radiofotografia, constând în a fotografia ecranul radioscopic pe care se proiectează imaginea obținută prin tomografie. ○ Din fr. *tomophotographie*.

tomograf, *tomografe* s.n. (Med.) Aparat folosit pentru realizarea unei tomografii. ○ Din fr. *tomographe*.

tomografic, *-ă, tomografici, -ce* adj. (Med.) Care ține de tomografie; care se referă la tomografie. ○ Din fr. *tomographique*.

tomografie, *tomografii* s.f. (Med.) 1. Metodă de radiografie care permite obținerea de imagini de la diferite adâncimi ale plămânului sau ale unui alt organ. 2. Imagine obținută prin această metodă. ○ Din fr. *tomographie*.

tôner, *tonere* s.n. Cerneală uscată, încărcată electrostatic, folosită în imprimantele laser și la aparatele de fotocopiere, care este aplicată

pe un tambur încărcat electrostatic și, apoi, pe hârtie, cu ajutorul unui element de încălzire: *s-a terminat tonerul din imprimantă*. ○ Din engl. *toner*.

tonetăr, *tonetari* s.m. Mic afacerist care vinde marfă la tonetă: *tonetarii au protestat în fața primăriei*. ○ *Tonetă* + *-ar*.

tonetă, *tonete* s.f. Gheretă, mic stand pentru comerțul stradal, unde se vând cărți, răcoritoare, dulciuri etc. ○ Cf. fr. *tonnelet*.

top, *topuri* s.n. 1. Clasament al preferințelor pentru unele spectacole, pentru unii actori, pentru unele bucăți muzicale etc. pe baza punctajului oferit de publicul ascultător sau de specialiști. 2. *De top = a)* care reprezintă nivelul, gradul cel mai înalt (din punct de vedere al valorii, al calității, al importanței, al interesului); *mașini de top*; *b)* de mare valoare, de prim rang; reprezentativ: *profesori de top*. ○ Din engl. *top*.

topic, *topicuri* s.n. Subiect dezbătut pe un forum: *mă interesează acest topic*. ○ Din engl. *topic*.

tôplless adj. invar. 1. (Despre costume de baie) Care nu are partea superioară, fără sutien. 2. (Despre persoane) Care este dezbrăcat până la brâu, cu bustul gol. 3. (Despre femei) Care are sânii goi. ○ Din engl., fr., it. *topless*.

top-modei, *top-modele* s.n. Persoană care activează în modeling; manechin, fotomodel. ○ Din engl. *top-model*.

topping, *toppinguri* ▲ s.n. Produs alimentar turnat sau presărat peste o mâncare, peste un desert etc.: *înghetată cu topping de vișine, pizza cu topping de cașcaval*. ○ Din engl. *topping*.

top secret [top sicit] adj. invar. Care este strict secret. ○ Cuv. engl.

topspîn s.n. (Sport) Lovitură la tenis, la ping-pong, la golf etc., în urma căreia mingea, rotindu-se în direcția de mers, urmează o traiectorie neprevăzută. ○ Cuv. engl.

torént, *torente* s.n. (Inform.) Protocol care permite descărcarea rapidă de fișiere prin folosirea unei părți mici din lățimea de bandă disponibilă a conexiunii la internet, maximizând viteza de transfer prin împărțirea fișierului în părți mici ce sunt descărcate pe rând de la utilizatorii care le au deja: *descarcă muzică de pe torrente*. ○ Din engl. (*Bit*) *Torrent*.

torpilă, *torpilez* vb. I. Refl. (Fam.) A se amei de la băutura: *te-ai cam torpilat la petrecere*. ○ Din fr. *torpiller*.

torticolis s.n. (Med.) Simptom caracterizat prin înclinarea laterală a capului și a gâtului, în urma unor hipertonii musculare vertebrale sau nervoase. ▲ (P. ext.) Durere provocată de un astfel de simptom. ○ Din fr. *torticolis*.

tortilla ▼ [tortilia] s.f. 1. (În Spania) Omletă cu ceapă și cartofi. 2. (În Mexic) Turtă din grâu sau porumb, cu diferite umpluturi. ○ Cuv. sp.

tortilla (1)
tortilla
tortilla

tortillas [tortilia] s.f. pl. Chipsuri de porumb (de obicei de formă triunghiulară), originare din Mexic. ○ Cuv. sp.

touchpad, *touchpad-uri* [tâtjped] s.n. Dispozitiv care are un senzor tactil și care este folosit, în general, în cazul laptopurilor, pentru a mișca, cu ajutorul degetului, cursorul pe ecran. ○ Din engl. *touchpad*.

touching
touching
touching

touch screen, *touch screen-uri* ▲ [tâtj skrin] s.n. Display care îi permite utilizatorului să interacționeze cu dispozitivul (telefon, tabletă etc.) prin atingerea unor zone de pe ecran (cu degetul sau cu un creion special): *telefoanele cu touch screen mi se par cam fragile*. ○ Din engl. *touch screen*.

tour-operator, *tour-operatori* [túr-opăreitor] s.m. Companie care organizează și vinde pachete de vacanță prin intermediul unui agent turistic. ○ Din engl. *tour-operator*.

toxicomán, *-ă, toxicomani, -e* adj., s.m., s.f. (Persoană) care suferă de toxicomanie. ○ Din fr. *toxicomane*.

toxicomanie, *toxicomanii* s.f. Obișnuința de a consuma în cantități progresiv crescânde substanțe toxice (coaină, morfină, opiu, eter etc.), care dau senzații și trăiri neobișnuite, euforice și care au consecințe grave pentru echilibrul psihic și fizic al individului (halucinații, delir etc.), creând dependență. ○ Din fr. *toxicomanie*.

toxiinfecție, *toxiinfecții* s.f. *Toxiinfecție alimentară* = îmbolnăvire acută, provocată de unele specii de salmonela sau de stafilococi, prezente în alimentele preparate

sau păstrate în mod necorespunzător din punct de vedere igienic, care se manifestă prin simptome gastrointestinale grave, tulburări nervoase etc. ○ Din fr. *toxiinfection*.

track, *trackuri* s.n. 1. Melodie inscripționată pe pista unui CD. 2. Pistă: *cele două trackuri de flaut au fost mixate*. ○ Din engl. *track*.

tracțiune, *tracțiuni* s.f. *Tracțiune integrală* = sistem de transmisie care transferă puterea motorului la toate cele patru roți ale unui autoturism. ○ Din engl., fr. *traction*.

trade center, *trade center-uri* [tréd séntor] s.n. Centru comercial. ○ Din engl. *trade-center*.

trademark, *trademark-uri* [tréd-mark] s.n. Marcă înregistrată. ○ Din engl. *trademark*.

trader, *traderi* [trédor] s.m. 1. Persoană fizică sau organizație care desfășoară activități de vânzare-cumpărare de valori, în scopul obținerii de câștig. 2. Comerciant. ○ Din engl. *trader*.

trading [trédin] s.n. Acțiunea sau activitatea de a cumpăra sau de a vinde bunuri sau servicii. ○ Cuv. engl.

trafic, *traficuri* s.n. 1. *Trafic de stupefiante* = infracțiune care constă în producerea, deținerea sau punerea în circulație a produselor ori a substanțelor stupefiante sau toxice, fără a avea pentru aceasta o autorizație. *Trafic de influență* = infracțiune care constă în primirea ori în pretinderea de bani sau de alte foloase, săvârșită de o persoană care are sau care lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar, pentru a-l determina să facă sau să nu facă un act

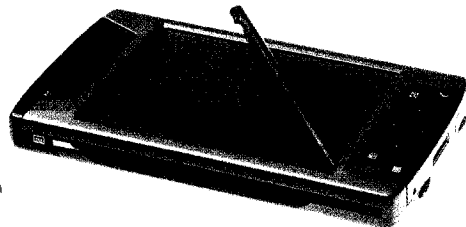
care intră în atribuțiile sale de serviciu. *Trafic de persoane* = infracțiune care constă în obținerea de profituri de pe urma exploatarea unor persoane sau chiar a vinderii lor. 2. Totalitate a legăturilor de telecomunicație stabilite într-un anumit interval de timp, cu anumite mijloace tehnice și în condiții date. ▲ (Inform.) Totalitate a transferurilor de date făcute pe internet de pe o anumită rețea: *este prea mult trafic pe rețea acum*. / Acc. și: *trafic*. ○ Din engl. *traffic*, fr. *trafic*; cf. it. *traffico*.

trailer, *trailere* [tréilor] s.n. Serie de secvențe dintr-un film, dintr-un serial etc., folosit pentru promovarea producției respective: *am văzut trailerul și mi s-a părut interesant*. ○ Din engl. *trailer*.

trainer, *traineri* [tréinor] s.m. 1. (Sport) Antrenor. 2. Persoană însărcinată cu perfecționarea unor cursanți într-un anumit domeniu; instructor. ○ Din engl. *trainer*.

training, *training-uri* [tréiniŋ] s.n. 1. Proces sistematic de învățare a adultului în scopul dobândirii de noi cunoștințe, abilități și atitudini necesare îndeplinirii mai eficiente a atribuțiilor unui anumit post, prezent sau viitor. 2. *Training autogen* = metodă psihoterapeutică de relaxare care urmărește obținerea unei destinderi generale a organismului. ○ Din engl. *training*.

tramp, *tramp-uri* [trémp] s.n. Navă comercială pentru transportul de mărfuri, care navighează din port în port pentru a fi închiriată. ○ Din engl. *tramp*.

touch screen
touch screen
écran tactile

trâmping [trémpin] s.n. Transport de mărfuri cu un tramp.
○ Cuv. engl.

transceiver, transceivere ▼ [transívør] s.n. (Telec.) Aparat de emisie-recepție folosit de radioamatori. ○ Din engl. *transceiver*.

transceiver
transceiver
émetteur-récepteur

transférer, transferuri s.n. 1. (Fin.) Transmitere de titluri de valori monetare: *a făcut un transfer de euro în contul ficei sale*. 2. (Inform.) Deplasare a unei date dintr-un amplasament în altul, fără distrugerea înregistrării originale. 3. (Psih.) Mutare a încărcăturii, a sarcinii afective de la un obiect la altul. ○ Din engl. *transfer*; cf. fr. *téléchargement*.

transferă, transfér vb. I. Tr. 1. (Jur.) A transmite drepturi de proprietate, obligații etc. de la o persoană la alta. + A face ca anumite sume de bani să treacă dintr-un cont în altul, prin virament: *am transferat niște bani în contul fratelui meu*. 2. (Inform.) A muta date dintr-un amplasament în altul, fără a distruge înregistrarea originală. ○ Din engl. *transfer*, fr. *transférer*.

transferare, transferări s.f. Acțiunea de a transfera și rezultatul ei. ○ De la transfera.

transgênic, ~ă, transgenici, ~ce adj. (Genet.) Care se referă la un organism creat prin inginerie genetică, prin inserarea într-un ovul a unor gene provenite de la o altă specie, pentru a determina apariția unor caractere noi. ○ Din engl. *transgenic*.

translă, translez vb. I. Tr. 1. A transpune dintr-o limbă într-alta; a traduce. + (Inform.) A transla. 2. A deplasa ceva din loc, prin translație. ○ De la *translație*.

translăre, translări s.f. Acțiunea de a transla și rezultatul ei. De la *transla*.

translată, translatez vb. I. Tr. (Inform.) A converti un fișier de date al unui computer dintr-un format în altul sau a converti un program dintr-un limbaj de programare sau sistem de operare în altul; a transla. ○ Din fr. *translater*, engl. *translate*.

translatăre, translătări s.f. Acțiunea de a transla și rezultatul ei. ○ De la *transla*.

translativ, ~ă, translativi, ~e adj. (Jur.; despre acte) Prin care se transferă un drept. ○ Din fr. *translatif*.

translator, translatoare s.n. (Inform.) Program specializat care traduce instrucțiunile din limbaj de programare în limbajul intern al unui calculator, astfel încât acesta să îl înțeleagă și să îl poată executa. / Acc. și: *translător*. ○ Din engl. *translator*.

translație, translații s.f. (Inform.) Decalaj automat al programului într-o zonă oarecare a memoriei centrale prin modificarea conținutului registrelor de bază. ○ Din engl. *translation*.

transmisie, transmisi s.f. v. transmisiune.

transmisiune, transmisiuni s.f. (Telec.) Transmitere de semnale de la un post emițător de televiziune, telefonie sau radiocomunicații, în scopul recepționării lor. ✦ *Nivel de transmisiune v. nivel*. / Sil. -si-u-. Și: *transmisie* s.f. ○ Din fr. *transmission*.

transparent, transparente s.n. (Inform.) Operație sau entitate din cadrul unui program pe care programatorii au făcut-o invizibilă, pentru a nu interacționa cu ea. ○ Din engl. *transparent*.

transplânt, transplanturi s.n. (Med.) 1. Acțiunea de a transplanta (un organ, un țesut etc.) și rezultatul ei. 2. Organ,

parte dintr-un organ sau țesut luat din corp pentru a fi grefat în altă parte a corpului sau în alt organism printr-o intervenție chirurgicală: *transplant facial*. ○ Din engl., fr. *transplant*.

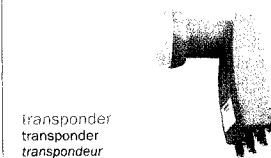
transpondér, transpondere ▼ s.n. Aparat de radio destinat să primească unele semnale radio și să transmită automat un alt semnal. ○ Din engl. *transponder*.

transsonic, ~ă, transsonici, ~ce adj. 1. (Despre viteze) Care face trecerea din domeniul sonic în cel supersonic (între 270 și 440 m/s). 2. (Despre aparate, instalații) Care servește la studiul experimental al vitezelor sonice și supersonice. ○ Din engl. *transonic*.

transtráv s.n. (Cinem.) Procedeu de filmare constând în folosirea simultană, în sens contrar, a unui transfocator și a travellin-gului, care permite modificarea perspectivei cu păstrarea dimensiunilor personajului și a obiectelor din prim-plan, iar în cazul subiectelor desfășurate în adâncimea cadrului, creează senzația de comprimare sau dilatare a spațiului. ○ *Trans(focator) + trav(elling)*.

tranzacție, tranzacții s.f. 1. Înțelegere între două sau mai multe părți prin care se stabilește modalitatea de transmitere a anumitor drepturi, de efectuare a unor schimburi comerciale ori a unor operații bursiere: *se ocupă de tranzacții imobiliare*. 2. (Jur.) Convenție prin care părțile urmăresc evitarea ori stingerea unui litigiu existent între ele, făcându-și în acest scop concesiile reciproce. ○ Din fr., engl. *transaction*.

tranzacționă, tranzacționez vb. I. Intr. A încheia o tranzacție: *au tranzacționat la bursă multe pachete de acțiuni*. / Sil. -ți-o-. ○ *Tranzacție + -ona*.

transponder
transponder
transpondeur

tranzacționare, tranzacționări s.f. Acțiunea de a tranzacționa și rezultatul ei. / Sil. -ți-o-. ○ De la *tranzacționa*.

tranzitie, tranziții s.f. (Polit.) Perioadă de trecere a unei țări, a unui grup de state etc. de la un tip de structură socială (formă de guvernare, organizare economică etc.) la altul; schimbare socială: *perioada de tranziție a fost lungă și dificilă*. ✦ *Economie de tranziție = stare a unei economii care se caracterizează prin trecerea la noi structuri de proprietate, la noi forme de organizare, conducere, funcționare și dezvoltare, ce se extind și se consolidează concomitent cu restrângerea și înlăturarea treptată a celor vechi*. ○ Din engl., fr. *transition*.

traseism s.n. (Fam.; depr.; și *traseism politic*) Atitudine caracteristică politicianului care se transferă de la un partid la altul, în funcție de interesele personale. ○ *Traseu + -ism*.

traseist, ~ă, traseiști, ~te s.m., s.f. (Fam.; depr.) 1. S.f. Femeie care practică prostituția pe un anumit traseu, pe o șosea de centură. 2. S.m. Politician care se transferă de la un partid la altul, în funcție de interesele personale. ○ *Traseu + -ist*.

traumatism, traumatisme s.n. (Psih.) Stare psihică patologică a unui organism care, nemaiputând suporta o excitație excesivă, din cauza unei traume suferite, nu mai reacționează în nici un fel, devenind insensibil la orice alt excitant. ○ Din fr. *traumatisme*.

traumatiză, traumatizez vb. I. Tr. 1. A provoca un traumatism. 2. A zgudui profund din punct de vedere moral; a provoca o traumă, un șoc: *accidentul l-a traumatizat*. ○ Din fr. *traumatiser*.

traumatizant, ~ă, traumatizanti, ~te adj. Care traumatizează: *ziua aceea fusese traumatizantă pentru el*. ○ Din fr. *traumatizant*.

traumatizare, traumatizări s.f. Acțiunea de a traumatiza și rezultatul ei. ○ De la *traumatiza*.

traumatizat, ~ă, traumatizați, ~te adj. Care este afectat de un traumatism fizic sau psihic. ○ De la *traumatiza*.

trăumă, traume s.f. 1. (Med.) Traumatism. 2. (Psih.) Emoție violentă care modifică personalitatea unui individ, sensibilizându-l la alte emoții de același fel, astfel încât acesta nu mai reacționează normal: *traumele din copilărie erau evidente*. ○ Din engl., fr. *trauma*, germ. *Trauma*.

travelling [trévliŋ] s.n. (Cinem.) Procedeu de filmare în cinematografie sau în televiziune cu ajutorul unui aparat mobil de luat vederi, cu focar variabil, folosit mai ales pentru scenele cu personaje în mișcare și care constă în deplasarea pe orizontală sau pe verticală a aparatului de luat vederi montat pe un cărucior mobil. ○ Din engl. *travelling*.

travel pass [trév pas] s.n. Document eliberat de o companie de transport și care dă dreptul la una sau mai multe călătorii în condiții determinate; abonament. ○ Cuv. engl.

travestism s.n. (Psih.) Perversiune sexuală constând în adoptarea ținutei vestimentare a sexului opus. ○ Din fr. *travestisme*.

travestit, travestiți s.m. Homosexual îmbrăcat (și machiat) ca o femeie. ○ Din it. *travestito*; cf. fr. *travesti*, engl. *transvestite*.

trăsnet adj. invar. (Fam.) Care arată foarte bine; care este de top: *și-a luat o mașină trăsnet*. ○ *Trăsnii + -et*.

trend, tenduri s.n. 1. Situație, evoluție a pieței, a comerțului. 2. Direcție principală de dezvoltare a unui fenomen, a unei evoluții pe termen lung; mișcare economică de lungă durată. 3. Modă. ○ Din engl. *trend*.

trendinez, trendinezi s.m. (Fam.) Persoană care face eforturi pentru a fi în pas cu ultima modă: *trendinezii s-au întâlnit într-un club de fițe*. ✦ (Adj.) *Un blog trendinez*. ○ De la *trendy*.

trendy adj. invar. La modă: *un bărbat trendy*. ✦ (Adv.) *Se poartă trendy prin cluburi*. + Sofisticat: *a fost în Anglia pentru o specializare trendy*. ○ Cuv. engl.

trezorerie, trezorerii s.f. (Fin.) 1. Locul unde se păstrează și se administrează tezaurul public. 2. Ansamblu de operații financiare și bănești, bugetare și extrabugetare, făcute pentru administrarea tezaurului public. ○ Din fr. *trésorerie*.

triangulăre, triangulări s.f. Tehnică folosită pentru sistemele de navigație, în telefonia mobilă etc., prin care poziția unui transmisiător este identificată cu exactitate, analizând datele primite de la trei sateliți artificiali. ○ Cf. engl. *triangulation*.

trick, trick-uri s.n. Modalitate inventivă de a rezolva o anumită situație (la un joc video, într-un program etc.); (fam.) găselniță: *mi-a dat niște trick-uri pentru instalarea programului*. ○ Din engl. *trick*.

tridimensional, ~ă, tridimensional, ~e adj. Care are trei dimensiuni: *spațiu tridimensional*. ✦ *Grafism tridimensional = grafică ce permite reprezentarea de obiecte în trei dimensiuni pe un ecran*. / Sil. -si-o-. ○ Din engl. *tridimensional*, fr. *tridimensionnel*.

tridimensionalitate s.f. Însușirea de a fi tridimensional. / Sil. -si-o-. ○ Din engl. *tridimensionality*.

trigger, triggere [trigrør] s.n. (Psih.) Cuvânt, gest, situație, sunet etc. care declanșează în mintea unei persoane o înlănțuire de asocieri, amintiri, emoții și reacții. ○ Din engl. *trigger*.

trigliceridă, trigliceride s.f. (Chim.) Triester al glicerinei cu acizi grași, component principal al grăsimilor vegetale și animale. ○ Din fr. *triglyceride*.

trimmer, trimmere ► [trímør] s.n. 1. Dispozitiv electric pentru tuns iarba în zonele greu accesibile, care este dotat cu un fir de oțel sau de plastic

2 rezistent, în loc de lamă.
2. Aparat electric de mici dimensiuni folosit pentru tunderea părului din zone greu accesibile ale corpului (nas, urechi etc.). ◦ Din engl. *trimmer*.

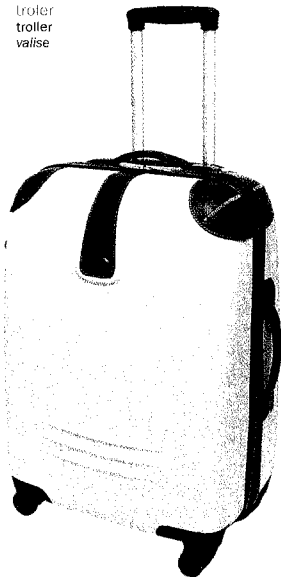
tripartism s.n. (Polit.) Coaliție guvernamentală formată din trei partide politice.
◦ Din fr. *tripartisme*.

troiân, troieni s.m. (Inform.) Program, sub forma unui virus informatic, conceput să treacă de sistemul de protecție al unui calculator, în timp ce pare că realizează o funcție standard, ce necesită instalare sau lansare, furând astfel informații sau afectând sistemul informatic. ◦ Din engl. *Trojan (Horse)*.

tróler, trolere ▼ s.n. Geantă de voiaj prevăzută cu o pereche de roțile și cu mâner extensibil: și-a umplut trollerul până la refuz.
/ Scris și: *troller*. ◦ Din engl. *troller*.

trust, trusturi s.n. (Econ.)
1. Grup de întreprinderi

troler
troller
valise

trimmer (2)
trimmer
trimmer

care, deși își păstrează autonomia juridică, sunt controlate de o societate coordonatoare, producția și finanțele întreprinderilor respective fiind reglementate de un consiliu de administrație: *trust de presă*.
2. Întreprindere extrem de puternică și de dezvoltată, care, prin forța sa economică, își exercită influența asupra unui întreg sector economic. ◦ Din engl., fr. *trust*.

t-shirt, t-shirturi [tí-șərt] s.n. Tricou. ◦ Din engl. *t-shirt*.

tsunami, tsunami-uri s.n. Val oceanic generat de un seism, de o prăbușire subacvatică sau de o erupție

volcanică: după cutremur s-a declanșat o alertă de tsunami.

↳ (Adj.) *Valuri tsunami*. ◦ Din fr., engl. *tsunami* (<cuv. jap.).

tubeless [túbles] adj. invar. (Despre anvelope) Care este aplicat și umflat direct pe jantă, fără a mai avea cameră: cauciucurile tubeless sunt mult mai eficiente.
◦ Cuv. engl.

tulburare, tulburări s.f. Dezechilibru în funcționarea unui organ anatomic, a unei facultăți fizice sau psihice: tulburările de vedere l-au afectat destul de mult. ◦ De la *tulbura*.

tun, tunuri s.f. (Fam.) A trage (sau a da) un tun = a fura (o sumă mare de bani, obiecte valoroase etc.). ◦ De la *tuna*.

tună, tunez vb. I. Tr. A supune un autoturism sau o motocicletă unui tuning: vreau să-mi tunez mașina. ◦ Din engl. *tune*.

tunăt, -ă, tunați, -te adj. (Despre autoturisme sau motociclete) Care a fost supus unui tuning.
◦ De la *tuna*.

tuner, tunere [túinər] s.n. (Telec.) Receptor de calitate, fără amplificator de putere, proiectat pentru a fi înglobat într-un sistem audio de înaltă fidelitate, într-un televizor, sau care se conectează direct pe placa de bază a unui calculator. ◦ Din engl. *tuner*.

tuning, tuning-uri [túin] s.n. Îmbunătățire, reglare sau particularizare a caracteristicilor funcționale sau estetice ale unui autoturism, ale unei motociclete etc. ◦ Din engl. *tuning*.

tură, turez vb. I. Tr. A mări turajia unui motor: a turat motorul la maxim. ◦ De la *turație*.

turbojet, turbojeturi ► s.n. Turboreactor. + Avion propulsat de un turboreactor. ◦ Din engl. *turbojet*.

tutoriál, tutoriale s.n. (Inform.) Program conceput pentru a facilita achiziția unei proceduri informatice, a unui joc etc.: am nevoie de un tutorial pentru programul de design. ◦ Din engl. *tutorial*.

tútti-frútti ▼ s.n. 1. Salată din diverse fructe. 2. Băutură răcoritoare preparată din diferite feluri de fructe. 3. (Fig.) Amestecătură. ◦ Cuv. it.

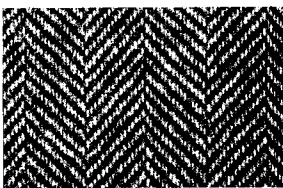

tutti-frutti (1)
tutti-frutti
tutti-frutti

TVA [te-ve-á] s.n. Abrev. de la *taxă pe valoare adăugată*.

tweed, tweed-uri ▼ [tuíd] s.n. Stofă din fire lungi de lână, de mai multe culori, din care rezultă o țesătură care se folosește la confecționarea pardesiilor, a costumelor bărbătești, a taioarelor etc. ◦ Cuv. engl.

tweed
tweed
tweed

turbojet
turbojet
turboreactor

tweeter, tweeter ▼ [tuítər] s.n. Difuzor special pentru frecvențe foarte înalte, între 2 000 și 20 000 Hz. ◦ Din engl. *tweeter*.

twinning [tuíniŋ] s. Mecanism introdus în scopul realizării unor proiecte din domeniul construcției instituționale, prin care administrațiile din statele

candidate la Uniunea Europeană trebuie să colaboreze cu omologii lor din țările membre ale Uniunii Europene pentru aplicarea unor proiecte clar definite de transpunere, implementare și urmărire a aplicării acquis-ului comunitar în domeniile lor de competență. ◦ Cuv. engl.

twist, twist-uri [tuíst] s.n. (Fin.) Operație constând în majorarea dobânzii pe termen scurt în scopul atragerii capitalurilor externe și reducerea dobânzii pe termen lung pentru menținerea expansiunii economice. ◦ Din engl. *twist*.

twitter [tuítər] s. Rețea de socializare. ◦ Cuv. engl.

tzatziki ▼ [tsatsíki] s.n. Sos din iaurt pe bază de lapte de oaie sau de capră, îmbogățit cu felii de castravete, mentă, sare, usturoi, ulei de măsline și pătrunjel.
◦ Cuv. gr.

tzatziki
tzatziki
tzatziki

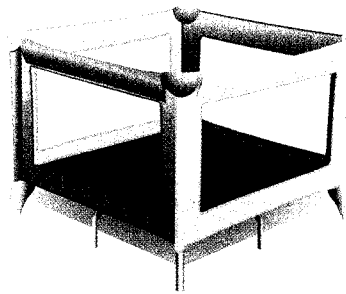
țarc, țarcuri ► s.n. (Și *țarc de joacă*) Spațiu amenajat, de mici dimensiuni, delimitat cu un gard pliant din lemn, din plastic etc., care reprezintă un loc în care copii de vârstă foarte mică se pot juca fără să fie în pericol. Cf. fr. *parc*, engl. *playpen*.

țeapă, țepe s.f. (Fam., glum.) Înșelătorie, păcăleală, escrocherie: *nu se aștepta să fie vorba de o țeapă.* ◆ (Fam.)

A trage (sau a da) țeapă (cuiva) = a păcăli, a înșela (pe cineva); *b) a lipsi de la o întâlnire anunțată* (cu cineva). *A lua țeapă* = a fi păcălit, înșelat. *Țeapă!*, se spune cuiva care a fost păcălit, înșelat.

țepui, țepuiesc vb. IV. Tr. (Arg.; fam.) A înșela, a induce în eroare; a trage țeapă: *l-a țepuit de niște bani.* ◦ *Țeapă + -ui.*

țepuire, țepuiri s.f. (Arg.; fam.) Acțiunea de a țepui și rezultatul ei. ◦ De la *țepui*.

țarc
playpen
parc

țepuit, ~ă, țepuiți, ~te adj. (Arg.; fam.) Care a fost înșelat, păcălit: *bătrânul țepuit s-a dus la poliție.* ◦ De la *țepui*.

țigară, țigări s.f. *Țigară electronică* = dispozitiv electronic în formă de țigară, alimentat de o baterie, care produce doze inhalabile dintr-o soluție vaporizată ce poate conține nicotină, arome etc., fiind folosit pentru înlocuirea țigărilor clasice, în scopul renunțării la fumat. ◦ Cf. engl. *electronic cigarette*.

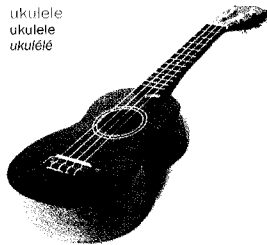
UE s.f. Abrev. de la *Uniunea Europeană*.

ufologie s.f. Studiul OZN-urilor și fenomenelor asociate acestora. ◦ Din fr. *ufologie*, engl. *ufology*.

ufologîst, ~ă, ufologîști, ~ste s.m., s.f. Persoană care se ocupă cu studiul OZN-urilor și fenomenelor asociate acestora. ◦ Din engl. *ufologist*.

ukulele ▼ s.n. Chitară mică cu patru coarde, originară din insulele Hawaii, folosită în formațiile de jazz. ◦ Cuv. engl.

ukulele
ukulele
ukulé

ulei, uleiuri s.n. (Fam.) *A o lua pe ulei* = a o lua razna. *Uleiuri esențiale* (sau *volatile*) = produse obținute prin distilarea substanțelor aromatice conținute în diverse plante. ◦ Cf. engl. *oil*.

ultraaglomerat, ~ă, ultraaglomerati, ~te adj. Care este extrem de aglomerat: *metroul este ultraaglomerat dimineața.* ◦ *Ultra- + aglomerat*.

ultracentral, ~ă, ultracentrali, ~e adj. Care este situat în centrul unei localități: *și-a cumpărat un apartament ultracentral.* ◦ *Ultra- + central*.

ultraconfidențial, ~ă, ultraconfidențiali, ~e adj. Care este strict confidențial: *documente ultraconfidențiale.* / Sil. -ți-al. ◦ Din fr. *ultraconfidential*.

ultrademocrăt, ~ă, ultrademocrați, ~te s.m., s.f., adj. (Persoană) care afișează în mod exagerat democratismul. ◦ *Ultra- + democrat*.

ultraliberal, ~ă, ultraliberali, ~e s.m., s.f., adj. (Persoană) care manifestă o atitudine liberală exagerată. ◦ Din fr. *ultra-libéral*.

ultraliberalism s.n. Liberalism exagerat. ◦ Din engl. *ultraliberalism*.

ultraluxos, ~oasă, ultraluxoși, ~oase adj. Care este de un lux exagerat: *locuia într-o vilă ultraluxoasă.* ◦ *Ultra- + luxos*; cf. fr. *ultraluxueux*.

ultramodern, ~ă, ultramoderni, ~e adj. Care este foarte modern; ultramodernist: *designul ultramodern impresiona vizitatorii.* ◦ Din fr. *ultramoderne*.

ultramodernism s.n. Caracter ultramodern. ◦ Din engl. *ultramodernism*.

ultramodernist, ~ă, ultramoderniști, ~ste adj. Ultramodern. ◦ Din fr. *ultramoderniste*, engl. *ultramodernist*.

ultraperformant, ~ă, ultraperformanți, ~te adj. Care este foarte performant, de ultimă generație: *vrem să cumpărăm un televizor ultraperformant.* ◦ Din fr. *ultraperformant*.

ultrasonic, ~ă, ultrasonici, ~ce adj. Care folosește ultrasunetul, care este bazat pe ultrasunet; ultrasonor. ◦ Din fr. *ultrasonique*.

ultrasonografie s.f. (Med.) Utilizarea ultrasunetelor în stabilirea diagnosticului; ultrasonoscopie, ecografie. ◦ Din fr. *ultrasonographie*.

ultrasonogramă, ultrasonogramă s.f. (Med.) Imagine obținută prin ultrasonografie. ◦ Din engl. *ultrasonogram*.

ultrasonor, ~ă, ultrasonori, ~e adj. Ultrasonic. ◦ Din fr. *ultra-sonore*.

ultrasonoscop, ultrasonoscoape s.n. (Med.) Aparat folosit în ultrasonoscopie. ◦ Din engl. *ultrasonoscope*.

ultrasonoscopie, ultrasonoscopii s.f. (Med.) Ultrasonografie. ◦ Din fr. *ultrasonoscopie*.

ultrasonoterapie, ultrasonoterapii s.f. (Med.) Terapie bazată pe ultrasunete. ◦ Din fr. *ultrasonothérapie*.

umidifică, umidific vb. I. Tr. A realiza umidificarea. ◦ Din fr. *humidifier*.

umidificator, *umidificatoare* ▶ s.n. Utilaj pentru menținerea umidității dorite a aerului într-un loc determinat. ◦ Din fr. *humidificateur*.

undă, *unde* s.f. *A'fi pe aceeași lungime de undă* = (despre două persoane) a se înțelege perfect, comunicând foarte bine. *Undă de șoc* = a) suflul unei bombe; b) undă seismică de mare intensitate. *Undă electromagnetica* = câmp electromagnetic variabil care se propagă, în substanțe sau în vid, datorită interacțiunilor dintre variațiile câmpului electric și ale celui magnetic. (Fig.) *Undă verde* = aprobare: *am primit undă verde pentru spectacol*. ◦ Cf. fr. *onde*.

underground [andə'grænd] adj. invar. (Despre spectacole) Care aparține unei mișcări experimentale, de avangardă, diferite de circuitele tradiționale de difuzare comercială. ◦ Din engl. *underground*.

underline [ândərlain] adj. invar., s.n. (Literă, caracter grafic etc.) care este subliniat cu o linie. ◦ Cuv. engl.

underscore [ândə'skɔr] s.n. (Inform.) Scurtă linie grafică orizontală, între două caractere dintr-un document. ◦ Cuv. engl.

undo [andú] s. (Inform.) Comandă de program care reduce programul și datele de lucru în starea în care erau înainte de a da ultima comandă, care este astfel anulată. ◦ Cuv. engl.

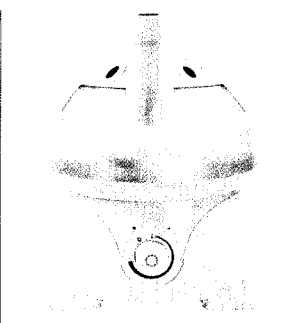
uni [iuni] adj. invar. Care are o singură culoare; unicolor. ◦ Din fr. *uni*.

unidimensională, *unidimensionez* vb. I. Tr. A face să devină unidimensional; a unidimensionaliza. ◦ *Uni-* + *dimensiona*.

unidimensional, ~ă, *unidimensională*, ~e adj. Care are o singură dimensiune; monodimensional. ◦ Din engl. *unidimensional*.

unidimensionalitate, *unidimensionalități* s.f. Înșușirea de a fi unidimensional. ◦ Din fr. *unidimensionnalité*.

unidimensionaliză, *unidimensionalizez* vb. I. Tr. A unidimensionaliza. ◦ Din fr. *unidimensionnaliser*.

umidificator
humidifier
humidificateur

unidimensională, *unidimensionalări* s.f. Acțiunea de a unidimensionaliza și rezultatul ei. ◦ De la *unidimensional*.

unificare, *unificări* s.f. (Tehn.; econ.) Selectarea și fixarea unor caracteristici constante pentru toate piesele, sistemele tehnice etc. de același fel, pentru a se putea uniformiza proiectarea și execuția. ◦ De la *unifica*.

unificator, ~oare, *unificatori*, ~oare adj. Care unifică sau care contribuie la unificare. ◦ Din fr. *unificateur*.

uniformizant, ~ă, *uniformizanți*, ~te adj. Uniformizator. ◦ Din fr. *uniformisant*.

uniformizator, ~oare, *uniformizatori*, ~oare adj. Care uniformizează; uniformizant. ◦ Din fr. *uniformisateur*.

unilateral, ~ă, *unilaterali*, ~e adj. (Jur.; despre contracte) Care creează obligații numai pentru una dintre părți; *contractul are unele clauze unilaterale*. ◦ Din fr. *unilatéral*.

unisex adj. invar. (Despre vestimentație, pieptănătură etc.) Care este destinat atât femeilor, cât și bărbaților; *cămașă unisex*. ◦ Din fr. *unisexe*, engl., it. *unisex*.

unitate¹, *unități* s.f. (Inform.; și *unitate centrală*) Parte de hardware a calculatorului în care sunt grupate placa de bază, procesorul, hard diskul, memoria, placa video, placa de sunet etc. ◊ *Unitate centrală*

de prelucrare = procesor; CPU. ◦ Din engl. *Unit*.

unitate², *unități* s.f. *Unitatea de Primire Urgețe* (abrev. curentă UPU) = departament cu program permanent, din cadrul unui spital, specializat în tratarea pacienților care sunt aduși sau se prezintă în regim de urgență, în urma unor accidente, crize etc. ◦ Din fr. *unité*.

uniune, *uniuni* s.f. *Uniunea Europeană* (abrev. UE) = confederație politică, socială și economică, organizată în Europa, care are personalitate juridică internațională, fiind compusă din 27 de state. ◦ Din fr. *Union européenne*, engl. *European Union*.

update, *updatez* [apdatá] vb. I. Tr. 1. A actualiza. 2. (Inform.) A face un update: *trebuie să updatez antivirusul*. ◦ Din engl. *update*.

updateare, *updateări* [apdatáre] s.f. Acțiunea de a *update* și rezultatul ei. ◦ De la *update*.

updateat, ~ă, *updateați*, ~te [apdatát] adj. (Inform.; despre programe) Care a fost actualizat: *antivirusul meu este updateat*. ◦ De la *update*.

update, *update-uri* [apdeít] s.n. (Inform.) 1. Actualizare a unui produs software, prin înlocuirea acestuia cu o nouă versiune care adaugă de obicei caracteristici relativ minore sau corectează erori descoperite după lansarea pe piață a programului. 2. Modificare a unui sistem sau a unui fișier de date pentru a-l aduce la zi: *trebuie să caut un update pentru sistemul de operare*. ◦ Din engl. *update*.

upgradă, *upgradez* [apgradá] vb. I. Tr. (Inform.) 1. A face un upgrade: *trebuie să upgradezi programul antivirus*; *ai putea să-ți mai upgradezi mașina până când îți vei lua alta nouă*. 2. A trece la un abonament mai bun, cu mai multe funcționalități: *mi-am upgradat pachetul de la providerul de internet*. ◦ Din engl. *upgrade*.

upgrade, *upgrade-uri* [ápgradeít] s.n. Termen care denumește procesul de îmbunătățire a unui

produs tehnic (calculatoare, software, mașini, etc.): *trebuie să fac un upgrade pentru sistemul de operare*. ◦ Din engl. *upgrade*.

upload, *upload-uri* [áplaud] s.n. (Inform.) Acțiunea de a trimite spre un server conectat la internet unul sau mai multe fișiere (componente software); *uploadare: am făcut un upload pe site-ul formației: am pus niște fotografii recente*. ◦ Din engl. *upload*.

uploada, *uploadez* [aplúadé] vb. I. Tr. (Inform.) A trimite spre un server conectat la internet unul sau mai multe fișiere (componente software); a încărca: *nu uita să uploadezi paginile site-ului*. ◦ Din engl. *upload*.

uploadare, *uploadări* [áploadáre] s.f. Upload. ◦ De la *uploada*.

uploadat, ~ă, *uploadați*, ~te [aplúadát] adj. (Inform.; despre fișiere) Care a fost trimis către un server conectat la internet. ◦ De la *uploada*.

UPS, *UPS-uri* ▲ [iu-pi-és] s.n. (Inform.) Echipament montat pe traseul alimentării cu energie electrică al unui consumator, cu scopul de a-l proteja de variații periculoase ale parametrilor curentului de alimentare și de a-l alimenta pentru o anumită perioadă de timp după întreruperea accidentală a alimentării cu energie de la sursa inițială; sursă de curent neîntreruptibilă: *UPS-ul intră în funcțiune când se întrerupe curentul electric*. ◦ Din engl. *U(ninterruptible) P(ower) S(upply)*.

up-to-date [ap-tu-deít] adj. invar. 1. Care este la curent, adus la zi, conform ultimelor progrese ale tehnicii: *calculatorul de bord al mașinii folosește o tehnologie up-to-date*. 2. Care este modern. ◦ Cuv. engl.

UPU s. Abrev. de la *Unitatea de Primire Urgețe*.

urbán, ~ă, *urbani*, ~e adj. Care este legat de cultura hip-hop: *modă urbană*. ◦ Din fr. *urbain*.

urbanism s.n. Știința proiectării și planificării lucrărilor de construire, de sistematizare, de reconstruire sau de restructurare a unei așezări omenești (oraș, sat etc.), împreună cu complexul de măsuri social-economice, tehnice, igienice etc. care se iau în vederea satisfacerii necesităților materiale și social-culturale ale noilor așezări; urbanistică. ◊ *Certificat de urbanism* = document care atestă faptul că un teren poate fi destinat construcției unor imobile. ◦ Din fr. *urbanisme*, it. *urbanismo*.

urechism, *urechisme* s.n. (Fam.) Lucru spus fără a ști despre ce este vorba, fără a fi informat: *urechismele tale nu sunt argumente*. ◦ *Ureche* + *-ism*.

urechist, ~ă, *urechiști*, ~ste s.m., s.f. (Fam.) 1. Persoană care interpretează o melodie după auz, fără să cunoască partitura. 2. Persoană care lansează urechisme; persoană care este documentată insuficient, din auzite. ◦ *Ureche* + *-ist*.

URL, *URL-uri* [u-re-lé] s.n. (Inform.) Set de patru caractere separate prin punct, reprezentând un mod uniform de a localiza un fișier sau un document pe internet; adresă a unei pagini de internet. ◦ Din engl. *U(rniform) [sau U(niversal)] R(esource) L(ocator)*.

UPS
UPS
alimentation sans interruption (ASI)

uroterapie, *uroterapii* s.f. (Med.) Folosirea terapeutică a urinei. ◦ Din fr. *urothérapie*.

USB, *USB-uri* [u-se-bé] s.n. (Inform.) Port care este folosit pentru conectarea perifericelor la o unitate centrală: *am o placă de bază cu patru USB-uri*. ◦ Din engl. *U(niversal) S(erial) B(us)*.

USB flash drive [u-se-bé fléj dráiv] s.n. Memory stick; (abrev. curentă) flash. ◦ Cuv. engl.

USD s.m. Abrev. de la *United States Dollars*.

user, *useri* [iúzər] s.m. Utilizator; consumator. ◦ Din engl. *user*.

utilitar, ~ă, *utilitari*, ~e adj. 1. (Depr.) Care este preocupat de interese materiale. 2. (Subst. f.) Autovehicul folosit pentru transportul de marfă. ◦ Din fr. *utilitaire*.

utilizabilitate, *utilizabilități* s.f. Caracterul a ceea ce este utilizabil. ◦ Din fr. *utilisabilité*.

utilizator, ~oare, *utilizatori*, ~oare s.m., s.f. Persoană care utilizează (o mașină, un aparat etc.). + (Inform.) Persoană care folosește un calculator, o aplicație, o pagină de internet etc.; user. ◦ Din fr. *utilisateur*; cf. engl. *user*.

UV [u-ve] s.n. Abrev. de la (*radiație*) *ultravioletă*. ◊ *Indice UV* = măsură relativă a gradului de risc prin expunerea la radiația ultravioletă. ◦ Din fr. *U(ltra-)v(iolets)*.

uvioterapie, *uvioterapii* s.f. (Med.) Folosirea terapeutică a razelor ultraviolete. ◦ Din fr. *uviothérapie*.

úzo s.n. Băutură alcoolică de anason, originară din Grecia: *a primit cadou o sticlă de úzo*. / Scris și: *ouzo*. ◦ Din fr. *ouzo*.

uzură, *uzuri* s.f. (Fig.) Diminuare progresivă a eficienței, a autorității sau a credibilității unei instituții, organizații etc.: *uzura unui guvern; uzura poliției*. ◦ Din fr. *usure*.

vacuumăre, vacuumări s.f.

1. (Fiz.) Vidare. 2. (Constr.) Extragere a apei în exces dintr-un beton proaspăt turnat prin aplicarea pe suprafața pieselor a unor panouri în interiorul cărora se face vid. / Sil. -cu-ur-. ◦ *Vacuum* + -are; cf. fr. *vacuumage*.

vacuumat, ~ă, vacuumați, ~te adj. (Despre alimente perisabile) Vidat. / Sil. -cu-ur-. ◦ *Vacuum* + -at.

valabil, ~ă, valabili, ~e adj. (Fam.; glum.; despre persoane) Care corespunde unei anumite exigențe, așteptări; care este valoros: *este un tip valabil*. ◦ Din fr. *valable*.

valid, ~ă, valizi, ~de adj. Care este (admis ca) adevărat, autentic; căruia i se recunoaște o valoare, un fundament, un temel; valabil: *premisele acestei declarații sunt valide*. ◦ Din fr. *valide*.

validă, validez vb. I. Tr. 1. A confirma validitatea unui act de procedură, a unui mandat electiv etc.: *alegerile au fost validate și de observatori*. 2. A verifica valabilitatea (unui test), atestându-l ca fiind valid. ◦ Din fr. *valider*.

validabil, ~ă, validabili, ~e adj. (Despre acțiuni juridice, alegeri etc.) Care poate fi validat. ◦ Din fr. *validable*.

validare, validări s.f. Acțiunea de a valida și rezultatul ei. ◊ *Validare a alegerilor* = recunoaștere oficială a rezultatelor unor alegeri. ◦ De la *valida*.

validat, ~ă, validați, ~te adj. Care este atestat ca valid: *candidații validați au sărbătorit evenimentul*. ◦ De la *valida*.

validitate, validități s.f. (Jur.) Situația unui act, a unui tratat, a unei acțiuni juridice de a întruni toate calitățile cerute de lege; valabilitate. ◦ Din fr. *validité*, engl. *validity*.

valoare, valori s.f. Valoare nutritivă (sau energetică) = calitate a unui aliment de a satisface necesitățile energetice și de substanțe ale unui organism. Valoare nominală = valoare indicată pe o acțiune, pe un bilet de bancă, monedă, timbru etc.

(care uneori nu corespunde cu valoarea reală); valoare oficială. *Legea valorii* = lege obiectivă a producției de mărfuri, potrivit căreia producția și schimbul de mărfuri au loc pe baza timpului de muncă socialmente necesar. ◦ Din fr. *valeur*.

valorificabil, ~ă, valorificabili, ~e adj. Care poate fi valorificat. ◦ *Valorifica* + -bil.

valorificat, ~ă, valorificați, ~te adj. Care este pus în valoare; a cărui valoare este pusă în evidență; valorizat. + (Despre surse de energie, materii prime etc.) Care este folosit (în procesul de producție) cât mai rațional, cât mai rentabil etc. ◦ De la *valorifica*.

valorificator, ~oare, valorificatori, ~oare adj. Care valorifică, care pune în valoare ceva. ◦ *Valorifica* + -tor.

valoriză, valorizez vb. I. Tr. 1. A pune în valoare; a conferi sau a recunoaște o valoare; a valorifica, a valora. 2. (Filoz.) A formula judecăți de valoare. 3. (Econ.) A influența (prețurile) în favoarea producătorilor, a ridica artificial prețurile; a subvenționa (vânzările) pentru menținerea prețurilor. ◦ Din fr. *valoriser*.

valorizant, ~ă, valorizanți, ~te adj. Care valorizează; care înlesnește o valorificare; valorizator: *meserie valorizantă*. ◦ Din fr. *valorisant*.

valorizare, valorizări s.f. Acțiunea de a valoriza și rezultatul ei; valorificare. ◦ De la *valoriza*.

valorizat, ~ă, valorizați, ~te adj. Care este pus în valoare. ◦ De la *valoriza*.

valorizator, ~oare, valorizatori, ~oare adj. Valorizant. ◦ Din fr. *valorisateur*.

valutar, ~ă, valutari, ~e adj. (Fin.) Care se referă la valută, care ține de valută. ◊ *Curs valutar* v. curs. *Dumping valutar* v. dumping. *Schimb valutar* v. schimb. ◦ *Valută* + -ar.

vandabil, ~ă, vandabili, ~e adj. Care poate fi vândut, comercializat (ușor). ◦ Din fr. *vendable*.

vandabilitate s.f. Înșușirea de a fi vandabil. ◦ *Vandabil* + -itate; cf. engl. *vandability*.

vandalic, ~ă, vandalici, ~ce adj. (Fig.) (Despre manifestări, atitudini etc.) Care este necivilizat, barbar; crud. ◦ Din fr. *vandalique*.

vandaliză, vandalizez vb. I. Tr. A distruge cu sălbăticie, a nimici: *vandalizaseră toate mașinile din parcare*. ◦ Din engl. *vandalise*.

variabil, ~ă, variabili, ~e adj., s.f., 1. Adj. (Econ.) *Capital variabil* = parte a capitalului cheltuit pentru cumpărarea forței de muncă, care își modifică valoarea în procesul de producție. 2. S.f. (Inform.) Element al limbajului formalizat reprezentând un nume care semnifică o clasă ai cărei membri sunt denotații săi posibili. 3. S.f. (Și *variabilă statistică*) Caracteristică care poate prezenta variație sub acțiunea conjugată a factorilor esențiali și întâmplători, putând lua un număr finit sau infinit de valori (diferite de la un element la altul al unei colectivități). / Sil. -ri-a-. ◦ Din fr. *variable*.

variantă, variante s.f. Drum (temporar), canal care ocolește pe o anumită porțiune traseul principal, ajungând în același punct final: *mai bine mergem pe variantă, că nu este aglomerat*. / Sil. -ri-an-. ◦ Din fr. *variante*.

vasectomie, vasectomii s.f. (Med.) Vasectomie a canalelor deferente în scopul sterilizării la bărbați. ◦ Din fr. *vasectomie*.

vărsământ, vărsăminte s.n. (Econ.) Predare, depunere a unei sume de bani la dispoziția cuiva, pe baza unei obligații legale. + (P. gener.) Plată a unei sume de bani. + Sumă de bani predată sau depusă la dispoziția cuiva. ◦ Din it. *versamento*, fr. *versement*.

vânzare, vânzări s.f. *Vânzare-record* = a) obiect vândut (la licitație) pentru o sumă de bani foarte mare; b) produse vândute în număr neașteptat de mare: *vânzare-record de bilete*. ◊ *Agent de vânzări* v. agent. *Director de vânzări* = angajat al unei firme

din domeniul vânzărilor, care promovează imaginea firmei, se ocupă cu studiul pieței și al concurenței, atrage noi segmente de piață etc. ◦ Cf. engl. *sale*.

vedere, vederi s.f. (Fin.) *La vedere* = a) pe baza căruia se face restituirea banilor la prezentarea într-o instituție financiar-bancară; b) (despre dobânzi) care se aplică sumelor depuse într-o instituție bancară a căror utilizare nu este condiționată de un termen fix de depozitare. *Depunere la vedere* v. depunere. ◦ De la *vedea*.

vedetism, vedetisme s.n. (Depr.) Preocupare, atitudine, tendință de a epata, de a se face remarcat cu orice preț prin aspect neobișnuit sau prin manifestări exagerate: *vedetismele lui mi se par ridicole*. + Atitudine de supraestimare a propriilor calități. ◦ *Vedetă* + -ism.

vedetist, ~ă, vedetiști, ~ste adj. (Ca) de vedetă, caracteristic vedetelor (de cinema, de teatru etc.). + (Subst. m.; depr.) Persoană care urmărește să epateze, să iasă în evidență cu orice preț. ◦ *Vedetă* + -ist.

verb, verbe s.n. (Inform.) Parte a unei instrucțiuni care precizează întrebările puse unui computer. ◦ Din fr. *verbe*.

verbaliză, verbalizez vb. I. Intr. A formula în cuvinte, cu voce tare, ceea ce era interiorizat: *te va ajuta să scapi de temerile tale dacă vei verbaliza*. ◦ Din fr. *verbaliser*, engl. *verbalise*.

verbalizat, ~ă, verbalizați, ~te adj. Care a fost exprimat în cuvinte. ◦ De la *verbaliza*.

verbiaj s.n. Abundență de cuvinte inutile, fără rost; flecăreală, vorbărie. / Sil. -bi-aj. ◦ Din fr. *verbiage*.

verde, verzii s.m. (Mai ales la pl.) Membru al unui partid ecologist: *verzii au ținut o conferință de presă*. ◦ Din fr. *vert*.

vergetură, vergeturi s.f. (Med.; mai ales la pl.) Dungă sau șir de

dungi de culoare violacee (apoi sidefie), localizate în regiunea abdominală, pe fese, pe picioare etc. cauzate de îndurarea sau de ruperea fibrelor elastice ale pielii, și care apar în timpul sarcinii, în caz de obezitate, în boli endocrine etc.: *tratament cosmetic contra vergeturilor*. ◦ Din fr. *vergeture*.

versatil, ~ă, versatili, ~e adj. (Despre persoane) Care are o mare capacitate de adaptare; care este pregătit pe mai multe domenii. + (Despre dispozitive) Care are multe utilizări și aplicații. ◦ Din engl. *versatile*.

versatilitate s.f. Faptul, înșușirea de a fi versatil: *versatilitatea monitorului este deosebită*. ◦ Din engl. *versatility*, fr. *versatilité*.

versiune, versiuni s.f. 1. Manieră (personală) de a prezenta, de a interpreta o întâmplare, o situație, un fapt etc.: *era o versiune mai bună decât precedenta*. 2. (Inform.) Una din variantele unui program: *am descărcat versiunea 2.4 și mi se pare mai bună*. 3. Fiecare dintre formele concrete, diferențiate, sub care se poate manifesta un fenomen, o acțiune etc.; aspect particular diferit față de forma considerată de bază sau tipică a unui fenomen, a unei manifestări etc.; variantă. / Sil. -si-u-. ◦ Din engl., fr. *version*.

verzișor, verzișori s.m. (Fam.) Dolar. ◦ *Verde* + -ișor.

veselie, veselii s.f. Într-o veselie = fără a-și impune limite: a călători cât a vrut, într-o veselie.

vestă, veste s.f. Vestă antiglonț v. antiglonț. ◦ Din engl., fr. *veste*.

viagra s. (Farm.) Medicament pentru disfuncții erectile. ◦ Den. com.

viață, vieți s.f. *Asigurare de viață* = mod de asigurare care garantează contractantului sau unei persoane desemnate de acesta o sumă de bani sau o rentă în cazul decesului asiguratului sau în cazul atingerii de către acesta a termenului stabilit prin contractul de asigurare. ◦ Cf. engl. *life insurance*.

vibrator

DICTIONAR ILUSTRAT DE CUVINTE SI SENSURI RECENTE IN LIMBA ROMANA

vibrator, vibratoare s.n. 1. (Constr.) Aparat care servește la îndesarea prin vibrație a unor materiale granulare sau păstoase de construcție. 2. Aparat utilizat în scopuri erotice; dildo. 3. Aparat folosit pentru oxigenarea apei din acvariu. ○ Din fr. *vibrateur*.

vibromasaj, vibromasaje s.n. Masaj efectuat pe bază de vibrații (electrice). ○ Din fr. *vibromasseur*.

vibromasor, vibromasoare s.n. Aparat pentru vibromasaj. ○ Din fr. *vibromasseur*.

viciu, vicii s.n. Imperfecțiune a unui lucru, care-i determină neconcordanța cu destinația lui; deficiență, defect, neajuns al unui lucru, al unui sistem, al unei metode, al unei acțiuni etc. ◇ (Jur.) *Viciu de conștiință* (sau de voiață) = alterare a voinei părților la încheierea unui act juridic, împiedicând ca această voiață să fie liberă sau conștientă și determinând o cauză de nulitate relativă a actului. *Viciu de fond* = mod defectuos în care este interpretată o lege în redactarea unui act juridic sau

administrativ, ducând astfel la anularea acestuia. ○ Din fr. *vici*.

vid, -ă, vizi, vide adj., s.n.

1. S.n. În *vid* = (ambalat) prin scoaterea aerului; vidat. 2. Adj. (Inform.) Care caracterizează o informație nulă. ○ Din fr. *vide*.

vidăj, vidaje s.n. (Inform.) Afișarea conținutului memoriei interne pe un suport. ○ Din fr. *vidage*.

vidăt, -ă, vidați, -te adj. (Despre produse alimentare) Care este ambalat prin scoaterea aerului, în vid; vacuumat: a *cumpărături brânzeturile vidate*. ○ De la *vida*.

video¹ Element de componere cu sensul „(referitor la) imagine”, „care se poate vedea”, „care reproduce sau înregistrează imaginea”. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéo*-, engl. *video*-.

video² adj. invar., s.f., s.n. 1. Adj. invar. Care se referă la tehnicile și sistemele de înregistrare, de transmisie, de reproducere etc. a imaginii sau a semnalelor de televiziune; care folosește aceste tehnici sau aceste sisteme. ◇ *Casetă video* = videocasetă. *Joc video* = a) aparat electronic sau

program de calculator ce permite unuia sau mai multor jucători să simuleze, prin diverse comenzi electronice, pe ecranul unui televizor sau pe un monitor propriu, diverse jocuri, mai ales sportive; video joc; b) joc practicat pe un astfel de aparat; video joc. *Semnal video* = semnal care conține elemente ce permit transmiterea la distanță a sunetului și a imaginii. *Sistem video* = sistem care permite transmiterea la distanță a sunetului și a imaginii. *Supraveghere video* = sistem de supraveghere a locurilor publice cu ajutorul camerelor video care transmit imaginile înregistrate într-un sistem televizat cu circuit închis. 2. S.f. Tehnologie care permite capturarea electronică, înregistrarea, procesarea, stocarea, transmiterea și redarea unei secvențe de imagini reprezentând scene în mișcare. 3. S.n. Abrev. de la *videocasetofon*: ne-am luat un video. 4. S.f. Abrev. de la *videofonie*. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéo*-, engl. *video*.

videocameră, videocamere ▼ s.f. 1. Cameră pentru înregistrări video; cameră video, telecameră.

videocamera (1)
video camera
caméra vidéo

capac de mufe
terminal cover
couvre-prises

buton de zoom
zoom button
commande du zoom

ocular
eyepiece
oculaire

microfon
microphone
microphone

buton de înregistrare
recording start/stop button
touche d'enregistrement

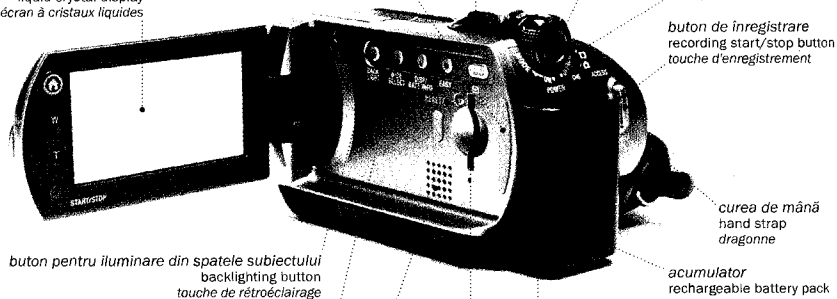
curea de mână
hand strap
dragonne

acumulator
rechargeable battery pack
pile rechargeable

întrerupător de alimentare/funții
power/functions switch
commutateur alimentation/fonctions

fantă pentru card
card slot
slot de la carte mémoire

afișaj cu cristale lichide
liquid crystal display
écran à cristaux liquides

buton pentru iluminare din spatele subiectului
backlighting button
touche de rétroéclairage

buton pentru ecran panoramic
widescreen/data code button
touche écran large/code de données

difuzor
speaker
haut-parleur

videofonie

DICTIONAR ILUSTRAT DE CUVINTE SI SENSURI RECENTE IN LIMBA ROMANA

videocasetofon
videocassette recorder
magnéscope

compartiment de casete
cassette compartment
logement de la cassette

căutare/operațiuni rapide
track search/fast operation buttons
changement de piste/lecture rapide

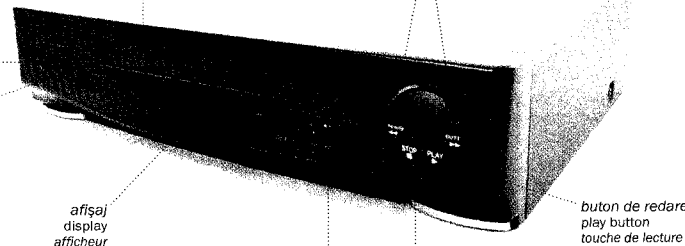
întrerupător de alimentare
power button
interrupteur d'alimentation

buton de control al compartimentului de casete
cassette compartment control button
contrôle du logement de la cassette

afișaj
display
afficheur

buton de înregistrare
record button
touche d'enregistrement

buton de oprire
stop button
touche d'arrêt

2. Sistem folosit în televiziune, format dintr-o telecameră și un videorecorder portabil. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *video camera*.

videocasetă, videocasete ▼ s.f. Suport multimedia în formă de casetă, de dimensiuni standard, care conține o bandă magnetică ce permite stocarea unor imagini filmate și a sunetului adiacent și redarea lor cu ajutorul unui videocasetofon; casetă video, videocasetă, videogramă. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *videocassette*, fr. *vidéocassette*.

videocasetofon, videocasetofona ▲ s.n. Aparat care permite înregistrarea și redarea videocasetelor pe un ecran de televiziune; (abrev. curentă) video. / Sil. -de-o-. ○ *Video*¹ + *casetofon*.

video chat, video chaturi [video tjet] s.n. 1. Serviciu care presupune o convorbire erotică on-line,

asistată de calculatoare echipate cu camere web, pentru care utilizatorii plătesc un anumit tarif pe minut pentru a intra în legătură cu angajatele firmei care oferă aceste servicii. 2. Convorbire on-line între doi sau mai mulți parteneri de discuție aflați în locuri diferite, asistată de calculatoare echipate cu camere web. / Sil. -de-o-. Scris și: *videochat*. ○ Din engl. *video chat*.

videoclip, videoclipuri s.n. Clip. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéoclip*.

videocomunicație s.f. Ansamblu de tehnici ce permit înregistrarea și transmiterea de informații sub formă de imagini fixe sau animate (televiziune prin cablu, prin satelit etc.). / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéocommunication*.

videokonferință, videoconferințe s.f. 1. Procedeu modern de telecomunicație, prin care mai multe

persoane aflate în locuri diferite pot participa la o conferință prin intermediul unui sistem format din calculatoare, camere video și rețea telefonică, prin utilizarea difuzării imaginilor de televiziune. 2. Conferință bazată pe acest procedeu. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéokonférence*.

videocontrol, videocontroale s.n. Supraveghere video. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *video control*.

videoconvertor, videoconversoare s.n. Convertor al imaginii. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *video converter*.

videoconvorbire, videoconvorbiri s.f. Convorbire prin intermediul unui sistem de video comunicație. / Sil. -de-o-. ○ *Video*¹ + *convorbire*; cf. engl. *video conversation*.

videodisc, videodiscuri s.n. Disc optic pe care sunt stocate imagini și sunete filmate. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *videodisc*, fr. *vidéodisque*.

videofon, videofoane ► s.n. Videotelefon. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéophone*, engl. *videophone*.

videofonic, -ă, videofonici, -ce adj. Care se referă la videofon; care este realizat prin videofon. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *videophonic*, fr. *vidéophonique*.

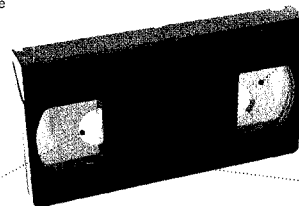
videofonie s.f. 1. Sistem de transmisie a imaginii și a sunetului prin cablu telefonic;

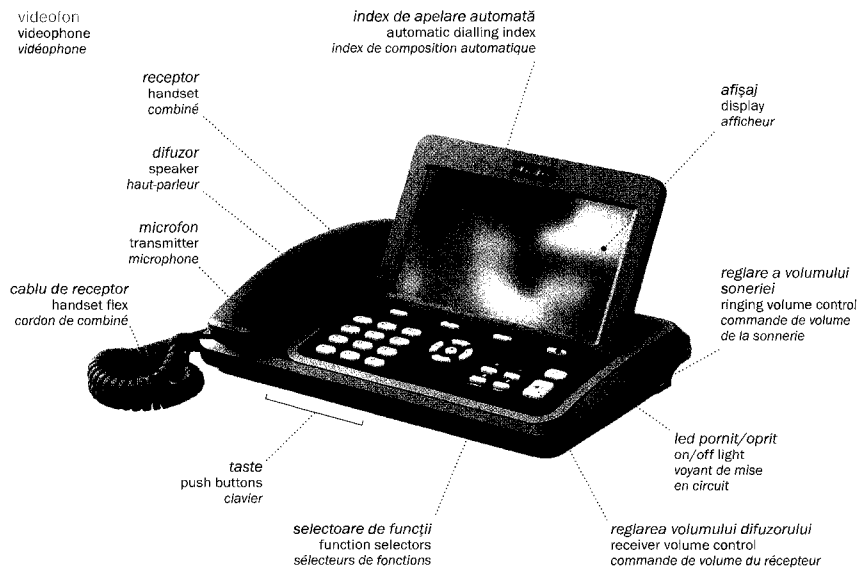
videocasetă
videocassette
vidéocassette

bandă magnetică
magnetic tape
bande magnétique

bobină
reel
bobine

carcasă
housing
boîtier

videotelefonie. 2. Tehnică ce permite înregistrarea imaginilor și a sunetului pe un suport magnetic sau digital și redarea acestei înregistrări pe un ecran de vizualizare; (abrev.) video. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *videophony*, fr. *vidéophonie*.

videofrecvență, videofrecvențe s.f. (Telec.) Fiecare dintre frecvențele cuprinse în spectrul semnalului de imagine al unui canal de televiziune. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéofréquence*, germ. *Videofrequenz*.

videografic, ~ă, videografici, -ce s.f., adj. (Tehnică) ce permite realizarea de imagini (artistice) cu ajutorul computerului. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéoprojecteur*.

videografie, videografii s.f. 1. Fotografie obținută prin mijloace video². 2. Producție de film cu ajutorul metodelor de înregistrare electronică a imaginilor și a tehnicilor electronice postproducție (montaj, trucaj, sonorizare). 3. Listă care conține titluri ale unor producții de film (din anumite perioade, ale unui anumit autor etc.). / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéographie*.

videogramă, videogramme s.f. Înregistrare video²; videocasetă. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéogramme*.

videointerfon, videointerfoane s.n. Interfon care utilizează tehnologia video². / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéo interphone*.

videointerviu, videointerviuri s.n. Interviu realizat prin tehnici video². / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *video interview*.

videojoc, videojocuri s.n. Joc video². / Sil. -de-o-. ○ Cf. engl. *video game*, fr. jeu vidéo.

video jockey [video džokei] s.m. Persoană care alege, mixează și prezintă înregistrări muzicale la un post de televiziune; (abrev. curentă) VJ. ○ Din engl. *V(ideo) J(ockey)*.

videoatică s.f. Totalitate a echipamentelor de calcul destinate prelucrării, sintezei imaginilor vederii artificiale; videotecă. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéomatique*.

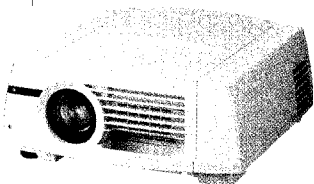
videoplayer, videoplayere [videopléier] s.n. Videocasetofon care permite doar redarea videocasetelor pe

ecranul televizorului la care este conectat. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *video player*.

videoproiector, videoproiectoare ▼ s.n. Dispozitiv conectat la un aparat video, la un calculator, la un DVD player etc., pentru a proiecta imagini sau filme, la distanță, pe un ecran de mari dimensiuni; proiector. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéoprojecteur*.

videorecorder, videorecordere [videorikórder] s.n. Videocasetofon care permite înregistrarea programelor de televiziune pe videocasetă și redarea ulterioară a înregistrărilor. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *video recorder*.

videoproiector
videoprojector
vidéoprojecteur

videoreportaj, videoreportaje s.n. Reportaj realizat prin tehnici video. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéo reportage*.

video sharing [video ferin] s. Sistem informatic care permite utilizatorilor să încarce producții video², documente, informații etc. pe internet, pentru a le pune la dispoziția și altor persoane interesate. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *video sharing*.

videostreaming [videostrimin] s.n. Streaming. / Sil. -de-o-. ○ Cuv. engl.

videotecă, videoteci s.f. 1. Colecție de videocasete. 2. Dulap cu rafturi pentru păstrarea videocasetelor. 3. Încăpere în care se păstrează și se vizionează videocasetele. ○ Din fr. *vidéothèque*.

videotelefon, videotelefoane s.n. Telefon echipat cu un ecran de vizualizare care permite interlocutorilor să se vadă reciproc în timpul convorbirii; videofon. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *videotelephon*, fr. *vidéotéléphone*.

videotelefonie s.f. Transmitere de semnale video² prin intermediul firelor de telefonie; videofonie. / Sil. -de-o-. ○ Din engl. *videotelephony*.

videotransmișiune, videotransmițiuni s.f. Transmișiune a unor imagini video² prin mijloace electronice. / Sil. -de-o-. ○ Din fr. *vidéotransmission*.

viérme, viermi s.m. (Și *vierme informatic*) Worm. ○ Cf. engl. *worm*, fr. *ver*.

viitorológ, ~ă, viitorologi, -ge s.m., s.f. Specialist în viitorologie; futurolog. / Sil. vi-i-. ○ De la *viitorologie*.

viitorologie s.f. Futurologie. / Sil. vi-i-. ○ De la *viitor*; cf. fr. *futurelogie*, engl. *futurelogy*, germ. *Futurologie*.

vintage [vintidž] s.n., adj. invar. 1. S.n. Haină, accesoriu de modă care datează din epoca în care a fost creat (înainte de anii '60 ai secolului trecut), care nu este copia modernă a unui model vechi. ◇ (Adj.) Și-a cumpărat o rochie vintage. 2. Adj. invar. Care

caracterizează ceva din trecut, de foarte bună calitate, mai ales ceva care reprezintă ceea ce este mai bun în domeniul său. ○ Din engl., fr. *vintage*.

vip, vipuri s.n. Persoană foarte importantă, căreia i se rezervă un tratament special. ○ Din engl. *V(ery) I(mportant) P(erson)*, fr. *vip*.

viră, virez vb. I. Tr. (Fin.) A trece ○ anumită sumă de bani dintr-un cont în alt cont; a face un virament. ○ Din fr. *virer*.

viramént, viramente s.n. (Fin.) Operație contabilă care constă în trecerea unei sume de bani dintr-un cont în altul; plată fără numerar, realizată prin trecerea la bancă a unei sume de bani din contul celui care plătește în contul beneficiarului. ◇ *Cont de virament* = cont deschis la o instituție bancară, prin care se fac și se primesc plăți, fără a se întrebuința banii în numerar. + (Concr.) Document în baza căruia se face o asemenea plată. ○ Din fr. *viement*.

virtuală, ~ă, virtuali, ~e adj. 1. *Imagine virtuală* = imagine obținută prin intersectarea prelungirilor unor raze de lumină dintr-un sistem optic, fără a putea fi înregistrată pe un ecran. *Obiect virtual* = obiect format prin intersectarea razelor convergente care ies dintr-un sistem optic special.

2. (Despre noțiuni din mecanica cuantică) Care nu desemnează obiecte sau fenomene reale. 3. (Inform.) Care funcționează indiferent de structura fizică și logică utilizată: *disc virtual*. ◇ *Memorie virtuală* v. memorie.

4. (Inform.) Care este simulat (cu ajutorul calculatorului): *i-am trimis o felicitare virtuală de ziua ei*. ◇ *Realitate virtuală* = tehnică de simulare prin imagini de sinteză tridimensională, în care utilizatorul are, datorită unor dispozitive speciale dotate cu senzori și conectate la un computer, o percepție globală și imediată a mediului simulat cu care poate interacționa fără limitări de spațiu sau timp. *Spațiu virtual* =

cyberspațiu. / Sil. -tu-al. ○ Din engl. *virtual*, fr. *virtuel*.

vírus, víruși s.n. și **virusuri** s.m. (Inform.) Instrucțiune informatică parazită, fișier executabil care are capacitatea de a se multiplica, de a contamina alte sisteme informatice, programe, sisteme de telecomunicații etc. și care poate altera, uneori într-un mod ireversibil, funcționarea altor programe, poate produce pierderea sau coruperea datelor de pe mediile de stocare sau din memoria unui calculator. ○ Din engl., fr. *virus*.

vírusă, vírusez vb. I. Tr. A introduce (voluntar sau involuntar) într-un sistem informatic, într-un program, într-un sistem de telecomunicații etc. un virus informatic. ◇ (Reflex.) *Calculatorul meu s-a virusat*. ○ De la *virus*.

viscerál, ~ă, viscerali, ~e adj. (Fig.) Care este profund, intim, inconștient; care provine din profunzimile ființei omenești; instintual: *frică, ură viscerală*. ◇ (Adv.) *O urște visceral*. ○ Din fr. *visceral*.

visiting professor [vizițin] profesór] s.m. Profesor invitat să susțină anumite cursuri, pentru o perioadă determinată, la o altă universitate. ○ Cuv. engl.

vistavision [vistavižin] s.n. Sistem de cinema pentru format normal, care folosește o peliculă rulată orizontal, astfel încât pe negativ fotogramele sunt dispuse transversal. ○ Din engl. *VistaVision*, germ. *Vistavision*; den. com.

vitaliză, vitalizez vb. I. Tr. A da viață, putere, vigoare. ○ Din fr. *vitaliser*.

vitalizánt, ~ă, vitalizanți, ~te adj. Care vitalizează. ○ Din fr. *vitalisant*.

vitalizare, vitalizări s.f. Acțiunea de a vitaliza și rezultatul ei. ○ De la *vitaliza*.

vitaminiză, vitaminizez vb. I. 1. Tr. A suplimenta cantitatea de vitamine din unele alimente. 2. Reflexiv. A urma un tratament cu vitamine. ○ Din germ. *vitaminisieren*.

vitaminizare, vitaminizări s.f. Acțiunea de a *vitaminiza* și rezultatul ei. ◦ De la *vitaminiza*.

vitaminizat, ~ă, vitaminizați, ~te adj. Care este îmbogățit în vitamine: *lapte vitaminizat*. ◦ De la *vitaminiza*.

vitaminos, ~oasă, vitaminosii, ~oase adj. Care conține (multe) vitamine; care este bogat în vitamine. + Care se referă la vitamine: *carență vitaminoasă*. ◦ Din fr. *vitamineux*.

vitaminoterapie s.f. Metodă de tratare a unor boli sau a unor consecințe ale acestora cu ajutorul vitaminelor. ◦ Din fr. *vitaminothérapie*.

vitaminoză, vitaminoze s.f. (Med.) Boală provocată de surplusul de vitamine în organism. ◦ Din fr. *vitaminose*.

vitezomân, ~ă, vitezomani, ~e s.m., s.f. Șofer care are mania vitezei. ◦ *Viteză* + *-man*, după *recordman, sportsman* etc.

vitezomanie s.f. Manie pentru viteză excesivă. ◦ *Viteză* + *manie*, după *grandomanie, mitomanie* etc.

vizitator, ~oare, vizitatori, ~oare s.m., s.f. (Inform.) Utilizator care accesează o pagină de internet. ◦ Cf. fr. *visiteur*

vizual, ~ă, vizuali, ~e adj. 1. Care ține de vedere; care se referă la simțul văzului; de vedere. ◦ *Câmp vizual* = porțiune din spațiu pe care o poate cuprinde cineva dintr-o singură privire. 2. Care se adresează văzului. ◦ *Arte vizuale* = Totalitate a artelor care se caracterizează prin recursul la reprezentări picturale, sculpturale, fotografice etc. *Identitate vizuală* v. *identitate*. ◦ Din fr. *visuel*.

vizualiză, vizualizez vb. I. Tr. 1. (Tehn.) A permite observarea vizuală pe un ecran a unui fenomen cercetat: *puteți vizualiza pe ecran rezultatele experimentului*. 2. A afișa, a face să apară pe un ecran informațiile rezultate în urma unui proces de prelucrare. / Sil. *-zu-a-*. ◦ Din fr. *visualiser*, engl. *visualize*.

vizualizare, vizualizări s.f. Acțiunea de a *vizualiza* și rezultatul ei. / Sil. *-zu-a-*. ◦ De la *vizualiza*.

vizualizat, ~ă, vizualizați, ~te adj. (Despre imagini, reprezentări etc.) Care este obținut prin intermediul văzului; care reprezintă o percepere cu ajutorul simțului văzului. / Sil. *-zu-a-*. ◦ De la *vizualiza*.

VJ [vidʒéi] s.m. Abrev. de la *video jockey*.

vob, vob-uri s.n. (Inform.) Format de fișier video complex, specific DVD-urilor, cu o calitate foarte bună a imaginii și a sunetului, incluzând și subtitrarea și un meniu de opțiuni: *ți-am copiat două vob-uri pe stick*. ◦ Din engl. *V(ideo) Ob(ject)*.

vocabulăr s.n. (Inform.) Ansamblu finit de simboluri utilizate în limbajul informatic. ◦ Din fr. *vocabulaire*.

vocal, ~ă, vocali, ~e adj. *Comandă vocală* = tehnologie care permite ca anumite dispozitive, operații, instrucțiuni etc. să poată fi activate direct prin voce a utilizatorului, fără folosirea butoanelor, a comutatoarelor, a mouse-ului etc. și care este folosită la telefoane mobile, la anumite tipuri de mașini, de electrocasnice. *Recunoaștere vocală* = a) proces de convertire a cuvintelor din format audio în format digital care poate fi utilizat ulterior pentru tipărire, arhivare sau căutare; b) modalitate de securizare prin permiterea accesului într-un spațiu protejat doar după

recunoașterea caracteristicilor vocii vorbitorului autorizat. ◦ Cf. engl. *voice command, speech recognition*.

vocațional, ~ă, vocaționali, ~e adj. Care se referă la vocație; profesional: *învățământ vocațional*. ◦ Din engl. *vocational*.

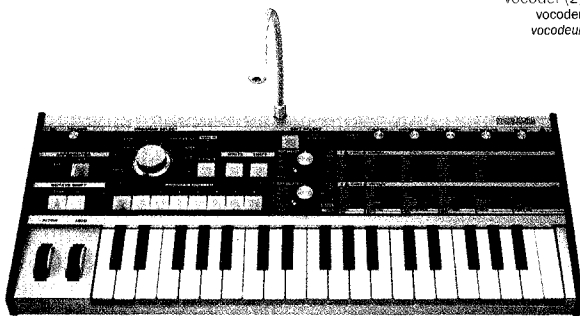
vocodér, vocodere ▼ s.n.

1. (Telec.) Sistem electronic de telefonie, în care vorbirea este codificată și apoi reconstituită artificial, pentru a se obține o inteligibilitate sporită. 2. (Muz.) Instrument electronic de analiză-sinteză în timp real a undelor sonore, folosit pentru generarea unor efecte sonore deosebite, cum ar fi imitarea vorbirii cu ajutorul instrumentelor muzicale clasice. 3. (Inform.) Aparat care analizează sunetele, permițând sinteza răspunsurilor vocale într-un sistem informatic. / Acc. și: *vocoder*. ◦ Din engl. *vocoder*, fr. *vocodeur*.

voiceband [vóisbend] s.n. Aplicație pentru unele tipuri de telefoane mobile care permite transformarea vocii umane într-un instrument în timp real. ◦ Cuv. engl.

volatilitate s.f. 1. (Inform.) Caracteristică a unei memorii al cărei conținut se pierde prin dispariția tensiunii de alimentare. 2. (Fin.; și *volatilitate financiară*) Amplitudinea cu care prețul unui instrument financiar, al unui activ, a unei mărfi etc. este așteptat să fluctueze în orice direcție, într-o anumită perioadă de timp. ◦ Din fr. *volatilité*.

vocoder (2)
vocoder
vocodeur

volatiliză, volatilizez vb. I. Tr. (Fam.) A șterpeți, a fura: *hoții i-au volatilizat banii din buzunar*. ◦ Din fr. *volatiliser*.

volum, volume s.n. (Inform.) Partiiție. ◦ Din engl. *volume*.

voodoo [vúdu] s.f. Complexul riturilor derivate din culturile africane, răspândite mai ales în Haiti, în cadrul cărora spiritele sunt invocate prin dansuri și cântece ritmice în timpul cărora se intră în transă, considerată ca posesiune sau identificare cu spiritul invocat. ◦ (Adj.) *Practici voodoo*. + (Spec.) *Magie neagră*. ◦ Din engl. *voodoo*.

vorland, vorlanduri [fórlánd] s.n. (Geol.) Platformă aflată în fața unui masiv muntos pe care îl înconjoară. ◦ Din germ. *Vorland*.

vor, voturi s.n. 1. Modalitate prin care membrii unui corp electoral, ai unei adunări deliberative, ai unor organizații etc. își exprimă opțiunea. ◦ *Vot de încredere* = vot prin care parlamentul se declară de acord cu politica sau cu un act al guvernului. *Vot de neîncredere* = vot prin care parlamentul se desolidarizează de politica sau de un act al guvernului, acesta fiind obligat să-și dea demisia. 2. (Și *buletin de vot*) Foaie de hârtie scrisă sau tipărită care cuprinde numele candidaților (și siglele partidelor) și care este

folosită în procesul votării. 3. *Vot electronic* = modalitate de exprimare a opțiunii în cadrul unor alegeri prin mijloace electronice. ◦ Din fr. *vote*, it. *voto*.

voucher, vouchere [váutʃer] s.n. 1. Document de călătorie eliberat unui turist de o agenție de turism sau de o firmă de transport, reprezentând contravaloarea serviciilor (transport, hotel, restaurant etc.) achitate și care urmează a fi prestate. 2. (P. ext.) Document care poate fi folosit, în loc de bani, pentru a plăti ceva. ◦ Din engl. *voucher*.

voyeur, voyeurii [voaiór] s.m. (Psih.) Persoană care găsește plăcere în a asista, fără a fi văzută, pentru satisfacerea propriilor porniri erotice, la un act sexual sau la o scenă erotică; voyeurist. / Scris și: *voaioar*. ◦ Din fr. *voyeur*.

voyeurism [voaiorism] s.n. (Psih.) Preferință sexuală constând în obținerea plăcerii prin simpla privire, fără a fi văzut, a unui act sexual sau a unei scene erotice. ◦ Scris și: *voaierism*. / Din fr. *voyeurisme*.

voyeurist [voaiorist] s.n. (Psih.) Voyeur. ◦ Din fr., engl. *voyeurist*.

vrăjeală, vrăjeli s.f. (Fam.) Înșelătorie; minciună: *a convins-o cu tot felul de vrăjeli*. ◦ *Nu ține vrăjeala* = nu mă păcălești. ◦ *Vrăji* + *-eală*.

vu s.m. (Telec.) Unitate de măsură a volumului semnalelor audio în transmisiunile prin electrocomunicații. ◦ Din fr. *vu*.

vulgariză, vulgarizez vb. I. 1. Refl., tr. A deveni sau a face să devină vulgar: *în ultima vreme limbajul presei s-a cam vulgarizat*. 2. Tr. A trata ceva în mod simplist; a banaliza: *unii vor să vulgarizeze știința*. ◦ Din fr. *vulgariser*.

vulgarizare, vulgarizări s.f. Acțiunea de a (se) *vulgariza* și rezultatul ei. + Lipsă de decență; vulgaritate: *vulgarizarea unor filme din ultimii ani este destul de dezamăgitoare*. ◦ De la *vulgariza*.

vuvuză, vuvuzele s.f. v. *vuvuzelă*.

vuvuzelă, vuvuzele ▼ s.f. Trompetă de aproximativ un metru lungime folosită de către suporterii pe stadioanele din Africa de Sud, în timpul meciurilor de fotbal. / Și: *vuvuzelă* s.f. ◦ Din cuv. zulu *vuvuzela*.

vuvuzelă
vuvuzela
vuvuzela

walkie-talkie ► [uóki-tóki] s.n. Aparat radiotelefonic portabil de emisie-recepție, construit pentru comunicații la distanțe scurte; talkie-walkie. ◦ Din engl., fr. *walkie-talkie*.

walkman, *walkmane* ▼ [uókmen] s.n. Radiocasetofon portabil de dimensiuni reduse, la care audiția se realizează cu ajutorul căștilor. ◦ Din engl. *walkman*.

walkman
walkman
Walkman

walk-over [uók-əuvər] s.n.
1. Calificare a unui sportiv, rămas singur în competiție, prin neprezentarea sau eliminarea adversarului. 2. Cursă hipică la care nu participă decât un singur cal. ◦ Cuv. engl.

wallpaper, *wallpapere* [uólpeipər] s.n. (Inform.) Imagine folosită ca fundal pe monitorul calculatorului. ◦ Din engl. *wallpaper*.

WAN [uán sau van] s. (Inform.) Rețea extinsă de calculatoare care conectează orașe, regiuni sau țări și care include linii de telecomunicație publice și elementele de legătură și conectare necesare. ◦ Din engl. *W(ide) A(rea) N(etwork)*.

WAP [uáp] s. Tehnologie care permite accesul de pe un telefon mobil la serviciile oferite de internet. ◦ Din engl. *W(ireless) A(pplication) P(rotocol)*.

wasabi [uasábi] s.n. Pastă picantă și parfumată, preparată cu un condiment specific bucătăriei

walkie-talkie
walkie-talkie
walkie-talkie

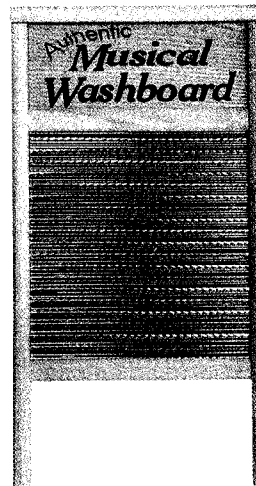
japoneze. ◦ Din engl., fr. *wa-sabi* (<cuv. jap.).

wash-board ▼ [uóf-bord] s.n. Instrument de percuție folosit în primele forme ale muzicii de jazz. ◦ Cuv. engl.

water park, *water park-uri* ▲ [uótar-park] s.n. Parc de distracții, zonă de recreere care oferă posibilități de practicare a sporturilor nautice, scufundări etc., elemente de relaxare (cascade, fântâni arteziene etc.); aquapark. ◦ Din cuv. engl. *water park*.

waterproof [uótarpruf] adj. Care este impermeabil: *pelerină waterproof*. + Care este rezistent la apă: *rimel waterproof*. ◦ Cuv. engl.

water park
water park
parc aquatique

water-skiing [uótar skiiŋ] s.n. Schi nautic. ◦ Cuv. engl.

wav, *wav-uri* [uáv] s.n. Format de stocare a fișierelor audio care nu sunt comprimate. ◦ Cuv. engl.

web [uéb] s.n. Sistem hipermedia care permite accesul la resursele de pe internet. ♦ *Adresă web* v. adresă. ◦ Din engl. (*wold wide*) *web*.

webcam, *webcam-uri* ► [uébkem] s.n. (Inform.) Cameră digitală conectată la un calculator, care permite filmarea și difuzarea imaginilor video pe internet. ◦ Din engl. *webcam*.

webcare [uébkeər] s.n. Managementul interacțiunii on-line între o companie și clienții acesteia. ◦ Cuv. engl.

webcast [uébkast] s.n. Transmisiiune TV sau radio on-line. ◦ Cuv. engl.

web conference [uéb kánfróns] s.n. Conferință on-line. ◦ Cuv. engl.

web design, *web designuri* [uéb dizáin] s.n. Realizare de site-uri web de la momentul conceperii structurii și a interfeței grafice până la finalizarea programării

water park
water park
parc aquatique

webcam
webcam
webcam

și introducerea propriu-zisă a datelor (imagini, text, fișiere etc.) care alcătuiesc conținutul site-ului: *a apelat la o firmă de web design*. / Scris și: *webdesign*. ◦ Din engl. *webdesign*.

web designer, *web designeri* [uéb dizainər] s.m. Specialist în web-design. / Scris și: *webdesigneri*. ◦ Din engl. *webdesigner*.

web developer, *web developeri* [uéb devélopər] s.m. Programator care este specialist în designul aplicațiilor de internet. ◦ Din engl. *web developer*.

web hosting [uéb hóustiiŋ] s.n. Serviciu de găzduire a site-urilor; (abrev.) hosting. ◦ Cuv. engl.

weblog, *webloguri* [uéblog] s.n. Blog. ◦ Din engl. *weblog*.

webmaster, *webmasteri* [uébmaster] s.m. Persoană care concepe sau administrează un site ori un server; administrator de sistem. ◦ Din engl. *webmaster*.

web programmer, *web programmeri* [uéb prógremər] s.m. Programator calificat, specialist în realizarea de programe destinate integrării în pagini web, făcând posibilă interacțiunea acestor pagini cu utilizatorul. ◦ Din engl. *web programmer*.

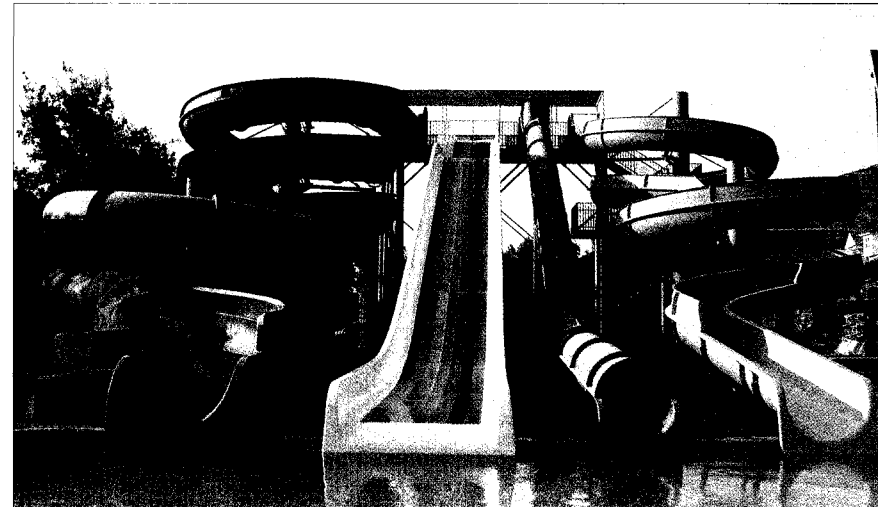
website, *website-uri* [uébsait] s.n. Site web. ◦ Din engl. *website*.

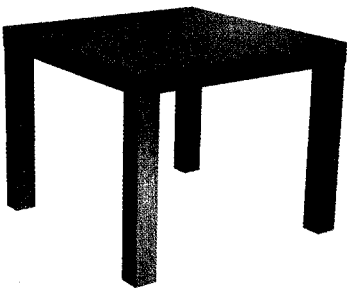
weed-shop, *weed-shop-uri* [uid-fop] s.n. Magazin de vise: *weed-shop-urile au fost desființate*. ◦ Din engl. *weed-shop*.

week-end, *week-end-uri* [uik-end] s.n. Sfârșit de săptămână; interval de timp, de obicei sâmbăta și duminica, folosit pentru odihnă, petrecere. / Scris și: *weekend*. ◦ Din engl. *week-end*.

welness [uélnes] s.n. Stare generală bună de sănătate fizică, psihică și spirituală. ◦ Cuv. engl.

wenge ► [vénge] s.n., adj. invar. 1. S.n. Arbore din Africa ecuatorială, din familia

masă wenge (2)
wenge
wenge

fabaceelor, cu lemnul brun, cu fibre negre. 2. Adj. invar. Care este de culoare brună cu vâșoare negre: *și-a cumpărat o masă wenge.* ◦ Din fr. *wengé.*

whiteboard, *whiteboarduri* ▼ [uáitbord] s.n. Tablă albă magnetică, mată, acoperită cu un strat alb protector, folosită pentru scriere cu markere (care se pot șterge cu un burete magnetic). ◦ Din engl. *whiteboard.*

widia ► [vidia] s.f. (Și *oțel widia*) Oțel aliat foarte rezistent care are în compoziție această carbură. ✦ *Gloanțe widia* = proiectile perforante (pentru armele portabile) care au miez dintr-un astfel de oțel. *Plăcuță widia* = plăcuță metalică care

widia
widia
widia

wikipedia [uikipédia] s. Enciclopedie gratuită on-line, al cărei conținut poate fi modificat fără restricții de către vizitatorii autorizați; (abrev.) *wiki.* ◦ Cuv. engl.

window [uîndəu] s.n. (Inform.) Fereastră. ◦ Cuv. engl.

Windows, *Windows-uri* [uîndəuz] s. (Inform.) Grup de sisteme de operare produse de firma Microsoft, care sunt bazate pe un ansamblu de reguli și convenții stabilite pentru ca utilizatorul și calculatorul să poată schimba informații: *calculatorul avea instalat deja Windows XP.* ◦ Din engl. (*Microsoft*) *Windows*, den. com.

windsurf, *windsurf-uri* [uîndsərf] s.n. Placă de surf prevăzută cu catarg și cu o mică velă, cu ajutorul căreia se poate pluti pe apă, stând în picioare. ◦ Din engl. *windsurf.*

widia
widia
widia

conține această carbură și care se sudează pentru a forma tășul unor scule așchietoare. ◦ Din germ. *Widia*, fr. *widia.*

Wi-Fi [uái-fái] s. (Inform.) Ansamblu de tehnologii care asigură transmiterea de date printr-o rețea wireless: *am mers la o cafenea cu Wi-Fi gratuit.* ◦ Din engl. *Wi(reless) Fi(delity).*

Wii, *Wii-uri* [ui] s.n. (Inform.) Consolă de jocuri video², al cărei controler este dotat cu senzori de mișcare, personajul de pe ecran putând fi controlat prin simpla mișcare a acestuia. ◦ Din engl. *Wii.*

wiki [uíki] s. Abrev. de la *Wikipedia.*

windsurfing ► [uîndsərfiŋ] s.n. Sport acvatic practicat cu windsurf. ◦ Din engl. *windsurfing.*

wireless [uáiarles] adj. invar. (Telec., inform.) Care aparține sau care este caracteristic comunicațiilor realizate fără utilizarea unor cabluri pentru transmiterea datelor: *conexiunea wireless era foarte bună.* ◦ Cuv. engl.

wma, *wma-uri* [ve-me-á] s.n. (Inform.) Format de fișier multimedia. ◦ Din engl. *W(indows) M(edia) A(audio).*

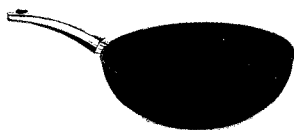
wok, *wok-uri* ▼ [uók] s.n. Tigaie pentru prăjit în formă de castron adânc, folosită în bucătăria asiatică. ◦ Din engl., fr. *wok* (<cuv. chin.).

woofer, *woofere* [úfər] s.n. Subwoofer. ◦ Din engl. *woofer.*

word [uórd] s.n. Program foarte complex pentru redactare de texte. ◦ Din engl. (*Microsoft*) *Word.*

wordnet [uórdnet] s. Bază de date lexicală interactivă, în care cuvintele sunt ordonate pe baza afinităților conceptuale cu alte cuvinte. ◦ Cuv. engl.

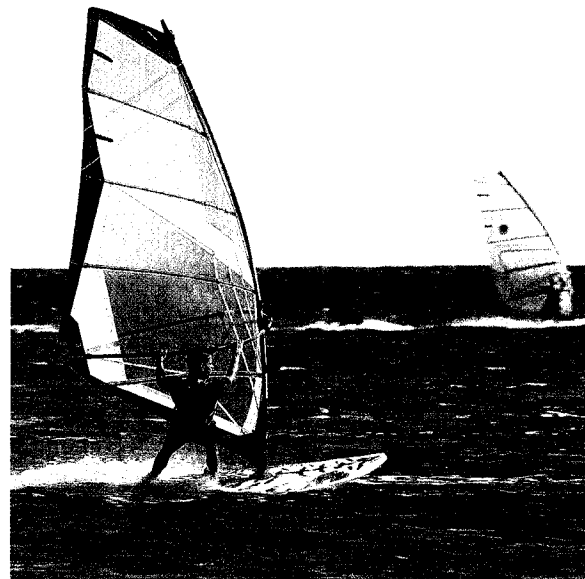
workaholic, *workaholici* [uərkəhólic] s.m. Persoană obsedată sau dependentă de munca sa. ◦ Din engl. *workaholic.*

wok
wok
wok

workgroup, *workgroup-uri* [uərkgrúp] s.n. Grup de utilizatori care lucrează la același proiect și folosesc în comun fișierele, adesea prin intermediul unei rețele locale. ◦ Din engl. *workgroup.*

workshop, *workshop-uri* [uərkʃop] s.n. 1. Grup de persoane care lucrează împreună la un proiect, un studiu, o cercetare. ✦ Secțiune în cadrul unui congres, a unei școli de vară etc. în care se aprofundează,

windsurfing
windsurfing
planche à voile

prin discuții și activități practice (aplicate) un anumit subiect, proiect etc. 2. Atelier de lucru. ◦ Din engl. *workshop.*

workstation, *workstation-uri* [uərksteijn] s.n. (Inform.) Calculator (de putere mai mică decât cea a unui server) folosit în aplicații complexe sau specializate (în proiectarea asistată de calculator). ◦ Din engl. *workstation.*

World Wide Web [uərdl uáid ueb] s. (Inform.) Sistem informațional foarte utilizat pe internet, care face posibilă conectarea documentelor între ele, prin legături de tip hypertext, utilizatorii putând căuta informații prin trecerea de la un document la altul; (abrev.) *www.* ◦ Cuv. engl.

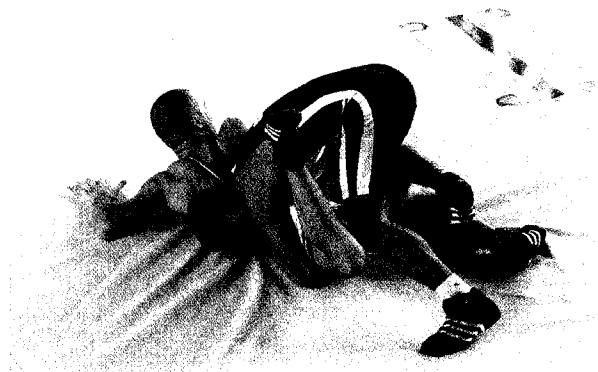
worm [uórm] s.n. (Inform.) Program, tip de virus care se deplasează singur de la un calculator la altul, de obicei prin autocopiere în memoria fiecărui calculator, și care modifică datele existente prin schimbarea unor caractere în cifre sau prin înlăturarea unor octeți din memoria calculatorului; vierme (informatic). ◦ Din engl. *worm*; cf. fr. *ver.*

wow [uáu] interj. Exclamație care exprimă mirarea, surprinderea sau admirația. / Scris și: *uau.* ◦ Din engl. *wow.*

wrestling ▼ [résitliŋ] s.n. Formă de sport în care oponenții luptă corp la corp, încercând fiecare să îl arunce pe celălalt la podea, fără a primi lovituri, după un cod de reguli prestabilite. ◦ Din engl. *wrestling.*

www [ve-ve-ve sau dáboliu-dáboliu] Abrev. de la *World Wide Web.*

wrestling
wrestling
lutte

xantôm, xantoame s.n. (Med.) Tumoare benignă de culoare gălbuie sau roșcată, conținând mai ales colesterol, care apare pe piele ca urmare a unei tulburări în metabolismul lipidelor. ◦ Din fr. *xanthome*, germ. *Xanthom*.

xenism, xenisme s.n. Cuvânt străin (de jargon) împrumutat de o limbă, care corespunde (sau care este perceput ca aparținând) realității specifice limbii din care s-a făcut împrumutul. ◦ Din fr. *xénisme*.

xenografie s.f. (Tipogr.) Procedeu de imprimare a imaginii folosind fenomenul de fotoconductibilitate pentru a evita contactul direct dintre forma de tipar și obiectul tipărit. ◦ Din fr. *xénographie*.

xenon, xenoane s.n. Element chimic din grupul gazelor nobile, cel mai greu din această serie, incolor și inodor, aflat în atmosferă în cantități mici, care are conductibilitate termică mică, fiind utilizat în industria nucleară, la umplerea tuburilor electronice necesare fotografiierii instantanee și în tuburi de descărcare la presiune joasă pentru reclame luminoase, faruri etc.: *instalație xenon*. ◊ *Bec cu xenon* (și subst. n.) = bec care are o funcționare bazată pe descărcare în gaz, în locul filamentului, pentru a genera o lumină mai intensă, de o nuanță albastruie. ◦ Din fr. *xénon*, engl. *xenon*.

xenopatie, xenopatii s.f. Stare patologică delirantă în care bolnavul are convingerea că cineva acționează asupra sa (de la distanță) prin sugestie, hipnoză etc. ◦ Din fr. *xénopathie*.

xerocopie, xerocopiez vb. I. Tr. A xeroxa, a fotocopia. ◦ De la *xerocopie*.

xerocópie, xerocopii s.f. 1. Copie făcută la xerox; fotocopie. 2. Xerografie. ◦ Din it. *xerocopia*, fr. *xérocopie*.

xerográf, xerografuri s.n. Xerox. ◦ Din it. *xerografo*.

xerografiá, xerografiez vb. I. Tr. A xeroxa. / Sil. -fi-a. ◦ De la *xerograf*.

xerografiát, ~ă, xerografiati, ~te adj. Xeroxat. / Sil. -fi-at. ◦ De la *xerografia*.

xerográfic, ~ă, xerografici, ~ce adj. Care se referă la xerografie; care este folosit în xerografie. ◦ Din engl. *xerographic*.

xerografie, xerografii s.f. Procedeu special de tipar folosit pentru reprezentarea unor imagini și documente, fără contact direct cu obiectul tipărit, bazat pe impresionarea unei plăci electrizate, acoperite cu un strat de material sensibil la lumină și încărcat cu electricitate statică; fotocopie, xerox. ◦ Din germ. *Xerographie*, engl. *xerography*, fr. *xérogaphie*.

xerografiere, xerografieri s.f. Acțiunea de a xerografia și rezultatul ei. / Sil. -fi-e. ◦ De la *xerografia*.

xérox, xeroxuri ▼ s.n. 1. Aparat de multiplicare uscată, folosit în xerografie, pentru care nu este nevoie de o matriță, copierea făcându-se direct după original, pe baza principiilor electricității statice și fotoconductibilității; fotocopiator, xerograf: *am instalat xeroxul în bibliotecă*. ◊ *A trage la xerox* = a xeroxa. (Fam.) *Tras la xerox* = identic.

xerox (1)
xerox
xerox

2. (P. ext.) Copie făcută cu acest aparat; fotocopie, xerocopie: *a pus xeroxurile pe birou*. ◊ (Adj.) *Copie xerox*. ◦ Din engl. *xerox*, den. com.

xeroxá, xeroxez vb. I. Tr. A multiplica un text, o imagine etc. prin folosirea xeroxului; a fotocopia, a xerocopia, a xerografia: *vreau să xeroxăm această carte*. ◦ De la *xerox*.

xeroxáre, xeroxări s.f. Acțiunea de a xeroxa și rezultatul ei. ◦ De la *xeroxa*.

xeroxát, ~ă, xeroxați, ~te adj. Care a fost tras la xerox: *carte xeroxată*. ◦ De la *xeroxa*.

xilíná s. f. Medicament din categoria anestezicelor locale cu acțiune mai puternică decât cea a novocainei, utilizat în chirurgia dentară și generală, de obicei în asociere cu adrenalina, folosit și ca antiaritmie ventricular; lidocaină, xilocaină.

xls, xls-uri [ix-el-és] s.n. Format care desemnează un document Excel. ◦ Din engl. *(E)X(cel) (Work)s(heet)*.

XML [ix-em-él] s.n. Limbaj de structurare a datelor, utilizat mai ales pentru gestionarea și transferul de informații pe internet. ◦ Din engl. *(e)X(tensible) M(arkup) L(anguage)*.

yahoo [jahú] s.n. Cel mai important portal de pe internet, care oferă servicii on-line, pornind de la un cont unic (provider de e-mail gratuit, cu spațiu de stocare nelimitat, program de conversație etc.). ◦ Cuv. engl.

yakúza s. 1. Denumire dată membrilor unei organizații japoneze de tip mafiot. 2. (Gen de) film de aventuri creat în Japonia, foarte apreciat de japonezi, asemănător filmelor cu gangsteri. ◊ (Adj.) *Film yakuză*. ◦ Din jap.

yésman, yesmeni și yesmani s.m. Persoană care aprobă fără discernământ păreriile celor din jur, oportunist; (p. ext.) persoană slugarnică. ◦ Din engl. *yesman*.

yéti s.m. Ființă primitivă asemănătoare omului, care se presupune că trăiește mai ales în zona zăpezilor permanente din Munții Himalaya. ◦ Din engl. *yeti* (<cuv. tibetan).

yiéd, yied-uri s. Randament al unei investiții. ◦ Din engl. *yield*.

yláng-yláng ▼ s. Arbore originar din Indonezia, din Filipine și din Madagascar, din frunzele și florile cărui se extrage un ulei folosit în industria parfumurilor. ◊ (P. ext.) Parfumul extras din acest ulei. ◦ Din fr. *ylang-ylang*.

yóga s.n. 1. Școală filozofică indiană cu o tradiție deosebit de veche, evoluată dintr-un sistem filozofic brahmanic, ce urmărește adâncirea cunoașterii euului în scopul eliberării lui de viața materială și contopirea extatică cu spiritul universal, printr-un sistem de tehnici psihosomatiche. 2. (P. ext.) Disciplină de educare a spiritului și corpului prin practicarea unor tehnici și exerciții riguroase care duc la stăpânirea deplină a funcțiilor vitale ale organismului și a capacităților psihofizice. ◊ (P. restr.) Ansamblul tehnicilor și exercițiilor specifice acestei discipline care duc la stăpânirea deplină a organismului uman prin încetinirea la maximum a respirației, a bătăilor inimii și prin realizarea stării de insensibilizare totală. ◊ (Adj.) *Poziții yoga*. ◦ Din fr., engl. *yoga*.

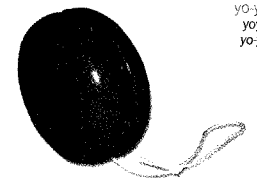

ylang-ylang
ylang-ylang
ylang-ylang

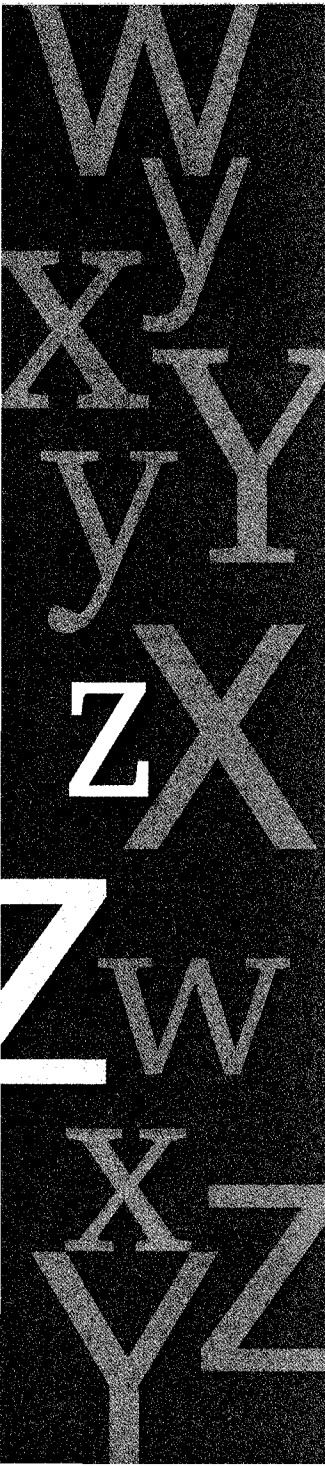
yoghín, yoghini s.m. Ascet (indian) care, prin practicarea exercițiilor care, a reușit să atingă starea specifică de extaz mistic. ◊ (P. ext.) Adept al filozofiei yoga; persoană care practică exerciții yoga. ◦ Din engl., fr. *yogin*.

youth hostel, youth hosteluri [iúð hóstel] s.n. Stabiliment care oferă cazare și masă la un preț mai mic, pentru tineri, fiind creat cu scopul de a dezvolta turismul în rândurile acestora. ◦ Din engl. *youth hostel*.

yó-yo ▼ s.n. Jucărie constând într-un disc scobit care poate fi făcut să urce sau să coboare cu ajutorul unei sfori. ◊ *Efectul yo-yo* = răspuns al organismului în urma unor diete de slăbire severe sau greșit aplicate, manifestat prin re acumularea numărului de kilograme în plus și chiar prin depășirea acestuia, într-un timp relativ scurt. ◦ Din fr. *yo-yo*, engl. *yoyo*.

yo-yo
yoyo
yoyo

zappă, zappex vb. I. Intr. A trece de la un canal de televiziune la altul, cu ajutorul telecomenzii: *zappex de cinci minute și nu găesc nimic interesant.* / *Scris și: zapa.* ◦ Din fr. *zapper*.

zapping s.n. 1. Schimbarea rapidă a canalelor TV cu ajutorul unei telecomenzi. 2. Derularea pauzelor publicitare în cazul programelor înregistrate. ◦ Cuv. engl.

zen s.n. Sectă budistă din Japonia, datând din Evul Mediu, care se bazează în special pe educarea unei anumite conduite, pe o tehnică specială de meditație filozofică, menită să stimuleze concentrarea gândirii, și pe antrenament fizic special. ◊ (Adj.) *Meditație zen.* ◦ Din fr. *zen.* (<cuv. jap.).

zgomot, zgomote s.n. (Telec.) *Zgomot de fond* = a) perturbație sonoră (de mică intensitate) care apare în orice mediu de transmitere a semnalelor; b) ansamblu de zgomote care se suprapun unui dialog. *Zgomot alb* = zgomot de bandă largă, folosit în măsurători electroacustice, caracterizat printr-un spectru continuu și uniform într-un domeniu de frecvențe specificat. *Zgomot roz* = zgomot de bandă largă, folosit în măsurători electroacustice, caracterizat prin energie constantă pe octavă. *Zgomot colorat* = zgomot de bandă largă, folosit în măsurători electroacustice, caracterizat printr-un spectru continuu și uniform într-un domeniu de frecvențe specificat. ◊ Cf. fr. *bruit*.

zip, zip-uri s.n. Format de fișier arhivat, care permite transferul mai rapid, prin comprimarea datelor. ◦ Din engl. *zip*.

zipui, zipuiesc vb. IV. Tr. (Inform.; fam.) A arhiva: *am zipuit documentele pentru a le trimite printr-un mail.* ◦ Din engl. *zip*.

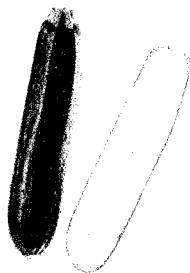
zonă, zone s.f. 1. Întindere delimitată din punct de vedere administrativ și economic-financiar; sector. ◊ *Zonă defavorizată* = întindere delimitată, mai puțin dezvoltată din punct de vedere economic, în care statul acordă facilități întreprinzătorilor, în scopul

ameliorării decalajelor. ◊ (Inform.) Parte a memoriei centrale care înregistrează un număr oarecare de cuvinte, destinate unei întrebunțări preferențiale. ◦ Din engl., fr. *zone*.

zoom, zoom-uri [zum] s.n. (Fotogr.) 1. Posibilitate de modificare a dimensiunilor unei imagini fără redefinirea parametrilor acesteia. ◊ *Zoom optic* = deplasarea în interiorul obiectivului a unor grupe de lentile care produc modificarea distanței focale a ansamblului optic. *Zoom digital* = procedeu electronic folosit la camerele foto digitale, prin care porțiunea centrală a imaginii este interpolată pentru a acoperi întregul format. 2. (Cinem.) Procesul de mișcare rapidă a camerei spre sau dinspre un obiect care este fotografiat sau filmat. ◦ Din engl. *zoom*.

zoosemiotică s.f. Știință a semnelor de comunicare și a comportamentului animalelor. ◦ Din fr. *zoosemiotique*.

zuchinni ▼ [tsukíni] s.n. pl. Dovlecei. ◦ Cuv. it.

zuchinni
zucchini
courgette

zúlu s.f. Limbă a poporului zulu care constituie cel mai vorbit idiom din Africa de Sud. ◦ Din engl. *zulu* (<cuv. zulu).

zvonăc, zvonaci s.m. (Fam.) *Zvonist: zvonacii spuneau că nu mai luăm salariile.* ◦ *Zvon* + -ac.

zvonist, ~ă, zvonști, ~ste s.m., s.f. (Fam.) Persoană care lansează sau colportează zvonuri; persoană care scornește ceva; zvonac. ◦ *Zvon* + -ist.

zvonistică s.f. (Fam.) Răspândire, colportare de informații (negative) neverificate. ◦ *Zvon* + -istică.

Angela Bidu-Vrâncău, Cristina Călărăși, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Mihaela Maneaș, Gabriela Pană-Dindelegan, *Dicționar de științe ale limbii*, București, Nemira, 2001.

Monica Bustuioc, Maria Păun, Zizi Ștefănescu-Goangă, *Dicționar esențial de neologisme ale limbii române*, București, Corint, 2009.

I. Aurel Candrea - Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*. Partea I: *Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi* de I. Aurel Candrea. Partea II: *Dicționarul istoric și geografic universal* de Gh. Adamescu. București, Editura „Cartea Românească”, [1926-1931].

Jean-Claude Corbeil, Ariane Archambault, *Marele dicționar vizual în 5 limbi*, București, Litera, 2008.

Giacomo Devoto, Gian Carlo Oli, *Vocabolario della lingua italiana*, Milano, Le Monnier, 2009.

Florica Dimitrescu, *Dicționar de cuvinte recente* (DCR²). Ediția a II-a. București, Logos, 1997.

Emile Littré, *Dictionnaire de la langue française*, Chicago, Encyclopaedia Britannica, 1991.

Florin Marcu, *Noul dicționar de neologisme*. București, Editura Academiei, 1997.

Florin Marcu, Constant Manea, *Dicționar de neologisme*. Ediția a III-a. București, Editura Academiei, 1978.

Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, *Dicționar universal ilustrat al limbii române*. 12 volume. Ediția a IV-a revăzută și adăugită, București-Chișinău, Litera, 2010-2011.

Valeriu Rusu, *Dicționar medical*. Ediția a III-a, revizuită și adăugită. București, Editura Medicală, 2007.

Marius Sala, *101 cuvinte moștenite, împrumutate și create*, București, Humanitas, 2010.

Ioana Vintilă-Rădulescu, *Dicționar normativ al limbii române ortografic, ortoepic, morfologic și practic*, București, Corint, 2009.

Rodica Zafiu, *101 cuvinte argotice*, București, Humanitas, 2010.

Das Wörterbuchnetz - <http://germazope.uni-trier.de/Projects/WBB/>

Diccionario de la lengua española de la Real Academia Española (DRAE) - <http://buscon.rae.es/drae/>

Dicționar enciclopedic, vol. I-IV, București, Editura Enciclopedică, 1993-2009.

Dicționar enciclopedic ilustrat (DEI), Chișinău, Cartier, 1999.

Dicționarul explicativ al limbii române. Ediția a II-a revăzută și adăugită. București, Univers Enciclopedic Gold, 2009.

Dicționarul explicativ ilustrat al limbii române, Autori: Eugenia Dima, Doina

Cobeț, Laura Manea, Elena Dănilă, Gabriela E. Dima, Andrei Dănilă, Luminița Botoșeanu, Chișinău, Arc, Guinivas, 2007.

Dicționarul limbii române (DLR), Serie nouă, tom. VI-XIV, București, Editura Academiei Române, 1965-2010.

Dicționarul limbii române moderne. [București], Editura Academiei, 1958.

Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM). Ediția a II-a revăzută și adăugită. București, Univers Enciclopedic, 2005.

Le Nouveau Petit Robert, Paris, Dictionnaires Le Robert, 2011.

Le Trésor de la Langue Française Informaticisé (TLIO) - http://atilf.atilf.fr/Mic_dictionar_enciclopedic. București, Editura Enciclopedică - Univers Enciclopedic, 2005.

Micul dicționar academic (MDA). București, Univers Enciclopedic. A-C - 2001, D-H - 2002, I-Pr - 2003, Pr-Z - 2003.

Tesoro della lingua italiana delle origini (TIO) - <http://tlio.ovi.cnrit.it/TLIO/index2.html>

The Oxford Dictionary online, Oxford University Press; <http://oxforddictionaries.com/>.

Vocabolario della lingua italiana di Nicola Zingarelli, Bologna, Zanichelli editore, 2007.

BIBLIOGRAFIE

CARACTERE ALFANUMERICE SPECIALE

2.1 [2 punct 1] loc. (Despre sisteme de sunet) Care este compus dintr-un subwoofer și doi sateliți. ◊ (Subst.) Și-a luat un 2.1.

2 in 1 loc. (Despre șampon) Care conține și balsam de păr: *șamponul 2 in 1 îmi face părul foarte moale.* ◊ (Despre cafea instant) Care conține și un alt produs (zahăr, lapte-praf etc.). ◦ Din engl. 2 in 1.

3 in 1 loc. (Despre cafea instant) Care conține încă două produse (de obicei zahăr și lapte-praf): *3 in 1 este mai slab decât nesusul simplu.* ◦ Din engl. 3 in 1.

5.1 [5 punct 1] loc. (Despre sisteme de sunet) Care este compus dintr-un subwoofer și cinci sateliți.

7.1 [7 punct 1] loc. (Despre sisteme de sunet) Care este compus dintr-un subwoofer și șapte sateliți.

2D [2 dé] loc. Care este bidimensional. ◊ *primele jocuri video erau 2D.* ◦ Din engl. 2D.

3D [3 dé] loc. Care este tridimensional. ◊ *Ochelari 3D v. ochelari.* ◦ Din engl. 3D.

4D [4 dé] loc. Care are patru dimensiuni. ◊ *Ecografie 4D v. ecografie.* ◦ Din engl. 4D.

4G [4 gé] loc. *Tehnologie 4G* = cea de-a patra generație de servicii wireless pentru telefoane mobile, care își propune viteză maximă de download de 100 Mbit/s atunci când utilizatorul este în mișcare (în tren, în mașină etc.) și de 1 Gbit/s atunci când

utilizatorul stă pe loc (sau se deplasează încet). ◦ Din engl. 4G.

4×4 [4 ori 4] loc. (Despre mașini) Care are tracțiune integrală cuplabilă. ◊ (Subst.) Și-a luat un 4×4 din târgul de mașini.

7D [7 dé] loc. *Cinema 7D* = concept recent în entertainment, care combină tehnologia 3D cu efecte senzoriale (adieri de vânt, stropi de apă, vibrații, atingeri la nivelul picioarelor etc.), scaunele din sală mișcându-se în trei planuri (lateral, față-spate și sus-jos). ◦ Din engl. 7D.

@ a rond
© Semn care desemnează copyright-ul.
® Semn care desemnează marca înregistrată.

4

1960
13 februarie: Franța testează prima sa bombă atomică în Sahara.
30 martie: Intră în funcțiune prima stație meteorologică automată din România.
9 mai: SUA au devenit primul stat care a legalizat pilula contraceptivă.
24 septembrie: În SUA a fost lansat primul portavion cu instalație nucleară „Enterprise”.
 IBM a creat RPG – limba de programare pentru domeniul economic.

1961

12 aprilie: Zborul primului cosmonaut din lume, Iuri Gagarin, la bordul navei Vostok I. Zborul a avut o durată de 108 de minute.
25 mai: Președintele SUA, J.F. Kennedy anunță lansarea unui proiect care să permită ajungerea omului pe Lună înainte de sfârșitul anilor '60.
30 octombrie: URSS a efectuat o explozie experimentală nucleară de 50 megatone, considerată a fi cea mai puternică explozie nucleară din istorie.

1962

26 ianuarie: Lansarea sondei Ranger 3 pentru a studia Luna.
2 februarie: Planetele Neptun și Pluto s-au aliniat pentru prima dată în 400 de ani.
20 februarie: A fost lansată nava cosmică Mercury-Atlas 6, care realizează primul zbor american pe orbita Terrei, avându-l la bord pe astronautul John Glenn.
23 februarie: 12 țări europene formează Agenția Europeană Spațială.
24 mai: Astronautul american Scott Carpenter a orbitat de trei ori în jurul Pământului în capsula spațială Aurora 7.
10 iulie: A fost lansat, de la Cape Canaveral, „Telsar”, primul satelit de telecomunicații, ceea ce a făcut posibilă transmiterea de programe de televiziune peste Oceanul Atlantic.
1 noiembrie: Din URSS a fost lansată, pentru prima oară, o rachetă cosmică cu destinația Marte, având la bord stația automată interplanetară Marte-1.

1963

16 iunie: A fost lansată nava cosmică Vostok-6, aparținând

Uniunii Sovietice, pilotată de Valentina Tereșkova, prima femeie cosmonaut.
20 iunie: Reprezentanți ai SUA și URSS au semnat un acord de instalare a unui „telefon roșu” între Washington și Moscova, pentru a permite dezamorsarea rapidă a posibilelor conflicte. Linia telefonică a devenit operațională din august 1963.

1 septembrie: A luat ființă prima unitate specializată în domeniul informaticii și automatizării în Armata Română.
23 decembrie: Se încheie prima călătorie în jurul Pământului efectuată de o navă românească, cargoul „București”.

La Stanford University, a fost creat mouse-ul pentru calculator.

1964

5 ianuarie: Prima întâlnire, după secolul al XV-lea, dintre liderii Bisericii Romano Catolice și ai celei Ortodoxe; papa Paul al VI-lea și patriarhul Athenagoras I s-au întâlnit la Ierusalim.
29 ianuarie: URSS lansează doi sateliți științifici, Elektron I și II, cu ajutorul unei singure rachete.
12 octombrie: URSS a lansat Voshod I în spațiu, prima navă spațială capabilă să transporte trei persoane pe orbita Pământului.
16 octombrie: China a detonat prima bombă nucleară.

1965

18 martie: Cosmonautul rus Alexei Leonov pășește pentru prima dată în afara unei nave spațiale, pentru 12 minute.
21 mai: Debutează la Televiziunea Română, emisiunea „Televenciclopedia” - care a deținut recordul de audiență până în anul 1990.
3 iunie: Astronautul Edward White este primul american care iese în afara unei nave spațiale.
18 iulie: A fost lansată stația automată rusească „Sonda 3” care a fotografiat partea nevăzută a Lunii.
26 noiembrie: A fost lansat primul satelit artificial francez, „Asterix-1”, Franța devenind a patra putere spațială din lume.

1966

3 februarie: Stația rusească automată „Luna 9”, lansată la 31 ianuarie 1966, a realizat prima așelentizare și a transmis imagini ale suprafeței lunare.

1967

15 ianuarie: Louis Leakey anunță descoperirea unei fosile preumane în Kenya - *Kenyapithecus africanus*.
27 ianuarie: Semnarea de către URSS, SUA și Marea Britanie a Tratatului privind utilizarea pașnică a spațiului cosmic pentru următorii 60 de ani.

27 ianuarie: Trei astronauți americani (Virgil Grissom, Edward Withe și Roger Chaffee) au murit, fiind carbonizați de un incendiu izbucnit la bordul navei spațiale „Apollo 1”, în timpul simulării unei lansări a acesteia de la Cape Canaveral, SUA.

4 februarie: A început construcția primei autostrăzi din România - pe traseul București-Pitești.
29 martie: Este lansat *Le Redoubtable*, primul submarin nuclear francez.

24 aprilie: Naveta cosmică sovietică „Soiuz-1”, pilotată de V.M. Komarov, care devine primul astronaut ucis în timpul misiunilor spațiale, naveta prăbușindu-se la aterizare.

12 iunie: „Venera-4” devine prima sondă care intră în atmosfera planetei Venus.

14 iunie: China testează prima sa bombă cu hidrogen.

27 iunie: Primul ATM (bancomat) din lume e instalat în Enfield, Londra.

10 octombrie: Intră în vigoare Tratatul privind utilizarea pașnică a spațiului cosmic pentru următorii 60 de ani, semnat de către URSS, SUA și Marea Britanie.

18 octombrie: Stația interplanetară automată „Venus-4”, lansată la 12 iunie 1967, a atins suprafața planetei Venus.

3 decembrie: Chirurgul sud-african Christian Barnard a efectuat, cu succes, primul transplant de inimă din lume.

1968

11 octombrie: NASA lansează „Apollo 7”, prima misiune cu oameni la bord, astronauți: Wally Schirra, Donn F. Eisele și Walter Cunningham.
22 octombrie: „Apollo 7” a aterizat conform planului, în Oceanul Atlantic, după ce a orbitat de 163 de ori în jurul Terrei.
9 decembrie: În SUA a avut loc prima demonstrație a utilizării mouse-ului.
21 decembrie: „Apollo-8” efectuează primul zbor translunar și orbitează în jurul Lunii. Astronomii Frank

Borman, Jim Lovell și William A. Anders devin primii oameni care văd partea nevăzută a Lunii și planeta Terra în întregime.
 Au fost descoperiți radiopulsarii.
 În cadrul Universității Stanford apare primul laborator de cercetare a inteligenței artificiale.
 S a fondat INTEL (în Silicon Valley), companie de semiconductoare, principalul producător mondial de microprocesoare.

1969

15 februarie: A fost inaugurată linia ferată electrificată București-Brasov, prima de acest fel din România.

2 martie: Primul zbor al supersonicului franco-britanic pentru călători, Concorde 001.

16 mai: Misiunea spațială sovietică, „Venera-5”, aterizează pe Venus, transmițând date despre atmosferă.

16 iulie: Este lansată racheta „Saturn V” în cadrul misiunii „Apollo 11” care va duce pentru prima dată oameni pe Lună.

20 iulie: Astronautul american Neil Armstrong, membru al echipajului „Apollo 11”, este primul om care pășește pe suprafața Lunii. Echipajul se va întoarce pe Terra pe 24 iulie.
1 octombrie: Supersonicului franco-britanic Concorde 001 depășește viteza sunetului.

29 octombrie: la ființă internetul. Leonard Kleinrock a unit două calculatoare, transmițând 2 simboluri din University of California (Los Angeles) către Stanford University.
21 decembrie: Un echipaj românesc a efectuat ocolul lumii în 80 de ore cu un avion IL-18 din dotarea TAROM, parcurgând 46 000 km.

1970

11 februarie: Japonia devine cel de-al patrulea stat din lume (după URSS, SUA și Franța) care a lansat un satelit pe orbita Pământului.
31 martie: Satelitul „Explorer 1” reîntră în atmosfera Pământului, după 12 ani pe orbită.
9 aprilie: A fost inaugurat Aeroportul Internațional București-Otopeni.
24 aprilie: Este lansat primul satelit chinez.
30 iulie: IBM a anunțat o nouă serie de mainframe - System/370.
15 decembrie: Stația interplanetară sovietică „Venera-7” a aterizat pentru prima dată pe suprafața planetei Venus.

Apare discheta, utilizată pentru înmagazinarea datelor folosite de calculatoare.

1971

6 iunie: A fost lansată nava „Soiuz-11”, prima navă cosmică de transport, într-o misiune ce a durat 23 de zile, 17 ore și 40 minute.
28 octombrie: Marea Britanie devine a 6 națiune care lansează un satelit pe orbită, „Prospero X-3”, din Australia.

15 noiembrie: Compania Intel a produs primul său microprocesor - modelul 4004.

2 decembrie: Lander-ul sovietic Mars-3 atinge suprafața planetei Marte. Acesta reușește să transmită timp de câteva secunde date.

21 decembrie: A fost creată organizația umanitară „Medici fără frontiere” - „Medecines sans frontieres”, care are ca scop acordarea de ajutor medical în situații de urgență ce intervin în urma unui război sau a unei catastrofe naturale.

1972

martie: Ray Tomlinson folosește pentru prima dată semnul „@” pentru a lega numele utilizatorului de adresa unde este stocată poșta electronică a persoanei și scrie primul e-mail prin intermediul unei rețele.
16 mai: A fost inaugurat sistemul hidroenergetic Porțile de Fier I, cu o putere de 1050 MW, în partea românească și tot atât în partea iugoslavă.
 Se lansează pe piață primul joc video pentru acasă, „Odyssey”.

1973

1 ianuarie: Marea Britanie, Irlanda și Danemarca intră în Comunitatea Europeană, care mai târziu va deveni Uniunea Europeană.
5 aprilie: La clinica chirurgicală nr. 2 din Târgu Mureș, o echipă de medici, condusă de prof. dr. Ioan Pop de Popa, efectuează prima operație pe cord deschis din România.
30 iunie: Cea mai lungă eclipsă totală de soare a secolului al XX-lea (6 min 20 s).

1974

20 septembrie: Inaugurarea oficială a drumului național Transfăgărășan, magistrală cu o lungime de peste 90 de km, situată la o altitudine de 2 040 m.
22 octombrie: A fost inaugurat Centrul Național de Fizică București.

1975

ianuarie: A fost creat calculatorul Altair 8800, cu care a început era microcalculatoarelor.
aprilie: Bill Gates și Paul Allen înființează compania „Micro-Soft”, care în 1977 devine „Microsoft”. Bill Gates și Paul Allen realizează primul limbaj de programare pentru PC, „Basic”.

15 aprilie: A fost creată Agenția Spațială Europeană.
15 iulie: A avut loc primul zbor cosmic, cu primul echipaj Soiuz-Apollo din istoria cosmonauticii.

Se comercializează în Marea Britanie primele afișaje cu cristale lichide pentru calculatoare de buzunar și pentru ceasuri electronice.

1976

26 ianuarie: România devine membră a „Grupului celor 77”.
1 aprilie: A fost înființată compania „Apple”.
18 iulie: Gimnasta româncă Nadia Comăneci a obținut prima notă de 10 din istoria Jocurilor Olimpice.

20 iulie: Nava spațială americană „Viking-1” a atins suprafața planetei Marte.

1977

3 decembrie: Au fost inaugurate lucrările de construcție a sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II de la Drobeta-Turnu Severin.

Apare Apple II, primul computer personal comercializat sub forma asamblată și tot primul care dă rezultate cu adevărat bune. Calculatorul avea un microprocesor de 1 MHz, 4 kB RAM.

1978

22 iunie: Este anunțată descoperirea unui satelit al planetei Pluto, Charon.
25 iulie: În Anglia se naște primul copil conceput prin fecundare artificială, Louise Brown.
 Un savant francez a elaborat conexiunea SCART.
 Apple scoate pe piață primul floppy disk drive, conceput pentru computerele personale.
 Apare telefonul celular.

1979

9 noiembrie: Timp de 10 minute lumea s-a aflat în pragul războiului nuclear din cauza unei defecțiuni

31

în funcționarea calculatoarelor sistemului american de apărare NORAD.

16 noiembrie: S-a dat în folosință, experimental, primul tronson al magistralei 1 a metroului bucureștean între stațiile „Timpuri Noi” și „Semănătoarea” (8,63 km).

18 decembrie: Adunarea Generală a ONU adoptă Convenția care protejează femeia împotriva discriminării în domeniul politic, economic, social și cultural. România va ratifica Convenția la 7 ianuarie 1982.

1980

15 februarie: A fost lansată la apă, la Brăila, prima navă de pescuit oceanic construită în România.

17 iulie: Au fost inaugurate lucrările de construcție a centralei nucleare de la Cernavodă.

18 iulie: Lansarea primului satelit indian de pe cosmodromul Sriharikota.

12 noiembrie: Naveta spațială „Voyager 1” a retransmis pe Pământ prima imagine din apropierea planetei Saturn.

La Spitalul Fundeni a fost efectuat primul transplant renal din România de către prof. dr. Eugen Proca.

1981

12 aprilie: Lansarea navei spațiale „Columbia” – începutul programului cosmic Space Shuttle.

4 mai: Dumitru Prunariu devine primul cosmonaut român care a zburat în spațiu.

12 august: În SUA au început vânzările calculatorului personal IBM PC Model 5150, cu procesor Intel 8088 de 4,77 MHz (la preț de 1565 dolari).

Este comercializat primul notebook Osborne I, creat de Adam Osborne.

1982

2 mai: Canalul american de televiziune „The Weather Channel” (TWC) a emis pentru prima dată prin cablu.

5 mai: Sonda sovietică „Venera-14” a aterizat pe Venus.

1 octombrie: Compania Sony a început producerea primului player de CD-uri (modelul CDP-101).

26 decembrie: Pentru prima dată, revista „Time” a numit „omul anului” nu o persoană, ci calculatorul.

1983

1 ianuarie: ARPANET schimbă protocolul de bază NCP în TCP/IP, ceea ce permite apariția internetului.

19 ianuarie: Apple a creat calculatorul personal „Apple Lisa”, primul calculator care utilizează o interfață grafică.

8 martie: IBM a început să producă calculatorul IBM PC/XT.

23 martie: Propunerea președintelui american Ronald Reagan de a realiza un sistem de apărare antirachetă cu baza în spațiu, cu ajutorul unor noi tehnologii, sub numele de Inițiativa de Apărare Strategică, supranumită și „Războiul stelelor”.

13 iunie: Sonda „Pioneer-10” a devenit primul obiect artificial, care a părăsit sistemul solar.

25 octombrie: Prima apariție a editorului de text Microsoft Word.

A fost elaborat protocolul NetBIOS. La Universitatea Wisconsin se dezvoltă conceptul de nume domeniu (domain names). Se dezvoltă stațiile de lucru Desktop.

1984

24 ianuarie: Este lansat Apple Macintosh.

27 mai: Inaugurarea oficială a Canalului Dunăre–Marea Neagră, considerat al treilea canal de navigație, ca importanță, după Canalul Suez și Canalul Panama; lucrările de construcție au început în 1973.

25 iulie: Cosmonautul sovietic Svetlana Savitskaia a devenit prima femeie din lume care a efectuat o ieșire în spațiu.

septembrie: Apare jocul computerizat „Elite”.

24 decembrie: În rețeaua computerizată Fido a avut loc transmisivitatea primului mesaj intercontinental (din Jakarta, Indonezia, spre St. Louis, SUA).

Apar discurile optice de înmagazinare a informațiilor procesate pe calculatoare.

1985

1 ianuarie: Au fost înregistrate primele domenii: .arpa, .com, .edu, .gb, .gov, .mil, .net, .org, .us.

17 iunie: Și-a început emisia canalul Discovery.

20 noiembrie: Primul sistem Microsoft Windows (versiunea 1.01) a fost introdus pe piață pentru cumpărare.

A fost înființată compania Corel.

1986

9 ianuarie: După înfrângerea în lupta pentru patent cu Polaroid, Kodak ce renunțată la domeniul pozelor foto instantanee.

19 ianuarie: Pentru prima dată a fost detectat virusul computerizat Brain, care infectează pe scară largă sistemele PC MS-DOS; apare primul virus troian, camuflat sub forma programului PC-Write.

24 ianuarie: Are loc prima survolare a planetei Uranus cu nava spațială „Voyager 2”.

28 ianuarie: Catastrofa navei spațiale „Challenger”, a cărei explozie, la 75 de secunde de la lansare, a provocat moartea celor 7 astronauți aflați la bord.

19 februarie: A fost plasat pe orbită primul element al stației orbitale rusești MIR.

4 martie: A început să fie tipărită ediția britanică „Today”, la editarea căreia s-au folosit pentru prima dată procesarea computerizată a textului, precum și tiparul offset color.

26 aprilie: S-a produs accidentul de la Centrala Nucleară de la Cernobil, aflată la 200 km de Kiev.

26 mai: Comunitatea Europeană adoptă Steagul European.

23 decembrie: Dick Rutan și Jeana Yeager au terminat primul zbor în jurul lumii cu un avion numit „Voyager”, fără să-l realimenteze cu combustibil.

1987

23 februarie: A explodat supernova 1987A – prima supernovă care putea fi observată cu ochiul liber.

2 aprilie: IBM a prezentat noul model de calculator personale Personal System/2 (PS/2), cu arhitectură Micro Channel, sistemul operațional Operating System/2 și un floppy disk de 3,5 inch cu capacitatea de 1,44 MB.

9 aprilie: La instalația termocucleară „Tokamak-10” a fost obținută plasmă cu temperatura de 90 000 000°C.

30 aprilie: Pilotul NASCAR Bill Elliott a stabilit cea mai mare viteză a unui automobil produs în serie – 342,5 km/h.

11 iulie: Populația Pământului a ajuns la 5 miliarde oameni.

24 iulie: IBM-PC lansează DOS Versiunea 3.3.

7-21 septembrie: În laboratorul național Los-Alamos, SUA, a avut loc prima conferință internațională referitoare la viața artificială.

6 octombrie: Microsoft a elaborat sistemul operațional „Windows 2.0”, precum și prima versiune a editorului Microsoft Excel.

18 decembrie: Larry Wall a publicat prima versiune a limbajului Perl.

În SUA, compania Maglite a început producerea elementelor de standard AAA.

În SUA, a fost creată prima versiune a programului Adobe Photoshop – Photoshop 0.63.

1988

15 martie: NASA a publicat dovezi ce demonstau accelerarea distrugerii stratului de ozon.

5 mai: Televiziunea niponă a efectuat prima transmisiune în direct de pe Muntele Everest, cel mai înalt munte din lume.

august: Programatorul finlandez Jarkko Oikarinen a creat sistemul de mesaje IRC.

23 octombrie: În Japonia a fost elaborat jocul video Super Mario Bros.

2 noiembrie: Activitatea internetului american a fost paralizată de primul vierme de rețea – Morris.

15 noiembrie: Lansarea primei (și unicei) navei cosmice sovietice „Buran”.

21 decembrie: Primul zbor al celui mai mare avion din lume – An-225.

În China a fost înființată compania de telecomunicații Huawei.

GSM devine standard internațional de telefonie digitală celulară.

1989

10 aprilie: În SUA s-a început producerea procesorului Intel 80486.

25 aprilie: Motorola a prezentat cel mai mic și mai ușor telefon mobil la acel moment – Motorola MicroTAC.

26 iulie: În SUA, studentul Robert Morris a fost acuzat de crearea și lansarea virusului de calculator care îi purta numele.

25 august: Voyager II traversează planeta Neptun și satelitul său Triton.

9 noiembrie: Zidul Berlinului este demolat de protestatarii din Estul și Vestul Berlinului, făcându-se astfel primul pas spre reunificarea Berlinului și a statului german.

decembrie: Revoluția Română care a dus la sfârșitul regimului comunist din România și la căderea lui Nicolae Ceaușescu.

decembrie: ANSI standardizează Limbajul C.

Microsoft a prezentat prima ediție a programelor Microsoft Office. Apar primele firme de comercializare servicii de acces internet; este momentul în care internetul începe să devină accesibil publicului larg.

1990

30 ianuarie: Deschiderea primului restaurant McDonalds la Moscova.

14 februarie: Sonda americană „Voyager-1” a transmis imaginea „Pale Blue Dot”, pe care Pământul e fotografiat de la distanța de 6 miliarde de km.

2 aprilie: În Taiwan a fost înființată compania Asus.

20 aprilie: Este lansat telescopul Hubble.

22 mai: Microsoft lansează sistemul operațional „Windows 3.0”.

5 septembrie: Compania IBM a anunțat folosirea legăturilor optice ESCON.

13 noiembrie: A fost scrisă prima pagină World Wide Web.

Compania Pioneer Corporation a lansat vânzările sistemelor de navigație prin satelit pentru automobile.

1991

10 aprilie: Pentru prima dată, cu ajutorul sateliților meteorologici, a fost observat procesul formării unui ciclon.

23 iunie: A fost lansat jocul video „Sonic the Hedgehog” pentru platforma Sega Mega Drive (primul joc din această serie).

23 august: În SUA au început vânzările consolei de joc Super Nintendo Entertainment System.

25 august: Studentul finlandez Linus Torvalds a pregătit prima versiune Linux.

1992

25 martie: Cosmonautul rus Serghei Krikalev se întoarce pe Pământ după 10 luni petrecute la bordul stației orbitale MIR.

11 septembrie: La Pasadena, SUA, la expoziția „World Of Commodore” a avut loc prezentarea primului calculator pe baza cipsetului AGA – Amiga 4000.

1993

17 februarie: Academia Română a hotărât trecerea la scrierea cu „ă” în interiorul cuvântului și a formei „sunt” în loc de „sint”.

24 februarie: În Japonia a fost elaborat limbajul de programare „Ruby”.

26 februarie: Domeniul .ro este înregistrat în baza de date IANA.

10 aprilie: Realizarea primei transmisiunii, prin radio, între echipajul unei nave spațiale americane și cel al altei nave spațiale. Un astronaut american de pe stația Discovery a schimbat câteva cuvinte cu un cosmonaut aflat la bordul stației orbitale ruse MIR.

16 iulie: La Londra a fost prezentată Amiga CD – prima consolă de joc de 32 biți, care folosea CD-ROM.

1 noiembrie: A luat ființă Uniunea Europeană, în urma Tratatului de la Maastricht.

Se încheie primele acorduri de roaming pentru GSM.

1994

ianuarie: Lansarea platformei Yahoo.

26 octombrie: Matematicianul englez Andrew Wiles a anunțat rezolvarea Marii Teoreme a lui Fermat.

Apare prima versiune de HTML – Hypertext Markup Language, limbajul de programare pentru paginile web.

1995

3 februarie: Este lansată naveta spațială „Discovery”, pentru o misiune comună americano-rusă de opt zile, la bordul său aflându-se un cosmonaut rus și 5 astronauți americani.

21 aprilie: Exploratorul Teodor Gh. Negoită devine primul român care atinge Poliul Nord, în cadrul unei expediții ruse de cercetare.

17 mai: Pentru prima dată, un român, Constantin Lăcătușu a reușit să ajungă pe cel mai înalt vârf al lumii, Everest (8 848 m).

29 iunie: Navele spațiale Atlantis (SUA) și MIR (Rusia) s-au unit, formând astfel cel mai mare satelit artificial care a orbitat vreodată în jurul Pământului.

24 august: Microsoft lansează sistemul operațional „Windows 95”.

10 decembrie: Rețeaua americană de televiziune prin cablu CNN a transmis, în premieră, ceremonia de decernare a Premiilor Nobel, organizată la Primăria din Oslo.

La Timișoara are loc prima fertilizare in vitro și embriotransfer uman din România.

cronologie (1960-2011)

DICTIONAR ILLUSTRAT DE CUVINTE ȘI SENSURI RECENTE AL LIMBII ROMÂNE

1996

ianuarie: Lansarea proiectului de cercetare Google la Universitatea din Stanford.

10 februarie: Supercalculatorul Deep Blue, fabricat de IBM, îl înfrânge la șah pe campion mondial Garry Kasparov. Totuși, la 17 februarie scorul final va fi de 4-2 pentru Kasparov.

5 iulie: Oaia Dolly, primul mamifer clonat din celule adulte, s-a născut la Roslin Institute în Midlothian, Scoția. Dolly a murit pe 14 februarie 2003.

31 iulie: Curtea Federală din New York a anulat legea, care limita libertatea cuvântului în internet.

6 august: NASA anunță că meteoritul ALH 84001, care provine de pe Marte, conține forme de viață primitivă; s-au descoperit substanțe minerale care de obicei, pe Terra, sunt de origine biologică.

noiembrie: În Japonia s-au început vânzările primelor discuri și playere DVD.

4 decembrie: A fost inaugurată filiala din România a companiei Microsoft. Apar cartelele SIM GSM prepay.

1997

martie: În SUA s-au început vânzările primelor discuri DVD, precum și a playerelor.

7 mai: Compania Intel a prezentat oficial procesorul „Pentium II”.

4 iulie: Nava spațială americană „Pathfinder” a aterizat pe Marte.

11 decembrie: Este adoptat acordul privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, la Conferința ONU de la Kyoto, Japonia.

1998

12 ianuarie: Un număr de 19 țări europene, între care și România, semnează, la Paris, Protocolul privind interzicerea clonării umane – primul text de drept internațional constrângător elaborat în acest domeniu.

9 martie: Lansarea platformei de mesagerie instantanee Yahoo Messenger.

25 martie: Comisia Europeană recomandă adoptarea monedei unice, Euro, de către 11 țări.

13 mai: India a devenit al șaselea stat deținător de arme nucleare.

28 mai: Pakistanul devine al șaptea stat nuclear.

25 iunie: Microsoft lansează „Windows 98” (prima generație).

7 septembrie: În SUA, a fost fondată Google Inc.

20 noiembrie: Rusia a lansat în cosmos primul element al Stației Spațiale Internaționale – modulul „Zaria”, moment ce marchează începutul construcției stației.

1999

1 ianuarie: Moneda euro este introdusă ca monedă oficială a Uniunii Europene, în formă electronică (fără bancnote).

21 martie: Balonul Breitling Orbiter 3, la bordul căruia s-au aflat francezul Bertrand Piccard și britanicul Brian Jones, a reușit să aterizeze în Egipt, după ce a făcut înconjurul Terrei, fără escală, în aproape 20 de zile.

11 aprilie: India testează o nouă variantă a rachetei balistice cu rază medie de acțiune de tip AGNHU.

15 aprilie: A fost înregistrat site-ul livejournal.com.

7-9 mai: Prima vizită a Papei Ioan Paul al II-lea în România.

12 octombrie: Populația Pământului a ajuns la cifra de 6 miliarde de oameni.

25 octombrie: A avut loc primul transplant de cord, executat la Spitalul de Urgență Floreasca de o echipă de medici condusă de conf. dr. Șerban Brădișteanu.

3 decembrie: Naveta americana Mars Polar pierde contactul cu Pământul după ce ajunge în apropiere de Marte. Proiectul, în valoare de 165 de milioane de dolari, este anulat.

Apare playerul digital.

2000

17 februarie: Microsoft lansează „Windows 2000”.

3 mai: Primul caz cunoscut al virusului „ILOVEYOU” este descoperit la un calculator din Hong Kong. Este considerat unul din cei mai distrugători viruși de calculator.

2001

15 ianuarie: Se naște proiectul colaborativ Wikipedia, bazat pe o idee a lui Jimmy Wales.

14 februarie: Prima aterizare a unui aparat cosmic, „NEAR Shoemaker”, pe suprafața unui asteroid (433 Eros).

23 martie: Stația orbitală MIR, cântărind 140 de tone, s-a dezintegrat în atmosferă, deasupra Pacificului de Sud, încheind cei 15 ani de orbitare în jurul Pământului.

24 martie: Compania Apple Computers a elaborat sistemul operațional „Mac OS X”.

23 aprilie: Compania „Intel” a prezentat noul procesor „Pentium 4”.

2 iulie: Robert Tools, din SUA, a devenit primul om căruia i s-a implantat o inimă artificială, cu ajutorul căreia a trăit 151 zile.

25 octombrie: Microsoft a lansat sistemul operațional „Windows XP”.

2002

1 ianuarie: Bancnotele și monedele euro au fost introduse în 12 țări ale Uniunii Europene.

1 aprilie: Olanda a devenit prima țară din lume unde eutanasia a fost legalizată.

1 mai: La Salonul Internațional al Inventiilor și Produselor Noi de la Geneva, ediția nr. 30, România a câștigat 67 de medalii (din care 15 de aur) și trei premii speciale, ceea ce a clasat-o pe primul loc între cele 44 de țări.

5 iunie: La Institutul de boli cardiovasculare „Prof. Dr. C.C. Iliescu” din București a fost efectuat primul autotransplant cardiac, intervenție chirurgicală constând în explantarea cordului pacientului, repararea și redimensionarea în afara corpului pacientului și reimplantarea sa.

2 septembrie: Specialiștii Institutului Clinic Fundeni au realizat, în premieră națională, un transplant de măduvă într-un caz de leucemie acută.

2003

1 februarie: Naveta spațială americană Columbia s-a dezintegrat deasupra Texasului, la intrarea în atmosferă, toți cei șapte astronauți pierzându-și viața în catastrofa.

20 martie: Începutul Războiului din Irak.

23 aprilie: La Beijing se închin toate școlile pentru două săptămâni din cauza virusului SARS.

iunie: A fost lansată versiunea în limba română a enciclopediei online deschise, Wikipedia.

15 octombrie: Prima misiune chineză în spațiu; China a trimis o capsulă spațială – Shenzhou 5 – având la bord un astronaut – Yang Liwei.

18 decembrie: A fost elaborată versiunea 2.6 a sistemului operațional Linux.

2004

1 ianuarie: Irlanda devine primul stat care interzice fumatul în localuri.

cronologie (1960-2011)

DICTIONAR ILLUSTRAT DE CUVINTE ȘI SENSURI RECENTE AL LIMBII ROMÂNE

4 ianuarie: Vehiculul explorator MER-A (Spirit) aterizează pe Marte.

24 ianuarie: Vehiculul explorator MER-B (Opportunity) aterizează pe Marte.

15 mai: Josh Findley a descoperit cel mai mare număr prim cunoscut până la această dată, 2⁴⁰³⁹⁰³⁵⁸³ – 1. Numărul conține șapte milioane de cifre.

8 iunie: Pentru prima dată după 1882, s-a produs un fenomen astronomic deosebit: planeta Venus a trecut prin fața Soarelui, între orele 05.20 și 11.24 GMT, fenomen observat de peste trei sferturi din populația Terrei.

16 iunie: O echipă de cercetători de la Universitatea Innsbruck (Austria) a publicat în revista de știință „Nature” un articol în care anunța realizarea primei „teleportări”; experimentul nu presupunea deplasarea dintr-un spațiu în altul, ci transferarea proprietăților fizice ale unui foton unui alt foton, instantaneu, fără a exista nici o cale de comunicare între cele două particule de lumină.

21 iunie: Prima navă cosmică particulară „SpaceShipOne” a ieșit în cosmos.

31 iulie: Valve Software a închis ultimul server WON.

20 noiembrie: În SUA a fost lansat observatorul orbital „Swift”.

26 decembrie: Un cutremur urmat de un tsunami a devastat Indonezia și alte zone din Asia de Sud-Est.

2005

12 ianuarie: Lansarea sondei „Deep Impact”, cu misiunea de a ținti cu un proiectil special nucleul cometei Tempel 1.

14 ianuarie: Aterizarea sondei Huygens pe Titan, cel mai mare satelit al planetei Saturn.

27 aprilie: Cel mai mare avion construit vreodată, Airbus A380, a efectuat primul său zbor din Toulouse, Franța.

4 mai: Browserul Firefox a fost copiat de peste 50 000 000 ori.

8 iunie: A fost lansată prima versiune publică a „warsov”.

12 octombrie: A fost lansată a doua misiune chineză cu oameni la bord, Shenzhou 6, pentru 5 zile pe orbită.

2006

15 ianuarie: Sonda spațială americană Stardust, care are la bord particule de praf ale cometei Wild2, se întoarce pe Terra.

19 ianuarie: NASA lansează prima sondă spațială către Pluto. Sonda, numită New Horizons va călători inițial cu 57 000 km/h, ulterior va zbura cu 75 000 km/h, după ce va folosi gravitația lui Jupiter și va ajunge la Pluto în iulie 2015.

20 februarie: A fost inaugurată „Low Racovița”, prima stație românească din Antarctica.

25 februarie: Populația lumii a atins cifra de 6,5 miliarde de locuitori – estimare efectuată de Biroul de Recensământ a Statelor Unite.

28 februarie: Pentru prima dată în Europa, un animal domestic a fost găsit infectat cu virusul H5N1.

9 martie: La Hanovra, Germania se decide că mai mare poziție din lume de tehnologia informației, CeBIT.

iulie: Lansarea rețelei de socializare Twitter.

24 august: Uniunea Astronomică Internațională a votat redefinirea termenului de planetă, retrogrând Pluto la statutul de „planetă pitică” și lăsând sistemul solar cu numai opt planete.

1 septembrie: Leul românesc trece la convertibilitate totală.

13 septembrie: Cea mai mare planetă pitică a sistemului solar, cunoscută până acum sub numele 2003 UB313, primește numele oficial Eris.

9 octombrie: Coreea de Nord a anunțat că a efectuat o explozie nucleară subterană de încercare, în ciuda îngrijorării comunității internaționale și a avertizărilor ONU.

8 noiembrie: Microsoft a finalizat oficial elaborarea sistemului operațional Windows Vista.

decembrie: Se creează WikiLeaks, organizație nonprofit care are ca scop publicarea on line a unor documente private, secrete, clasificate care nu sunt destinate publicului, acestea fiind provenite mai ales din scurgeri de informații.

2007

9 ianuarie: Apple Inc. lansează noul model iPhone în cadrul Macworld Expo.

30 ianuarie: Microsoft lansează Windows Vista și Microsoft Office 2007.

14 martie: Autoritățile americane au aprobat fabricarea unui medicament, care pe timpul testelor s-a dovedit a fi eficient în încetinirea evoluției cancerului la sân.

18 martie: Lansarea sistemului de plată PASMO a transportului public în Tokyo, Japonia.

3 aprilie: Trenul de mare viteză din Franța (TGV) a doborât recordul de viteză pe șine de cale ferată, ajungând la 578,8 km/h.

24 aprilie: Oamenii de știință de la Laboratoarele Observatorului Spațial European din Silla, Chile au anunțat descoperirea unei noi planete, numită TRES-4, asemănătoare Pământului și care se află în afara sistemului nostru solar.

6 august: A fost descoperită cea mai mare planetă din galaxia noastră. Numită TRES-4, aceasta este situată în constelația Hercules, la aproximativ 1 435 ani-lumină de Pământ.

22 decembrie: Racheta purtătoare franceză Ariane 8 a transportat pe orbită primul satelit african.

2008

4 februarie: Iranul a inaugurat primul său centru spațial și a testat o rachetă care va fi utilizată pentru plasarea în spațiu a unui satelit.

11 iulie: Pe teritoriul a 22 state au început vânzările iPhone 3G.

10 septembrie: Organizația Europeană pentru Cercetări Nucleare (CERN) pune în funcțiune Large Hadron Collider (LHC), un accelerator de particule gigantic, destinat descoperirii secretelor creării Universului.

6 octombrie: Impactul meteoritului 2008 TC3 cu Terra devine primul eveniment de acest fel anticipat. Meteoritul a fost descoperit când se afla la o distanță de planeta noastră aproximativ egală cu cea dintre Lună și Pământ.

22 octombrie: India lansează Chandrayaan-1, prima sa misiune de explorare a Lunii fără echipaj uman.

18 decembrie: În SUA a fost eliberată licența primului cosmodrom privat din lume. De aici, Virgin Galactic își va efectua zborurile orbitale.

31 decembrie: Ceașurile atomice trebuie să înregistreze o secundă în plus pentru a ține pasul cu mișcarea de rotație ușor încetinită a planetei.

decembrie: Numărul utilizatorilor internetului a depășit cifra de un miliard.

2009

1 ianuarie: Irlanda devine prima țară din lume care interzice folosirea becurilor incandescente.

319

cronologie (1960-2011)

DICTIONAR ILUSTRAT DE CUVINTE SI SENSURI RECENTE AL LIMBII ROMANE

23 ianuarie: A fost lansat primul satelit („Ibuki”, japonez) pentru determinarea conținutului gazelor de seră din atmosfera Pământului.

3 februarie: A fost anunțată descoperirea celei mai mici exoplanete denumită COROT-Exo-7b.

7 martie: A fost lansat telescopul cosmic american „Kepler”, destinat descoperirii vieții extraterestre.

21 aprilie: UNESCO lansează World Digital Library.

12 iunie: În SUA s-a trecut de la televiziunea analogică la cea digitală.

22 octombrie: S-au început vânzările sistemului operațional Windows 7.

13 noiembrie: NASA anunță că a descoperit o mare cantitate de apă pe Lună.

2010

4 ianuarie: A fost inaugurată oficial clădirea Burj Khalifa din Dubai, cea mai înaltă structură construită de om pe Pământ (828 m).

15 ianuarie: Are loc cea mai lungă eclipsă solară a mileniului al III-lea (11 minute și 7,8 secunde).

22 ianuarie: Echipajul Stației Spațiale Internaționale a obținut acces direct la internet.

19 februarie: A fost confirmat oficial elementul chimic cu numărul 112,

propunându-se denumirea „coperniciu” în cinstea lui N. Copernic.

3 aprilie: În SUA s-au început vânzările primei tablete iPad Apple.

3 aprilie: În Marea Britanie și-a început emisiia primul canal de televiziune 3D din Europa.

8 aprilie: Primul avion din lume cu elemente solare a efectuat un prim zbor.

16 mai: În Japonia, pentru prima dată în lume, robotul I-Fairy a oficiat o ceremonie de căsătorie.

5 iunie: NASA a anunțat, că stația automată interplanetară americană Cassini a descoperit pe Titan, satelitul lui Saturn, semne de viață.

21-23 iunie: Primele Jocuri Olimpice ale roboților-androizi, la Harbin, China.

22 octombrie: Stația Spațială Internațională a depășit recordul pentru cea mai lungă ședere umană continuă în spațiu, ea fiind locuită în permanență din 2 noiembrie 2000 (3641 zile).

17 noiembrie: Cercetătorii de la CERN captează 38 de atomi de antihidrogen pentru o șesime de secundă. Este prima dată în istorie când omul captează antimaterie.

2 decembrie: NASA anunță descoperirea unei bacterii care supraviețuiește în arsenic.

16 decembrie: Revista Science a anunțat „Descoperirea științifică a anului 2010”: crearea primei punți de legătură între universul cuantic (microcosmos) și cel vizibil, o reușită a fizicienilor americani.

Economia Chinei o depășește pe cea a Japoniei (măsurat în PIB), trecând pe locul doi în lume (după SUA).

2011

10 ianuarie: NASA a anunțat că a descoperit cu ajutorul telescopului spațial Kepler prima exoplanetă ce are o mărime apropiată de cea a Terrei.

18 februarie: Universitatea Yale a construit primul dispozitiv antilaser din lume.

28 februarie: În Japonia s-a realizat primul maraton din lume, la care au participat roboți.

9 martie: A intrat în exploatare cel mai puternic supercalculator din Rusia.

11 martie: În Japonia s-a produs un cutremur cu magnitudinea de 9° pe scara Richter, urmat de un tsunami devastator, care a deplasat cu 10 centimetri axa de rotație a Pământului.

18 martie: Sonda spațială Messenger de la NASA a devenit prima navă spațială care orbitează planeta Mercur.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DE LIMBII ROMANE
INSTRUMENTAL CARD Nr. 32.353

ISBN 978-606-600-252-3

9 786066 002523